This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

Acerca de este libro

Esta es una copia digital de un libro que, durante generaciones, se ha conservado en las estanterías de una biblioteca, hasta que Google ha decidido escanearlo como parte de un proyecto que pretende que sea posible descubrir en línea libros de todo el mundo.

Ha sobrevivido tantos años como para que los derechos de autor hayan expirado y el libro pase a ser de dominio público. El que un libro sea de dominio público significa que nunca ha estado protegido por derechos de autor, o bien que el período legal de estos derechos ya ha expirado. Es posible que una misma obra sea de dominio público en unos países y, sin embargo, no lo sea en otros. Los libros de dominio público son nuestras puertas hacia el pasado, suponen un patrimonio histórico, cultural y de conocimientos que, a menudo, resulta difícil de descubrir.

Todas las anotaciones, marcas y otras señales en los márgenes que estén presentes en el volumen original aparecerán también en este archivo como testimonio del largo viaje que el libro ha recorrido desde el editor hasta la biblioteca y, finalmente, hasta usted.

Normas de uso

Google se enorgullece de poder colaborar con distintas bibliotecas para digitalizar los materiales de dominio público a fin de hacerlos accesibles a todo el mundo. Los libros de dominio público son patrimonio de todos, nosotros somos sus humildes guardianes. No obstante, se trata de un trabajo caro. Por este motivo, y para poder ofrecer este recurso, hemos tomado medidas para evitar que se produzca un abuso por parte de terceros con fines comerciales, y hemos incluido restricciones técnicas sobre las solicitudes automatizadas.

Asimismo, le pedimos que:

+ *Haga un uso exclusivamente no comercial de estos archivos* Hemos diseñado la Búsqueda de libros de Google para el uso de particulares; como tal, le pedimos que utilice estos archivos con fines personales, y no comerciales.

+ *No envíe solicitudes automatizadas* Por favor, no envíe solicitudes automatizadas de ningún tipo al sistema de Google. Si está llevando a cabo una investigación sobre traducción automática, reconocimiento óptico de caracteres u otros campos para los que resulte útil disfrutar de acceso a una gran cantidad de texto, por favor, envíenos un mensaje. Fomentamos el uso de materiales de dominio público con estos propósitos y seguro que podremos ayudarle.

+ *Conserve la atribución* La filigrana de Google que verá en todos los archivos es fundamental para informar a los usuarios sobre este proyecto y ayudarles a encontrar materiales adicionales en la Búsqueda de libros de Google. Por favor, no la elimine.

+ *Manténgase siempre dentro de la legalidad* Sea cual sea el uso que haga de estos materiales, recuerde que es responsable de asegurarse de que todo lo que hace es legal. No dé por sentado que, por el hecho de que una obra se considere de dominio público para los usuarios de los Estados Unidos, lo será también para los usuarios de otros países. La legislación sobre derechos de autor varía de un país a otro, y no podemos facilitar información sobre si está permitido un uso específico de algún libro. Por favor, no suponga que la aparición de un libro en nuestro programa significa que se puede utilizar de igual manera en todo el mundo. La responsabilidad ante la infracción de los derechos de autor puede ser muy grave.

Acerca de la Búsqueda de libros de Google

El objetivo de Google consiste en organizar información procedente de todo el mundo y hacerla accesible y útil de forma universal. El programa de Búsqueda de libros de Google ayuda a los lectores a descubrir los libros de todo el mundo a la vez que ayuda a autores y editores a llegar a nuevas audiencias. Podrá realizar búsquedas en el texto completo de este libro en la web, en la página `http://books.google.com`

D 1,087,453

PROPERTY OF
University of Michigan Libraries
1817
ARTES SCIENTIA VERITAS

COLECCION

DE

DOCUMENTOS INÉDITOS DEL ARCHIVO GENERAL

DE LA

CORONA DE ARAGON,

PUBLICADA DE REAL ÓRDEN

POR

SU ARCHIVERO,

D. Manuel de Bofarull y de Sartorio.

Tomo XX.

BARCELONA:

EN LA IMPRENTA DEL ARCHIVO.

1861.

COLECCION

DE

DOCUMENTOS INÉDITOS DEL ARCHIVO GENERAL

DE LA

CORONA DE ARAGON,

PUBLICADA DE REAL ÓRDEN

POR

SU ARCHIVERO

D. Manuel de Bofarull y de Sartorio.

TOMO XX.

COLECCION

DE

DOCUMENTOS INÉDITOS DEL ARCHIVO GENERAL

DE LA

CORONA DE ARAGON,

PUBLICADA DE REAL ÓRDEN

POR

SU ARCHIVERO,

D. Manuel de Bofarull y de Sartorio.

Tomo XX.

BARCELONA:

EN LA IMPRENTA DEL ARCHIVO.

1861.

COLECCION

DE

DOCUMENTOS INÉDITOS DEL ARCHIVO GENERAL

DE LA

CORONA DE ARAGON,

PUBLICADA DE REAL ÓRDEN

POR

SU ARCHIVERO

D. Manuel de Bofarull y de Sartorio.

TOMO XX.

LEVANTAMIENTO

Y

GUERRA DE CATALUÑA

en tiempo de don Juan II.

DOCUMENTOS RELATIVOS Á AQUELLOS SUCESOS,

PUBLICADOS DE REAL ÓRDEN

POR

D. MANUEL DE BOFARULL Y DE SARTORIO,

Archivero de la Corona de Aragon.

Tomo VII.

BARCELONA.

EN LA IMPRENTA DEL ARCHIVO.

1861.

DP
124
C69
v. 20-21

Dunning
Siego Pero
5.19.54
86628

AÑO 1462.

4 DE JUNIO.

Los señores Diputados y Consejo mandaron escribir, en este dia, las siguientes cartas.

Al honorable senyer En Pere Andreu burges diputat local en la vila de Perpinya e bisbat Delna.

Honorable senyer. Ab la present vos trametem interclusa una crida. Dehim e manam vos que una vegada decontinent aquesta legida e apres altra vegada lo primer dia de mercat façau publicar aquella segons sta ordonada sens intervencio de oficial algu sino en nom nostre com en ella se conte e feu la registrar per lescriva de vostra diputacio local. Avisant nos ab vostra letra com les dites coses haureu fetes. Siau empero attent que per coses de poqua importancia nons trametau letres de despeses. Dada en Barchinona a IIII dies de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats e concell etc.

Sigue el pregon á que se refiere la carta que antecede.

Ara hojats tot hom generalment de part dels molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya en virtut de la comissio de la cort. Que com ells precehint delliberacio del dit concell entrevenint e consentinthi la ciutat de Barchinona en virtut de la capitulacio per lo Serenissimo Senyor lo Senyor Rey atorgada e per la sua Altesa e encara per lo dit Principat fermada e solemnament jurada hajen fet exercit de gent a cavall e de peu per servici del dit Senyor Rey repos e conservacio e utilitat de la cosa publica e libertats del dit Principat e specialment contra tots aquells qui fan contra la dita capitulacio. Per ço ab veu de la present publica crida dien e notifiquen a tot hom generalment que si algu o alguns axi ecclesiastichs com seglars de qualsevol condicio sien axi per propri motiu com alias iran o faran acte algu contra lo dit exercit o gents de aquell e o tractaran consellaran o procuraran directament o indirecta cosa alguna per impedir o torbar aquell los tals qui les dites coses o alguna delles faran seran hauts e ara per lavors son hauts e publicats per enemichs e aruydats de la cosa publica e lurs bens confischats al dit General. E sera precehit contra ells en persones e bens de dret e de fet segons per la dita

capitulacio et alias es atorgat e permes. E per ço notifiquen los dits diputats e concell a tot hom les dites coses perque ignorancia no puixa esser allegada.

Al molt magnifich e molt savi cavaller mossen Bernad de Vilamarí governador e capita dels comdats de Rossello e de Cerdanya.

Molt magnifich e molt savi mossenyor. Per quant creem vos sen manifestes les noves que de present occorren de gent darmes prepararse en les parts de França caminants entrar en aquest Principat sis vol per dampnificar aquell sis vol per temptar pendre possessio dels comdats de Rossello e de Cerdanya per cert contracte ques diria esser stat fet entre la Majestat del Serenissimo Senyor lo Senyor Rey e lo Illustrissim Rey de França recau en alguna admiracio no solament a nosaltres representants aquest Principat mas a altres miradors vostra magnificencia per lo carrech que te dels oficis de governador e capita dels dits comdats no esser se transferida en aquells per custodia lur e encara del dit Principat com sien en frontera de aquell car a tanta necessitat qui ha respecte al servici del dit Senyor Rey e al repos e tranquille no solament dels dits comdats mas del dit Principat es vist deure si adhibir molta cura e diligencia. E ab tot creegam vostra magnificencia pensa e proveeix en lo degut encara per nostre descarrech attesa la concurrencia del temps havem delliberat esser vos feta la present com aquells qui continuament

entenen en la conservacio del dit Principat e zelam lo honor vostre per los bons reports quens son fets de la virtuosa sana e ferma intencio que com a vertader cathala teniu en la conservacio de les libertats e cosa publica de aquell. E encara per saber si haurem mester les vostres galees per servici del dit Principat siu porem fer compte mijançant satisfaccio condigna. Pregam vos per ço eus encarregam quant mes podem que de totes les coses dessus dites nos certifiqueu ab vostra letra per lo portador de la present per aquesta sola raho trames. E sia Jhesus proteccio vostra. Dada en Barchinona a .IIII dies de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e concell llur representants lo Principat de Cathalunya.

Al molt noble baro e magnifichs senyors En Bernad Gilabert de Cruylles e mossen Jofre Çarriera cavaller.

Molt noble baro e magnifichs mossenyors. Dues vostres letres havem reebudes la derrera de les quals es de XXVIII de maig e vista una letra per vosaltres tramesa al honrat En Bernard de Guimera restam molt contents dels avisos e molt mes de vostra bona practica e virtuosa e sancera intencio e voluntat les quals en moltes maneres com a vertaders cathalans haveu demostrades e meses en obra axi conduint e confortant moltes gents de aqueixes parts com en altres coses qui han sguard a servici del Senyor Rey

conservacio de les libertats utilitat e benefici de aquest Principat lo que molt vos es regraciat en som molt comendats. Venint a les coses demanades veritat es que vosaltres e altres de aquest Principat qui virtuosament haveu treballat sou hauts en special comendacio e en totes coses possibles sereu e seran preferits. Ja haureu sabut com lo egregi capita general ab son exercit lo qual apres havem reforçat de cincents homens va en aqueixes parts ab ell poreu conferir de les faenes que vuy se menejen e ab ell ha home per lo General qui te carrech de dar sou a gent de cavall. Pregam e encarregam vos quant mes podem que continuant vostre be obrar doneu tota direccio e endreça a vosaltres possibles en les coses occorrents. E sia Jhesus en proteccio vostra. Dada en Barchinona a IIII de juny del any Mil CCCC sexanta dos. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats e concell etc.

Al molt egregi e strennu baro lo senyor comte de Pallars capita general del exercit del Principat de Cathalunya.

Molt egregi e strenuu baro. Cascun dia vos havem scrit de les coses necessaries e speram ab desig saber bones noves de vostra gran noblesa e del exercit e de totes les coses que occorren com tres dies ha non hajam res sabut. Vuy si es dit que los acuydats de la cosa publica se serien absentats de Gerona no sabem si es axi. Placiaus avisar nos de tot lo succes de les

coses car puys son en cami reyal on moltes gents passen gran avinentesa teniu de trametre letres. Daquiavant no havem mes a dir car sem certs en les faenes que teniu entre mans teniu aci bona voluntat com nosaltres. E sia nostre Senyor Deu proteccio vostra e diseccio dels negocis que prosseguim. Scrita en Barchinona a IIII dies de juny del any Mil CCCCLXII. — M. de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats e concell etc.

Als molt egregi e strenuu baro lo senyor comte de Pallars capita general del exercit del Principat de Cathalunya.

Molt egregi e strenuu baro. Dins aquesta trametem a vostra gran noblesa una crida la qual vuy es stada aci publicada. Dema Deu volent e decontinent sera tramesa a publicar per totes les universitats de Cathalunya car es sta vist la dita crida esser molt necessaria e conferent als negocis occorrents. Placiaus decontinent ferla publicar en lo vostre exercit e en Gerona si possible sera sino que sia dat orde que trellats de aquella segellats ab lo vostre segell sien posats a les portes de la ciutat e de sglesies e per places e altres lochs publichs a fi que aquella sia a tot hom notoria. Per aquesta no mes sino queus placia certificar nos de les coses subseguides. Per altres vos havem ja scrit com vos trametem cincents homens mes e ja na bona part en lo cami. Pregam vos digau An Pere de Belloch scriue a Hostalrich quens sia tra-

mes lo proces de la informacio reebuda contra lo comte de Modica. E sia la Sancta Trinitat proteccio vostra. Dada en Barchinona a IIII dies de juny del any Mil CCCCLXII. — Bernad Çaportella. — Los diputats e concell etc.

Al molt noble e magnifich baro don Joan senyor Dixer.

Molt noble e magnifich baro. Vostra letra responsiva de XXVIIII de maig havem rebuda per la qual e per altra per vostra noblesa ab un memorial tramesa a mossen Vilademany som plenament certificats de molts avisos le que molt vos regraciam ens progam continuament nos ne vullau avisar. E hajau a cert que si vos haveu ferma e incomutable intencio en tot ço que sia honor conservacio e benavenir de aquest Principat aquella mateixa voluntat e intencio de aquest Principat vers vostra noblesa e magnificencia e en la tuycio de vostres persona e bens sereu tractat com qualsevol home del dit Principat e axi com ja havem scrit a vostra noblesa volents per experiencia sia comprovat som contents ens plau que si gents vostres a cavall volran pendre sou XXXX o L rocins serem contents nos ne aviseu e nosaltres provehirem que home propri hira decontinent en Leyda per pendre la mostra e pagar lo sou pera tres mesos axi com es dat als cathalans. Ab aço empero que la dita gent reebut que haja lo dit sou haja anar lla on per nosaltres e per lo capita general sera ordonat. Lo perill vostre es per

nosaltres arbitrat esser assats pero sabut e considerat per tot hom que aquest Principat vos ha per cathala e considerades les adherencies qne tenim en aqueix regne e la gran afeccio quens tenen los vassalls e altres pobles axi de Çaragoça com altres tenim ferma creença vostra noblesa es confortada de molta seguretat. Per lo vostre home sereu stesament certificat de particulars noves les quals serien largues de recitar. E sia la Sancta Trinitat proteccio vostra. Scrita en Barchinona a IIII dies de juny del any Mil CCCC sexanta dos. — M. de Monsuar dega de Leyda.

Apres havem pensat per vostre plaer trametreus trellat de una letra que havem feta a totes les universitats del dit Principat per raho de les noves que de present concorren. — Los diputats e concell etc.

En este mismo dia los señores Diputados recibieron las cartas que siguen á continuacion.

Als molt reverends magnifichs e de gran providencia senyors los diputats del General e concell lur representants la Principat de Cathalunya.

Molt reverends magnifichs e de gran providencia senyors. Vuy dada de la present he reebuda una vostra letra. Ja a nit vespre arriba aci En Miquel Vives ab diners per la mija mesada e altres coses segons en vostra letra es contengut. De la qual cosa tots del exercit nos som alegrats summament. Yo entench a

partir dema si a Deus sera plasent de aci tirant la via de Gerona e fare lo quem semblara a honor del Principat no ometent me sempre consultar vostres reverencies de totes coses. Certificant vos com la Senyora Reyna fa grans preparatoris ha convocada tota la vegueria de Gerona segons per altra us he scrit. Los de la ciutat no han consentit entrassen de dins ni ells axi poch havien voluntat de entrar hi sino quels tenen tant a prop e En Jacme Ferrer Carroli e molts daltres ab penes de tribulacions quels fan star axi entre si mateixs. He sperança que essent arribats alla tot hom entendra en lo be de la terra. E essent aplegada la dita vegueria hisqueren a parlar ab los aplegats quis diu eren mil persones o mes En Sampso e En Biure qui specialment En Sampso se fa martir de aquesta faena. Lo Verntallat fuig de la nostra cara e es se mes a mija legua al hostal nou e en altra parroquia o masos qui stan aqui vers Girona no se asegura gens de nit va dormir al bosch e ell apartat de tots los altres ab X o XII que no sab hom on dormen puys al mati torna. Deuen esser CCC homens e abans menys. E aquestes son senyors les coses que a present occorren solament vos placia trametrem hun bon cirurgia e hun bon meneschal per gran ops del exercit e aço sens tota dilacio. Mes avant tendes bombardes çarabatanes fusters e altres coses que stesament per mossen Bernad de Marimon vós scriti. Es summament necessari sens triga alguna me sia tramesa copia dels noms dels acordats axi de cavall com de peu e dels pels dels rocins specificadament segons es,

continuat a fi puixa veure si si fall algu e si los capitans e conestables porten lo degut e si los de cavall menen los rocins que aqui han mostrats. E no mes tingaus Jhesus en sa continua guarda. De Hostalrich a III dies de juny del any Mil CCCCLXII. — A la ordinacio de vosaltres senyors prest lo comte de Pallas capita del exercit del Principat de Cathalunya.

Als molt reverents egregis nobles magnifichs honorables e molt savis mossenyors los diputats del General e concell lur en Barchinona.

Molt reverents egregis nobles magnifichs honorables e molt savis mossenyors. Segons los honorables consellers daquesta ciutat creem vos han scrit ab paraula de hun ciutada daquesta ciutat informat segons diu per vosaltres o per alguns magnats de aqueixa ciutat seriem stats avisats com la Majestat del molt alt Senyor lo Senyor Rey seria o se speraria molt prest en la ciutat de Balaguer ab molta gent de peu e de cavall per entrar en Cathalunya e que per altra part se spera entrar lo comte de Foix com a capita del Rey de França ab gran gent darmes dient que per aquest soccorriment lo molt alt Senyor Rey hauria empenyorat al Rey de França los comdats de Rossello e de Cerdanya e que la voluntat de nostre Rey e Senyor per sa Majestat declarada seria en doner aquest Principat a sacoho e a barreig. Quant es lo torb en los animos nostres e la dolor que de aço passam dir nol poriem majorment que la excellencia reyal qui a pre-

teccio de sos vassalls e subdits singularment es stada introduida en exici destruccio nostra oblidada sa innata clemencia stiga preparada vulla la divina providencia amollir la furor sua. Ara per quant lo temps nos força preparar nos a deguda defensio majorment de gens stranyes si entrar ne convenie e encara de aquests pagesos de la terra qui stan mogats e desbaratats e aquesta ciutat stiga sens cap algu segons per moltes vegades a les reverencies vostres havem scrit. Encara ab aquesta perque la necesitat es extrema e que major nos pot dir a vosaltres supplicam e per lo interes de la cosa publica de tota aquesta terra qui no es poch membre del Principat vos exhortam vos placia trametrens qualque capita persona disposta en semblants coses ab alguna gent si possible sera o sens gent quins guard regescha e defena. Aquesta ciutat ha integerrima voluntat a la terra e munqua se es partida de aquella. Al parer nostre deu esser conservada e defesa ab forma que ab coaccio alguna sa voluntat no puxa esser alterada. E sia avis de les vostres reverencies de les quals la Trinitat Sancta sia special proteccio. De Vich a XXX de maig del any Mil CCCC sexanta dos. — A la ordinacio de les vostres reverencies molt promptes lo capitol de Vich.

Als molt reverends egregis nobles e molt savis senyors los diputats del General de Cathalunya e lur concell residents en Barchinona.

Molt reverends egregis nobles magnifichs e molt sa-

vis senyors. Vostres grans reverencies certificam com havem treballat haver a nostres mans certes letres e provisions de la molt alta Senyora Reyna que frare Pere de Biure havia portades de les quals jaus haviem scrit que lo veguer a qui eren dreçades havia respost vos volia consultar e de fet havem haudes aquelles ab la una de les quals se mana al dit veguer sots grans penes que prenga En Guillem Bonet e son fill e En Luis Pellicer e presos e ben guardats tinga en les presons de aquesta ciutat la qual letra ha donada e posada gran turbacio gran perill e conmocio com les dites persones no sien tengudes a les coses quels son atribuides ans creem quels son stades imposades per ço com entenen molt virtuosament e savia ab gran cura e vigilancia ensemps ab nosaltres e altres ciutadans e habitants de aquesta ciutat en la custodia e defensio de aquella segons que per vostres reverencies som stats incautats e creegam que per impedir la dita defensio mes que per altra causa la dita letra es stada impetrada e obtenguda de la qual trametem trellat a vostres reverencies. E la dita letra conte guiatge e assegurament den Pere Jorda Barthomeu Feriça Guillem Garro Joan Jorda Leonard Climent doctor en leys ciutadans e del dit frare Pere de Biure comenador de les casas del Temple de aquesta ciutat de la qual axi mateix trametem trellat a vostres reverencies jatsia los dits ciutadans excepto los dits frare Pere de Biure e Barthomeu Feriça que noy son hajen dit que sens sciencia e volantat lur lo dit guiatge es stat impetrat. E axin som informats per deposicio ree-

buda de hun apellat Bernad Johan notari lo qual fonch ab lo dit fra Pere de Biure quant aquell dit guiatge se impetra e se obtingue per lo dit fra Pere de Biure e han a aquell renunciat publicament. Perque de les dites coses vos certificam per ço que sobre aquelles vostres grans reverencies proveesquen lo quels parra esser faedor. Certificants vos mes com havem avis cert que dilluns e dimarts propassat larquebisbe de Tarragona e lo comte de Prades son venguts a parlament a hun loch apellat Dues aygues e lo comte sen ana apres a Falcet e larquebisbe en lo Camp per fer ampre e ajust de gents e diu se que te amprats mil homens. Mes sich diu que los dits arquebisbe e comte abdosos van a Siurana e que son ab cinquanta rocins o mes e altra gent de peu. Perque mossenyors siaus avis suplicant vos vullau proveir prest e trametre aci algun bon nombre de gent ab algun notable capita home de be e de honor e no suspecte a la ciutat segons vos havem scrit com cregam sia molt necessari per la bona defensio e guarda de aquesta ciutat en la qual nosaltres som e serem vigilants e attents quant nos sera possible. E rescriguennos vostres grans reverencies tot lo que ordenaran e delliberaran les quals tinga la Sancta Trinitat continuament en sa proteccio e guarda. Scrita en Tortosa a XXVIIII de maig del any Mil CCCCLXII. — Mossenyors a tota ordinacio de vostres grans reverencies apparellats los procuradors de Tortosa.

Apres feta la present havem encara haut avis cert com los dits arquebisbe e comte continuen de fer am-

pre de la mes gent que poden de sos amichs e servidors e que los amprats son de dòs milia persones en sus havèm nova certa per letra de home de Çaragoça de XXV del present que lo Senyor Rey dins dos o tres jorns debia partir de alli e fer la via de Cathalunya e scriu ques dubta la sua venguda no sia perillosa. Perque mossenyors sien vos avis les dites coses. Certificants vos mes com per lo honorable micer Joan Vello havem reebudes dues letres vostres. La una de XXIIII contenent poder e comissio a dues o tres persones per lo concell general elègidores de inquirir contra totes e sengles persones que hajen contrafet o contrafaran a la capitulacio etc. de la qual havem haut singular plaer e creem que aprofitara molt axi en punicio dels qui mal faran com en confirmar los bens e fortificar en la bona opinio de la defensio de la capitulacio e dels privilegis e libertats del dit Principat en vigor de la qual lo dit concell ha elegits los procuradors de aquesta ciutat per los quals sera procehit en fer les dites inquisicions juxta la dita comissio. Laltra de XXVII del present contenent resposta a les çoses explicades per lo dit micer Vello. E quant a la gent que demanavem fos tramesa per ajudar a la custodia e defensio de aquesta ciutat haguerem ho hagut a singular gracia sis fos pogut fer suplicants vos que aquesta ciutat e tot bon auxili e ajuda de aquella vos sia tots temps per ben recomanada. Quant al capita per vostres reverencies provehit e delliberat de trametre ço es lo honrat frare Luis de Castellvi sens despeses del General vos certificam lo concell de

aquesta ciutat ha dellíberat no esser necessari al present aquell esser nos trames mas que los dits procurador sien capitans de aquesta ciutat a tota defensio de aquella. Perque mossenyors nol vos cal trametre mas si era cas que vostres reverencies nos trametien algun nombre de gent en aquell cas pendrem per capita lo que donar e trametrens volreu. E altres coses a present no occorren sino que vostres reverencies nos scriuen tot lo que ordonaran. Scrita lo darrer del dit mes.

Als molt reverends egregis nobles magnifichs los senyors diputats e concell lur del General de Cathalunya.

Molt reverends egregis e magnifichs senyors. Deguda recomendacio premesa. A nit vespre hora de colgar reebi vostra letra e vuy de mati volent executar lo manament vostre he fet venir los nomenats en dita vostra letra son Nanthoni Puigfeliu e Rafael Artigues e decontinent certificats per mi de la vostra intencio han prestat en mon poder jurament e homenatge que dins quatre dies serien davant vosaltres. E jatsia en la promesa haja quatre dies pero ells decontinent han delliberat partir per presentarse a vostres reverencies. Placiaus donchs mossenyors desempatxar los en ço que hauran a fer com sien homens que no han mester messions. E si altres coses vos seran plasents que fer puscha manant sera per mi complit. En Vich a III de juny Mil CCCCLXII. — De vostres reverencies servi-

dor qui a vosaltres se recomana Johan Molins diputat local de Vich.

Als molt reverends egregis nobles e magnifichs senyors los diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends egregis nobles e magnifichs senyors. Lo dia present havem reebuda de vostres reverencies una letra closa e segellada la dada de la qual fou en Barchinona a XXVI del mes de maig prop passat. E aquella vista e entesa havem trobat singular plaer del bon avis que fet nos haveu de les coses en aquella contengudes les quals no es menys son dignes de gran admiracio e spant. Deu per la sua infinida clemencia vos vulla mantenir e donar força potencia e virtut en tal manera que la cosa publica de aquest Principat no vinga a total extermini e deperiment car no es menys que aquelles dampnatissimes e perverses persones qui han presumit dar en aço factura no speren ab gran desig veuren prestament lur cor complit postposada tota temeritat de la potencia divina e encara del servey de la Majestat reyal Deu Omnipotent e la ajuda de mossen Sent Jordi e dels benaventurats sancts e del glorios Karles hi vulle breument e saludable provehir e en tal forma que los bens ne reporten remuneracio condigne e los mals pena la que deuen. E axi molt reverends egregis nobles e magnifichs senyors no sia algu qui dubte car los nostres coratges son scalfats en aquella naturalesa unitat virtut

ardiment e animositat que los cathalans han be acustumat a lahor de nostre Senyor Deu defensio de les persones e bens e en conservacio de la reyal corona e de les libertats del dit Principat majorment car creem fermament que mijançant lo divinal adjutori e de vostres reverencies algu per temps no sera per aço mal tractat que la ajuda e defensio vostres noy sobrevinguen ab tots sforços incomutablament. E vullaus nostre Senyor Deu conservar per lonch temps benaventuradament. Scrita a Hostalrich lo darrer de maig del any Mil CCCCLXII. — A tot vostre comandament e bona ordinacio apparellats qui en vostra gracia se recomanen los jurats e prohomens de la vila de Hostalrich.

Als molt reverends magnifichs e honorables senyors los senyors diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend magnifichs e honorables senyors. Totes recomendacions premeses avis vostres savieses com aci en aquest pas de Pingaledos on per vosaltres e predecesors vostres sou constituhit guarda e en los lochs circumvehins se fa segons alguns apres que he hauts preparatoris de recullir viures e enlestirse uns ab altres presuposant haver guerra. E per quant so tengut de fe e naturalesa e per avant si als era nom pogues esser impingit a carrech vos ne faç la present suplicant vos que attes que aquest castell es la clau de Capcir e fronterer per tuycio vostra e dels tots hi vu-

llau girar la cara com aquesta terra es molt steril e tant per morts quant en altra manera riduada de gent lo dit castell mal fornit a fi que per aqui vosaltres ne lo dit Principat no puixa reebre carrech algu car si les entrades no son provehides ne guardades mal se guardaran los altres lochs e provehides e guardades tot lals sta al segur. E no pus sino quem recoman en vostres gracia e merce. Suplicant la Sancta individua Trinitat vos conserve. En Pingalados lo primer de juny. — Lo qui en gracia de vosaltres se recomana Anthoni Pujol cullidor e guarda.

Als molt magnifichs e molt honorables e de gran saviesa mossenyors los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt magnifichs e molt honorables mossenyors. Air que era dilluns que teniem XXXI del passat vos scrivi de tot lo quem era occorregut. Apres la nit subsiguent lo cullidor del pas de Pingalados me mostra una letra que lo jove qui te al dit pas li havia tramesa en que li fahia saber que vista la present sen anas que tots los de la castellania de Pingalados recullien los bens al castell e que de hora en hora les noves venien no bones e per mi fonch respost al dit cullidor que de tot havia avisar los consols e axi ho feu. E axi mateix yo no refiantme dell ani dir als dits consols encara los dixi que devien fer un home qui anas en aquelles parts per veure lo quels debia si era ver sino que si ells noy trametien que ab tot yo noy

havia comissio que yo loy trametera. E aqui mateix que eren be nou o deu hores de nit aplegaren alguns prohomens qui finaren que trametessen hun correu a Perpinya per esser avisats del que allas dehia. E axi mateix fonch tramesa una spia la qual vuy de mati es partida ab altra quem tramet los de la castellania de Livia. Aquestes dues spies deuen anar fins á Limos o a Carcassona per saber de cert ço quis diu si es ver ne si han raho del que fan los de Capcir de axi fort recullir se. Altres coses mossenyors no he de que vos puscha scriure sino com aqui va home propri de la vila per demanar vos lo de que ja vos havia scrit. E si res pore fer per ordinacio vostra son prest obeir vostres manaments. Suplicant la Sancta Trinitat vos tinga en sa proteccio e guarda. En Puigcerda lo primer de juny. — Lo qui en vostra gracia se recomana Mathieu Dalp deputat local.

Als molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors los diputats del General del Principat de Cathalunya residents en Barchinona e concell lur.

Molt reverends egregis nobles magnifichs honorables e de gran saviesa mossenyors. No ignoram vostres reverencies nobleses e savieses esser informades de les multiplicades noves e fames de les gents darmes quis diu se apleguen en les parts de França e del comdat de Foix. E per quant les dites fames continuadament e de hora en hora se continuen es re-

fresquen havem delliberat trametre a vostres reverencies nobleses e magnificencies lo honrat En Miquel Moreta portador de la present lo qual a ple vos informara de les dues noves novament occorregudes e de altres coses suplicant vos dar al dit Miquel Moreta fe e creença en tot ço e quant per part nostra vos sera explicat. E sia mossenyors molt egregis reverents nobles e magnifichs la Sancta Trinitat en vostra guarda e proteccio. Scrita en Puigcerda lo primer de juny. — A vostre honor e servey apparellats los consols de la vila de Puigcerda.

Als molt reverend e magnifichs senyors los senyors diputats e concell del Principat de Cathalunya.

Molts reverends e magnifichs senyors. De les vostres magnificencies en dies prop passats havem reebuda una letra per satisfer en aquella e encara per haver major clarificacio e informacio dels negocis occorrents e dubtes moguts en los animos nostres trametem a vostres magnifiques persones lo senyer En Jordí Rafael notari de aquesta vila exhibidor de la present lo qual vos informara de les necessitats e dubtes en aquesta vila occorrents. Placiaus volerlo hoyr e donar plena creença en tot quant vos explicara e consellarlo e en son cas aquesta universitat favorir e ajudar a fi que nostres coratges resten confortats e venint lo cas puixam esser conformes en unitat ab vosaltres que representau tot lo Principat. No havent mes a dir molt reverent e magnifichs senyors si-

no queus conserve la Sanctissima Trinitat en sa continua proteccio e guarda. Scrita en Sant Joan les Abadesses a XXVIIII de maig del any Mil CCCCLXII. — Prests a tota vostra servitut e manar los prohomens de la vila de Sent Joan.

5 DE JUNIO.

Los señores Diputados recibieron, en este dia, las siguientes cartas.

Als molt reverends magnifichs e de gran providencia senyors los diputats del General e concell lur representants lo Principat Cathalunya.

Molt reverends magnifichs e de gran providencia senyors. No obstant ja aqui en lo concell haguessem sabut que hun capella qui acis trobava havia ubert hun portal daquesta vila al honorable En Pere de Belloch mon loctinent per lo qual la gent del exercit era entrada en aquesta vila e castell. Ara apres que en aquesta vila so stat he hauda bona e vera informacio que lo dit capella a qui dien mossen Bernad Marco original de la parroquia de Palol Donyar del bisbat e faldes de Gerona fou aquell qui vehent e considerant que En Verntallat ab tota sa gent era a dos trets de ballesta de aquesta vila e que si venia en mans de aquell lo Principat ne reportara gran detriment obri

hun dels partals al dit exercit de que ses seguit benefici grandissimo a aquest Principat car sien certes vostres reverencies que si aquesta plaça que es molt fort no fos axi venguda en poder del Principat les faenes de aquell no succehiren tant prosperament com vuy seran e par a mi lo dit capella esser digne de gran remuneracio e com lo dit capella nos tinga aci per segur perque e la Senyora Reyna e los del comte de Modica lo tenen molt al cap e entenen de aço ferli portar pena vos placia que lo dit capella qui tant benefici al General e Principat ha fet sia per vostres reverencies de remuneracio condigna satisfet e en tal manera sia ajudat e endreçat en aqueixa ciutat ell haja bona o cominal manera de segur viure car aço sera causa que los qui aço sabran seran pus promptes al servey e benefici del dit Principat. E a mi vostres reverencies ne faran complacencia singular. E sia la Trinitat Sanctissima en continua proteccio vostra. De Hostalrich a IIII de juny del any Mil CCCCLXII. — A la ordinacio de vosaltres senyors prest lo comte de Pallars capita general del exercit del Principat de Cathalunya.

Als molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables e de molt gran providencia mossenyors los diputats del General de Cathalunya e concell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat residents en Barchinona.

Molt reverends egregi nobles magnifichs honorables

e de molt gran providencia mossenyors. Lo honorable En Joan Ramon exhibidor de la present a ple informat de nosaltres explicara a vostres grans reverencies nobleses magnifiques e honorables providencies certes coses de nostra part. Placiaus donarli fe e creença com si nosaltres les explicavem a vostres molt grans R. N. M. e honorables providencies dè les quals la Trinitat increada sia continua proteccio. Scrita en Perpinya a XXXI de maig del any M.CCCCLXII. — Los consols de la vila de Perpinya a vostra honor apparellats.

Als molt reverends egregis e magnifichs senyors los diputats e concell representants lo Principat dè Cathalunya.

Molt reverends egregis e magnifichs senyors. A noticia de alguns militars son pervenguts uns certs capitols per intervencio vostra apuntats entre los pagesos de reemença e senyors de aquells los quals militars han demanat a nosaltres dos per ells elegits en lo passat en la prossecucio de aquests afers si sabian ni havian entrevengut en dits capitols he respost que no e ensemps presa una gran admiracio que semblants apuntaments sien stats fets sens entreveniment dels senyors de aquest bisbat en lo qual concorrien mes dels dits pagesos e per conseguent mes interessats e encara seguits majors scandols e novitats que en nengu dels altres havem delliberat scriure e suplicar a les senyories vostres vullau considerar quel po-

der a vosaltres donat proceys de la cort lo fonament e fi de la qual es principalment fundat sobre la reparacio de la justicia la qual vol que en antiga possessio e en contractes e scrits consisten los drets dels temporals bens. E com nosaltres tingam axi aquests que per dits pagesos nos son contrariats e ara nos vejam desposseyts sens coneguda e sens consentiment e encara sens cancelament negu sembla a tots una molt dura cosa car posat dits pagesos pretenguen aquests usos portar gran subjugacio a ells e quant negun util als senyors els son stimats la terça part en la valor de les masades que en la propietat munta una grandissima summa. E dels drets ja concertats en los dits capitols serien perjudicats los senyors en la meytat dels emoluments de aquells usos continuament provenint car no es poch lo dret del spolit en los dits capitols totalment tirat ne la exorquia quasi anichilada e per semblant la intestia tornada de tres parts a una ensemps ab moltes altres coses en los dits capitols apuntades les quals parlant tots temps parlant ab reverencia dels entreveniments son en gran prejudici e dan dels senyors e no acompanyades a son parer de justicia. E menys son tenguts los senyors atorgar gracia car aquests primerament ab iniques e cauteloses maneres conjuraren hun sindicat per mija del qual volent comprar los nostres propis bens de mans stranyes tragueren ab notories subornacions una proposisio del Senyor Rey don Alfonso ab la qual avolotadament usurparen nostres rendes e bens e no contents de aquells que la dita exhorbitant provisio contenia

començaren à levar nos dels altres fins a tant que volents los tots significaren que era mal us pagar a negu e veent que en aço ne justicia ne raho alguna los acompanyaba prengueren les armes assetgant o prosseguint a matar tot hom que res los demanas e en aquesta forma ab scandalizats malenpolits han acordat de matar lurs propis senyors assetgats cestells robats los publichs camins apresonats gentils homens e robades publicament lurs cases e encara romputs e tirats los drets del General ensemps ab altres tan enormes e detestables crims que no sol mereixen esser los denegats beneficis más esser privats de les persones e bens car en tant finalment es pervenguda la sua audacia que volent afermar ells representar la terra han publicament dit scrit e mes en obra fos executat per ells tot lo contrari de aço que per tot lo Principat de Cathalunya es stat capitulat atorgat e jurat segons que de totes coses notoria experiencia donen vertader testimoni. E si per ventura com se creu los senyors vostres han sguard en lo present maneig a la necesitat e concorrencia del temps siau certs que dits pagesos no han leixat res a fer als bens e persona de quant han pogut en lo damnatge e destruccio del be publich per sols obtenir lo seu particular interes. Ara pero sobrava lo continuu treball de les persones ab lo perill de les vides e gran despens de les propies bosses trobantse frustrats de les sues vanes sperances recorren a vosaltres per venia si poran traure millor partit de aquell del temps los consent certificant les senyories vostres que tots los res-

tants dels pagesos ab part de aquests de remença dien ja vuy publicament deuen esser castigats aquests malvats qui ab avolots e malicies han mesa la terra en aquest trantoll. No consintau dons vosaltres virtuosos senyors qui representau lo Principat de Cathalunya se introduesque en ell que los compatriotes avolotadament e iniqua usurpant los bens dels altres en loch de punicio hajen premi car posat aquest present interes toque poch als demes de vosaltres porien dar occasio apres de aquests se levassen altres qui pretendrien esser mal us ho pagar daltres rendes car leximpli dels no castigats mals es introduccio de pijors. Si empero semblara a vosaltres senyors que per benefici e repos de la patria se vinga a condecendre en algunes de aquestes coses siam solament hoyts e trobareu lo nostre stament axi dispost en aquestes parts en benefici publich que haureu grandissima raho esser contents de tots. Pregant lo Omnipotent Deu vos do gracia de be consellar e administrar les coses quius son comanades. De la Bisbal a IIII de juny. — Al manament e ordinacio de vosaltres prests Joan Miquel e Jofre Çarriera.

Als molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables mossenyors los diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya

Molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables mossenyors. La present es per certificar vos com dissapte prop passat en hora baixa mossen Bernad

Castello diputat de Cathalunya y yo arribam en aquesta vila de Perpinya e lo ditumenge apres tots fem fora del ofici me viu ab los honorables consols els doni la vostra letra de creença els expliqui aquella e ab consell lur lo depres dinar yo pugi al castell e doni lalira letra a mossen Charles al qual li fiu la major part del rahonament seguint vostres instruccions e en totes les rahons e replicats se troba al costat meu lo dit mossen Bernad lo qual hi despes de bones paraules segons a ell se pertanyia e perque lo dit mossen Charles volch ell se pogues millo recordar en fer me complidament resposta segons poguera per hir que fonch dilluns jo prestas paciencia desexint se de moltes singulars paraules. E per quant los honorables consols eren romasos ab mi nos acabas del tot strenyer fins fos vist noy hagues pus mon yol comportas pus lo temps fos breu e axi ho fiu hir yo no hagui resposta sua e per quant me donava vijares devia sperar tot lo dia en hora baixa yo fuy ab los consols certificantlos que era de fer e stant axi mossen Charles me trames a dir molt afectuosament fins vuy a dinar yo prestas paciencia e ab sentiment dels consols yo ho he fet e han vuy carrech donat al dit mossen Bernad pujas al castell per endolcir e portar a bon port la reposta que a tornar ha lo dit mossen Charles e pregant a mi los dits honorables consols fins ells ho hajen delliberat yo nom desischa de la resta quis mostra per les instruccions car lora que yo men deseixire a ells convendra continuar e fer tot lo que possible los sia e haver a lur ma lo castell e en aques-

ta part a mi cove star a ordinacio lur pus a lur requesta ve. E siau certs que si lo castell se ha haver per mija forcivol hi ha molt a fer e sen tenen per empatxats en tant quem han significat que de necessitat vosaltres monsenyors los haveu a trametre gent de peu primerament quels ajut a haver lo castell al qual pens no tardara li faran garlanda de gent de peu a fi nos puixa mes provehir del que ja te e quant aci sien arribats los de soccors pus facilment e ab menys perill lo hajen. E com sia aci la gent donara confort al poble lo qual se desconforta hun poch de les noves quey son de la gent francesa ques diria molt prest sera aci e tot hom sta maravellat com los consols en dies passats no han provehit de alguna gent de succors la qual vingues aci en nom e per part del Principat de Cathalunya com aci vuy se mostra tot lo perill correr. E perque de tot aço largament ne seran avisades vostres reverencies per los honorables consols nom cur mes stendrem. Beus dich que tot hom esta en so si ajuda han morir ab la spasa en la ma abans ne comportar que rey strany los senyoreig com no vullen altre senyor sino lo que tenen e ab aquell volen viure e morir sens prejudici de la libertat. Axi vosaltres mossenyors placiaus attendre en confortar los poblats de aci. Mes avant mossenyors yo treball en parlar ab los castellans dels altres castells e en tot entrevenen los honorables consols. Com a Deus plaura yo haja compliment dat al carrech que vostres reverencies me han volgut dar ab bona suportacio dels honorables consols yo partire de aci per

tornar en aqueixa ciutat per fervos complidament relacio del que seguit se sera. Ara es veritat yom poguera mes stendre sobre algunes diferencies que son entre los poblats en aquesta vila e specialment en los qui son de concell e encara entre cavallers e gentils homens pero he acordat remetreu tot a la letra dels consols e encara a la persona fiabla qui hi va la qual crech sen porta creença. Ab afany se faria tots tirar una corda. Deus ne sia lo endreçador e li placia donar bon consell a nostre Rey e Senyor e a nosaltres vassalls seus nos vulla endreçar en tot quant farem qui de be sia. E la Sancta Trinitat sia si plasent li sera vostra proteccio e guarda. De la vila de Perpinya lo primer de juny. — Nom bastaria paper de certificar vos mossenyors ab quant plaer yo so stat aci reebut e principalment per los consols de aquesta vila e per los poblats axi grans mijans com menors. Com Deus vulla sia aqui you certificare a vostres reverencies a ple. — A les reverencies de vosaltres mossenyors molt afectat e prompte lo vostre embaxador Matheu Dez Soler.

Als molt reverends egregi nobles magnifichs honorables e de molt gran providencia mossenyors los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat residents en Barchinona.

Molt reverends egregi nobles magnifichs honorables e de molt gran providencia mossenyors. Los honora-

bles En Joan Treginer e Francesch Comte exhibidors de la present à ple informats de nosaltres explicaran a vostres molt grans R. N. M. e honorables providencies de les quals la Trinitat increada sia continua proteccio. Scrita en Perpinya a III de juny del any Mil CCCC sexanta dos. — Los consols de la vila de Perpinya à vostra honor apparellats.

Als molt magnifichs e excellents senyors los diputats del General e consell lur representants lo Principat de Cathalunya.

Molt magnifichs e excellents senyors. Algunes letres de vostra insigne e magnifica senyoria havem reebudes avisant nos dels actes de vostres insignes senyories fets contra alguns inculpats de sedicio per lur propia confesio probada dels quals vostres actes loam nostre Senyor Deu qui mijançant lo benaventurat sant Charles insigne joyell de aquella ciutat e de tot lo Principat de Cathalunya vos ha volgut donar lo seu judici e creem fermament que les dites coses e tals procehiments devallen de la subirana deitat e en vostres magnifiques testes creem que en tals coses habita lesperit Sant. Placia al pare eternal nostre Deu nostre e Senyor en unitat e concordia vos jaquescha ben perseverar axi com a mantenidors de veritat e de la cosa publica. Ara darrerament havem reebuda una vostra letra molt dolorosa e amargosa. Dada en Barchinona a XXVI del mes de maig prop passat per la qual som avisats com lo Senyor Rey ha

donat a saccho Cathalunya e empenyorats al Illustre Rey de França los comdats de Rossello e de Cerdanya de les quals coses son molt trists e stam ab grans congoixes que no sabem quens façam. Recorreu a Deu e al benaventurat sant Charles lo qual aquesta vila ha en gran devocio quens vulla ajudar axi com plenament confiam car nosaltres som e restam ferms en concordia e unitat de vosaltres e volem consentir en tot ço que vostres senyories ordenaran e morir per mantenir la veritat e la cosa publica e tots som de aquest acord creent indubitadament que nostre Senyor Deu per intercesio del benaventurat sent Charles nos ajudara. Som avisats molt insignes senyors com la Senyora Reyna seria mal informada de nosaltres. Creem que prove per mija de hun sindich dels homenatges qui es de aci natural per los privilegis reyals an aquesta nostra universitat atorgats som fets carrer de la ciutat de Barchinona. Supplicant a vostres grans savieses quens donets consell favor e ajuda quant e si mester sera. E ab tant aquell qui governa totes les coses creadas sia ab vosaltres e nos. Dada en la vila de Corça a III dies del mes de juny de la nativitat de nostre Senyor any Mil CCCCLXII. — Vostres humils subdits quis recomanan en gracia e merce vostra Antoni Papi Bernad Vaguer e Pere Paga consellers del loch de Corça.

Als molt reverends egregis magnifichs honorables e molt savis senyors los diputats del General e con-

cell lur representants lo Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverends egregis nobles e magnifichs senyors. Per relacio a nosaltres feta per lo honorable En Jacme Tallada sindich nostre havem percebut esser molt necessari aquesta universitat per certs sguards fer preparacio de gents e altres coses per preparar nos a defensio encara a socorrer a alguna universitat. E per ço es molt necessari vostres reverencies scriure al veguer o batle de aquesta vila que ab alguns pahers e prohomens de aquesta universitat vajen per los lochs de la vegueria e batlia e vist per ells alguns de aquells lochs poden se tenir façen manaments penals e si necessari sera altres forçes les masies e altres cases se recullen dins lo temps per ells prefigidor en les forçes per ells deliberadores. E on les dites forçes sien flaques e no sien per tenir aquells compellir e forçar ab totes lurs vitualles entrassen en aquesta vila. E aço es cosa molt necessaria e concernent utilitat de aquesja universitat e de tota aquesta terra car trobam esser major expedient les gents e vitualles de les dites vegueria e batlia esser a servitut de la cosa publica del dit Principat que si per falta de deguda provisio eren obviants al repos e benavenir de aquell e fer letra al diputat local de aquesta stacio que request per los pahers e concell de aquesta universitat faça totes aquellas requestes als oficials ordinaris de que seran requests e seran necessaris a la cosa publica. E senyors molt reverend e egregi nobles e magnifichs senyors prestament ma nar les dites letres expedides. E sia la

Sancta Trinitat en lo mig vostra continua proteccio. Scrita en Cervera a IIII de juny del any Mil CCCC sexanta dos. — Molt reverends egregis magnifichs honorables savis senyors a tota honor e servir vostre prests los pahers de la vila de Cervera.

Als molt reverends egregi nobles magnifichs e honorables senyors los diputats e concell lur representants lo Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverends egregi nobles magnifichs e honorables mossenyors. Dos jorns ha vos he scrit del que fet havia e encara com los honorables consols me fahien dilatar explicar tota la creença a mossen Carles per quant vehien alguna flaquesa en la vila per donar compliment a tot ço que es necessari era per haver lo castell lo qual se sent sta algun tant fornit e en so de defensio pero hir yo requiri los honorables consols me volguessen ajustar la vintesetena la qual ab ells ensemps yo era remes e axis feu la qual ab los dits consols mostraren haver gran plaer del perque era vengut pero hajau per clar que tots dubten lo castell se puixa haver si ab sobergueria de gent no e per aquella raho vos demanen ajuda la qual servira a tot ço es en haver lo castell car fan compte mossen Charles sen metra entorn laltra per podersen servir en la defensio car siau certs sovint hi ha noves de hora en hora han per clar lo Rey de França tramet gents darmes es meten tots jorns a punt e hi ha letres vengu-

des de persones fiables de la terra e daltres qui personalment son venguts que tot hom se apparell que los dits francesos molt prest seran aci e dintre les messes. Fort cosa es de hoyr que Rey strany haja a calcigar la terra de nostre Rey e Senyor. Vostres reverencies vejen que es de fer bens avis que majors mijans e menors tot hom spera lo soccors de Cathalunya. Mes avant mossenyors vull avisar vostres reverencies com aquests senyors de aci no ha pus de una hora per dues vies o dues persones qui una apres daltra son aci arribades per part de Cobliure avisant Perpinya del treball en que se speren esser com set fustes ço es galeres e hun batemer son davant Cobliure e les dues galeres havieu ja surgit sens alçar bandera alguna. Aquests senyors de consols e concell han deliberat fer hi gent de peu per veure que es en ajuda si mester sera com encara no hajen compliment de poderse prou guardar. Lo senyor de Pons devia partir dema per a la Senyora Reyna la qual ab letres duplicades a ell e adaltres mana vajen a sa Senyoria. Ell havia delliberat no moures de aci ara se dispon per tirar a Cobliure crech seran XXV o XXX rocins. Deus per sa merce nos ajut car be hi sera mester. Aquests senyors de consols e concell volrien retenir quoranta o cinquanta rocins los quals fossen soldejats per dos mesos scriure a vostres reverencies. Si Deus me ajut tinch opinio li starien axi be com lo prevere al altar car metrien se en guarda de la frontera e si a Deus plasent era mills porien recullir cascu son viures car ja començen ladroners. A nit passada robaren

a la frontera dues cases e diu se son trenta o quoranta gascons e sus ara he apres ne han presos dos o tres de fora la vila. Diuse son tots de la consorcia. Placiaus attendre a la molta necessitat dels poblats en aquestas parts que vijares me dona apres la gracia de Deu han molt mester la vostra ajuda. Lo consell de vint e set hir dellibera ço per que yo era vengut pujas al consell general. Mentre vuy se ajustava son exides totes aquestes faenes yo treballare si a nit nos te demas tinga e tant com pore acurçare lo per que vostres reverencies me han trames pero tot lo meu tardar se fa a bona fe e a concell dels honorables consols. Nom resta mes a dir. La Sancta Trinitat sia en en vostra proteccio e guarda eus do a tots paradis com plasent li sera. Totes les altres coses remet a la letra dels honorables consols e encara a la de mossen Bernat Castello diputat lo qual man dit vos scriu. Lo vezcomte Dilla deu partir de aci per anar a la Senyora Reyna elegit per los militars suplicant la Senyora Reyna do loch e permeta que lo castella del castell ço es mossen Charles per defensio de la terra los consols e concell puixen metre persones fiables dins lo castell per tal raho materxa los consols e concell han elegit daci un burges. Tots dreçen a la dita Senyora en virtut de una sua letra que pochs dies ha los havia feta la qual anava a fi que los consols e concell vehessen sa Senyoria que podia fer per metrels en segur de la dubitacio en que aquesta terra stava de la entrada dels francesos e sobre aço han pres aquesta thema. Ans de proceir contra lo castell veure sa al-

ta Senyoria si volria devallar. Aço yo he sentit hoc encara que lo burges no pot star entre anar star e tornar pus de quatre dies puys ho he de bon loch me vull plenir avisarne vostres reverencies pero yo no stare de anar avant en deseixir me de totes les paraules en les instruccions contengudes si ja nom torbavem los honorables consols. Scrita en Perpenya a III de juny del any Mil CCCCLXII. — A les vostres reverencies de vosaltres mossenyors molt afectat lo vostre embaixador Matheu dez Soler.

Als molt reverends egregis nobles e magnifichs senyors diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverends egregis nobles e magnifichs senyors. Vuy dada de la present havem reebut una letra de la Majestat del Senyor Rey dada en Çaragoça a XXX de maig prop passat de creença explicadora per lo honorable Nantich Bages scriva de sa Majestat que contenia en efecte que sa Majestat volia e entenia dins breus dies esser en la ciutat de Balaguer situada dins lo Principat per queus pregava de part de la dita Majestat haver ho a gran servey que essent en Balaguer sa Majestat aquesta ciutat elegis algun nombre de persones e trametes aquelles a la dita ciutat per comunicar ab sa Majestat quins volia significar algunes coses redundants en servey de nostre Senyor Deu e de sa Majestat benefici e repos del dit Principat e de aques-

ta ciutat e quens donaria aquelles recenes que la ciutat volria per vostra seguritat si de res dubtaven la qual creença explicada e entesa per nosaltres ab deliberacio del concell de aquesta ciutat li fonch respost de continent sens triga que attes que les R. V. representants tot lo Principat de Cathalunya e tots los staments de aquell residiu en aqueixa ciutat per fer tractar governar e consellar tots los fets del dit Principat e dels staments de aquell entre los quals per semblant aquesta ciutat te son sindich que entreve en dits fets aquesta ciutat per res en lo mon no trametria ni scoltaria tractes alguns sobre los dits fets tochants los dits Principat ni aquesta ciutat encara que haguessen alguna apariencia o demostracio de algun be o util ans remetriem e de fet havem remes a les V. R. e a delliberacio de aqueix taulell tots los fets e coses concernents lo interes benefici e repos del dit Principat e dels staments de aquell. E aço li havem dit per resposta decisoria e per quant apres nos demanava letra responsiva nosaltres nos havem aturat acord per haver de vosaltres consell de la forma del scriure si sera vist li dega esser respost ab letra la dita deliberacio en la qual perseveram. Per ço fem la present significants a V. R. aquestes coses e pregants vos vos sia plasent scriurens de vostre parer. E sia lo glorios Jhesus vostra guarda. De Leyda a IIII de juny del any Mil CCCCLXII. — A vostres beneplacits e honor apparellats los pahers de la ciutat de Leyda.

En este dia, los señores Diputados y Consejo mandaron escribir las siguientes cartas.

Al molt honorable mossen Joan Agullo ciutada de Leyda.

Molt honorable mossenyor. Per vostra letra dreçada a mi dega de Leyda som certificats esser necessari que la gent vaja a Anglesola. E axi decontinent ab lo present correu havem scrit als honorables pahers de Cervera que preparen gent de aquella vila qui ensemps ab la nostra tiren a Anglesola. E axi creem sera fet. Axi mateix ne scrivim als honorables pahers de aqui que preparen la lur gent e vagen lla. Pregam vos per ço e encarregam quant mes podem doneu bona diligencia en les faenes apuntades a fi que a ma vostra tant benefici se aconseguescha e no spereu temps car molta cuyta es e perill en la triga. No resmenys vos trametem la letra que demanau per als pahers de Balaguer. Axi pus haureu bon compliment parega la vostra bona obra. Per expedicio del correu nous podem mes larch scriure. Sia Jhesus ab vos. Dada en Barchinona a V dies de juny del any Mil CCCC sexanta dos. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats e concell etc.

Als molt honorables e savis senyors los pahers

e prohomens de la ciutat de Balaguer.

Molt honorables e savis senyors. Per altres vos havem scrit sobre la receptacio de gent darmes ques diu deu venir en aqueixa ciutat. Encara stants e perseverants en lo contengut en aquelles vos pregam e encarregam que talment vos hajau en les faenes concorrents que aquest Principat sia be content de vosaltres eus tingua en figura e compte de vertaders cathalans axi com loablament haveu acustumat. E sia Jhesus en proteccio vostra. Dada en Barchinona a V de juny del any Mil CCCC sexanta dos. — M. de Monsuar dega de Leyda. —Los diputats e concell etc.

Als molt honorables e savis senyors los pahers de la ciutat de Leyda.

Molt honorables e savis senyors. Per letra de mossen Joan Agullo som certificats de vostra bona eleccio de la qual havem haut gran plaer. E mes que es necessari la gent darmes de aquest Principat qui va en aqueixes parts per lo que ell vos ha comunicat plech a la vila de Anglesola en la qual per altra via sera gent de aqueixa ciutat per fer lo que es stat apuntat. E per ço de continent havem scrit als honorables pahers de Cervera pregant los preparen tant prest gent de aquella vila la qual ab los del dit Principat que ja hi seran ultra sincents vagen a la dita vila de Anglesola per fer ab los vostres ço que sera necessari. Avisants vos adonchs de los dites coses vos pregam e encarregam doneu bona condicio a les faenes segons de

vostres providencies e bona voluntat que haveu al benefici de la terra se spera. E sia Jhesus proteccio vostra. Al quens haveu trames a dir del Senyor Rey no podem a present respondre com la cuyta de aço nos haja impellits fer la present. Dema Deu volent entendrem en fer vos resposta. Dada en Barchinona a V de juny del any Mil CCCCLXII. — M. de Monsuar dega de Leyda. — Los deputats e concell etc.

Als molt honorables e savis senyors los pahers de la vila de Cervera.

Molt honorables e savis senyors. Per letra de mossen Joan Agullo som avisats esser necesari que la gent del Principat la qual fem anar en aqueixes parts vaja a Anglesola ensemps ab gent de aqueixa vila car ell fara anar a la dita vila per altra via gent de Leyda per fer lo que es stat pensat de Balaguer segons sap lo honorable En Jaume Tallada. Per ço avisants vos de les dites coses vos pregam e encarregam que decontinent preparcu vostra gent e ensemps ab la nostra qui son ultra cincents los quals ja deuran esser aqui facen la dita via de Anglesola per fer e executar ço que lo dit Agullo haura apuntat. Placiaus darli los bo e prest recapte que de vosaltres se confia. A vostra letra reebuda entorn huna hora ha passada no es possible respondre al present. Tantost sera satisfet a vostra peticio. Dada en Barchinona a V de juny del any Mil CCCC sexanta dos. —M. de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats e concell etc.

Als molt honorables e savis senyors los prohomens de la vila de Sent Johan çes Abbadesses.

Molt honorables e savis senyors. Vostra letra havem reebuda e hoyda la creença explicada per lo discret En Jordi Rafael notari restam contents de la bona voluntat e intencio que com a vertaders cathalans teniu en la defensio e manteniment del Principat e de les libertats e cosa publica de aquell a tots comunes de que summament vos comendam. Venints a la resposta de les coses demanadcs quant es al fet de la cena si per lo Senyor Rey passant era demanada per la capitulacio es provehit que tots los emoluments del Principat son del Illustre Primogenit. E si la sua Altesa volia entrar en la dita vila ja per la dita capitulacio la qual vosaltres e mossen lo abat deuen tenir es clarament no solament en lo entrar de loch particular mas de tot lo Principat provehit e per ço no fretura consell. Regiu vos segons aquella la qual volem e desijam e per nostre poder treballam sia servada. Si la sua Majestat demana o requer la gent de aqueixa vila la seguesquen per la dita capitulacio es vist que tal demanda e requesta hauria fet lo dit Illustre Primogenit e quis vulla la fes no son tenguts anar contra lo Principat e per conseguent contra vosaltres mateixos. Et si ho fahien tots o part serian hauts per enemichs de la cosa publica. Quant es al adjutori demanat lo egregi capita general es en camp ab lo exercit lo qual en cas de necesitat socorrera lla

on sera mester. En lo fet de la potestat demanada per inquirir contra los qui fan contra la dita capitulacio satisfem a vostra voluntat segons veureu apart ab una letra queus trametem ab aquesta. E pregants e encarregants vos vullau continuar vostre be obrar. Sia Jhesus en proteccio vostra. Dada en Barchinona a V dies de juny del any Mil CCCC sexanta dos. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats e concell etc.

Als molt magnifichs e savis senyors los jurats e concell general de la ciutat de Mallorcha.

Molt magnifichs e savis senyors. Sabut havem que essent en lo port de aqueixa ciutat la nau de micer Miquel Pere la qual carregada de forment e altres vitualles exia de Sicilia e Sardenya per transferir se en aquestes parts lo maguifich lochtinent per lo Senyor Rey en aqueix regne sots grans penes de persona e bens ha volgut prohibir e manar al patro de aquella per via alguna no portas les dites vitualles e altres mercaderies en aquesta ciutat de Barchinona de la qual cosa havem no poqua admiracio com sia nova e inaudita ne sapiam causa que ab bona raho impellir lo puixa tals coses fer. E jatsia per gracia de Deu molta copia de vitualles tinga aquesta ciutat e tot lo Principat ne hagues penuria de les dessus ditos empero de la nova e insolita pratica nos cove admirar attes majorment que aqueixa ciutat e regne no freturas de les dites vitualles car si ho fessen ab molt

gran plaer prenguéren la detencio de aquelles com nosaltres e los poblats en aquest Principat ab vosaltres e vostres regnicoles sempre siam stats e serem en mutua comunio e fraternal amor e totes honors beneficis e utils de bona voluntat vos procurariem tant per la general obligacio de esser subjectes e governats sots un reyal domini quant per natural inclinacio com siau procehits de la massa cathalana quant encara per la indisoluble unio e agregacio de aqueix regne ab aquest Principat per la qual son fets una cosa ab aquell e haveu participi en corts generals. No podents adonchs ab dissimulacio passar la gran admiracio e entrenyor que tenim del dit mossen lo loctinent al qual axi mateix scrivim vos notificam les dites coses pregants exhortants e encarregants vos que si tal cas sdevenia per avant per los respectes dessus dits e encara per lo interes vostre e de aqueix regne interposar vos a tals procehiments e actes e proveir que la negociacio e comerci no hajen torb car redundarien no solament a injuria mas a gran dan e interes de tot lo dit Principat al carrech e emdempnitat del qual a vosaltres serie forçat proveir per totes vies degudes e permeses. En aquests dies prop passats havem scrit a vostra magnificencia e savieses de totes les coses subseguides en aquest Principat per causa de la detencio per lo Serenissimo Senyor lo Senyor Rey feta de la persona del Illustre de sancta recordacio don Charles fill primogenit seu. Placiaus de la present e de la altra hajam resposta. E sia la Sancta Trinitat proteccio vostra. Scrita en Barchinona a V de

juny del any Mil CCCCLXII. — M. de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats e concell.

Al molt magnifich e molt savi cavaller mossen Vidal de Blanes loctinent per lo Senyor Rey en lo regne de Mallorcha.

Molt magnifich e molt savi mossenyor. Sabut havem que essent en lo port de aqueixa ciutat la nau de micer Miquel Pere la qual carregada de forment e altres vitualles exia de Sicilia e Sardenya per transferir se en aquestes parts vos sots grans penes de persona e bens haveu volgut prohibir e manar al patro de aquella per via alguna no portas les dites vitualles e altres mercaderies en aquesta ciutat de Barchinona de la qual cosa havem no pocha admiracio com sia nova e inaudita ne sapiam causa qui ab bona raho impellir vos puixa tals coses fer. E jatsia per gracia de Deu molta copia de vitualles tinga aquesta ciutat e tot lo Principat ne hagues penuria de les dessus dites empero de la nova e insolita pratica de necessitat nos cove admirar attes majorment que aqueixa ciutat e regne no freturasen de les dites vitualles car si ho fessen ab molt gran plaer prenguerem la detencio de aquelles com aquells qui sempre som stats e serem en mutua comunio e fraternal amor ab los reqnicoles del dit regne mas lo devedar no esser portades en aquesta ciutat ab no poch entrenyor es portat. Per ço molt magnifich mossen no podents ab dissimulacio passar tals coses vos pregam e exhortam vos placia

abstenir de tals procehiments e actes e no torbar la negociacio e comerci car redundaven no solament a injuria mas a gran dan e interes de tot lo dit Principat al carrech e indempnitat del qual a nosaltres seria forçat proveir per totes vies degudes e permeses. E sia la Sancta Trinitat en proteccio vostra. Scrita en Barchinona a V dies de juny del any Mil CCCCLXII. — M. de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats e concell.

Als molt honorables los capitans de cinquentenes del exercit del Principat de Cathalunya trames vers Urgell.

Honorables senyors. Ab tot mossen lo arthiaqua Colom vos haja dit sperasseu a Cervera e fesseu ço queus seria scrit per mossen Joan Agullo ara vos dehim e manam que ab voluntat dels honorables pahers de la dita vila de Cervera e ab la gent lur aneu a la vila de Anglesola on trabareu lo dit Joan Agullo. E feu ço que per ell vos sera comendat. Dada en Barchinona a V de juny del any Mil CCCCLXII. — M. de Monsuar dega de Leyda.— Los diputats e concell etc.

6 DE JUNIO.

Se hicieron varias proposiciones, que especificó el señor obispo de Vich, y conforme á su voto, que sigue, fué

deliberado respecto de los tres capítulos que son primeros en órden.

Lo senyor bisbe de Vich dix que per haverse lo castell de Perpinya a ma de la vila per tuycio de la terra sia fet socorriment de gent a peu a la dita vila la qual gent sia de aquella qui ja es soldejada aquell nombre e en lo temps que sera vist a la novens de les banderes.

Al fet de la senyora Princesa de Navarra de la qual es stada recebuda informacio dix que sia request lo comte de Foix e tramesa persona de baixa condicio ab notari en la manera e forma que sera delliberat per les tres persones a qui es stat remes lo dit fet sens referir excepto que no puguen constituir salari als que seran tramesos sens referir.

Al fet del soccors que demana la vila de Puigcerda que sia remes a la VIIII de les banderes.

Al fet den Altarriba qui sta pres en la preso que pus ha deposat sia desapartat donant bona seguretat ab fermances de no exir de la preso per si ni per altri directament o indirecta.

Los señores Diputados recibieron en el mismo dia las siguientes cartas.

Als molt reverents magnifiche e de gran previden-

cia senyors los diputats del General e concell lur reresentants lo Principat insigne de Cathalunya.

Molt reverend magnifichs e de gran providencia senyors. En totes coses que son benefici e servey del Principat veig aquest poble de Hostalrich esser molt afectat ab una singular voluntat e per ço encara per major confirmacio de lur afeccio ha delliberat comprar armes e singularment unes XXX cuyraces perque ab la gent que yo aci leixare puixen si lo cas occorrera aquesta vila millor defensar. E per quant creem que per miga e intervencio vostra ells hauran millor mercat e millor roba hanme ab molta instancia los consols e prohomens demanat vos ne volgues scriure. Placiaus per ço senyors que lome que per aquesta sola causa aqui trametem fer endreçar en tal manera que per vostra intervencio ells hajen les cuyraces e arnesos que volen e al millor mercat ques pora que certament ells mereixen que per lo Principat sien ben tractats favorits e endreçats e majorment en aquesta cosa que fan per ben servir aquell. Placiaus senyors trametem lo botxi de queus he ja scrit e an Huc de Copons qui porta la bandera de Sant Jordi una sobrevesta e los paraments per al cavall e sobrevestes per a les trompetes e no mes. Tingaus Deus en sa continua e prospera guarda. De Hostalrich a III de juny del any Mil CCCCLXII. — A la ordinacio de vosaltres senyors prest lo comte de Pallas capita del vostre exercit.

A mossenyors de molta reverencia e magnifichs los diputats e concell representants lo Principat de Cathalunya.

Reverends e magnifichs senyors. La causa de la present es per avisar vostres reverencies com vuy dada de les presents havem sabuda nova certa per home digne de fe com la guerra es cridada en las parts della ço es a Pamies Tholosa e Mazeres e de fet se es feta la mostra en Tholosa de la gent darmes en dies passats e aço ha vist dels propris ulls lo qui personalment nos ha referida la nova e per semblant se deu fer a Mazeres e a Pamies ço es de tant de gent de cavall com de peu. E per quant aquesta ciutat stan molt mal en orde tant de muralla quant darmes es necesari molt prest siam subvenguts tant de gent quant darmes e coses necessaries a defensio car en altra manera delliberam exir de aquesta ciutat que romandra deserta e per conseguènt la terra davall ab molt perill. No contrastant nosaltres hajam provehit en nostres castells lo mills havem pogut la ciutat vos scriu del avis per quant vostres rererencies en les letres remeses a aquella pregau que si res sentien fessen avis a aquelles les quals nos han comunicades. E axi placia a vostres reverencies por lo portador qui es correu ab avantatge hajam la resposta de aquelles e la subvencio. E per la present no diem mes sino que som tots temps prests a vostres reverencies. Dada en nostre capitol Durgell a IIII de juny any LXII. —

Prest a tota honor de vostres reverencies lo capitol Durgell.

Als molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables los diputats del General de Cathalunya e concell lur residents en Barchinona.

Molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors. La causa de la present es per avisar vostres reverencies com vuy dada de la present havem sabuda nova certa per home digne de fe com la guerra es cridada en les parts della e de fet se es ja feta la mostra a Tholosa aquests dies passats e aço ha vist de ses ulls lo qui ho compta e per semblant se deu fer la mostra a Maseres dimarts qui ve e ja es feta a Pamies de grans gents de peu e som certs lo comdat de Foix es tot manat e nosaltres som vehints aci del vezcomdat que no sab hom ques fara quens sta a tres trets de ballesta. Perque nosaltres som vuy en punt que si soccors no havem de vosaltres no cal sino que desabitem la ciutat e axi es nostra dellibe-racio ab tot quens dubtam si molt prest no la havem e que los passos e intradas dels ports sien abans fornits per la terra que per ells que hi puga res bastar. En los quals passos ha necessari al mancho cincents o siscents homens los quals de present e molt prest es necessari que vinguen no contrastant que lo tauler vos haja avisats de docents vos dehim no son res que encara ab aqueixos haurem a trametre gent de la terra perque saben los passats los passos son en les valls

de Andorra e aon es la jurisdicció migera del comte de Foix pensam que puix los dits passats stiguen a ma de la terra fornits que totes les valls de Andorra seran ab nosaltres perque es forçat dites valls stiguen a ma de la terra. Lo home qui compta aquesta nova vos dehim que es home de la terra e home cert car ell ho ha de bocha de mossen de Mirapeix e de altres ultra lo que ha vist de sos ulls. Perque mossenyors son assats informats de nostra pobresa e despopulacio per queus suplicam dit soccors de dites gents e del nombre dessus dit e de arnesos que dins la present per memorial son tochats o scrits ab alguna quantitat de moneda per soccorrer als de la terra qui iran per stablir les passos per ques puguen sostenir car mes valdra un home de la terra mesclat ab los que trametreu perque saben los passos que no farien deu daltres com hajau a cert que sens la provisio dels passos la terra es perduda. La intrada per fer aquests enfronts es per Pallase per los valls de Andorra. Perduts aquests passos vos dehim tot lo Principat es perdut. Nostre Senyor Deus e la gloriosa Verge Maria sia custodia als tots sapientibus etc. Lo portador de la present ha esser aqui dins XXX hores etc. Les coses de que freturam en aquesta ciutat ultra los diners es fil de ballesta que vuy no sen hi troba passaders per ballesta de peu polvora per bombardes e luçons rollons de coure per luçons car no basten a XX rollons los que havem de luçons e bombardes suficient ne stam. Hauriem necessari unes cinquanta cuyraçes e dotze ballestes grosses ab sos arreus e feu viaguen

spiagardes en tot cas al mon. E no pua. Deu sia guarda dels tots amen. E lo benaventurat Charles. Si no trameteu rollons fets trameteu de quen façam que de moltes sorts ne haven mester. Feu hajam menestrals ab les gents que trametreu que sien bons per fer tal exercici e obres. — A la honor de vosaltres e servir prests les consols e consell de la ciutat Durgell.

Als molt reverend egregis nobles magnifichs e de gran saviesa mossenyors los diputats del General del Principat de Cathalunya e concell lur residents en Barchinona.

Molt reverends egregis nobles magnifichs e de molt gran saviesa mossenyors. La causa de la present es per avisar vostres honorables savieses com ara de present havem cobrades dues spies les quals haviem trameses al comdat de Foix per les quals vertaderament som informats com al dit comdat de Foix ha gran multitut de gent darmes e que vuy que tenim tres del present fan la mostra a Pamies que es a XII legues daci e que dimarts prop vinent deuen entrar en Cerdanya. Per ço mossenyors vos suplicam tant afectadament com podem per tuycio e defensio de aquestes vila e terra que vista la present nos trametau socors aquell que de vosaltres confiam com sia grandissim perill en la triga. Notificants vos com nosaltres havem gran penuria de gent e daltres coses. Senyors ja per altres vos havem largament avisats. E sia molt reverends egregis nobles magnifichs e de

gran saviesa mossenyors la Sancta Trinitat vostra continua guarda. Scrita en Puigcerda a IIII de juny del any Mil CCCCLXII. — A vostres honor e servey apparellats los consols de la vila de Puigcerda.

Los señores Diputados y Consejo mandaron escribir, en este dia, las siguientes cartas.

Als molt honorables e savis senyors los páhers de la ciutat de Leyda.

Molt honorables e savis senyors. Vostra letra de IIII del present havem reebuda ab la qual som avisats del que la Majestat del Senyor Rey per mija del honorable Nantich Bages vos trames a dir e de la resposta per vosaltres feta e replica al que demanava de letra responsiva. Del qual avis e de la vostra virtuosa delliberacio e resposta restam molt contents e aconsolats car sembla a nosaltres hi haveu vist tot lo que veure si pot. Daqui avant comendants vos molt e molt de vostre virtuos obrar. Nostre parer es deveu star e perseverar inconmutablament en la dita delliberacio e sius semblara deure respondre al dit Senyor Rey en scrits podeu dir a sa Altesa semblantment que al dit Bages ço es remetre a nosaltres representants aquest Principat e a nostre concell en lo qual entreve vostre sindich los meneigs o tractes si alguns se han fer ab sa Majestat. E sia Jhesus en proteccio vostra. Dada Barchinona a VI del any Mil CCCCLXII. — Manuel

de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e concell llur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

7 DE JUNIO.

Fué deliberado en este dia, por opinion unánime de los señores Diputados y demás asistentes al Consejo, que, en esta fecha se dirigiese una carta, que habia redactado la novena de las banderas, y que fué leida en el mismo Consejo con grande atencion, al egregio capitan general, para que llevase á cabo todo lo que en ella se contiene, y es la referida carta del tenor siguiente.

Al molt egregi e strenuu baro lo senyor comte de Pallars capita general del exercit del Principat de Cathalunya.

Molt egregi e strenuu baro. Vostra letra ir feta en aqueixa ciutat de Gerona havem reebuda de la qual e de la felicissima victoria e entrada obtenguda e majorment ab potencia e fets darmes havem haut nosaltres e aquesta ciutat axi jocundissima alegria e consolacio que major dir nos pot e referim gracies infinides a nostre Senyor Deu qui es vencedor de les batalles de tanta gracia obtenguda e de la vostra virtut saviesa curositat bon orde e strenuitat. Restam molt e molt contents no resmenys comendam molt la virtuosa

bondat e animositat de les gents de vostre exercit com aquells qui han be mostrat esser vertaders cathalans e sentirse del honor de la terra e lur en respecte de voler ab les mans e obres satisfer a les paraules injurioses proferides per lo de quens haveu scrit de les quals coses e actes gloria e reputacio eterna reporta aquest Principat e vostra gran noblesa e encara los de vostre exercit qui de tant singular acte son stats executors ne sereu no solament reputats mes eternalment comendats. Pregant vostra gran noblesa per alguna contentacio e scalfament dels coratges de les gents del dit exercit los ne façau de part nostra algun bon rahonament acompanyant aquell de aquelles bones paraules que li seran be vistes. Venints al fet de la força de la ciutat vella comendam molt lo vostre bon sobresehiment com creegam per bons respectes lo hajau fet. Responents a vostra gran noblesa nostra delliberacio e voluntat es que en la millor e pus segura via que ferse puixa se haja en tota manera en la forma e pus prest que a vostra gran noblesa qui veu e sent la disposicio sera be vist. E com a Deu sera plasent que a vostra ma haureu tota la dita ciutat pendreu los consellers de la Senyora Reyna e tots altres ecclesiastichs com seglars qui empaig e torb han dat al exercit e encara altres qui hajen fet contra la capitulacio segons a vostra noblesa sera be vist dient dels ecclesiastichs que seran remesos a lurs ordinaris e superiors. E apres en manera segura hireu lla bon sera la Excellencia de la dita Senyora Reyna a la qual de part del dit Principat humilment e ab re-

verencia deguda explicareu ab veu e continença de dolor e congoixa com lo Principat de Cathalunya ab gran voluntat amor e devocio com sab la sua Altesa accepta aquella en tudriu del Illustre Senyor Primogenit fill del Serenissimo senyor lo Senyor Rey e de la sua Celsitut creent que la sua Majestat regiria e governaria lo dit Principat a laor de nostre Senyor Deu servey del dit Senyor Rey e Illustre Primogenit repos e benefici e conservacio de la cosa publica e libertats de aquell lo ofici de la qual tutela la sua Majestat no ignora com es stat regit e governat axi en convocar las confraries e oficis de la ciutat de Barchinona per torbar lo bon orde del concell de la dita ciutat e destruir aquell com en voler tornar tuscitar sindicat en aquella lo qual era extinct e revocat com en la conspiracio e sedicio tractades e apuntades en destruccio de la cosa publica com en los fets de les remenços e capitania e ajusts deu Verntallat ab bandera reyal e oficials creats tot contra lo dit Principat e en conturbacio e destruccio de la cosa publica de aquell com en convocacio de feudataris sagramentals sometent e guiatge de gitats de pau e de treua e en totes altres coses de que vostra gran noblesa es plenament certificada. E per ço direu a la dita Senyora que lo dit Principat volent proveir a la conservacio de la cosa publica de aquell ha delliberat la sua Excellencia daqui avant se abstingue úsar de la dita tutela e ordonarse breument exir del dit Principat. E si la sua Senyoria dira esser contenta vostra gran noblesa lin fara gracies de part del dit Principat. Si

empero significava no voler desistir usar de la dita tutela ne exir del dit Principat respondra vostra noblesa que axi es delliberat e determenat per lo dit Principat e no si pot flixar en res. E si la dita Senyora Reyna delliberara portarsen o leixar lo dit Senyor Primogenit dira vostra gran noblesa que sia remes a la deliberacio de la sua Excellencia car lo dit Principat sera content de tot ço que la sua Altesa acordara del dit Senyor Primogenit. Avisam vostra gran noblesa com vuy son arribats los homens quens haveu remesos e aquells havem fet metre a la preso per esser ne fet ço que justicia volra. Mes avant som avisats veridicament com lo Senyor Rey seria entrat en Cathalunya tirant la via de Balaguer ab circa de docents rocins e no molt a punt e CC homens de peu navarros. Nosaltres havem provehit que la nostra gent ab la gent de Leyda e de Cervera faran lo que poran vers aquelles parts e Deu mijançant havem sperança tots nostres fets succehiran de bo en millor. En lo fet dels consellers que demanau se enten e prest ne haureu. Lo cirurgia e botxi deuen esser ja aqui. E sia la Sancta Trinitat endreça e proteccio vostra e dels negocis que prosseguim. Dada en Barchinona a VII de juny del any Mil CCCCLXII. — Bernad Çaportella.— Los diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Además de la carta que precede, los señores Diputados

y Consejo mandaron tambien escribir, en este dia, las siguientes.

Als molt honorables senyors los jurats e prohomens de la vila de Sanahuja.

Honrats senyors. Poch ha vos havem scrit del quens ha paregut devieu esser avisats. Ara per quant continuament sentim e sabem vosaltres com a vertaders cathalans haver bona e ferma intencio en totes coses qui sien conservacio e benavenir de aquest Principat e de les libertats e cosa publica de aquell comendants vos molt de vostre bon proposit e sana intencio vos encautam siau vigils e attents en la custodia de aqueixa vila e en recullir prest les messes per manera queus puixau be defendre de les gents darmes que certament volen entrar en aquest Principat axi de les parts de França com altres car lo capita general del Principat ab son exercit es en camp qui enten en lo repos del dit Principat y sera prest si mester es soccorrer en aqueixes parts e en altres e ja ha presa per força darmes la ciutat de Gerona e ha fet fugir En Verntallat e tots sos adherents de les remenços que sol les spatles no ha pogudes veure dels que ha vists ha presos e penjats tres e na tramesos aci a nosaltres cinch entre los quals es lo alguatzir del dit Verntallat. Tot aço vos diem per vostre plaer confort e consolacio e perque sentiau que nostre Senyor Deu es de nostra part pus justissima causa prosseguim. Pregam vos per ço nos scrivau de vostre esser e de la dispo-

sicio en queus trobau perque a uns ops puixam sentir lo que podeu fer car en tota manera es delliberat no comportar hi los enemichs si en la terra entren. E sia Jhesus en proteccio vostra. Dada en Barchinona a VII de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar-dega de Leyda. — Los diputats del General e concell lur etc.

Bajo la misma forma se escribió igualmente á los jurados de Guisona y de Tremp.

Als molt honorables e savis senyors los jurats e prohomens de la vila de Besalu.

Molt honorables e savis senyors. Vostra letra de IIII del present mes havem reebuda e aquella entesa vos comendam molt de la bona intencio virtut e constancia vostres e de aqueixa vila de les quals ja creem certs com aquells qui sou vertaders cathalans. Veuints a la resposta de les coses demanades lo nostre capita general ab lo exercit es en aqueixes parts. Si necessitat alguna vos occorre conferiu ab ell e mostrauli la present car ell ha carrech de soccorrer lla on sera mester. E siau certs que nosaltres som e serem prests a tot lo que haja sguard a conservacio no solament de tot lo dit Principat e de les libertats e cosa publica de aquell mas encara de aqueixa vila. Vosaltres siau vigils e attens en la custodia vostra e de la vila e en recullir messes e vitualles car temps es de pro-

veirse per unes vies e per altres no sperant temps. E sia Jhesus en vostra proteccio. Dada en Barchinona a VII de juny del any Mil CCCCLXII. — M. de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e consell etc.

Als molt honorables e savis senyors los pahers de la ciutat de Leyda.

Molt honorables e savis senyors. Reebuda havem vostra letra de V del corrent mes avisatoria de la entrada del Senyor Rey en aquest Principat ab certa gent darmes. E per ço com demanau consell e clar que fareu si lo dit Senyor Rey venia aqui nostra resposta e parer es que segons sabeu venint lo dit Senyor en Cathalunya contrafa de directo a la capitulacio solemnament jurada e per conseguent juxta aquella es haut per privada persona e sis vol vinga mansuetament sis vol ma armada deu esser tractat no com amich car atteses les noves certes de gents darmes de França e daltres parts que la sua Senyoria fa entrar en lo Principat per conquistar aquell e dara saccho persones e bens encara que no fos capitulacio al mon si deu repellir lo Principat com enemichs tots los qui damnejar lo volen sens fluxar ne palpar res. Totes aquestes coses clarament vos significam ab tot la intelligencia vostra creem ho comprengues be segons mostra la pratica de les coses fins aci per vosaltres circa aquesta materia loablament executades de les quals molt e molt com a virtuosos e vertaders ca-

thalans sou comendats. Certificants vos nosaltres ab gran perseverança e unitat de aquesta ciutat som ja en pensament de fer tals provisions e sforç que Deu mijançant sera subvengut a la necessitat occorrent sens fluxar a res. Lo nostre capita general ha desbaratat e fet fugir En Verntallat e tota sa gent que sol les spatles no han vistes. Ha presos VIIII de la sua companyia dels quals ha penjats quatre. Los cinch tramet aci per certs bons respectes e deuen entrar vuy en aquesta ciutat. Ans del cloure de la present havem reebuda letra del dit senyor capita ab la qual nos avisa com ha presa Gerona per força darmes. No li ha mort sino hun home nostre e dels altres alguns feu compte la furia e animositat de la gent es tanta que res nols sta davant. E axi per gracia de Deu les faenes caminen be e ab gran reputacio del Principat. Ir vos scrivim sobre lo fet de Balaguer et de la gent queus havem tramesa e continuament trametem. Daqui avant la execucio de les coses roman a vosaltres è a mossen Joan Agullo havents ferma sperança hi provehireu ab compliment. E sia Jhesus proteccio vostra e direccio dels negocis que prosseguim. Dada en Barchinona a VII de juny del any Mil CCCCLXII. — M. de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e concell etc.

Als molt honorables e savis senyors los pahers e prohomens de la vila de Cervera.

Molt honorables e savis senyors. Per letres dels

honorables pahers de Leyda e del honorable En Joan Agullo som certs lo Senyor Rey ab certa gent darmes es entrat en Cathalunya e devia entrar en Balaguer e per que los dits pahers han demanat a nosaltres consell com se regirien si lo dit Senyor volia venir en Leyda ha paregut a nosaltres vostres savieses deure esser certificades de aço que responem als dits pahers perque sia a vosaltres avis e concell ço es que nostre parer es que segons sabeu venint lo dit Senyor en Cathalunya etc. ut supra. — Los diputats del General e concell etc.

Al molt honorable e savi mossen Johan Agullo sindich de la ciutat de Leyda.

Molt honorable e savi mossen. Vostra letra havem reebuda certificant nos devieu venir a Cervera per los negocis apuntats de que havem haut plaer car ja haviem provehit que la gent hi fos e que los pahers preparassen lur gent la qual ab la del exercit e de Leyda fessen lo degut en lo fet de Balaguer. Gran part de nostra gent deu esser ja aqui e continuament ni trametem mes. Daqui avant la execucio resta a vosaltres. Fehent se la present es arribat correu del nostre capita quins ha scrit que per força darmes ha pres Gerona ab la major furia e animositat del mon ha hi mort un home dels nostres e alguns de nafrats e dels de dins alguns morts e nafrats. En Verntallat es fugit ab tota sa gent que sol les spatlas no han vistes. Feu compte les coses caminen a Deu gracias be a

la reputacio del Principat. Per cuyta no podem mes scriure sino que de continent dosempatxam un porter per fer tirar prestament aqui la gent. Jhesus sia ab tots. Dada en Barchinona a VII de juny del any Mil CCCCLXII. — M. de Monsuar dega de Leyda. —Los diputats e concell etc.

En este dia, los señores Diputados y Consejo recibieron las siguientes cartas.

Als molt reverends egregis nobles magnifichs senyors los diputats del General e concell lur representants lo Principat dé Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverends egregis nobles e magnifichs senyors. Ab la present vos avisam com vuy que es dissapte hora de mig jorn lo Senyor Rey es entrat en Cathalunya e ses dinat a Alferraç qui es lo primer loçh. Havem per cert que esta nit ell es entrat en Balaguer que es a dues legues del loch on ses dinat. Menave ab si certa gent darmes e daltra que sen spera en gran nombre de Ribagorça e daltres parts. Mes vos trametem lo proces original de una informacio presa de certes cominacions fetes a alguns homens de Almenar qui es dins Cathalunya. Havem per cert dehien aquesta companya del Senyor Rey ques dinaven en Alferraç que lo Senyor Rey certament volia entrar en Leyda. Pregam vos quant podem nos donen concell e clar. Ja

no es temps de parlar ab figures sil Senyor Rey venia aci que farem ne quina resposta li sera feta. E daço us placia hajam resposta presta car la faena no comporta mes dilacio segons veeu. Nosaltres tots temps ab voluntat animo e unitat que es per gracia de Deu en nosaltres serem disposts en fer tot lo que la exigencia dels fets requerra. Placiaus decontinent e ab celeritat scriurens de vostra intencio clar segons havem dit. Maravellam nos molt senyors com los mil homens quel nostre sindich nos ha dit trametreu en aquestes parts com no son ja arribats com sien molt necessaris e molt major nombre que no son aquells com la triga ja manifestament se mostra esser stada molt damnosa per lo fet de Balaguer et alias. E sia lo glorios Jhesus vostra proteccio e guarda. De Leyda a V de juny del any M.CCCCLXII. — Lo honorable mossen Joan Agullo sindich nostre vos scriu larch etc. — A vostres beneplacits e honor apparellats los pahers de la ciutat de Leyda.

Als molt reverends magnifichs e de gran providencia senyors los diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends magnifichs e honorables senyors. No obstant mon secretari haja scrit a vostres reverencies sens mi per alegria de nostra victoria vos avis com vuy de mati yom so allohujat al Mas Rafard partint del Hostal Nou car attes que era de vespre e la exequcio de aquells homens de queus he scrit e axi

arribi al dit mas aqui stigui fins hora del mig jorn daqui parti la volta daquesta ciutat ab ma gent lo mills en orde que pogui compartint la per los termens necessaris. Vista la disposicio del terreny en un raval desmurat fora la ciutat on han hun collegi e hun spital e algunes cases allehuji ma gent e per quant les portes de tota la ciutat eren tanchades e totes les muralles plenes de gent armada metent e apparellantse per defendres e encara per ofendrens. E axi per seguretat mia yo delliberi que CCC homens de peu ab tots los de cavall stiguessen en la raval fins tant les flotes de la gent qui venien per los camins strets fossen allehujats segons la poqua disposicio quey era e axi senyors yo en propria persona allehuji tot hom. E stant en aquesta manera alguns armats hisqueren de la dita ciutat lo crit se mogue alarma alarma yom trobi en aquella part per quant fahia desempatxar algunes barreres e coses necessaries per seguretat de tot lexerat. Com la gent senti lo gran crit tot hom arriba pus furiosos que si fossen diables dient que ells havien entrar de dins o morir. E axi senyors yo fiu tant jatsia que fos cosa dura vist lo gran animo lur. Pero ells foren tant obedients que yols fiu tots retraure. Stant en aquesta forma que ja men anava e començava de fer tornar cascu en son allehujament apparague En Sampso a la muralla la qual fou plena de gent armada cridant nos algunes injurioses paraules dient avant avant canalla canalla xuxumeus e melrosats de Barchinona e tiraren nos ben sis colps de bombarda e molts de viratons una gran ruxada e axi

senyors la gent gira ab tanta de furia que ni per manaments ni per colps may los pogui tenir e erem molt prop de la muralla qui fou causa principal daquesta desobediencia. E axi la gent tira a la muralla hagui prou que fer atorgantlos que era content que combatessen solament se metessen en orde e axi sens comendament tot hom se mes en orde meteren se bella empavesada e sa ballesteria darrere ben cuberta e los spingarders per lo semblant queus dich han feta una gran brega. E axi ab la gran ballesteria e spingarderia totlguem decontinent les defenses de damunt. Rompem los totes les archeres moriren dells alguns aferram lo portal e metem foch per ell fiu hi ministrar ço que era necessari ço es a saber bigues per pitgar les portes caladices lenya per metre foch a la porta passadors a la gent polvora per als spingarders e altres coses necessaries per servar orde entre ells. Lo foch se mete tant grant a la porta que tota la terra dalt abaix se es cremada. E axi nostres standars foren de dins lo poble comença cridar la nostra veu loant nos de nostra venguda. Veritat es què ells noy feren tanta cara com degueren. Axi mateix me crech que si ells se fossen volguts tant defensar com pogueren e fossen concords nos fora axi fet. Basta que nosaltres som de dins. Anam de bell ahurt a la ciutat vella cridant Sent Jordi e Charles que aquest cel e terra ne era tot ple. Veritat es senyors que la Senyora Reyna se es feta fort en la força vella. Scasament he poguda tenir la furia de la gent que no haguessen haver aquella força esta nit e sino que yols he promes que dema comba-

trem yo creeh que no hagueren res fet tant son animosos. Deus per sa merce sia loat de aquestes coses car stimes que aquest acte redunda en gran honor e tranquillitat de aquest clar Principat. Resta senyors daci avant determenar lo queus plaura que yo faça qui ni combat ni altra cosa yo lo fare sens vostra resposta yo entretant metre en orde aquesta ciutat e sperare vostra ordinacio. Lo vezcomte Dilla devia entrar esta nit desarmat empero Phelip Albert Berenguer Dolius e altres per lo semblant car tots venien en companyia. Es ver que aquell porta XX o XXX rocins. Crech ell noy metra lo peu e sino fos la turbacio que per causa daquestes coses tinch attent que encara cascu be no sab son trast ell nom scaparia. Si dema me spera farey la provisio necessaria. Daqui avant nom occorre alre a dir sobre aquesta materia sino queus placia promptament en les faenes delliberar com me dech regir ne que dech fer car com moltes vegades vos he dit yo so vengut pobre de consell attenent la juventut mia e les faenes quant son grans. Yo hauria mester saber mes que no se de una gran part per queus placia proveir en tot prestament. Del fet de la crida quem haveu tramesa ab una vostra letra nom cur respondre car yo lay puch fer publicar e encara fer totes aquelles coses qui a vosaltres sien plasents dordenar daquesta ciutat. Del Verntallat me par sen es anat la via de Bas passa ir lo rhiu Ther fins a la barba que es en gran maravella com no nega. Bastaus senyors que la temor de vosaltres per causa de aquest exercit es tanta en aquesta terra que mes reverencies

hi havem que solament pugau divisar. En la brega han morts alguns homens dells de nostres fins aci no se que ni haja mort sino hu e VIII o X nafrats. Vosaltres senyors may me haveu volgut trametre cirurgia ni botxi per molt queus naja scrit per queus placia haver diligencia en les coses que occorreran per leixercit. Los del Mercadal se son retuts sens colp ver es que numqua han volgut obrir mas han consentit que rompessen les portes e axi en conclusio tot es nostre. E crech que ab aquesta furia se poria anar fins a Paris eus deman en gracia nous maravelleu si ma letra va a salts car som stats molt fatigats axi de les armes com del treball e de la pluja que tots temps ha plugut e tota este nit starem armats e apparellats per no venir en algun trespas lo vostre stat e la mia honor. Dema me metre en algun orde e assossech e continuament tots joros haureu de mes letres. E tingaus nostre Senyor en vostra guarda. De Gerona a VI de juny del any Mil CCCCLXII. — A la ordinacio de vosaltres senyors prest lo comte de Pallars capita del exercit del Principat de Cahalunya. — Apres que haut scrit me han dit que li han tret lo Primogenit. Nou se de cert. Demaus scriure del que sabre.

Als molt reverends magnifichs e de gran providencia senyors los diputats del General e concell lur representants lo Principat Cathalunya.

Molt reverends magnifichs e de gran providencia senyors. Hauts avisos per les spies que continuament

tenia ab En Verntallat trameti a nit vespre lo honorable En Pere de Belloch ab cincents homens e XX genets vers la parroquia do Vilobi per levar que la muntanya e yo ab altra gent li venia vuy de gran mati per altra part per quel metes en mig e la sort nou ha volgut. Es veritat que la gent troba en una casa daquesta parroquia los devall scrits de companyia del dit Verntallat que per vitualles eren aqui venguts ço es Jacme Carbonell alias Calm algutzir Lorenç Soler alias Calm germa del dit algutzir Steve Torro de Bas Joan Peyola de Sent Steve Salvy Joan Savertes de Vilert Joan Piquer de Bas March Comes de Sent Steve Salvy Ponç Perellos de Sent Marti de Peyeroles Antoni Vilar de Cogols. He delliberat trametreus lo dit Calm algutzir per que aqui sabreu ab ell moltes coses e li fareu la enquesta a ordinacio vostra ab basto dalguatzir ab quel he trobat e ab una certificacio fete per lescriva de racio del Senyor Rey en la loctinencia del Promogenit. He fet penjar decontinent lo dit Lorenç Soler aci pres la casa on son stats presos. Los sis fare penjar per lo cami reyal e los dos perque en les coses no saben res leixare anar usant tota via segons la ordinacio vostra. Tant es lanimo daquesta gent inclinat a tot dan que poguessen fer al Verntallat e a sa gent que es forçat yo faça aquesta execucio. Si axi nos fahia los hagueren tots tallats a peces que recapte no si poguera donar. Certificants vos que ab molta diligencia e cura me haure en totes les coses que sien servey e benefici del Principat ab una singular voluntat e de hora en hora avisare vostres reverencies

del que occorrera. E sia la Sanctissima Trinitat en vostra continua proteccio e guarda prosperament com desijau. De la parroquia de Vilobi lega e miga de Gerona a V de juny del any Mil CCCCLXII. — Apres he haut scrit he delliberat no penjarne sino dos ço es lo Piquer e lo Peyerols e trametreus ab lo dit alguatzir dos altres qui son molt scelerats ab dues conestablies de mossen Colom los quals placia haver per recomanats en lurs treballs. Jo partesch sus ara de aci e tir la via de Gerona per allehujar esta nit Deus volent al mas Rafart. —A la ordinacio de vosaltres senyors tot prest lo comte de Pallas capita del exercit dels cathalans.

Als molt egregis reverends e magnifichs senyors los diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends egregis e magnifichs senyors. La nit passada ques comptava tres dies del mes corrent reebem per lo vostre correu la vostra letra de la dada de XXVI del prop passat mes continent lo avis quens feu de les coses pactades entre la majestat del Illustrissimo Senyor lo Senyor Rey e lo Rey de França e de la valença que lo dit Rey de França li fa contra cathalans e de totes altres coses en aquella vostra letra contengudes que son coses de molta congoixa e passio de les quals restam molt preterrits que sens demerits en aquest Principat en tot o en part tanta ruina sia preparada considerant ab quanta vigilancia los cathalans

per tots temps son stats e vuy son molt attents per lur naturalesa e lur Senyor lo Senyor Rey. E no ignoram ans be sentim les congoixes que vostres molt reverends egregis e magnifiques prudencies de aquest fet passen e continuament pregam a la essencia divina vos do tal saber e sforç que la reyal corona ab lo fundament de la fidelitat ne sia ampliada les leys e libertats de la terra mantengudes e la cosa publica sia feta salva e special. Sta aquesta vila ab molta sollicitud e congoixa per quant freturege de arnesos vitualles e polvores qui son molt necessaries als lochs e viles qui stan en reguard segons cove aquesta vila star qui algun tant sent de frontera e es clau del pla e de la muntanya en aquest Empurda majorment per quant los pagesos de aquest territori larchs dies sen han dades moltes congoixes e dans en aquesta vila prenentli les vitualles e parant aguayts per los camins per provehir no ses poguda tant per lo impedit dels dits pagesos quant per la pobresa qui en aquella es e los guanys qui han cessat als menestrals quant fora la vila no poden discorrer segons acustumaven. E axi mateix car ab totes les pobreses dos messos ha passats aquells molt pochs negocis de trevall qui dins la vila eren facils fer cessen per que continuament havem entes ab tot sforç a reparacio dels murs e fortaleses de la vila en los quals havem fetes moltes despeses. E per quant havem cert les vostres reverencies egregies e magnifiques prudencies la fi a que tiren lur treball sol es per servici de la reyal Majestat conservacio e manteniment de les leys e libertats catha-

lanes e conservacio de la cosa publica de aquest Principat vos avisam de les necessitats de aquesta dita vila e de les fallences qui son en aquella. Suplicant vos de remedis saludables si possible cosa sera hi sia subvengut. Per gracia de Deu aquesta vila del menor al major sta molt concorda e discrepança per via alguna no es coneguda en lo benavenir de la cosa publica de aquella per quant lo correu qui dita letra ha portada dehia portava altra letra vostra a Camprodon e passava molt perill dita letra si li fos levada segons es stat fet de altres letres ques diu eren per vosaltres trameses en aquesta vila les quals no havem haudes. La nit mateixa havem leixat home al dit correu qui aquell salvo e segur confiam haura menat a Camprodon jatsia lo mes perill fos daci a Camprodon. E sia la Sancta Trinitat continua proteccio de vostres reverents egregies e magnifiques prudencies ordonant de aquesta vila tot lo aquelles plasent ab fiança de complir. Scrita a Besalu a IIII dies de juny del any Mil CCCCLXII. —Molt reverends egregis magnifichs mossenyors qui en gracia vostra se comanen los jurats de Besalu.

8 DE JUNIO.

Se hizo una proposicion, que era lo contenido en el siguiente voto del señor obispo de Vich, y que despues de votada, se tomó como deliberacion, acordándose por con-

siguiente que su publicara el pregon á que se hace referencia, si bien es de advertir que los eclesiásticos protestaron, conforme habian hecho en otras ocasiones.

Lo senyor bisbe de Vich dix que la crida ordenada per la VIIII de les banderes ab intervencio de les persones eletes per la ciutat de Barchinona sta be e deu esser publicada per tot lo Principat.

En este mismo dia se recibieron las siguientes cartas.

Als molt reverends egregis nobles magnifichs e de molt gran saviesa senyors los diputats del General del Principat de Cathalunya e concell lur residents en Barchinona.

Molt reverends egregis nobles magnifichs e de molt gran saviesa mossenyors. Significam vos com vuy dada de la present es arribat en aquesta vila hun home fill natural de aquella appellat Joan Montaner lo qual ve dret cami de la cort del senyor comte de Foix per lo qual som stats avisats com en lo comdat de Foix son stades manades les gents darmes del dit comdat. Compte se diu en aquelles parts publicament per venir en Cathalunya de que recompte se congoixen algun tant los del concell del dit senyor comte e que li han dit ço es lo canceller del comte e Menaut de Lobis alias de Milglos veguer Dandorra e del vez-

comdat de Castellbo e mestre Manaut de Casals Dortes consellers del dit comte que ell per quànt era de aquesta vila decontinent sen vingues en aquesta vila e que intimas a nosaltres que si lo dit comte havia algun motiu de la terra de Cathalunya que ell volenterosament se interposaria a les diferencies qui son entre la Majestat del Senyor Rey e la dita terra de Cathalunya creent esser ell persona pertinent a tal meneig. E per quant lo dit Montaner es stat per los desus dits remes a nosaltres havem dellibera de les dites coses avisarne vostres honorables savieses. Nosaltres nos preparam tots temps e fem lo que podem a la defensio daquesta vila e terra supplicants vos en son cas e loch segons ja per altres vos havem scrit nos hajau per recomanats. E sia molt reverents egregis nobles magnifichs e de molt gran saviesa senyors la Sanctissima Trinitat vostra continua guarda. Scrita en Puigcerda a V de juny any Mil CCCCLXII. — A vostres honor e servey aparellats los consols de la vila de Puigcerda.

Als molt reverends magnifichs honorables e de gran providencia senyors los diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya.

Molts reverends magnifichs honorables e de gran providencia senyors. A nit vespre scrivi a les vostres reverencies de tot lo que ocorria. Apres ses seguit que la Senyora Reyna ha feta fer una gran brega e crueltat de la fortalesa on sta axi als de la ciutat com als

de la nostra host. Yo retinch la gent tant com es possible fins haja cobrada vostra resposta per queus placia prestament delliberar car tot lo poble de aquesta ciutat es vengut a mi demanantme en gracia quels ajudas en lur perplexitat la qual han per la bona voluntat que tenen al Principat ço es a saber quens bombardejen tota la ciutat per los carrers e tiren ab grosses ballestes han feta una gran crueltat ço es que de Sent Feliu enfora han mes foch a totes les ballesteries aço es un gran carrer qui ha nom axi lo qual crech hauran tot cremat. Jo nom vull moure de res per molt que stiga de molt congoixat de la gent axi de la ciutat com del exercit e tant no faç axi ab crides com aquelles deduir a efecte que encara hi va algu amagadament axi spingerders com altres e fan algun colp pur los han mort cinch o sis homens specialment han mort hun home darmes qui lançava foch al carrer de les ballesteries es stat ferit per mig del cors de colp de spingarda e cap primer es arribat en mig del foch axi que ell ha haudes tres morts una del colp quil passava de tot laltra lo caure de tant alt laltre lo foch quil ha tot cremat. Axi que prestament scriviume que tinch a fer sino jous dich que yo he a combatre per força o me meten en lo mayor perill que may fos e a mi e a tot lo exercit car hanme nafrats uns XX homens e sino que yols retinch de hora en altra ells foren ja dins e es ne una causa lo desonest parlar que de nosaltres fan. Lo menys que dien per no esser lonch en scriure es traydors e altres molt vils paraules. Daltra part lo metre del foch

es lo que fa desesperar la gent axi que prestament digaume que tinch a fer.

Los que son de dins mossen Marti Guerau de Cruilles mossen Xatmar mossen Bastida mossen Oliver e son fill mossen Joan de Pau mossen Bernat Margarit de Castellampurda don Marti Joan de Rochaberti mossen Narcis de Sentdionis Pere de Rochaberti Pere Dortafa de Perpinya Franci de Perepertusa Bernad Margarit Jofre Torrent Francesch Terrades ciutada manachaut Pere Terrades son fill micer Joan Pages mestre de Muntesa lo bisbe daci in capite lerdiacha de la mar micer Soler e altres que nom recorden. Yo he feta fer la crida yo veure entre vuy e dema si ells volran tornar a cami on no me pendre tots los bens que pore a ma del General e fare los procehiments per vosaltres senyors delliberats. Mes avant senyors vos avis com lo beneyt Charles fa tots temps miracles. Air mentre donaven la batalla lo veeren en layre. La veritat es que yo nol viu perque crech que per mos peccats non so mereixedor. Mas so cert que per mija de mossen Sent Jordi e del dit benaventurat Charles aquest exercit no pot haver sino victoria car per ell som en aquestes congoixes. E per ço sian segurs ab gran fermetat que èll nos arribara a port salvador e axi ne havem vista en vehem experiencia tots jorns. Jom he oblidat metre en lo kalendari o nomina damunt En Franci Sampso per quant a nit scaramuçant ell fou nafrat ab un passador per lull que li hisque al toç e axi mori dins poques hores. Es stat mort una gran part de la nit al mati ha pudit tant fort que

no trobava quil soterras e axi veus la fi dels mals homens a que succeix. Tota aquesta ciutat sen es molt alegrada dient que Deu los venga daquells quils han messos en aquesta congoixa. A mi me ha sabut greu per que no si era cuytat deu anys ha a fi que per causa sua nos fossen seguits tants inconvenients. Deus li perdo per sa merce sia el haja trobat en bon stament. Altres homens de cap man dit son morts de dins pero nou se de cert. Placiaus de scriurem largament e clara e prest car dich vos que lanimo de tots quants som aci es terriblament fort. Nous ho vull tant encarir encara ab la meytat com es recomenantme a les senyories de tots vosaltres. De Gerona a VII de juny del any Mil CCCCLXII.

Aquesta nostra gent com es entrada han derobades algunes cases. Jou fare tot restituir en tal manera que los de aquesta ciutat ne seran contents de qui es lo interes e yo satisfare al carrech per vosaltres a mi donat car yo he donat carrech an Belloch a hun alguatzir de tota aquesta faena ey he fet elegir per aquesta ciutat per lo semblant dos los quals regoneixen de conestablia en conestablia e los capitans ensemps e yo axi mateix quin entench quant puch. Car certament vos dich yo stich tant afanat axi de tenir la gent de combatre com de tenir los en pau com de guardar la ciutat com de tantes altres coses que solament no he temps de menjar ni de dormir que sino En Belloch no tinch home a qui puixa donar carrech de faenes e axius placia nous maravellau si mes letres van mal stilades. Mes avant vos avis com vuy he pres en Ca-

net lo porter lo qual anava per fer venir alguna gent a la força on es la Senyora Reyna e per veure si poguera fer tornar En Verntallat qui es fugit en Bas e no sen te un troç ab altre. Dat recapte en aço entendrem en axo o tot ensemps si disposicio ha car del que yo puch ni entench no si perdra talladura axi e principal en fer lo que vosaltres ordonareu com encara en lo que haveu ordonat. Tota aquesta mia gent se es molt anujada com jo no he penjat tantost lo dit Canet pero per quant yo se que aquest sab moltes coses e specialment fou ministre de la conspiracio quis devie fer en aqueixa ciutat por la qual raho yo vull ell vaja alla. Placiaus de ferne promptament aquella execucio quo es deguda car home del mon no gosava exir per fer tal acte com ell emprenia de anar dir per tota la terra que los traydors de nosaltres teniem assetiada nostra Reyna que erem renegats e scelerats e axi que venguessen ajudar a la dita Senyora la qual nosaltres voliem matar e lo Primogenit e altres leges coses e no obstant me sia stat a mi dur dilatar e no executar aquest mal home pero totes voltes yo postposare ma voluntat per lo quem parra sia degut e axim torn recomanar a vosaltres.

Mes avant ab tantes faenes me havia oblidat la provisio que la Senyora Reyna havia feta an Calm de la alguatziria queus tramet ab la present fahent vos certs que aquests homens presos eren tota la factura den Verntallat specialment los tres que yo he penjats qui eren consellers del Verntallat e de tota sa gentalla. Lo Calm qui es aqui e lo Torro eren los pus singulars e

principals. Sian feta aspra e expedita execucio car dich vos que tres que yo ne executats aci promptament han mes a tant grant terror per tota la terra que ha haut missatgers de totes les universitats grans e petites de tres o de quatre legues entorn dient volen tots si oportuerit morir ab lo Principat e que ells son stats enganats e que yols haja merce. Yols he confortats ab gran demostracio de amor segons me ha aparegut esser necessari a la honor e servici de aquest Principat. Mes avant vos avis senyors com he presos aci .hun sclau del ardiacha de la mar e alguns altres benitxols dels acuydats. Trametrels vos siu ordenau. Han tirat los quatre dels acuydats la via de Roses e aqui los ha recullits mossen Vilamari ab ses galeres. Diu se que lo dit mossen Vilamari fa grans ofertes a la Senyora Reyna. Crech yo ell fara lo degut car cavaller es de be e de bona natura pero si era interes de mon pare yous avisare de totes coses. Ab los cinch presos queus he tramesos ne ha hu qui ha nom Anthoni Vilar qui hauria alguna poqua de culpa per que hauria seguit lo Verntallat pero per ques diu ho fahia per força e te germans qui son de la bona part seria sens colpa. Per queus placia haver lo per recomenat quant dir se puga. Scrita ut supra. — A la ordinacio de vosaltres senyors prest lo compte de Pallas capita del exercit del Principat de Cathalunya.

Als molt reverends egregis magnifichs senyors los

diputats del General de Cathalunya reidents en la ciutat de Barchinona.

Molt reverends egregis nobles e magnifichs senyors. Vuy dada de la present a vuyt hores de mati havem reebut de vostres reverencies una letra en e ab la qual nos es significat donant nos concell com nos devem regir de la venguda del Senyor Rey e per semblant de la bona unitat e concordia que per gracia de nostre Senyor Deu es en vostre concell e per semblant com nostra capita general ha desbaratat e fet fugir En Verntallat e com per força darmes lo dit capita general es entrat dins Gerona segons aquestes coses e altres son pus stesament contengudes en la dita vostra letra a la qual nos referim de les quals coses havem hauda molt subirana consolacio specialment com per gracia de nostre Senyor Deu los principis de aquests negocis son tractats molt victoriosament la qual cosa regraciam a nostre Senyor Creador lo qual fermament creem esser dirigidor de nostres vies per intercessio del benaventurat Charles. Significant vos com vuy es entrat a les onze hores prop mig jorn lo Senyor Rey en la vila de Tarraga ab certa gent darmes a cavall e de mula e a la una hora apres mig jorn sich ha seguit un gran miracle en una capella quey ha del Sant Charles la qual es en la sglesia major de aquesta vila ço es que en presencia de ben dotze del exercit e altres de aquesta terra haver feta oracio al altar major anaren fer oracio a la dita capella del Sant Charles e feta oracio digueren altes veus Charles Charles e encontinent la imàge de Sant Charles alça la spasa la

qual te pintada davant moventse tot lo retaule a manera que se acostas a ells e una image dangel que es de fust li feu gran reverencia e una altra imagé de la verge Maria queus ha a laltra part del altar visiblament veeren moure e un candalobre gran de ferre que pesa mig quintar per semblant ab una luminaria de grans brandors blanchs quey ha tots se movien e en aço los dits homens quey eren admiraren se e se spaordiren e la hun caygue en terra que apenes lo pogueren tornar segons totes aquestes coses pus stesament son contengudes en certa informacio que solemnament sen ha presa. Les gents de vostre exercit encara no son aci totes atteses ans ne resten moltes les quals havem nova son en lo cami que venen. Mossen Agullo es aci segons que creem per ses letres ne sou ja certificats a les quals nos referim per lo qual ultra la dita vostra letra som de vostres intencions informats. Les dites nostres gents e del exercit stan preparats ab gran animo per fer e complir les coses en vostre concell delliberades e delliberadores. Suplicant vos sia plasent una letra duplicada a vostres reverencies per nosaltres tramesa sobre algunes coses importants molta necesitat a aquesta universitat nos vullats trametre axi sobre la provisio faedora de gents circumvehines e vitualles a aquesta universitat com altres coses en aquella letra contengudes. E sia la Sancta Trinitat vostra continua proteccio. Scrita en Cervera a VIII dies del mes de juny del any Mil CCCC sexanta dos. — Mossen lo fet del miracle es autentich com lo evangeli.—Joan Agullo.—Molt reverends

egregis magnifichs e honorables mossenyors a tot honor vostre prests los pahers de la vila de Cervera.

Als molt reverends egregis nobles e magnifichs e honorables mossenyors los diputats del General de Cathalunya e lur consell residents en la ciutat de Barchinona.

Molt reverends egregis nobles magnifichs savis e honorables mossenyors. Air que era divendres que comptavem quatre del mes de juny present arriba aci en Tarragona hu apellat Joan Albion de la casa del Illustrissimo Senyor Rey lo qual porta letra de creença als consols de aquesta ciutat la qual creença de part del Senyor Rey explica qui en sustancia es aquesta com lo Senyor Rey ha sabut que en lo Principat de Cathalunya se diria sa Majestat hauria empenyorats al Rey de França lo comdat de Cerdanya e de Rossello e que hauria feta fer crida en Çeragoça que dona a tot hom quil saguescha cathalans de bona guerra e la roba de aquells que tal cosa no es ni passa en veritat ni fos plasent a Deu lo Senyor Rey haver tals pensaments. Es be veritat sa sacra Majestat esserse pacificada e amistançada ab lo dit Rey de França e ab lo Rey de Castella e que no creguen les gents cathalanes la Senyoria del Senyor Rey haverles per tals que hagues a fer ne pensar un tal acte de la sua cosa propia e que ell de part del Senyor Rey dehia e manifestava a tot hom que si volien tres o quatre o mes anar a sa Senyoria alla on se trobara sa

Senyoria dar e fer aquelles seguretats que per aquestes volran o nomenaran e que no vullen los pobles creure tals fames males e contra tota veritat. E que si neguns son qui de aço vullen anar ab sa Senyoria a tractar sa Majestat los assegura anant stant e vinent en bens e persones dient aço per les gents sues e de sa Majestat que per aquells nols seria feta novitat neguna e no per intencio que cathalans hajen fetes tals coses que afreturen guiatge ne seguretat de sa Senyoria. E si sa sacra Majestat es stada agreugada contra aquells qui han dada mort a alguns ciutadans de Barchinona sens avis ne consulta de sa Illustrissima Senyoria no se deu negu maravellar. Perque te de consell venir sen a Balaguer e de alli tractar de totes aquestes faenes ab los cathalans e posar a aquells tanta seguretat com sera menester per observacio de sos vassalls. Per ço de tot aço fáç ab la present avis a vostres reverencies egregies nobleses e savieses consultant vos de tanta bona e sancta intencio e voluntat del Illustrissimo Senyor Rey. De Tarragona a V de juny del any Mil CCCCLXII. — De vostres reverends egregies nobleses e savieses humil servidor. — Pere Arlambau diputat local en la ciutat e camp de Tarragona.

Als molt reverends magnifichs e honorables senyors los senyors de diputats e novena de les banderes del Principat de Cathalunya en Barchinona.

Molt reverends egregis magnifichs e honorables

senyors. Encontinent fuy arribat en la vila de Cervera speri mossen Agullo als hostals lo qual fuy informat venie darrere mi e parli ab ell com volie quens regissem del exercit que venie dels Mil homens e romanguem en apuntament que ell sen anas e que donas recapte en ço que li era dat carrech sobre lo fet de Balaguer e quem avisas decontinent de totes les coses que sentirien e que yo hagues carrech de returar lo exercit fins que per ell fos avisat. E de continent provehi que la vila tingue concell e proposils dues coses. La una que ells volguessen elegir tres persones per inquirir contra tots aquells qui venen contra la capitulacio. La altra quels fos plasent que per ço com vosaltres trameteu lo dit exercit aci e Barchinona havia treta la bandera que ells volguessen fer fer una crida que tot hom stigues apparellat ab ses armes e convocassen tots los vehins de defora e traguessen un peno en la plaça. E axi fou provehit de continent per lo dit concell axi en la eleccio de les tres persones com encara en traure lo dit peno. E apres havem haudes letres de vostres reverencies avisant nos que per ço com lo Senyor Rey devia entrar en Balaguer que nosaltres ab nostro poder e de Leyda volguessem subvenir a Balaguer en forma e manera que lo Senyor Rey noy entras. E de continent los senyors de pahers ajustat son consell provehiren en trametre cinch o sis homens de fora per los circumvehins que lo jorn de cincogesma fossen aci tantes gents com poguessen per acompanyar lo dit peno e axi dit dia arribada la gent ab la nova que nosaltres haviem hauda de nos-

tres exploradors per los quals erem stats avisats que encara los de Balaguer no havien leixat entrar lo Senyor Rey dins la ciutat ans sen era tornat atras perque delliberaren traure lo dit peno ab totes les gens que aci eren fins al portal de aquesta vila on havia en nombre Mil e docents homens estaren molt admirats que no sentien que Leyda fes alguns moviments ni menys eren stats avisats de res per lo dit mossen Agullo sino axi com trasqueren lo peno qui arriba hun home del dit Agullo significant aci en aquesta vila que ell havia jaquit Anglesola e axi rebem un correu de vostres reverencies lo dit jorn de cincogesma hora de IIII o V hores apres mig jorn ab dues letres la una dirigida als senyors de pahers laltra als capitans del dit exercit e lestes aquelles fou trobat que vostres reverencies volen que ab los cincents homens que trameteu daqui e ab aquell poder que la vila pora ajudar que anassen fins a Anglesola e que los senyors de pahers los governassen e consellassen e que daqui avant mossen Agullo fos axi dels dits cincents homens qui de aqui venen com encara dels qui hi iran de aquesta vila a tota sa voluntat. E de aço los dits pahers prengueren un poch de greuge dient que ells acustumen de dar recapte en les coses que emprenen e que dalli avant fossen privats axi en dar consell com en altres provisions que se haguessen a fer staven molt admirats axi per la honor del Principat com per la honor de la vila. E stant axi arriba lo dit mossen Joan Agullo en aquesta vila e trames per mi que anas parlar ab ell e de fet yo no volgui anar par-

lar ab ell sens ordinacio dels pahers e concell e axi ells me donaren licencia que anes parlar ab lo dit Agullo e axi ho fiu e passam moltes rahons e a la conclusio me dix que ell havia apuntat ab los homens de Balaguer que ells donarien passatge per la ciutat de Balaguer al dit exercit del Principat empero que nols seria honest quey lexassen passar les hosts de Leyda ni de Cervera perque senyors he gran dubte que aquesta afers hajen bon recapte per massa tardar e encara per la forma que son manejats empero no si pot alre fer be som cert que si no havem la ciutat de Balaguer que non speram haver sino gran dan. De totes aquestes coses sereu avisats per aquesta vila e per lo dit Agullo. Placiaus mossenyors ferme tanta de gracia que si cas sera que per algunes ciutats e viles partiu gent de aquest exercit que ara ve que no exoblideu aquesta vila per ço que la conserveu car molt hi va. E pensau que la gent que aci romandra com ho dellibereu e ab la de la vila mateixa la esmerçara en son cas e loch que fara honor al Principat. Dich vos que aci se treballa tots temps que lo Senyor Rey pogues haver aquesta vila car mes la amaria que no a Balaguer. E es mester que aquesta vila se regescha be car moltes gents treballen en ferla venir en qualque gran inconvenient pus lo dit mossen Agullo se troba aci provehiren en totes aquelles coses que mes necessaries nos occorreguen e lo dit exercit sia arribat. Avisats som per los dits nostres exploradors qne tot Urgell crida ajudans Principat ajudans que es una gran dolor de cor quiu hou. Mossen Agullo ha scrit

ara una letra pera Balaguer avisant los que tinguen fort ferem totes aquelles provisions que fer porem en lo mon. Yo he jaquit aqui mossen Bosch e mossen Francesch Lobet e mossen Setanti substituts meus. Placiaus quels digau que en les coses que mester hauran aqui per lo Principat no falguen may. A gracia vos haure quem aviseu dels afers del senyor comte car ab gran desig stich de saber si novitats algunes se han fetes que lo dit Principat ne haja la honor. E no pus sino que so prest totstemps a ordinacio vostra. De Cervera a VII de juny. — A tota vostra honor molt reverends egregis magnifichs e honorables senyors prest Jaume Tallada sindich de la vila de Cervera.

Als molt reverends egregi nobles magnifichs e honorables senyors los diputats e concell lur representants lo Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverends egregis nobles e magnifichs senyors. Per relacio a nosaltres feta per lo honorable En Jacme Tallada sindich nostre havem percebut esser molt necessari a aquesta universitat per certs sguards fer preparacio de gents e altres coses per preparar nos a defensio encara socorrer a alguna universitat e per ço es molt necessari vostres reverencies scriure al veguer e balle de aquesta vila que ab alguns pahers e prohomeus de aquesta universitat vagen per los lochs de la vegueria e batlia e vist per ells alguns de aquells

lochs poderse tenir facen manaments penals e si necessari sera altres forces les masies e altres cases se recullen dins lo temps per ells prefigidor en les forces per ells delliberadores. E on les dites forces sien flaques e no fossen per tenir aquells compellir e forçar ab totes lurs vitualles entrassen en aquesta vila e aço es cosa molt necessaria e concernent utilitat de aquesta universitat e de tota aquesta terra car trobam esser major expedient les gents e vitualles de les dites vegueria e batlia esser a servitut de la cosa publica del dit Principat que si per falta de deguda provisio eren obviants al repos e benavenir de aquell e fer letra al deputat local de aquesta stacio que request per los pahers e concell de aquesta universitat faça totes aquelles requestes als oficials ordinaris de que seran requests e seran necessaris a la cosa publica. E senyors molt reverents egregis nobles e magnifichs senyors fer prestament manar les dites letres esser expedides. E sia la Sancta Trinitat en lo mig vostra continua proteccio. Scrita en Cervera a VII de juny del any Mil CCCCLXII.

E de aquestes coses ja ab altra letra semblant havem scrit a vostres reverencies la qual segons per vostra letra havem sabut haver reebuda a cinch del present mes. Encaraus certificam a vostres grans reverencies que vuy que comptam set del present mes encara lo vostre exercit no es attes fins a X hores ans mig jorn. E per semblant havem noves certes per via de Leyda e de altres parts lo Senyor Rey es dins Balaguer ab molta gent darmes la qual hi entra a nit

vespre jorn de cinquagesma. E axi placia a vostres grans magnificencies fernos les dites provisions y trametre per lo portador de la present la qual per aquesta sola causa va aqui e aço perque es perill en la triga. — Molt reverends egregis magnifichs honorables e savis senyors a tot honor e servir vostres prests los pahers de la vila de Cervera.

Als molt reverends egregis nobles e magnifichs senyors los diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverends egregis nobles e magnifichs senyors. Ab tot que vuy a mig jorn haguessem scrit a mossen Joan Agullo lo avis que havem haut com los de Balaguer a nit no havien receptat al Senyor Rey qui vengue aqui prop ab gent darmes ans perque nol havien volgut receptar sen era tornat a Tamarit pur esta nit han tractat e ginyat e induit lo poble que vuy jorn de cinquagesma hora de vespres o aquens ell es entrat ab tota la gent que portava dins Balaguer quant dan ha fet la triga de no haver provehit lo Principat ab temps creem envides se pot dir pero confiam en nostre Senyor Deu e en la sua gloriosa mare e lo benaventurat Sent Jordi sera per major benefici dels fets perque no sabem si lo dit mossen Agullo vos ne haura scrit vos fem la present ab la qual hajau per cert la dita entrada del Senyor Rey a nit scriviem a V. R. com era entrat en Cathalunya e axi crehiem ferma-

ment era entrat en Balaguer perque a la veritat no vehient prou fermetat en ells e axi ho han ara demostrat de fet. Encara que a nit nol acullissen. Ara senyors molt reverends vos ne scrivim afirmativament e ab ferma certitud. Axi placiaus entendre ab diligencia e proveir en lo que vist sera necessari a la indempnitat del Principat de aquesta ciutat e dels tots. Nosaltres ab la ajuda de nostre Senyor ab molta unitat fermetat e concordia proveirem e provehim en la custodia de aquesta ciutat e en mes nous poriem stendre ans encara havem mester ajuda com moltes vegades vos havem scrit sins haveu respost e provehit en les coses de queus havem scrit sino placiaus decontinent hajam resposta consell e succors prest car les dilacions en aquesta forma portan molts inconvenients. E sia lo glorios Jhesus vostra custodia. De Leyda a VI de juny del any Mil CCCCLXII. — A vostres beneplacits e honor apparellats los pahers de la ciutat de Leyda.

Als molt reverends magnifichs e honorables senyors los senyors diputats del General e consell lur representants lo Principat de Cathalunya en Barchinona residents.

Molt reverends magnifichs e honorables senyors. Continuament stam orella alçada si res sentiem que afreturas avis per la qual cosa certificam vostres reverencia magnificencies e honorables savieses com per persona fiable som avisats com lo comte de Prades

sta en lo loch de Erbecha e en aquelles encontrades ab LXXX rocins e CC homens de peu e ab molta gent amassada en certes parts concertada los quals stan ab delliberacio de exir a qualque flota de gent de aquests qui haveu acordats e trameteu en aquestes parts de Leyda e de Balaguer e aquells apresonar si poran. E ayi mateix som certs com En Guerau Daltarriba procurador general del comdat de Cardona es vengut a Calaf a peu ab poqua gent dissapte prop passat lo qual fa empra de gent fingint vol anar pendre alguns homens del comdat la qual cosa no tenim a negun bon senyal ans creem ho fa per conduir e amassar gent si lo cas ho requerra per fer qualque correguda. Per ço molt reverends magnifichs e honorables senyors les dites coses vos sien avis. E sia la Divinitat Sancta continua proteccio vostra. Dels Prats del Rey a VII de juny. — Los qui en gracia vostra se recomanen los jurats e prohomens de la vila dels Prats del Rey.

Als molt reverends egregis nobles magnifichs e de molt gran saviesa senyors los diputats e concell lur representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends egregis nobles magnifichs e de molt gran saviesa senyors. De les coses que fins aci en aquestes parts son stades seguides continuament per nostres letres sou stats avisats. Ara vos certificam com divendres prop passat es vengut aci En Cabreres assats propinque de aquesta ciutat un alguatzir de la

Senyora Reyna e aqui ha presos dos pagesos la hu appellat Miquel Çabertrana e laltre Joan Vilaret. Lo dit Vilaret pres e ligat sen ha portat lo dit Bertrana ha pres ab sagrament e homenatge e dintre certs dies segons seriem informats se ha a presentar a la dita Senyora Reyna. La causa de lur preso segons seriem stats certificats per aquells quis son trobats en aquella serie per quant aquests dos com a fidelissimos treballaren en conduir los pagesos de remença fermassen la capitulacio per vostres reverencies aqui ab los sindichs dels homens de remença concordada. Axi mateix vos avisam com alguns dels dits sindichs han haudes letres den Çerroli ab les quals los scriu per neguna via no fermen la dita capitulacio com aquella sia feta per persones qui no han potestat atorgar tals coses com se contenen en dita capitulacio ne menys aquelles poden portar a degut efecte e moltes altres coses perturbatives molt lo dit negoci les quals per abreviar no curam scriure. Solament vos volem avisar de aquelles qui principalment fan al fet a fi que degudament hi puixau proveir. Pregant e suplicant vos en tot cas vos placia donar nos consell si a homens de aquesta ciutat ne a pagesos vehins nostres fahien semblants procehiments com hi satisfarem car segons vostres reverencies saben les constitucions de Cathalunya no comporten tals comissaris anar per la terra ne menys fer tals procehiments. Los pagesos de aci dien que si per lo Principat era trames aci un capita ells donarien orde tals novitats nos attemptarien. Diverses voltes vos havem scrit vos plagues trametre

aci algnn capita e fins aci no ses pogut obtenir ara vos ne tornem pregar e encara suplicar attesa la dita necessitat vos placia a despeses del General trametrel e avisar nos de les coses necessaries. Nosaltres ab molta vigilancia e sollicitud entenem en la custodia de aquesta ciutat la qual per gracia de Deu axi en lo universal com en lo particular sta ab molta unitat e concordia a tot benavenir del Principat. E sia senyors molt reverends egregis nobles magnifichs e de gran saviesa la Trinitat Sancta vostra proteccio e guarda. Scrita en Vich a VI de juny del any Mil CCCCLXII. — A tota ordinacio vostra prests e apparellats los consellers de Vich.

El mismo dia, los señores Diputados y Consejo mandaron escribir las siguientes cartas.

Al molt honorable mossen Joan Agullo sindich de la ciutat de Leyda.

Molt honorable mossen. Per una letra dirigida a mi dega de Leyda havem vist que pus lo Senyor Rey es en Balaguer e les coses apuntades no tenen lo cami pensat desijau venir aci per major informacio nostra si a nosaltres sera plasent. Per ço vos significam som contents ens plau vingau perque a totes coses se puixa debitament provehir. Dada en Barchinona a VIII del mes de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los deputats del General

e concell llur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Als molt honorables e savis senyors los pahers de la vila de Cervera.

Molt honorables e savis senyors. Nosaltres scrivim al honrat En Joan Agullo que vinga aci e faça aturar aqui les gents del exercit. Pregam vos per ço eus encarregam tingau aquell per recomenat governant lo a tota conservacio sua fins tant per nosaltres sia altrament provehit car pus lo Senyor Rey hostilment es entrat en lo Principat nosaltres farem tals sforços e provisions que mijançant nostre Senyor Deu totes coses hauran bon recapte. E sia Jhesus en proteccio vostra. Dada en Barchinona a VIII de juny del any Mil CCCCLXII.—M. de Monsuar dega de Leyda.—Los diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor aparellats.

Al honorable senyer En Miquel Vives defenedor e dels drets de les generalitats de les entrades e exides.

Honorable senyer. Vostra letra ir feta en Hostalrich havem rebuda. Volem eus manam digau al capita de aqueixa vila quens trameta lo fill bastard del egregi comte que a pres acompanyat de set o vuyt ballesters e leix anar los macips qui ab ell eren si donchs molta culpa no tenen e axi mateix tramete les informacions rebudes axi contra lo dit egregi comte com con-

tra lo dit bastard. E per quant lo honorable En Guerau Tallada aferme que en lo castell ha master moltes coses vos dehim e manam provehiau al necessari per defensio de aquell e specialment siau curos en totes coses necesaries al exercit. Dada en Barchinona a VIII del mes de juny del any Mil CCCCLXII. — M. de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e concell llur representants lo Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Als molt honorables e savis senyors los consols e prohomens de la Seu Durgell.

Molt honorables e savis senyors, Vostra letra e altra del honorable capitol havem rebuda e ab aquella comprenem en vosaltres causarse algun redubte de les gents qui cominen entrar en aquest Principat. E es ver que haver ne recel es summa providencia mas no spantar es cosa virtuosa e molt conforma a la naturalesa e animositat dels cathalans. E per quant som certs lo Senyor Rey contrafahent a la capitulacio es entrat ab gent darmes en Balaguer nosaltres de continent que ja havem tramesa certa gent vers aquelles parts fem gran sforç de major exercit per obviar a tots dans qui a la terra volguessen esser fets e de aquell hiran en aqueixes parts lo que mester sera. Per ço vos pregam e encarregam siau attents en la custodia de la ciutat e en recullir les messes e viures. E sia Jhesus ab tots. Dada en Barchinona a VIII del mes de juny del any Mil CCCC sexanta dos. — Manuel de

Monsnar dega de Leyda.—Los diputats e concell etc. aparellats a vostra honor.

Se escribió otra igual á los cónsules y prohombres de la vila de Puigcerdá.

Als molt honorables e savis senyors los pahers de la ciutat de Leyda.

Molt honorables e savis senyors. Ab les altres letres derrerament trameses havem plenament satisfet al consell que demanaveu. Ara responents a vostra letra de sis del present ab la qual nos feu certs de la entrada del Senyor Rey ab sa gent en Balaguer vos certificam nosaltres haver deliberat creixer e enfortir los exercits en manera que ab la ajuda de Deu e en les parts deça e en aqueixes encontrades sera talment provehit que lo Principat sera preservat de les cominacions que li son fetes e no dubteu en res car justissima causa proseguim en nostre Senyor Deu es e sera de nostre part e dins breus dies vos sera tramesa letra nostra ab la qual veureu de les grans fahenes e deliberacions que uncha sich menejassen. Temps es senyors molt honorables de tenir bona e ferma cara e usar de aquella virtut e animositat que los cathalans han acustumat. Cartificants vos que tot lo Principat sta asi ferm en voler morir per conservacio de les persones bens e libertats que mes dir nos pot. Lo egregi capita ab lo seu animos e victorios exercit fa

dels pus bells actes del mon. Ha nos scrit que en una scaramusse que ir hagueren ab los de la força vella entre los altres mori mossen Francesch Sampso lo qual moltes coses havia fetes e dites en derogacio del dit Principat e en layre se mostra lo benaventurat Charles per la qual raho les gents del exercit e de la ciutat son tant scalfades en les fahenes que res nols sta devant. E sia Jhesus en proteccio vostra. Dada en Barchinona a VIII del mes de juny del any Mil CCCC sexanta dos. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Al molt egregi e strenuu baro lo senyor comte de Pallas capita general del exercit del Principat de Cathalunya.

Molt egregi e strenuu baro. Quanta contentacio e consolacio tenim e te tota la gent de aquesta ciutat dels singulars actes per vostra gran noblesa e per lo virtuos exercit fets en aqueixa ciutat de Gerona no ho poriem explicar ab letra dels quals continuament referim gracies a nostre Senyor Deu qui es donador de aquelles e vençador de les batalles. Suplicant la sua infinida bondat e clemencia que en la execucio de les coses que ir vos scrivim ab nostra letra la qual vuy circa les deu hores ans de mig jorn haureu rebuda vos do saber poder e virtut per manera que aquest Principat obtinga la desijada victoria e lo re-

pos e tranquille stat de aquell per les quals insudam e trebellam. Venints a la resposta de una letra de vostra gran noblesa vuy rebuda nos condolem molt del cremament fet per les gents de la Senyora Reyna de les cases de aqueixa ciutat e altres dans donats. E jatsia vostra gran noblesa los haja mostrada e mostre en aquestes fahenes la cara e calor ques deu encara vos pregam abraçeu aquells e tots altres axi de la dita ciutat com fora qui a la bona part reduir se volran axi com loablament haveu fet de aquells quius son venguts devant animant los de part nostra e de aquest Principat en fer lo degut e confortant aquells que llur be obrar sera tengut a memoria e no oblidar. De la preso den Canet havem gran plaer. Si trames nol haureu exequutaulo en bona hora juxta lo desig de aqueixa gent e feu lo primer testificar de la materia de la concitacio la qual vostra gran noblesa te a la testa. Daquiavant amples instruccions teniu usaune e nons remetau aquells queus parra no freturar car no es sino fer despeses. De tenir en pau vostre exercit e que la raho sia feta a tot hom de qui alguna cosa hajen presa o pendran axi daqueixa ciutat com altres parts molt vos encarregam. Lo catiu del ardiacha sius parra esser util al servey de vostra casa e mester lo haureu reteniulo. Les altres particularitats dels negocis que teniu entre mans perque de aquells haveu vista corporal e major noticia que nosaltres no poriem han esser remeses a la bona discrecio e saviesa vostra del qual no inmeritament plenament se confia tota vegada conformant vos ab nostres instruccions. Si coses

algunes ara e per avant vos occorreran necessaries scriviu e sera fet. Per amor e contemplacio vostra lo Anthoni Vilar de que vostra gran noblesa nos ha scrit sera hagut per be recomanat. E per aquesta no havem mes a dir sino que lo bon Jhesus sia proteccio vostra e direccio dels negocis que prosseguim. Dada en Barchinona a VIII de juny del any Mil CCCCLXII. — Bernat Çaportella. — Los diputats del General e concell llur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Als molt honorables e savis senyors los consols e concell general de la vila de Perpiuya.

Molt honorables e savis senyors. Derreament vos havem scrit de nostra inconmutable intencio e ferm proposit per sguard de les noves de gent darmes axi de les parts de França com altres quis preparen a efecte deentrar en aquest Principat ab forts e aspres cominacions e entre les altres de guanyar les persones e bens dels cathalans de bona guerra e dar les viles lochs e terres a sacco. Incitants e scalfants vostres coratges a usar de aquella virtut unitat ardiment e animositat que han acustumat los cathalans segons en nostra letra es largament contengut. Ara per tant com les dites noves granment son multiplicades es continuen ab gran perseverança e som fets certs la dita gent darmes star de dia en dia per entrar vos certificam que nosaltres entenents per nostre poder ab intervencio o consentiment de aquesta ciutat de Barchi-

nona en la tuicio repos manteniment e indemnitat del dit Principat havem fet exir en camp lo egregi capita general tirant ab lo exercit la via Dempurda e apres per sguard de les dites noves aquell havem reforçat de mes gent. E encara tramesa vers les parts Durgell altra gent en tant que per gracia divina lo Principat sta en termens de suficient defensio. Mes per quant les coses que sentim esser tractades contra lo dit Principat e en destruccio de les libertats e cosa publica de aquell requeren no solament provisio de present ans encara preparacio per lesdevenidor a fi que lo mal pensament e proposit dels enamichs no vinga al efecte per ells desijat per ço aquesta ciutat zeladora del be publich e de la conservacio e defensio de les libertats del dit Principat ha treta e ab gran serimonia portada la sua propria bandera al portal nou e ha feta preparar tota la gent de aquella a les armes e feta fer mostra a fi que en cas de necessitat ab la dita bandera sia socorregut en aquella part del dit Principat on mester sia ab la major nombre de gent que fer se puixe. E per quant aço es interes comu e toque tots e per tots comunament e encara particular les coses deuen esser menejades e exequutades majorment que hajen sguard a defensio de les persones e bens e de la cosa publica del dit Principat de la qual la Excellencia del Senyor Rey es cap com es vist esser necesari aqueixa universitat e totes les altres del dit Principat a les quals axi mateix scrivim façen e seguesquen les vies e formes de la dita ciutat de Barchinona. Per tant adonchs notificants vos

ab la present totes les coses dessus dites vos pregam exortam e encarregam quant mes podem que per los respectes dessus dits decontinent aquesta rebuda incitant los gloriosos actes dels cathalans tragau la propia bandera de aqueixa universitat e façau metre tot hom a les armes e fer mostra a fi que stigan preparats e prests en la defensio dessus dita car nosaltres stam en pensament e voluntat que si los enemichs entren ab intelligencia de aquesta dita ciutat e vostra e de les altres universitats a certa jornada concordadora los sia dat fortment e poderosa al davant perque dells sia fet ço que volen fer dels cathalans. E hajau ferma creença que aquest Principat prosegueix justissima causa e nostre Senyor Deu es e sera de sa part e ab la ajuda e endreça sua per intercessio dels benaventurats mossen Sant Miquel e mossen Sant Jordi e del glorios Carles sera dada tal fortalesa e virtut als braços e mans llurs que aquest Principat qui es hu dels precipuus membres e merlets de la corona reyal ab tot integritat sera defes e los enemichs delits de la fas de la terra e sera vista e sentida qual es la virtut potencia ardiment e animositat dels cathalans. Los quals nostre Senyor Deu per sa infinida clemencia vulla mantenir ab tota prosperitat victoria e felicitat a lahor de nostre Senyor Deu servey de la real Majestat repos e benefici conservacio e utilitat del dit Principat e de les libertats e cosa publica de aquell. E placieus rescriurens del que fet haureu com sia molt necessari en recordar vos de prest recullir les messes e totes altres vitualles com sia perill en la

triga. Creem ja haureu sabut com lo egregi capita ab son exercit ha presa per força darmes la ciutat de Gerona e fet fugir En Verntallat ab tota sa gent dels quals ha presos nou. Los quatre ha penjats los cinch ha tramesos aci a nosaltres entre los quals es lo algutzir del dit Verntallat. Aço es stat gran fet car per causa daquella ciutat se sperave lo major dan. Referim ne gracies infinides a nostre Senyor Deu. Aximateix havem sabut en cert que lo Senyor Rey es en Balaguer ab gent darmes. Nosaltres havem provehit en aquella part al necessari. Daquiavant juxta la capitulacio ell ses hagut per privada persona e ha esser tractat no com amich e encara quens deman persones per tractes o sotz color de algun be guardau vos noy trametau com tot sien illusions mas remeteu ho a nosaltres qui representam aquest Principat. Vosaltres feu ço que loablament haveu acustumat car nosaltres fem tal sforç de major exercit que ab la ajuda de Deu vosaltres e tot lo Principat seran preservats del dan que es cominat. Tot vos sia avis. E placieus trametre translat de la present a les grosses universitats de aqueixa vegueria per que de tot sien certificats. Dins aquesta vos trametem una crida la qual ja es stada aci publicada. Pregam vos de continent en nom nostre la façau publicar aqui sens interveneio de oficial sino en la manera que es ordenada com sia de molta necessitat e feula registrar al scriva de la diputacio local certificant nos ab vostra letra del dia que sera publicada. Dada en Barchinona a VIII del mes de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega

de Leyda. — Los diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Se envió copia igual, con la direccion respectiva, á todas las universidades del Principado, á las cuales se habia escrito ya últimamente, incluyéndose tambien en la que precede, copia del siguiente pregon.

Ara ojats tot hom generalment queus notifiquen los molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables diputats del General e concell llur representants lo Principat de Cathalunya entrevenint e consentint hi la ciutat de Barchinona en virtut de la comissio de la cort ultimament celebrada en la ciutat de Leyda e encara de la dejus dita capitulacio et alias. Que com lo dit Principat per sa innata e intacta fidelitat ha fets innumerables serveys e actes en augmentacio ampliacio honor e conservacio de la reyal corona a tot lo mon notoris e continuant los dits serveys haja treballat oportunament e en per deliberacio de la persona del Illustrissimo don Carles de gloriosa recordacio fill primogenit del Senyor Rey per la sua Altesa detengut pres e fetes per aço grandissimes despeses a efecte que la posteritat reyal fos conservada e en son degut orde succehis e per reintegracio manteniment e conservacio de les leys e libertats del dit Principat. E com per causa dels actes de la dita liberacio fets a

laor de nostre Senyor Deu servey del dit Senyor Rey repos e benavenir del dit Principat e de tota la cosa publica. Lo dit Senyor ingrat salva la sua reverencia de tants serveys e honors haja concebut e retengut odi e ranchor contra lo dit Principat e aquells procurat exequit e continuat ab totes ses forçes per diversos tractats sedicions e maxinacions fetes contra lo dit Principat e la dita ciutat de Barchinona en total subvercio e destruccio de aquells. E mes haja feta aliança e concordia ab lo Illustrissimo Rey de França ab pacte que certa gent darmes e archers del dit Rey de França en valença del dit Senyor vinga contra lo dit Principat per dampnificar destroir e discipar aquell per llur poder. E encara mes lo dit Senyor Rey haja fet insultar ajustar e levar nombre de gent appellada de remenças en lo dit Principat sotz capitania de hun pages appellat Veratallat ab oficials e bandera reyal sforçants se tirar avolotar e ajustar gent contra lo dit Principat robants e dissipants cases e bens per lo dit Principat e fahents moltes ultrances e assetiant viles e castells per pendre aquells. E conste per informacio e fama publica lo dit Senyor dar les persones e bens dels poblats en lo dit Principat de bona guerra e a sacco e encara per fama publica haver empenyorat o alienat al dit Rey de França los comdats de Rossello e de Cerdanya qui son units e inseparablament agregats al dit Principat. E derrerrament lo dit Senyor sia entrat ab gent darmes a caval e de peu en lo dit Principat e sia vuy en dia en la ciutat de Balaguer per dar conclusio e exequu-

cio à les coses dessus dites e complir son mal proposit en gran ofensa de nostre Senyor Deu dan e destruccio del reyal patrimoni e de tota la cosa publica lo que ab gran dolor contristacio e congoixa inextimabla es referir. E com les dites coses e altres per lo dit Senyor fetes tractades e procurades e ultimament la violenta capcio per ell feta de la persona de la Illustrissima e virtuosissima Senyora Princessa de Navarra filla sua germana del dit glorios Carles legitima e natural e liurament de la sua persona fet en poder de sos enemichs en terra stranya per levarli la successio del dit regne de Navarra ço qui per esser cosa molt cruel e inhumana sien no solament contra la capitulacio al dit Principat atorgada per lo dit Senyor fermada e solemnament jurada e altres leys e libertats del dit Principat e contra tota humanitat e pietat e en derogacio de la fidelitat e altres coses que Rey es tengut a sos vassalls e subdits ans encara contra tota justicia equitat e leys divines e humanes. Per ço los diputats e concell representants lo dit Principat ab intervencio e consentiment de la dita ciutat de Barchinona per conservacio del reyal patrimoni e indemnitat del dit Principat e de la cosa publica persones e bens de aquell e per obviar a tanta severitat atteses les coses dessus dites e altres dien notifiquen e denuncien a tot hom generalment no sens gran amaritud dolor congoixa e contristacio que lo dit Senyor e tots los qui en sa companya son e seran sien haguts tractats e reputats com a inimichs de la cosa publica del dit Principat.

Sigue una nota al pregon que antecede, por la que se advierte que aquel fué publicado el dia siguiente, en la ciudad de Barcelona, por los lugares de costumbre.

9 DE JUNIO.

Se hicieron varias proposiciones, que declara el siguiente voto del obispo de Vich, y á pesar de la discordancia de opiniones, se deliberó conforme al mismo.

Lo senyor bisbe de Vich dix que lo Principat prenga a son carrech si alguna cosa se haura recompensar o pagar per les remençes personals segons es scrit en la present letra e que la letra sia espedita e tramesa als dits pagesos.

En seguida los señores Diputados y Consejo mandaron expedir la carta que se halla á continuacion.

Los diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya ab intervencio de la ciutat de Barchinona. Als honrats los sindichs proho-

mens e singulars dits vulgarment de remença constituits dins lo dit Principat e a quiscun dells. Salut.

Ab tenor de la present vos avisam eus fem certs que nosaltres ab intervencio de la dita ciutat havem deliberat en totes maneres portar a bona fi e conclusio la concordia a intervencio nostra apuntada entre vosaltres de una part e los senyors e altres de la part altra la qual vos pregam e encarregam decontinent fermeu si fermada no la havieu. Entre les altres coses vos significam oferim e fem certs esser deliberat e conclos que recompensacio o smena alguna per vosaltres no sera feta o pagada als dits senyors per les remenças personals de vosaltres e de fills e filles vostres ne de vostros successors ans si alguna sen haura fer als dits senyors aquella preu a son carrech lo Principat. Per ço vos notificam les dites coses ab la present per vostra consolacio e confort creents vosaltres sereu tals en lo benavenir del Principat e en la conservacio de les libertats de aquell fareu lo degut com a vertaders e fidelissimos cathalans segons haveu loablameut acustumat. Dada en Barchinona a VIIII de juny lany de la nativitat de nostre Seuyor Mil CCCCLXII. — M. de Monsuar dega de Leyda.

El mismo dia, acaso en otra sesion, se hicieron nuevas proposiciones, reduciéndose asimismo su contenido á lo que espresa el siguiente voto del señor obispo de Vich.

Lo senyor bisbe de Vich dix esser de parer que de present sien soldejats mil homens dé peu ultra los ja acordats. E que les VIIII de les banderes haian carrech de ordonar e fer publicar aquelles crides quels semblara esser necessaries per que la Senyora Reyna no sia haguda per tudriu del Illustrissim Primogenit sens referir.

Dicho voto fué tomado como deliberacion, con la sola diferencia de señalarse en esta á las personas que habian de cuidar del enganche ó alistamiento de los soldados, á cuyo objeto fueron designados el arcediano Colom, Pedro Desplugues, doncel, y Galceran Carbó, ciudadano.

El mismo dia, los señores Diputados mandaron expedir las siguientes cartas.

Al honrat senyer En Miquel Vives defenedor dels drets de les generalitats de les entrades e exides.

Honrat senyer. Per necessitats del exercit vos dehim e manam decontinent partiau e tireu a Gerona al egregi capita ab los diners que tèniu per suplir a les necessitats alli occorrents. E si mes quantitat hi haura mester preneula en Gerona de aquelles persones queus sera vist e remeteu la a pagar a nosaltres car decontinent sera complida per nosaltres sens tot dubte. Dada en Barchinona a VIIII del mes de juny del any

Mil CCCCLXII. — M. de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e concell llur representants lo Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Al honrat senyer lo capita per lo General de Cathalunya de la vila de Hostalrich.

Molt honorable mossen. Nosaltres trametem cuytadament al egregi capita en Gerona XXVII carregues de bombardaria passadors polvora artellaries e altres coses necessaries per lo exercit. Dehim e pregam vos decontinent trametau ab lo dit carruatge una conestablia fins a Gerona per anar segurament. E trameten nos lo proces aqui fet contra lo egregi comte de Modica. Dada en Barchinona a VIIII de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e concell etc.

Al molt magnifich mossen Johan Marti de Torrelles senyor de la Rocha.

Mossen molt magnifich. Per gran servey e benefici de aquest Principat vos pregam e encarregam molt afectuosament e streta que vista la present sens alguna dilacio vos vingau aci ab tots vostres rocins e armes o si per algun legitim empaix vos bonament no podieu partir decontinent sens altre dilacio o excusa nos envieu los dits rocins en manera que dema per tot lo dia sien aci. Dada en Barchinona a VIIII del mes de juny del any Mil CCCCLXII. — M. de Monsuar

dega de Leyda. —Los diputats del General e consell llur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Iguales á la carta anterior se escribieron otras á las personas siguientes: á mosen Bernardo Splugues, caballero, mosen Requesens dez Soler, al prior de San Miguel dez Fay, á mosen Manuel de Corbera, á la esposa de mosen Ivany de Santmenat, á mosen Francisco de Montanyans, á mosen Juan Torrelles, á mosen Blasco de Castellet, á mosen Pedro de Planella y á mosen Arnaldo Guillen de Ballera.

Als molt honorables e savis senyors los consellers de la ciutat de Vich.

Molt honorables e savis senyors. Per la nova que havem del Senyor Rey esser entrat en Tarrega ab certa gent de cavall e de mula creents volran tirar la via de Gerona havem provehit que quatre capitans de cinquantenes vagen en aqueixes parts per fer lo degut e ab ells va lo portador de la present appellat Barthomeu Font perayre de aquesta ciutat. Pregam vos per ço eus encarregam que si lo dit Font haura mester gent vosaltres lin façau haver de abil fiabla e disposta per fer lo degut com hi vage molt car ell fara subvencio pecuniaria a aquella. Nosaltres provehim daça e della a tot lo necessari e Deu volent totes coses hauran bon recapte. E sia Jhesus en proteccio

vostra. Dada en Barchinona a VIIII de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cahalunya a vostra honor apparellats.

Als honrats senyors los jurats e prohomens dels Prats del Rey.

Honrats senyors. Vostra letra havem rebuda avisatoria del ajust del egregi comte de Prades e de la venguda a Calaf den Guerau Daltarriba e de altres coses de que havem hagut gran pler car veem vosaltres com a vertaders cathalans e zeladors del be publich stau svetlats en les coses degudes majorment en temps de tals borbolls com vuy son en la terra. Per ço comendants vos de vostra bona e sencera intencio e voluntat vos pregam e encarregam siau solicits en recullir messes e vitualles per manera que gent darmes venint en aqueixes parts nous pogues fer dan. Ja haureu sabuda la preso de Gerona feta per lo nostre capita ab força darmes. Nostre Senyor Deu es e sera de nostra part car justissima causa proseguim e ab la ajuda sua obtindrem victoria dels enemichs. Dat compliment al fet de Gerona entendrem en altres coses a repos e benefici del Principat. E sia Jhesus proteccio vostra e direccio dels negocis que prosseguim. Per ocupacio de les fahenes havem detengut lo vostre home fins vuy. Dada en Barchinona a VIIII de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega

de Leyda. — Los diputats del General e consell lur representants lo Principat dé Cathalunya a vostra honor aparellats.

Als honorables e savis senyors los consellers de la vila de Agualada.

Honorables e savis senyors. Vostra letra havem reebuda avisatoria de la venguda del Senyor Rey en Tarrega demanant consell com vos haveu regir. Nostra resposta es que ja vos havem darrerament scrit sobre lo traure de la bandera e altras cosas remeten nos a la letra a la qual stam e perseveram. Avisants vos que vuy havem feta publicar aci una crida de la qual vos trametem copia. Pregam vos decontinent sia aqui publicada. Ab aquella veureu com vós haveu a regir si lo dit Senyor o gent sua passen per aqueixes encontrades. A bons entenedors poques paraules abasten. Daqui avant stau prests e attens sius scriviem car nosaltres fem açi totes provisions al mester necessaries. E per ço com havem reebuda letra de dos capitans de cinquantenes qui son restats aqui fins hajen avis nostre vos pregam decontinent los digau de part nostra mostrant los la present que tiren avant ab laltra gent e facen lo quels sera comendat. E sia Jhesus en proteccio vostra. Dada en Barchinona a nou dies de juny del any Mil quatrecents sexanta dos. — M. de Monsnar dega de Leyda. — Los diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor aparellats.

Als molt reverends honorables e de gran providencia senyors los bisbe e capitol de la Seu de Tortosa.

Molt reverends honorables e de gran providencia senyors. Reebuda havem vostra letra e hoyda la creença en virtut de aquella explicada per lo honorable mossen Jacme Segur canonge succentor restam molt e molt contents de la virtuosa sana e sancera intencio e proposit que com a vertaders cathalans teniu en la conservacio del Principat e de les libertats e cosa publica de aquell. E jatsia de aço fossem ja certs e alre no sen cregues com la experiencia ho haja be mostrat encara empero hoynts la continuacio de vostre be obrar tota vegada nos confortam e alegram. Venints al cap de la indemnitat demanada per les rendes que vostra reverend paternitat e aqueix capitol han en regne de Valencia nosaltres tenim molta voluntat fer totes coses que sien utilitat vostra e de aqueix capitol e tota via per nostre poder propulsarem tots dans e incomoditats quins fossen procurats pero fer indemnitat no serie posible per ço com allo mateix demanarien los bisbe e capitol de Leyda e altres poblats en lo Principat qui han censals en Arago Valencia Mallorcha e altres parts fora lo dit Principat lo que en manera alguna fer nos poria. Daqui avant molt reverends e honorables mossenyors justissima causa prosseguim e nostre Senyor Deu es e sera de nostra part ens fara arribar en bon port. E axi ne comfiam plenament. Vos senyor bisbe pregam

e encarregam imitant los vestigis dels vostres passats doneu orde qui vostres subdits ecclesiastichs en aqueixa ciutat ajuden a portar los carrechs de la ciutat en aquesta concurrencia de temps la qual ha respecte a conservacio de tots axi en vigilies com en altres coses degudes e pertinents. E sia la Sancta Trinitat proteccio vostra. Dada en Barchinona a VIIII de juny del any Mil CCCCLXII. — M. de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats e concell etc.

Al molt egregi e strenuu baro lo senyor comte de Pallars capita general del exercit del Principat de Cathalunya.

Molt egregi e strenuu baro. Vostra letra ir feta havem reebuda. De la preso den Cerroli havem gran plaer. Ja vos havem scrit per lo fet den Canet que no fretura trametre aci tals gents. Tot vos sia remes los fusters passadors ballestes forcegues e polvora parteixen decontinent e les altres coses per vostra gran noblesa demanades continuament seran trameses. Daqui avant la execucio de les coses roman a vostra discrecio. Lo dia present havem feta publicar la crida de la qual vos trametem copia per esser aqui publicada e axi mateix la trametem per tot lo Principat. Les noves que occorren son que ara havem haut correu de Cervera e den Agullo ab que som certificats que le Senyor Rey entra ir circa mig jorn en Tarrega ab certa gent de cavall e de mula es dubte no vulla tirar aqueixa via per sguard de la vostra entrada. La nos-

tra gent qui es a Cervera se te per dit fer lo possible en contrastar. Axi mateix provebim a Vich e a Manresa per fer los impediments possibles e aci metent a punt gent a cavall e de peu per tirar la vostra via a fi que entre vostre exercit e la gent qui sera a les spatles se do recapte a tot lo necessari vostra gran noblesa entretant se pot metre a punt e prepararse axi ab la gent del exercit com ab lo vezcomte de Rochaberti e ab lo baro de Cruylles e altres gents devotes al mester per manera que sia resistit en totes aquelles formes que fer se puixa. Vos teniu aqui en lo exercit moltes gents pahisanes qui saben los passos per on se ha passar venint en aqueixa ciutat. Tot vos sia avis. Hajau a cert que aci se fan les potencia e provisio possibles e tals que vostra gran noblesa haura bon compliment. La resta sia remesa a vostra gran noblesa. E sia nostre Senyor Deu en proteccio vostra e direccio dels negocis que prosseguim. Dada en Barchinona a VIIII de juny del any Mil CCCCLXII. — M. de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats e concell etc.

Los señores Diputados recibieron el mismo dia, las siguientes cartas.

Als molt reverends magnifichs honorables e de gran providencia senyors los diputats del General e concell lur representants lo Principat Cathalunya.

Molt reverends magnifichs honorables e de gran providencia senyors. Vuy he pres un home ab letres de la Senyora Reyna del vescomte Devol den Thomas Pujades totes a mossen Vilamari dressades son de gran sustancia segons en aquelles les quals ab la present traunet vostres reverencies poran veura e mostren los tractes ques manegen quant al Principat son sospitosos e enemichs. Placieus senyors ab diligencia voler aquelles examinar e veure e sobre lo contengut en aquelles ab vostra acustumada providencia provehir en la manera que a vostres reverencies semblara. E mes vos placia aquelles en la forma que son als concellers e concell de Barchinona comunicar que certament les paraules de aquelles signifiquen que en aqueixa ciutat se tenia algun damnat tracte o contra aquella se devia fer alguna gran malesa e crech jo indubitadament que no sens causa fra Alamany stava laltra dia en la plaja ab la sua galea que numqua volgue exir en terra sempre veig lo benaventurat Karles endreça grantment aquestes faenes que los pessimos tractats per secretament quels façen lus porte a clara manifestacio. Per lo contengut de aquelles se mostra volen algun gran fet exequtar. Placia a vostres reverencies sobre aço ab la ciutat degudament provehir en manera llurs tractats per la vostra gran e acustumada providencia romanguen vans e abolits ne vinguen a la fi que desigen. Rebut he vuy V çarabatanes VI caxes de viratam polvora e lances largues. De les altres coses com les rebre vos ne avisare mas haveu trames poch viratam que aci ha Mil CC ballestes e no

basten sino de tres per hu placieus al manco trametre L caxes de viratam que mesquinament hic han mester que si algun fet volia fer non poria fer ne poria fer honor del Principat ne la mia. E encara meteu lestat del Principat e meu en perill. Ja he scrit a vostres reverencies com alt ab la Senyora Reyna ha gent de fet e y es encara lo vezcomte Devol e lo fill de mosen Roger Alamany. Ell continuen de lançar foch sobre aquesta ciutat e han ja cremades be LXXX cases que es la major compassio del mon e sen hic foren a nit molt mes cremades e crech jo tota la ciutat si jo qui ja ere colgat ab molta gent noy hagues ab diligencia provehit. Tota la nit so anat per la ciutat ab lernes en lesquena dubtant me de algun mal tracte. Tiran açi de dia algunes bombardes passadors de ballesta de leva molt grossos. Aquest ab ells sovint scaramucen e sent hom los maten alguna gent dins. Es summament necessari trematau XX ballestes de martinet dacer o de fust segons parra a vosaltres pero a mi semble serien millos de acer ab llurs martinets cordes encordes viratam gros per a elles e tot lo que sie per forniment llur necessari. Scrivint la present he rebut vostra resposta e aquella entesa per satisfer a la ordinacio vostra posare lo siti al mur vell lla hon veure e delliberare sie mes expedient e fare lo que per vostres reverencies es ordenat en vostra letra ab summa diligencia. Vosaltres nom haveu trameses sino VI çarabatanes es cosa poca car ells son be fornits dalt de totes coses tenen XIIII bombardes de molinet polvores viretam gros ballestes grosses e molta altra arte-

llaria e tota aquella qui ere de la nau del Rey. Placieus provehir en mes bombardes polvores e en totes altres artellaries é coses necessaries. Lo mur vell aquest es molt fort ha mester aquest fet coses moltes e grans segons vostres reverencies poden compendre. Açi nos poden fer polvores que los materials de semblants polvores son dalt en la ciutat vella on la Senyora Reyna es. Jo ab summa sollicitud e studi entendre tota via en fer la honor del Principat e mia. Solament senyors vos placia fornir me de totes coses necessaries e promptament. E tingueus la Trinitat Sanctissima en vostra proteccio. De Gerona a VIII de juny del any Mil CCCCLXII.

De la entrada del Senyor Rey nom he curat dir vos res puys me ha occorregut dir vos que es faena de gran cuyta provehir hi e crech tota aquesta gent ne pendran gran elacio. Es summament necessari aquesta fortalesa sia presa prestament e vosaltres nom trameteu res que haja mester car ere necessari almenys haver XIIII o XV bombardes de molinet o çarabatanes e he mester parpals fusters per fer scales banchs pitjats e altres necessitats que occorren per fer lasalt sens les quals jo no puch res fer per queus placia que prestament e prompta e ab gran cuyta haja recapte e sobre tot viretam e polvora de bombarda e de spingarda que en lo combat sen despendra molta Ha ni master almenys XII quintars per tots homens de la ciutat e de la vegueria seran al combat I mil cinch cents homens almenys mes del que som perque es master que prestament desempatxen car la gent be es

coratjosa mas no seria sino feria morir axi que expediu faenes que en un die sera feta tota la fahena si a Deus plaura. Lo tracte de mossen Vilamari he por no sie metre foch a la dreçana e encara cremar o empatxar la cloenda de les dites galeres. Scrita ut supra. Nous he trames En Canet perque voldria si possible mes tremetrel vos en companyia den Seroli si pero voleu los execut açi jo e tot la xercit vos ho haurem a gracia e per ço han volgut jous ho digues de ma ma. — A la ordinacio de vosaltres senyors tot prest lo comte de Pallas capita general del exercit del Principat de Cathalunya.

Als molt reverends egregis e magnifichs senyors los senyors de diputats e novena en Barchinona.

Mossenyors. Per letres de la ciutat de Leyda e mies fetes en dita ciutat e en aquesta vila algunes dirigides a vostres reverencies altres a mossen lo dega poden assats largament esser informats dels actes seguits fins açi signantment de la falta que han fet los de Balaguer los quals noy han volgut recullir negona oferta socors ni ajuda que per mi los es stada oferta ni de gent ni de armes ni de nengunes altres coses qui poguessen fer benefici a la faena en defensio de la entrada del Rey en aquella ciutat no contrestant la ciutat de Leyda los haja fets embaxadors per diverses voltes fer los dita oferta be es ver que aquella ab qui jo havia intelligencia de dita vila dehian axi que si lo Principat trametia son exercit e essent

a les portes de dita ciutat demanant passatge e statge e començant los a fer tala que ells darien orde de obrir un portal per hon poriem entrar empero que nenguna altra ost ne gent no acullirien ni permetrien que sacostassen nis metessen en la orta com neguna altra gent no hagen prehemineneia axi e en tal forma de anar stivolment per la terra per lo negoci del temps occurrent e aço debian alguns pochs e daltra part les dones plorant demanaven ajuda al Principat e ab aquestes desunions ells han stat del divendres mati que comptavem quatre de juny e lo disapte seguent fins a la nit e en aquests dos dies la ciutat de Leyda los ha fet dues embaxades oferint los ajuda e jo en aquesta dits dos dies los he ja tramesos per embaxadors dos ciutadans quisco per si la hu Jorda de Sabra laltre Barthomeu Guarosa ciutadans de Leyda e mes En Miquel Calaf de Castello de Farfanya e mes un servidor meu e mes un appellat Andreu de Cervera habitant en dita ciutat de Balaguer. E mes avant dos correus ab letres e per molt que haja fet may he bastat en conduir ab ells res de bo. A la darrera vist que ab bones nols podia conduir los fiu una letra semblant de la queus tramet de la interclusa dins la present e ab una altra letra al diputat local quels requeris etc. Com vench dissabte hora tarda haguem nova com lo Rey ere passat al mig jorn al pont del Farras apres pech instant hagui correu cum lavien lexat al Prat que es molt prop de Balaguer e que los de Balaguer hi axien a rebrel. Vist aço decontinent jo parti la via de Anglesola e no trobi nengu del exercit

ani a Tarrega e noy trobi nengu e fuy en aquesta vila digmenge e per semblant noy hac nengu ni son arribats fins air que ere dilluns e vuy que es dimarts cinch cinquantenes e un conestable de spingardes molt cansats e viats. Jo he tenguts tots temps exploradors a Balaguer. Hagui nova com lo Rey aquella nit del dissapte no entra en Balaguer ans sen torna arrera per suplicacio de alguns de la ciutat e jo lavors deçi en fora los torni fer correu volent ab altra letra semblant de una quels navia fet segons dit es per Andreu de Cervera la qual apres he cobrada perque no la volgueren dar per quant ja lavors en Balaguer e aço ere diumenge de cinquagesma a VIII hores pres mig jorn retornant de Tamarit e vuy hora de dinar mes vengut un correu dient com lo Rey ere partit de Balaguer ab uns cent de çavall entre uns e altres e venia la via de Tarrega apres es arribat en Tarrega e delli de continent es stat al portal he hagut correu e dins la vila aleujat he hagut altre correu diuse que tantost solament hage parlat ab algunes gents barons e cavallers sen deu tornar a Balaguer altres dien que passara per aci tirant la via de aqueixa terra o vers Gerona decontinent trobant si en aquesta vila En Malda porter vostre he fet ajustar concell e demanat socors e ajuda a la dita vila la qual ma fet de bones ofertes empero ells son de parer de no lunyar se de aquesta vila per alguns respectes etc. La mia conclusio es aquesta que si cars sera ell venir açi e entrara en dita vila ço que no crech essent en aquella exequtar ad hunguem vostres manaments tractantlo com

enemich del publich si passara avant darli he a les spatles fort e ferm. He trames decontinent En Malda ab hu qui dien En Pere de Plegamans que facen venir tota la gent a Muntmaneu e aqui stiguen ferms e en tal manera quel nos metam al mig e façam lo degut car aquesta terra es disposta per a gent de peu e mala per a gent de cavall e ell mana pocha gent de peu e si Deu nos fa gracia quel nos podem metre al mig la victoria es ab nosaltres car nosaltres anar en lo plans no iriem be al segur e axi sie remes a Deu quens andreç. Trameteu nos gent tots temps e home ab diners per despendre. No dich mes. Açi trobarem molta gent ab sou. Seria bo que fesseu parar taula açi de acordar. Sus ara fahent la present havem hagut nova com lo comte de Prades deu esser aquesta nit en Tarrega e mes havem sabut com ha stablit Balaguer. Del que sera haureu avis ab tot que ab gran afany trobam correus car lo correu portador de la present qui ha nom Guerau Marti es vengut de Leyda ell vos tramet lo qual ha esser aqui dins XIII hores partex daci a sis hores pres mig jorn hà haver vuyt floris dor. Sus ara es passat dejus aquesta vila corrent sis rocins la via de Tarrega. Diu se es mossen Aymeric e En Font Robia e no dich mes. Deu sia ab tots. De Cervera dimarts a VII de juny a VI hores pres mig jorn. — Mossenyors del qui es molt prest a tota vostra ordinacio Johan Agullo.

Siguen las dos cartas á que se hace referencia en la an-

terior, y otras que, segunse advierte, eran de la misma fecha que aquellas, aun cuando parezca no ser asi.

Als molt magnifichs mossenyors e de gran providencia los pahers e prohomens è concell general de la ciutat de Balaguer.

Mossenyors. Nous poria dir quant es gran lo plaer que tinch com per correu de Leyda so avisat del bo e savi concell que haveu hagut com lo Senyor Rey no es entrat aqui la qual cosa no solament es grandissim be en rellevar vos los tant grans danys que altrament feu preparats vos sien segons per Andreu Servera vos he scrit largament a la qual me refir. Mas hoc encara fereu grandissim servey al Senyor Rey car si sa Majestat veu que no puixa entrar aqui ell se reunira en Tamarit ho Monço e tots los fets hauran molta reparacio e si aqui ell venia serian totalment perduts los afers sens haverne nenguna sperança car la gent en gran nombre abundara aqui que sino Deus no bastara en retenirlos e axi senyors per reverencia de Deu hajau pietat de vosaltres mateixs e vostres fills e filles no permetau vagen per mal cap ni vullau vostres bens sien talats ni mesos a foch car siau certs los danys son tant grans preparats que noy basta res en tolrels sino vedar dita entrada e stich mes que maravellat com la Majestat del Senyor Rey vol creure tan mal consell car millor seria de Arago en fora fes manejar sos afers e concordia la qual seria sancta hi bona e creu hom si bones gents si posaven que tot

be seria. De mius dich que hi fare lo be que pugue empero si ell entre aqui porem dir in inferno nulla est redempcio per molts sguarts que no freturen dir e axi mossenyors puys Deu vos ha donat seny e discrecio no permetau aqueixa ciutat se perda e recort vos que sou membre de Cathalunya per la qual haveu haver sustentacio e vida e del contrari ultra lo dany queus seria gran la innominia blasme que vos ne seria dat per voler vos apartar de la voluntat del dit Principat e haver a prometre que los capitols fermats entre la Majestat del Senyor Rey e la terra hagen a esser aqui trencats ço que Deus no placia. Car los capitols per tot lo Principat son jurats e los qui son de concell de deputats axi be representen Balaguer com qualsevulla altra universitat e per ço axi be los deuen guardar com qualsevulla altra universitat la fraccio dels quals per res al mon nos permetria ans es delliberat e clos ab laspasa en la ma e si master es gran scampament de sanch sostenir los e defendrels en vers e contra totes persones qui aquells vullen en res perjudicar. Jo torn altra volta scriure al diputat local queus a requerir. Placieus e suplich vos per reverencia de Deu e per vostre be vullau obtemperar llurs requestes eus dich mes avant segons jo se cert totalment es destruccio dels fets que ara occorren si sa majestat ve aqui e lo obteuir se en Arago es totalment cami de repos e prech Deus me do la sua maledicio si jo nous dich veritat e Deus confona qui axi lo concella car la major tala del mon es un tan singular Senyor haver tan mals concells. Ho quant sera loable acte e

digne de comendacio a tots aquells qui en tal benefici hauran participi lo qual placìa a Deu vosaltres guanyeu car innumerable be sera axi en comunitat com en particular quant del contrari seria dany e vos dich que ara es hora e temps sa Majestat mostre per obra la bona intencio que ell ha envers lo Principat lo qual per la corona reyal ha fet e fara loables actes e recort vos que vosaltres sou cathalans e vostra conversacio ha esser ab Cathalunya. La qual tots temps viu. E mes avant vos dich de cert que aquells que consellen ni donen permis e ajuden ni treballen que la Majestat del Senyor Rey vengue aqui ultra los grans mals qui fan al Principat e aqueixa ciutat Deu los confondra. E lo Senyor Rey per temps sdevenidor los ne haura mal grat e los ne punira car no es poch lo carrech qui pren qui tals coses vol ginyar ni tractar e metre aquesta terra en tal perplex e derrocar totalment la corona reyal. Jo scrich a la ciutat de Leyda vos donen tot concell favor e ajuda que haureu master ni voldre e axi puys que trobau quius vol nou refuseu car apres no seria temps de penadir. Fas fi e haja vostra resposta car molt es mester. De Cervera diluns a VII hores de mati. Sim volreu fer resposta daula al portador. — Mossenyors. A vostra honor prest Johan Agullo (lo traidor) (1).

---

(1) Esta palabra parece añadida al manuscrito.

Al molt honorable mossen En Ramon R. de Toralla.

Molt honorable mossen. Per Andreu Servera vos he scrit e apres per correu de Leyda he hagut vostra letra. Dich vos que les paraules son bones empero los fets son necessaris en demostracio de la voluntat e intencio e axi siau diligent e ni per por ni per altre interes no permetau fer sino lo degut car pensar podeu haureu a dar raho en la gran plaça e sereu intrat segons los fets e si be obrau haureu gran remuneracio de Deus per gloria eterna e gran honor e util en aquest mon car la diputacio tots temps acustume de remunerar etc. De continent feu altra requesta e concell general requerint los serven la capitulacio axi com aquells qui son cathalans e no permeten la Majestat del Senyor Rey entre en aqueixa ciutat ni nengunes altres gents protestantlos a tots danys damnatges despeses e interessos talaments cremaments scampaments de sanch e a despeses fetes e faedores axi per lo sou de gent darmes com per altres coses e levaune acte. No dich pus sino que siau atent hi prest e nous obmetau res si conservar voleu vos mateix. Lo portador qui es En Miquel Calaf vos informara pus larch. Feta en Cervera dilluns a set hores de mati. — A vostra honor prest Johan Agullo.

Als molt insignes e molt magnifichs senyors los

diputats e concell representants lo Principat de Cathalunya.

Molt insignes e magnifichs mossenyors. Vuy a la una hora de migenit per venguda de un correu havem sabut com lo Rey ab cent rocins e cinquanta de mula entra ahir a les onze hores en Tarrega creem axi per lo dit correu com per via de mossen Agullo ab lo qual se dirie ell ha parlat de aquests afers serets avisats. Sol la present molt insignes senyors fem per haver concell de vostres prudencies si lo dit Rey arriba en aquestes parts con nos regirem car nosaltres sempre som prests e apparellats tenir e seguir ço que per aquelles nos sera scrit. E ab tant la Saneta Trinitat sia proteccio vostra e nostra. Scrita en Agualada a las dues hores apres mige nit a VIIII de juny del any Mil CCCCLXII. — Molt insignes e magnifichs senyors qui a vosaltres obeir son prests concellers de la vila de Agualada.

Als molt reverends egregis nobles e magnifichs senyors los diputats del General e concell llur representants lo Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverends egregis nobles e magnifichs senyors. Per una vostra letra dada en Barchinona a V del present som avisats com es necessari la gent darmes del Principat qui ve en aquestes parts per lo queus ha comunicat mossen Agullo plegas a la vila de Angelesola en la qual per altra via seria gent de aquexa ciu-

tat per fer lo que es stat apuntat e per ço havem scrit de continent als honorables pahers de Cervera pregantlos preparen prest gent de aquella vila la qual ab los del dit Principat qui ja hi seran ultra D. vagen a la dita vila de Anglesola per fer ab les nostres gents ço que sera necessari encarregant nos donem bona conduccio en les fahenes segons speram e als queus haviem scrit ho trames a dir del Senyor Rey no podieu la donchs respondre com la cuyta de les coses desijades vos haguessen impellits fer dita letra e que Deus volent entendrieu en fer nos resposta. E com ja per altra e altres nostres letres siats stats avisats com lo Senyor Rey ab pus de quatre cents de cavall e algun nombre de gent de peu es arribat dins Balaguer e de jorn en jorn li ateny gent axi de peu com de cavall e creem certament que ell esser se refet donara bufet en aquesta ciutat o pus nos guastara los viures e com aquesta ciutat no sie en tant nombre de gent com en temps passat som avisats vos seria dat entendre e la potencia se degua molta esser del Senyor Rey vos pregam e molt afectuosament quant podem que per la indemnitat dels tots yvarsosament e tota dilacio apart posada vullats trametre en aquesta ciutat hi en les encontrades tal nombre de gent que no solament bastem a defendrens mas encara a ofendre nostres adversaris com master sera. Placieus no remetreu a dema se fara car si quant lo temps se mostrava oportu hi nosaltres vos cuytavem de letres fos stat provehit en fornir Balaguer la maytat menys gent bastava a defendre e ofendre que vuy no fa. E jatsie

diverses vegades e per diverses vies vos hajam demanat concell favor e ajuda fins açi tots temps nos haveu passat per noves ab sperança inserta e attesa la pocha facultat que nosaltres havem axi de gent com de moneda per les grans e excessives despeses que havem fetes axi en obres de murs com en altres provisions necessaries per lo master e tots jorns ne fem feu star aquesta ciutat en molt perill e congoxa ens feu venir en total perdicio e congoxa e perills nostres e de tot lo Principat e que no haja nom socors Despanya. Placieus donchs de açi avant ab molta vigilancia e cura entendre en socors necessari al master per lo benefici de tots. Avisant vos com mossen Agullo es en la vila de Cervera e continuadament enten en fer totes aquelles provisions que son acordades fer. Empero tot es no res si de aqui no ve lo gran poder car som avisats que dos homens han trahit Balaguer que si fos stat prevengut per lo Principat fora stada summa medicina e total sossech del dit Principat. E mes senyors vos fem certs com lo dit Senyor Rey lo jorn de sinquagesma feu obrar les murs de Balaguer e continua sa obra e li son vengudes certes carregues de artellaries. Tots aquests preparatoris nos fan a bona intencio e per conseguent placieus pensar e prest provehir en les dites faenes e sie lo glorios Jhesus vostra proteccio. De Leyda a VII de juny del any Mil CCCCLXII.

Apres senyors feta la present ans nos clogue hagem avis cert com lo Senyor Rey lo dilluns en la nit parti de Balaguer lexant hi lo archabisbe provehit e

tira la via de Tarrega. Diu se fa per dos sguards e per exir al encontre al dit exercit o per fornir Tarregue hon convendran lo comte de Prades e lo archabisbe ab don Matheu de Muncada ab llurs poders e axi vol circuir aquesta ciutat de adversaris. Placieus en tot pensar en les provisions degudes e necessaries segons se mereix. — A vostres beneplacits e honor aparellats los pahers de la ciutat de Leyda.

En el propio dia, fueron entregadas á los señores Diputados y Consejo las siguientes cartas que llevaba un correo del Señor Rey para la Señora Reina, y que fueron interceptadas en la villa de Moyá.

Al feel nostre En Moleres de Solra sindich de les remences.

Lo Rey.

Feel nostre. Per alguns afers concernents nostre servey trametem en aquexes parts En Johan Balaguer exhibidor de la present a ple de nostra intencio. Pregam vos per ço encarregam e manam sobre aquells li doneu plena fe e creença axi com si nos personalment vos ho dehiem posant los per obra segons de vos confiam e sera cosa la qual vos haurem a acepte servici. De Çaragoça a XXI del mes de maig del any Mil CCCCLXII. — Rex Joannes.

Iguales á esta carta habia otras, con la direccion respectiva, para En Vilacetrim de San Ipolit, para el mismo Francisco de Verntallat, ó alguno de sus sobrinos, para En Baltasar Anglada, para En Jaime Ferrer ó Jaime Serroli, de los remensas, para Bartolomé Camps de Olot y para un tal Mas, síndico de los remensas en Manlleu.

Als feels nostres los sindichs de remença del bisbat de Vich.

Lo Rey.

Feels nostres. Per alguns fets concernents grantment nostre servici vos pregam encarregam e quant pus stretament podem manam que vista la present vos justeu ab aquell major nombre de gent de peu armada e ab aquella ensemps ab la major promptitud que pugau vingau a nos aci en Balaguer o lla hon sapiau siam certificant nos en lo mig del nombre de gents ab lo qual poreu venir e del dia e hora que poreu esser ab nos e no stigau per res neus spanteu de cosa alguna com nos siam per fer vos la cosa ques mereix e preservar vos de tot damnatge e benificar vos segons vostres servicis exhigiran. Neus do torb algu les promeses queus son fetes per part de la diputacio e consellers de Barchinona car a ells nos pertany fer lo quey volen dar entendre sino a la sola majestat nostra. De totes aquestes coses vos informara extesament Johan Balaguer exhibidor de la pre-

sent al qual vos pregam encarregam e manam quant pus stretament podem e sabem doneu plena fe e creença axi com si nos personalment vos ho dehiem. Havent vos en los dits fets segons de vos plenament confiam. De la nostra ciutat de Balaguer a VI del mes de juny del any Mil CCCCLXII. — Rex Joannes. — Joan Solçona.

Al amat e feel nostre En Francesch de Verntallat donzell absent ell a qualsevol de sos nebots.

Lo Rey.

Amat e feel nostre. Per be que nostra majestat sia informada del bon servey que fet haveu e feu a nos e a la Serenissima Reyna nostra molt cara e molt amada muller e al Illustrissimo Primogenit nostre molt car e molt amat fill. E encara ab la present ab la major afeccio que podem e sabem vos pregam encarregam e manam que si al rebre de la present ab la dita Reyna no sereu ab aquell mes nombre de gent que poreu siau ab ella per servici nostre e seu faent vos cert aquest e altres servicis vostres havem e haurem a special memoria per contemplacio dels quals no dubteu vos proseguirem de specials gracies e merces segons de aquestes coses vos informara pus largament Johan Balaguer exhibidor de la present al qual sobre aço donareu plena fe e creença axi com si nos personalment vos ho dehiem. De la nostra ciutat de Balaguer a VI de juny del any Mil CCCCLXII. — Rex Johannes. — Johannes Solsona.

Al feel nostre En Jacme Ferrer absent ell En Jacme Serroli.

Lo Rey.

Feel nostre. Ab tot stam certs del bon treball feu e de la molta afeccio que haveu a nostre servey encara vos pregam encarregam e manam ab aquella major afeccio que podem e sabem que continuant vostres bons serveys treballeu de vostres forces que ab aquell major nombre de gents quens sia possible entenau al servey de la Serenissima Reyna nostra molt cara e molt amada muller e del Illustrissimo Primogenit nostre molt car e molt amat fill faent per servici nostre e dells lo que be haveu acustumat e de vos plenament confiam. La present hajan per sua Jacme Serroli en Karles e aquells sindichs de les remenços als quals conexereu faça comunicar. De totes aquestes coses havem informat a ple Johan Balaguer exhibidor de la present. Pregam vos per tant encarregam e manam sobre los dits fets doneu plena fe e creença axi com si nos a bocha vos ho dehiem. De la nostra ciutat de Balaguer a VI de juny del any Mil CCCCLXII. — Rex Johannes. — Johannes Solsona.

Als feels nostres los sindichs de remences del bisbat de Gerona.

Lo Rey.

Feels nostres. Per que sapiam en aqueixa part con-

tinuament entenen en servici nostre e dels Illustrissimos Reyna muller e Primogenit fill nostre molt amat e molt cars. Encara ab aquella major afeccio que podem e sabem vos pregam encarregam e quant pus stretament podem manam que si lla no sereu ab ells vista la present ab aquell major nombre de gent que pugau sieu ab la dita Reyna e Primogenit que àra es hora queis leyals vassalls e servidors façen lo degut car en son loch e cars sera hagut per nos a memoria segons de aquestes coses vos informara pus stesament Johan Balaguer exhibidor de la present al qual sobre aço donareu plena fe e creença axi com si nos personalment vos ho dehiem havent vos en aquells segons be haveu acustumat e de vosaltres indubitadament confiam. E nous desvien ofertes o exquisides pratiques queus sien fetes per qualsevol persones car be sabeu no han tal potestat e a nostra sola Majestat es dada facultat de fer lo queus es dat entendre. De la nostra ciutat de Balaguer a VI de juny del any Mil CCCCLXII. — Rey Johannes. — Johannes Solsona.

Al noble e ben amat conceller nostre En Pere de Rochaberti.

Lo Rey.

En Pere de Rochaberti noble e ben amat conceller nostre. Per letres que havem rebudes de la Serenissima Reyna nostra muller som avisats de les faenes de aquexes parts e dels treballs e bona diligencia e bona voluntat vostra al servey nostre e della de que

havem raho de esser mes que contents e poden esser mes que cert vos sera per nos be regonegut e grait ab tota bona e singular afeccio tots temps pregant vos ab vostra acustumada diligencia e prudencia entenau en lo servey e coses redundants guarda de la dita Serenissima Reyna e Illustrissimo Princep nostre fill axi com be som certs usareu e continuareu. Avisants vos que nos a nit entram en aquesta ciutat en la qual som stats reebuts ab molta bona voluntat e speram nostres gents e lo reverend egregi patriarcha archabisbe de Tarragona e comte de Prades e per a divendres primer vinent si plaura a Deu entenem de açi partir aquexa via. Speram en ell ab nostra presencia totes coses succehiran votivament en servey seu e nostre e benefici e repos de aquest Principat. Quant a les fames quis serien meses dients de impignoracio dels comdats de Rossello e de Cerdanya e que dien que nos haviem delliberat donar a sacco universitats de aquest Principat notoriament son falcissimes que ninguna tal cosa entra en nostra pensa e qualsevol que ha juy de raho ho pot be considerar es pot còmpendre per la molta humanitat ab que havem tractat tots temps los de aquest Principat e axi be de açi avant los entenem tractar en quant porem e speram en nostre Senyor e aquells qui tant de mal procuren en aquest Principat los castigara e a nos donara poder de reposar la terra que es nostre desig. De aço que de aqui avant occorrera sereu avisat. Dada en la ciutat de Balaguer a VII de juny any Mil CCCCLXII. — Rex Johannes. — P. Doliet secretarius.

Como la carta que precede, y con levísimas é insignificantes diferencias, se hallan copiadas otras en el registro, que van dirigidas al obispo de Gerona, al consejero Martin Guerau de Cruilles, al maestre de Montesa y á mosen Ramon de Erill.

Als ben amats e fidelissimos vassalls nostres los jurats consell prohomens e universitat de nostra ciutat fidelissima de Gerona.

Lo Rey.

Prohomens ben amats e feels nostres. Jatsia per altres vos hajam scrit ne resmenys per letres de la Serenissima Reyna nostra muller som avisats de les faenes de aquexes parts e dells bona diligencia e voluntat de vosaltres al servey nostre e della de que havem raho de esser mes que contents e podeu esser mes que certs vos sera per nos be regonegut ab tota bona e singular afeccio tots temps pregants vos ab vostra acustumada diligencia e prudencia entenau en lo servey e coses redundants goarda de la dita Serenissima Reyna e Illustrissimo Princep nostre fill axi com be som certs ho fareu e continuareu. Avisants vos que nos a nit entram en aquesta ciutat en la qual som stats reebuts ab molta bona voluntat. E speram nostres gents e lo reverend e egregi patriarcha archabisbe de Tarragona e comte de Prades e per a divendres primer viuent si plaura a Deu entenem de açi

partir aquexa via. Speram en ell ab nostra presencia totes coses succehiran votivament en servey seu e nostre benefici e repos de aquest Principat. Quant a les faenes que serien meses dients de impignoracio dels comdats de Rossello e de Cerdanya e que dien que nos havem delliberat donar a sacco universitats de aquest Principat notoriament falcissimes que nunque tal cosa entra en nostra pensa e qualsevol que ha juy e raho o pot be considerar es pot compendre per la molta humanitat ab que havem tractat tots temps los de aquest Principat e axi be daci avant los entenem tractar en quant porem. E speram en nostre Senyor a aquells qui tant de mal procuren en aquest Principat los castigara e nos donara poder de reposar la terra que es nostre desig. Dada en la ciutat de Balaguer a VII dies del mes de juny del any Mil CCCC sexanta dos. — Rex Johannes. — Dominus Rex mandavit michi Petro Doliet.

Al noble magnifich amat conceller e majordom nostre mossen Guillem Ramon Derill.

Lo Rey.

Mossen Erill noble e ben amat conceller nostre. Per vostres letres que havem rebudes e per les de la Serenissima Reyna nostra muller som avisats de les faenes de aquexes parts e dels trebalis e bona diligencia e bona voluntat vostra al servey nostre e della de que havem raho de esser mes que contents e poden esser mes que cert vos sera per nos be regonegut e agrait

ab tota bona e singular afeccio tots temps pregant vos ab vostra acustumada diligencia e prudencia entenau en lo servey e coses redundants guarda de la dita Serenissima Reyna e Illustrissimo Princep nostre fill axi com be som certs ho fareu e continuareu. Avisants vos que nos a nit entram en aquesta ciutat en la qual som stats rebuts ab molta bona voluntat e speram nostres gents e lo reverend egregi patriarcha archabisbe de Tarragona e comte de Prades e per a divendres primer vinent si plaura a Deu entènem de açi partir aqueixa via e speram en ell ab nostra presencia totes coses succehiran votivament en servey seu e nostra e benefici e repos de aquest Principat. Quant a les fames ques serien meses dients de impignoracio dels comdats de Rossello e de Cerdanya e que dien que nos haviem delliberat donar a sacco universitats de aquest Principat notoriament son falcissimes que nunque tal cosa entra en nostra pensa e qualsevol que haja juy de raho ho pot be considerar es pot compendre per la molta humanitat ab que havem tractat tots temps los de aquest Principat e axi be daci avant los entenem tractar en quant porem e speram en nostre Senyor a aquells qui tant de mal procuren en aquest Principat los castigara e a nos donara poder de reposar la terra que es nostre desig. De aço que de aqui avant occorrera seren avisat. Dada en la ciutat de Balaguèr a VI de juny del any Mil CCCCLXII. — Rex Johannes. — P. Doliet secretarius.

Al magnifich e ben amat conceller nostre En Felip Albert.

Lo Rey.

Felip Albert. Nos a nit entram en aquesta ciutat en la qual som stats reebuts ab molt bona voluntat e speram nostres gents e los reverend e egregi patriarcha archabisbe de Tarragona e comte de Prades e per a divendres primer vinent si plaura a Deu entenem de açi partir la via de Empurda e speram en ell ab nostra presencia totes coses succehiran votivament en servey seu e nostre benefici e repos de aquest Principat. Quant a les fames ques serien meses dients de impignoracio dels comdats de Rossello e de Cerdanya e que dien que nos haviem delliberat donar a sacco universitats de aquest Principat notoriament son falcissimes que nunqua tal cosa entra en nostra pensa e qualsevol que ha juy de raho o pot be considerar es pot compendre per la molta humanitat ab que havem tractat tots temps los de aquest Principat e axi be daci avant los entenem tractar en quant porem. E speram en nostre Senyor a aquells qui tant de mal procuren en aquest Principat los castigara e a nos donara poder de reposar la terra que es nostre desig. A vos donam especialissim carrech de aço façau certs los de aqueixa nostra vila e tots aquells queus semblara e que stiguen ab tot repos e sens congoxa car be veureu quanta es nostra bona voluntat envers ells e quanta es la benivolencia quels portam no menys

que si fills nos fossen e tots podeu esser certs que axi prest nos desexiriem dels dits comdats com de la vila e aquella entenem exposar per llur repos e benefici. E perque aquells de Barchinona qui donen causa a les comocions occorrents continuan sos damnats propositis als nos entenem per totes vias obviar. Vos encarregam de continent scriscau als de la vila de Agramunt e Pons ques guarden e tots temps que nos e nostres gents hi anirem o aniran siam acullits com la rabo vol e de vos e dells se spere retent vostre deute de fidelitat e devocio que porten al servey nostre e en aço no haja falla. Dada en la ciutat de Balaguer a VII de juny any Mil CCCCLXII. — Rex Johannes. — P. Doliet secretarius.

Al amat e feel nostre En Vilacetrim donzell absent ell En Nagadius hostaler de Sent Ypolit o an Mas de la parroquia de Manleu sindich de remença.

Lo Rey.

Feel e amat nostre. Per lo feel e amat scriva nostre En Johan Solsona e per En Johan Balaguer havem sabuda la devocio afeccio e voluntat que haveu a nostre servey e per tant volent aceptar vostres serveys vos pregam encarregam e quant pus afectuosament podem manam que vista la present vos justeu ab aquell major nombre de gent de peu ben armada e en punt queus sie possible e ab aquella ensemps vos e tots aquells qui conegau sien afectats a nostre servey vinguen prestament a nostra Majestat açi en Balaguer

o lla hon sapiau siam. Certificant nos axi prest com pugau del nombre de la gent que poreu menar e del die quo poreu esser ab nos car ara es hora los feels e bons vassalls nostres com vos e altres mostreu la voluntat e devocio que han a nostre servey e nous detinguen profertes ginys ne exquisides pratiques dels de la deputacio ne de Barchinona com no hagen poder de fer lo queus volen dar entendre e a la sola Majestat nostra se pertangue neus terresque ne spante res que ab la ajuda de nostre Senyor Deus nos som per sublevar vos de tota vexacio e benifiquar vos e altres qui faran nostre servey. Hajau vos en aquestes coses ab la promptitud que lo negoci requer e de vos indubitadament confiam. De la nostra ciutat de Balaguer a VI del mes de juny del any Mil CCCCLXII.

De aquestes coses vos informara pus largament lo dit Johan Balaguer al qual sobra aço donareu plena fe e creença. — Datta ut supra. — Rex Johannes. — Johannes Solsona.

Al feel nostre En Barthomeu Camps Dolot.

Lo Rey.

Feel nostre. Per alguns afers concernents nostre servey trametem en aquexes parts En Johan Balaguer exhibidor de la present informat a ple de nostra intencio. Pregam vos per ço encarregam e manam sobre aquells li doneu plena fe e creença axi com si nos personalment vos ho dehiem posant los per obra segons de vos confiam e sera cosa la qual vos haurem

a accepte servici. De Çaragoça a XXI de maig del any Mil CCCCLXII. — Rey Johannes. — Johannes Solsona.

Al feel nostre En Mas de la parroquia de Manleu sindich de les remençes.

Lo Rey.

Feel nostre. Per alguns afers concernents nostre servici trametem en aquexes parts En Johan Balaguer exhibidor de la present informat a ple de nostra intencio. Pregam vos per ço encarregam e manam sobre aquells li doneu plena fe e creença axi com si nos personalment vos ho dehiem posant los per obra segons de vos confiam e sera cosa la qual vos haurem a servici molt accepte. De Çaragoça a XXI de maig del any Mil CCCCLXII.—Rex Johannes. — Johannes Solsona.

A mossen molt magnifich e car frare major mossen Guillem Ramon Derill en cort de la Senyora Reyna.

Mossen molt magnifich e major frare. Vostres letres dirigides a mossen Requesens e a mi he vistes e quant toque a vostre cavall vuy lo Senyor Rey la manat liurar a mossen Requesens per quant jo crech fare aldre un poch de jorns. La sella no ses poguda fer perquelo cavall no era en Çaragoça. Provarem de treuren de Leyda. Ara que som en Balaguer aon entra lo Senyor Rey hir die de cinquagesma en la qual sta

amat é obeit tant que dir nos poria mes e axi en la present setmana scrim sterem repleghts sis o set C. rocins e passajarem lo mon e irem vos visitar e soccorrer avisant vos que mes per amor de les dames que de vosaltres cuytarem. Lo Senyor Rey per gracia de nostro Senyor sta bo e alegra ab tots los fets Darago. Lavien aflaguit e pensau que haver haguda aquesta ciutat es stat tan gran salt que es guanyar tot lestat e si sabieu quant perill ha corregut de arrarse e com ses obtenguda ensemps naurieu por e alegria. Jo tinch sperança en nostre Senyor que prestament lo mon mostrara altra cara. En aquesta setmana crech hic arribara gent cathalana. Nosaltres tenim ara Marro Guosser que tots jorns aplegam gent Darago e de Cathalunya. E ab tant manaume lo que plasent vos sia e sera fet e placieus basar les mans per mi a la Senyora Reyna e al Senyor Princep. De Balaguer a set de juny. — Del vostre cosi e manor frare prest al que manareu Francesch Burgues.

A la S. R. M. de la Senyora Reyna.

S. M.

Segons de Monso pochs jorns ha scrivi a vostra gran Excellencia los de Balaguer significaren no acullir sino la persona del Senyor Rey e los qui ab sa Majestat vinguessen e per ço lo Senyor Rey molt cuytat ab pocha companyia es vengut disabta mati vespra de cinquagesma a Temerit de Llitera con lo archabisbe de Saragossa. Lo comanador de Monso e jo

erem e sens descavelcar tiram dret a Balaguer e com fou pres de Balaguer entrant los embaxadors que havien trames al Senyor Rey quey vingues sentint la sua venguda los pobles se avalotaren cornant e repicant campanes que lo Senyor Rey no entras e axi a mes de mige legua nos isqueren dels notables e mes de la ciutat plorant notificant al Senyor Rey que per res no entras en cars que li obrissen com no si hagues prou fiansa dels de la ciutat e axi giram e caminam de nit fins a Temarit e vent axi perdia los fets de gran mati die de cinquagesma cobrat jo un home de ma companyia ab hun de la ciutat qui digueren la cosa ere reposada e que foren contents lo dit Senyor hi entras e per quant erem pocha gent lo dit Senyor deliberava ajustar primerament mes companyia per entrarhi segurament fonch concellat al Senyor Rey que covenia ab aquella companyia sa Majestat o enprengues e posas a la ventura attes que en aço li anave lestat e vostre Majestat e del Senyor Princep e la vida honor e bens de tants servidors qui per sa Majestat se perdrien si aço no sen prenia majorment ques havia sentiment que de Leyda e de Cervera aquell dia hich trametrien gent e axi convenia a tal trespas si oferissen les vides a tots perills e lo dit Senyor virtuosament e esforsade deslibera que sen prengues peró que primerament jo partis e tiras a la dita ciutat e tractas e miras la disposicio que hi trobaria e si jo concellaria sa Majestat degues entrar que li tremates hun home de ma companyia quil avisas si devia entrar o no e de continent fonch per mi exequtat e fuy acolit en la di-

ta ciutat e prehiqui la veritat a la gent e trobils disposts a tot be e axi jo tremeti al Senyor Rey dos homens de ma companyia hu apres altre que sa Majestat vengues e apres jo li hisqui ab los pahers daquesta ciutat be a una legua e axi venguem a posta de sol die de sinquagesma lo dit Senyor ab tota sa companyia qui tots temps crex entram en aquesta ciutat en la qual es stat acolit ab gran obediencia e voluntat e vuy son tots fora de les sinistres e falses informacions que de Barchinona los eren donades e son molt alegres e contents e lo dit Senyor te la sua gent molt limitada que no anugen ni prenen cosa del mon sino que compre cade hu lo que ha master. La fama vaja per aquest Urgell jo crech Senyora tot lo mon se aplenara per una via o per altre. En aquesta setmana hic seran sus de DCC cavalls apres atenyaran los altres e los de Cathalunya daltra part qui vindran e axi Senyora molt Excellent vostra Majestat stigue sforsade car prestament serem aqui Deu volent tal companyia que tots los mals fugiran e nostre Senyor fara regnar longament e gloriosa vostra reyal Majestat. De Balaguer a VII de juny. Moltes provisions e preparatoris sa fets e fan tots jorns per lo Senyor Rey ab mija dels quals nostre Senyor permetra caura e parir la superbia mala. — De V. R. M. humil vassall Francesch Burgues.

Al mossen molt magnifich e car frare mossen Johan Çabastida en cort de la Senyora Reyna.

Mossen molt magnifich e car frare. Dies ha que sent son aqui ab la Senyora Reyna de que lo Senyor Rey es molt content e alegra e jo no poch. Avisant vos que ir die de cinquagesma lo Senyor Rey entra en aquesta ciutat de Balaguer en la qual jo fuy de mati trames per lo dit Senyor per quant la nit passada sera arrada la dita entrada en la qual ciutat lo dit Senyor es stat acullit ab la major voluntat e obediencia del mon e vuy son fora de tot los dubtes e falses informacions que de Barchinona los era scrit es lexerien trossejar per lo servey del Senyor Rey. Lo dit Senyor ab crides e amonestaments te la sua gent tan ordenada que no fan enuig a persona del mon. Tot hom compre lo que ha master. Daçi a disapte hic seran sus de DC cavalls ultra que lo comte archabisbe e altres crech hic seran molt prest e apres pochs jorns los barons e cavallers Darago e de Valencia e axi Deu es ab nosaltres puys som entrats e los fets Darago son reposats e li liuren de continent les LX mil lliures que li restaven haver del donatiu de la cort. Vosaltres aqui stau tan fornits e a punt que ja no feu mencio que hajau master nengu pero molt prest si a Deu sera plasent nos vendrem ab tal socos que nons speraran e no pus sino queus coman mon fill e mes coses a mossen Bernat Salba me recomenau molt haja la present per sua. De Balaguer aon stam ab molta alegria a VII de. Juny jo stim dins poch temps tindra lo Senyor Rey desus mil cavalls e gent de peu quante voldra avisant vos que ab be proverem de venser primer que ab forsa en aquestes parts e en aquexes ab gladi car be no si creuria. —

Del vostre frare e quim coman a vostra gracia Francesch Burgues.

A mossen molt magnifich e major frare Felip Albert en Rossello.

Mossen molt magnifich e major frare. Certifich vos com vuy die de cinquagesma de mati lo Senyor Rey ma trames de Tamarit de Litera en aquesta avalle alimitat de Balaguer e cobrada resposta de mí vuy die matex a posta de sol es entrat en aquesta ciutat en la qual es stat rebut ab grandissima alegria voluntat e fidelitat per tots nengu discrepant. Lo dit Senyor es entrat ab bella companyia de cavalls e en la present setmana seran sobre DC cavalls e poch apres sobre mil venen los mes barons e cavallers Darago e Valencia e molta gent de Cathalunya avisant vos com jo he scrit e trames al vostre procurador en Saxuls passant lo Senyor Rey per vostres lochs si hi seran donades vitualles ab sos diners que lo dit Senyor no permet se prenga un pel dome del mon tot se paga com si fossen marcades. Plans basta que lo vostro procurador ha respost dolentament dient que nol acolliria si vos no lin scrivieu. Parme sa ja oblidat esser gentil homa e mes vos avis per les paraules pijors que si fos un dels principals caporals per que provehiu a fi que no sie ja a creure lo que no es que partesque de vos. Axi mateix car frare meravella de vos com no sou anat socorrer a la Senyora Reyna e diu sich queus sou aturat per queus haurien fet veure e creure que

lo Senyor Rey ha donat venut o empenyorat lo comdat de Rossello e de Cerdanya al Rey de França perque hagut seria maravellat vos creguesseu tal cosa. Jous suplich diables nous tempten e tants virtuosos serveys per vos fets fins açi no peresquen ara en lo temps ques deuen coronar e ab tot jo no crega tals coses per la gran amor queus tinch si prou son gelos de la vostra onor per queus suplich me fassau tanta gracia que vos me scrivau prestament responentme sobre aquestes coses e en tot provehir en forma que vostre honor en tot rest com tots temps ha stat illesa e no mes sino com lo Senyor Rey ha finat e concordat les diferencies Darago e li donen les LX mil lliures que li restaven de present. De Balaguer a VI de juny. — Del vostre menor frare prest al quem manareu Francesch Burgues.

•

Al molt reverend e virtuos senyor lo senyor mestre de Montesa e de Sent Jordi.

Molt reverend e virtuos senyor.

Ja per dues letres que he fet a vostra senyoria vos seregui avise aquella com lo Senyor Rey havia dentrar en Cathalunya demanant a gracia per quant me trobava a peu e sens una pessa darnes · volguesseu scriure al dit Senyor me fes gracia jo fos pagat de mis quitacions haguerem servit algun tant me fora pogut metre en orde de les coses necessaries. Hi so hagut a venir ab lo Senyor Rey per quant noy ha dengu de mon ofici a consell del senyor archabisbe car axi me

dix ho volia fer. Trobem quasi a peu car lo meu cavall resta mal aparellat que no crech me pugue servir sino a ferme despreu. Sens una pessa darmes no se senyor que haja de fer de mi. Stich desèsperat com veig a tot hom armat hi en punt hi a mi sobre un asur hi ab capa hi spasa. Tinch me per dit que lo Senyor Rey hi apres tots los altres me deuen tenir per avero segons en lo modo que vaig. Axi senyor jous supplich me fassau tanta de gracia me scrivau que ha de ser de mi car ja mes me apartare del que vostra senyoria me manara si aturare açi ho si hire aqui a vostra senyoria ho si men tornare al senyor archabisbe lo qual reste en Çaragoça per quant lo Senyor Rey vol que lo S. Cardenal lo Justicia Darago lo archabisbe lo prothonotari hagen de acabar aci de fer arrendar lo General com altres ço es que lo dit Senyor los ha lexat en carrech e veu açi senyor com senyor archabisbe es restat en Saragoça si jo per manament so açi del que senyor com dit vos he vos suplich vostra senyoria me scriva que tinch de fer que apar me que atent lo Senyor Rey en lo punt en que sta que no mes molta de honor trobarme en cabells. De les noves daçi no se que dir sino que lo Senyor Rey es entrat açi en Balaguer. Vuy que es dia de Pasqua han lo rebut ab molta bona voluntat e ab tant fare si mo manau tots temps obeint sia a merce de vostra senyoria. De Balaguer a VI de juny. — D. V. S. criat servidor. — Jaume de Malferit nebot vostre.

Al molt noble e de mi major germa senyor mossen Guillem Deriil.

Molt noble e de mi major germa e senyor. Tantes letres vostres he rebudes sens fer vos resposta que ab vergonya gran fas la present. Crech men tindreu per scusat no curant lo molt treball que per desempatxar nos de partir de Saragossa tots teniem. Pense vos ne alegrarieu. Vos avis com air que fou jorn de Pasqua lo Senyor Rey entra ab tota la gent en Balaguer la qual ciutat es molt parcial al dit Senyòr esperam dins dos o tres jorns molta gent e be a punt e si plau a Deu tenim fiansa de fer tota res de be. Lo vostre cavall no le hagut per que ja mes son venguts a hon lo rey fos mes ara faent la present son arribats açi e de continent fas comte laure que el Rey te bona voluntat en darlons. Jo haguere comprade cella en Saragossa sino que mossen Burgues me aconcella que nou fes pus que no sabra lo cavall de que tal ere basta que si possible es ell se dara orde de haverne alguna si be dubte se pugue haver. Basta que quant vinguau trobareu vostro cavall en mon poder e li sera dat lo millor recapte ques pora. E per no tenir temps fas fi ab aquesta lo dilluns de Pasqua. — Del vostre .major germa prest al quem maneu Berenguer Johan de Requesens.

A la muy alta e muy acelente la Senyora Reyna mi Senyora.

Muy alta e muy acelente Senyora.

Aribando aqui esta noche con el Senyor Rey rebi certes letras de vostra Senyoria e pues soy cierto que su Senyoria siendo aqui el mesmo querra esser el soccorredor me parece no cumpla responder aquellas e creyo que ja fuera fecho sino que su Alteza por entrar en esta ciudat que no ha sido poquo bien le a convenido dexar alguna gente que no ha podido açi allegar tan presto empero allegando e veniendo los porque en su Senyoria ha enbiado se xequtara lo que tanto deseamos los que stamos aqua e porque de todas estas cosas por las letras de su Senyoria sera mas largamente sabidora vuestra Alteza no curo de nos escribir. La qual prospere nuestro Senyor como se desea.—VI de junio.—D. V. S. Humil servidor que vuestras manos besa Johan de Aragon.

10 DE JUNIO.

Se hicieron varias proposiciones relativas á un mismo asunto, acerca del cual votaron unánimes todos los concurrentes, tomando como deliberacion, que se aprobaba el pregon redactado por los nueve de las banderas, y de consiguiente que este fuese publicado, no solo en Barcelona, sino tambien por todo el Principado: el contenido de cuyo escrito es como sigue.

Ara ojats tot hom generalment queus notifiquen los molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables diputats del General e concell llur representants lo Principat de Cathalunya entrevenint e consentint hi la ciutat de Barchinona en virtut de la comissio de la cort ultimament celebrada en la ciutat de Leyda e encara de la dejus dita capitulacio et alias. Que com lo dit Principat per sa innata e intacta fidelitat amor e devocio que havia al servici del Senyor Rey e de la Senyora Reyna fos stat content e molt alegre de admetre la dita Senyora Reyna com a tudriu del Illustre don Fernando primogenit menor de XIIII anys en la regiment e govern del dit Principat e dels comdats de Rossello e de Cerdanya. E aquella honrassen tractassen e obeissen degudament segons han loablament acostumat. La dita empero Senyora Reyna oblidant se salva la sua reverencia lo carrech que havia del ofici de la tutela per lo qual era tenguda procurar tot util no solament al patrimoni del dit Senyor Primogenit ans encara de la cosa publica del dit Principat e tot dan aquivar haja convocats los pobles confraries e oficis de la dita ciutat per destrouir e abolir lo concell de aquella. E mes haja suscitat e volgut revalidar sindicat lo qual era ja extinch e revocat en la dita ciutat hoc e haja insultat ajustat e levat nombre de gent appellada de remenços en lo dit Principat sotz capitania de un pages appellat Verntallat ab oficials e bandera reyal aforçants se tirar avolotar e ajustar

gent contra lo dit Principat robants e discipants cases e bens per aquell e fahents molts ultratjes e assetiant viles e castells per pendre aquells. E no res menys haja convocats feudataris gitats de pau e de treua pagesos e altres gents guiant aquells e fahent los moltes promeses e ofertes perque vinguessen contra lo dit Principat. E mes sia stada tractadora e coadjutora de la conspiracio tumul e sedicio pensades e apuntades en destruccio e subvercio no solament de la dita ciutat ans encara del dit Principat e de les libertats leys e regiment de aquells. E com les dites coses e altres per la dita Senyora fetes tractades e procurades de les quals conste auctenticament sien no solament contra la cspitulacio al dit Principat atorgada e per lo dit Senyor Rey fermada e solemnament jurada e altres leys e libertats del dit Principat les quals totes per la dita Senyora eren stades jurades ans encara contra tota justicia equitat e leys divines e humanes no rebent lo deute degut al dit ofici de tutela ne al regiment e govern de la cosa publica del dit Principat. Per ço los dits diputats e consell representants lo dit Principat ab intervencio e consentiment de la dita ciutat de Barchinona per conservacio del reyal patrimoni e indemnitat del dit Principat e de la cosa publica de aquell atteses les coses dessus dites e altres dien notifiquen e denuncien a tot hom generalment no sens gran amaritud dolor e congoixa que daci avant la dita Senyora sia haguda tractada e reputada com a inimiga discipadora destrouidora e subvertidora no solament del patrimoni reyal ans en-

cara de la cosa publica del dit Principat e de les libertats de aquell.

El pregon que antecede fué publicado el dia siguiente 11 de junio por los lugares acostumbrados, en la ciudad de Barcelona, acompañando el acto seis trompetas y un timbalero.

El mismo dia 10, reunidos los señores Diputados y Consejo, se hicieron diversas proposiciones relativas á la pena que habia de aplicarse á algunos secuaces de En Verntallat, que estaban presos, sobre lo que se tomó la siguiente unánime deliberacion.

Per tots los dits diputats e consell fonch conclos e deliberat que los dits algutzir e En Torro sien penjats. Los altres tres stiguen a la preso fins altrament sia deliberat per los dits diputats e concell.

Siguen las cartas que se recibieron en la misma fecha.

Als molt reverends egregis nobles magnifichs e molt savis senyors. A vostres reverencies significam com vuy data de la present havem reebuda una letra closa de la Majestat del Senyor Rey de creença explicadora per lo honorable En Johan Albion la qual es dada en Çaragoça a XXX del mes de maig prop pas-

sat en vigor de la qual per lo dit missatger nos es stat explicat com lo Senyor Rey es concorde ab los Illustres Rey de França e de Castella e que aço ha fet per benefici tranquillitat e repos de ses terres e regnes signanter de aquest Principat explicant sobre los fets occorrents e les coses fetes e ques fan per part del Principat e dient que aquelles nos poden nes son pogudes fer e que son stades fetes per passio de algunes privades persones de aqueixa ciutat e moltes altres coses en carrech de aquelles pregant e encarregant a nosaltres quens apartem e lunyem de complaure obseguir e aderir a les sobredites personas e que trametam missatgers al dit Senyor Rey a Balaguer on prestament sera o en altra part del dit Principat per consellarli de entendre en lo repos e pacifich stament del dit Principat e sedar tots dans e inconvenients de aquell afeant e assegurant en sa fe reyal a tot hom generalment fins a la present jornada e no proceir contra algu exceptat contra alguns pochs seductors qui en Barchinona residents han donat causa e son stats actors de les enormitats dites e explicades en les quals venint a obediencia de sa Majestat essentne suplicat encara usara de clemencia e misericordia segons sera vist expedient a son servey e utilitat e repos del dit Principat segons que totes aquestes coses e altres largament nos son stades explicades per lo dit missatger e encara les instruccions de aquell mostrades de les quals summariament ne havem colligits los efectes per cap e la conclusio segons que en aquelles sta de les quals coses tremetem trellat a vostres

reverencies ensemps ab la present. E per nosaltres li es stat respost com haviem gran consolacio de la bona concordia feta per lo Senyor Rey ab los Illustres Reys de França e de Castella e encara de la concordia e pacificacio feta per lo dit Senyor Rey dels barons Darago ab los pobles del dit regne regraciants a sa Majestat lo avis de les dites coses. Sobre les altres coses de les instruccions dites e explicades e demanades li es stat respost com aquesta ciutat es en lo Principat de Cathalunya e part de aquell entrevenint en tots los actes que per part del dit Principat se fan. E que sobre les dites coses aquesta ciutat fara lo que lo dit Principat e altres universitats de aquell faran a laor de nostre Senyor Deu servey de la Majestat del Senyor Rey benefici tranquillitat e repos de la cosa publica del dit Principat. Perque mossenyors de totes les dites coses vos certificam consultants vostres reverencies e supplicants vulleu veure sobre aquelles e delliberar lo degut e a nosaltres rescriure lo que aquesta ciutat deura fer sobre aquelles oferint nos tots temps esser conformes a les delliberacions actes e provisions que per part de aquest Principat se fan ab la adherencia de aqueixa ciutat e de les altres universitats. Mes mossenyors vos certificam com havem reebuda una letra vostra dada en Barchinona a II del present sobre la publicacio dels novells drets e imposats de les lanes faedora en aquesta ciutat scrivint nos com es stat delliberat per vosaltres e aqueix spectable concell que sien aci cridats e exigits e que sou informats per los actes fets e portats per les persones

que son stades trameses com les lanes nos desviaran de venir a la present ciutat per la exaccio dels imposits e com devem aço comportar per lo sosteniment e augmentacio dels drets de les generalitats e per la gran utilitat que de aquells se fa a la cosa publica del dit Principat. A les quals coses mossenyors vos responem segons per altres vos havem scrit que lo concell e tot lo poble de aquesta ciutat es molt admirat de la dita delliberacio la qual es en gran dan e destruccio de aquella e aço se veu per experiencia per los qui aci son molt millor que nos pot veure per los de altres parts qui no parlen ne poden dir o testificar si les dites lanes per los dits novells imposits se desviaran o no de venir a la present ciutat sino per presumpcio o credulitat. E no podents lo dit concell general e poble dessus dit comportar un tant gran e inminent dan lo qual seria destruccio de aquella segons es dit han delliberat no tollerar ne permetre la dita publicacio mas que sia rescrit a vostres reverencies. Perque mossenyors vos certificam de la intencio e delliberacio del poble e concell dessus dits com es no donar loch a la dita publicacio exaccio en aquesta ciutat dels dits novells imposits per no incorrer los dits dans e destruccions. Certificants vos com de la dita publicacio sis fahia son aparellats seguirse en aquesta ciutat molts perills e inconvenients e que per la gran remor e tumult que sobre aço es del poble no podem tollerar que aquella se faça nes publique. Perque suplicam vostres reverencies vullen preservar aquesta ciutat dels dits dans e lo poble de aquella de la occa-

sio e inconvenients dessus dits e voler be atendre en les dites coses car los ciutadans e habitants de aquesta ciutat delliberarien segons signifiquen leixar la ciutat e fer alre de si mateixs ans que nos volrien trobar en donar loch a tal publicacio e nosaltres ab paciencia e comport del poble no poriem aquella tollerar. E axi mossenyors vos tornam a suplicar no vullau la ruina e destruccio de aquesta ciutat e vullen vostres reverencies scriure al diputat local no faça la dita publicacio e millor pensar e delliberar les dites coses car la ciutat e lo poble de aquella en aquell ho volgues fer nou permetria neu permetra. E rescriguen nos vostres reverencies tot lo que plasent los sia les quals tinga la Sancta Trinitat continuament en sa proteccio e guarda. Scrita en Tortosa a VIII de juny del any Mil CCCCLXII. — Mossenyors a tota ordinacio de vostres grans reverencies aparellats los procuradors de Tortosa.

Siguen las instrucciones de que se hace mencion en la carta que antecede.

Sumari de les instruccions portades per En Johan Albion missatger del Senyor Rey a la ciutat de Tortosa.

Lo primer cap de les quals conte les concordies del Senyor Rey ab lo Rey de França e Rey de Castella e ultimament los barons ab los pobles de Arago.

Lo segon conte ab quanta humanitat lo dit Senyor Rey ha tractat los cathalans trametent la Senyora Reyna ab lo Illustre Primogenit a Cathalunya per moltes causes aqui explicades. E com algunes privades persones de Barchinona per propria passio seduhides e seduhints altres del Principat per sostenir se en lo regiment e pendre vindicta han procehit a fer los actes que per aquells son stats fets es fan sens potestat alguna trahent les banderes prenent e despenent les pecunies del General per esser sostengudes assoldadant gent etc. seminants fames falses per tirar les gents e los pobles a lur part seduhint aquells en detraccio de la Majestat del S. R. e aço largament es explicat en lo dit capitol.

Lo terç capitol conte com per aquelles dites persones son stades exellades del concell de Barchinona altres persones e per aquelles es stat delliberat elles haver potestat e jurisdiccio per atterrir les gents que a lur passio no se adherien e han proceit a traure de la preso micer Johan Copons de crim de lesa Majestat e altres detengut encara a instancia de part.

Lo quart conte com les dites persones per extirpar los a ells contradients sens potestat causa e poder han levat lo basto a mossen Galceran Burgues e aquell vituperosament han fet pendre e metre en preso ab cadena e grillons. E mes han procehit a publicar per enemichs e acuydats del Principat e a condemnar en persones e bens certes persones doctes e fidelissimes del concell de la Senyora Reyna e Illustre Primogenit en derogacio e detraccio de la Majestat del Senyor Rey.

Lo quint com les dites persones seductores e occupadores de la potestat del Senyor Rey per sostenir se en son mal proposit han procehit a fer pendre En Franci Pallares e altres qui eren guiats etc. e per alterrir e fer tembre etc. ultimament turmentat e afogat a aquells no donant les defenses contra privilegis etc. no volents obeir la Senyora Reyna que treballava per fer cessar los actes aus cominant voler tolreli lo Primogenit ab lo qual se poguessen sostenir en lurs mals proposits han dellibérat haver aquell e han trameses gents per haverlo e fan continuament molts actes contra los dits privilegis sens potestat etc. E mes que les dites persones per sostenirse en lurs perversos proposits faents coses no pertanyents a cathalans han tramesos cartells de vassallatge al Rey de França signats ab lurs armes e segell les quals coses son largament contengudes en lo dit capitol.

E per obviar als proposits de les dites persones e delliberacions de aquelles les quals entenen continuament en usurpacio del domini e potestat de la jurisdiccio e preminencia reyal e deslibertar lo Principat e metre en total ruina e servitut aquell sots color de sostenir les libertats per tranquillitat e repos del dit Principat e conservacio de aquell lo dit Senyor ha delliberat no ab gents stranyes sino ab subdits e vassalls sens entrar en Cathalunya per ajudar a la dita Senyora Reyna e Illustre Primogenit que opresio e congoixa nels sien fetes.

Certificant les de part del Senyor Rey que la intencio e voluntat del dit Senyor es observar e fer obser-

var tots privilegis usatges constitucions e libertats e to ço que dega e tractar los ab molta humanitat axi com a bons e devots vassalls e com si fills li fossen e afia e assegura en sa bona fe reyal a tot hom generalment de totes coses fins a la present jornada e no proceir contra algu exceptat contra alguns pochs seductors qui en Barchinona residents han donat causa e son stats actors de les enormitats sobredites en los quals venint a obediencia de sa Majestat e essent ne suplicat encara usara de clemencia e misericordia segons sera vist expedient a son servey e utilitat e repos del dit Principat perque la dita Majestat prega e encarrega als dits procuradors e concell e ciutat de Tortosa que stiguen reposats e promptes a sa obediencia com degut es apartant e lunyant se a complaure e obseguir o aderir als sobredits seductors retent son deute de fidelitat axi com de ells fermament se spera e com a bons e fidelissimos vassalls e vinguen e trameten sos missatgers al dit Senyor Rey a Balaguer on prestament sera o en altra part del dit Principat per aconsellarli e de entendre en lo repos e pacifich stament del dit Principat e sedar tots dans e inconvenients de aquell e encara que en aço sera fet lo degut lo dit Senyor Rey ne sera aconsolat e los ho tendra en acceptissimo e singular plaer e servey.

Als molt reverends egregis nobles magnifichs e de molt gran saviesa senyors los diputats e consell lur representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends egregis nobles magnifichs e de molt gran saviesa senyors. Lo dia present per hun ciutada de aqueixa ciutat som stats certificats com la Majestat del Illustrissimo Senyor lo Senyor Rey seria novellament arribada en la vila de Balaguer ab molta gent de peu e de cavall e axi matex com la dita Majestat molt prest vindra ab la dita gent a la ciutat de Gerona e que passaria per aquesta ciutat. E jatsia diverses voltes vos hajam scrit si la sua Majestat venia en aquesta ciutat com nos regiriem en la sua venguda. E de aço vos placia molt prest avisarnos com segons vostres reverencies sabeu la cosa requer molta celeritat. E axi mateix vos pregam al pus prest poreu vullau trametre aci algun capita segons diverses voltes vos havem scrit a despeses del General jatsia per obra res fins aci no se haja seguit de que stam molt maravellats. Empero confiam attesa la tanta necessitat que vostres reverencies satisfaran a nostres justes peticio e demanda. Nosaltres per gracia de Deu ab molta unitat e conformitat entenem en la custodia de aquesta ciutat. E sia la Trinitat Sancta vostra direccio e guarda. Scrita en Vich a VIIII de juny del any Mil CCCCLXII. — A tota vostra ordinacio prests e apparellats los consellers de Vich.

Als molt egregis e magnifichs senyors los diputats e concell del Principat de Cathalunya.

Molt reverends egregis magnifichs e honorables senyors. Sobre alguns afers los quals son de molta im-

portancia trametem a vosaltres lo venerable frare Jacme Sauro rector de aquesta vila largament informat dels dits afers dels quals ab vostres reverencies magnificencies e honorables savieses deu comunicar. Suplicant vos que en lo que per lo dit frare Jacme Sauro sera sobre los dits afers dit e recitat sia dada per vosaltres fe e creença axi com si per nosaltres e concell de aquesta vila era dit e recitat e de voler proveir e dar consell e ajuda en los dits afers e en lo que per lo dit frare Jacme Sauro sera dit en tal manera que sia gloria e honor de nostre Senyor Deu servey del dit Senyor Rey benefici e repos de la cosa publica de aquest Principat e indemnitat de aquesta vila oferint nos sempre aquesta vila star a ordinacio de vostres reverencies magnificencies e honorables savieses. Lo dit frare Jacme Sauro sen aporta instruccions en scrits dels dits afers les quals esser per vosaltres legides suplicam. E sia lo Sant Sperit illuminacio de vostres enteniments. Scrita en la vila dels Prats del Rey a VIIII de juny del any Mil CCCCLXII. — Molt reverends egregis magnifichs e honorables senyors. — Los qui sempre son prests a la ordinacio vostra los jurats e concell de la vila dels Prats del Rey.

Las instrucciones á que se refiere la carta que antecede siguen á continuacion.

Instruccions dades a mossen lo rector dels Prats fetes per los jurats e concell de la vila dels Prats de ço que ha a dir e explicar als reverends egregis e honorables senyors de deputats e concell lo Principat de Cathalunya representants.

Primerament recomanara los jurats e concell de la vila dels Prats als dits mossenyors de deputats e concell lur exprimint los que jatsia la voluntat de la dita vila e concell sia conforme e unida a la defensio del Principat e libertats de aquell que en aquella sempre stan e perseveran fins al ultim supplici de lur persones e darlos ha la letra de creença que sen porta.

E dir los ha com segons se creu per fama divulgant los sia nota la venguda del Senyor Rey en la ciutat de Balaguer e encara esser vuy en la vila de Tarrega e deu partir e passar per la vila de Cervera e tirar la via de aquesta vila e axi si aci passara los direu si lo dit Senyor volia entrar en la dita vila si aquell receptarem.

E si diran quel recepten dir los en si en lacte de sa entrada e receptacio interposara la dita vila actes alguns ni protestacions ne si aquell jaquirem entrar ab aquella gent que volra entrar o sil limitarem que no entre sino en cert nombre de gent. Aços diu per quant fos en la dita vila que no se ensenyoris de la dita vila.

E si cas sera que lo dit Senyor no volia condecendre entrar limitat ans volia entrar ab son poder o en la manera que ell volgues entrar siala demanat si li

sera impedit o resistit per interposicio de actes o per obra de fet.

E si per ventura sera dit que no sia leixat entrar sials demanat si per ventura lo dit Senyor se volia perforçar be entrar sials demanat si ab tots esforces li sera reşistit a tant a ell quant a ses gents.

E per quant ha molts loguers en lo vehinat de la dita vila los quals en temps de guerres han acustumat de recullirse ells e lurs viures en la dita vila los demanareu si aquells tals poden esser manats ells e lurs viures en la dita vila recullirse axi com han acustumat. Aços diu per tant com alguns se volen recullir en lo comdat de Cardona ni quines provisions se poden fer per menar aquells.

Encara li sia record quels diga que si lo Senyor Rey volia entrar en la dita vila sots quina color se vulla de Rey o de privat quina sera la resposta que la vila li deu fer ni ab quines paraules. Sobre tot haureu lur bona delliberacio e consell del regiment e modo de proceir quin sera sobre les dites coses.

Mes los direu com lo procurador del comdat de Cardona fa obrar e preparar totes les forces del comdat e assenyaladament lo castell de Calaf on continuadament tots jorns obren sobre trenta. Lo comu parlar es per favor e part del dit Senyor Rey hoc encara fa preparar les gents en armes.

Les altres coses tochants lo dit fet de la dita vila sien remesos a la discrecio vostra. En tota manera tornau consult particularment de les dites coses e altres que a la utilitat del dit fet tochar pugueu.

Als molt reverends egregis e magnifichs mossenyors los diputats e la novena de les banderes en Barchinona.

Mossenyors. Air vos fiu un correu que parti a set hores apres mig jorn e a la mija nit altre. Refirme a les letres que per los negocis lavos occorrents vos fiu per aquelles avis. Daqui avant vos certifich com de hora en hora tinch avisos per exploradors que en diverses parts he mes dels quals ab alguna dificultat e ab sobres de paga yo he certinitat es a saber que lo Senyor Rey sta en Tarrega en casa den Prunera on es ab ell mossen Luis Divorra dos vilafranques germans e de altres gents. Lo comte de Prades e larchebisbe son en Urgell. La nit passada dormiren en Erbecha. Son setanta rocins. Speraven quels vingues cincents homens de peu e decontinent vindran lla on sera lo Rey. Han presa a sa ma dos milia cafiços de blat entre Juneda e Erbecha. Lo Rey se ha fet venir los pahers e prohomens de Agramunt oferint los coses a ell imposibles de dar empero son tant grans e acceptes als oynts que fan vacillar molta gent signantment franquesa de censals dels quals aquestes universitats son carregades hoc no resmenys se fan belles parts del boti de la roba de aqueixa ciutat la qual prometen dar a sacco mano e partirse les dones e altres coses abhominables de dir e vergonyoses de recitar. Un home es vengut de Agramunt e els trames a dir se tinguen car prest hauran soccors e ajuda. Es

vengut un missatger de Verdu notificant com lo Rey vol entrar e attes que es fort plaça e seria gran dan al Principat sis perdia a requesta e suplicacio sua los pahers de aquesta vila e yo havem delliberat trametrey cent homens en vista de la dita vila e si mester sera entrar hi o fer altra bona cosa millor. Si a tret vindra ensempa ab certa altra gent que exiran al encontre pero de aquestes coses no sab hom que sera car lo Rey de hora en hora muda acord e nos te en fust ni en pedra. Meten fama que no teniu diners ni trobau gent e que los qui venen aci no son sino cincents e non haveu pogut soldadar pus e que son divisos e moltes altres coses dien les quals fan star titubant la gent e ab gran temor e stan dubtant e esperant qui sera pus fort en lo camp e viva qui vence. Alguns lenguatges he sabut se son dite en aquesta vila de algunes persones que pochs dies ha los hagueren fiat un gran fet etc. Daqui avant mossenyors nous vull mes dir sino que si aqueixos senyors de aqueixa ciutat sabien los tractes quis fan contra ells encara que no hagues general en la terra ne aqueix consistori fos justat ells per si ab mans e dents com a rabiosos cuytarien vista la present de venir a morir abans en lo camp que no star a tal risch. Daqui avant ells treballen ab gran diligencia. Per moltes vies autenticament he sentit que volen a sa voluntat Leyda e Cervera dantlos moltes seguretats e rahons dient que no volen punir ni castigar sino los diputats e concell los quals han enganat tots los pobles de Cathalunya los quals no merien mal ni sabien res en aquesta

fets e axi mateix dien ha la culpa Barchinona e que ells faran quas dira aci stave Barchinona. Moltes altres coses vergonyoses me vull callar. E mes dien com ells fabien gran compte dels deputats per esser tant servidors del compte de Prades qui es lur mas que pus ells se lunyen de la voluntat sua ells hauran la pena que ella mereixen. Los beneficis son ja partits del bisbe de Vich abbat de Montserrat abbat de Sent Benet lardiacha Colom e lo dega deputat e altres menaçen de correr Torregrossa e Puiggros Berbenç. Volen pendre la comanda de la Amella. Hay un frare de Sent Joban de bon recapte lo qual se guarda be. A nit passada nos feu grans senyals de foch. Vuy nos ha trames un home. Havem hi provehit al mills que havem pogut. Jaus he scrit trametau exercit en gran multitut en manera que pugam campejar car qui es senyor del camp es senyor de les forçes. Vuy han entrat cinquanta homens e docents cinquanta que hi havia dels quals ne trametem cent a Verdu resten ne docents e dels vint e cinch spingarders que hi son ne trametem a Verdu cinch. Tota aquesta nit stam a les armes. Dels de la vila squassament la nit passada ne havem pogut haver cinquanta per guaytar. La vila de Çarreal nos ha trames un missatger demanant ajuda per ques temen de Montblanch quils es prop. Havem los fet de bones ofertes e mes en speràncа axi com als de Agramunt. Seria mester trametau algu ab diners per socorrer aquesta gent del exercit qui no tenen diners per despendre e empenyoren lo arnes. Com mester sera no tiadran armes e non calra fer compte. Mes avant vos

plącia trametre un home que despengue a les coses inventiciés del exercit car de les cinquanta e cinch liures quens donas vos avis que ni ha poques car entre correus e exploradors e missatgeries nom cal star sino ab la bossa uberta eus en sera dat bon compte. Seria de parer se donas orde en Castella se fes muviment a les fronteras de Arago car aquest bon hom tantost sen hira e hi occorrera e servira per a moltes coses. No se queus sperau de retreli la fidelitat e de deposarlo e publicarlo per enemich ab crides. Seria bo fesseu letres als vassalls dels barons e ecclesiastichs signantment del archebisbe abbat de Poblet que tira la pedra e amaga la ma comte de Prades comte de Cardona baro Cervello de la Lacuna barons de Queralt vila de Montblanch e Agramunt e altres universitats Vich e Manresa si sentiran que del comdat de Cardona hisque gent axi com se diu quels donen a les spatles. La vila de Tarrega es del sagramental seria bo fos citat. Moltes altres coses poria dir que remet a vostres grans providencies les quals ordonen de mi lo que plasent vos sia. Tant stich occupat de fer letres per aquests circumvehins e desempatxar los correus e de hora en hora havem avisos e nos metem en les armes que nit ni dia los del exercit nols cal posar la cuyraça e axi la molta occupacio me sia scusa si no scrich axi pertinentment com mester fora. E Deu sia ab tots. De Cervera a VIIII de juny dimecres a mig jorn. Lo present correu parteix de aci a la dita hora. Ha esser aqui en quinze hores. Ha haver quatre florins dor. Ara havem haut nova que lo Rey nos tramet em-

baixada fer los hem semblant resposta que feu la ciutat de Leyda. — Mossenyors a tota vostra ordinacio prest Joan Agullo.

Los señores Diputados y Consejo mandaron expedir, el mismo dia, las siguientes cartas.

Als molt honorables e savis senyors los consellers e consell de Sant Pere Dor.

Molt honorables e savis senyors. Aci e en tots los caps de les vegueries havem feta publicar la crida copia de la qual vos enviam ab la present pregant e encarregant vos que la dita crida fassau publicar en aqueixa vila e hajau per ferm que nosaltres continuament entenem a provehir a tota indemnitat e sinistre que qualsevol persones volran attemptar fer contra lo dit Principat e ja si fa tal preparatori que tot lo mon conexera que los cathalans faran lo degut en la conservacio de llurs libertats defensio e conservacio de llurs bens e persones segons lurs predecessors han acustumat loablament. E axi vosaltres siau vigils e attents en la bona custodia de aqueixa vila e en recullir los viures quant mes poreu per vostra defensio segons per altres havem scrit a vosaltres e altres universitats del dit Principat. E sia Jhesus en tots. Dada en Barchinona a X dies del mes de juny del any Mil CCCCLXII. — M. de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e concell llur representants lo

Principat de Cathalunya a vostra honor appatellats.

Al molt honorable mossen lo veguer de la vila de Montblanch.

Mossen molt honorable. Vist havem com par part de la noble Na Johana Dortau filla del noble mossen Franci Dortau quondam ses obtenguda una evocacio general de totes les causes a ella tocants axi activament com passiva specialment una causa de appellacio quis mena entra la dita pubilla de una part e lo honorable En Galceran de Pinos de la part altra ab citacio feta al dit En Galceran de Pinos e inhibicio a vos que la dita causa nous entremetau en res si enanteu segons en una patent provisio per la Illustrissima Senyora Reyna com a tudriu del Illustrissimo don Fernando fill e primogenit del Illustrissimo Senyor Rey e seu feta dada en Gerona a XXVIII de maig prop passat. E per quant se diu que no obstant la dita letra e provisio lo dit En Galceran de Pinos insta davant vos la exequucio de la dita causa de appellacio allegant hi algunes causes que no curam aci explicar attes son a vos notories considerada la occorrencia vos pregam e encarregam que en la dita causa e en la exequcio de aquella per alguns dies sobresegats entro que de nosaltres hajats altra avis e letra. Dada en Barchinona a X del mes juny del any Mil CCCCLXII. —Manuel de Monsuar dega de Leyda. —Los diputats del General e concell etc..

Al molt honorable mossen Johan Agullo sindich de la ciutat de Leyda.

Molt honorable mossen. Vostres letres havem rebudes ir e vuy som molt contents dels bons avisos per vos fets e de la vostra solicitut e cura. Venints a la resposta quant es al fet de les fames que aqui se dien axi de divisio entre nosaltres com de no trobar gent e altres coses la pratica mostre e mostrara lo contrari e plau nos que ells se contenten de peraules pus nosaltres fem fets e tota hora que lo Senyor Rey ab ses gents entraran veureu la seguida vos haureu aqui ten prest compliment a mil homens. Som de parer nous deveu moure daqui ne scampar la gent sino en cas de molta necessitat. E encara que les dites gents vinguessen la via vostra no cureu de moureus car nosaltres havem provehit talment per los passos que tot ha bon recapte no dubteu de res. Aquesta ciutat pren les fahenes ab tanta calor virtut e animositat que mes dir nos pot e dins breus dies ho sentireu. Han fet capita mossen Johan de Marimon lo qual ab gran poder diu prestament exira no basqueu de res feu reposadament e savia les fahenes que teniu entre mans e confiau tenia nostre Senyor Deu de nostra part segons mostren les coses fins aci manejades e los miracles aqui e aci molt frequentats. Si scriviu a Leyda confortau los pahers e tot hom de totes les coses dessus dites e stigueu ab aquella virtut e animositat que los cathalans han acustumat. Aci havem feta publicar eri-

da que lo dit Senyor e tots los qui son e seran ab ell sien haguts e tractats com enemichs e per tot lo Principat sera aximateix publicat segons veureu en la crida que aqui es stada tramesa. Les fahenes Dempurda son totalment reduides al benefici e intencio de la terra e dien que son stats enganats e ara volem morir e viure ab la terra ab tanta fortitud com nosaltres mateixos. La present mostrareu als honorables pahers de aqueixa vila prenguen la per llur car per moltes occupacions no podem a tot hom axi frequentadament scriure. Si aqui ha males erbes ells e vos deveu provehir a tota indemnitat e seguretat de la vila. Fins aci nons haveu scrit el nombre de la gent del Senyor Rey pler haurem ne siam certificats. E sia la Sancta Trinitat proteccio vostra e direccio dels negocis que proseguim. Dada en Barchinona a X de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda.— Los diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Als molt honorables e savis senyors los pahers de la ciutat de Leyda.

Molt honorables e savis senyors. Vostres letres havem rebudes e si resposta axi presta no havem rebuda nous sia maravella car les fahenes que tenim entre mans nos ocupen molt majorment per la entrada del Senyor Rey a que havem provehit en tal manera que si ell e ses gents entren hauran recapte. Ja havem

scrit al honrat En Johan Agullo que ell e la gent nos moguen ne encara que les dites gents del Senyor Rey vinguessen aquesta via no cur de seguir les car ja havem provehit que llur presencia en res no fara fretura. Aquesta ciutat pren les fahenes ab tanta calor virtut e animositat que mes dir nos pot é dins breus dieu ho sentireu. Han fet capita mossen Johan de Marimon lo qual ab gran poder prestament exira. Ja vos havem tramesa la crida aci publicada que lo dit Senyor e tots los qui son e seran ab ell sien haguts per enemichs axi usau de aquella virtut unitat e animositat que com a vertaders cathalans haveu loablament acustumat ne causen en vosaltres redubte algu car ab tot sia seny star en recel empero major virtut es usar de providencia e animositat. En tal cas firmissima ciutat teniu e de singular gent poblada en armes e altres coses provehides e pus les messes hajau recullides podeu mirar tot lo poder del mon. Les fahenes de remenges Dempurda son totalment reduides al benefici e intencio de la terra e dien que son stats enganats e ara volen morir e viure ab la terra ab tanta virtut com nosaltres mateixos. Hun correu del Senyor Rey es stat pres qui ab moltes letres anava a la Senyora Reyna. Feu compte que ara no freturen de prova moltes de les coses que per fama se dehien. Los miracles del glorios Carles continuament multipliquen per moltes parts e pur en lo combat de Gerona fou vist en layre segons en letra quen tenim del egregi capita. E axi nostre Senyor Deu es e sera de nostra part e no dubteu en res. E sia la Sancta Trinitat proteccio vostra

e direccio dels negocis que prosseguim. Dada en Barchinona a X del mes de juny del any Mil CCCCLXII. —Manuel de Monsuar dega de Leyda. —Los diputats del General e concell llur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor aparellats.

Al molt honorable En Johan de Castellvi donzell.

Molt honorable senyor. Vostra letra havem rebuda de la qual havem hagut gran pler. Per aquella som certificats de la vostra venguda a Sant Feliu e de la preso den Serroli scriva de les remençes e de les galeres de mossen Vilamari e encara de la boua e ferma intencio de la dita vila e de les ofertes que los jurats han fetes e fan al egregi capita de les quals coses molt vos comendam e ja ne scrivim als jurats de la dita vila una bona letra e entre les altres coses los pregam que donen totes coses que lo dit capita haura mestre per lo exercit e li trameteu lo dit Serroli be guardat. Creem axi ho faran. Daqui avant vos pregam siau solicit e curos en les coses de que haveu carrech segons de vos es plenament confiat. Dada en Barchinona a X de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e concell etc.

Als molt honorables e savis senyors los jurats dels Prats del Rey.

Molt honorables e savis senyors. Vostra letra havem

rebuda e oyda la creença explicada per frare Jaume Samo rector restam molt e molt contents de la virtuosa perseverança vostra com a vertaders cathalans en la conservacio del Principat e de les libertats de aquell fahents vos certs que lo Principat sera be recordant de vostre be obrar. Venints a la resposta si lo Senyor Rey venia en aqueixes parts ell e tots los qui hi seran han esser tractats com enemichs de la cosa publica car axi es publicat per tot lo Principat e no cal sperar rahonaments car tot serien illusions. Feu lo degut e no cureu de pus. Nosaltres e aquesta ciutat provehim per totes parts ab gran sforç en manera que Deu volent a tot sera provehit e no dubteu car nostre Senyor Deu es e sera de nostra part e sera mostrada la virtut e fidelitat dels cathalans a tot lo mon divulgada. E sia la Sancta Trinitat en proteccio vostra. Dada en Barchinona a X del mes de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e concell llur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor aparellats.

Molt honorables e savis senyors los jurats de Sant Feliu de Guixols.

Molt honorables e savis senyors. Per letra del honorable En Johan de Castellvi donzell a vosaltres trames per lo egregi capita general de aquest Principat e encara de paraula per Nanthoni Roquer de aqueixa vila portador de aquella molt stesament som certifi-

cats de la bona sencera e ferma intencio que vosaltres e aqueixa vila teniu en la conservacio de aquest Principat e de les libertats de aquell e de la preso den Serroli scriva de les remenços e del avis quens fabieu de les galees de mossen Vilamari e de les ofertes per vosaltres fetes al dit egregi capita axi de bombardes artellaries gent com altres coses de les quals coses havem gran pler eus comendam molt e molt de vostra bona e virtuosa intencio. E creeu que lo Principat sera be recordant de vostre be obrar. Pregam vos per ço eus encarregam molt afectadament que perseverants en vostra sana intencio e ferm proposit vullau de continent trametre al dit capita e ab ell consellar e acordar quines coses haura mester de aqueixa vila e aquelles trametreli tota dilacio cessant per manera que ab lo seu virtuos e animos exercit e ab les gents vostres molt dispostes en artellaries e totes natures de combats sia fet ço que lo Principat ha deliberat per tuicio sua e conservacio de les dites libertats a tots comunes. Certificants vos que axi bombardes com altres coses que li trameteu vos seran restituides e treballs e despeses satisfets degudament. Si lo dit Serroli no haveu trames al dit capita pregam vos de continent loy trametau be guardat car ell li dara lo recapte que mereix. E sia nostre Senyor Deu proteccio vostra. Dada en Barchinona a X de juny dèl any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Trematem vos traslat de una crida que havem ja feta fer aci la qual vos pregam de continent façau aqui publicar e apres la comuniqueu a Palamos e a

Palafurgell e altres lochs hon vos sia vist e ja havem dats al portador dela VIII florins dor per son treball. — Los diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Al molt egregi e strenuu baro lo senyor comte de Pallars capita general del exercit del Principat de Cathalunya.

Molt egregi e strenuu baro. Dues vostres letres a VIIII del corrent havem rebudes. Veem vostra gran noblesa se congoixe com no ha hagut de continent lo viratam bombardes polvores fusters e altres coses necessaries per lo combat e veritat es que de continent havem dat orde es stat trames e vuy ho haureu tot rebut pero les coses son moltes e a coll de besties han anar e no poden axi facilment esser aqui transferides. Certificants vostra gran noblesa havem ja provehit ab los jurats de la vila de Sant Feliu de Guixols per home propri que ir rebem dells e per nos tantost fou desempatxat que si bombardes polvora artellaries gents e altres coses haveu mester vos seran ab gran voluntat e amor ministrades les quals ab gran promptitud poreu haver e tenen ne molta copia. Del avis de vostre comdat haurem plaer nos certifiquen de les particularitats queus son scrites perque hi puixam provehir degudament. Per altra vos havem scrit que En Canet e En Serroli no freturen esser aci tramesos. Placieus ells e altres consemblants desempatxar se-

gons sera vist a vostra gran noblesa e cessaran despeses e contentareu les gents de vostre exercit e sera major reputacio del Principat. Si deposicions ne volreu pendre tot sia remes a vostre gran noblesa. Nova havem de Cervera que lo Senyor Rey qui era vengut a Tarrega es tornát a Balaguer e alli se ajuste ab sa gent. Creuse volra tirar la vostra via al mes cuytat que pora pus ha sabuda la nova de aqueixa ciutat. Hun correu li havem pres que trametia a la Senyora Reyna ab moltes letres. Feu compte havem fortificat nostre proces e axi los miracles continuen. Nosaltres havem fetes algunes provisions per los passos on hauran passar e la bandera tan prest Deu volent per fer lo degut. E sia certa vostra gran noblesa aci e per totes parts se fa lo possible. Si lo fet de aqueixa ciutat era spatxat entendrien altres coses. Ja vos havem scrit ab tot sia demes que totes les coses queus son comeses hajau en special recomendacio. Dins la present vos trametem hun scrit per avis del combat de la ciutat vella. Axi mateix vos trametem una crida la qual havem feta aci publicar e per altres locbs de aquest Principat. Pregam vos aqui la façau publicar axi mateix de continent. E sia la Santa Trinitat proteccio vostra e direccio dels negocis que proseguim. Dada en Barchinona a X del mes de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda.— Los diputats del General e concell llur representants lo Principat Cathalunya a vostra honor apparellats.

11 DE JUNIO.

Se hicieron varias proposiciones, y despues de votadas, se deliberó conforme al voto emitido por el señor obispo de Vich, que es como sigue.

Lo senyor bisbe de Vich dix que per constituir lo Principat de Cahalunya en pau e tranquillitat sia fet edicte durador per lo temps e en la manera e forma que sera apuntat per la novena de les banderes ab referir.

En lo fet den Altarriba dix que sia desapartat e puixa anar per la preso donant idonees fermances fins en X mil florins de no exir per si ni per altri de la dita preso sens licencia demanada e obtenguda dels deputats e consell.

Item que sien pagats per altre mes los qui guarden lo castell Damposta.

Item que sia dat socorriment de mig mes a la gent qui es anada vers Urgell.

Siguen las dos cartas que recibieron los señores Diputados en este dia.

Als molt reverends magnifichs honorables e de gran providencia senyors los diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends magnifichs honorables e de gran providencia senyors. No puch per neguna via del mon compendre perque vosaltres tant morosament e lenta me trameteu les artellaries polvores viretam e altres coses necessaries majorment que cascu de vosaltres sab quant es aquesta ciutat vella fort lo fet es gran laspingarderia e ballesteria daquest exercit molta sino quem volen fer aci morir e perdre lestat del Principat e meu be que del meu no he tanta passio com del Principat. Donchs sera axi senyors que vosaltres vullau yo do lo combat sobre la ciutat vella ab Mil CC ballesters e CC spingarders ab sis caixes de viretam e ab sis quintars de polvora que cascuna vegada que tots tiren ne van dos caxons e mig de passadors. Aquest fet senyors nos pot fer sens molta artelleria viretam e polvora e altres coses necessaries de que tantes vegades he scrit. Jous he scrit be mester cinquanta caxons de passadors e XII quintars de polvora ara veig no basten car vay per destorbar e vedar que los dalt no facen hun reparo que volien fer en certa part de la muralla hi fiu anar molta gent en ques despengueren dos caxons de viretam e pur se veda que nos feu. Fora stada cosa per nos molt damnosa. Certificant vos senyors que si les coses necessaries que per totes mes letres vos he demanat yo ha-

gues haut yo fora ja dins e haguera vostres ordinacions executat e forem ja fora daquesta congoixa es poguera ab aquesta gent en altra part proveir e sens les coses queus deman res nos pot fer. Placieus provehir encontinent e penseu en lestat del Principat. Yo numqua manchare en fer la honor del Principat e mia. Vuy es arribat lo baro de Cruylles e mossen Hort be a punt e en orde. Dolen se molt de la tarda que feu en trametre lo queus deman que una hora es un any per millor fer fet. Trameteu mes bombardes perpals destrals fusters ballestes de martinet viretam gros polvores. Lo botxi vos placia trametrem en tot cas e nol vos haja pus a demanar. En Cerroli es sus ara arribat pres e ligat. Ab En Canet lo haureu prestament per ferne lo que la justicia vos dira. Ab ells poran vostres reverencies moltes coses saber. Tramet vos les instruccions quis son trobades que per la Senyora Reyna li foren fetes en exhortar algunes viles a micer Pere Miquel. De Gerona a VIIII de juny any Mil CCCCLXII. — A la ordinacio de vosaltres senyors tot prest lo comte de Pallas capita general del vostre exercit.

Als molt reverends egregis nobles e magnifichs senyors los diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya residents en Barchinona

Molt reverends egregis nobles honorables e savis senyors. Ja creem sereu avisats com lo Rey es partit de Balaguer leixant alli lo archabisbe de Çaragoça ab

qualsque cent cinquanta rocins. Tots los altres sen mene ab si. Ha fet la via de Tarrega on es entrat sens contrast ab tota sa gent. No sentim encara de alli quina via fara per lo pas que te franch a Balaguer car tots los altres passos de ponts e barques nosaltres li havem levat. Li ve gran gent continuament de Arago e de les muntanyes de Ribagorça e Abbadiat de Sent Victoria que es del fill de Rebolledo. Creem entre el Rey e los de Balaguer se troben CCCC rocins o aquens pero ha ni de enfrascats. Gent de peu fins ara non ha entrada molta pero diu se ne attenyera per moltes vies e del Principat ques creu alguns seran ab ell pus per la gracia e bona ajuda de nostre Senyor e de la sua gloriosissima mare e dels benaventurats sants bona valentia e destresa del egregi capita e sa gent Gerona es a ma del Principat. Seria bo de continent V. R. M. provehissen fer voltar la gent de la part deça quant possible sia lo gran sforç perque los uns de aqueixa part los altres de part deça ans que attengues major socors de altres gents stranyes les quals si attenien ans que hagues provehit ab los qui ara son aci seria cosa congoixosa obviar los e ara en los principis ans que sien mes forts leugerament sels pora ab la ajuda de Deu exir al encontre en manera se face dells lo que tendrien en intencio fer del Principat. Placieus senyors vellar e attendre quant va en aquest fet ans que mes sien refets e nosaltres sabent le sforç que venia e sperant aqueix exercit nons ha semblat per deguna via expedient traure gent ne apoquir la custodia de aquesta ciutat en la qual siau certs

se vulla es tenen molts studis poder la entrar e divisir. Pero nosaltres confiants en lo adjutori divinal e del Principat e la bona unitat e concordia de aquesta ciutat nos tenim per dit lur mal proposit sera frustrat e la terra haura son optat dells. Placia a les R. V. ab diligencia entendre en aquesta faena proveir e obviar en aquests principis en que va tant com podeu veure. Entes hauriem que los de Balaguer trametien aqui per scusar a V. R. Per scusarse sien certes V. R. no han scusacio al mon. Ab nostres missatgers e ab letres los havem molt sollicitats tenguessen fort e offert soccors tot clar lons han recusat dient no havien mester nostre soccors car ells se eren bastants en defensio sua e encara que hi trametessem nons leixarien entrar. E axi no poden dir que per no haver soccors los sia stat forçat obrir les portes. De aço podem mostrar vos letres sues responsives a les nostres tota hora mester sia. — A vostres beneplacits e honor aparellats los pahers de la ciutat de Leyda.

Al molt reverends egregis magnifichs e honorables diputats del General de Cathalunya.

Molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors. Vuy data de la present a VII hores de mati havem reebut de vostres grans reverencies nobleses e magnificencies una letra en e ab la qual nos es primerament conmemorat com nos haveu scrit de vostra inconmutable intencio e ferm proposit per sguard de les noves de gent darmes axi de les parts

de França com daltres quis preparen a efecte de entrar en aquest Principat ab cominacions. Certificant vos mes avant entrevenint e consentint la ciutat de Barchinona entenents a repos tuicio indemnitat del dit Principat haveu fet exir en camp lo egregi capita general tirant lo exercit la via Dampurda mas per quant les coses que sentiu esser tractades contra lo dit Principat en destruccio de les libertats e cosa publica de aquell requeren no solament provisio de present ans encara preparacio del sdevenidor per ço aqueixa insigne ciutat celadora del be publich hauria treta la propria bandera al portal nou e preparar tota la gent de aquella a les armes e feta fer mostra. Perque notificant nos les dites coses nos pregau e exhortau que per los respectes dessus dits encontinent la dita vostra letra reebuda imitant los gloriosos actes dels cathalans tragam la propria bandera de aquesta universitat e façam metre tot hom a les armes e fer mostra a fi que stigam preparats a tota defensio segons aquestes coses e altres molt pus stesament son contengudes en la dita nostra letra la data de la qual fon en Barchinona a VIII dies del mes e any devall scrits a la qual nos referim. Dels altres avisos en la dita vostra letra narrats e contenguts com lo egregi comte per força darmes ha presa Gerona e lo fet den Verntallat com la fet fugir ja largamènt ne som imformats e axi mateix com serieu certs lo Rey seria entrat en Balaguer ab gent darmes è que juxta la capitulacio es haut per privada persona esser tractat no com amich encautant nos que encara quens deman

persones per tractes o sots color de algun be noy trametessem com tot sien illusions mas que ho remetessem a vosaltres qui representau tot lo dit Principat. Per semblant havem reebuda una crida dins vostra letra interclusa la qual façam encontinent publicar sens intervencio de algun oficial sino en la manera que es ordenada. E per ço que vostres grans reverencies succintament sien informades com la present materia aço requira vos significam que aquesta universitat ha haut cert avis de la ciutat de Leyda com lo Rey ab gent darmes devia venir en lo Principat de Cathalunya que fou a VIII dies del mes de maig prop passat traguem la bandera al cap de la sala de la paheria segons es acustumat e apres subseguint se altres avisos axi per la entrada que lo Rey ha feta en Cathalunya decontinent traguem lo peno a la plaça de aquesta vila e apres al portal. Del miracle de la entrada que lo Rey hostilment ha feta en la ciutat de Balaguer e apres com es stat en Tarrega ab nostres letres jau som informats. Ara ab la present vos significam com lo dit Rey ir que comptavem nou del present mes a cinch hores de mati parti de Tarrega no jaquint algu de sa companyia e sen es tornat a Balaguer e aqui es vuy. Som informats e havem certs avisos com fa gran preparatori de gent darmes axi de cavall com de peu e fa grans tractes de stablirse axi en la vila de Agramunt com en altres viles e castells circumvehints de la vila de Tarrega e de Balaguer. Nosaltres e mossen Agullo havem trames a la vila de Verdu cent homens del exercit per custodia de aque-

lla la qual ha gran voluntat de resistir al Rey e a la sua gent e ni haguerèn tramesos mes sino que aci ha poqua gent del exercit. La nostra gent sta molt animosa de resistir virilment e fort al Rey e a ses companyes e exposarse a mort per la defensio de la cosa publica e exaltacio de aquest Principat de Cathalunya majorment com meten davant la bona justicia que prosseguim confiant ab gran sperança e fe de la clemencia de nostre Senyor Deus e de les subsessions dels benaventurats Sent Miquel e Sent Jordi e del glorios Charles que per ço com defensam lo be publich que es be divinal que en aço nons falliran. Empero molt reverents senyors es mester e molt necessari que vostres grans reverencies e nobleses proveesquen prestament tota mora apart posada que faça gran adjutori e provisions axi augmentant lo exercit de gents com de altres coses copiosament per ço que virilment e poderosa puixam resistir als enemichs e romangam ab prospera victoria en la qual nostre Senyor per sa infinida clemencia nos vulla endreçar e la qual ab gran fiança speram. Aquesta vila per los grans carrechs que soporte no ha hauda facultat de reparar los murs axi com deguere es mester sia ben fornida de gents darmes. Som imformats que lo Rey no ha res que mes desig que axi ab tractes com en altra manera hagues aquesta vila. Suplicam vos que totes aquestes coses axi com certament creem no manchau ni mi manquareu ans som certs que ab gran studi vigilia e attencio treballau a tota defensio e indemnitat del publich del dit Principat degudament hi provehi-

reu. La dita crida havem feta publicar encontinent en la forma per vosaltres scrita. E som molt maravellats com dues letres duplicades e una conmemorant aquelles quens trametesseu certes provisions axi per provisions de vitualles com altres coses en aquella contengudes suplicant vos que prestament les nos trametau que gran perill es en la triga attesa la gran necessitat e occurrencia del temps lo honorable mossen Agullo (lo traydor) vos scriu apart. Referim nos ne a la sua letra. Havem lo pregat que al present atur aci. E sia la Sancta Trinitat vostra continua proteccio. De Cervera a X dies del mes de juny del any Mil CCCCLXII. — Molt reverents egregis nobles magnifichs e honorables senyors a vostra honor e servir prests los pahers de la vila de Cervera.

Als molt reverents magnifichs honorables e de gran providencia senyors los diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverents magnifichs honorables e de gran providencia senyors. Tots aquests dies vos he scrit larch lo que occorria. Resta solament dir vos que sino per necessitat de les coses necessaries per ops del exercit sens les quals nos pot res fer. Ja haguera mes en orde lo combat de la ciutat vella e es ver que a nosaltres manquen unes vuyt çarabatanes car non tenim sino sis e la força te gran vogi e es de necessitat donar lo combat per tres o quatre lochs per quant ells tenen pocha gent e partida per molts lochs es

no res sino donavem lo combat sino per una part seria dificultosa cosa e perillos de perdre molta gent per queus placia donar compliment a faenes que com he haut partit los viretons noy ha haut sino dos viratons per home. Perque si axi he esser yo provehit de les coses necessaries la cosa sta dolentament car per donar lasalt almenys hauria mester XXX trets per home axi que placiaus que vista la present me trametau lo que ir vos scrivi car yo stich embassat sperant aqueixes coses. Daqui avant vos avis com lo foch daquesta ciutat ha pres gran remey per la ajuda nostra. Veritat es que ab dificultat hom lo pot guardar car les cases son tant afixes als murs vells que no es possible alre si puixa fer. E daquells de la ciutat de nit e per loch que hom no sab hixen e meten hi foch amagadament pero fan si totes les provisions que fer si poden. De aqui avant senyors pensau en donar orde en les coses sobredites. So stat avisat com en lo comdat e terres mies se preparen los Gascons de entrar. Placiaus haver ho a memoria que yo stant en servici del Principat ma casa no haja esser destruida ni guastada car segons los avisos que yo tinch la cosa sta en gran perill e specialment ab la malicia que ells me tenen. Jo si tot devia perir no manchare en fer lo degut ne leixare les faenes del Principat per les mies confiant si haura lesguard degut. Dit me es stat que En Domenech convers ha dit aqui que tots erem desbaratats e rots. Es necessari sen faça algun castich. Placiaus desempatxar faenes que dich vos verament que una hora es un any. De Gerona a VIIII de juny del

any Mil CCCCLXII. — A la vostra ordinacio senyors tot prest lo comte de Pallas capita general del exercit del Principat de Cathalunya Roger.

Als molt reverends magnifichs e honorables mossenyors los diputats del General de Cathalunya e concell lur.

Molt reverends magnifichs e molt honorables senyors. La causa de la present es per avisar vostres reverencies com lo dia passat envers tres o quatre hores apres mig jorn vench un correu la via de Vich portans certes letres en un plech e lo sobrescrit se dirigia a hu apellat Serra del Hostal de la nau a Leyda ab segell privat segellades e ben ligades les quals letres per lo portaler nostre foren preses e levada la cuberta de la dita suprascripcio que era ligada ab fil se troba dè dins lo plech e la sobrescripcio dehia a la Majestat del Senyor Rey sia dada e baix fahia mencio que si lo dit correu anava a Monso o a Balaguer li fossen dats quatre florins e si anava a Çaragoça li fossen dats sis florins e apres fou vist lo dit plech era segellat ab segell reyal e haudes moltes rahons entre nosaltres fou delliberat les dites letres no fossen legides ans li fossen restituides havent per clar era lo avis que la Senyora Reyna fahia al Senyor Rey sobre lo cas per lo capita fet a Gerona. Pero es stat dellibert avisar ne vostres grans reverencies e daltra part queus fos scrit perque per vosaltres fos donat orde e ordonat e rescrit a nosaltres si tals actes ne letres per

correu ni en altra manera occorrien per venir a mans de nosaltres encara que sien del Senyor Rey o de la Senyora Reyna o de qualsevulla altres si tals se pendran nis legiran ne sis remetran a vosaltres si tal cosa es. E per semblant vos avisam diverses correus passen per Sent Pedor. Es necessari provehir per aquella via si era vist a vosaltres. E aços dehim per avis. Mes vos pregam nos doneu forma e orde si cas era lo Senyor Rey delliberava venir aci com ne en quina forma nos regiriem. E per la present no diem pus sino que rescrivint ordoneu de nosaltres a tota vostra voluntat. Scrita en Manresa a VIIII de juny any Mil CCCCLXII. — Mossenyors al que ordonareu promptes los consellers de la ciutat de Manresa.

Als molt reverends magnifichs e honorables mossenyors los diputats del General de Cathalunya e concell lur representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends magnifichs e honorables senyors. Una letra vostra havem reebuda a nit prop passada a una hora passada mija nit la data a VIII del present mes certificant nos com ja per altres som avisats de la entrada que volen fer gent darmes axi de part de França com de altres parts per voler invasir aquest Principat bens e persones habitants en aquella cruelment oprimir e damnificar a motius instigacio e tracte del Illustrissim Senyor Rey. E com lo dit Senyor es a Balaguer ab gent darmes e de les provisions que vostres reverencies hi han fetes e del proposit que

han de fer hi majors per defensio de les persones e bens dels habitants en lo dit Principat e propulsar e repellir la damnada iniqua intencio dels qui volen damnificar lo dit Principat bens e persones violar e trenchar les libertats de aquell e una crida interclusa en aquella la qual de continent havem feta publicar per los lochs acustumats encautant nos mes avant siam attents en recullir los viures e fer altres provisions degudes per defensio nostra e que axi mateix per obviar als dits enemichs tragam la bandera de aquesta ciutat e fer star la gent prompta ab lurs armes seguint los vestigis que la insigne ciutat de Barchinona ha tenguts en traure la sua. E per semblant havem treta la nostra bandera e dema si a Deus sera plasent farem la mostra ab la gent ab lurs armes e aquella aportarem a hu dels portals de aquesta ciutat indubint e animant la dita gent en lo ardiment e animositat segons per vostres reverencies nos es scrit. Jatsia no sia molt necessari com tots ab unitat los singulars de aquesta ciutat son en ferm proposit e animositat de exposar a qualsevulla perills lurs persones e bens per defensio no solament lur mas encara per contradir als enemichs e per defendre les dites libertats segons per vostres reverencies sera provehit e ordonat. E per semblant mossenyors per dar execucio e orde saludable a la prossecucio del dit negoci havem ordenat e fet capita de aquesta ciutat En Dalmau Dezfar donzell pero per quant nosaltres dubtam si donchs per vostres reverencies no es dada potestat al dit nostre capita de poder exercir jurisdiccio en qualsevulla

rebelles e desobedients en fer sos manaments per benavenir del dit negoci e encara compellir ab penes axi de persones com execucio de bens qualsevulla poblats dins aquesta vegueria de reculleta de aquesta ciutat que hajen a seguir e acompanyar nostra bandera. E no resmenys lurs persones e bens dins aquesta ciutat recullir car altrament si lo dit capita lo dit poder no havia molts menyspreerien sos menaments e los poblats en la vegueria nos recullirien. E si cas era los dits enemichs attenien en aquestes parts ab los bens e vitualles dels dits poblats en la vegueria nos farien guerra e haurien major facilitat de oprimir e damnificar nos. Per queus suplicam vos placia trametre ab letra patent vostra plenitud de poder al dit Dalmau Dezfar capita per nosaltres elegit ab certs consellers a ell donats de exercir qualsevulla natura de jurisdiccio en los rebelles e desobedients als manaments e ordonacions sues faedores per prosecucio del dit negoci e forçar los de reculleta recullir se en la dita ciuta e lurs bens seguir e obeyr sos manaments. E ultra aço mossenyors per quant aquesta ciuta se es molt diminuida de gents dispostes en armes per lost e armada per vostres reverencies fet en aqueixa ciutat e hajen alguns fora ciutadans de aquesta ciutat e altres disposts a armes e no gosen entrar per quant son gitats de pau e de treua a instancia de part e altres delats de crims vos placia donar orde per tant com durara aquest fet sien hauts per guiats e liberament puixen star en aquesta ciutat seguir la dita bandera e fer altres actes ordonats fer per lo dit capita.

E per semblant mossenyors davant recepcio de vostra letra per certs cassos occorrents vos haviem scrit per que ensemps ab la present vos trametem. Suplicant vos consell e provisio decent sobre totes les dites coses promptament nos vullau trametre ordonant de nosaltres e de aquesta universitat a tota vostra voluntat. Scrita en Manresa a X de juny del any Mil CCCCLXII. — Mossenyors al que ordenareu promptes los consellers de la ciutat de Manresa.

Als molt magnifichs e molt savis senyors los diputats e concell del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt magnifichs e molt savis senyors. Per quant fames divulguen innumerables rahons e no sentim lo ver dels negocis havem conceptes dubitatius e entre los altres de les galees de mossen Bernad de Vilamari lo qual es en aquesta costa ab quatre galeres be en orde e lo seu studi giny e saber basta a molt e les dites galeres van tresteiant per acent e tots aquests dies son stades aci la una per causa de alguns rems de galea qui son aci quis dien esser den Franci Hospital laltra galea sta surta a Canet o aquent les altres son a Sent Feliu. Stam maravellats que van cercant e alguns volen presumir si sperarien les bombardes e artellaries ques diria deuen trametre per mar a Gerona o per algun altre dan inferir. Veents tants mals en lo mon no stam sens spant. Per tant molt magnifich e molt savis senyors avisam de aço vostres savieses. E

si alguns dubtes o perills veurets en aço segons se pertany de vosaltres vullats proveir. Aci segons saben vostres savieses son los dits rems de galea XXX dels quals ha comprat lo dit mossen Vilamari e lo dia present es stada aci la dita galea qui sen volia portar los dits rems los quals li ha venuts lo dit Spital a raho de XXV ss. la peça. E per tant com havem sabut per home de aquesta vila que vosaltres los volets quils havets necessari no havem permes los sen hajen portats ans los detenim fins feta a vosaltres la present consulta. Siam avisats queus sera plasent façam dels dits rems e queus placia donar nos consell com nos regirem en totes coses si les dites galees o alguna delles hi venen si les acullirem ne que farem e per lo portador de la present de totes coses e de novitats necessaries per vosaltres plenament siam avisats. E tingaus molt magnifichs e molt savis senyors lo Sant Sperit en sa guarda. En Blanes a X de juny del any Mil CCCCLXII. —Als beneplacit e honor de vosaltres promptes los sindichs de la vila de Blanes.

Als molt reverends egregis e magnifichs mossenyors los diputats e novena de les banderes en Barchinona.

Mossenyors. Air reebi una vostra letra en la qual me donau licencia de anar aqui. Es la veritat que la letra que yous fiu volenthi anar per informacio vostra de les coses que aci sabia e sentia e aço per quant en aquelles hores noy havia gens del exercit ni sabia no-

va de ells vist que aci lo meu aturar no fahia fruyt lavos. Empero apres arribada gent ço es trecents homens e vint e cinch spingarders e som entrats en pratica e maneig de molts negocis concernents lo temps e actes que per letres altres quant he pogut ni sabut vos he avisats e que lo meu aturar aci es fer algun be no solament per prechs de aquesta vila e dels capitans cinquantenes qui aci son que tots me han pregat atur ab ells e no men partescha mes ab la major voluntat del mon yo he tengut e tench opinio irrevocable de no leixar lo exercit ans fer mort e vida ab ell metent tot mon studi e diligencia quant pore ni sabre en lo benefici de aquell e servey de Deu e del publich si donchs per vosaltres lo contrari nom era manat. A que yo tots temps sere obedient com a bon fill vostre. Lo que he avisar a vostres reverencias es com he reebut un correu de Leyda ab letres dientme molts avisos en sentencia continent ço que vostres reverencies avisen e me so plenit de legir la letra que ells vos fan. Placiaus provehir a tot. Mes vos certifich com es arribada la crida gloriosa e de savi consell proceida la qual hora per hora havem feta publicar. Lo que dehien los oynts a grans veus beneyts sien los enteniments que axi han pensat e les lengues que tant be han parlat e la ma queu ha scrit etc. Yo he fet un tractat ab los de Tarrega que ab la ajuda de Deu haurem a nostra ma si la gent del exercit cuyta de venir car aci noy ha vuy sino docents homens e vint spingarders e a Verdu cent homens e cinch spingarders e no es mester aquesta vila reste desfornida per

certs sguards etc. E axi mossenyors suplich vos façau venir gent car no volria quem vingues negun desastre e vull ho fer al segur e axi hajam gent e farem tota res de be. Les letres de Tarrega vos tramet continuadament. May faç sino scriure per totes aquestes circunstancies e lochs viles reyals e de barons confortant animant induint exhortant amonestant e cominant tot a util del Principat e lur e torn vos a suplicar hajam gent car si gent havem tot ho haurem. En lo fet de Tarrega jals tinch a noves dantlos bones sperances. En Balaguer entra a nit don Felip de Castre lo jove ab XXX rocins e mossen Rebolledo ab cinquanta rocins e altres. Larchebisbe de Tarragona e lo comte de Prades noy son venguts encara. Don Felip de Castre lo vell tire mal cami no leixe venir los de Guimera aci que son vehins e obligats a aquesta vila. Tots los circumvehins de açi se forneixen e aquesta vila no pot fer valença de gent per a defora. Placiaus trametre ya gent. E mes avant trameteu moneda car aquesta gent no han que despendre. Havem mester algu qui despenga a les necesitats del exercit car la moneda quem donas ja es despesa e ara despench del meu e hajam polvora e passadors e artellaria signantment çarabatanes e vos mossen daga digau an Simo Balaguer que la gracia que ha a trametre per als pahers de Leyda e les artellaries de dita ciutat vinguen prest aci o lla on yo sere. No he mes a dir. Deu sie ab tots. De Cervera dijous a X de juny a VIII hores de mati. Apres es vengut aci mossen Francesch Sunyer cavaller de Leyda dirigit a mi de

part de dita ciutat dient com lo Rey volia pendre lo marquesat a sa ma e los pagesos se son defesos be e han recorregut a la ciutat de Leyda la qual los ha trames forniment e artelleria no contrastant la Senyora sua e Senyor son de contraria opinio. Mes vos avis com me ha dit mossen Sunyer que lo Rey te audiencia e use de jurisdiccio e ha fet algutzirs e tot lo joch de Rey exercint etc. e vos avis com va armat pero barbut e trist desesperat e diu que pus que pert la sua muller que vol morir aci. En aquestes parts haura gent qui pendran sou. Siaus avis e mes seria mester se mudassen los oficials empero es mester que sapiau e vos informeu be de quines gents fiareu. E mes es mester trametre una provisio a Leyda e en aquesta vila que per homens per ells elets puixen veure quins lochs e viles ne castells son per tenir se quins se deuen derrenclir etc. Tramet vos les letres de Tarrega ensemps ab les de Leyda. Feta la present son arribats docents homens del exercit molt cansats e fins hajen reposat nons en podem servir. — Mossenyors a tota vostra ordinacio molt prest Joan Agullo tot vostre.

Sigue la carta inclusa, á que hace referencia la que antecede.

Al molt honorable e de gran saviesa mossenyer mossen Joan Agullo cavaller en Cervera.

Molt honorable e de gran saviesa mossenyer. Vuy

qui es dimecres entre cinch e sis hores apres mig jorn e a VIIII de juny havem reebuda una vostra letra e aquella haver rebuda per tant com la causa de que tracta es de molta importancia havem haut aplegar certs prohomens e no tots aquells qui haviem necessari. E aço per tant com eren alguns de aquells fora la vila e decontinent fem legir aquella. E lesta aquella han determenat que prestament sia tengut e congregat concell general lo qual sobre les coses contengudes en aquella puixa determenar. E de la determenacio de aquell ne serets certificat a les dues hores apres mija nit prop vinent Deu volent. E sia lo beneyt Jhesus en guarda e proteccio vostra pregant vos afectuosament vullau incautar al portador del portal del pon que a la dita hora sia al portal per poder entrar lo portador de la present. De Tarrega a VIIII de juny LXII entre set e vuyt hores apres de la recepcio de vostra letra. — Mossenyor molt honorable los qui se recomanen molt a vos. Pahers e prohomens de la vila de Tarrega.

Celebróse otra reunion en este dia, que tuvo lugar en la sala grande de la Diputacion, siendo únicamente el objeto la expedicion de las siguientes cartas.

Al honorable senyer En Galceran Marquet capita de la vila de Hostalrich per lo Principat de Cathalunya.

Honorable senyer. Vostra letra havem rebuda avi-

satoria de les coses necessaries a tuicio de aqueixa vila de que havem plaer. Responents vos nostra intencio es los homens de la vila ab lo menys dan llur que fer se pora scuren valls e adoben murades e altres coses necessaries. Vos per esser capita ja podeu intitular oficials a vostre ofici necessaris. Sieus avis. Decontinent vos sera tramesa una conestablia per compliment dels cent homens que demanau. Daqui avant vos pregam e encarregam retau be lo deute al carrech que teniu de la custodia de aqueixa vila segons loablament haveu acustumat e de vos se confia. Dada en Barchinona a XI de juny del any Mil CCCCLXII. — Los diputats del General e concell llur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Als molt honorables e savis senyors los pahers de la vila de Cervera.

Molt honorables e savis senyors. Vostra letra ir feta havem rebuda. Som avisats de la crida que aqui haveu feta publicar e de la gent que haveu tramesa a Verdu e de altres moltes coses. Nostra intencio es e axi ne scrivim al honorable En Johan Agullo que la gent del exercit no sia spargida ans stiga amassada car tota plegada pot fer molt e dispersa facilment ne seria damnejada. Lo tracte de Tarraga nos fa star en algun pensament que vaja lest. Sia hi be attes. Tenir los a noves nos par saviesa mas trametre hi gent nons sembla port comoditat majorment stant en aqueixes

parts la gent contraria. Tot vos sia avis. Ab aquesta vos trematem una crida deliberada fer per lo fet de la Senyora Reyna. Feu la de continent publicar. Daqui avant no espereu largues respostes nostres car occupats no podem molt stirar la ploma que quiscu se sforç a be e virtuosament obrar com es necessari attesa la concurrencia del temps. Si aqui ha gents no acceptes a la patria provehiuhi degudament. Nosaltres e aquesta ciutat fem aci tot lo possible e hajau a cert que res no manchara. Dada en Barchinona a XI de juny del any Mil CCCC sexanta dos. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e concell llur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor aparellats.

Als molt honorables e savis senyors los pahers de la ciutat de Leyda.

Molt honorables e savis senyors. Vostra letra de VIIII del corrent mes havem reebuda. Havem plaer dels avisos en aquella contenguts. A mossen Joan Agullo havem scrit que la gent del exercit no sia spargida ans stiga amassada etc. ut supra totum.

Als molt reverends magnifichs e honorables senyors los senyors de deputats e concell lur representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends magnifichs e honorables senyors. Lo senyor comte capita general del exercit en sa partida

ha leixat a nosaltres per capita de aquesta vila lo honorable En Galceran Marquet cometentli que ab summa diligencia entengues en totes coses necessaries en la custodia e defensio de aquella. E segons experiencia ha mostrat en quant havem pogut veure e conei-xer fins aci lo dit capita ses portat degudament axi en be custodir la dita vila e en veure les coses necessaries en aquella com en altra manera de que stam prou aconsolats per lo present e les mes coses occorrents en la negociacio de aquest fet ell fa ab dellibe-racio e consell de nosaltres segons per lo dit senyor comte capita li es stat manat. E es ver que regonegudes per lo dit capita ab nosaltres ensemps les muralles e forces havem trobat aci fallir moltes coses assenyaladament la mes part dels merlets corredores mantellets verdesques e alguna partida de peu o fonaments en alguna part del mur. E no resmenys los valls que farien scurar e en los portals haver gran defalliment de ponts com si puixa venir a peu pla fins a les portes e algunes altres concorrencies havem vistes esser necessaries a la defensio de la dita vila la qual nos sembla se deu haver a memoria per quant es la clau daquesta terra deça. E mes avant havem vista una altra gran necessitat ço es quel dit capita sta aci ab poqua gent car entre la dita vila e la torre major qui es sparçada no te pus de sexanta homens. E per ço semblaria a nosaltres vostres magnificencies deure proveir molt promptament en totes les dites coses com vejam en quant podem sentir lo temps ho require hon mes caminam. E les dites obres expedirles

es una hora un any. E per semblant lo compliment del nombre de la dita gent necessaria. E semblavens que per vostres reverencies deuria esser aci tramesa per lo present altre tanta gent com lo dit capita vuy te entre los quals hagues de deu en quinze spingarders e ab lo adjutori de nosaltres la donchs aquesta vila creem seria prou guardada. E placiaus no maravellar vos de aço que diem de les dites obres car aquesta vila sta vuy opresa de diversos altres carrechs en que vostres reverencies deuen haver gran consideracio axi com creem fermament hauran e no sabem aço quant se durara. E axi mateix fernos haver unes trenta cuyraces bones e competent for e ab spera de algun temps rahonable en forma que ab lo dit capita pugam millor defendre aquesta vila e nostres persones e dels habitants en aquella suplicant vos encara per vostra merce voler nos fer aquells avisos que vostres reverencies coneixeran esser factibles per occasio del present negoci per nostra consolacio e repos e encara havernos en aquella memoria e amor que de vostres magnificencies be confiam car tots nit e jorn pregam nostre Senyor Deu e la sua gloriosa mare e lo benaventurat Charles nos vullen dar victoria e bon consell sobre lo dit negoci a servey de Deu e manteniment de la cosa publica de aquest Principat e dels habitants en aquell en que havem ferma sperança ho faran infalliblament. E vullaus nostre Senyor Deu conservar per lonch temps benaventuradament. Scrita a Hostalrich a VIIII de juny del any Mil CCCCLXII.— Aparellats a tota vostra ordinacio e manament qui en

vostra gracia se recomanan los jurats e prohomens de la vila de Hostalrich.

Als molt honorables e savis senyors los procuradors de la ciutat de Tortosa.

Molt honorables e savis senyors. Vostra letra de VIII del corrent mes havem rebuda ab translat de les instruccions a vosaltres explicades per Johan Albion trames per lo Senyor Rey. La resposta que feta li haveu nos ha molt contentats car es qual fer se devia. Tota hora que aci sera trames per lo dit Senyor creu sera pertinentment respost. Com moltes vegades vos havem scrit siau vigils e attents en la custodia de aqueixa ciutat e en recullir messes vitualles e altres coses necessaries e no dubteu en res car nostre Senyor Deu es e sera de nostra part pus justissima causa prosseguim. Ab aquesta vos tramatem una crida tocant lo fet de la Senyora Reyna feula de continent publicar segons es provehit se façe per tot lo Principat. Nosaltres e aquesta ciutat fem tot lo sforç e altres provisions necessaries a totes les coses que concorren. E dat compliment al fet de Gerona Deu volent tantost sera provehit a altres per tuicio e indemnitat del Principat. Del fet de la nova imposicio sobre les lanes nos maravellam molt de vostra intencio. Pensar deurieu quant hi va e quant es cosa inçoportabla. Nous maravelleu si daci avant no haveu largues letres nostres car occupats en tantes fahenes nos pot a tot suplir. Sforçau vos en be e virtuosament obrar com loabla-

ment haveu acustumat e no vullau de totes particularitats resposta car lo temps no ho comporte. E sia Jhesus proteccio vostra e direccio dels negocis que proseguim. Dada en Barchinona a XI del mes de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e concell llur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor aparellats.

Al molt honorable mossen Johan Agullo sindich de la ciutat de Leyda.

Molt honorable mossen. Vostra letra e altres avisos havem rebuts. Som contents del que fins aci haveu fet quant es empero al trametre gent a Tarrega Verdu ne altres parts stam en algun pensament no sia tracte per damnejar nostres gents. Guardau hi car ja veeu quant hi va. Nostra parer es segons vos havem scrit no scampeu la gent teniula amassada car tota plegada pot fer molt e dispersa es perillosa attes les gents darmes contraries son en aqueixes parts. Creem a la hora dara la mes part de la gent sera junta ab vos. Nous maravelleu de la tarda car ab lo temps caloros no podem axi spatxar lo cami. Continuament vos ne trametem mes. E Deu volent dat compliment al fet de Gerona sera provehit en tal manera que tot lo dit Principat stara be. Confortau los que prest haureu aqui home ab diners per refreschar lo sou e suplir a altres necessitats. La gent de Tarrega poreu tenir a noves en la millor manera queus parra. Sobre tot aqueixa vila

sia be guardada e si gents hi ha qui no vagen dret faça se lo degut segons ja vos havem scrit. Aci continuament se fa tot lo sforç e altres coses possibles. E sia Jhesus proteccio vostra. Dada en Barchinona a XI del mes de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Al bonorable senyer En Johan Mari loctinent de procurador de la vila e baronia de Martorell.

Honorable mossen. Vostra letra havem rebuda restam molt contents de vostra bona voluntat e avis. Responents vos som contents que si homens passaran per aqui embossats e sospitosos sien per vos descuberts e regoneguts per manera que res no puixa noure a aquest Principat. Dada en Barchinona a XI del mes de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e concell llur representants lo Principat de Cathalunya aparellats a vostra honor.

Al molt egregi e strenuu baro lo senyor comte de Pallas capita general del exercit del Principat de Cathalunya.

Molt egregi e strenuu baro. Per moltes gents e vies som certs que algunes persones serien en la força de la ciutat vella la qual ab la ajuda de Deu ha esser ex-

pugnada no ab pler llur ans ab molta congoixa e desigen esser fora de alli e servir la terra. Per ço a suplicacio llur pregam encarregam e exortam vostra gran noblesa que aquelles tals si liberament volran exir accepteu e degudament tracteu. E per quant som certs mossen Anthoni Guillem de Montanyans as dins ab la Senyora Reyna no en derogaçio de la empresa del Principat com sien be certs de la sua sana sencera e ferma intencio e voluntat que ha com a vertader cathala altra vegada vos pregam en totes maneres lo hajau per be recomenat com ne sia molt merexador. E sia Jhesus proteccio vostra. Dada en Barchinona a onze del mes de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e concell llur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor aparellats.

Als honrats senyors les jurats e prohomens de la vila de Hostalrich.

Honrats senyors. Vostra letra havem rebuda a la qual responem que ja havem scrit al honorable capita de aqueixa vila sobre lo fet de les muralles e valls conferiu ne ab ell del qual confiam que axi en la custodia de aqueixa vila com en tenir en pau les gents e castigar mal factors se haura tota temps virtuosament com ha acustumat e sius parra mostrauli la present. Del fet de la gent que demanau axi mateix scrivim al dit capita que decontinent haura recapte e no dubteu que si vehiem necessitat nosaltres provehiriem altra-

ment aqueixa vila. Per al present no fretureca ab la gent que hi es la que trameterem tan prest e la virtut e bona voluntat de vosaltres com a bons cathalans som certs stan be segurs. De les cominacions del egregi comte vostre nous congoixeu car ans no exira de nostre poder vosaltres sereu be segurs e aquest Principat nuncha oblidara lo que virtuosament haveu fet feu e fareu ans se recordara plenament. Tota endressa a nosaltres possible vos donarem en haver cuyrasses e altres coses les hores que volreu ab tot vuy en dia hic haja carestia e fretura de totes armes. E sia Jhesus ab tots. Dada en Barchinona a XI del mes de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e concell llur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor aparellats.

Als molt honorables e savis senyors los consols de la vila de Puigcerda.

Molt honorables e savis senyors. Avisats som vosaltres haver inhibida treta de vitualles a la vila de Vilafrancha de Conflent la qual com sabeu sta ferma e virtuosament ses haguda e se ha en les fahenes que concorren a conservacio del Principat e de les libertats de aquell. Pregam vos per ço ens encarregam quant mes podem vullau a la dita vila continuar lo bon custum de provehir se de aqueixa terra car ultra que fareu lo degut e ço que a bons vehins se pertany e encara nosaltres vos ho gratirem molt attesa major-

ment la concorrencia del temps. E sia Jhesus protecció vostra. Dada en Barchinona a XI del mes de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e consell llur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor aparellats.

Als molt honorables s savis senyors los consols e concell de Vilafrancha de Conflent.

Molt honorables e savis senyors. Vostra letra de tres del present e oida la creença explicada per lo honrat En Bernat de Marimon e per Nanthoni Lanço restam molt contents de la bona e sana intencio vostra que haveu en lo benefici e conservacio del Principat e de les libertats de aquell a tots comunes de que molt vos comendam e ab tot façau lo ques pertany a vertaders e virtuosos cathalans encara aquest Principat es e sera recordant de vostre be obrar. Venint al fet de les coses demanades per aqueixa universitat la veritat es que fins açi socorriment algu no es stat fet a alguna universitat particularment per ço com no es vist esser expedient mes lo egregi capita com sabeu es en camp ab lo exercit e dat compliment al fet de Gerona si a Deu sera plasent entendra en coses qui seran seguritat de tots. Lo Senyor Rey ere dos dies ha passats en Balaguer ab alguna gent a cavall e de peu per entrar en lo dit Principat. Nosaltres e aquesta ciutat fem los sforçs e provisions necessaries. Vosaltres siau vigils e attents en la custodia vostra e de

aqueixa vila e feu les provisions de vitualles armes e altres coses necessaries com han fet e fan les altres universitats del dit Peincipat. Nosaltres scrivim als consols de Puigcerda sobre la treta segons volen. E sie la Sancta Trinitat proteccio vostra. Dada en Barchinona a XI de juny del any Mil CCCCLXII. — M. de Monsnar dega de Leyda. — Los diputats del General e llur concell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor aparellats.

Als molt honorables e savis senyors los consellers de Manresa.

Molt honorables e savis senyors. Dues vostres letres havem rebudes la una avisatoria dels correus qui per aquexa ciutat e per la vila de Sent P. Dor son passats e passen quescun dia e laltra com haveu rebuda e publicada la crida e haveu treta la bandera e altres coses alli contengudes. A les quals vos responem haguerem haut gran plaer los dits correus fossen stats retenguts. E per ço vos encautam daci avant sien tots presos e letres levades qui parague a vosaltres porten alguna suspicio car en temps som que no es master se façen comport algu e axi vos pregam ho façau eu scrivau a la dita vila de San P. Dor e totes altres parts on correus degen passar. Quant al fet del capita que haveu elegit en aquexa ciutat par a nosaltres esser stat be fet home de be es e qui creem dara bona raho del carrech que li haveu comanat. Avisants vos que tot capita ha facultat e potestat de totes coses

qui sien a benefici e conservacio de la cosa a ell comanada e en repellir e propulsar tots enemichs e altres coses qui contrariar e dampnejar poguessen e per ço no fretura darli nova potestat de fer recullir en aquexa ciutat los vehins e seguir la bandera sta en pratica de les terres regiu vos segons es acustumat. Veritat es que al present la guerra no es talment en esser que tots strenyments se hagen fer pero les coses poden menejar e conduir ab bona pratica e voluntat de tots en manera que la bandera sie per tots acompanyada e venint lo cars de necesitat tot hom se reculle ab sea vitualles e altres coses. Quant es al fet dels gitats de pau e treua no es vist al present fretura dar tal guiatge pero nosaltres ho posarem en concell e fersen ha delliberacio la qual vos sera manifestada. Daqui avant cove obrar virtuosament axi com be haveu acustumat. Certificant vos nosaltres no fallirem en res que degut e necessari sie. E tingues la Sancta Trinitat en sa proteccio. Dada en Barchinona a XI de juny del any Mil CCCCLXII. — M. de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e llur concell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor aparellats.

Als honrats senyors los jurats e prohomens de la vila de Sent P. Dor.

Honrats senyors. Vostra letra havem rebuda per la qual e per informacio den Gaspar Portir sindich e conceller vostre som certificats de la gran persaveran-

ça vostra en voler mantenir la terra e les libertats de aquella a tots comunes de que molt vos comendam e veem certament son vertaders cathalans per la qual raho aquest Principat es e sera be recordant de vosaltres e de aquexa vila e conaxareu que en cars de necessitat no faltirem a res que master sia per la conservacio vostra. Veritat es que la guerra per gracia de Deu no es en tal esser que fretur al present de capita ne de altre major provisio. Lo fet de Gerona Deu migenant haura prest compliment e lo egregi capita ab lo exercit fara altres coses que seran a seguretat de tots. De la gent que dieu haver sentida en aquexes parts no pot esser sie de la companya del Senyor Rey ans creem sie aquella que nosaltres havem provehit stigue en certs passos per resistir a la gent darnies si entrave. Pero tota via es gran seny e prudencia star recelos e attent en la custodia de la vila. Del Senyor Rey no sabem als sino que de Tarrega ere tornat a Balaguer. Si per cars nostres gents arribaren en aquexes parts eus havien master feu los bon acullament ab lurs diners e encara ajuda si ops es en lo que a fer hauran. Si correus passaven per aquí en totes maneres sien aturats e les letres retengudes. Si conexeu porten suspicio alguna e per no venir tota vegada fins açi pereu ne conferir ab los honorables consellers de Manresa. E sie la Sancta Trinitat proteccio vostra. Dada en Barchinona a XI de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda.— Los diputats del General e lur concell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Als honrats senyers los sindichs de la vila de Blanes.

Honrats senyers. Vostra letra havem rebuda avisatoria dels XXX rems que haveu retenguts per servici del Principat de la qual cosa havem hagut gran plaer per tant com axi per aquest acte com per les altres coses precedents havem vist vosaltres com a vertaders cathalans tenir ferma voluntat e virtuos proposit en lo benefici e conservacio de la terra e de les libertats sues a tots comunes de que molt vos comendam. Certificants vos aquest Principat es e sera be recordant de vostre be obrar. E per quant stau ab algun reçel de les galees de mossen Vilamari vos debim esser summa providencia majorment en tal temps. Pregant e encarregant vos que axi de les dites galeas com de totes altres coses que damnejar vos poguessen siau recelosos e attents a la indempnitat vostra y de aqueixa vila los dits XXX rems podeu lexar pendre a quis vulle car no son tals com master los haurem. E sia la Sancta Trinitat proteccio vostra. Dada en Barchinona a XI de juny del any Mil CCCCLXII. — M. de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e llur concell representants la Principat de Cathalunya a vostra honor aparellats.

Als molt honorables e savis senyors los pahers e concell de la ciutat de Leyda.

Molt honorables senyors. Enviam vos copia de una crida la qual havem feta aci vuy publicar e per tots los caps de les veguerias. Pregam e encarregam vos que de continent la façats publicar axi com sta ordenada sens intervencio de oficial algu e avisau nos del dia que sera publicada. Dada en Barchinona a XI de juny del any Mil CCCCLXII. — M. de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e llur consell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor aparellats.

Se escribieron otras iguales á las universidades en cuyos puntos habia diputados locales, junto con los pregones.

El mismo dia fueron entregadas á los señores Diputados y Consejo las siguientes cartas, interceptadas á un correo que enviaba el señor Rey á la señora Reyna.

A mi amada mujer la Reyna Daragon.

Mi ninya e mi Senyora bella: Oy vine aqui a esta villa tuya de Tarrega la qual con gran lealdad e voluntat me ha recebido esta bien dispuesta a tu servir. He les concordado en cierta diferencia que era entre algunos. He los puesto en treua por un anyo e X dias de tenencias. Yo mi Senyora spero de aqui a dos dias que tendre quinyentos de cavallo e mil peones e cras seran con mi el arcebispo y el conde de Pradas e lugo acordaremos el camino que devemos de fazer si ya

tu mi amor no me mandas que faga otro que aquello se obedescha. Por toda esta setmana seran en Balaguer seyscientos de cavalló o mas. De tu royal stado e desse mi oinyo que Dios vos guarde me manda siempre scrivir de tu mano. Scrita a VIII de junyo.— El que mas que a si te ama el Rey Juan.

A mon Senyor molt Excellent lo Senyor Princep.

Molt alt e molt Excellent Senyor.

Per lo plaer que vostra senyoria haura de saber noves del Senyor Rey yo so plegat vuy ab sa Majestat que axia de Balaguer e venia la via de aci de Tarraga on es stet ben rebut hi ab gran obediencia per tota aquesta gent de la vila hi de tots aquests lochs de assent. Sa Senyoria sta molt be de sa persona que es la major gloria del mon de veurel hi sta ab molt desig de veure a vostra Senyora la qual nostre Senyor conserva per mans de la Senyora Reyna hi de vostra Senyoria. De Tarraga a VIII de juny. — Senyor ab vostra Senyoria humil servidor. — Bernat Johan Çalla.

A la S. R. M. de la Senyora Reyna.

S. M.

Dos jorns ha scrivi a vostra gran Excellencia de Balaguer a on lo Senyor Rey era entrat. Vuy sa Majestat ab cent de cavall es entrada en aquesta vostra vila de Tarraga en la qual es stada acullida ab gran

obediencia. Dormim aci sta nit. Demati tornam a Balaguer a on es restat larchabisbe de Çaragoça ab la resta de la gent. Tarraga dien que sens gent ella son per defendres e que no aculliran gent de Barchinona. Lo comte de Prades e lo archabisbe de Tarragona speran crech jo hic seran passat dema e sera venguda molta gent della del Senyor Rey e tom preat serem aqui nostre Senyor fara ruire e reguar largament e gloriosa vostra reyal Majestat. De Tarraga a VIII de juny. — De V. R. M. — Humil vassall e servidor Francesch Burgues.

A la Majestat de la Reyna nostra Senyora.

El Senyor Rey es venido hoy en Tarraga donde es estado muy bien recebido he reconsiliado quasi todo Urgell excepto Agullo. Manyana se vuelve a Balaguer por recoger toda su gente y sin perder hora, yr haven V. S. y ahun que dona Isabel maya escripto que yo negi doy pro diligencia creha lo V. S. por el contrario que pardios vos sabiays lo que sea osado en prender por una vez V. S. sta coorrida lo qual sera tam preato que la providencia del conde de Pallas temo y baste por anas que se faga ventar. El Senyor Rey magen flaco pero sano. Su entrada de les partes de aça va decadel-dia prosperamente y las gentes perdiendo se miedo se van de cadeldia reconsiliando. Y mande vuestra Excellencia lo que plasiente li sia. De Tarrega martes. — Senyora. — De V. S. humil servidor qui besa vuestras mans. — El comenador de Monço.

Siguen las cartas que fueron recibidas, en este dia, por los señores Diputados y Consejo.

Als molt reverends e magnifichs senyors e de mi cars mestres los diputats de Cathalunya.

Mossenyors molt reverends e magnifichs. Encara que per altra letra haja pagat mon deute al que la patria me obliga per sollicitar vos e despertar pus largament lansia que vostres savieses crech deu tenir del be de la republica yo e alguns altres cathalans qui aci som havem delliberat de trametreus lo present portador qui es persona fiable al qual vos placia donar creença de tot lo queus dira per be e seguretat de tota la patria com ell haja viat a lull e sapia largament les coses que a nosaltres de aquexa terra es vijares vos deuen esser manifestades per los perills que tots generalment e particular ne reportam. E placiaus haver me per recomenat en les gracies e beneficis vostres delliberant no partir de aci fins cobre vostra resposta per ço que si deça vos pore fer altres majors servicis que sia prompte a tot lo que per vostres savieses e senyoria manat me sia. De Leytora a XIIII de maig. — Mossenyors al manament e ordinacio vostra prest quim coman en vostra gracia Pere Jacme de Guardia.

Als molt reverends magnifichs honorables e de gran providencia senyors los diputats e consell lur representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends magnifichs honorables e de gran providencia senyors. Dimecres prop passat en la nit e ir demati reebi per correus dues letres de vostres reverencies de les quals he haut plaer singular e de continent fiu per aquesta ciutat ab veu de publica crida publicar la crida per vostres reverencies tramesa de que mes stat dit quo no tarda vench a noticia de la Senyora Reyna. Per les letres qui eren romases a mossen Vilamari dreçades e ir rebudes per Joan Doriola correu se pren conjectura que lo enemich e privada persona qui en Tarrega es entrada no es dubte algu vol aci tirar si possible li sera e haura los passos segurs lo que veig dificil. Vostres singulars provisions que de gent haveu fates considerades pero on ho faça si atent arriba per mi li sera fet tal impediment e obstacio que no cumplira son mal proposit. La sua voluntat es entrar en la ciutat vella e aqui ab la Reyna ferse fort. Ha intelligencia ab En Verntallat qui es aci vengut a prop duna legua al cami de Banyoles e Ridellots de la creu. Yo a nit li trameti lo baro de Cruilles ab gent de cavall e de peu e ab gran part dels homens de la vegueria e per altra part hi he trames mossen Joannot Çarriera ab gent axi mateix de cavall e de peu per forma si fer se pot los meten en mig e li donen la mala sequencia. Encara non se res. Aquest

desbaratat li mancheran granment los comptes que ha levats car segons yo comprench la sua entrada den esser diumenge qui ve e tinch en opinio firmissima se trobara sola. Yo tinch la dita ciutat encircuida de molta gent per manera no pot exir ni entrar un gat que no sia vist. So avisat stan un poch strets singularment de carns de fruytes del tot que la Reyna desija molt yo fac tots los preparatoris deguts. He trameses letres per tota la vegueria e tramet continnament confortanes e preguants los stiguen ab lurs armes prests pera la jornada que per mi seran demanats. He trames a Sent Feliu per mariners e una bombarda grossa que es en la ma nomenada del Rey. E es senyors la veritat aquesta que si per vosaltres yo fos stat encontinent provehit de les coses necesaries ja fora tot en nostra ma. Vostre dilatar e tardar ha donat e dona dan a la faena pero yous fac certs que Deus volent haut les artellaries e coses que trameteu no pasaran moltes hores nostra gent sera dall e yo hi perdre la vida solament senyors vostres reverencies proveesquen en trametrem copia de virctum e polvora de spingurda atarçada que les coses no poden haver sino lo compliment que tots desijam. Ir fi penjar En Sarroli e vuy fare spatlar Canet. Yo com moltes vegades he scrit fare tots temps la honor del Principat e mia ni dubtare metsem a tot perill. Car stich ab molta confiança en la grac justicia que per nostra part tenim. Scrivint la present he hauda nova En Verstallat es fugit. Hanli pres lo qui portava la royal banqueta. Ja he scrit la penjar per lo calant. Sus ara he

reebudes totes les artellèries quem haveu tramesea. Poques hores ha es stat pres un home qui exia de la ciutat vella ab letres de la Reyna en chifres dreçada a certa persona de minima condicio lo sotuscrit demostra van al enemich e persona privada del vezcomte Devol ab que veureu la gent e municio que es dalt. Totes les tramet a vostres reverencies. En Canet es ja executat. Volent cloure la present he rebut per Guillem Pelegri correu a VII hores de nit. Decontinent fare publicar la crida que haveu tramesa de la Reyna apres per altra sera respost. De Gerona a XI de juny Mil CCCCLXII. — A la ordinacio de vosaltres senyors prest lo comte de Pallars capita general del exercit del Principat de Cathalunya.

Als molt reverends egregis nobles e magnifichs senyors los diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends egregis nobles e magnifichs senyors. La present ab cuyta solament es per notificar a vostres reverencies cert avis havem com lo comte de Fox es entrat ja en Pallars e seria ja prop un loch quis diria Tirave ab V o VI mil homens de peu. Dies ha cridam e no sem hoyts car per dilacio e tarda de proveir a passos veem de jorn en jorn per negligencia e tarda perdre molt car se podia provefr als passos de Gascunya. Speram en nostre Senyor encara que prima faç parega dan sera benavenir dela fets. Axi placia a la divina providencia. Seria de malta necesitat

gran sforç vingues de la part deça car creem que lo Senyor Rey sobre alguna cosa certa ell mes en Balaguer e quant mes se tarda mes se fa fort lo adversari. Per ço placiaus ab promptitud entendre en trametre e sforçadament nombre de gents bastant a la defensio de aquesta ciutat e circunstancies e conseguentment del Principat car es de veure que los encontres son e han de esser aci on ell es e provehint e expugnat lo cap de tant damnatissima empresa sera provehit ab la ajuda de nostre Senyor Deu e de la sua gloriosissima mare e dels benaventurats sants sent Miquel sent Jordi e lo glorios Charles a la seguretat e indemnitat del Principat e poblats en aquell e en fer dels enemichs nostres lo que ells ab tanta iniquitat e malicia no concorrent alguna culpa ni causa volien e havien proposit fer de nosaltres e per cuyta grandissima que es vista per la entrada del dit comte. No curant a present estendrens en altres coses fem lo present correu avisant vos mes com a nit entraren LXXX o sent rocins en Balaguer e vuy hi son entrats D homens de peu e tots temps hi atten gent molta. Pensen vostres reverencies quanta necessitat es accorrer aci al encontre en los principis tant hi veen com dir poriem e mes e placiaus scriure a mossen Joan Agullo ab los qui sien justats ab ell vinguen aci e que incessantment socorregau complidament. Encarans semblaria molt util e expedient que ab celeritat provehissen V. R. als passos perque si mes gent havia entrar quels fos fet obstacle. E sia lo glorios Jhesus vostra guarda. De Leyda a X de juny del any Mil CCCCLXII.

Feta la present senyors se ha seguit un gran tumult en aquesta ciutat perque los faeners e segadors han hoyt gran repicament en los lochs circumvehins e axi ab gran avolot se son recullits en ciutat. Diu se han corregut Almenar la Portella e altres lochs de la Comenda de Alguayra. Perque es molt necessari que ab altra diligencia e promptitut que fins aci no haveu desempatxeu trametre la mes gent que poreu car lo adversari es fort e se fortifique. Tots jorns quant mes dilatau donau mes temps al altre fortificar se e meteu a nosaltres en strem perill de perdrens per lo poch poder que tenim en sguard dels altres ab tot que cregan que sou forts en voluntat e animo e en gosar veure tot perill pero havem la empresa perillosa per esser pochs e mal armats. Per çous pregam la cuyteu car faena es no solament nostra mes de tot lo Principat e tenim tots los viures perduts e abandonats si decontinent per vosaltres no es soccorregut ab vostre sforç e poder e stam ab gran paor que aquest hom sta ab grans studis per moltes vies metre divisions en aquesta ciutat pero nosaltres per gracia de Deu stam be units e tancham les orelles a tots los encantaments quens fa. La vostra letra e crida havem reebuda e de continent havem executat lo contengut en aquelles.— A vostres beneplacits e honor aparellats los pahers de la ciutat de Leyda.

Al molt reverends egregis noblès e magnifichs los senyors diputats del General e concell llur del Prin-

cipat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverends egregis nobles e mgnifichs senyors. Dimecres prop passat los consellers de aquesta ciutat me feren anar a la casa de la ciutat e legiren me una letra que havien reebuda vostra e apres me donaren una crida ordonada de part vostra e segellade al peu de aquella contenent en efecte lo Senyor Rey fos hagut reputat e tractat com a enemich de la cosa publica del Principat de Cathalunya per les causes en dites letra e crida expresades. Dient mes avant que prestament fes cridar la dita crida per la ciutat e de fet yo veent que vostrès reverencies nom scrivien nim manaven tals coses e que en la dita letra de consellers no sen fahia mencio stigui dubtant en mi mateix pero vist que la crida era segellada e era venguda dins la letra interclusa e per que les coses venguessen a perfeccio prengui la dita crida e prestament la fiu publicar. En apres vist lo contengut en dita crida que lo Senyor Rey era enemich e tengut per privada persona fonch delliberat que los oficials reyals fossen extincts e per ço volgueren yo axi com a deputat local prengues lo basto al sotzveguer. E de fet trobantse aqui en la casa lo dit sotzveguer yo mi acosti dientli mossen lo sotveguer ja haureu vist que conte la crida pus axi es vos me haureu a perdonar e prenguili lo basto de la ma lo qual ell leixa prest. Apres es stat debatut si lo li tornaria alguns son stats de intencio que li sia tornat altres los demes que no pus es a ma de la terra o vostra. Basta encara no li es stat tornat ans lo exercici de la jurisdiccio se fa vuy per mi axi

com a deputat local e regent la ballia e vegueria de Vich e Osona. Es ver que perque la ciutat havia fetes debenes dels ciutadans e tres capitanies dels ciutadans volgue lo consell que yo acomanas als dits capitans a casu dells un basto per que en cas de necessitat poguessen ajudar e axi ho he fet. Han prestat sagrament e homenatge en poder meu e axi començ a fer dels balles forans. Ara venen alguns per causa de les passions que son en aquesta ciutat e treballen que los consellers vos scriguen lo basto sia tornat al dit sotveguer dient que li fonch promes per los consellers li seria tornat. Los demes contrasten quo no. E he de consell que sens sabuda vostra no ho deig fer e posat cas que se hagues a fer li deu esser levat tantost per les sospitos que hi son o almenys yo no deg posar lo que aport per vosaltres com a deputat local. Per tant mossenyors he delliberat scriureus la present certificant vos de totes aquestes coses suplicant a vosaltres vos placia scriurem com men regire ni que volen que faça com sia prest de hobeir vostres manaments. E placiaus de ferho en tal forma que si report los afanys treballs e desgrats nom romanga ab carrech. E sia lo bon Jhesus e lo benaventurat Charles en vostra proteccio. En Vich a XI de juny del any Mil CCCCLXII.

Apres hagui scrit he sentit que totes les deenes e capitanies de la ciutat com han sabut que los consellers a ma de la promesa volen tornar lo basto al dit sotveguer se avoloten dient que ells los volen vendre e destroir e trair la ciutat car lo dit sotveguer ja en la entrada sua lo hagueren per sospitos e han encara

per moltes rahons e que ara li tornen lo basto stan ne molt torbats e congoixats sino que yols he dit que may lo li tornare nil posare fins vosaltres mossenyors men scrivau e ab aço los he reposats un poch pero ab tot axo dema que es disapte volen tenir consell sobre aço e he dubte que no si se seguescha qualque inconvenient car dien que los consellers no podien prometre de esserli tornat com no fos en lur facultat. E mes que los demes del consell són de contraria opinio. Placiaus mossenyors voler fer resposta de vostra intencio. Jo he acomanats los tres bastons a tres que son persones de fiança ab voluntat dels dits consellers e vuy la ciutat sta be a punt. He pres per assessor lo qui era jutge ab voluntat dels dits consellers e no havent mes a dir me recoman a vosaltres. — De V. R. servidor qui ab vosaltres se recomana Joan Molins deputat local de Vich.

Los señores Diputados mandaron expedir, en este dia, las siguientes cartas.

Al molt egregi e strenuu baro lo senyor comte de Pallas capita general del exercit del Principat de Cathalunya.

Molt egregi e strenuu baro. Per retre lo deute al carrech que tenim continuament es nostra cura entendre en les coses que son conservacio e util del Principat. Considerat adonchs lo fet de la gent darmes de

França e altres parts la qual per moltes vies sentim se preparen havem pensat deures entendre en custodir los castells principals de aqueixa terra. Per ço pregam e encarregam vostra gran noblesa que informant se aqui on ha persones expertes e qui han noticia dels dits castells entre los quals es lo de Pontos de mossen Roger Alamany vullau manar axi als senyors de aquells com als pagesos tenguts a reculleta que proveesquen aquells de vitualles armes e altres coses necessaries per manera que dan o inconvenient algu provenir no pogues al dit Principat per causa dels dits castells. E sia la Sancta Trinitat proteccio vostra e direccio dels negocis que prosseguim. Dada en Barchinona a XII de juny del any Mil CCCCLXII. — Los diputats e concell etc.

Al honorable mossen lo veguer de Camprodon.

Honorable mossen. Per certs afers tochants granment interes de aquest Principat e direccio del tranquille stat de aquell serie necessari haver En Luis de Viladevo de la vila de Ripoll e Anthoni de Viladevo cosingerma seu qui son de la companyia den Verntallat. Per ço vos pregam e encarregam que si comodament poreu haver los dessus dits aquells prengau e be guardats los remetau al egregi capita general de aquest Principat certificant nos de continent ab vostra letra a fi puixam scriure al dit egregi capita general de aquest Principat del que sera faedor. Dada en Barchinona a XII de juny del any Mil CCCCLXII. — M.

de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats e concell etc.

Als molt honorables e savis senyors los pahers de la vila de Cervera.

Molt honorables e savis senyors. Lo honorable En Luis Xetanti ciutada de aquesta ciutat havent carrech per nosaltres ha trames aqueixa via a ops del exercit del Principat quatre caxons de passadors e una caixa de polvora de spingardes tot dreçat a vosaltres. Per ço avisants vos ne vos pregam e encarregam decontinent les dites coses liureu al honorable En Joan Agullo e feune a voluntat sua. Lo treginer ha nom Guillem Blanch. Ja es pagat del port. E sia Jhesus ab tots. Dada en Barchinona a XII de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats e concell etc.

Als molt honorables e savis senyors los jurats de sent Feliu de Guixols.

Molt honorables e savis senyors. Nosaltres trametem per mar certes coses al egregi capita general del exercit de aquest Principat dreçades a vosaltres. Pregant vos per ço eus encarregam ab la major afeccio que podem decontinent vullau dar orde les dites coses de dia e de nit sien remeses al dit egregi capita en Gerona. E ultra que fereu lo degut per la necesitat encara vos ho grairem molt. E sia Jhesus ab tots. Da-

da en Barchinona a XII de juny del any Mil CCCC sexanta dos. — Manuel de Monsuar dega de Leyda.— Los diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Als molt honorables e savis senyors los pahers de la vila de Cervera.

Molt honorables e savis senyors. Jatsia vos hajam scrit darrerament que vostra voluntat era lo exercit stigues amassat e no dispers empero sabut que lo poble de la vila de Tarrega es de bona intencio e han feta publicar la crida en aquella e que alguns dels principals no de aquella intencio serieh exits de la dita vila. Per ço havem delliberat en tota manera que de continent tota dilacio cessant sien tramessos docents homens de les gents del exercit a la dita vila per custodia sua e axi nescrivim al honorable En Joan Agullo. Nosaltres tota hora acordam e trametem aqui gent e sforç e prestament trametrem home ab diners per fer hestreta a la gent e per altres necesitats. Placiaus dar hi tota endreça per benefici del Principat. E sia Jhesus proteccio vostra. Dada en Barchinona a XII de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats e concell etc.

Memorial per los molt reverents egregis nobles magnifichs e honorables deputats del General e concell lur

representants lo Principat de Cathalunya fet an Anthoni Folguers cullidor de les entrades e exides en la taula de Barchinona de les coses que ha a fer segons davall sera dit.

Primerament faent la via de Cervera sollicitara e justara los capitans de cinquantenes e conestables e altres gents del exercit del dit Principat que facen prest la via de Cervera o lla on sera lo honorable En Johan Agullo e ab ells sen ira fins a la dita vila.

Com sera en Cervera si les gents del dit exercit hauran fretura e volran bestreta de mig mes fara la dita bestreta a consell e ab voluntat del dit honorable En Johan Agullo. Empero pagara la moneda apres e no altrament.

E si per correus e spies seran necesaries fer despeses aquelles fara lo dit Anthoni Folguers a consell e ab voluntat del dit honorable En Joan Agullo e no en altres coses. Dada en Barchinona a XII dies de juny del any Mil CCCCLXII.—Manuel de Monsuar dega de Leyda.

Als honorables e savis senyors los pahers e prohomens de la vila de Tarrega.

Honorables e savis senyors. Vostra letra ir feta havem reebuda per la qual restam avisats com haveu reebuda e publicada aqui la crida e fetes totes les altres coses de que vos havem scrit. De que havem haut gran plaer e jatsia de vosaltres alre no creguessem sino lo que es degut e pertinent. Encara vos comen-

dam de la bona sana e ferma intencio que com a verdaders cathalans teniu en la conservacio del Principat e de les libertats a tots comnnes. Per letra del honorable En Joan Agullo som avisats vosaltres desijar haver aqui gent del exercit per ço vista vostra virtuosa voluntat e intencio havem provehit de continent seran aqui docents homens per custodia vostra e de la vila. Pregam e encarregam vos quant mes podem siau vigils e attents en la dita custodia e si los enemichs hi venien sials resistit fortment e poderosa. Nosaltres continuament acordam gent e fem sforç per anar en aquexes parts. Axi no dubteu en res car justisima causa prosseguim e nostre Senyor Deu es e sera de nostra part e ab la ajuda sua los cathalans ab mossen sent Miquel e mossent sent Jordi e lo glorios Carles defendran lurs persones e bens segons virtuosament han acustumat. Dada en Barchinona a XII dies de juny del any Mil CCCCLXII. — Bernad Çaportella.— Los diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Als molt honorables e savis senyors los pahers de la ciutat de Leyda.

Molt honorables e savis senyors. Vostra letra de deu del present havem reebuda avisatoria del ques diria lo comte de Foix esser entrat en Pallars ab gent de peu e de la gent que continuament entra en Balaguer e encara del tumult que en aqueixa ciutat es stat

per la correguda del loch de Almenar. A la qual vos responem tota vegada comendants vos dels avisos. Quant es al fet del comte de Foix no havem tal avis de la Seu Durgell qui es vehina a Tirvia ne de altres parts. Quant es al tumult de aqui no es cosa nova en temps de guerra seguirse corregudes e scandols e alli es la virtut en tal temps esser animos e no apantarse de res. Nosaltres vista la bona intencio del poble de Tarrega e com ne son exits alguns dels principals qui no son de lur opinio havem scrit al honorable En Joan Agullo que de continent hi trameta docents homens per custodia de aquella vila e ja segons nos ha scrit ha stablida la vila de Verdu e axi la gent del exercit fa son lavor e nosaltres tota hora acerdam gent e fem sforç que continuament va al dit Joan Agullo. Nosaltres provehim ab summa diligencia en tantes parts que cove vosaltres vos ajudeu de la bona discrecio que nostre Senyor Deu vos ha comanada pus la gent va en aqueixes parts es fa lo degut. Nens par vosaltres tots o part vos degau maravellar com les coses nos fan ab emprempta. Basta siau confortats e aconsolats que a tot se proveex ab gran sollicitud e cura. E sia Jhesus ab tots. Dada en Barchinona a XII de jeny del any Mil CCCCLXII.— M. de Monsuar dega de Leyda. — Los deputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor aparellats.

Al molt egregi e strenuu baro lo senyor comte

de Pallas capita general del exercit del Principat de Cathalunya.

Molt egregi e strenuu baro. Vostra letra ir feta havem reebuda ensemps ab les letres qui eren exides de la ciutat vella de les quals coses havem haut gran plaer pero la fuyta den Verntallat nos es greu mas tenim sperança en nostre Senyor Deu que dat compliment al fet de aqueixa ciutat totes altres coses succehiran be. De la execucio de Serroli e den Canet som molt contents. Nous poriem dir ab quanta devocio spera la gent vostres correus desijants saber prosperes noves les quals nostre Senyor Deu dirigescha a laor sua utilitat e benavenir del Principat al salvament de les persones e bens. Ab aquesta trametem a vostra gran noblesa quatre patents letres de la delliberacio e acte que es stat fet sobre lo fet de les remenços. Moltes consemblants ne havem dades a pagesos de Osona e de altres parts que son summament alegres. Feula aqui manifestar e si vist vos sera la una poreu trametre ab algun home a aço habil per les universitats de aqueix bisbat. Les altres distribuireu la on sera vist a vostra gran noblesa a fi que nostra delliberacio e voluntat sien manifestades a tot lo mon creents fara molt benefici a les faenes concorrents. Dels enemichs no sabem als sino que son en Balaguer. Tots jorns se ajusten es creu faran lur poder de tirar de dia e de nit aqueixa via si poran. Pero nosaltres havem provehit en manera que ab la ajuda de Deu sens encontre no passaran. E sia la Sancta Trinitat proteccio vostra e direccio dels negocis que prosse-

guim. Dada en Barchinona a dotze dies de juny del any Mil quatrecents sexanta dos. — M. de Monsuar dega de Leyda.

Senyor En Pere de Belloch nos trames a dir de Stalrich en fora nos trametria un proces contra lo comte de Modica. Havemne scrit an Marquet capita lo qual haveu leixat a Stalrich nos trametes lo dit proces. Hans respost que noy sab res. Perque senyor parlaune ab En Belloch e feu senyor la hajam e molt prest. —Los diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor aparellats.

Al molt honorable e de gran providencia mossen Joan Agullo lo traydor (1) sindich de la ciutat de Leyda.

Molt honorable mossen. Jatsia vos hajam scrit que lo exercit stigues amassat e no dispers e redubtassem lo fet de Tarrega empero sobrevengudes vostres darreras letres e avisats que tot lo poble de la dita vila te ferma intencio al benefici del Principat e que alguns dels principals serien exits de aquella e que la crida es stada alli publicada havem delliberat en tota manera de continent hi sien tramesos docents homens qui alli stiguen en custodia lur. La gent o soccors se

(1) Esta palabra *lo traidor* sustituye á la de *mossenyer* que antes habia y que se conoce fué borrada de intento.

fa açi continuament e tots temps tira aqueixa via. E de aço scrivim als pahers de Leyda e encara de aqueixa vila de Cervera e de Tarrega. E sia Jhesus proteccio vostra. Dada en Barchinona a dotze de juny del any Mil quatrecents sexanta dos. — M. de Monsuar dega de Leyda. — Los deputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Al molt honorable e molt savi cavaller mossen Pere Çarriera.

Molt honorable e molt savi mossen. Axi per lo molt egregi comte de Pallas capita general del exercit de aquest Principat com per altres vies som certificats de la bonissima sana e sancera voluntat e intencio que sempre haveu haudes e haveu en lo benavenir de aquest Principat e conservacio de les libertats e cosa publica de aquell e encara de la bona obra cura e diligencia per vos adhibides en la expugnacio de aqueixa ciutat. De les quals coses per vos virtuosament com a vertader cathala fetes molt e molt vos comendam fahent vos cert aquest Principat ne sera be recordant. Per ço vos pregam e encarregam que continuant vostre be obrar siau propici al dit capita en tot lo que mester vos haja. E sia nostre Senyor Deu en proteccio vostra. Dada en Barchinona a dotze dies de juny del any Mil quatrecents sexanta dos. — M. de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e

concell lur representants lo Principat de Cathalunya a vostre honor apparellats.

Bajo la misma forma se escribió igualmente al caballero Juan Çarriera y al arcediano del mismo apellido.

13 DE JUNIO.

No hubo sesion, pere se recibieron las siguientes cartas.

Als molt reverends spectables e molt magnifichs senyors los diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends spectables e molt magnifichs senyors. Lo present jorn per Nanthoni Roguer de aquesta vila havem rebuda una letra vostra scrita en Barchinona a deu del present mes ensemps ab lo translat de una crida la qual se diu ses publicada en aqueixa ciutat scrivint e manant nos aquella publicassem o fahessem publicar per la present vila e nosaltres rebuda aquella ab la reverencia ques pertany axi com aquells qui volen viure e morir per la cosa publica de continent aquella havem feta publicar a la plaça publica davant lo poble de la dita vila. E axi mateix per obeir a vostres requestes e manaments de continent la

havem tramesa a Palamos avisant los ab letra nostra aquella trameten per los locbs contenguts en la letra de vostres R. e M. De aqui avant nous afretura alre a dir sino que lo present jorn havem scrit al senyor capita oferintli totes coses a nos possibles per son servey e per aqueixa raho li trametem una bombarda grossa qui era en la nau del Rey per quant lens ha demanada e axi mateix li trametem passadors lançes gent e tot linatje darmes e tot quant sa senyoria hage mester a nos possible. E tingueus molt reverends spectables e molt magnifichs senyors la Santissima Trinitat en sa proteccio e guarda en gracia e merçe de les quals sempre nos recomenam. Scrita en Sant Feliu a XI del mes de juny any de la nativitat de nostre Senyor Mil CCCC sexanta dos. — Prests e aparellats sempre a honor e servey de vosaltres molt reverends spectables e molt magnifichs senyors los jurats de Sant Feliu de Guixols.

Als molt reverends egregis nobles magnifichs e de molt gran saviesa mossenyors los diputats del General del Principat de Cathalunya e concell llur residents en Barchinona.

Molt reverends egregis nobles magnifichs e de molt gran saviesa mossenyors. La causa de la present es per avisar vostres honorables savieses com vuy dada de la present havem cobrades dues spies les quals ab intervencio del diputat local de aquesta vila havem trameses ço es la una devers les partides de Tolosa e

laltra devers les partides de Limos hon se dehia se fahia cert ajust de gent darmes per les quals vertaderament som imformats que en totes aquelles partides no ha gent darmes ne per lo present si fa altre moviment sino que les gents son manades e ahir que teniem vuyt del present se feu mostra a Pamies quasi a manera de hun manifest ja cascuna vila castell o loch castellans e altres homens de condicio quanta gent han ne quin arnes ne en quina manera stan preparats e que totes vegades que manat los sera stiguen prests ab totes aquelles gents arnesos e potencia que poran e encara dejus Tolosa a hun loch que dien Granada e altre aqui dien Montelba e altres lochs circumvehins daqui son les garnions que tot aquest yvern han stat les quals axi mateix son manades ab tot llur exercit. No sab hom per hon son manades. Diu si que per entrar en Cathalunya e per la via de Limos som certs los gentils e homens de condicio e estat son manats. Diuse axi mateix per la dita raho ço es per entrar en Cathalunya e han hi ja aforats los viures fahents gran provisio daquells. Lo mes dubte que nosaltres havem si es del senyor de Mirapeix lo qual es capita de cinch cents homens e axi mateix fa ajust de gent de la terra e daltres parts e si entrada sa a fer creem aquèix la fara ans que negun altre. E de aquestes coses havem deliberat fervos la present atteses les noves qui eren recomptades perque siau participants de nostra consolacio. Notificants vos mossenyors com nosaltres tots temps stam vigils e attents e fem tots los preparatoris que podem en tuicio e defensio da-

questa vila e terra. Suplicants vos tots temps en son cas e loch nos vullats haver per recomenats segons de vosaltres plenament confiam. E sia molt reverends egregis nobles magnifichs e de molt gran saviesa mossenyors la Santa Trinitat vostra bona guarda. Scrita en Puigcerda a VIIII de juny del any Mil CCCC sexanta dos. — A vostres honor e servey aparellats los consols de la vila de Puigcerda.

Als molt reverend e magnifichs los nou elets del concell del Principat de Cathalunya.

Molt reverend e magnifichs senyors. A les vostres providencies deu anar lo reverend mestre Johan Roys portador de la present. Prech vos li sia per vosaltres donada fe e creença en aço que per ell de part mia vos sera dit e explicat. E Deu sia vostra guarda. De Poblet a XI de juny. — A vostra ordinacio prest lo abat de Poblet.

Als molt reverend egregis nobles magnifichs e honorables senyors los diputats e concell representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverend egregis nobles magnifichs e honorables senyors. Per alguns fets molt ardus toquants benefici e repos del Principat de Cathalunya e lo publich de aquell trametem a vostres grans reverencies nobleses e magnificencies lo honorable En Jaume Tallada sindich de aquesta universitat informat a ple de

nostra intencio al qual vos placia donar fe e creença a tot ço e quant a vosaltres de part nostra per lo dit Jaume Tallada vos sera explicat axi com si per nosaltres personalment era recitat e dit. Suplicant vos tant com podem vostres grans reverencies vullen provehir de contínent en les coses que degudament seran necessaries utils en aquesta vila e tota aquesta terra com tota triga sia perill a tota aquesta terra. E conserveus la Sancta Trinitat en sa amor e gracia. De Cervera a XI del mes de juny any Mil CCCCLXII. — Molt reverend egregis magnifichs e honorables senyors a tot honor e servir vostre prests los pahers de la vila de Cervera.

Als molt reverends spectables magnifichs senyors los senyors deputats del General e concell llur representants lo Principat de Cathalunya

Molt reverends spectables e magnifichs senyors. La nau del Rey appellada vulgarment Castellamar gran temps ha es en lo port de aquesta vila flachament ormejada en tant que moltes voltes es venguda a venir ne a traves en terra e ho haguera sino per la bona ajuda de nosaltres e dels habitadors de aquesta vila es se vengut ara molt reverends spectables e magnifichs senyors que per relacio a nos feta per lo notxer de la dita nau a la predita nau ha sortida aygua per la qual attesa la pocha gent qui es en aquella sta en perill de entrarsen a fons lo que seria total destruccio de aquesta vila e cosa publica de aquella per quant

rebliria lo port e los vaxells marittims noych porien repayrar perque nosaltres molt reverents expectables e magnifichs senyors havem deliberat ab licencia de vostres reverencia e magnificencies mudar la dita nau en un loch qui es della lo port qui se appella los Calasants on ha bon loch es acustumen de desfer les naus e aço perque si sen entrava a fons no fes lo sobredit damnatge. E axí lo portador de la present lo qual es lo notxer de la dita nau es appella Amans Roig va aqui per comunicar parlar e suplicar vostres reverencia e grans magnificencies de les dites coses. Suplicam per ço humilment aquelles que en lo que per lo dit Amans circa les dites coses vos sera explicat doneu plena fe e creença axi com si nos personalment vos ho explicasem. E tingueus molt reverend spectables e magnifichs senyors la Santissima Trinitat en guarda e proteccio sua. Scrita en Sant Feliu de Guixols a XI de juny any de la nativitat de nostro Senyor Mil CCCCLXII.—Los qui a vostra reverencia e grans magnificencies humilment se recomanen los jurats de Sant Feliu de Guixols.

Als molt reverents nobles magnifichs e honorables mossenyors los diputats del General e concell llur representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends nobles magnifichs e honorable senyors. Attesa la concorrencia del temps arduitat e perill de les fahenes zelants lo benefici publich de aquest Principat e volents obviar e provehir a tot dan e si-

nistre quis puga seguir des que es stada publicada la crida per vosaltres a nosaltres tramesa derrerament ab la qual declarau lo Senyor Rey e ses gents haver per enemichs fem aturar tots correus qui per assent passen e registram llurs lletres els interrogam del quens es ben vist. Es se sdevengut que lo dia prop passat passa per aci correu qui ve del Senyor Rey e va a Gerona a la Senyora Reyna e hun cavalleriç del Senyor Primogenit e per quant interrogant aquells nos seria vist ells portar de paraula ançi fahenes de gran importancia prejudicials e periloses en aquest Principat perque per los prohomens per lo concell de aquesta ciutat passats a inquirir contra aquells qui faran ni diran contra la capitulacio segons tenor de una letra a vostres reverencies tremesa ab mija de notari en scrit havem feta reebra les deposicions dels dits correus e cavallariç les quals ensemps ab los dits homens a vostres reverencies remetem per notari publich de aquesta ciutat appellat Johan Ripoll al qual si plasent vos sera dareu fe e creença al que de part nostra vos ne explicara sobre lo dit fet axi com si per nosaltres personalment vos era dit ni explicat. Scrita en Manresa a XII de juny any Mil CCCCLXII. — Mossenyors al que ordonareu promptes los consellers de la ciutat de Manresa.

Als molt reverends egregis e magnifichs senyors los diputats dol Principat e novena de les banderes en Barchinona.

Mossenyors. Per altres vos he scrit axi dels fets de Tarrega com de altres diverses negocis a les quals me refir. La present es per quant aci es vengut vuy En Pere de Sant Climent ciutada de Leyda e per part de dita ciutat e vila de Tarrega ha molt pregat a mi jo hi trametes CC homens o almenys cent per seguretat e custodia de dita vila la qual demostre tenir bona voluntat. E per quant aquest exercit la principal comanda quen haveu fet es als pahers de aquesta vila jo he volgut a ells dirho e proposar en llur consell a fi que les dites coses venguessen al bon proposit e fi desijada attes que aquella vila es en pau e si gent se recullia faria gran dan als fets que tenim dient los mon parer empero per quant jo no tinch la total libertat de dites fahenes e attes he star a concell dells e axi ells me han consellat e determenat que noy trametam nengu. A present los motius que hi donen serien larchs de dir. Han deliberat vage aqui lo honorable En Jaume Tallada sindich llur. De aqui avant lo que deliberareu sera fet açi. Havia arribats fins avuy a mig jorn siscents homens e setanta cinch spingardes. Apres dinar son venguts cinquanta homens e XXV spingardes. Placieus en tot cas del mon trametre diners per aquesta gent que no han que despendre e enpenyoren lo arnes e com los haurem mester nons encalra fer compte si diners no han. No tenem polvora ni nich ha en aquesta vila. Jaus he scrit moltes vegades. Es mester trametau home qui despenga. Jo he fet preparatori en alguns lochs de Urgell de carros per al exercit car en los plans noy hiria segura la gent de

peu sino ab carretaria. No dich mes car la ciutat de Leyda vos scriu tant sovint que a mi freture poch dir. Feta en Cervera divendres à XI de juny a IIII hores apres mig jorn. — Mossenyors del que es molt prest a vostres ordinacions lo tot vostre Johan Agullo.

Als molt reverent e magnifichs senyors los senyors de deputats generals de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverent e magnifichs senyors. La present es per notificar vos com lo Senyor Rey dimarts prop passat trames aci a la vila per hun correu una letra en la qual demanave per part daquesta universitat li fos tramesa una persona axi com se deuria demanar de altres universitats tant be e axi per la vila fonch celebrat concell general e fonch elet en anar al dit Senyor Rey En Johan Salgueda batle de aquesta vila lo qual parti dimecres e fins aci no es tornat. Apres empero partit lo dit Salgueda es vengut del dit Senyor Rey En Ramon Berenguer de Lorach senyor de Calmella e ha portada a la vila altra létra del dit Senyor Rey en la qual segons se publique se deuria demanar tres coses. La primera que la vila vulla acullir certa gent sua. La segona que no acullen degu del General ni del Principat. La terça perques creu deu esser de major importancia no ses poguda saber. Empero rebuda la dita letra de continent fonch cridat concell general mas per quant han deliberat sperar lo dit Salgueda abans de respondre a dita letra lo dit con-

sell no ses tengut ni celebrat per les quals coses tot lo poble de aquesta vila fa una gran murmuracio dient que quatre o cinch dels qui tenen lo regiment vuy ab lo concell den Johan de Vilafrancha castla de aquesta vila los farien perdre donant me carrech en moltes parts de la vila que de totes aquestes coses jo devia haver certificades vostres grans reverencies e magnificencies. E jo vehent les dites coses esser de gran importancia he deliberat fervos lo present avis lo pus cautament que he pogut. Suplicant vos sia de merce vostra voler hi proveir degudament scrivint a la vila o altres provisions degudes fahent que per vosaltres seran deliberades rescrivint me per lo portador de la present del que volreu sobre les dites coses faça. E sia la Sancta Trinitat vostra proteccio e guarda e vulla fer vos obtenir victoria. Scrita en Montblanch a XI de juny del any Mil CCCCLXII.

Apres feta la present es arribat lo dit Johan Salgueda del dit Senyor Rey dient com alguns de la companya del dit Senyor se volien retraure en aquesta vila ab be cent rocins sino com ne son stats trets de sperança segons ell diu empero que lo dit Senyor encaute molt la dita vila se guard be. E axi son ja stades fetes devers alguns altres preparatoris ab molt despit del poble per que com dit he vos torn a suplicar hi vullau fer deguda provisio. Lo portador de la present ha de port nou solidos si li voldreu aquells fer pagar sere content sino hon axi ho ordoneu jol pagare. Lo consol en cap de aquesta vila es anat per pendre concell den Vilafrancha lo qual ha trobat vuy

feta la present ab lo comte de Prades e ab larchabisbe de Tarragona e tots avisats de les coses damunt dites li han consellat que façe la dita vila se tinga al vent e nos declar per una part ni per altra fins altres coses pus ardues hi acorreguen. Los quals comte e archabisbe ab huns cinquanta o sexanta de concell se son dinats vuy a Prades e tiren la via del Rey a Balaguer fent vos de les dites coses lo present avis com mes non hage pogut sobre etc. — De V. G. R. M. humil servidor. — Guillem Carnicer diputat local de la vila e vegueria de Montblanch.

Als molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors los diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors. La constant fiducia e innata fidelitat dels cathalans la qual ab los Illustrissims senyors Reys Darago han sempre haguda ha tengut que algun odi fins en aquests nostres temps no es entre ells exort com aquells la prosperitat e augment del Principat e los cathalans en la lur stable e assueta fidelitat preseverants la sublimitat dels dits senyors Reys cupidament zelassen. E axi stam forçats de admiracio e no sens raho los animos de cascu son torbats que neguna causa de ofensio ne altra justa precehint la Majestat del Senyor Rey vuy regnant metent en oblit los innumerables serveys que lo Principat en ampliacio de la reyal corona Darago per tots temps ab efusio

de llur sanch e destribucio de ses substancies han fets persuasio e consentiment dels reprovats consells de tals qui lo bon zel del dit Principat e menys de sa serenissima Senyoria no desijen segons per vostres letres a VI del present mes de vostres magnificencies reebudes havem prop res vol inimicar an aquell deslibertar destruir e maltractar les quals coses com mes en nostres penses revolvem mes aquelles son perturbades. Com sa Altesa la qual de stranyes jactures nos deu preservar e mur de defensio al Principat en si pendre vulle an aquell dans e injuries inferir lo que evident testimoni declara. Es de condoler que sa reyal corona sots duhiment de la qual lo Principat deu esser custodit e defes axil vulla ofendre e si licit sera privades vindictes exercir deu se mostrar que si de tal perseguint se dege defendre que lo Principat defenent convingue pus greu ofendre. E sabents tot dan e opresio del Principat esser comu interes dels poblats en aquell e per conseguent nostre en la defensio del qual volem ab totes forçes esser participants e a la unio e voluntat de dit Principat esser stat a principi fins a la fi nostre stable proposit volernos agregar e unir. E axi la nostra fixa e permanent voluntat com a vers cathalans es de supposar nostres persones fins al ultimo suplici e nostres bens e facultats despendre per la defensio del Principat e libertat de aquell. Vos notificam stam admirats com fins aci altres letres de vostres magnificencies sino la predita no havem reebudes reputarem ho a consolacio e haguereu sentida nostra voluntat segons ara. Exhortants

e suplicants a vostres presidencies que ab diligent meditacio recogitant lo prosper e tranquille stat del Principat lo qual som certs que ab efecte integerrimo desijau axi strenue en la defensio de aquell vos hajau que daqui avant tumul de laor a vosaltres sia crescut e nosaltres qui aquell ab intima afeccio desijam a la exaltacio comoditat e defensio de aquell a tota vostra ordinacio ajuda e obra entenem sempre a donar. E com sobre alguns caps e afers tochants lo dit negoci los quals aci serien larchs de scriure trametam a vostres presidencies En Pere Mata de aquesta vila exhibidor de la present largament instruit de aquells sobre los quals ab vosaltres ha a comunicar per çous suplicam vos placia dar fe e creença al dit Pere Mata en lo que per part nostra vos explicara e provar en los dits afers segons indubitadament confiam. E sia Deus en custodia vostra. En Guissona a XI de juny del any Mil CCCCLXII. — Molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors. — Los qui a vosaltres se recomanan los consols e concell general de la vila de Guissona.

Als molt reverends e magnifichs los diputats e concell lur en Barchinona.

Molt reverend egregi e magnifichs mossenyors. Per diverses altres letres vos he scrit. La present ara es per notificar vos com yo so molt congoixat per diverses gents los do soccors e ajuda signantment a Tarrega lo que fins aci no he volgut fer e aço per quant los

pahers de aquesta vila no me consellaven e apres vostres letres me han manat yo no devesescha lo exercit. Es ver que per quant En Pere de Sent Climent es stat aci demanant soccors e ajuda de part de la vila de Tarrega la qual diu vol fer valentment ço que lo Principat volra e axi mateix perque la ciutat de Leyda men ha scrit e perque aquell pas si possible sera sia conservat en que va molt he scrit al deputat local e receptor de les peccunies del General assoldejen cent homens bons e tals com consellaran los pahers e prohomens de aquella vila pus sien homens que no sien habitants en aquella car almenys si bondat volen fer no hauran scusa ni empag en poder ben obrar car ells me demanaven ajuda de CC homens o almenys cent. Placiaus scriure als receptors de dita vila façen ço que yols he scrit car si dits homens fan lo degut ab los de dita vila faran son be on no nosaltres no haurem perdut res de nostra gent e lo sou jas dara orde que sera ben segur la servitut. Com passara lo exercit mes avant los dits cent homens se poran mesclar ab nosaltres e per molts bons respectes he haut aquesta consideracio e crech que qualsevulla de vosaltres fos aci ne hauria aquest mateix parer. E axi vos deman de gracia queus sia acepte e si do compliment. Lo Rey es a Balaguer ab uns CCCC rocins e uns CCCC fins en D de peu menace ferir a moltes parts e tramet moltes letres cominatories segons veureu de les quals vos tramet algunes. Ja hi responch la pus pertinentment que puch ni se. La ciutat de Leyda fa infinides letres per les quals veureu lur diligencia. Pla-

ciaus en tot cas trametre les coses en lo memorial contengudes car molt es mester. Aquesta gent de Urgell se spanten molt com no veen entrar lo exercit la via de Balaguer o pur passar a Tarrega e Anglesola que si cuyten sens dubte haurem a nostra posta dites viles. No dich mes. De Cervera dijous a XII de juny. — Moltes altres letres vos tramet per les quals veureu les coses e intencio dels enemichs. — Mossenyors a tota vostra ordinacio prest Johan Agullo.

Sigue el traslado de la carta á que se hace referencia en la anterior.

Trellat de la letra tramesa a Agramunt per lo Senyor Rey.

Lo Rey.

Prohomens feels e amats nostres. Sus ara exint de missa havem reebuda una letra vostra la qual vista e entesa tenim causa de vosaltres de molta admiracio car no son aquestes les profertes e apuntaments fets entre nosaltres car nos mantenim juxta causa en defensio nostra e pacificacio de aquest Principat e los qui son en servey nostre son comendats de loable memoria per la fidelitat que a nos son tenguts la qual es la precipua cosa quel vassall deu guardar a son Rey e Senyor e tots los altres qui desvien daquesta justa via leixen la virtut e abraçen lo vici. Es veritat que nos tenim en gran reputacio aqueixa universitat

tant per nos quant per sguard e contemplacio de la Illustrissima Reyna nostra molt cara e molt amada muller e tenim en voluntat de haver vos per recomenats e no oblidar vostres serveys si per vosaltres nous sera dada ocasio la qual deveu molt attendre. E aqueixes letres en menaces queus han trameses no deuen esser bastants los vostres forts coratges corrompre ne aterrir. Perque vosaltres ab molta raho deveu conduir lo poble a seguir aquella fidelitat que son tenguts a son Rey e Senyor e no sperar macula ni mal renom als vostres successors los quals ab molta fidelitat han obeyt e servit a la Majestat reyal. Car be creem que sereu bastants ab la tanta justicia nostra conduir los a la bona opinio vostra. Daqui avant nos som contents de no anar ne trametre gents nostres en aqueixa vila. Pero tant be volem que per vosaltres no sien vituallats ni recullits en aqueixa vila aquells qui son enemichs e rebelles a nostra reyal corona. Certificants vos que faent lo contrari vos tractarem e tindrem en aquella stima e reputacio que tenim a ells lo qual nos sera massa greu per la molta amor queus havem. Pero puys vosaltres siau causa de vostra perdicio nos serem scusats a Deu e al mon. Al altre cap quens dieu que lo loctinent ha leixat lo basto e nol vulla regir nos per coses tochants nostre servey detenim aci mossen Joan Ferrer batle daqueixa vila e no pot anar per que a nos es vist haurem gran plaer que lo paher en cap prenga lo basto e sia loctinent e exercescha lo dit ofici a benefici de la cosa publica daquesta universitat. Dada en la ciutat de Balaguer a

X de juny del any Mil CCCCLXII. — Rey Joan. — Als feels e amats nostres los pahers e prohomens de la vila de Tarrega.

Al molt honorable mossen Johan Agullo ciutada e sindich de Leyda.

Mossen molt honorable e magnifich e de gran providencia. Apres vos haguem scrit som stats a molta pressa per certes gents que son stades vistes pero nos son acostats a la ciutat. Has mogut un tumult que en vides ho porieu creure e perque en Balaguer ha molta gent justada de peu e de cavall haviem la major congoixa del mon cridant per que mossen Agullo (*lo traydor*) no ve que envides podem levar del enteniment al poble que aço no sia alguna trampa entre vos e nosaltres. Ja sabeu que es aquest poble. Es de molta necesitat vengau de continent ab los mes que poreu car aquests stan tan moguts que nous ho poriem dir e no sens gran perill. Avis havem que sta nit han corregut los de Balaguer als de Almenar e de la Comanda de Alguayra ço es la Portella e per ço ha haut gran repicadiça en tot lo Segria e de alli ses stes aci. Cridava tot lo mon que per vos e lo exercit star vos aquens e nosaltres tant be esser negligents se aegueixen aquests inconvenients que son venguts en punt de avolotar se contra nosaltres. Ja veen quant hi va en conservar aquests pobles per ço us pregam e requirim per part de Deu e del carrech que teniu que vingau car nous poriem dir quant hi va en vostra ven-

guda ab los mes que poreu de continent e sens triga. Les gents tenen animo que nols podem tenir de combatres ab tot lo mon e dien que nosaltres los tenim a noves de dia en dia. Perqueus pregam que vingau prest que com vos vejeu staran reposats e com que hajam mester fare que no speren. E per la present no havem mes a dir sino que la Sancta Trinitat sia vostra custodia. De Leyda a X de juny del any Mil CCCCLXII. — Los pahers de la ciutat de Leyda a vostra honor aparellats.

Al molt magnifich e savi mossen Joan Agullo ciutada de Leyda.

Molt magnifich e savi mossen. Una vostra letra havem reebuda a VI del present mes per mans del senyor En Miquel Calaf significant nos en aquella com de Leyda en fora nos haveu scrit notificant nos com per part del Principat vos haveu carrech de guardar les fronteres de Arago de tot dany e perill ab cert nombre de gents axi de peu com a cavall de les quals gran part ne ha en aqueixa vila e dins breus dies sera aqui tot lo compliment ensemps ab lost de Leyda. E de aqueixa vila quins preparen en lo nom de Deu de Nostra Dona mossen Sent Jordi e lo beneyt Charles per aquell cami que coneixereu esser millor e segur entenem a tirar en les dites fronteres circumvehines de aquesta vila per tenir en custodia e segoretat e defendre de tot mal aquelles e entre les altres aquesta vila qui en molta reputacio es tenguda. E dub-

tant vos de aquest castell a nostre exercit no vingues algun dany attes que lo castella ni loctinent nons son persones segures havem delliberat per la present dites coses notificar nos e en lo nom del Principat amonestar e requerir nos dit castell acomaneu a algun bon home fiable de aquesta vila en tal manera que sia en bona custodia e ab companyia de tals gents que a nosaltres sien segurs lo dit exercit sia quiti de tot recel car no seria raho aquells qui treballen per lo be publich hajen haver neguna sospita de neguna part e en special de res que de aquesta vila sia per la qual en son cas e loch desijan molt fer. E record vos que som cathalans e nombre del Principat e quens alegram de les libertats de aquell per les quals defendre e conservar tots devem posar les persones e bens a tot treball e perill desijant abans la mort que comportar perdre neguna de les preeminencies que nostres predecessors loablament e graciosa han guanyat. Adonchs tots justats e cascuns particulars ajudem treballem en ço que a tots profita etc. Mes avant nos notificau com es clos que tots aquells qui contravindran a les delliberacions fetes en lo concell sien fortment punits e que la capitulacio en res violara ne prejudicara pas lo ultim suplici de la mort segons per experiencia se mostren lés execucions fetes en Barchinona etc. Oferint vos a nosaltres etc. e quens pregau tant com podeu ni sabeu siam attents e vigils en les dites coses e no permetau neguna negligencia en contrari si aquesta vila desijam conservar la qual Deus consell en tot be e faça fer coses que sien laor

sua e benefici del publich etc. e altres coses contengudes en vostra letra a la qual nos referim. A la qual vostra letra mossen e molt magnifich vos responem que ja a vostra letra primera havem respost e feta la resposta havem haut avis cert com vostra reverencia no era en Leyda e dubtant on laus dirigiriem ha cessat. Ara venint al fet de vostra darrera letra e coses en aquella contengudes vos responem e tot primerament regraciant vos vostra oferta daqui avant com nosaltres ab summa diligencia attenem e vetlam en la custodia de aquesta vila e castell e nit e jorn ab persones bones e feels e fills de aquesta vila attenem e vigilam e ab tot nostre poder guardam la dita vila e castell e venint al fet del castella e loctinent on vostra reverencia diu quels ha per sospitosos vos notificam com lo dit castella no es en lo castell ni present vila e lo loctinent ab summa diligencia se ha en la guarda del dit castell e no tant solament ell mas encara les persones que per nosaltres li son donades en societat a la intencio de nosaltres no es ne sera acullir negunes gents en aquesta vila ni castell ans ab tot nostro poder expellir aquells. E sia lo beneyt Jhesus en custodia vostra mossen e molt magnifich. De Castello de Farfanya a VIIII de juny. — Los qui son prests a la honor vostra los pahers e prohomens de la dita vila de Castello.

Al molt honorable mossen e molt savi mossen Joan Agullo sindich e ciutada de la ciutat de Leyda.

Mossen molt magnifich e de gran providencia. Sos ara havem reebut letres de Barchinona e una crida ordonada en nom de deputats ab la qual manen esser publicat lo Senyor Rey e tots los qui ab ell son per enemichs del Principat. Mes nos scriuen creem ne sereu avisat com trametem en aquestes parts gran esforç. Mes vós notificam com havem cert avis que lo comte de Foix es ja entrat en Pallars o pur passat los ports e seria prop un loch sen ques diu Junia ab V o VI mil de peu. Es de molta necessitat ab los mes que poreu attengau aci axi prest com poreu e aci acordareu que sera de fer car ja per dema havem manades aci les hosts. A deputats scrivi ab cuyta avisant los de aquesta entrada del comte de Foix e pregant los trameten esforç de gent en aquestes parts perque es molt mester car aci han de esser tot lo esforç e encontres per ço nons curam trametreus altre trellat. Vos scriureu los lo queus semblara. No mes per la present. Veniu veniu mossen e prest si possible es dema perque abans que mes gents no haja acordem que es de fer car tota nostra host sera aci dema no stiguen debades. Per la cuyta uous trametem trellat de la letra que es venguda de deputats ni de la que nosaltres li fem. De Leyda a X de juny del any Mil CCCCLXII. — Los pahers e prohomens de la ciutat de Leyda presta a vostra honor.

Los señores Diputados y Consejo mandaron expedir, en este dia, las siguientes cartas.

Als molt honorables e savis senyors los consols e concell de la vila de Cardona.

Molt honorables e savis senyors. Per relacio de molts a quis deu dar fe rahonablament som certs de la bona e vertadera afeccio que haveu a la conservacio e indemnitat de aquest Principat e dels habitadors e cosa pública de aquell com a bons vertaders e fidelissimos cathalans. E jatsia als non poguessem pensar ni creure encara vos ne comendam e loam e en son eas e loch nous oblidariem en lo que fos util e be vostre. Certificant vos que nosaltres e aquesta ciutat ab la qual som una e indissoluble voluntat e sforç la qual com sabeu es la torre mestra e mur inespugnable de aquest Principat sens cansar entenem e vetlam ab summa diligencia en totes les coses necessaries a la conservacio e defensio de aquest dit Principat habitadors e cosa publica de aquell e no temem nens spanten cominacions ne fames sinistres e vanes car speram e confiam en nostre Senyor qui no fall als qui han e prosseguexen bona justicia e en los benaventurats mossen Sent Miquel e mossen Sent Jordi e lo glorios Charles singular advocat nostre que la nostra justicia mantendran e defendran e nostres actes segons per gracia e merce lur fins aci han fet endreçaran e prosperaran e abatran e deliran miraculosament los qui volran inimicar e danyar aquest Principat e poblats en aquell. Pregam vos donchs afectuosament vullau continuar vostra bona e fidelissima in-

tencio e fer tots los preparatoris necessaris a la bona custodia de aqueixa vila· a fi que enemichs no la puguen palpar ni ofendre. E perqueus sia avis nosaltres scrivim al senyor comte de Cardona e li enviam copia de una crida per nosaltres delliberada ab intervencio de la dita ciutat de Barchinona la qual havem feta aci e en molts lochs de aquest Principat publicar. Pregant lo dit senyor comte aquella faça aqui e altres lochs del comdat publicar la qual ha en efecte com per les causes en aquella expressades havem e donam lo Senyor Rey e tots aquells qui son e seran ab ell contra lo dit Principat per enemichs de la cosa publica e semblant se es feta de la Senyora Reyna. Siau donchs recordants sien per vosaltres en son cas e loch tractats per tals com sia utilitat de tots. E sia la Sancta Trinitat vostra guarda. Dada en Barchinona a XIII de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats e concell etc.

Al molt egregi e magnifich senyor lo comte de Cardona.

Molt egregi senyor. Per moltes vies som certs de vostra bona e vertadera afeccio que sempre haveu hauda e haveu a aquest Principat e a la conservacio de aquell e a la defensio dels privilegis e libertats ab molt treball e despeses obtenguts e ab intervencio dels vostres predecesors en la vostra casa als quals vos resemblau com a vertader e fidelissimo. E perque

sintau de les delliberacions per nosaltres qui aquest Principat representam e continuament vetlam e entenem en la conservacio de la cosa publica de aquell e obviar a tota natura de gent qui presumesquen al dit Principat e habitadors de aquell damnejar vos enviam copia de una crida per nosaltres ab intervencio de aquesta ciutat ab la qual som uniformes e de una voluntat delliberada e aci e altres lochs del dit Principat publicada pregant vos e encarregant que la dita crida en la manera que sta façats encontinent publicar a Cardona e a Solsona e a Calaf e en altres lochs de vostre comdat queus semblara. Oferint vos de bona voluntat fer per vos lo que sia honor vostra. E sia lo bon Jhesus guarda vostra. Dada en Barchinona a XIII dies del mes de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats e concell etc.

Als molt honorables e savis senyors los consellers e concell general de la vila de Montblanch.

Molt honorables e savis senyors. Per moltes vies som certificats vosaltres com a vertaders e virtuosos cathalans tenir sana e inconmutable intencio en la conservacio del Principat e de les libertats de aquell a tots comunes de que molt vos comendam faents vos certs aquest Principat es e sera be recordant de vostre be obrar. E per quant en aquesta ciutat e en la vila de Tarrega e per tots los altres caps de vegueries del dit Principat es stada pnblicada una crida copia de

la qual es intercluso en la present. Ha paregut a nosaltres axi mateix deure esser publicada aqui. Por ço vos pregam exhortam e encarregam de continent la dita crida sia aqui publicada. E si los enemichs del dit Principat per cas passaven per aqueixes parts tractau los com vol la dita crida car axi es delliberat se faça per utilitat de aquell e conservacio de les dites libertats. E no dubteu en res car justissima causa prosseguim e nostre Senyor Deu es e sera de nostra part e talment fortificara los braços dels cathalans que seran preservats de tot dan. Creem sabut haureu com lo capita general per força darmes ha presa la ciutat de Gerona. Mes avant com nosaltres havem tramesa e continuament trametem gent la via de Urgell e dins breus dies hi serà tal sforç que sera provehit a totes coses à compliment. E sia la Sancta Trinitat proteccio vostra. Dada en Barchinona a XIII de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats e concell etc.

Al molt honorable senyor En Matheu Dalp deputat local en la vila e vegueria de Puigcerda.

Molt honorable senyor. Vostra letra havem reebuda per la qual restam avisats de la exida de mestre Vesach e de la bona diligencia per vos adhibida en pendre lo. Volguerem vostres treballs haguessen portat fruyt en haver la sua persona. Quant es el fet de les dues mules roci e argent que preses li haveu nostra delliberacio es que si algunes despeses per dita raho

aqui haureu fetes sien pagades de una part del dit argent. Laltra part ensemps ab dites mules e roci remetes les nos de continent. Quant es al hoste qui ha tret lo dit mestre Vesach volem aquell metau en la preso on stiga per tres dies los quals passats poreu aquell lexar anar fahentli grans cominacions per que senta esser a ell castich e a altri eximpli. An Citjar no fretura res dir. De la nova de les spies de França havem haut gran plaer. Dada en Barchinona a XIII de juny del any Mil CCCCLXII. — M. de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats e concell etc.

Als molt honorables e savis senyors los consols de la vila de Puigcerda.

Molt honorables e savis senyors. Vostra letra havem reebuda ab la qual nos certifican haver cobrades les spies de les parts de França e com han portada bona nova a Deu grcies. Veritat es que tota via nosaltres stavem aconsolats pus per la vila de Perpenya no haviem nova de la gent darmes creents que ells hi fan tenir be esment e que si res fos nos hagueven avisats. Nosaltres continuam nostres provisipns e sforços e Deu volent dat compliment al fet de Gerona lo qual creem a les hores de ara sia be stret farem altres coses per seguretat e indemnitat del Principat. E cuesu per vostre bon mereixer may aqueixa vila e terra seran oblidades si alguna necessitat occorria. Nosaltres continuau vostre virtuos obrar e no cureu de pus car nostre Senyor Deu es e sera de nostra part. E sia la

Sancta Trinitat proteccio vostra. Dada en Barchinona a XIII de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats e concell etc.

Als molt honorables e savis senyors los consols e concell de la vila de Guissona.

Molt honorables e savis senyors. Vostra letra havem reebuda de la qual grandissimo plaer havem haut com per aquella restam avisats de la sana e virtuosa intencio que com a vertaders cathalans sempre teniu en la conservacio del Principat e de les libertats de aquell a tots comunes. E jatsia de vostra voluntat e intencio per moltes vies fossem be certs encara de la bona perseverança granment vos comendam faent vos certs aquest Principat es e sera be recordant de vostre be obrar. E perque tant per En Pere Mata en virtut de creença que li haveu acomanada quant per una letra reyal tramesa a mossen Joan Dalmau som avisats algunes gents darmes volrien passar en aqueixes parts e demanau consell com vos ne regireu. Nostra resposta es que en aquesta ciutat e per tots los caps de veguerias del dit Principat havem fet publicar una crida trellat de la qual es interclus en la present. Pregants e encarregants vos de continent aquella façau publicar en aqueixa vila segons sta sens mudar o alterarhi res e apres si los enemichs passaran per aqueixa vila tractaulos com vol la dita crida car axi es delliberat se faça per utilitat del dit Principat

e conservacio de les dites libertats. Nosaltres havem tramesa gent en Urgell e continuament ni va mes e dins breus dies hi haura tal esforç que ab la ajuda de Deu aqueixes encontrades seran defeses dels enemichs. Entretant siau vigils e attents en la custodia vostra e de aqueixa vila e en recullir les messes e altres vitualles per tuicio vostra. E confiam que pus justissima causa prosseguim nostre Senyor Deu es e sera de nostra part e tal fortalesa donara als braços dels cathalans que prevalran a tots enemichs e no dubteu en res. Fins aci algunes letres a vosaltres e a la vila de Sanahuja havem trameses avisatories de moltes coses. Si reebudes no les haureu es culpa dels portadors. De continent hajau publicada la dita crida trameteu la a la vila de Sanahuja per esser alli publicada car axi los ne scrivim. E sia la Sancta Trinitat proteccio vostra. Dada en Barchinona a XIII de juny del any Mil CCCCLXII. — M. de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats e concell etc.

El pregon á que se hace referencia en la carta que antecede es el mismo que se encuentra ya entre los documentos que llevan la fecha del 9 de junio.

Als molt honorables e savis senyors los consels e concell de la vila de Sanahuja.

Molt honorables e savis senyors. Per moltes vies som certificats de la sana e virtuosa intencio que com

a vertaders cathalans sempre tenim en la conservacio del Principat e de les libertats de aquell a tots comunes. De que molt vos comendam faents vos certs que de vostra bona perseverança e be obrar aquest Principat es e sera be recordant. Ara per quant sem avisats que a mossen Joan Dalmau es stada tramesa una letra reyal per certa gent darmes qui deu passar vos certificam que en aquesta ciutat e per tots les caps de vegueries del dit Principat es stada publicada una crida copia de la qual trametem a la vila de Geissona encarregant les de continent la remeten a vosaltres car per occupacio de altres faenes nous podem aquella trametre. Pregants e encarregants vos de continent aquella façau publicar en la dita vila sens mudar o alterar hi res e apres si los enemichs passaran tractaulos com vol la dita crida car axi es deliberat se faça per utilitat del dit Principat e dels poblats en aquell. Nosaltres havem tramesa gent en Urgell etc. ut supra totum dempta illa clausula. De continent hajau reebuda la dita crida etc. — Los diputats e concell etc.

Al honorable mossen Ramon de Planella donzell.

Honorable mossen. Per letra den Barthomeu Font som certificats de la bona voluntat e afeccio que sou stats reebuts per la ciutat de Vich e de la singular provisio que haveu feta de tenir spia al Senyor Rey e de altres coses de que havem haut gran plaer. E per que havem nova certa que lo dit Senyor Rey ab gent

a caball e de peu molt prest deu passar per aqueixes parts fahent la via de Gerona. Vos pregam de continent vos prepareu tots los capitans ab vostres gents e comunicau ab los honorables consellers de aqueixa ciutat als quals per lo semblant scrivim pregants los que preparen tanta gent com poran a fi que ab la vostra e ab la lor e encara la de Manresa e de Sant Pedor als quals scrivim sien prests als passos on han passar per esser los prohibit lo passatge ab la major ardor e animositat que fer se puixa. E vos ensemps ab algun conseller per ells elegidor o de Manresa o de Sant Pedor siau capitans de tota la gent. Pregants e encarregants vos en les dites coses donau los ho e prest recapte que de vos se confia car ja veeu quant va en aquest fet. Nosaltres vos trametem cinquanta spingarders los quals seran aqui molt prest. Aquesta volem mostreu als dits consellers de Vich a fi que de tot sien mes stesament certs. E som de parer que trametau tantes spies com coneixereu sia mester per saber lo cami que faran. Dada en Barchinona a XIII de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats e concell etc.

Als molt honorables e savis senyors los consellers de la ciutat de Vich.

Molt honorables e savis senyors. Sabut havem en cert que lo Senyor Rey ab gent a cavall e de peu fa la via de Gerona. Per ço scrivim al honorable En Ra-

mon de Planella que ell e los altres capitans de cinquantenes se preparen de continent ab tota lur gent e conferescha ab vosaltres. Es summa necessitat reeboda aquesta prepareu tanta gent util daqueixa ciutat e terre com poreu e que elegiau hun de vosaltres consellers per capita de aquella qui ensemps ab lo dit Planella abdósos capitans governen la gent axi vostra com del exercit. E de continent trametau spies per los passos on han passar los enemichs a fi que de lur venguda e cami siau avisats ab temps per manera que puixau esser al encontre e prohibir virilment lo pas. Pregam e encarregam vos en tota manera sia dat orde ab bon compliment en les dites coses segons de vosaltres se confia car ja veeu quant hi va. Nosaltres fem altres provisions a aço necessaries. E sia la Sancta Trinitat proteccio vostra. Dada en Barchinona a XIII de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats e concell etc.

Al senyer En Barthomeu Font perayre de Barchinona.

Honrat senyer. Vostra letra havem reebuda de la qual havem haut plaer e de vostra cura e bon treball vos comendam. Nosaltres perque sabem lo Senyor Rey ab gent a cavall e de peu fa la via de Gerona scrivim al honorable En Ramon de Planella e als consellers de Vich qne de continent trameten spies per totes les parts on los enemichs han passar perque al temps

sien avisats del cami que faran e que preparen la gent del exercit e encara de la ciutat per anar virilment prohibir aquell. E per ço que siau gran nombre de gent som de parer e volem de continent vos aneu a Sent Pedor e a Manresa e a Moya e notifiqueu de part nostra les dites coses als consellers e prohomens faent e apuntant ab ells que preparen lurs gents e elegesquen capita de lur gent un conseller o jurat lur a fi que la hora que lo dit Planella o vos los scriureu tots sien prests al loch que sera assignat per fer virilment e poderosa contrast que lo pas sia levat als enemichs. E mostreu la present als honorables consellers de Manresa e jurats de Sent Pedor e de Moya als quals escrivim letres de creença per a vos per explica de la qual los mostrareu aquesta. Donau en les dites coses lo bo e prest recapte que de vos se confia. Dada en Barchinona a XIII del mes de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de de Leyda. — Los diputats e concell etc.

Als molt honorables e savis senyors los consellers de la ciutat de Manresa.

Molt honorables e savis senyors. Ab vosaltres sera En Barthomeu Font de aquesta ciutat per nosaltres trames lo qual vos informara de algunes coses molt necessaries proveir. Pregam e encarregam vos que al dit Font doneu fe e creença e metau en obra les coses queus dira com sia molta necessitat. E sia la Sancta Trinitat proteccio vostra. Dada en Barchinona a XIII

de juny del any Mil CCCCLXII. — M. de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats e concell etc.

Bajo igual forma, se escribió tambien á los jurados de Sanpedor y de Moyá.

Als molt honorables e savis senyors los jurats de la vila de Sant Feliu de Guixols.

Molt honorables e savis senyors. Dues letres vostres havem rebudes fetes a XI del present mes a les quals vos responem que vos regraciam e comendam molt de la bombarda e altres coses que haveu trameses al egregi capita encara la gran e bona preferta que haveu feta e feu en que mostrau per obra lo que de vosaltres sempre havem confiat e de bons cathalans se pertany. E siau certs que en son cas e loch no oblidarem vostra singular afeccio e obra. En lo fet de la nau havem hoyt lo nauxer. Som delliberats en totes maneres sia provehit ques mut e vaja al loch on scriviu e consellau a fi que lo vostre port no hagues dan si aqui la dita nau peria. E en aço feu presta dillgencia. E sia lo bon Jhesus vostra guarda. En les coses que mossen Luis Xetanti vos ha remeses vos pregam façau segons ell vos scriu. Dada en Barchinona a XIII de juny del any Mil CCCCLXII. — M. de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats e concell etc.

Al honorable senyer En Guillem Carnicer diputat local en la vila e vegueria de Montblanch.

Honorable senyer. Vostra letra de XI del present havem reebuda. Restam molt contents dels avisos e som no poch maravellats que aqueixa vila o algunes gents della se vullen partir de les delliberacions del Principat e de la conservacio de les libertats de aquell a tots comunes fahent vos certs que si alguna cosa faran per la qual dan algu se seguescha al dit Principat sen haura lo sentiment ques deu. Nosaltres scrivim als consellers e concell general de la dita vila no significants haver hauda letra vostra ne alguna mala contentacio lur ans comendants los de lur sana e virtuosa intencio que com a vertaders cathalans han en la conservacio del dit Principat e de les libertats de aquell. E trametem los una crida la qual es stada publicada en aquesta ciutat e en la vila de Tarrega e per tots los altres caps de vegueries pregants e encarregants los de continent la facen publicar. E si los enemichs venien o passaven per aqueixes parts sien tractats com vol la dita crida. De tot vos avisam per queus ne serviau al necessari e si ells eren remissos en la publicacio de la dita crida donau orde que en tota manera sia publicada. Dehints e manants vos en les dites coses adhibiau la bona obra e diligencia que de vosaltres se confia. Dada en Barchinona a XIII dies de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e con-

cell lur representants lo Principat de Cathalunya.

14 DE JUNIO.

Se hicieron varias proposiciones, sobre las que se tomó acuerdo, conforme al siguiente voto del señor obispo de Vich.

Lo senyor bisbe de Vich dix que lo edicte ordonat sta be e que tal sia publicat ab aço empero que no consent en la pena de mort per ço com es eclesiastich.

Item que sia feta e de present fa procuracio e o comissio a les tres persones ço es canonge Torres Bernat de Guimera e Johan Pellicer ab potestat de exequutar vendre e alienar al mes donant tots los bens e inmobles drets e accions que sien stats dels honorables mossen lo ardiacha de la mar micer Francesch Merquilles micer Pere Falco micer Pere de Montmany e micer Jaume Taranan rebre los preus e fer apochas largament. E mes ab potestat de graduar e pagar creedors si ni ha.

Item que sien de peccunies del General que sien liurats als VIIII de les banderes e per ell distribuits Mil florins en correus e altres coses necessaries que a élls seran be vistes.

El mismo dia, los señores Diputados recibieron las siguientes cartas.

Als molt reverends magnifichs senyors e de gran providencia los senyors de deputats e consell del Principat de Cathalunya.

Molt reverends magnifichs e de gran providencia senyors. La causa de la present es per notificar vostres grans reverencies e providencies com per la opinio de excellencia de aquest monastir som stats informats los pagesos qui son anats a Gerona contra lo general cominen venir açi ab potencia de armes per destrouir e dar a sacco lo dit monastir e tant per la entrada quis diu vulgarment del Senyor Rey per la qual ells prenen gran animositat e audacia quant encara per la depopulacio desta vila qui es una e de les singulars e fort de les montanyes e situada a Cap de Creus la qual sens sforç de gent nos poria molt sostenir havem delliberat scriuren a vostres reverencies e savieses informantles del que al present nos acorre esser molt necessari circa la custodia de aquests monastir e vila com aquells qui ab gran vigilancia e studi en la gubernacio del Principat de Cathalunya e de la cosa publica suplicant vos en aquestes concurrencies vos placia aconcellar nos e ajudar en la custodia e defensio del dit monastir lo qual per los sguarts dessus dits passara prou perill si per vostres reverencies e

providencies no es subvengut attesa la depopulacio e encara la divisio de les voluntats de la terra en les quals bonament nos pot hom formar. E de aquestes coses senyors molt reverends e mgnifichs vos placia rescriurens ab subvencio de consell com nos devem regir e ajuda necessaris. E tingueus la Sancta Trinitat senyors molt reverends e magnifichs en su protecio. Del monastir de Ripoll a XIII de juny. — A la ordinacio e servey vostros prests lo prior e covent del monastir de Ripoll.

Als molt reverends e magnifichs senyors los diputats e concell del Principat de Cathalunya.

Molt reverends e magnifichs senyors. Per causa de la entrada del Senyor Rey la qual se mostra esser vera era esser a Tarrega. Totes aquestes valls fan grans moviments significant trobarhi plaer e majorment los pagesos. E per ço placia a vostres providencies provehirhi e avistar nos si cars ere havem alguna necessitat ha hon havem a recorrer e si altres faenes mes necessaries nou tolien si se poria fer que CC o CCC homens passejassen per aquestes parts fins a Camprodon farien granment a pagar lo gran foch que sich met. Sus ara de present mes stat trames a dir per part de CC pagesos los quals ab En Jacme Ferrer tiren la via de Gerona que sino poden reculliirse ni valer a la Senyora Reyna que de continent vendrian açi al monastir per barrejar lo ja son aci e defendre quant pore empero a molt a durar ni a moltes gents ne seria

possible poderme tenir majorment lo dit monestir esser en lo loch hon sta Sent Johan esta molt be es fortifiquen tots jorns. Placia a nostre Senyor Deus nos don victoria tal que les libertats de Cathalunya sien defeses. Del monestir de Ripoll a XII de juny. — De vostres reverencies e magniques s. servidor Johan Soler procurador del abadiat de Ripoll.

Als molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors los deputats del General e concell representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors. Vuy dada de la present a VI hores ans de mig jorn havem reebuda una vostra letra ab la qual nos avisau que jat se sie nos haguessen scrit darrerament que vostra voluntat ere que lo exercit stigues amassat e no dispers. Empero sabut que lo poble de la vila de Tarrega es de hona intencio e han feta publicar la crida en aquella e que alguns dels principals no de aquella intencio son exits de la dita vila perque vostres grans reverencies haurien dellibert que CC homens del exercit anassen a la dita vila per custodia aquella e que axiu scriviu al magnifich mossen Johan Agullo segons que en la dita letra aquestes coses e altres pus stesament son vistes contenir a la qual nos referim la data de la qual fonch en Barchinona a XII del present e aquella lesta de continent havem fet congregar nostre concell lo qual represente tota aquesta universitat present lo dit mag-

nifich mossen Agullo en lo qual son moguts molts dubtes. Primo que CC homens anar a Tarrega seria dubte fossen segurs attesa la divisio que entre la gent de la dita vila de Tarrega es entre los majors e lo poble de aquella. Item que abans que lo Rey entras aqui donaven a entendre a tot hom que ells se tendrien forts quel Rey noy entrarie pero la speriencia ha mostrat lo contrari que venint aqui li foren ubertes les portes e receptat ab tanta reverencia com dabans havien acustumat besantli les mans e en altra manera e fahent lo dit Rey crides e altres enantaments com a Senyor. Item que les gents de aquella vila qui son de voluntat del Rey son homens molt stuts e molts en nombre e servidors del comte de Prades e alguns de aquella vila som certs van en la companyia del dit comte a Balaguer e han moltes colligancies e aderencies de alguns dels pobles e axi es dubte que CC homens anar a Tarrega una nit nols matassen ab quelque tracte e seria gran error e perill e gran carrech de tot lo Principat e hon si hagues a trametre seria mester tremetre tanta gent que fossen soberchs e resistens axi als de la vila de Tarrega com als stranges. Item que la vila de Agramunt Danglesola e de Bellpuig la honor de Poblet ço es set castells qui son prop de Balaguer e la honor de Vallbona e moltes altres viles e lochs circumvehins los quals mostren grandissima voluntat de tenirse per la terra e resistir a totes altres gents que vinguen nos demanen adjutoris de gents per llurs custodies. E nosaltres fortificants llurs bones intencions los metem en sperança

lo gran exercit del Principat sera açi attes e que seran subvenguts de gents e altres coses necessaries. E si nosaltres trametrem a Tarrega e no en altres viles e lochs seria donar occasio que facilment mudarien proposit de la bona voluntat que mostren e han. Perque totes aquestes coses vistes e atteses com som cayguts en dubte e havem delliberat consultar vostres grans reverencies e magnificencies de totes les dites coses perque sie informacio de tots los dubtes. Placieus eus suplicam que sobre aço vullats prestament delliberar e rescriurens del que se ha de fer car nosaltres som promptes de fer e seguir dè continent tota dilacio part posada tot ço e quant per vostres grans reverencies magnificencies e nobleses nos sera manat e exequtau ho prestament ab tot efecte. E conserveus la Divinitat en sa amor e gracia. De Cervera a XIII de juny del any Mil CCCCLXII — Molt reverents egregis nobles magnifichs e honorables senyors a tot honor e servir vostre prests los pahers de la vila de Cervera.

Als molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors los diputats e concell representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors. Vostra letra havem rebuda vuy dada de la present apres poch mig jorn ab la qual som certificats que haveu rebuda una nostra letra de la crida que aci havem feta publicar e de la gent que haviem

tramesa a Verdu e altres coses declarant nos nostra intencio que la gent del exercit sie spargida ans stigue amassada car tota plegada pot fer molt e dispersa facilment seria damnejada e que sobre lo tracte de Tarrega sie be ates en la qual nos trameteu una crida delliberada fer per lo fet de la Senyora Reyna e aquella de continent fessem publicar segons aquestes coses e altres son vistes en la dita vostra letra largament contenir que dada fonch en Barchinona lo die prop passat. E senyors molt reverends e magnifichs de continent lesta la dita letra fem publicar la dita crida per los lochs acustumats de la dita vila. Certificant vostres grans reverencies e magnificencies com lo Rey es vuy en la ciutat de Balaguer hon ha gent a cavall entorn quatrecents e homens de peu docents o trecents e spere si lo mestre de Calatrava e Rebolledo ab certa gent darmes tota la gent del exercit que es açi arribada sta açi plegada en Cervera exceptat C homens que trematem a Verdu per custodia de aquella la qual es molt fael e afectada a la voluntat del publich trobantse lo Rey en Tarrega. Sobre lo fet de Tarrega molts parlaments e colloquis havem haguts en nostre concell ab lo honorable mossen Agullo pero tots temps es stat delliberat no trametrey gent fins que major exercit fos attes e vostres reverencies ho concellasen. Lo honrat En Jacme Tallada qui aqui havem trames ab letra de creença pus stesament ne serets avisats. Tota nostra gent sta ab gran fervor virtut e animositat de obrar com sera lo necesari sperant ab gran desig lo major exercit que per vostres

grans reverencies e nobleses se deu trametre per exequutar ab efecte lo que es pensat e delliberat. E senyors molt reverends e magnifichs lo Sant Sperit sia vostra continua proteccio. De Cervera a XII de juny del any Mil CCCCLXII. — Molt reverends egregis magnifichs e honorables senyors a tot honor e servir vostre prests los pahers de la vila de Cervera.

Als molt reverends egregis nobles magnifichs e molt savis senyors los diputats del General de Cathalunya e llur concell residents en Barchinona.

Molt reverends egregis nobles e magnifichs senyors. Vostra letra havem reebuda de XXVI de maig scrivint nos de la concordia feta per lo molt alt Senyor Rey ab lo Illustrissim Rey de França lo qual li fa valença contra cathalans de siscentes lançes e dos milia archers e com lo Senyor Rey li met en penyora per la quantitat quens scriviu los comdats de Rossello e de Cerdanya axi que li haja a luirar los castells e forçes que pora e los altres que lo Rey de França los se haja a pendre. E mes encara com per altres avisos que haveu lo Senyor Rey se prepara entrar en Cathalunya ab potencia faent empres de alguns barons de Arago e de Valencia ab promessa e ofertes quels dona de bona guerra persones e bens de Cathalans e los lochs viles e terres a sacco les quals coses son stades a nosaltres e tot lo concell e poble dequesta ciutat tristissimes y de gran dolor que de nostre Rey e Senyor per lo qual devem esser tots temps ben tractats man-

tenguts e defesos nos sien cominats tractats e preparats tan tristissimos esdeveniments dels quals placia tots a la infinida potencia de nostre Senyor Deu nos vulle delliurar e fer conexer a nostre Rey e Senyor la innata è inmacnlata fidelitat que los cathalans han haguda e han a la sua Majestat e als gloriosos Reys precessors seus e la bona causa que per part del Principat se prosegueix en sosteniment de la corona reyal defencio de privilegis e libertats benifici e repos del dit Principat e havem firmissima confiança en vostres grans reverencies que provehiran en les dites coses per manera que tals e tan irreparables dans no seguesqueu a tota conservacio de les dites libertats servey de la Majestat reyal benifici e repos del Principat axi com per aquelles nos es scrit. Certificants vos mossenyors com nosaltres e aquesta ciutat ab tota aquella unitat virtut e animositat que millor porem serem tots temps promptes a la defensio de les libertats e de les persones e bens de cathalans axi com nos scriviu a benefici e repos de tot lo Principat. Suplicant vostres reverencies hajau a memoria e en special recomendacio aquesta ciutat en voler provehir e trametre en defensio de aquella algun bon nombre de gent segons que per moltes altres vos havem scrit com cregam esser molt necessari per los fets occorrents attes que aquesta ciutat convenia ab persones contraries al Principat et a les actes e delliberacions que per aquell se fan. Certificants vos mossenyors com comunament havem avisos que en lo comdat se fan empres de gents e que lo bastard de Cardona va ab be

cent homens e pus ab los quals es stat vist aquests dies prop passats al hospital del infant En Pere e molts altres de altres lochs del comdat e del archabisbat que son emprats e stan preparats certificants vos mes com som informats que per vostres reverencies es stada feta delliberacio que les ordinacions dels novells imposits de les lanes sien publicades en aquesta ciutat de les quals coses lo consell e tot lo poble de aquella sta molt congoxat e no poden pendre aquelles ab paciencia per la qual raho trametem aqui a vostres reverencies lo honorable En Pere Gil de Villoro exhibidor de la present lo qual ensemps ab lo honorable micer Pere Çavertes vos explicaran la intencio del concell general e del poble dessus dit per queus suplicam vullau donar fe e creença als dessus dits en tot ço e quant per part de nosaltres e de aquesta ciutat vos diran e explicaran e delliberar e provehir sobre les dites coses en tal manera que aquesta ciutat no reba ne suporte lo dar e destruccio que sespera dels dits novells imposits e sien excusats tots inconvenients perills e scandols que son aparellats de seguirse de la dita publicacio e no creguen vostres reverencies sobre les dites coses arbitres de algunes altres persones com la veritat sie la queus scrivim ens sera recitada per los dessus dits. E rescriguen nos vostres reverencies lo que deliberan les quals la Sancta Trinitat tinga continuament en sa proteccio e guarda. Dada en Tortosa a sis de juny del any Mil CCCCLXII. — Mossenyors a tota ordinacio de vostres reverencies los procuradors de Tortosa.

Al molt reverend egregis nobles e magnifichs senyors los diputats del General e concell llur representants lo Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend egregis nobles e magnifichs senyors. Ahir dues hores apres mig jorn vos spatxam hun correu ab letra de avis de algunes coses e narrant vos les necessitats e perills de aquesta ciutat en la qual havia una anima que contenia avis de certes gents del Rey quens eren vengudes al garrejar aci dos trets de ballesta prop ciutat a la part Durgell ço es als molins que dien de Crevia e prop los frares de Jhesus. Avisarem vos com per quant era empresa llur e avis que havien quel Rey havia cavalcat e lo comte de Prades que era passat Arbecha ab pus de LX o LXX rocins e gents de peu havien deliberat no exirlos per quant nosaltres tenim pocha gent de cavall e ab molta raho sospitavem de embosques. Los quis demostravem eren qualque quaranta rocins era lo cap don Johan de Luna net de mossen Cosco senyor del marquesat. Han corregut tots aquests lochs entorn Leyda havien preses dules dels lochs de Belloch e dels Alamus. Los bestiars han per que no volien tirar. Lexaren encara de certs homens de hun loch de don Hugo qui recullien llurs bens en aquesta ciutat levaren tres carratades de roba que ni havia de valua e sen portaven les bisties que tiraven los carros que eren sis mules ver es que aquestes carratades de roba restaren a Bell-

vis. Altres gents de aquesta ciutat enant son camí han llevades les besties per quant sus ara havem rebut correu quins ha portat la crida sobre lo fet de la Reyna que vostre correu portave lo qual vòstre correu es stat enclos en hun loch qui dien Mulleruça en Urgell lo qual ses romas alli cansat e per aquest correu som stat avisats com nostre correu e letres son stats presos per gent del gent. En efecte e breument vos direm ço que aquelles contenien. Placieus del poch compendre lo molt. Per la cuyta e necessitat gran e occupacions no podem stenrens en paraules. Dehim vos com lo Rey stat justat en Balaguer ab DCC rocins o aquens ab los de Rebolleo qui attes desposir e molta gent de peu havien avis com per dema que sera dilluns ell mateix en persona devia venir ab tota ses gent visitarnos en aquesta ciutat com lo dit Rey te pratiques e studis molts en tirarse pobles e tots los lochs a seus en torn dient los e assegurant que nols cal dubtar que seguen sos blats repleguen sos viures que ell noy es per ells mas per aquesta ciutat e moltes coses semblants. Lo poble de aquesta ciutat sta molt congoixat perque no poden plegar sos viures car tots jorns dos o tres vegades se avaloten los qui van per les termens ab aquestes corregudes de gents. Encara que sien molt animosos e afectats per gosar veure tot perill per la potencia e propinquitat del adversari e per la molta necessitat de la custodia de aquesta ciutat la qual per les graus muralles e flaques ha mester gran custodia a la qual envides bastam per ço us dehim en dita letra pregavem e exortavem vos fos plasent

ab molta celeritat e cuyta attendre e nit e dia entenre en aviar e cuytar sucors sforçat en aquestes parts altrament passaven gran perill per la dilacio e tarda la qual ja en lo fet de Balaguer havia portat molta incomoditat e dan majorment que los pobles encara que per gracia de Deu sien bons units e forts pero per la perdua dels splets e per les ofertes e seguretats del Rey per quant nosaltres quasi perden lo credit ab ells dient los lo sucors del Principat ve de dia en dia e non vehen res. Haviem scrit a mossen Agullo vengues o tremates de la gent que tenia justada per algun confort e socorriment de aquesta ciutat e poder entenre en cullir los splets ab tot lo iucautaven del perill que porien incorrer donant en mans dels enemichs si cautament e poderos no venia e axi ell no ses mogut gens de que com dihem ab molt perill no solament dels enemichs mas de algun inconvenient en los poble si ab molta celeritat e promptitud e ab bon sforç de gent noy es provehit en guisa que ab la ajuda de Deu no solament nos puixan guardar e defendre mas encara fer dels adversaris lo que ells fer de nosaltres volrien per ço es necessari molt cuytar no solament per los sguards dessus dits los quals crebeu vertaderament porteu molt perill mas encara per quant tant com se dilata ell se sforçe tots temps e li atten molta gent de Arago de les muntanyes e encara de alguns del Principat. Placiaus donchs e axius pregam suplicam e exortam en nostre Senyor axi com nosaltres promptament e ab afeccio exseguim tot lo quens scriviu e axi ultimadament de continent rebuda vostra letra so-

bre lo fet del Rey publicam aquella e traguem la bandera al portal del Sant Sperit que es cami de Balaguer e axi prest publicarem aquesta de la Reyna. Vos placia ab la celeritat e cuyta que requir aviar e cuytar lo sucors del Principat en aquestes parts ab sforç car creu nous poriem dir ni scriure la cuyta e perill que corre e qualsevol dilacio encara poqua poria esser causa de perdicio e de dans irreparables. No penseu aço digam solament per solicitar mas per que cregau que es tant necessari que no pot mes e lo adversari que tots temps se sforce stenres en lo que pot guanyar. Nous diem mes a present per cuyta e occupacio. Pregam vos sia plasent comunicar la present als honorables consellers de Barchinona als quals placia penre le present per sua car per cuyta e occupacions no podem scriure. E sia lo glorios Jhesus vostra proteccio. De Leyda a XIII de juny del any Mil CCCCLXII tres hores apres miga nit. — A vostres beneplacits e honor aparellats los pahers de Leyda.

El mismo dia, los señores Diputados y Consejo mandaron expedir las siguientes cartas.

Als prohomens del castell e loch de Grenyena.

Prohomens entes havem que per alguna suspita que se havia del honorable comanador vostre los honorables pahers de la vila de Cervera emparantse del castell per tuicio de la dita vila e del Principat han aco-

manat aquell a vosaltres qui com a vertaders e virtuosos cathalans teniu la intencio e voluntat ferma en la conservacio del Principat e de les libertats de aquell de que molt vos comendam faents vos certs que lo dit Principat es e sera be recordant de vosaltres per lo vostre be obrar. Mas perque som certs lo dit comenador qui aci es ha axi bona aficcio al benefici e benavenir de la terra e conservacio de les dites libertats com nosaltres e no mancharia a res. E per aquesta raho havem scrit als honorables pahers de Cervera quel vullen be tractar com han acustumat. Per ço pregam a vosaltres que al dit comanador serveu aquella reverencia e obediencia que haveu acustumat per manera que tota bona amor sie entre senyor e vassalls. E confiau ell vos fara la bona companyia acustumada e com lo contrari volgues fer ço que no crem aquest Principat ne hauria lo sentiment degut. E sia Jhesus ab tots. Dada en Barchinona a XIIII de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e llur concell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor aparellats.

Als honorables e savis senyors los consols e prohomens de Sanahuge.

Honorables e savis senyors. Vostra letra havem reebuda de la qual havem hagut gran pler car ab tot de vostra sana e fermissima intencio a la conservacio del Principat e libertats de aquell a tots comunes fossem

be certs per moltes vies. Encara de la virtuosa persaverança summament vos comendam mostrau haver algun entrenyor no haver hagudes letres nostres com han altres universitats. Certament vos havem scrit diverses letres si rebudes no les haureu ha esser culpa dels portadors o de altres que les hagen ocultades. Basta que aquest Principat es e sera be recordant de vostre be obrar car com a virtuosos cathalans feu lo degut. De aquestes coses e altres mes largament vos scrivim ir per home de Guissona. Pregants e encarregants vos siau promptes en lo que scrit vos havem. E sie Jhesus proteccio vostra. Dada en Barchinona a XIIII de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Apres havem delliberat trametreus una crida per queus pregam de continent la fassau publicar. — Los diputats del General e llur concell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Als honorable lo senyer Nasperendeu Palau deputat local en la ciutat de Tortosa castellania Demposta e loch de Flix.

Honorable senyer. Si lo mes es passat per lo qual eren stats pagats los deu homens qui guarden lo castell Damposta dehim e manam vos façau pagar al receptor sou als dessus dits per altra mes e meteu ho en compte. Dada en Barchinona a XIIII de juny del any Mil CCCCLXII. — M. de Monsuar dega de Leyda.

— Los diputats del General e llur concell representants lo Principat de Cathalunya.

Los deputats del General e llur concell representants lo dit Principat. Als honorables tots e sengles capitans de cinquantenes conestables e altres gents asoldades del exercit del dit Principat saluts.

En Johan Brano de Canya scuder de Castella familiar del senyor marques de Villena sentorna envers Castella ab hun de cavall quil acompanya. Pregam e manam vos que lo dit Johan Brano ab lo dit seu servidor e cavall lexats passar e anar la sua via sens fer li violencia o injuria alguna e lexau li passar dues letres la una que va al Senyor Rey de Castella altra al dit marques de Villena. Dada en Barchinona a XIIII de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Lèyda.

Als molt honorables e savis senyors los pahers e concell general de la vila de Tarrega.

Molt honorables e savis senyors. Vista la vostra sana e virtuosa intencio que com a vertaders cathalans teniu en la conservacio del Principat e de les libertats de aquell a tots comunes nosaltres havem provehit que CC homens del exercit del dit Principat vos seran de continent tramesos per custodia vostra e de aqueixa vila. Pregam vos per ço eus encarregam aquells vullau ab llurs diners be tractar e haver per molt re-

comanats com de vosaltres fermament se confia e poreu elegir de vosaltres un paher e altra persona qui aquells dits CC homens ensemps ab los capitans de cinquantenes regesque e governe tant com staran en la dita vila. Siau vigils e attents en recullir les messes e altres vitualles car aquelles recullides aqueixa vila sta be e no dubte res. Som empero de parer en tota manera provehiau en expellir de la dita vila totes persones qui sien contra la cosa publica o aquella poguessen damnejar. Dada en Barchinona a XIIII de juny del any Mil CCCCLXII. — M. de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e llur concell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor aparellats.

Al molt honorable mossen Johan Agullo.

Molt honorable mossen. Vostra letra e altra dels honorables pahers de Cervera havem rebuda vists los motius de quescuns e la gran afeccio e perseverança dels homens de la vila de Tarrega e com han feta publicar la crida tocant lo Senyor Rey e altres moltes coses considerades es stat delliberat e axi ne scrivim als dits pahers de aquexa vila que sien tramesos a la dita vila CC homens del exercit. Los quals tant com stavan alli stiguen sots govern de algun paher o altra persona per ells elegidora ensemps ab los capitans de cinquantenes. Es empero necesari que rebuda aquesta siau ab los dits pahers de Cervera als quals de aço scrivim e ab ells ensemps parleu ab los pahers de

Tarrega a la Crucillada o altre part strenyent vos ab ab ells profundament de la intencio llur e de la gent de la vila e apres tantost perseverants ells en llur bon proposit exequtau la dita tramesa dels CC homens car star en la dita vila no es just spargir lo exercit per ço com dins spay de dues hores poden esser lla on sera ordenat e en cars de necessitat seocorreguts. E per quant los enemichs venien de part de ça e vos ab la dita gent del exercit e aqueixa vila ab gent sua delliberaven seguir los darrera perque ab la intelligencia de la gent que tenim a Vich fossen mesos al mig els fos dat al demunt. Es necesari en tal cars sie provehit de degut orde e per ço som de parer que aqueixa vila elegescha un paher o altre persona per governar la sua propia gent qui ensemps ab vos ab la gent del dit exercit anassen darrera los enemichs e faessen la honor e util del Principat axi com plenament se confia. De tot vos havem volgut avisar perque en tot se fesse lo degut. Es summa necesitat los pahers de aqui ab vos ensemps tingau continuament explorador qui sapia la hora que los enemichs partiran de Balaguer e la via que faran per forma que a nosaltres e als concellers de Vich puxau avisar de tot ab correus volants tota dilacio cessant. E sia Jhesus protecçio vostra e direcçio dels negocis que prosseguim. Dada en Barchinona à XIIII de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los deputats del General e llur concell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor aparellats.

Als molt honorables e savis senyors los consellers de la vila de Berga.

Molt honorables e savis senyors. Vostra letra de VIIII del corrent mes ab translat de molts privilegis havem reebuda. Restam molt contents de la vostra virtuosa fermetat e perseverança en lo benavenir del Principat e conservacio de les libertats a tots comunes. De nosaltres siau certs ab la ajuda de Deu farem tant lo degut com master sera a no fluxar en res de la gent que demanau per custodia de aquexa vila. Ja fou aci dit a vostres sindichs que fer ajudes particulars ere vist portar grans contraris. Mas lo egregi capita ab lo exercit del Principat ere e es en camp per subvenir lla hon la necessitat occorrege faents vos certs que dat compliment al fet de Gerona sera provehit a totes les circunstancies en manera que lo Principat ab la ajuda de Deu stara preservat de dan dels enemichs si los del loch de Cassertes recorrerah a nosaltres per co que vosaltres preteneu de la recullita. Hajau a cert hauran qual resposta sera deguda e pertinent. Veritat es que la guerra no es talment en esser que ab stretura precipitada les recullites se degen fer mas ab bones pratiques e maneres se deu manejar. E si la necessitat ho exigira per avant lavors deuen usar de vostros privilegis e pratiques antigues en semblants cassos observades a no fluxar en res a les quals nosaltres farem cara e provisions tals com master sera per conservacio de aquexa terra e indemnitat

del dit Principat. Savis sou e per ço vos pregam ho tracteu sens scandol. Del quens dehiu del Senyor Rey e de la sua gent haver presos bomenatges de Tarrega vos dehim no passar axi. Ver es que ells hi son stats mig dia e una nit lendema sen tornaren a Balaguer e tantost com foren fora la vila de Tarrega la gent de aquella trames a dir que noy tornassen pus car ab lo Principat volien viure e morir demanants gents del nostre exercit qui es en Cervera de la qual nosaltres hi fem anar CC homens de que lo Senyor Rey ha stat be congoxat. E per ço com sabem lo dit S. vol venir la via de Gerona. Nosaltres havem provehit de gent en Osona per manera que los enemichs no pasaran com se pensen. Si vosaltres ab spies certes sentireu lo cami que feran avisaune los consellers de Vich de continent. E no dubteu de res car justissima causa prosseguim e nostre Senyor Deu es e sera de nostra part. Star recelos en tal temps es saviesa pero spantar se no es covinent a la practica e animositat dels cathalans. Feu lo que loablament haveu acustumat car aquest Principat es e sera be recordant de vostre be obrar. Lo translat que demanau de la capitulacio nous havem pogut trametre car tantes occupacions tenen los nostres scrivans que dia ni nit nols basta. Si algu per part vostra la volia transladar per nosaltros li seria comunicada ab gran voluntat. Nosaltres scrivim als consols de Puigcerda per la treta e a mossen Alamany de Tort per lo fet de la recullita ab sengles letres queus trematem ab aquesta. E sia la Sancta Trinitat proteccio vostra. Dada en Barchinona a XIIII de

juny del any Mil CCCCLXII. — M. de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e llur concell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor aparellats.

Als molt honorables e savis senyors los consols de la vila de Puigcerda.

Molt honorables e savis senyors. Vostres savieses no ignoren la gran voluntat e firmissima perseverança que la vila de Berga ha en la conservacio del Principat e de les libertats de aquell. E perque som certificats havem prohibida la treta de forment per la dita vila dignament havem pensat fervos la present. Pregants e encarregants vos quant mes podem vullau permetre la dita vila de Berga se puxa provehir alguna rahonable summa de forment de aqueixa vila e terra. Cosa sera pertinent per be vehinejar ab ells e nosaltres vos ho grahirem molt. E sia Jhesus proteccio vostra. Dada en Barchinona a XIIII de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e llur concell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor aparellats.

Al molt honorable mossen Alamany de Tort cavaller.

Molt honorable mossen. Sentit havem que entre la vila de Berga e vos se causaria alguna mala contenta-

cio per causa de la recullita per ells demanada de cert loch per la necessitat que vuy occorre car no obstant la dita vila per privilegis segons aferma o puixe fer e per pratica ho haja acustumat encara los poblats en lo dit loch recusen fer lo degut sots ombra e calor vostra. E com lo principal carrech de la conservacio de aquest Principat consistescha en nosaltres per ço vista la concurrencia del temps vos pregem e encarregam quant mes podem que en totes coses que sien degudes a benefici e tuicio de la dita vila de Tarrega siau propici majorment per observança de llurs privilegis e no vullau rahonar o scalfar denguna a efecte desviarlos de fer lo degut car ultra que tal cosa no seria conforma a vostra bona fama convindrie esser hi provehit degudament. E tingueus la Sancta Trinitat en sa proteccio. Dada en Barchinona a XIIII de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e llur concell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor aparellats.

Als molt honorables los prior e covent del monastir de Ripoll.

Molt honorables senyors. Vostra letra de XII del present mes havem rebuda per la qual e altra del honorable procurador de aqueix abbadiat comprenem vosaltres star en algun redubte dels pagesos qui eren ab En Verntellat e ara se diria esser ab En Jacme Ferrer demanants concell com vos deveu regir e encara

ajuda. La resposta es los dits pagesos esser talment adobats e continuament persaguits per les gents del exercit que mes cura tenen los qui son restats poder se amagar que de pendre vilas ne castells. Saviesa es star recelos e provehir al necessari pero spantar sens rabonable causa no es covinent a la pratica e animositat dels cathalans. Venints a la ajuda creen aquella nous seria dilatada. Ere vist la necesitat ho requeris fahents vos certs que dat compliment al fet de Gerona talment sera provehit a totes les altres circunstancies que mijançant lo adjutori divinal lo Principat restara en repos. Creem aqui sera stada publicada com es per tot lo Principat una crida ab la qual es provehit lo Senyor Rey e los qui son e seran en sa companyia sien reputats e tractats com a inimichs de la cosa publica del dit Principat hajau ferma creença que nostre Senyor Deu es e sera de nostra part pus causa justissima proseguim. Vosaltrés fen lo que deveu com a vertaders cathalans. E si cars ere aquesta vila fos streta per los dits pagesos ço que no creem avisau nos ne per que hi puxam fer provisio deguda. La present vos placia comunicar al dit honorable procurador car occupats en molts negocis no podem singularment scriure. E sia Jhesus proteccio vostra. Dada en Barchinona a XIIII de juny del any Mil CCCC sexanta dos. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e lur concell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor aparellats.

Als molt honorables e savis senyors los pahers e concell de la vila de Cervera.

Molt honorables e savis senyors. Vostra letra de consulta sobre lo soccorriment demanat per la vila de Tarrega havem rebuda. De continent discutidas les rahons e motius en aquella contenguts e fetes moltes rahons en presencia del honorable En Jaume Tallada sindich de aqueixa vila cogitat que en la dita vila ses publicada la crida tocant lo fet del S. Rey e que han trames a dir a la sua Altesa significant que ell ne gent sua no seran mes avant acullits. E lo dit S. lus ha rescrit molt follonament ab grans cominacions. Totes aquestes coses e altres moltes precogitades nos han induits e fets recaure en ferma delliberacip que sien tramesos a la dita vila de continent CC hemens del exercit e axi ne scrivim als pahers e concell general de aquella. Per ço avisant vos de les dites coses vos pregam e encarregam que rebuda la present ensemps ab lo honorable En Johan Agullo parleu ab los dits pahers a la Crusillada o altra part strenyent vos ab ells profundament de la intencio llur e de la gent de la vila e apres tantost perseverants ell en llur bon proposit exequtau la dita tramesa dels dits CC. Car star en la dita vila no es vist spargir lo exercit per ço com dins spay de dues hores poden esser lla hen sera ordonat e en cars de necessitat podeu esser socorreguts. E per quant si los enemichs venien de part deça e vosaltres ab gent vostra e del exercit dellibe-

raveu seguir los derrera perque ab intelligencia de la gent que tenim a Vich fossen messos al mig els fos dat al demunt es necessari en tal cars sie provehit de degut orde per ço com som de parer vosaltres per governar vostra propia gent deveu elegir un conductor o governador de aquella qui ensemps ab lo dit Johan Agullo e lo exercit del dit Principat anassen darrera los enemichs e faessen la honor del dit Principat e llur axi com plenament de tots se confie. De totes les dites coses vos havem volgut certificar. Pregants e encarregants vos a aquelles doneu los bo e prest recapte que de vosaltres confiam. Es summa necessitat vosaltres e lo dit Agullo tingau continuament explorador o spia qui sapia la hora que los enemichs partiran de Balaguer e la via que faran per forma que a nosaltres e als concellers de Vich puixau avisar de tot ab correus volants tota dilacio cessant. Los dessus dits CC homens tant com stavan en Tarregua han esser governats per hun paher o altre persona per ells elegidora ensemps ab los capitans de cinquantenes. E sie la Sancta Trinitat proteccio vostra. Dada en Barchinona a XIIII de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e llur concell representants lo Principat de Cathalunya a vostre honor aparellats.

Als honorables senyors los jurats de la vila de Moya.

Honorables senyors. Entes havem que en aqueixa

terra son anadea gents daquesta ciutat per acorder per servey de aquella. E no obstant tot sie a benefici de la terra empero segons vos havem scrit lo Senyor Rey ab gents darmes vol tirar la via de Gerona per la qual rabo nosaltres com sabeu havem provehit de gent en Osona a fi que ells ab la ajuda de Vich e vostra e de Manresa e de Sent P. Dor tinguen los passos e contrasten poderosament la entrada dels enemichs. Per ço vos pregam e encarregam quant mes podem doneu orde que gent no isque daquexa terra a fi que no fos fretura als major ops ans stigue preparada per anar lla hon sera demanada segons vos havem ja avisats. Dada en Barchinona a XIIII de juny del any Mil CCCCLXII. — M. de Monsuar dega de Leyda.

Enviam vos una crida la qual es stada delliberada ab intervencio de aquesta ciutat e publicada aci e per molts lochs daquest Principat. Pregam vos la façau aqui publicar e encara la comuniqueu a tots aquells qui veure la volran. — Los diputats del General e llur concell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor aparellats.

Als molt honorables e savis senyors los pahers de la vila de Cervera.

Molt honorables e savis senyors. Sabut havem vosaltres per alguna que se havia del honorable comanador de Grenyena haver loablament dat orde que lo castell de Grenyena es stat pres e segurament acomanat a sos vasalls per tuicio e indemnitat de aqueixa

vila e del Principat. E per quant lo dit comanador es açi e sem certs per experiencia e moltes altres vies ell esser molt afectat al servey de la terra e a la conservacio de la cosa publica e libertats de aquella e voler exposar persones e bens per defensio de aquelles no menys que nosaltres. Per ço vos pregam e encarregam vullau lo dit comanador e sos castells e vassalls be tractar com virtuosament haveu ocustumat lexar lo govern e regiment de aquells a ell car certament ell no dona tal rebo a nosaltres e vosaltres que havem rebo de esser be contents. E sia Jhesus proteccio vostra. Dada en Barchinona a XIIII de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar degà de Leyda. — Los diputats del General e llur concell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor aparellats.

15 DE JUNIO.

Se recibieron en este dia las siguientes cartas.

Als molt reverends egregis nobles e magnifichs senyors los diputas del General e concell llur representants lo Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Senyors. Una hora ha vos havem desempatxat hun altre correu ab lo qual vos havem notificat la venguda

del Rey ab tot son poder qui es en torn de DCCC rocins e qualsque D o DC de peu. Venia una hora ans del alba per acostar se a la muralla si trobas per entrar la. Nosaltres de poch abans erem avisats per les spies he mesos en orde per defensio e custodia de la ciutat havem vos scrit com es vengut per dites parts daça lo riu e della los dans talaments e cremaments que ha fets car ha cremat hun loch aci en la orta quis diu Vilanova de la Orta los molins de Cervia qui son de ciutat cremats esclafat moles e quant hi ha los molins de Vilanova qui son de micer Mahull han mes foch a tots los blats qui han trobats segats e tot los que han pogut han berrejat tots los lochs dè Segua e robat exortat tot quant han trobat son entrats en Lareny prop lo pont e aquils havem morts tres homens e altres scalabrats. Scrivim vos com se eren retrets crehiem per refrescar e speravem encara tornarien per donarnos combat ara us diem que stam ja preparats al combat car se se meten en tall. Son en aquesta part on se preparen al combat de CCCC en D rocins e CCCC homens de peu e encara mes e crehem ell speren altres sobrevenir molts car ab aquestes no creem temptassen combat. Stam en la major congoixa del mon no solament per los dans e viures levats e perduts mas encara per la congoixa que los poblats nos donem cridant e avolotant nos quels havem enganats passant los per noves de dia en dia per lo sucors que speraven dient mes que lo Rey venint asegurave viures e volia tractar etc. que era millor pus no havien esser socorreguts. Pensar quanta congoixa e encara

quant perill porta aquesta triga de aquest socors queus diem stam en punt de perdrens majorment que com havem ben confortats los pobles e reposats de les congoixes contra nosaltres nols podem tenir que volen exir dient que volen morir pus tost que veures perdre axi e talar cruelment ses coses e bens. Ver es que son molt animosos e per veure tot perill pero attes la terra tant plana fora ciquies e braçals en aquesta part on es preparat lo major inconvenient. Nosaltres no tenim negunes gents de cavall encara que siam per defendre la ciutat no som gents per exir e axi es en sa ma quant se volen retraure e quant se volen acostar. Quant es dan la tarda del sucors venidor quant es lo perill en que stam per les diverses pratiques studis de aquest hom majorment atteses les congoixes e dans irreparables que fa pensen vostres R. e que non fessen per aquesta ciutat la qual no mereix esser axi oblidada ni abandonada attesa la promptitud e bona voluntat que tots temps ha hagut e mostrat en seguir e exequtar les coses per vosaltres ordonades pur podeu e deveu pensar que es la clau del Principat en aquestes parts e que sen apera seguir al restant del Principat deuen attenre coin aci va tot lo fet per trobar se aci lo adversari ab tot son poder lo qual ab lo sucors vostre pot esser no solament empatxat mas encara rumput e destrohit llur exercit e poder si prest li es obviat e la dilacio li donen molta manera de reforçar attes que tots jorns li sobrevenen gents de diverses parts e spere sobrevenir e que fahent tals guasts e crueltats aterre molts qui son animosos e afectats a

la patria e a llur ajudà e defensio. Es maravella que vosaltres vehent aquestes coses axi com nosaltres les vehem reposau e nit e dia nous sforçau en trametre exercit e convocar sacramental perque de totes parts occorregues manera de sucors com cregam tambe siau certs que Arago en defensio de la corona reyal ha cridat sou e havem hoit dir se prepare lo almirant ab mil rocins por soccorrerlo sabent ells que axi sen entre per Cathalunya veuran animosos per soccorrerli. Si vehien lo contrari dubtarien acostarse. Creheu hi va tot lestat del Principat e deurien venir ací tots on es lo Rey de nit e de dia car nos pot dir lo perill que es en la triga per poque que sia. Per cuyta e occupació de no poder scriure havem scrit al honorable En Johan Agullo (*lo trayder*) que obre la present perque sia informat e li scrivim que vinga nit e dia. E sia lo glorios Jhesus protector dels tots. De Leyda à XIIII de juny hora de mig jorn. — A vostres beneplacit e honor aparellats los pahers de la ciutat de Leyda.

Als molt reverend egregis nobles magnifichs senyors los diputats del General e concell llur representants lo Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Senyors. Ab dos correus spatxats hun derrere altre per la cuytat e necessitat e per quant correus son presos e detenguts dos havem scrit e ara per aquest qui es lo terç la vengada del Rey en nostres ortes una ora ans de la alba robaments cremaments de locus e mo-

lins blats e altres bens e messos a sacco los lochs de Segria bestiars e besties e tots bens e altres atrobats segons en aquelles largament vos havem scrit creem al menys que algunes de aquelles arribara a vosaltres significant vos encara com jatsia se sien retrets una hora ans de mig jorn o aquens creu hom ho fahien per refrescar e tornar e axi o diem ara de cert com se preparen tornar venir nos aci al cap Pont hon los havem morts tres homens. Quanta es la congoixa e perill en que stam nous ho poriem dir per esser venguts a dues parts una deça lo riu altra della e per los altres motius en nostres letres primeres contenguts a nos altres no era possible ni expedient per neguna via exir los mes tan solament entendre en la custodia de la ciutat per la congoixa e perill en que stam per aquest fet per la passio que los pobles nos donen dient los havem passats de noves en noves sotz confiança del succors que de vosaltres speravem per les diverses pratiques e studis que aquest home to e per moltes altres vies attesa llur potencia e proprinquitat è en terra plana en la part on es lo major preparatori seu. A nosaltres no es possible entendre sino en guardar vehents los pobles talar e perdre axi lo seu. Stan molt animosos veure e exposar a tot perill e axi confortant e reportant los nosaltres de llurs congoixes envides les podem regir dients que mes amen morir que no veure axi talar e perdre so del seu. Quant es la necessitat de aquest vostre sucors e presta nous ho poriem dir. Aquesta ciutat no deu esser axi oblidada e abandonada per nosaltres essent stada tant prompta en se-

guir e exequutar lo ordonat per vosaltres majorment que es fahena hon hi va tot lo repos de tot lo Principat e perdicio de aquell car trobantse aci aquest adversari si es refrontat prestament aus que sia mes reforçat axi com tots jorns se reforça. Los aragonesos qui han cridat lo sou en ajuda sua e altres stavan reduptants venir a soccorrerlo. Han la dilacio en perill molt gran de fer perdre aquesta ciutat lo que no placia a Deu e per conseguent la resta del Principat per la manera e avinentesa de sou reforçar e anima als qui li han voluntat de ajudar vehent ell axi goanyar e ferse fort per ell esser axi ab tot son poder vehem clarament e deuen pensar que aci se ha de perdre o goanyar tota la fahena la qual leugerament si fos stat o es soccorregut es manifestament goanyada a nosaltres. Daqui avant no spereu pus letres ni correus car stam quasi circuhits e no havem manera de exir ni trobem nengu ne vulle pendre carrech car jaus han presos alguns correus e que si ja lo perill que vuy es no ha mogut a nosaltres a congoxosament soccorrer nos ja daqui avant res nous pot moure. Nou dien per flaquesa de animo ni de voluntat car creheu que som disposts tots a morir ab la creu mas dien ho per la importancia que havem per la flaquesa de la muralla gran circuhit e pocha gent. E no pus per cuyta e necessitat fatigats. De Leyda diluns a XIIII de juny hora de mig jorn. — A mossen Agullo (*lo traydor*) scrivim lige la present per que no havem temps scriureli. — A vostres beneplacits e honor aparellats los pahers de Leyda.

Feta la present ha vengut molta gent entorn lo terme deça e della per darnos combat e axi provehiu e prest. Per occupacions no havem pogut scriure. Pregam la comuniqueu als honorables consellers de Barchinona e que la prengan per sua.

Als molt reverends egregis nobles magnifichs senyors los diputats del General e concell llur representants lo Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Senyors. Leixant tota manera de paraules perque ja lo temps nou comporte vos avisam com lo Rey vuy una hora ans de lalba ab tot son poder que es entorn DCCC rocins de peu DC o DCC. Los qui son mostrats creem per la hora que venien havien intencio de acostarse a la muralla si trobarien pas. Nosaltres erem ja avisats stavem be en orde en custodia de la ciutat pero no havent alguna manera de exir los per quant son venguts a dues bandes daça e della lo riu sentint ell aço ses restat als caps de les ortes a la part de Littera. Portesen totes les besties e bestiars que ha trobats en aquestes parts e ha barrejats tres o quatre lochs del orde de Sant Johan e pres e robat quant hi havia e barrejat hun loch de ciutat que es bona poblacio ques apella Vilanova del Pichat. Del altra part son entrats en los Arenys han cremat Vilanova de la Orta los molins de Cervia que son de ciutat e los molins de micer Mahull cremats tots los blats de les ortes ha trobat algunes persones les quals sen porte e besties

e bestiars ha feta gran e cruél tala e dan. Es ver que dels que son entrats en lo Areny nosaltres los ne havem morts tres son se retrets ara hora de deu o onze hores pero creem que refreschats tornaran. Los pobles stan animosos que nols poden tenir vehent perdre e talar sos bens pero no som per exir los seus que nons perdessem tots e la ciutat bevent e cridant nos los havem enganats per la sperança quels donaven de nostre socors lo quens porta molta congoixa e encara gran perill si ab gran celeritat no es provehit de aquest socors en perdre aquesta ciutat la qual veen es muralla del Principat e ab quanta promptitud exequutat le per vosaltres ordonat congoxam molt mossen Agullo (*lo traydor*) vinga pero no ha gran poder. Pregam exortam e encarregam vos en nostre Senyor hi quant podem hajan socors e prest veheu vosaltres que aci va tota la rifa hon es lo adversari ab ton son poder e aci se goanya totho se pert. No vage pus aquest fet per dilacions car no ho comporte ja stam enclosos. Tots jorns e totes hores li sobrevenen gents. Creheu que com voldreu no poreu si ab molta celeritat segons tots temps vos havem cridat no provehiu no pus per cuyta occupacio e perturbacio de enteniment ni cregau ni spereu hajam manera de scriureus ni traureus correus. Nosaltres no tenim aci gents degunes de cavall sforçat nombre de peu. E sia lo glorios Jhesus custodia de tots. De Leyda a XIIII de juny del any Mil CCCCLXII. — A vostres beneplacits e honor prests los pahers e prohomens de Leyda.

Als molt reverends magnifichs e honorables senyors los diputats e concell del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverends magnifichs e honorables senyors. Deguda submissio e recomendacio precedent a vostres reverencies com pochs dies ha passats sentim com lo Senyor Rey tenia proposit venir personalment en aquesta vila o trametre en aquella alguna flota de rocins les quals coses per dita universitat sentides ab deliberacio de concell provehi la Majestat del dit Senyor Rey esser suplicada no voler trametre negunes gents a la dita universitat empero que si sa Excellencia personalment volia venir en aquella li fos fet lo acolliment e honor quis pertanya. E axi anant los missatgers de la dita vila a la dita Majestat per la dita raho trobaren aquella apres de Bellcayre qui venia a la dita vila de Tarrega lo qual atura en aquella mig dia e una nit mostrant havia voluntat leixar en la dita vila setanta o vuytanta rocins de la qual cosa lo dit Senyor Rey de la dita vila havem rebudes letres de mossen Agullo e de vostres reverencies ab les quals aquesta uniuersitat es stada molt encautada e requesta lo dit Senyor Rey ni companyes sues en aquesta universitat volguessem acullir ab certes cominacions en aquelles contengudes requerint nos lo dit Senyor Rey e companyes sues volguessen tractar no com amichs e mes senyors honorables. Per part de la ciutat de Leyda es stat trames en aquesta vila lo ho-

norable mossen Pere de Sant Climent pregant nos per part de la dita ciutat fessem e complissem les coses damunt dites oferint nos per part vostra e de la dita ciutat en donar e fer en aquesta universitat tota aquella ajuda e sucurriment per la dita universitat per llur defensio hagues necessaria per les quals coses aquesta universitat les requestes e pregaries vostres esser complides e lo dit Senyor Rey esser suplicat ell e ses companyes volerse abstenir de venir aci. E axi fonch fet a la qual suplicacio per lo dit Senyor Rey fonch respost segons porets veure en una letra per sa Majestat en aquesta universitat tramesa de la qual ensemps ab la present vos trametem copia. E com quiscuna universitat en la qual se haja a menejar materia de guerres segons vuy en totes aquestes parts se fa haja necessari alguna notabla persona apertar abta en les armes per capita per tant aquesta universitat vista la molta voluntat de la dita ciutat de Leyda ha elet per capita lo dit mossen Pere de Sant Climent lo qual de molt bona voluntat ha exceptat lo dit ofici de capitania tant quant a la dita ciutat de Leyda sera plasent. E axi aquesta universitat e singulars de aquella se preparen al millor que poren a la defensio de la dita universitat e persones e bens llurs. E com abir que teniem XII del present mes nos vench nova que com lo Senyor Rey e gents sues en aquestes parts venien damnejar e correr aquesta terra per tant fonch trames per lo dit mossen Pere de Sant Climent de continent al dit mossen Agullo trametes socorriment e ajuda en aquesta vila la qual cosa per ell es stada cessada fer.

E lo dit mossen Sant Climent zelant lo utill de aquesta universitat e la honor vostra e del Principat de Cathalunya es anat personalment a la vila de Cervera per fer venir aquells CC homens los quals per vosaltres son stats dedicats venir en aquesta universitat segons havem vist en una vostra letra que vuy rebem a nou hores de mati. E segons som stats avisats per lo dit mossen Pere de Sant Climent lo dit mossen Agullo era content trametre aquells sino per quant es stat empatxat per la vila de Cervera creem indubitadament que aços fa per que desijen la destruccio molt de aquesta universitat e dels singulars de aquella e mostren attendre poch a la honor tranquillitat e repos del dit Principat. Per queus suplicam sia de vostre merce donar en aquesta universitat aquell socorriment e ajuda lo qual aquesta universitat ha mester e darnos consell que devem fer e mes vos suplicam vos placia scriure al diputat local de aquesta vila ell faça publicar la crida ab la qual vuy ensemps ab la letra damunt dita nos haveu tramesa com paregue a nosaltres sia cosa pus condecent aquella sia publicada a requesta del dit diputat local que no de nosaltres e aço haurem a molta gracia e on totalment volguessen que aquella fos publicada a requesta nostra no vullau scriure los motius queus hi mouen com nosaltres ne tingam molta turbacio per quant tenim la feeltat per ella ens semble esser cosa crua lo vassall haja a fer publicar son Senyor per enemich. De aquestes fahenes creem lo dit mossen Pere de Sant Climent vos scriu mes largament e si algunes coses volreu manar som

presta. E sia lo beneyt Jhesus vostra proteccio e guarda. De Tarrega a XIII de juny any Mil CCCCLXII.— Senyors molt reverends magnifichs e honorables los qui en vostra gracia molt se recomanen pahers e prohomens de la vila de Tarrega.

Als molt reverends e magnifichs senyors los diputats de Cathalunya en Barchinona.

Molt reverends e molt magnifichs mossenyors. Per altres vos he scrit axi particularment a alguns e mes larch que no he fet en general dirigint les letres aqueix tauler a les quals me refir e aço he deliberat fer per alguns bons sguards. La present es per notificar vos com tot Urgell sta en gran pressa per les grans cominacions que li son fetes. Daqui avant segons veureu per una letra que tramet lo Rey copia de la qual interclusa dins la present vos tramet la qual es stada presentada a tots lochs viles e castells que fortaleses hajan en tant que tot lo mon sta tant sgleyat que nos pora dir e aço per quant vehent que nons partim de aci e stam galofegant per aquesta vila fahent poch profit e perdent la reputacio e gran vergonya nostra que tant me amaria esser juheu com comportar ço quem dieu. Los de Urgell me tiren los de Leyda me cuyten los de aci me retenen. Volria saber quines gents han esser mos senyors e si voleu que yo faça vostres manaments donau orde sia en ma libertat car dich vos vertaderament que may fuy en tant grant laberinto ni treball eus jur per la mia fe que del dia de

Cincogesma que arribi aci fins al present may me he despullat sino per muder camisa e poques vegades he leixat la cuyraça. Si aquest exercit coneixeu ques dega convertir en guaytar aquesta vila sera fet e continent segons ja fem. Si es fet per altra fi seguesquesen lo efecte segons la intencio pus sana. Tots jorns he letres embaixades e correus duplicats de diverses lochs e viles signantment de Agramunt Tarrega tot lo Marquesat Bellmunt Castellsera Anglesola e Bellpuig Sancta Coloma de Queralt Granyena Barbera Çarreal e diverses altres lochs los quals demanen ajuda molt degudament dient esser mes raho deure soccorrer e guardar a ells que no guardar Cervera qui es la pus fort plaça que sia en tota aquesta terra de que nestan molt desesperats e desdenyats en que se deu molt attendre signantment aquests de Tarrega qui hagueren pres Punta pelegrina sino per En Pere de Sent Climent lo qual fa molt de be e molt degudament ell e la dita vila de Tarrega se clama e en presencia de pahers e concell me ha dat una requesta e heli respost e de continent request als pahers segons veureu queus ne tramet copia interclusa dins la present. Es tot continuat tot ab notari. Entre aquesta vila e Tarrega ha algunes malencontres lo que es bo e satisfer a tot es que tot lo exercit pas avant. Aquesta vila se es be enfortida e han prou gent per guardarse. De dia son molt al segur de tot dan. De nit sis volen be guaytar no han paor de res. Fins aci se son fiats en los nostres guaytes del exercit. Tots stau ben forts e ab bona voluntat en lo concell e en la vila noy sent res que

mal sia. Tots jorns fan processos contra los mal homens. Han pres hu qui dien En Sola specier per sos demerits. Lo star aci del honorable En Jacme Tallada fara gran fruyt sens partir si puys delliberen lo exercit li hisque ab tot que los que li son son bons homens etc. Res noy veig en tota aquesta terra que tant mal sia com una malencolia que es entre aquesta vila e la vila de Tarrega. Haureus a gracia me doneu tres homens per consellers en manera tal que no haja cada volta com lo cas ho portara demanar consell de aqui ni star parat perdent temps en layre e sino sera executat lo consellat ques compte a mi. La intencio mia es aquesta. Partint de aci tiram a Tarrega dalli a Agramunt apres a Cubells puys a Camarasa e alli cominar de trencar les cequies de Balaguer e veureu tantost quina remor haura en dita ciutat e tot aço es cami molt segur e sens negun perill car fins a la present jornada tots son nostres sens dubte algu pero es mester cuytar car de hora en hora los temps se muden. E si neguna diversitat veureu en negunes letres queus haja fer que de mi sien anades aqui non hajau a maravella car segons com venen los fets si he a fer. Suplich vos vullau attendre al que dich e creure ma letra e acceptar ma bona intencio car per defendre ma persona e honor e los quem haveu comanats fare lo degut ultra que hi es primer lo servey de Deu e lo benefici del publich. E deman vos de gracia haja prest les coses demanades per altres vegades juxta lo memorial interclus dins la present. Feta en Cervera a XIIII de juny. Correu he cobrat sus ara de

Çaragoça e diu quey son arribats docents genets de Navarra afollats e morts de fam. Diu venen per fartarse en Urgell e axi es mester que hajen passadors per civada. Lo comte de Prades es a Erbecha e te mal en la cama. Es hi lo archebisbe de Tarragona ab ell e lo Rey hi es vengut a ells e a Erbecha entray dissapte en la nit e es sen tornat a Balaguer lo diumenge vespre passat. Tramet vos per scrit una informacio de un hom de Agramunt dins la present. — Mossenyors del qui es molt prest a vostres ordinacions Johan Agullo (*lo traydor.*)

Al molt honorable mossen e molt savi mossen Joan Agullo sindich e ciutada de Leyda en Cervera.

Mossen molt magnifich. Nosaltres no haurem manera de avisar vos sovint axi bast vos un avis per molts. Deputats e vos nos meteu en risch de perdre aquesta ciutat e tots nosaltres. Dissapte passat nos vengueren segons jaus havem scrit cinquanta rocins a Sent Lar Vilanova e Cervia pero encara que nos mostrassen pus haviem avis lo Rey era fora de Balaguer e axi sospitam de embosques delliberam no permetre exir. Portavensen bisties e bistiar de molts. Vuy que es dilluns ans de lalba nos son venguts de dues parts ço es Fontanet e Corbins ab tot quant poder han. Los de la part de Corbins son entrats fins al Sot del Bisbe. Haguem los avisos ans que fossen al Pont de Piquabay que eren pus de CCC rocins ab gent de peu e de la part de Fontanet son venguts pus de CCCC rocins e

gent de peu molta. Son venguts a correr fins en los Arenys e han cremats molins de Cervia que son de la ciutat e los molins de micer Maull e al loch de Vilanova barrejat e cremat e tots los blats. Es ver que dels qui son entrats en Lareny los nostres los han morts tres homens e perque venien a dues parts delliberam no exir mas entendre en guardar la ciutat perque no tenim gens de rocins e som poqua gent. Es ver que no podem tenir los pobles son pus animosos e voluntaris pegar ab ells que res nols fa paor. Si vostres mil homens fossen aci haviem manera de defendre les ortes e lo dan que han dat e danyar molts a ells. Los pobles nos cuyden beure dients los havem enganats e passats per noves. Vos ne reportam gran carrech ultra lo nostre dan massa gran. Perqueus pregam vista la present vos dispongau ab los mes que poreu venir que no siau sino ab mil bastavem vos e nosaltres ab la ajuda de nostre Senyor Deu e ab lo gran animo de la gent fer fets al util e honor dels tots e axi cuytau tost vostra venguda leixant orde dels que sobrevindran si voleu aquesta ciutat se restaure axi com creem desijau car pur vos siau de una part e nosaltres a la altra los pendrem en mig acostant vos los mes que porien per vies segures car pus vos siau en cami mes gent vos seguira que no volreu. Nous poriem dir la necessitat que es que vingau e scriviu letres de foch a deputats e als qui son per los camins que cuyten e attenguen lla on serem car ell es de necessitat que vosaltres e nosaltres los hisquam sino perduts som que noy ha remey. Nosaltres no scrivim

a deputats per cuyta e occupacions vos mateix pensau quines e quantes. Es mester aci arribe tot lo poder que pot fer lo Principat car vistes que aci va tot essent aci lo Rey ab tot son poder. E en aço no haja falla ni mes dilacio. E no mes car pensau ab quante turba scrivim que fahent la present ho veem cremar tot. Stam a la palatica en lo Areny car lo portador havem tret baix ab un ponto. De Leyda a XIIII de juny del any Mil CCCCLXII. — Apres havem acordat scriure a deputats pero de vostra part scriviuli ab la mes expedicio que poreu. — Los pahers e prohomens de Leyda a vostra honor.

Los señores Diputados y Consejo mandaron publicar, en en este dia, por los lugares de costumbre, el siguiente pregon, y expedir las cartas que mas abajo se hallan.

Ara hojats tot hom generalment queus notifiquen los molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables diputats del General e concell llur representants lo Principat de Cathalunya entrevenint e consentint hi la ciutat de Barchinona en virtut de la comissio de la cort ultimament celebrada en la ciutat de Leyda e encara de la dejus dita capitulacio et alias que ells qui no ab pocha cura entenen en la conservacio tuycio bo e pacifich stament del dit Principat ciutats viles e lochs e terres de aquell los quals son vuy posats en afflicciо de guerra e injustament prosseguits

de aquella per quant defenen privilegis e libertats del dit Principat e dels habitadors e cosa publica de aquell e encara les persones e bens per foragitar tots sinistres inconvenients e dans de aquell e dels habitadors de aquell. E per observacio de la capitulacio feta entre lo Illustrissimo Senyor Rey e lo dit Principat e coses en aquella contengudes han statuit e ordonat axi com ab les presents statueixen stableixen e ordonen que del dia present a sis mesos primers vinents algu o alguns al qual o als quals en alguna manera fos legut guarrejar o bandolejar e donar e acceptar deseximents no facen ne puixen fer guerra ne donar ne acceptar los dits deseximents o acuydaments no acceptar arremiments ne combatre o correr puntes ne fer junctes de lances o altres fets darmes a tota ultrança requesta o mija requesta o en qualsevol altra manera o forma que dir o excogitar se puixa encara que vuy sien en guerra o bandositat uberta hoc encara han statuit e ordonat axi com ab les presents statueixen stableixen e ordonen per conservacio de pau e vedacio de bandositats durant lo dit temps que les dessus dites persones e altres de qualsevol ley stament o condicio sien no facen o puixen fer o moure bandositats aggresions invasions insults o concitacions fora casos fortuits de baralla indelliberadament comoguda. E qui contra les dites coses o alguna de aquelles fara caygue e sia incorregut en pena de mort natural e perdicio de bens los quals sien applicats als drets del General del dit Principat e que no pusquen esser receptats o sotstenguts tals contrafaents e lurs

bens en lochs reyals o en alguna baronia ans onsevulla sien atrobats los dits contrafaents e lurs bens aquells puixen esser executats en persones e bens per los dits deputats e concell de dret e de fet axi com pot esser proceit per la capitulacio contra los venints e faents contra aquella tota excepcio appellacio e recors remoguts qualsevulla altres statuts e ordinacions axi generals com particulars en contrari faents en alguna manera no contrastants. Entes, empero que en la present ordinacio e edicte no sien compresos publicats per gitats de pau e treua o bandejats.

Los diputats del General del Principat de Cathalunya e llur concell lo dit Principat representants. Als honorables qualsevol capitans e caps de cinquantenes saluts.

Dehim e manam vos que per via alguna no façau ne digau ne permetau per vostra gent sien dites injurioses paraules ne dans en persones e o bens del senyor de Jorba e de sos vassalls car si lo contrari fahien per nosaltres hi serie provehit degudament. Dada en Barchinona a XV de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda.

Als molt honorables e savis senyors los consellers de la vila Degualada.

Molt honorables e savis senyors. Lo honorable En Jacme Tallada sindich de la vila de Cervera trames

per nosaltres explicara a vosaltres algunes coses. Pregam vos per ço que donantli fe e creença metau en obra e execucio promptament lo queus dira com sia de molta necessitat a les fahenes concorrents. E sia Jhesus proteccio vostra. Dada en Barchinona a XV de juny del any Mil CCCCLXII. — M. de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats e concell etc.

Los deputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya. Als honorables e savis senyors los jurats e prohomens de qualsevol universitats dins lo dit Principat constituits saluts. Certificam vostres savieses com aqui trametem lo honorable En Jacme Tallada etc. ut supra totum.

Als molt honorables e savis senyors los pahers e prohomens de la ciutat de Leyda.

Molt honorables e savis senyors. Quatre letres vostres havem reebudes totes fetes ir avisatories de la venguda dels enemichs en aqueixa ciutat e de les roberies cremaments e corregudes per ells fetes. E com los haveu morts tres homens. Enuig havem dels dans donats pero nostre Senyor Deu es en la smena. Ara podeu veure los de Urgell com poden be confiar en les gracioses paraules e promeses de no tochar als blats de quens haveu scrit. Lo nostre proces se adoba pus los desordes son començats per los encmichs. Par a nosaltres esser stat be delliberat de no exir los per

molta animositat que vostres gents tinguen car mes val veure guastar blats que periclitar persones en una tal ciutat com aqueixa. E jatsia tota hora nosaltras e aquesta ciutat entenguessem en la provisio faedora en aqueixes parts. Empero vistes les dites letres ha tant fort excitats los animos de tots que dema Deu mijançant la bandera exira daquesta ciutat faent aqueixa via ab gent a cavall e de peu e axi continuament segura la gent en manera que ab lo poder qui de aci partira e ab lo exercit qui es a Cervera e ab les viles circumvehines e ab la gent de aqueixa ciutat sera feta tal seguida als enemichs que los blats e murs de Balaguer ne hauran algun sentiment e sera vist qual es lo poder del Principat. Axi stan be confortats e aconsolàts car nosaltres e aquesta ciutat provehim talment que sera contentacio de tota aqueixa terra. E daço siau be certs. E sia Jhesus proteccio vostra e direccio dels negocis que prosseguim. Dada en Barchinona a XV de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats e concell etc.

Als molt honorables senyors los jurats de la vila de Hostalrich.

Molt honorables senyors. Per certs bons respectes dels quals resulta gran benefici e repos no solament a aquest Principat ans a aqueixa vila es stat vist a nosaltres que lo honorable capita de la dita vila en nom e per part de aquest Principat sens prejudici e dero-

gacio del egregi comte use de jurisdiccio civil e criminal no solament en la gent acordada mas en tots altres axi de la dita vila com stranys qui delinquiran. Per ço avisants vos de les dites coses vos pregam e encarregam que per tant benefici de tots vullau star a obediencia del dit capita e del batle que metra a regir la dita jurisdiccio civil e si los oficials comdals no volien desistir de lur exercici de jurisdiccio es necesari en tota manera cessen fins a expellirlos de la dita vila car per benefici e utilitat vostra e de aqueixa vila es summa necesitat axi se faça. Havem vos ne volguts avisar com aquells qui haveu axi bona voluntat e intencio com nosaltres en la conservacio de tots e per que vejau volem en les dites coses sentiau tant com nosaltres. Si empero alguna dificultat sobre aço vos occorria haurem plaer nos ne aviseu. E sia Jhesus proteccio vostra. Dada en Barchinona a XV de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats e concell etc.

Al honorable castella del castell de Hostalrich per lo Principat de Cathalunya.

Honorable senyer. Vostra letra havem reebuda a la qual vos responem que axi de vitualles com de trespontins flaçades e altres coses necessaries per aqueix castell sera provehit a compliment dada conclusio al fet de Gerona lo qual com sabeu speram de hora en hora car fet allo Deu mijançant se entendra en altres coses. Entretant feu lo que loablament haveu acustu-

mat. Dada en Barchinona a XV de juny del any Mil CCCC sexanta dos. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats e concell etc.

Los diputats del General del Principat de Cathalunya e llur concell per ells elet en virtut de la comissio per la cort general darrerament celebrada en la ciutat de Leyda representants lo dit Principat. Als reverends mossen lo abbat de la vila de Sent Johan ces Abbadesses e qualsevol oficials seus en la dita vila constituits saluts e honor.

Volents per nostre poder dar orde que totes sedicions tumults e concitacions sien extirpades de aquest Principat e de les universitats de aquell e procurar unitat e repos a laor de nostre Senyor Deu servey de la reyal corona Darago benefici conservacio e tranquille stat del dit Principat e dels poblats en aquell. Per ço ab tenor de aquesta precedent nostra dellibe-racio vos pregam e exhortam e encara cometem que vos e los dits vostres oficials ab consell e intervencio de deu persones bones e ydonees de vostra voluntat e licencia per los prohomens de la dita vila elegides o de la major part de aquelles en nom e veu e per part nostra com a representants lo dit Principat inquirau ab gran diligencia contra totes e qualsevol persones de qualsevol condicio o stament sien que hajen contrafet o contrafaran a la capitulacio per lo Serenissimo Senyor Rey atorgada fermada e jurada axi per via de sedicions tumults conspiracions e concita-

cions tractades o tractadores en aqueixa vila com per paraules proferides en neglecte e menyspreu nostre com a representants lo dit Principat tochants a la fidelitat blasme o menyspreu de nostres delliberacions encara tirants e adinchilacio de la dita capitulacio e deslibertar aquest Principat dels privilegis e libertats a aquell atorgades. E si juxta les inquisicions per vosaltres faedores ab concell de les dites deu persones o la major part de aquelles segons es dit acabades o no acabades vos aparra faedor volem preugau qualsevulla persones delades de les dites coses o de alguna delles e aquelles metreu en preso en la qual stiguen be custodites e guardades segons la qualitat del crim o delicte requerra. E apres les dues informacions e enquestes nos trameteu closes e segellades per manera que aquelles vistes puixam judicar sentenciar o rescriure del que sera faedor. Les dites empero inquisicions fareu continuar per scriva fiable qui aquelles reeba per lescriva major de aquesta casa. E placiaus haver vos en les dites coses cautament e ab la diligencia que dé vosaltres se spera per los respectes dessus dits. Dada en Barchinona a XV de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats e concell etc.

Al honorable senyer lo capita de Hostalrich per lo Principat de Cathalunya.

Honorable senyer. Vostres letres havem reebudes. A les quals responem quant al rahonament demanat

per mossen Ponç de Cabrera nons par lo dejau soeltar. Si tractes alguns sentiu aqui meteuli la me e preneulo si possible es car provehit havem e ab la present proveim que tant aqui stareu vos siau oficial sol en aqueixa vila e vos e no altri useu de tota jurisdiccio criminal axi en los acordats que aqui teniu com en los homens de la dita vila e en los stranys si per cas delinquien e axi ne scrivim als jurats e prohomens de la dita vila si los oficials del comte volien usar de jurisdiccio e no sen volien star som de parer vos ab intelligencia dels jurats expellian aquells de la dita vila si empero los dits jurats en aquestes coses posaven alguna dificultat scriviu nos ne ans de executar res com vullam ab bona contentacio e sabuda lur se face. Regiu vos saviament en totes coses e siau vigil en la custodia de la dita vila com de vos confiam. Lo roci e troter que haveu presos de mossen Montanyans volem en tota manera eus dehim de continent tota scusacio cessant los liureu al macip quil cavalcava prenent lo ab sagrament e homenatge que aquell amenara aci a nosaltres e si lo dit macip sen era anat los tan prest per algun home fiable e en aço nous ataureu car si dret algu hi haureu aquell vos sera reservat. Quant al fet dels murs e valls manejau ho ab contentacio de la vila graciosament car al present no es vist haver tanta necessitat que ab molestia lur se haja fer. De la conducta e endreça que haveu dada axi a les artellaries com a mossen Guerau de Cervello som molt contents. E sia Jhesus vostra proteccio. Dada en Barchinona a XV de juny del any Mil CCCCLXII. — Ma-

nuel de Monsuar dega de Leyda.— Los diputats e concell etc.

Als molt honorables e savis senyors los consols e concell general de la ciutat de Tarragona.

Molt honorables e savis senyors. Fins aci vos havem scrit de totes les coses quens ha paregut necessari a ço per tant com sempre havem conegut e sabut vosaltres com a vertaders cathalans haver firmissima voluntat e virtuosa intencio en la conservacio del Principat e de les libertats de aquell a tots comunes de que molt vos comendam faents vos certs aquest Principat es e sera be recordant de vostre be obrar. Creem ja haureu publicades les crides ab les quals lo Senyor Rey e la Senyora Reyna son hauts com enemichs e haureu tretes banderes e feta mostra de vostra gent segons vos es stat scrit. Si fet nou haureu es mester lo façau de continent pregants e encarregants vos que perseverants en vostre bon proposit vullau esser vigils e attents en la custodia vostra e de aqueixa ciutat e en recullir messes vitualles armes e altres coses necessaries per manera que puixau defendre vostres persones e bens e lo Principat no puixa esser damnejat a ma de aqueixa terra. E vullau star preparats a les armes a fi que sia poderosament resistit als enemichs si aqui venien e puixau fer ço queus sera scrit car delliberat es en tota manera no comportar los dits enemichs en la terra certificants vos que dat compliment al fet de Gerona lo qual de hora speram esser

fet de continent seran fetes tals provisions que succeiran a laor de nostre Senyor Deu repos e tranquillitat del dit Principat e de la cosa publica de aquell. Axi feu lo degut com loablament haveu acustumat car lo Principat vos fara la subvencio deguda com sera necessari. E no fallira a res. E sia Jhesus proteccio vostra. Dada en Barchinona a XV de juny del any Mil CCCCLXII. —Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats e concell etc.

Bajo la misma forma se escribió igualmente á las villas de Valls, Reus, la Selva, Alcover y Cambrils.

Als honrats senyers los jurats e prohomens de la vila de Palamos.

Honrats senyers. Vostra letra de XIII del present havem reebuda e hoyda la creença explicada per lo portador restam molt contents de la virtuosa intencio e perseverança vostra que haveu en la conservacio de aquest Principat e de les libertats de aquell a tots comunes e de les continuades ofertes de que molt vos comendam eus fem certs lo dit Principat es e sera be recordant de vostre be obrar. Per ço vos pregam e encarregam que continuants vostre bon proposit vullau esser vigils e attents en la custodia vostra e de aqueixa vila e encara del dit Principat car nosaltres no fallirem a qualsevulla provisions necessaries. Lo guarda del General per pratica es franch de guaytes

hosts e cavalcades Sius sera sospitos ab causa justa siam ne certificats car per nosaltres hi sera degudament provehit. E sia Jhesus proteccio vostra. Dada en Barchinona a XV de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats e concell etc.

Als molt honorables e savis senyors los pahers e prohomens de la vila de Tarrega.

Molt honorables e savis senyors. Vostra letra de XIII del corrent havem reebuda. Restam mol contents de vostra bona e invariable intencio que haveu a la conservacio del Principat e de les libertats de aquell a tots comunes. De vosaltres alre no sen sperava com a vertaders cathalans. Vostra delliberacio de no acullir en aqueixa vila los enemichs publicats es stada bona e virtuosa e qual de vosaltres se sperava e creem les hores de ara haureu hauts docents homens del exercit car axi havem scrit als honorables pahers de Cervera e al honorable En Joan Agullo (*lo traydor*). Teniu los en special comendacio e bon tractament segons vos havem scrit. Venints al fet de la crida tochant lo fet de la Senyora Reyna vista vostra bona intencio scrivim al diputat local que aquella faça publicar de continent liurau lay e haura recapte. E sia Jhesus proteccio de tots. Dada en Barchinona a XV de juny del any Mil CCCCLXII. — M. de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats e concell etc.

Als molt honorables e savis senyors los consols de la vila de Perpinya.

Molt honorables e savis senyors. La cura e diligencia nostres son sempre entendre a totes coses que sien conservacio del bo e tranquille stat de aquest Principat. E per ço ultra altres bones provisions havem fet aci publicar lo edicte del qual vos trametem copia dins aquesta. Pregants e encarregants vos de continent en nom e per part nostra com a representants lo dit Principat sens intervencio de algun oficial façau publicar aquell per los lochs acustumats e fen la registra al scriva de la deputacio local rescrivint nos del dia que sera publicat. Certificants vos nostra firmissima voluntat esser que lo dit edicte sia servat a la ungla. E sia Jhesus proteccio vostra. Dada en Barchinona a XV de juny del any Mil CCCCLXII. —Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats e concell etc.

Se escribió igualmente á los regidores de las demás ciudades y villas de Cataluña, que tenian diputado local.

Al molt honorable mossen Johan Agullo sindich de la ciutat de Leyda.

Molt honorable mossen. Vostres letres ir fetes havem reebudes ab trellats de les requestes e protests.

Havem enuig que tals coses sè introduesquen a les quals no es mester sia pus dat loch. Venints a la resposta lo exercit de aquest Principat es anat e continuament va no a efecte de guardar Cervera car vila es no solament per guardarse mas encara per ofendre los enemichs mas es assignada la vila per aplegarsi la gent e daqui fer lo que sera vist expedient. E veritat es que nostra intencio primera se es hauda alterar per la venguda del Senyor Rey en Balaguer car necessari es vist esser si los enemichs fan la via de Gerona aqueix exercit li vage darrere segons amplament vos havem scrit ab nostres letres a les quals stam e perseveram havents alguna admiracio com al parer nostre nons responeu al efecte de nostres letres. Al que dieu de dar vos consellers ja es provehit que los honorables pahers de Cervera vos aconsellan e on vos fosseu fora la vila tota hora ha en lo exercit capitans de cinquantenes homens de honor ab los quals vos podeu consellar. De soccorrer lo Marquesat ne altres castells no es expedient per lo respecte dessus dit ço es de seguir los enemichs si la volta de Gerona fahien e tal introduccio portaria tanta incomoditat que res noy bastaria. Confortau los ab vostres letres e dau los motiu de la raho per que no son socorreguts de gent. Ne hajau pensament los dits enemichs barregen terres ne lochs car la penyora que tenen a Gerona los fara retraure de moltes coses les quals creem altrament executarien. Lo fet de Gerona Deu volent haura molt prest compliment e tantost veureu proveir a totes les circunstancies. Les coses

necessaries per vos demanades deuen esser ja aqui les altres seran trameses com mester sia. De vostres treball bona cura diligencia e voluntat som mes que certs e axi vos pregam ho continueu segons de vos plenament se confie. Recensiu nostres derreres letres e stau preparats vos e lo exercit e tots altres en executar les coses alli mencionades en cas que los enemichs vinguessen de part deça com dit es. Record vos de retenir despeses infructuoses de correus si necessitat no era remetentho a vostra discrecio. E sia Jhesus proteccio de tots. Dada en Barchinona a XV de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor aparellats.

Al honorable senyer En Francesch de Montros diputat local en la vila e vegueria de Tarrega.

Honorable senyer. Reebuda la present siau ab los honorables pahers de aqueixa vila e dar vos han una crida per nosaltres a ells tramesa ab la qual la Senyora Reyna es dada per enemiga etc. Dehim e manam vos de continent la façau publicar en nom e per part nostra com a representants aquest Principat sens intervencio de algun oficial sino en la manera que es posada e feu la registrar al scriva de vostra deputacio local scrivint nos del dia que sera publicada. Dada en Barchinona a XV de juny del any Mil CCCCLXII. —

M. de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats e concell etc.

Als honorables senyers los jurats e prohomens del castell de Montbuy.

Prohomens. Vostra letra havem reebuda e oyda la creença explicada per En Gabriel Sentaçana. Som molt contents de vostra intencio e ferma voluntat que com a vertaders cathalans teniu en la conservacio de aquest Principat e de les libertats de aquell faents vos certs lo dit Principat sera be recordant de vostre be obrar e no permetra que siau damnejats en res. E per ço scrivim als consellers e consell de Agualada queus recullen en lur vila ab vostres bens eus tracten ab amor com han acustumat. Creem axi ho faran. E sia Jhesus proteccio vostra. Dada en Barchinona a XV de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats e concell etc.

Als molt honorables e savis senyors los consellers de la vila de Agualada.

Molt honorables e savis senyors. Per una letra dels jurats e prohomens del castell de Montbuy som avisats de lur bona e ferma intencio que han en la conservacio de la terra e de las libertats de aquella. E perque desigen recullir se en aqueixa vila ab lurs bens per ço vos pregam e encarregam que als dessus dits

en persones e bens permetau la recullita e aquells tracteu ab tota amor com be haveu acustumat. E sia Jhesus proteccio vostra. Dada en Barchinona a XV de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats e concell etc.

Al molt magnifich mossen Matheu Dez Soler missatger del Principat de Cathalunya.

Mossen molt magnifich. Vist quant temps ha sou aqui e los afers per que hi sou no van avant volem eus pregam que vista la present sens detenir un punt partiau e vengau a nosaltres. Dada en Barchinona a XV de juny del any Mil CCCCLXII.—Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los deputats e consell etc.

16 DE JUNIO.

Recibieron los señores Diputados y Consejo, en este dia, las siguientes cartas.

Als molt reverends magnifichs honorables e de gran providencia senyors los diputats del General e llur representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverend magnifichs honòrables e de gran providencia senyors. Ir rebi dues letres vostres una sobre algunes persones qui serien en la força de la ciu-

tat vella e desijen esser fora de alli e servir la terra e singularment mossen Anthoni Guillem de Montanyans a que responch que sobre aço e altres coses so prest servar vostres ordinacions. Altra ab quatre patents letres de la deliberacio e acte que es stat fet sobre lo fet de les remençes havem ordenat sia aci manifestat e la una esser tramesa per les universitats daquest bisbat perque vostra deliberacio e voluntat sien a tot lo mon manifestes. Aço senyors faç exequutar segons per vostres reverencies es stat ordonat ab tot que sol per avis que daqui havia haut. Havia ja trameses sobre aço per los lochs e parroquies daquesta vegaria moltes letres per quem paria cosa molt necessaria para la fahena. Yo continuament treball en fer fer molinets banchs pitrats e altres coses necessaries peral donar del combat. E ja so en tal punt que la cosa sera molt presta. Per sis parts he deliberat li do lo combat. Yo he vuy desempatxats molts correus per tots los lochs e parroquies de la vegueria ab letres que certa jornada qui es molt prop ab llurs armes sien aci tots venen molt voluntaris e promptes a totes coses quels es manat. Los mariners de Sant Feliu son aci mente en orde lo lavor que ells han a fer hani de valents e bons son tots be armats. Per letra den Bernat de Marimon so avisat lo Rey de França se met en torn en fer la valença al Rey. E axi mateix so avisat per letra del senyor de Montpeyros qui fou lo derrer embaxador del Rey de França ell dit Rey enten en altres fahenes mes que no en aquestes e que no creu lo Rey faça entrar gent ni faça socors ni les coses no

van axi clares com se dien. Pler trop singular en la presa de mestre Vesach de que man sus ara avisat. Certament deu portar la pena que mereix e si be sera stret e deuse fer en tot cas sabreu moltes coses damnatissimes e singularment lo fet de les metzines del Sant Primogenit de que ell es stat principal factor. Placiaus ferhi la diligencia ques puga que aqueix scelerat dome ha cabut en moltes coses e sap en tots los actes ques son fets fins a la hora e tenguts. Jo he fet convidar mossen Muntanyans e altres qui son en la ciutat de la força vella si volen exir. E parme que encara que diguen que per força hi son pur ells non volen exir ans se mostra clarament volen resistir al exercit per llur poder continuament fan tirar passadors e en les empenyes de aquells que son de paper se troben scrites semblants paraules Traydors que per sis florins haveu renegat vostron Rey e altres moltes injurioses paraules que sempre dien e criden. A mi occorre susara que al Rey de França deu esser feta embaxada de algun cavaller o de algun notable ciutada qui vaja honorablement per saber dell quina voluntat te e com vol viure ab lo Principat. E si ell te voler de guerrejar ab nosaltres deu esser donat orde en levarli tal voluntat e ab degudes rahons ferli mudar lo proposit e tirarlo al voler nostre e crech yo hi haura poch a fer. Si ell no te voluntat de guerrejar confirmar lo en lo proposit e aqui ferlo star ferm. Tot aço se pot fer ab les pertinents rahons que vostres prudentissimes reverencies facilment trobaran. Sembla a mi aço se deu fer encontinent que sera cosa de levar del tot la-

nimo al Rey per que aci per lestrenyiment de aquesta fahena se fan algunes despeses necessaries grandament vos placia trametre diners an Miquel Vives qui es persona diligent e tal que totes les coses que li son comanades per sa sollicitud han bon recapte e de son servey so be content. E tingaus la Trinitat Sanctissima en proteccio e guarda sua. De Gerona a XV de juny del any Mil CCCCLXII.—Lo vezcomte de Rocaberti es aci ab XVIII rocins be en orde. Mossen Gueran arriba diumenge apres dinar. —A la ordinacio de vosaltres senyors tot prest e apparellat lo comte de Pallas cápita general del exercit del Principat de Cathalunya.

Als molt reverends e molt magnifichs senyors deputats e concell del Principat de Cathalunya.

Molt reverends e magnifichs mossenyors. La causa de la present es per avisar vostres savieses com son vengut aci a Gerona per exequutar lo queus he ofert ab XVIII rocins e metra o en obra. Son en ma companyia alguns gentils homens e tot sta a mon cost e messio. Speram lo combat fet aquell e hauda la victoria la qual speram ab la ajuda de nostre Senyor Deu e del glorios Sant Jordi e del beneyt Charles men enten a tornar en ma casa si ja en lendemig per vosaltres no es alre ordenat de mi. Volguera ma casa tingues tal possibilitat que jo pogues seguir lo exercit del Principat tant com aquests fets duraran. Car lo meu cor hi basta e si vosaltres mossenyors volreu or-

donar de mi negunes coses son aparellat aquelles complir ab molta voluntat. E sia la Sancta Trinitat en vostra proteccio e guarda e lo beneyt Charles. Scrita en Gerona a XV del mes de juny del any LXII — Lo qui recoman a vostres savieses Vezcomte de Rochaberti.

Als molt reverends nobles e magnifichs mossenyors los deputats e concell del Principat de Cathalunya.

Molt reverends nobles e magnifichs senyors. Per occurrencia del perill qui es vuy en aquesta ciutat de Gerona per sguard de les persones quis troben vuy dins lo mur vell les quals son tals e tantes que comprenen la mes part daquesta terra e encara molt del Principat de Cathalunya havem pensat per mes repos de la cosa publica del dit Principat e pacificacio da quell ques molt necessari pendre algun mitja que lo fet no haja venir a la jornada per quant nos pot excusar un gran dan en les persones de cascuns dels dins e de fora qui poria esser tal que seria cas irreparable e total destruccio e ruyna daquesta ciutat de Gerona e de tot lo bisbat. Havem sentiment per alguns amichs daquells qui dintre son qui ab alguns dells han parlat los quals son homens de bona intencio en lo servey honor e benefici del Principat de Cathalunya que darien tot loch a tot lo bon mija qui degut fos maravellantse molt que de part del capita nols sia stat res trames a dir ans continuament los bombardegen quiscun dia no contrestant que la persona del Pri-

megenit sia dins la dita força. Per queus suplicam que en aquest fet vullau entendre stretament e fer tal provisio com de vostres reverencies nobleses e magnificencies se spera.—A la ordinacio de vosaltres mossenyors prests vezcomte de Rocaberti Bernat Miquel Johan de Caramany Johan Bertran e molts altres qui asis troben.

Als molt reverend egregis spectables e magnifichs senyors deputats e concell llur representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverend egregis spectables e magnifichs senyors. Sus ara que es dilluns a XIIII del present hora tarda havem rebudà uua letra de vostres reverencies e magnificencies per En Gabriel Pujades patro de Grondola e hun cabas de eynes del mestre major dels fusters del exercit per la qual erem encarregats stretament trametessem dites coses al senyor comte capita general en Gerona decontinent perque nosaltres qui sempre desijam obeir a vostres manaments de present metem ma en trametra dita polvora pedres e cabas e per quant aci no havem sino hun corro qui ha aportada a Gerona la bombarda de la nau del Rey per que la havem scrit al dit egregi capita trameta de continent dit corro com encara no sia tornat. Com hic sia la dita bombarda ira e li daran tot aquell sforç que haja mester a ordinacio del dit senyor capita com ja lin scrigam. Axi mateix scrivim a vostres R. e M. de moltes coses segons vos exhibira lo portador de la

present tots temps som promptes obeir vostres manaments en totes coses a nos possibles. E tingueus molt reverends nobles egregis e molt magnifichs senyors la Santissima Trinitat en sa guarda. De Sant Feliu de Guixols à XIIII de juny any de la nativitat de nostre Senyor Mil CCCC sexanta dos. — Qui en gracia e merce de vostres reverencies e grans magnificencies humilment se recomanen los jurats de Sant Feliu de Guixols.

Als molt reverends magnifichs e honorables mossenyors los deputats del General e concell llur representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends magnifichs e honorables senyors. La causa de la present es per quant en poder de hu que passave per aci venint de Solsona havem trobat una letra que la muller den Bernat de Puig de Ponç mercader de la dita vila fa a son marit lo qual es aqui en Barchinona e posa a casa den March Soler prop Santa Maria de la Mar e la qual letra vos trametem interclusa en la present e dins aquella ha una anima on fa mencio com Solsona es avisada per correu e lo qual nos ha notificat que lo senyor se spera aqui segons alli poreu veure e ultra aço lo dia present es passat a Seu hun correu qui davalle de Pallas e porta letres del comdat de Pallas al egregi comte de Pallas al qual notifiquen segons lo dit correu diu com ells son certs lo comte de Foix e mossen Bernat de Bearn han feta mostra de III mil homens de peu e de mil rocins e

que son certs deuen venir e entrar per Pallas. E mes lo dit correu ha dit que passant a Sanahuja se havia mes gran so e la gent sera recullita per quant havien avis lo Senyor Rey venia aqui e volse entrar en la dita vila e que dalli en fora fahia lo cami per venir a Calaf e de Calaf a Solsona e que aço ell ho havia per clar e que lo comte de Prades era ab ell ab CCC homens e de aço ell debia esser cert. E per aquesta raho es stat deliberat esser scrit a vostres reverencies per dar vos avis de aquestes coses hi entrara per suplicar hi encarregar a vosaltres que attes aquesta unitat te gran tenguda e molt admesa de gent e molt flacament admesa e special car la gent major e disposta que teniem ab los arnesos majors e principals sol son en lo stol ab lo dit comte de Pallas li speram haver encontre aci per tant es molt necessari e sens fallir que per vosaltres siam soccorreguts de gents e de artellaria car altrament nosaltres stam en gran perill e volem siau certs nosaltres no havem fallit ni entenem a fallir fins a la mort axi no deuen esser mesos en exoblit com nou degam esser. De aço scrivim al subsindich quen confira vostres reverencies e les quals rescrivint ordonen de nosaltres les letres que us trametem. Lome qui les portave sen es anat. Placiaus com les hajau legides les fassen donar a quis pertanga. Scrita en Manresa a XV del mes de juny any Mil CCCCLXII. — Mossenyors al que ordenareu promptes los consellers de la ciutat de Manresa.

Als molt reverends nobles spectables e molt magnifichs senyors los senyors deputats del General e concell llur representants lo Principat insigne de Cathalunya.

Molt reverends magnifichs e molt spectables senyors. A onze del present mes per correu reebem una letra de vostres grans reverencies e magnificencies ab la qual plenament erem e som informats les bones justes e santes provisions per aquelles fetes per tuicio e defensio del Principat insigne de Cathalunya. Avisant encarregant e requerint a nosaltres que imitant los gloriosos actes dels cathalans traguessem la propia bandera e faessem metre tot hom a les armes e fer mostra a fi stiguessem preparats en la defensio ja dita segons largament en la vostra letra la dada de la qual era en Barchinona a VIII del present. Les dites coses e altres eren contengudes a la fi manant e encarregant nos fahessem resposta a vostres reverencies e magnificencies del que fet hauriem. Perque molt reverends nobles spectables e magnifichs senyors responents a vostra letra vos notificam com air que fou diumenge que comtaven XIII del present inseguint lo contengut en dita letra axi com aquells qui per lo dit Principat viure e morir volem e desijam e tots temps obeir vostres requestes e manaments nosaltres fem ajustar tot lo poble de aquesta vila e fem metre tot hom a les armes ben apunt e fahem mostra prenents ab la serimonia deguda la propria bandera de aquesta univer-

sitat e portantla al portal ahon de present sta e stara fins per vostres R. e M. sia ordonat. Axi present nosaltres per gracia de nostre Senyor stam be preparats e prests en tota aquella defensio per aquelles ordonadora ni concordadora crehent tots temps que lo Principat persegueix justissima causa e que nostre Senyor Deu per intercessio dels gloriosos Sants hi dara bon e tal endres que lo dit Principat sera defes e preservat de dans ab victoria contra los enemichs e sera vista e sentida la animositat e ardiment dels cathalans los quals lo glorios Altissime supplicam vulla prosperar e mantenir segons tots desigam. Avisant mes avant vostres reverencies e grans noblesas e magnificencies com havem sabut com lo egregi capita es a Gerona e es entrat e nosaltres li havem ja scrit algunes vegades e li havem trameses armes e mariners e altres artellaries com ell nos ne haje scrit. Nosaltres molt reverends nobles spectables e magnifichs senyors tota via stam en pensament e nostra intencio es morir viure ab lo Principat sempre per mantenir, persones e bens e libertats de aquell notificant vos com havem trames translat de la dita letra à Palamos ells havem dit la trameten mes avant. Los mariners los quals havem tramesos al egregi capita general es que nosaltres com aquells qui sempre desijam la honor del dit Principat ir que era diumenge apres feta la mostra triam quaranta homens de mar com la dit senyor capita nos hagues scrit lin trametessem cinquanta homens meriners e per quant aquesta vila se ha a guardar per via de mar a nos no es stat posible sino

de trametren quaranta aquells ensemps ab un conjurat nostre hi partiren sta nit passada. Creem que vuy que es dilluns de mati ells sien arribats alla. Los dits homens son mariners valents e bons homens son anats be a punt darmes e altres artellaries. Regraciam molt a vostres reverencies e grans magnificencies los avisos que fins aci nos haveu fets suplicant vos continuament allo vullau continuar car a gracia singular vos ho haurem. Oferint nos tots temps promptes e ben aparellat en lo servici e honor vostres e de aquest Principat. E tingueus molt reverends nobles spectables e molt magnifichs senyors la Sanctissima Trinitat en sa proteccio e guarda. Scrita en la vila de Sant Feliu de Guixols a XIIII de juny del any de la nativitat de nostro Senyor Mil CCCC sexanta dos. — Qui en gracia e merce de vostres grans reverencies nobleses e magnificencies humilment se recomanen. los jurats de Sant Feliu de Guixols.

El mismo dia, los señores Diputados y Consejo mandaron expedir las siguientes cartas.

Al molt egregi e strenuu baro lo senyor comte de Pallas capita general del exercit del Principat de Cathalunya.

Molt egregi e strenuu baro. Rebuda vostra letra ir feta havem gran pler dels avisos e de vostres singulars provisions axi en manifestar lo fet de les remen-

çes com en congregar la gent de aqueixa terra per al combat. Del fet del Rey de França nos pot res scriure en cert. Attesa la sua natural condicio e acustomada pratica vostre pensament de trametre li home es molt ho sera hi cogitat e del que sera deliberat vos avisarem. De mestre Vesach fom avisats pochs dies ha per lo diputat de Perpinya Puigcerda era scapat per la Valldandorra lexant dues mules hun roçi e dos marchs dargent. Si apres sera stat pres segons vostre scriure havem ho a bonissima nova hajam lo aci en tota manera. De mossen Montanyans e altres qui forçats o guiyats son en la força vella trobam pler los hajau convidats. Si recusen exir e la raho perque sia remes a les obres e al que vostra gran noblesa ne sent aqui ab veritat. Placiaus haver ho tot en consideracio. De les vils paraules que los de dins dien e scriuen no curam pus se contenten de vent e los fets sien nostros pacientment ho portarem. De la venguda del noble vezcomte de Rochaberti havem gran pler vist que no ha pres sou. Som de parer ne sia comvidat e si nol volra vostra gran noblesa faça arbitre quant haguera muntat lo sou per los XVIII rocins e feu li sia donada pertinent summa per lo temps que stara. E com a Deu placia lo fet de aqueixa ciutat haja compliment sera a nosaltres gran pler e contentacio lo dit vezcomte ab sa gent seguescha lo exercit. Vuy partira home ab diners per anar aqui a suplir al necessari. Hir rebem correu de Leyda cuytat avisant com los enemichs son stats prop la ciutat e han cremats molins presos certs homens e bestiars e barrejats alguns casals. Los

de la ciutat los han morts tres homens. Sobre aço es stat provehit que vuy depres dinar la bandera daquesta ciutat ab gent a cavall e de peu tirara la via dels enemichs ab preparacio que ja es feta de les hosts de Golada Cervera Leyda Tarrega e altres en manera sera gran sforç per veure los blats e murades de Balaguer. Den Verntallat havem nova que ab CCC o CCCC homens tire la via dels enemichs. No creem sia tanta gent e per la provisio que havem feta en Osona tenim parer no passaran sens encontra. Per aquesta no havem mes a dir sino que speram ab grandissimo desig la conclusio de les fahenes que teniu entre mans les quals placia a nostre Senyor Deu vulla dirigir votivament. Fetes aquelles sera entes en les circunstancies. E sia la Sancta Trinitat proteccio vostra e direccio dels negocis que prosseguim. Dada en Barchinona a XVI del mes de juny del any Mil CCCC sexanta dos. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e concell llur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor aparellats.

Als molt honorables e savis senyors.

Entes havem que En Verntallat ab alguna gent trestege per aqueixes parts. E per quant som certs lo canonge Planella e altres capitans de cinquantenes per nosaltres aqui tramesas tenen molta voluntat veures ab ells per ço vos pregam e encarregam que per ferho al segur vullau comunicar de continent ab lo dit

canonge e ministrar gent disposta de aqueixa ciutat la qual ensemps ab ells façen lo degut en haver per una via o per altra lo dit Verntallat e encara En Vilasatruu si possible sera. Donauhi los ho e prest recapte que de vosaltres se spere. Car ja veeu quant va en aquest fet per repos e benefici de la terra. Siau empero attents que per aço no pogues haver torb lo fet de la entrada dels enemichs de que vos havem scrit. E sie Jhesus proteccio vostra. Dada en Barchinona a XVI de juny del any Mil CCCCLXII. — M. de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e concell llur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor aparellats. — Als molt honorables e savis senyors los concellers de la ciutat de Vich.

Al honorable mossen Pere de Belloch donzell.

Honorable mossen. Vostra letra de XIII del corrent havem rebuda de vostros grans treballs cura e diligencia que teniu per les fahenes del exercit som mes que certs eus ne comendam molt. Veritat es que la ciutat vella es fort pero mes fort es lo exercit e la gran discrecio prudencia e animositat del egregi capita e de vos e altres consellers seus nos donen ferma confiança ab la ajuda de Deu que sera obtengut lo desijat sens gran cost. Venint al fet dels pagesos qui per força seguèixen En Verntallat som contents a suplicacio de llurs parents sien guiats e assegurats pus empero prometent daqui avant no perseverar e axi ho poreu dir al egregi capita. Sia empero attes que los

dits pagesos no sien dels principals actors de les coses perpetrades. E sia Jhesus proteccio vostra. Dada en Barchinona a XVI de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats e concell llur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor aparellats.

Honorable senyer.

Be creem siau informat com En Gaspar Maymo notari de aquesta ciutat inculpat de certs enormes crims e delictes per ell ensemps ab daltres perpetrats es stat procehit contra aquell e altres en inventariar los bens los quals se son trobats en la present ciutat. E siam stats informats lo dit Gaspar hauria molts bens axi mobles com inmobles en aqueixa vila e vegueria los quals havem deliberat sien axi mateix inventariats e presos a mans e poder del dit General. Per tant vos dehim e manam que vista la present tota dilacio post posada procehiscau en inventariar los bens proprietats censals morabatins rendes deutes blats e tota altra natura de bens que per qualsevol raho sien es pertanguen al dit Gaspar Maymo e altres nomenats en la crida dins la present interclusa e fet aquell los dits bens metau en ma segura quils tinga per lo dit General ab ydonea caucio e lo dit inventari nos trametau en manera deguda a nos o als honorables mossen Johan Torres canonge de Vich En Bernat de Guimera donzell Johan Pellicer sindich de aqueixa vila e al discret Nanthoni Sans notari entreveninthi

per la ciutat de Barchinona als quals per nosaltres e lo concell representants lo Principat de Cathalunya es stat donat carrech e feta comissio dels dits e altres afers. E si en lo inventari per vos feedor dels dits bens havia alguns opposants o altres dients o pretenents esser creedors en los dits bens a aquells direu vinguen aci davant nos o davant los dessus dits a qui es stat comes com dit es allegadors llurs rahons si algunes ne hauran los sera idministrat compliment de justicia e per que a tots sia manifest volem façau publicar aqui la crida queus trametem dins la present qui es semblant de aquella qui es stada publicada en la present ciutat. Dada en Barchinona a XVI del mes de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e concell llur representants lo Principat de Cathalunya. — Al honrat senyer En Ferrer Pellicer diputat local en la vila e vegueria de Vilafrancha de Penedes.

Sigue el pregon á que se alude en la carta que antecede.

Ara hojats tot hom generalment de part dels molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables deputats del General de Cathalunya e concell llur representants lo dit Principat de Cathalunya en virtut de la comissio de la cort ultimament celebrada en la ciutat de Leyda e encara de la capitulacio per la Majestat

del Senyor Rey atorgada fermada e jurada et alias entrevenint e consentinthi la ciutat de Barchinona que totes persones de qualsevol stament ley grau o condicio sien que tinguen o sapien altres tenir e posseir axi per via de comanda empenyorament o alias alguns bens diners libres alberchs censals e altres rendes deutes cartes e altres coses qui sien den Luis Dolibes Jacme Bertran mercaders Francesch Matella Gaspar Maymo notaris e Anthoni Bells argenter que aquells encontinent dins tres dies continuament del dia presen comptadors hajen a denunciar e manifestar al deputat local de aquesta vila havent ne comissio dels honorables mossen Joan Torres canonge de Vich Bernat de Guimera donzell Joan Pellicer sindich de Vilafrancha de Penades e Anthoni Sanç notari entrevenithi per la ciutat de Barchinona havents de aço plen poder dels dits diputats e concell lur. E si dins los dits tres dies aquells no denunciaran o manifestaran encorreguen pena de cincentes liures la qual pena encontinent sera executada sens alguna merce.

Als molt honorables e savis senyors los jurats de Sant Feliu de Guixols.

Molt honorables e savis senyors. Dues vostres letres de quatorze del present mes havem reebudes avisatories de la extractio de la bandera e de la mostra e tramesa al egregi capita de un conjurat vostre e mariners artelleries bombarda grossa e altres coses de les quals coses e de vostra virtuosa perseverança en

lo benefici de la terra e conservacio de les libertats a tots comunes molt e molt vos comendam faents vos certs lo Principat ne sera be recordant. Vosaltres haveu fet e feu com a virtuosos cathalans e per tals sou e sereu eternalment reputats. Dues letres ab sengles crides denunciants los Senyor Rey e Reyna esser tractadors com enemichs vos havem trameses. Si fet no sera pregam vos les publiqueu decontinent. Daqui avant siau vigils e attents en la custodia de aqueixa vila assenyaladament per la mar e no fieu de tot hom. Certificants vos que dat compliment al fet de Gerona sera entes en altres coses a laor de nostre Senyor Deu repos e utilitat del Principat e de la cosa publica de aquell. E sia Jhesus proteccio vostra. Dada en Barchinona a XVI de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats e concell etc.

Al honorable En Ramon de Planella donzell.

Honorable senyer. Vista la voluntat que teniu en haver En Verntallat e En Vilacetruu nosaltres scrivim als honorables consellers de aqueixa ciutat que comuniquen ab vos e altres caps de cinquantenes e per fer la cosa al segur vos ministren gent necessaria per que ensemps ab la que aqui teniu puixau haver los dessus dits. Perque avisants vos de les dites coses vos pregam e encarregam de continent doneu tal orde e recapte en les dites coses com de vosaltres se spera. Atteneu empero que per aquesta faena nos tor-

bas la empresa que teniu de contrastar als enemichs si per aqueixes parts passavén. Dada en Barchinona a XVI de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor aparellats.

Als molt honorables e savis senyors los consellers de la ciutat de Vich.

Molt honorables e savis senyors. Per alguns bons respectes es stat vist a nosaltres que lo honorable deputat local de aqueixa ciutat ensemps ab les persones per vosaltres en virtut de una letra nostra elegides o ell a soles si vosaltres o los elegits nou volran entrevenir puixe inquirir e informacio pendre si En Bernad Guillem Daltarriba donzell era o debia esser capita dels pagesos de remença e si ha fetes coses algunes contra la capitulacio al Principat atorgada. Per que avisantvos de les dites coses vos pregam hi doneu la direccio que de vosaltres es confiat. E mostrau la present al dit diputat local perque en lo dit cas li sia manifesta nostra voluntat e comissio que li fem sobre les dites coses. E sia Jhesus proteccio vostra. Dada en Barchinona a XVI de juny del any Mil CCCCLXII. — M. de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e concell llur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor aparellats.

Al honorable senyer En Miquèl Vives defenedor de les generalitats del General de Cathalunya.

Honorable senyer. Ab tot vuy vos hajam scrit sobre aço encara vos tornam avisar com per En Guillem de la Bruna vos trametem Mil e cincents florins dor per les necessitats del exercit. Dada en Barchinona a XVI de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda — Los diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya.

Al molt noble e magnifich baro lo vezcomte de Rochaberti.

Molt noble e magnifich baro. Vostra letra havem reebuda de la qual e de la vostra venguda en Gerona havem haut grandissimo plaer faent vos cert aquest Principat es e sera be recordant de vostre virtuos obrar. Seria a nosaltres gran plaer e consolacio vostra gran noblesa apres dat compliment al fet de Gerona se volgues dispondre ab sa gent star en companyia del egregi capita. Nosaltres havem scrit e provehit que vos ne vostra gent ab dan de propies bosses no haureu servir lo Principat com la raho no ho vol. E sia la Sancta Trinitat proteccio vostra e direccio dels negocis que prosseguim. Dada en Barchinona a XVI dies de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda.—Los diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Al honorable senyer En Miquel Vives defenedor dels drets de les generalitats del General de Cathalunya.

Honorable senyer. Vostra letra ir feta havem reebuda. De vostra bona voluntat e treball som be contents. Vuy partira home ab diners queus liurara per les necessitats del exercit. Administrau los comodament segons per lo egregi capita sera ordonat e de tot teniu compte per quen puixau dar bona raho com de vos se confia. Dada en Barchinona a XVI de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya.

Ara ojats tot hom generalment queus notifiquen los molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables diputats del General e concell llur representants lo Principat de Cathalunya entrevenint e consentint hi la ciutat de Barchinona en virtut de la comissio de la cort ultimament celebrada en la ciutat de Leyda e encara de la capitulacio al dit Principat atorgada et alias. Que com lo dit Principat per mantenir les leys e libertats e encara defendre les persones e bens dels poblats en aquell dels enemichs qui aquells indebitament se sforcen guerrejar e damnejar haja fet exercit de gent a cavall e de peu lo qual es delliberat continuament esser augmentat e fortificat. Per ço ab

veu de aquesta publica crida es notificat a tot hom generalment que totes persones de consevol grau stament e condicio sien qui ja son acordades e per avant se acordaran sis vol per servir a cavall sis vol a peu lo dit exercit e encara per anar ab la bandera de la dita ciutat de Barchinona son haudes per guiades e ab la present de fet aquelles guien de tots e qualsevol crims excessos e delictes encara que sien publicats per gitats de pau e treua e o bendejats lo qual guiatge volen los dits deputats e concell que dur e durar haja tant com les dites persones serviran lo dit exercit e o la dita bandera e per hun mes apres continuament seguidor. Aço empero entes e declarat que los qui del present guiatge se volran alegrar hajen a servar e de fet serven lo edicte per los dits diputats e concell publicat en altra manera lo present guiatge no son entesos o compresos aquells qui son hauts per enemichs de la cosa publica ne altres qui hajen contrafet o participi haut en la contrafaccio de la dita capitulacio.

El mismo dia, fué publicado el pregon que antecede por los lugares de costumbre, en la ciudad de Barcelona, acompañando al pregonero cuatro trompetas y timbales.

17 DE JUNIO.

Se reunió Consejo y en él se hizo la siguiente proposi-

cion, conforme al voto que dió el señor obispo de Vich, y que se tomó como deliberacion en seguida.

Lo senyor bisbe de Vich dix que la letra ordenada e composta per los VIIII de les banderes dreçada al egregi capita sots data de aquest dia sta be e que tal sia tramesa.

El mismo dia, los señores Diputados y Consejo recibieron las siguientes cartas.

Als molt reverends magnifichs e honorables mossenyors los diputats e concell lur representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends magnifichs e honorables mossenyors. Nosaltres som avisats com lo comte de Prades e lo archabisbe de Tarragona son ab cent rocins a Tora luny quatre legues de aquesta ciutat e diu se que empre los vassalls del comdat distinctament per fer adjutori al Senyor Rey. Aquesta ciutat es molt prop vehina del dit comdat a mija legua e aquesta ciutat es vuy molt spoquida de gent e ha gran circuit que no seriem suficients a be guardar la e fem vos certs que aquesta ciutat es una gran força e ço que Deus no vulla si venia en mans de enemichs porien damnejar e correr molta terra e recullir se en segur. Per tant mossenyors per la indemnitat nostra e de aquells a qui

dan ne poria seguir com aquesta ciutat fos perduda vos suplicam nos vullau trametre per soccors uns CCC homens car fem vos certs que de major necessitat es aci que no à Vich e en altres parts on ne ha major nombre attesa com dit es la propinquitat que es del dit comdat ab aquesta ciutat. E per aquesta sola raho trametem lo senyor En Joan Diago conciutada nostre per suplicar e sollicitar vostres reverencies promptament nos vullau trametre lo dit socors e dar fe e creença al que sobre lo dit fet de part nostra vos ne explicara axi com si per nosaltres personalment vos era dit e explicat. Scrita en Manresa a XVI del mes de juny del any Mil CCCCLXII. — Mossenyors al que ordonareu promptes los consellers de la ciutat de Manresa.

Als molt magnifichs e de gran providencia los senyors deputats del General del Principat de Cathalunya.

Molt magnifichs senyors e de gran providencia. La present es per avisar vostres magnificencies com totes aquestes terres stan ab unes grans congoixes e tribulacions e aço per tant com gents del regne de França en summa molt grandissima son aparellats per entrar segons som be certs e son ja al peu del port e son molt admirats com vostres providencies nos jaqueixen axi encorrer nens socorren en res en restauracio de nosaltres. E per la dita causa trametem los portadors de la present a vostres magnificencies als quals sia

merce de vosaltres voler dar fe e créença en lo que per part nostra vos explicaran sobre les dites coses. Suplicant sia merce vostra en continent e sens dilacio alguna com la cosa ho exegescha voler provehir lo que de vosaltres speram es pertany car altrament som tots prests per perir. E sia en guarda vostra la Sancta Trinitat. En Tremp a XV del mes de juny. — Molt magnifichs mossenyors. — Los quius recomanen en gracia e merce vostra prohomens e general concell de les universitats de la sotvegueria de Pallas.

Als molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors los deputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors. Per letra nostra de XII del present per correu vos havem scrit avisant vostres prudencies com nosaltres stavem en dubte e haviem terror e temor de alguns castells a nosaltres circumvehins regits e senyorejats per enemichs e contraris del Principat de Cathalunya e cosa publica de aquell. Per ço suplicam vostres reverencies que mentre era temps congruu e opportu per vosaltres fos provehit vers aquells per indempnitat de aquesta vila e encara de una gran part del Principat. E per quant molt insignes senyors la nostra terror nos reposa com sempre vaja a augment per varius avisos quins son fets de moltes parts e per tresteig de gents qui de nit e a hores captades e encara per senyals de botzines fochs e fumades sovint

se veen per boschs e lochs aspres conformant nos aço mateix un conestable o capita de vostre exercit appellat Torretes qui venint per son cami ab sa gent hauria vists aspiaments e continents e signantment en la casa de Vilanova del cami de algunes persones no conegudes qui en aquella eren la qual casa sta en gran reguard de aquesta vila e que ja de alguns dies en ça neguna persona daquesta part no pot entrar en aquella segons fahien dabans ne saber ques fa ne quines gents son dins aquella contra la qual cosa o saltem en scorcoll de aquella lo dit capita ab sos conestables e gent volien saltejar e scorcollar aquella. E havents rahonament ab nosaltres del dit acte e enantament que fer volien es stat deliberat per nosaltres ab consentiment e voluntat de alguns prohomens per nosaltres en aço elets per present nos fes. Considerants que vostres grans reverencies e nobleses haviem ja de la dita suspicio per nosaltres concebuda avisats encautats e informats e no mancho reguard havem del castell de Claramunt lo qual es clau e cap de tota aquesta concha que sis trobava stablit seria metre en gran trantoll tota aquesta part com sia molt fort e posat en gran altesa e en trespas de camins generals e en pas stret e qui comportaria molts encontres ans que de aquell se pogues haver ço que vuy ab poch treball e despesa e ab mancho perill de gents se poria haver. Per ço molt virtuosos senyors de les dites coses axi com aquelles que sabem que son veres e axi star en fet vos avisam volents vos metre la sal en la boqua per tant que per vostres savieses degudament hi sia

provehit faents vos certs que si lo dit castell era a mans del General lo qual basta a guardar poch nombre de gent tot aquest terreny restaria en repos e assossech. E havent aquest castell tots los altres son senyorejats per aquell. E havent aquest neguns camins no son empatxats ne en tota aquesta part nos pot metre gent que a poch esforç no fossen recobrats jatsia lo castell de Odena sia assats fort pero no sta constituit en tant de damnatge ne altitut com aquell de Claramunt. Suplicam adonchs e exhortam vostres magnificencies en aço vullats attendre e entretant darnos consell favor e ajuda sens triga per nostra indempnitat e molta tuicio de la terra ans de cas oferints nos sempre prests e aparellats fer e exercir tot ço e quant per vostres grans prudencies nos sera manat. Lo portador de la present a qui dien Ramon Solanelles mercader es a ple informat per nostra part de moltes coses quius informara pus stesament de aquelles e del nostre parer al qual sius plaura darets fe e creença en tot ço e quant per nostra part per ell vos sera dit axi com si per nosaltres personalment vos era dit e explicat. E tingaus la Sancta Trinitat en continua guarda. Scrita en Agualada a XIIII de juny del any Mil CCCCLXII. — A la ordinacio e servir de vosaltres molt insignes senyors aparellats consellers de la vila Dagualada.

El mismo dia, los señores Diputados mandaron escribir las siguientes cartas.

Al molt egrehi e strenuu baro lo senyor comte de Pallas capita general del exercit del Principat de Cathalunya.

Molt egregi e strenuu baro. No obstant vos bajam scrit que entrada la ciutat vella la qual ab la ajuda de Deu speram molt prest sera a mans e poder vostres diguesseu a la Senyora Reyna ço queus havem scrit de sa Altesa e del Illustre Primogenit. Ara empero moguts per certs bons respectes es stat delliberat ab intervencio de aquesta ciutat que la dita Senyora Reyna e Illustre Primogenit sien per vostra gran noblesa ab aquella bona pratica e pertinencia queus seran vistes suplicats que per utilitat e benavenir de la cosa publica del Principat e squivar inconvenients e contraris qui stan preparats se vullen detenir en aqueixa ciutat. E si lur Excellencia significava no voler condeçendre a la dita suplicacio sials per vos replicat que de aço per los respectes dessus dits cove consultar a nosaltres o altrement noy porien dar loch. E de tot lo que succeeira avisau nos ne de continent per queus puixam scriure de nostra intencio. E sia la Sancta Trinitat proteccio vostra. Dada en Barchinona a XVII dies de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats e concell etc.

Los diputats del General del Principat de Catha-

lunya e llur concell lo dit Principat representants. Als honorables qualsevol capitans e conestables del exercit de Cathalunya saluts.

Dehim e manam vos que vosaltres e vostra gent passants per lo loch de la Pobla de Claramunt no façau de paraula ne de fet dan o injuria alguna als poblats en lo dit loch ne a families lurs sien prests seguir la voluntat de la terra e no partirse de les deliberacions de aquella per alguna via. Dada en Barchinona a XVII de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda.

Al molt egregi e gran baro lo comte de Cardona.

Molt egregi e gran baro. Vostra letra havem reebuda de la qual havem haut grandissimo plaer per quant nos certificau haver feta publicar per vostra terra la crida ab que lo Senyor Rey e los qui ab ell son e seran han esser reputats e tractats com enemichs de la cosa publica. De vostra gran noblesa com a vertader e virtuos cathala alre no sen sperava. E per ço fem certa aquella que lo Principat sera be recordant de vostre be obrar e no fallira al que sera necesari per la indemnitat de tots. Venint al fet de micer Pere Joan Roig jutge de vostre comdat nosaltres per contemplacio de vostra gran noblesa scrivim als consellers de Agualada. Creem tant prest lo delliuraran. Si altres coses per aquella porem for som prests al possible. Scrita en Barchinona a XVII de juny del any

Mil CCCCLXII. —Manuel de Monsnar dega de Leyda. — Los diputats e concell etc.

Als molt honorables e savis senyors los consols e concell de XXVII de la vila de Perpenya.

Molt honorables e savis senyors. Los honorables En Joan Treginer e Francesch Comte-sindichs de aqueixa vila se son talment hauts en consellar en les coses que han occorregut en aquest concell que dignament son merexedors de loable testimoni. E per ço de lur be obrar molt los comendam. Vist han vostres savieses ab quanta celeritat en los dies passats trametem aqui lo honorable En Matheu Dez Soler per causa de les noves de França e del castell de aqueixa vila havents ferm proposit hi fos degudament provehit e per ço stam en alguna admiracio com attes lo dit Matheu Dez Soler havia ab vosaltres conferir juxta les sues instruccions nons haveu scrit de les coses com son succeides ne com stan car attès la fama es aci multiplicada es ha per certa del empenyorament de aqueixos comdats es vist la cosa devia esser altrament tractada e manejada. E pus axi es siau certs que dat compliment al fet de Gerona lo qual de hora en hora ab la ajuda de Deu speram sia fet sera tramesa part de la gent del exercit en aqueixes parts per haver lo dit castell e custodia de la terra la qual no menys que aquesta ciutat e altres terres del Principat tenim per cara segons se comprovara tota hora que la necessitat occorrega. Entretant vosaltres en haver lo dit cas-

tell meteu la diligencia e obra que a tal faena son necessaries faents vos certs que ab la ajuda de Deu a totes coses se dara orde e execucio a laor sua utilitat repos e benavenir del dit Principat e de la cosa publica de aquell. De totes les dites coses mes amplament vos poran informar los dits sindichs als quals vos placia circa aquelles dar fe e creença. E sia Jhesus proteccio vostra. Dada en Barchinona a XVII de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor aparellats.

18 DE JUNIO.

Se hicieron, en este dia, varias proposiciones que se tomaron como deliberacion, conforme al siguiente voto del señor obispo de Vich.

Lo senyor bisbe de Vich dix que los cuatre presoners homens de remença que anaven ab En Verntallat sian relaxats e restituits en plena libertat.

Item que sia fet salconduyt a hun fill del comte Darmenyach ab sa companya que per fer se monjo deu venir a Montserrat per pendre labit de Sant Benet fins en nombre de cinquanta homens.

Item que lo fet de mossen Cosco e de mossen Ro-

bolledo e dels oficials de Ribagorça citats per la Principat per le fet de don Jofre de Castro e la execucio de les coses per aço necessaries e com se fara sia remes a les persones qui ja de aço havien carrech ço es abat de Amer Pere dez Plugues donzell e Guillem Colom ciutada ab referir.

Se recibieron, el mismo dia, las siguientes cartas.

Als molt reverends magnifichs e honorables e de gran providencia senyors los diputats del General e concell llur representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends magnifichs honorables e de gran providencia senyors. Dimecres a la mija nit rebi vostra letra ab que rest avisat com los enemichs son stats prop Leyda e han cremats molins presos certs homens e bestiars e barrejats alguns censals e com los de la ciutat los han morts tres homens e encara de la provisio sobre aço feta quem par bona e singular. Ir doni lo combat a la força vella per quatre parts ço es per prehicadors on yo stava a la torra Gironella mossen Sort a Sant Christofol mossen Gueraw de Cervella a Sant Feliu lo baro de Cruilles cascu ab la gent deguda. Lo combat es estat fort pero nos pogue haver la força per falta dels trenta mariners de Sant Feliu qui son stats la pus covarda gent que may viu. Feren me perdre la força per quant ab les scales e lavor que ha-

vien fet nos gosaren acostar al mur. Los del exercit vehent que aquells desemparaven e fugiren com a jubeus no gosaren empendre lo lavor dels dits mariners. En lo dit combat ha morts dels de la força cinch o sis homens de cap encara no se los noms sino de don Pedro de Seva fill del vezcomte de Sant Lluri en cert e man dit En Garriga fill de mossen Alamany e molts nafrats. Dels nostres ni ha de morts VI o VII e de nafrats entorn cent entre los quals ni ha dels meus hom mort e quatre nafrats be gentils homens. Los dits mariners son stats causa que aquesta jornada no ha pres la fi que jo desijava. Mas faç vos certs no pot scapar que jo no haja en ma ma Deus volent molt prest la dita força car se son descubertes moltes coses que a la faena donen gran endreça. Per mossen Matheu Dez Soler scriure a vostres reverencies pus stesament quem he aci aturat. E tingueus la Sanctissima Trinitat en sa proteccio. De Gerona a XVIII de juny any Mil CCCCLXII. —A la ordinacio de vosaltres senyors prest lo comte de Pallas capita general del exercit.

Als molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors los diputats del General e concell llur rapresentants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors. A vostres grans prudencies trametem per missatger lo senyor En Baltesar Bages de aquesta vila portador de la present qui informat e instruit a ple per nosaltres de certs afers havents sguard vers

aquest Principat e cosa publica de aquell e tocants la universitat de aquesta vila de nostra part vos informara de aquells. Per ço molt virtuosos senyors vos suplicam donets fe e creença en tot ço e quant per lo dit missatger e portador per part nostra vos sera dit e explicat. E dat nos consell favor e ajuda segons lo negoci concorrent vol e requer. E ab tant molt insignes senyors la Sancta Divinitat sia proteccio vostra e guarda continua. Scrita en Agolada a XVII de juny del any Mil CCCCLXII. — A la ordinacio e servir de vosaltres molt insignes senyors aparellats consellers de la vila de Agolada.

Los señores Diputados y Consejo mandaron escribir, en este dia, las siguientes cartas.

Al molt honorable mossen lo doctor Artiacha de Toledo.

Molt honorable mossen. Vostra letra havem rebuda deprecatoria volguessem lexar lome de casa del Rey Illustre de Castella servidor del marques de Villena attes que no era aci per coses contrariants a la terra. A la qual vos responem que lo dit home es stat per nosaltres be tractat e ans de la excepcio de vostra dita letra liberament relaxat e donat sal conduyt. Si altres coses per vos podem fer serem prests. Dada en Barchinona a XVIII de juny del any Mil CCCC sexanta dos. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los

diputats del General e concell llur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor aparellats.

Als molt honorables e savis senyors los consols e concell de la ciutat de Tarragona.

Molt honorables e savis senyors. Per tantes letres vos havem notificada la voluntat e firmissimo proposit que tenim en la conservacio no solament de aquest Principat e de la cosa publica e libertats de aquell ans encara particularment de aqueixa ciutat que no fretura sino per efectes mostrar aquella pus per vostre virtuos obrar ne sou be mereixedors. Vist adonchs lo recel que segons nos haveu scrit e de paraula trames a dir teniu dels enemichs del dit Principat voler venir en aqueixa ciutat e camp volents provehir a la indemnitat de tots havem deliberat trametre aqui de continent cert nombre de gent per custodia sua e de les persones e bens e per fer lo degut en los dits enemichs hi vinguessen. Pregam vos per ço eus encarregam com moltes vegades vos havem scrit en lo interim e tota vegada siau vigils e attents en la custodia de aqueixa ciutat e en recullir vitualles armes e altres coses necessaries per manera que en cas de necesitat puixau fer lo degut e ço que com a vertaders cathalans haveu loablament acustumat. E sia la Sancta Trinitat proteccio vostra. De aquestes coses e encara de les noves aci occorrents vos informara mes amplament lo vostre missatger portador de aquesta lo qual ab bona pratica e diligencia nos ha solicitats de les

coses desus dites. Dada en Barchinona a XVIII de juny del any Mil CCCCLXII. — M. de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e concell llur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor aparellats.

Als molt honorables e savis senyors los consellers de la ciutat de Manresa.

Molt honorables e savis senyors. Tres letres vostres dues de XIIII e laltre de XV del present mes havem rebudes. Dels avisos alli scrits som contents ens ne comendam molt. Venints a la resposta quant al fet de la venguda ques aferme dels enemichs en aqueixes parts e socors demanat vos dehim nosaltres som certs que no son meguts ne creem hajen forma de venir attes que totes aquelles encontrades son molt forts ab la opinio de la terra e on ho fessen nosaltres havem provehit que lo exercit qui es en Urgell los vaja darrera. E la bandera de aquesta ciutat ab gran gent es exida fahent aquella via tot aço a efecte que los dits enemichs no solament sien empatxats ans si posible sera dampnejats. E per ço creem la vostra ciutat e aquexa terra no freturan de altres soccors al present. On empero altra necessitat occorregues avisau nos ne car nosaltres uncha fallirem a res que sie conservacio e utilitat de aquexes ciutat e terra. E sie la Sancta Trinitat proteccio vostra. Dàda en Barchinona a XVIII de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. Los diputats del General e

llur concell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor aparellats.

Als molt honorables e de gran saviesa senyors lo capitol de Terragona.

Si fins avuy havem cessat scriureus de les coses que han occorregut nous sie maravella car moguts per certs bons respectes axi ha covengut no obstant continuament de la bona e virtuosa intencio vostra que com a vertaders cathalans haveu al benefici de aquest Principat e a la conservacio de la cosa publica e libertats de aquell siam stats ben certs de la qual cosa e de la loable perseverança molt vos comendam faents vos certs aquest Principat sera be recordant del be obrar. É perque vosaltres e aqueixa ciutat e camp vejan per experiencia quant stam promptes a tot lo que se sguarde conservacio e indempnitat de tots feta a nosaltres paraula per part dels honorables consols de aquella ells haver algun recel los enemichs del Principat voler venir en aqueixes parts e redubtar les persones e bens no esser dampnejats attesa la depopulacio de la dita ciutat e carencia de armes. Per ço havem delliberat trametre a aquella molt prest cert nombre de gent per custodia sua e per fer lo degut on los dits enemichs hi vinguessen. Avisants vos adonchs de les dites coses vos pregam e encàrregam ensemps ab los honorables consols e encara separadament siau vigils e attents en la custodia de aquella. E en totes coses que sien utilitat conservacio e be-

navenir no solament de aquexa terra mas encara del dit Principat vullau adhibir les cura obra e diligencia que de vosaltres e de aqueix venerable capitol se confia car certament aquest Principat uncha fallira a tot lo que degut sie per la salvacio de tots. E sia la Sancta Trinitat proteccio vostra e direccio dels negocis que proseguim. Dada en Barchinona a XVIII de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e llur concell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor aparellats.

Als molt honorables e savis senyors los consellers de Agualada.

Molt honorables e savis senyors. Lo egregi comte de Cardona volent seguir les delliberacions del Principat e no fallir al que sie conservacio de la cosa publica e libertats de aquell ha feta publicar segons nos ha scrit per sa terra la crida ab que lo Senyor Rey e los que son e seran ab ell han esser tractats e reputats com enemichs de la cosa publica. E per ço nosaltres volents mostrar que som be contents de la sua bona voluntat e virtuos obrar vos pregam e encarregam de continent delliureu e metau en libertat micer P. Johan Roig lo qual tenir pres attes que es jutge de son comdat e nos mostre haver fetes coses algunes qui sien contrariants a la terra. Venints al fet del castell de Claramunt de que nos haveu scrit considerat ço que lo dit comte ha fet e la voluntat dels ho-

mens del dit castell qui es bona sencera no es vist al present se faça novitat alguna al dit castell. E sia Jhesus proteccio vostra. Dada en Barchinona a XVIII de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e llur concell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor aparellats.

Als honorables senyers los prohomens e concell de les universitats de la sotsvegueria de Pallars.

Honorables senyers. Vostra letra havem rebuda e hoits los homens per vosaltres tramesos veem stau en alguna congoxa per redubte de la entrada de gent darmes de França demanants concell e ajuda com aquells qui com a virtuosos stau ferms en la conservacio del Principat e de la cosa publica e libertats de aquell. A queus responem que nosaltres som certs per letres e altrament que la dita gent darmes tira la via de Rossello e si entrar han per aquella part sera llur entrada. Per ço avisants vos de les dites coses e comendants vos de vostra virtuosa intencio e voluntat vos significam que una gran part de nostre exercit es en Urgell e la bandera de aquesta ciutat ab gran gent es exida e dat compliment al fet de Gerona lo qual ab la ajuda de Deu speram de hora en hora lo egregi capita general fara la via matexa ab tal sforç que los enemichs no hauran poder de executur llur mal proposit ans seran comprimits e expellits segons ha acustumat aquest Principat e si alguna necessitat oc-

correra en aquexes parts hi sera subvengut deguda-ment. E daço podeu star be acensolats e confortats. E sia Jhesus proteccio de tots. Dada en Barchinona a XV de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e llur concell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor aparellats.

Bajo igual forma, y solo con leve diferencia en las primeras líneas, se escribió tambien al diputado local de las tierras de Pallars, y á los cónsules y prohombres de la villa de Salars y demas universidades del condado de aquel nombre.

19 DE JUNIO.

Se recibieron, en esta fecha, las cartas que siguen á continuacion.

Als molt reverends egregi magnifichs e honorables mossenyors los deputats e general concell representants lo Principat de Cathalunya en Barchinona.

Molt reverends egregi magnifichs e honorables mossenyors. Dimars prop passat partim mossen Bernat Castello lo deputat local e lo de Perpinya e ab tot hi hage aturat mes que no deguera e volguera. Eu hagut

a fer per suplir als consols de la dita vila e encara per altres respectes los quals com aqui sie les sabreu.

Mes avant mossenyors jo so arribat en aquesta ciutat fou hir hora baxa. Viume lo senyor comte lo qual pres pler en ma vista e li porti letra de creença dels dits consols de Perpinya lo qual me dix vuy que ere jorn de Corpus Christi vòlia donar lo combat a la muralla vella de aquesta ciutat. E axi ho ha fet als ne treta una pocha daygua comensaren devers X hores pasades ans de mig jorn e dura fins a IIII hores apres mig jorn en aquesta manera que feren dues o très revengudes e per un poch de desorde no a culpa del dit senyor comte al dit senyor li han nafrades passades C persones e a ni de mortes entorn V o VI. Al fer de la present entre tots los combats qui eren IIII o V dels morts ne recorda dome de condicio lo mestre de sala del senyor comte de Pallars. Los nafrats entre los altres son mossen Sort mossen Pere Çarriera Pere Gil de Tortosa Miram de camp En Nonbuy mossen Luis Colom. Jous nomen los quim recorden. Ani de colp de pedra de que nos fa mencio. Dintra en la muralla per un jove qui en la hora baxa sera calat escusa de cullir passadors diu hi es mort lo fill del vezcomte de Sent Lùri ab dos gentils homens strangers diu ni ha daltres pero no sen recorda. De nafrats XXX o XXXX. Dich vos mossenyors sino fos stat lo desorde jo crech lo senyor comte haguera fet be a entrarlos. Jom so trobat en lo monastir de Prehicadors lo qual es asats prop della hon lo senyor comte havia feta dar la principal batalla feu ho bell

veure. Lo dit senyor dema per lo mati vol tenir ab los homens de honor qui aço son ho ab part de aquells e vol jo no muncha partesque a fi que com men ire men puxe portar letra de creença dressada a vostres reverenciés del que sera stat delliberat. Si plaura a Deu al pus larch diumenge jo sere aqui. Mossen Bernat Castello es passat per Castello Dempuries per faenes propries. Deviem nos avistar en lo cami perque abdosos entrassem aqui. Nom se aço si ho torbara. Al que vostres reverencies me havien trames jo he a tot soplit e per jornades com Deus vulle aqui sie som prest fer vos ne relacio. E la Sancta Trinitat sia de vostres reverencies en vostra proteccio é guarda. Scrita en Gerona lo jorn de Corpus Christi en la nit. — De vostres reverencies a vosaltres mossenyors molt afectat lo vostro embaxador Matheu dez Soler.

Als molt reverend magnifichs honorables mossenyors los deputats e concell llur representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends magnifichs honorables mossenyors. A vostres grans reverencies air que comptavem XV del present mes scrivi certificant vos mossenyors com açis fan moltes grans despeses axi com son en molinets banchs pitrats escales e parpals forquetes e en moltes altres coses que es cosa de maravellar quey basta en laxerci ques prepara per donar la salt del qual vostres grans reverencies deuen esser avisades. Dich vos mossenyors que la gent qui es en le stol stant

animosa que encara que fos X voltes pus fort nou stimen res attesa la molta voluntat que tenen en lo robar que encara que no som en los afers asi may fan alra que si lo senyor capita hon penjava tots jorns X may sen starien. Havem haver paciencia fins que la beneyta jornada sia stada. Deu qui es donador de totes gracies nos do bona victoria.

Lo senyor capita ha fet venir de Sent Feliu XXXX mariners en que ha molts mestredaxes qui tots levoren e ha feta portar una bonbarda ab I carrato qui ha stat V jorns de Sant Feliu açi e tiraven la V mules e VI homens de que hi ha agudes prou despeses. Ara ve altra bombarda acompenyada del batle de Sent Feliu ab molta gent. En rebudes IIII pedrers qui han costat de port cascuna V sous perque jo no stich nit e dia sino en distribuir moneda pero jo vull veure en que venien ni en que ha servit e de R. mossenyors tal comta del que vostres grans reverencies manen donat carrech que de mi sereu contents. Perqueus avis mossenyors que vuy no tinch sino CCCC florins dor e açi no fessau compte de trobar hic un flori que lo quils ten los tenen sota terra. Sta en veritat que lonerabla En Benda e En Vendrell mavien dit que ells me darien II mil florins los quals son en poder del jutge de Gerona los quals son procehits del arrendament de la bolla pero que eren dintre la forsa e que jo ab licencia e voluntat del S. capita hi entras per haverlos e jo los he dit que encara que lo capita mo menas noy entraria que de vosaltres mossenyors no he tal comissio perque mossenyors vegen vostres savieses si vol-

ren vage aqui acompanyat de un ho dos per liurar me moneda e tornarmen açi de continent ho fer lo que vostres grans magnificencies manaran e ordonaran.

A nit passada hora de mige nit ha haguda gran remor en la ciutat cridant los qui fan la guayta a grans crits alarma alarma e tot hom se leva e prenen les armes e prengueren dos homens quis calaren per la muralla los quals segons dien los pepiols qui feyen la guayta en aquell trast que lo mestre de Muntesa los hi havia fets restar per forsa. Fins açi lo senyor capitn les te presos quins scriura si res hi ha de importancia ab tot que tots jorns havem nova dels que son a la forsa e dien que los qui governen tot lexerci de la forsa es lo mestre de Muntesa e mossen Marti Guerau de Cruilles. E per la present mossenyors e de mi mon car mestres dals nous scriu sino que manen a mi vostres grans magnificencies lo que plasent lus sia. Scrita en Gerona a XVI de juny del any Mil CCCC sexanta dos.

Aci ha venguda nova que En Verntallat hauria pres un missatge o saig de molts que navem tramesos per tot lo vegueria e aquest ere muntat en Gles e Ossor e Camprodon e per totes les parroquies e diuse que aquest qui tenia aquest cami hauria penjat per los peus e lo senyor de la mula que sen havia manada es stat a mi pero fins açi non havem a cert. Lo senyor comte dona vuy de mati que es la festa de Corpocrist lasalt e lagueren donat pus mati sino que speravem de Sent Feliu II carregues dalquitra e cuatre libants perque la cosa sestreny e ja som a les mans. Lo

senyor comte ma fet comprar una gran suma de pa e vi e tinch uberts per refrescar e dinar tot hom. Placia a Deu nos do bona victoria que tota la terra ho spera ab gran desig. Mossenyors sus ara he rebuda una vostra letra per la qual reste avisat com ma trameteu diners de que he sobiran pler e de mi mossenyors haureu tal report que vostres reverencies ne staran contents. Scrita ab cuyta dijous per lo mati XV de juny. — Mossenyors lo vostro humil servidor que molt se recomana en vostra gracia e merce Miquel Vives.

Als molt reverends magnifichs honorables mossenyors los deputats e concell llur representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends magnifichs e honorables mossenyors. Vuy que es la beneyta festa de Corpo Crist e scrit a vostres grans reverencies com he rebuda una letra vostra per la qual rest avisat com me trameteu diners de que he gran pler e per lo portador quils porta vostres grans magnificencies sera avisada de moltes coses que veura al ull e del orde que jo do en laxercí del senyor capita. Avisant vos mossenyors com vuy de mati lo senyor comte deslibera de donar lasalt o combat en la forsa e feu dues partides de tota la sua gent. La una squadra mes devers lo portal de la sgleya de Sant Felin de que feu capita lo noble mossen Gueran de Servello ab VI capitanies ço es la den Pere Galceran de Cruilles En Bals ne Viy o de Vilafrancha En Conesa En Vicens En Bernet En Speda de

aquests mossenyors nous poria dir siy ha degun nafrat. Lo senyor capita ha donat lo combat per la porta de prehicadors un li han nafrada molta gent e morts ben VI. Fins açi es stat nafrat de passador mossen Luis Colom en lo peu de passador e En Mombuy en lo bras. Es mort l gentil hom a qui deyen Robert de casa del senyor comte es mort al peu de la muralla de Cantera. La jornada de vuy mossenyors ses feta ab prou desorda e aço per que lo capita feya gran stima de XXXX marines que havia fets venir de Sent Feliu que pensava fossen leons e son stats dolens que may son exits de la clasca de preycadors e tantost com foren venguts lo senyor comte los feu donar a mi XXXV florins dor pera massio de. ques dich mossenyors que si los batales demanaven paga jo men fere prou hoir que per ma fe tant com en mi sera jo gordare axi com he gordat fins açi lo profit e util del General perque mossenyors molt reverends e magnifichs si en lo fet del combat nos met altre orde dubte que no cost massa com la manera que laxerci es romas al camp es molt gran carrech del capita com lo banch pitjat que lo capita nostre havia mes prop lo mur los de la forsa lan cremat. Hoc no resmenys sen han pujada una scala qui era de la part unt ere capita mossen Gueran de Servello. Perque pensau les coses com van en orde. A mi mossenyors me dolen moltes coses les grans messions que en manar un tal e tan gran exerci per ma fe air com lo senyor me dix que jom preparas que ell daria vuy que es la beneyta festa de Corpochrist jo compri pus de dos milia

pans e VIIII botes tolereses de vi e fiu IIII tinarts e V portadores per portar ayga en manera que tot hom que volgues refrescar refrescas de que quant es vengut a levar lo camp tot es stat desempatxat si be ere ben necessari hi hagues bona orde e tencat el entorn ab bons cabirons. De moltes altres coses mossenyors vos seriurie sino que men report a la letra del molt egregi capita. E axi mateix mossenyors vos certifich com totes les armes quis son fetes vuy ha fetes una bonbarda grossa que lo capita ha feta venir de Sent Feliu la qual ha stat de Sent Feliu açi V jorns e manavenla V mulas ab V homens qui no han costat poch de portar. La que vosaltres mossenyors ha vuy V jorns es partida de Sent Feliu ve acompenyada segons dien del batle quim pens que quant sera davant lo comte ne pensara haver gran remuneracio pero com ell ho man jo li dire mon parer e ell qui ha scullida la gent de Sent Feliu no ira axi com ells se pensen. Jo mossenyors so de parer que si lo molt egregi capita hagues haguts altres consellers que no ha los afers foren venguts a altre fi que no son no dient que per ma fe la gent qui es en aquest exerci no sien molt animoses e massa pero açi afreturan de moltes coses qui es lo principal. De Sent Feliu havem fetes venir infinides coses que fins açi han poch profitat axi com es pega alquitra libans e moltes altres coses que totes he jo de pagar e en aquelles no pos contradir. Deu nos fassa gracia e la humil verge Maria e lo glorios Karles a honor e gloria del Principat e dels qui governen aquell. E no dich pus sino que de mi manen vostres

grans magnificencies lo que plasent los sie. Scrita en Gerona la nit de Corpochrist a XVII de juny de Mil CCCCLXII.

Mossenyors sus ara es fogit un home de la forsa. Compte que don Pedro de Tena es mort al combat e mossen Erill e molts nafrats pero lo portador de la present vos ho dira a boca qui es stat en tot. — Mossenyors lo vostre humil servidor qui recoman en vostre gracia e meroe Miquel Vives defenedor del General.

Als molt reverends egregis nobles moguifichs e honorables senyors los diputats del General e concell representant lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors. No sens gran congoxa vos scrivim car de hora en hora nos venen tants de clams e denuncias-cions de les grans corregudes preses e ladronicis que la gent del Rey fa e continue de fer axi de bestiars grossos com menuts bens e persones gran gosar e menys preu de tota la terra sens temor alguna venir fins a Guimera e a Ciutadella e tota la plana de Urgell de Tarrega en fora e ja som cansats de fer los resposta e passar aquella ab bones noves e los pobles nos doneu gran carrech de la pocha provisio e defensio que si fa entant que stan mig desesperats de les grans perdues que fan axi dels com dels blats e persones. Diem los que la bandera es exida e que seria açi prestament ab gran exercit e de aço los posam en

gran sperança que prestament sera entes en la defensio necessaria e oportuna perqueus suplicam que prestament vostres reverencies hi vullen provehir de fer venir e cuytar lo vostre gran exercit. Per fer la dita defensio e exequtar lo dit negoci es master entendre en la provisio del dit exercit e seguir la forma ques tingue de Leyda a Fraga car stant la gent darmes del exercit en frontera de Balaguer les provisions de pa e altres coses necessaries ab carruatges e bisties han axir de açi de Cervera e en altra manera e en aço haveu mester pecunnies del General servant aquella forma ques feu a Leyda per la exida de Fraga. No resmenys havem master gran copia de polvores viratam e altres artellaries a aquest acte necessaries. Suplicam vos que vostres grans prsvidencies proveesquen a tot prestament car tota mora en aço es perillosa e hajau ho mils per entes que nous scrivim car ab turbacio de cor vos notificam. Mossen Johan Agullo vos scriu de aço pus stesament. E sia la Sancta Trinitat vostra guarda. De Cervera a XVIII de juny any Mil CCCCLXII. — Molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors a tot servey e ordinacio vostre prests los pahers de la vila de Cervera.

Als molt reverends e magnifichs mossenyors los deputats del General e concell llur representants lo Principat de Cathalunya en Barchinona.

Mossenyors molt reverends e magnifichs. Per lo diputat local de la present vila nos es stada presentada

una letra ensemps ab certa crida en la dita letra interclusa de vostres magnificencies emenada e a nosaltres e al concell general de la present vila dirigida en la qual nos pregau e exortau que la dita crida interclusa sie açi publicada. E nosaltres rebuda la dita letra ab la reverencia ques pertany attes que la dita letra era dirigida a nosaltres e al consell general havem fet convocar e congregar concell general en lo qual la dita letra ab la crida es stada legida e per tot lo concell attentament hoida e haver aquella diligentment hoida per lo dit consell es stat desliberat e determenat que attes que en la dita letra no es exprimit que per nosaltres la crida en la dita letra interclusa sie feta ni feta fer e attes que nosaltres ni nostre consell en la dita vila no havem jurisdiccio alguna ni participi en aquella nes pertangue entremetrens de semblants actes ans es vist lo contrari per longa consuetud et alias car nos mostre que fins açi per los consols e universitat sie feta crida alguna e per altres justs respectes los quals a vostres reverencies seran explicats per nostres missatgers los quals a vostres reverencies e magnifiques saviesas trametem portadors de la present apellats micer Ugo de Migevila doctor en leys e Nanthoni Ferrer burgues de aquesta vila. Per tant per donar rabo a la letra de vostres magnificencies havem delliberat trametreus la present consulta suplicant vos placia donar en aquells plena fe e creença a les coses que per aquells de part nostra e consell vos seran explicades per occassio de les dites. E ordonen vostres grans reverencia e magnificencies

lo que plasent los sia. Mossenyors molt reverends e magnifichs los consols e universitat de la vila de Montblanch qui en vostra gracia se recomane.

Als molt reverend e honorables senyors los diputats e consell lo Principat de Cathalunya representants.

Molt reverend e honorables senyors. Sus are molt cuytadament per home propri de la vila de Arbos som stats avisats com la dita universitat es stada avisada per home a ells trames per la comunitat del Bisbal los quals per semblant son stats avisats per home propri de la vila de Cabra com lo S. Rey o la sua gent son ab gran nombre de gent axi de peu com de cavall la via de Montblanch e de Barbara e fan gran dan e tala axi en bens com en persones dels cathalans. E per ço havem delliberat trametre a vostres honorables savieses En March Sibilia portador de les presents per avisar vostres reverencies e honorables saviesas de les dites coses per que placieus donar plena fe e creença en tot lo que per lo dit March Sibilia sobre los dits afers sera explicat. E sie la Sancta Trinitat en continua proteccio e guarda de vostres reverends e honorables saviesas. Dada en Vilafrancha de Penades dissapte XVIIII del mes de juny del any Mil CCCCLXII. — A la ordinacio de vostres reverends e honorables savieses aparellats los jurats de Vilafrancha de Penades.

Als molt reverends e magnifichs senyors los diputats del General e consell llur representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends e magnifichs senyors. Dies ha havem rebuda una letra de vostres grans reverencies e magnifiques savieses en la qual som avisats aquelles esser certificades com la Majestat del S. Rey hauria fet cert contracte ab lo Illustre Rey de França per lo qual li fa contra cathalans certa valença e encara com dita Majestat doneria les persones de cathalans de bona guerre viles e lochs a sacco a certs barons qui per aquella fau certa empra o preparatori de alguna gent darmes per entrar en Cathalunya e de moltes daltres coses en dita letra assats gran contengudes. A la qual responent certificam les dites vostres grans reverencies e magnifiques savieses les dites novas tant amargosament esser entrades en nostres coràges que mes dir nos pot e quax nos porten algun desconfort. Empero nostros animos per ço no dubten ni dubtaran may en fer totes e sengles coses utils necessaries e a nosaltres possibles en lahor e gloria de nostre Senyor Deu augment e utilitat del patrimoni del Senyor Rey e fidelitat de aquell e encara en defencio de les libertats leys e inmunitats cathalanes e finalment tot ço e quant vertaders e bons cathalans deuen fer. E per quant aquests afers son de tanta importancia que per letres bonament no podem esser assats avisats ni encara ben respondre havem delliberat trametre aqui

los senyors en R. de Sorrech e Pere Migevila los quals largament informaran vostres grans reverencies e magnifiques savieses de la nostra intencio e ferm proposit e encara del stament en la qual vuy aquesta vall se troba perqueus suplicam donarlos fe e creença en tot ço e quant per ells de part nostra vos sera dit. E per la present molt reverends e magnifichs senyors nons resta mes scriure a vostres grans reverencies e magnifiques savieses sino quens manen tot ço e quant plasent los sia. E que lo Sant Sperit les conserve en sa special proteccio e guarda. Scrita en Ribes a XV de juny. — Molt reverends e magnifichs senyors los qui en gracia de vostres grans reverencies e magnifiques savieses se recomanen los consols e promens de la vila e vall de Ribes.

Als molt reverends e magnifichs mossenyors los diputats del Principat e novena de les banderes en Barchinona.

Mossenyors. Sius continue de fer correus nou hajau a maravella car la gran necessitat ho porte per quant les gents de tota aquesta terra me venen cridant a grans crits viafors plorant e fabent lo major debat del mon que es la major compassio del mon en tant quem porten en un punt que amaria mes haver tots los altres treballs del mon que aquests car pensen se que sie flaquesa nostra e no a manament vostre. No contrestant a tots mostrem les letres quens haveu fetes empero no reste que non siam blesmats. Los cor-

reus que trematem en nenguna part Durgell no van segurs. Dels sploradors de Balaguer non podem haver certenitat del secret sino de les coses publiques que tot hom sab. A les voltes sta un jorn que no veen lo Rey dient esser retret o negociar altres voltes va tot lo jorn per les muralles faent adobar aquelles. La gent que ten en Balaguer entre bons e mals sons DC de cavall. Labat de Stampia bisbe de Pampalona sta aleujat a Manargues ab cent de cavall lo qual trametra aqui un fadri ab letres segons veureu queus ne tramet translat per que si per aquelles li poreu fer aqui degun dany ab aqueixs mercaders a qui son tramesès es ver que les hi tornades al minyo que les portave per no scamnarlo perque sapiau mes avant per lo dit minyo certes coses etc. Aço he fet per bons respectes. Sus ara mes vengut un home de Mollarusa dient me de cert com no contrestant haguessen assegurat lo fill major del senyor de dita vila li han donat tres lançades darrera e lan passat de part a part e de continent caygue mort aqui. Apres es vengut un de Castellsera dient com ells defenentse en llur castell algun nombre de gents dels enemichs quey eren venguts han pres VII o VIII homens de defora lo castell que nos pogueren recullir e han los tallats tots menut a pesses. Mes es vengut un home dient com lan trobat en lo cami ab son fill e aquell li han mort denant ell molt cruelment. De altres coses de robatoris cremaments talaments afogaments fan continuament en tanta quantitat que nos poria may tant dir ni may se hoi nis veu en tant que aço es la major compassio del mon e tot

ne va a foch e flama de forçar dones e fadrines o tenen axi per ma que par quey salven la anima. Vay mes vengut un hom de Balaguer del explorador sens letra car non gosen portar dient los grans tractes ques fan en lo secret consell en haver Leyda en sa ma axi per via de promeses donatius e seguretats fahent les obligacions de restituir les preses e smenar los danys per ells rebuts e infinides altres coses que serien molt largues de dir deu si molt attendre car los pobles menuts attes que fins açi no han vist speriencia de neguna ajuda e dels grans que en moltes parts ne ha de corcats es cosa que fa molt attenre e interim que lo soccors ve letres de confort faran molt be ab tot que jo ne fas tantes que may no fas alre. Servant aquest orde que de nit partexen de açi e fora de cami van tota la nit fins a Leyda. Yo he tengut be sment e fas tenir sment tant com puch ni sè si aquest enemich passaria desfraçat per aquestes contornades desfraçat o com se vulle per anar a Gerona dar hi bon recapte e tenir correus volants pera Vich e per altres parts. Daqui avant mossenyors si a vosaltres paria bo que lo exercit que som açi anassem la via de Tarrega hon ha doscents homens e C a Verdu e delli a Agramunt quis te ferm per nosaltres e apres a Cubells e a Camarasa qui fins açi se son be defesos es cami tot de amichs e ben segur e seriem a una legua de Balaguer e seriem senyors de les ciquies de Balaguer per les quals los fariem gran dan e grandissim util al Principat e conservariem aquella terra que es molt fort e ells treballen en haver la e si una vegada hi entren nols ne

perem gitar axi com volriem. Suplich vos hi vullau be attendre e pensar car per aquest cami que he dit nos torç sino una legua en anar lo cami dret e poriem dar a dues parts puys que la bandera de Barchinona tiras per lo pla de Urgell ab carreteria que trobaran prou e seria molt bo hi fessen preparatori al temps. Sino se done orde dits carros vinguen ab temps a Tarrega e Anglesola ells los cremaran tots e axi placieus atenyer a tot car En Folgues diu que no despendrie sino en exploradors e correus e daltra part que la sua disposicio no es per a tals coses ni a negona pratica ni noticia de res que en aquestes faenes se acosten. Placieus fer cuytar la gent que ve car una hora es un any. Sus ara mes vengut un hom dient que han robats los bestiars de Ciutadilla. E mes es vengut un home de Camarasa mentres fahia la present ans de cloure dient com la sua Senyoria los mana ques donen al Rey pero ells se tenen fort e ferm. Daqui anavant no se ques sera empero jom referme en lo anar per aquell cami car vertaderament ell seria bella guerreria. Daquin avant jo no fare sino ço quem ordonareu car prest sere. Feta en Cervera a XVIII de juny. — Mossenyors del qui es molt prest a tota vostra ordinacio vostre Johan Agullo.

El mismo dia, los señores Diputados y Consejo mandaron escribir las siguientes cartas.

Als molt honorables e savis senyors los pahers de la vila de Cervera.

Molt honorables e savis senyors. Nosaltres scrivim al honrat En Joan Agullo que ab cinchcents homens del exercit vagen de continent a la ciutat de Leyda per certes necessitats que alli occorren. Avisants vos adonchs de les dites coses vos pregam e encarregam vullau regir governar e conduir la resta de la gent del dit exercit fins a tant per nosaltres hi sie altrament provehit. Ab aço empero que tota via stigau preparats que hon los enemichs vinguessen en les parts daça en tal cars ab les gents vostres e del dit exercit qui son en aquexa vila e en altres parts de Urgell los aneu derrera segons per altres vos havem scrit e nous oblideu continuament tenir home o apia sobre los enemichs perque siau avisats del que fer volran a fi que puixau avisar nosaltres e lo capità de la bandera de Barchinona qui fa la vostra via e encara los consellers de Vich e lo canonge Planella qui stan en Osona ab gent sperants la venguda dels dits enemichs. Ab aquesta vos trametem una patent letra dreçada a les gents del dit exercit que stiguen a comandament vostre. E sie la Sancta Trinitat proteccio vostra. Dada en Barchinona a XVIIII de juny del any Mil CCCC sexanta dos. — Los diputats del General e llur concell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor aparellats.

Al honorable lo senyer En Guillem Carnicer deputat local en la vila de Montblanc.

Honorable senyer. Vostra letra e altra dels consols e universitat de Montblanch havem rebudes e encara oits los missatgers de aquella los quals havem spatxats ab letra responsiva. Creem ells faran fer la publicacio de la crida quels havem tramesa. Debim e manam vos de continent siau ab ells e si diferien la dita publicacio feu vos aquella sens intervencio de oficial sino en la manera que es ordonada a no mudar o alterar hi res e feu la registrar al scriva de la deputacio local rescrivint nos del die que sera publicada. E retem vos attent que no façau consultes a nostres delliberacions e manaments. E sia Jhesus proteccio de tots. Dada en Barchinona a XVIIII de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e llur concell representants lo Principat de Cathalunya.

Als molt honorables e savis senyors los consols e universitat de la vila de Montblanch.

Molt honorables e savis senyors. Vostra letra havem rebuda e oida la creença explicada per micer Hugo de Mijavila e Anthoni Ferrer missatgers stam en alguna admiracio haver retardat publicar en aquexa vila la crida queus havem tramesa per quant juxta lorde que es posada no tocha interes o enervacio

de jurisdiccio alguna ne participi algu en aquella. ha haver de vosaltres ne de oficial sino solament de nosaltres com a representants aquest Principat e axi es stada publicada per totes les universitats de aquell. Daqui avant si per vosaltres sera exequtada la publicacio de la dita crida fareu lo degut on no ja es provehit que lo deputat local fara aquella publicar. Veritat es que nostres delliberacions e actes a conservacio del dit Principat e de la cosa publica e libertats de aquell a tots comunes. Si aquexa universitat stimau dege esser participant en la conservacio e defencio de aquelles pensen hi vostres savieses. De totes les dites coses mes amplament vos poran informar los dessus dits missatgers als quals nostra intencio havem clarament manifestada. E sia Jhesus proteccio vostra. Dada en Barchinona a XVIIII de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsear dega de Leyda. — Los deputats del General e llur concell representants lo General de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Als molt honorables e savis senyors los consols de la vila de Perpinya.

Molt honorables e savis senyors. Pus a nostre Senyor Deu ha plagut que per justissimes causas a vosaltres manifestes es stat publicat per tot lo Principat lo S. Rey e S. Reyna deure esser tractats e reputats com a enemichs deguda cosa par tant per conservacio del dit Principat e de la cosa publica e libertats de aquell

quant encara per obviar als enemichs qui indebitament les persones e bens dels cathalans damnegen tracten e crechment tomnen que en casauna universitat sien elegits capitans e encara de nou oficials a regir les jurisdiccions acustumades. Pregam vos per ço eus encarregam que per los respectes dessus dits rebuda la present capita o capitans per governar o exercitar les gents de aquexa universitat e encara de nou oficials qui per lo present en nom e per part del dit Principat regesquen e exercesquen los oficis ordinaris prestada empero per aquells aquella seguretat e fermanças que es acustumat junta forma de les constitucions leys e pratiques de la terra. Atteneu empero que si les persones qui aquells dits oficis ordinaris huy regeixen son abils e no odiosos o suspectes a aqueixa universitat los sia comanat lo mateix ofici sino que per vosaltres sia acomanat a altres persones abils dispostes e fiables per vosaltres elegidores per manera que ab bona voluntat de tots les coses sien procurades e governades a labor de nostre Senyor Deu conservacio repos e benavenir del dit Principat e de la dita cosa publica e libertats de aquell. Los dits empero oficials daci avant en letres crides e altres coses per ells fahedores se intitularan axi. En tal regent per lo present lo ofici de veguer o sotzveguer o batle o sotzbatle de tal vila en nom e per part del Principat de Cathalunya. Al honorable en T. saluts etc. E sia la Sancta Trinitat proteccio vostra. Dada en Barchinona a XVIIII de juny del any Mil CCCCLXII.—Manuel de Monsnar dega de Leyda — Los diputats del

General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor aparellats.

Se escribieron cartas iguales á la anterior, con la direccion respectiva, á todas las universidades del Principado, escepto á la de Puigcerdá y Vilafranca de Panadés.

Als molt honorables e savis senyors los consols e concell de Tarragona.

Molt honorables e savis senyors. La present es per avisar vos com ja es partida part de la gent queus trematem e continuament hi hira la resta. No resmenys havem elegit per conductor de aquella lo honorable En Pere Luis de Vilafrancha lo qual ja es partit. E per ço com havem alguns ayres los enemichs volen venir en aqueixes parts es molt necessari e axi vos ne pregam e encarregam que en lo interim e tota hora tingau be guardada aqueixa ciutat car la dita gent hi sera tant prest. E sia Jhesus ab tots. Dada en Barchinona a XVIIII de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e concell llur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor aparellats.

Al honorables senyors los comuner e concell de la terra del Camp de Tarragona.

Molt honorables senyors. Nosaltres per tuycio e de-

fensio de la ciutat e Camp de Tarragona trametem cert nombre de gent sots conducta del honorable En Pere Luis de Vilafrancha donzell. Pregam e encarregam vos hajau aquells per be recomenats e dar orde que la gent de les viles de aqueix Camp stiga preparada a les armes e en orde per manera que si los enemichs hi venien entre la gent del dit Pere Luis e de aqueixes viles no solament los dits enemichs sien impedits ans encara per vostre poder damnejats. Cosa sera a vosaltres pertinent e deguda com a vertaders cathalans e accepta a aquest Principat lo qual sera be recordant de vostre be obrar. E sia Jhesus proteccio de tots. Dada en Barchinona a XVIIII de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats e concell etc.

Als molt honorables e savis senyors los consols de Tarragona.

Molt honorables e savis senyors. Ir vos scrivim del necessari. Ara per que vejau ab quanta diligencia se enten en lo degut vos avisam havem elegit lo honorable En Pere Luis de Vilafrancha donzell per conductor de la gent que aqui trametem part de la qual es ja partida e continuament hi ira la resta. Pregam vos per ço eus encarregam que tant com la dita gent stara aqui havent la per be recomanada vullau ensemps ab lo dit En Pere Luis entendre e concellar en lo govern de aquella e en totes coses que fer hajen. E fen star preparats vostres pobles de armes a fi que al mes-

ter sien promptes en fer lo degut contra los enemichs. E sie Jhesus proteccio de tots. Dada en Barchinona a XVIIII de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e concell etc.

Al molt egregi e strenuu baro lo senyor comte de Pallas capita general del exercit del Principat de Cathalunya.

Molt egregi e strenuu baro. Vostra letra havem rebuda avisatoria del combat de la ciutat vella ab les circunstancies e per altres vies som certificats de la virtuosa operacio e prudencia vostres a aço adhibides e de la animositat de les gents del exercit de les quals coses restam molt contents. Dels morts e nafrats molt nos condolem. Nostre Senyor Deu los haja les animes e tinga en special proteccio vostra gran noblesa e lo dit exercit. Veritat es la dita força esser gran e tal ques creu comportara combats pero ab la ajuda de Deu e mijançant lo patrocini de mossen Sent Miquel de mossen Sent Jordi e del benaventurat Charles e de la industria e animositat vostres e de la gent del dit exercit e creem fermament molt prest sera en ma vostra lo que mes al present desijam que tota altra cosa. Faent certa vostra gran noblesa que si mester era per aço trametriem major sforç. E sia la Sancta Trinitat continua proteccio vostra e direccio dels negocis que prosseguim. Dada en Barchinona a XVIIII de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega

de Leyda. — Los diputats del General e concell etc.

Al molt honorable mossen Joan Agullo sindich de la ciutat de Leyda.

Molt honorable mossen. Entesa per lo sotclavari de Leyda a nosaltres trames la gran congoixa ques diu esser en aquella ciutat per los enemichs qui soviot fan corregudes havem delliberat vos ab cincents homens de les gents del exercit que aqui son de continent partiau e en manera segura aneu a la dita ciutat ab los dits cincents homens per fer alli ço que per los honorables pahers e vos sera delliberat als quals pahers de aço scrivim e la restant gent del dit exercit romangu aqui en Cervera sots govern e proteccio dels honorables pahers segons los scrivim. Placiaus recebuda la present li doneu lo bon recapte que de vos se spera. E sia Jhesus proteccio de tots. Dada en Barchinona a XVIIII de juny del any MilCCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats e concell etc.

Als molt honorables e savis senyors los pahers de la ciutat de Leyda.

Molt honorables e savis senyors. Heit lo sotsclavari daqueixa ciutat a nosaltres trames e vista la congoixa que los enemichs vos doneu per les corregudes que fan de continent havem delliberat mossen Joan Agullo ab cincents homens de les gents del exercit vagen

a vosaltres e axi lin havem scrit. Pregam e encarregam vos per ço que arribats aqui sien per vosaltres e lo dit Joan Agullo governats e conduits en totes coses ques hajen a fer. La bandera de aquesta ciutat ab gran sforç de gent tira son cami vers Cervera e prestament hi sera. Vostres savieses poran conferir ab lo capita de aquella de totes les coses que en aqueixes parts se hauran fer. Tot vos sia avis. E sia la Sancta Trinitat proteccio de tots. Dada en Barchinona a XVIIII de juny del any Mil CCCC sexanta dos. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats e concell etc.

Los diputats del General e concell llur representants lo Principat de Cathalunya. Als honorables los capitans conestables e altres gents del exercit del dit Principat qui son en la vila de Cervera e altres parts de Urgell. Salut.

Notificam vos nosaltres haver provehit que lo honorable En Joan Agullo ab cincents homens del dit exercit vaja a la ciutat de Leyda e la restant part de vosaltres stiga a tota ordinacio e govern dels honorables paders de la dita vila de Cervera. Dehim e manam vos per ço que nostra delliberacio dessus dita tingau e serveu a la angla fins altrament per nosaltres hi sia provehit. Dada en Barchinona a XVIIII de juny del any Mil CCCCLXII. — M. de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats e concell etc.

20 DE JUNIO.

Se hicieron varias proposiciones, y despues de votadas, se tomó deliberacion, conforme al siguiente voto del señor obispo de Vich.

Lo senyor bisbe de Vich dix que la letra ordonada per esser tramesa per totes les universitats del Principat sobre la eleccio faedora de capitans e oficials sta be e que tal sia spatxada e tramesa.

Item que promptament sia tramesa una persona en Castella per les coses pensades per la novena de les banderes.

Item que don Hugo de Cardona sia fet conductor de la gent de peu del exercit que es en Urgell e don Jofre de Castre sia conductor de la gent de cavall en la manera que per la novena de les banderes es stat pensat.

Item que sien publicats per enemichs de la cosa publica lo archebisbe de Tarragona comte de Prades e mestre de Muntesa. Pero que la forma e modo com se fera sia remes a la dita novena de les banderes.

Item que sia dat orde que la muller de mossen Berenguer de Montbuy cavaller quondam meta lo castell de Montbuy e altres bens en poder del General e apres sia comanat a la dita dona qui ho tinga per lo

dit Principat attes que sos fills son en servey del Senyor Rey e per conseguent son hauts per enemichs de la cosa publica del dit Principat.

La carta a que se alude en el primer artículo del voto que antecede, se encuentra ya antes, bajo la fecha del dia 19 del presente mes.

Siguen las cartas que los señores Diputados y Consejo recibieron en este dia.

Als molt reverends egregis nobles e magnifichs senyors los diputats del General e llur concell representants lo Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend egregis nobles e magnifichs senyors. Per los fets occorrents en aquest Principat e signantment tochants al present aquesta ciutat e circunstancies de aquella trametem aqui lo honorable En Vicent Navarra ciutada per comunicar e al larch explicar e denunciar a vostres reverencies les opresions vexacions e destruccions de dita ciutat e circunstancies de aquella fetes per la gent vuy resident en Balaguer e per lo Senyor Rey. Per ço us pregam afectadament quant podem donets fe e creença al dit Vicent Navarra axi com a nosaltres fariets e prompta e expedita provisio fer en lo que per ell vos sera explicat. E sia molt reverends senyors lo beneyt Jhesus vostra guarda. De Leyda a XVII de juny del any Mil CCCC se-

xanta dos. — A vostres beneplacits e honor prests los pahers e prohomens de la ciutat de Leyda.

Als molt reverend magnifichs e honorables senyors los deputats del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverends e magnifichs senyors. Vostra letra havem rebuda feta a XIIII del present mes de juny e per tenor de aquella havem reebuts los docents homens per vostres reverencies e magnificencies en aquesta vila tramesos per nostra guarda e custodia e per expellir totes persones que vinguen contra la cosa publica o aquella poguessen damnejar que aci vinguessen o fossen, E aquells dits homens vos regraciam quant podem e aquells seran tractats per nosaltres com nostres propries persones e la vida nostra postposarem a la defensio de aquells. E treballarem expellir totes persones que puixam saber fossen ni hajen intencio de esser ni venir contra la cosa publica o aquella poguessen damnejar avisant vos los hi haviem be mester car air jorn del Corpus Christ axi com volien levar Deu vingueren a Offegat e al terme de Altet XXX rocins e sen manaren dotze bous e XV bisties grosses en que ne havia de homens de aquesta vila. E per que los de Offegat no gosaven passar per fer nos avis fom molt tard avisats que passaven a Tornabous que es a una legua de aci la via de Balaguer. Pero encara per lo gran animo que la gent de aci te en la defensio de la cosa publica isquem fins

en un castell que dien lo Mor be trecents homens e leixam la vila provehida perque de alli se pot mirar tota la plana de Urgell per veure si al mon los verem travessar e trametem cinch rocins per descobrir los on fossen los quals james ne poguem haver vista per lo gran avantatge que tenien e axins en tornam cobrats dits rocins. Nosaltres mossenyors havem comanats dits docents homens a hun paher per nosaltres elegit e a mossen Pere de Sent Climent qui es stat trames aci per la ciutat de Leyda per confort e custodia nostra lo qual hi havem be mester ens hi ha feta e fa molta honor e dona molta causa a la custodia de aquesta vila e als habitants de aquella lo qual nosaltres e tot lo concell general havem elet en capita nostre. Es ver lo dit mossen Pere de Sent Climent no ha aceptada dita capitania sino tant com a la ciutat de Leyda plaura a la qual ciutat havem fet un correu suplicant los nos volguessen atorgar aquesta gracia que lo dit mossen Pere restas aci en capita nostre com altrament prevehem manifestament aquesta vila no pot star en orde sens cap ni pot fer la honor del Principat ne sua ans es perill de hun gran damnatge de la vila e del Principat per la porcio de la honor e servey que la dita vila pot fer al dit Principat. Air cobram lo correu de Leyda e la dita ciutat nons ha volgut atorgar lo dit mossen Pere de Sent Climent romanga aci com diguen lo hagen de molta necessitat e reebuda aquella letra som restats molt desconfortats. E los capitants dels docents homens dien que si ell sen va noy volen aturar e nosaltres sens ell som desareglats

e sens negun govern e finalment aquesta vila perduda a la qual va molt al dit Principat. E per ço acorren a vostra reverencia e magnificencies façau que per mija vostre lo dit mossen Pere reste aci e ell restant aquesta vila davant posada la ajuda de Deu sera conservada e lo Principat ne pora haver aquella honor que nosaltres desijem fer per la qual Deus sera servit e la cosa publica ajudada del que a la nostra porcio toque. E per tant mossenyors molt reverends e de grans magnificencies vos suplicam per mija vostre obtinguam aquesta gracia que es total salut de aquesta vila ço es queus sia plasent scriure a la dita ciutat de Leyda vulla que lo dit mossen Pere de Sent Climent reste aci e al dit mossen Pere per semblant. Suplicant nostre Senyor Deu vos conserve en sa proteccio e guarda. Dada en Tarrega a XVIII de juny del any Mil CCCC sexanta dos. — E si noves fresques de Gerona haveu aqui vos suplicam senyors ne siam avisats per quen restem aconsolats. — Dada ut supra.— Senyors molt reverends e magnifichs los qui en vostra gracia molt se recomanen pahers e prohomens de la vila de Tarrega.

Als molt reverends egregis nobles magnifichs honorables e de molt gran providencia senyors los deputats del General e concell llur representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends egregis nobles magnifichs honorables e de gran providencia mossenyors. Una vostra

letra de VIIII del present havem reebuda a XV del mateix dirigida a nosaltres e al concell general de aquesta vila ab trellat de una crida sobre le fet de la Majestat del Senyor Rey. Encontinent reebuda dita letra havem fet aplegar dit concell general e legida la dita letra en lo dit concell hoyda aquella ab gran dolor e contristacio de cor vista vostra delliberacio lo dit concell general ha clos la dita crida de continent se es publicada en la forma que per vostra dita letra es stat ordinat. E no resmenys de continent trasquem nostra propia bandera e dels caps dels oficis de aquesta vila hoc e tot hom stiga prest ab totes ses armes e per diumenge primer vinent se prepara a fer la mostra la que mijançant Deu se fara. E a totes les universitats de aquesta vegueria trametem trellat de les dites letra e crida. E per lo semblant ab dita vostra letra som avisats com lo Senyor Rey es a Tarrega. Havem vist lo quens scriviu en aqueix cap de que stam attents. Apres a setze del mateix mes hora tarda rebem altra vostra letra dirigida a nosaltres e al dit concell general dins la qual era altre trellat de una crida ordonada per la Senyora Reyna. Vuy de mati que tenim devuyt havem aplegat lo dit concell lo qual ha clos sia exeguit lo que per vosaltres es scrit per que sus ara publiquen la dita crida per los lochs acustumats de aquesta vila. Vuy havem reebuda una letra de la Majestat del Senyor Rey trellat de la qual vos trametem dins la present e veureu significa lo dit Senyor venir a Gerona e molt prest en aquesta vila. Stam ab molt recel e perill de la faena del castell ab tot

com haureu sabut per mossen Matheu dez Soler hi tingam molta gent que negu noy leixam entrar pero si lo dit Senyor venia no li fos ubert car lo dit castell te porta fora la vila. Perque placiaus de continent voler proveir en trametre gent axi com moltes voltes vos havem scrit e encara donat carrech a mossen Matheu dez Soler car si lo dit senyor era aci en aquest castell e havia intelligencia ab gent francesa axi com es dit e cominat attes que som en la frontera si provehit noy es prestament seria total destruccio de aquesta vila. E sus ara havem hauda nova que la gent del bastard Darmanyach e altres capitans qui dien son en nombre de dotze milia son a Tolosa e son per venir la via de Narbona on se ha fets molts preparatoris de vitualles hoc e mossen de Rochanegada e encara mossen de Talayra stan ja aqui en la frontera ab alguna gent aplegada e alguns gascons. Dimecres a nit passat foren en un loch appellat Sanct Hypolit situat dins aquest comdat de Rossello e corregueren e han furtades cinch o sis mules. Ja aquesta frontera tota es plena de ladres e per aquest dubte que era vehém vos havem scrit e suplicat quens volguessen socorrer de gent de peu e de cavall. De totes les dites coses e altres son stesament per nosaltres informats los honorables mossen Joan Treginer Francesch Comte e Joan Ramon. Placiaus dar los fe e creença en tot ço e quant vos diran de part nostra axi com si nosaltres presentialment ho explicavem a vostres molt grans R. N. M. e honorables providencies de les quals la Trinitat increada sia continua proteccio. Scrita en

Perpinya a XVIII de juny del any Mil CCCCLXII.— Placiaus mossenyors scriure al diputat local vulla pagar les messions fetes per causa de les dites crides.— Los consols de la vila de Perpinya a vostra honor aparellats.

Sigue la carta inclusa en la anterior.

Als amats e feels consellers nostres los consols de la vila de Perpinya.

Amats e feels consellers nostres. Considerant quant aquest nostre Principat de Cathalunya per benefici repos e tranquillitat de aquell freturava de la nostra presencia ab animo recte e per voler obviar als scandols e inconvenients que caseun jorn se fahien e encara stavan preparats e no ab intencio que per alguns pochs zelants lo servey nostre e benefici del dit Principat es stada publicada a VI del present mes entram en la ciutat de Balaguer en la qual fom reebuts ab molta amor obediencia e devocio dels ciutadans de aquella e lo VIII dia del dit mes anam a la vila de Tarrega per la qual ab no menys amor obediencia e devocio fom reebuts e seriem ja partits de aci per fer la via de Gerona e dels comdats de Rossello e de Cerdanya sino per expedir primer alguns negocis concernents grannment nostre servey. E per que dubtam aquells qui poch zelen com dit havem nostre servey ab praves e males intencions no meten altres fames de la nostra entrada que es la pura veritat axi com han fet en dir e persuadir axi a vosaltres com a tot lo restant del dit Principat que nos voliem metre en pu-

der del Serenissimo Rey de França los dits comdats de Rossello e de Cerdanya e partir les heretats dels cathalans entre nostres servidors e encara los bens de aquells donar a sacco vos significam que la nostra entrada en lo dit Principat no es stada ne es a altre respecte que per liberar los opresos e conservar en pau tranquillitat e repos los poblats en aquell e no per damnificar maltractar o deslibertar los cathalans ne encara per separar de la nostra reyal corona los dits comdats qui son precipuos singulars e inalienables membres de aquella. E per ço no donant fe a tals o semblants paraules com fins aci de nos son stades maliciosament seminades confortau vos e stau ab bon animo car plaent a Deu molt prest serem en aqueixes parts e coneixereu per experiencia nos haver vos scrit la veritat e los altres haver vos informats de malicies e falsies certificant vos que de continent fom aci entrats manam fer crida que tot hom stigues segurament e faes sos negocis e faenes sens dubte o recel algu de nos e de nostres gents e encara havem provehit e manat sots grans penes que totes les dites nostres gents paguen tot ço que per lur us hauran necessari e axi fins aci se es servat que persona alguna clamar no son pot e ho farem millor daci avant si millor dir se pot servar. Dada en la ciutat de Balaguer a VIIII de juny del any Mil CCCCLXII. — Rey Joan.

Als molt reverends magnifichs e honorables senyors los diputats del Principat de Cathalunya.

Molt reverends magnifichs e honerables senyors. Apres vos haguem scrit haguem nova com a Bellpuig e a Prixana fahien grans senyals de fum. E que es cert que es vuy en combat de gents del Rey com be ha tres o quatre li havien menaçat. On senyors vos placia fer hi la provisio deguda molt prestament com en los dits lochs haja poqua populacio que si ajuda e subvencio no han ells seran prest perduts e faran lo que fer no volrien ni tenen en proposit. E mes senyors vos placia proveir com en la vila de Cervera haja molta gent e aquella a present no faça negun adjurori que si per aquella hi era provehit de voluntat de vostres reverencies serien en tant los dits lochs defesos. E mes senyors molt reverends notificam a vostres magnificencies com los de Cervera han trames aci que los cinquanta homens los quals aci vingueren ans de la venguda dels docents homens quels trametem a la dita vila de Cervera e com senyors nosaltres stigam en mes frontera de nostres desenemichs que no fa la vila de Cervera. E com desijem haver mes gent e aquella que aci es sen hajen de anar vos suplicam senyors per vostres reverencies hi sia proveit per tal forma e manera que aquesta ciutat sia fora de perill e que puischam socorrer a les necessitats del Principat e be comu suplicant vos senyors vos sia plasent pagar lo correu ço es vint sous. E sia la Sancta Trinitat en guarda e proteccio vostra. Dada en Tarrega a XVIII de juny any Mil CCCCLXII. — Item mes mossen mentre fahiem la present haguem correu de Anglesola com al Bolidor havia XXV rocins los

quals han corregut on vos placia senyors ferhi la provisio ques pertany. — Senyors molt reverends e magnifichs los qui en vostra gracia molt se recomanen los pahers e prohomens de la vila de Tarrega.

Als molt honorables e savis senyors los deputats de Barchinona e concell.

Molt honorables e savis senyors los deputats e concell de la ciutat de Barchinona. Certificam vos com vuy que es dissapte hora de mija nit passada haguem un home del terme de Banyeras vehi nostre avisant nos com han sabut per via de la Bisbal que han haut hun home de Vilarodona avisant los com lo Senyor Rey o companyia sua seria a Barbera talant e afogant. De que honorables senyors nosaltres hi havem trames un home prestament per certificarse millor de la cosa com passa e havem avisada Vilafrancha e tots los nostres circumvehins. Perque honorables senyors com lo home sera vengut de Vilaredona vos avisarem pus largament. Perqueus supplicam nos vullats donar soccors e ajuda en lo endemig a fi quens puscham defensar nos e bens nostres. E no pus per la present. Scrita ab gran cuyta dissapte a XVIIII de juny any Mil CCCCLXII. — Los jurats concell e prohomens de la vila del Arboç a vostra honor e servey prests.

El mismo dia, los señores Diputados y Consejo mandaron expedir las siguientes cartas.

Als molt honorables e savis senyors los pahers de la vila de Tarrega.

Molt honorables e savis senyors. Dues vostres letres havem reebudes avisatories de aço que fan los enemichs en aqueixes parts e de altres coses. Venints a la resposta del fet del honorable En Pere de Sent Climent nosaltres scrivim als honorables pahers de Leyda que en tota manera permeten lo dit Pere de Sent Climent stiga aqui ab vosaltres. Creem axi ho faran. Certificants vos com lo jorn de Corpore Christi lo nostre capita general dona combat a la força vella de Gerona la qual per falta de les scales curtes nos pegue entrar. Moriren dels de la força sis homens de cap entre los quals don Pedro de Sena fill del vezcomte de Sant Luri e nafrats XXX o XXXX. Dels nostres hi ha morts sis homens de peu e nafrats circa cent. De home de cap fins aci per gracia de Deu noy ha mort algu. Ha se ferma sperança no passaran molts dies sera en ma nostra. E sia Jhesus proteccio de tots. Dada en Barchinona a XX de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats e concell etc.

Als molt honorables e savis senyors los consellers de la vila Degualada.

Molt honorables e savis senyors. Per querelosa exposicio feta per part del senyor de la torre de Clara-

munt havem entes vosaltres voler compellir los homens de aquell loch ab ses armes seguir les banderes afermant ells no esser hi tenguts ne uncha haverho acustumat. E jatsia cregam vosaltres feu totes coses degudament encara empero vos pregam e encarregam attesa la poqua poblacio de la dita terra no compelliau aquells si acustumat no es. E sia Jhesus proteccio vostra. Dada en Barchinona a XX de juny del any Mil CCCCLXII. — M. de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats e concell etc.

Als honorables senyers los jurats e prohomens de la vila de Çalacuna e castell de Viladomager e de Miralles.

Honorables senyers. Per moltes vies som certificats de la bona e sancera intencio e voluntat que vosaltres com a vertaders cathalans haveu en la conservacio de aquest Principat e de les libertats e cosa publica de aquell de que molt vos comendam faents vos certs lo dit Principat sera be recordant de vostre be obrar e en cas de necessitat soccorrera lla on sera mester per indemnitat de tots. Creem ja haureu sabut les novitats o crueltats que los enemichs fan en Urgell les quals son moltes e inaudites. Pero hajau ferma creença que justa causa prosseguim e nostre Senyor Deu es e sera de nostra part e ab la ajuda sua los cathalans defendran les dites libertats e lurs persones e bens axi com han loablament acustumat e nosaltres no fallirem a res que sia conservacio e indemnitat

de tots. E sia la Sancta Trinitat proteccio vostra. Dada en Barchinona a XX dies de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats e concell etc.

Al molt egregi e strenuu baro lo senyor comte de Pallas capita general del exercit del Principat de Cathalunya.

Molt egregi e strenuu baro. Sabut que En Françoy Marti portador de aquesta sab certa part de la murada vella daquexa ciutat la qual es molt prima e facilment se pot derrocher e foradar. Per ço havem delliberat trametreus lo dit home. Placiaus comunicar ab ell e si haureu mester per avis de les dites coses la sua presencia tot ho remetem a la gran noblesa vostra sino licenciaúlo. E sia la Sancta Trinitat proteccio vostra e direccio dels negocis que prosseguim. Dada en Barchinona a XX de juny del any Mil CCCC sexanta dos. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats e consell etc.

Als molt honorables e savis senyors los consellers de la ciutat de Vich.

Molt honorables e savis senyors. Sabuda havem la capcio del capella de companyia den Verntallat e com vosaltres preteneu per virtut de la capitulacio no esser liurador a son ordinari. Sobre aço nosaltres havem feta certa delliberacio la qual per En Barthomeu

Font portador de aquella vos sera manifestada. Donauli sobre aço fe e creença. Recordam nos en los dies passats haver provehit sobre lo modo del inquirir contra aquells qui fan contra la dita capitulacio e altres coses. E apres havem volgut que lo diputat local ensemps ab les persones per vosaltres elegides e separadament faça les inquisicions. Encara per certs bons respectes volem que lo dit Berthomeu Font tant com aturara en aqueixes parts ensemps ab lo dit diputat local faça e entrevenga en totes enquestes ja comanaades e que daçi avant se hajen fer axi contra algunes persones ja preses com altres apres prevedores per la raho dessus dita les quals enquestes se facen per mija de aquell juriste que al dit Berthomeu sera vist. Pregam e encarregam vos per ço en les dites coses doneu tota operosa direccio. E sia la Sancta Trinitat proteccio vostra. Dada en Barchinona a XX de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats e consell etc.

Als honorables senyors los jurats e prohomens del Arboç.

Honorables senyors. Vostra letra havem reebuda avisatoria dels enemichs esser la via de Barbera faent moltes novitats e com per saberne la veritat hi haveu trames home propri. De les quals coses havem haut gran plaer per quant veem sempre vosaltres usau virtuosament en totes coses. Pregam vos per ço que cobrat hajau lome si res hi haura de ver lo que no creem

nos ne certifiqueu de continent. E sia Jhesus ab tots. Dada en Barchinona a XX de juny del any Mil CCCC sexanta dos. — M. de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats e concell etc.

Als molt honorables e savis senyors los pahers de la ciutat de Leyda.

Molt honorables e savis senyors. Per letra dels honorables pahers e prohomens de Tarrega som certificats de la bona cura e diligencia que lo honorable En Pere de Sent Climent donzell adhibeix en custodiar aquella vila e governar la gent que alli es. E per ques tenen molt per contents e asseguretats de la sua presencia e desigen molt ell reste en la dita vila e per ço ne han scrit a vosaltres dels quals no han haut la obtada resposta. Per ço vos pregam e encarregam quant mes podem vullau permetre que lo dit Sent Climent stiga en la dita vila tant com sera necesari per les faenes que concorren car per gracia de Deu vosaltres teniu molta copia de homens de cap e altres e la dita vila de Tarrega ne fretura a la conservacio de la qual va molt. Lo jorn de Corpus Christi lo nostre capita general dona combat a la força vella de Gerona la qual per falta de les scales curtes nos pogue entrar. Moriren dels de la força sis homens de cap entre los quals es don Pedro de Sena fill del vezcomte de Sent Luri e nafrats XXX o XXXX. Dels nostres hi ha morts VI homens de peu e nafrats circa cent. De home de cap fins açi per gracia de Deu noy ha mort

algu. Ha si ferma sperança no passaran molts dies sera en ma nostra. E sie Jhesus proteccio de tots. Dada en Barchinona à XX de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats e concell etc.

21 DE JUNIO.

Se hicieron diversas proposiciones, prevaleciendo el siguiente voto del señor obispo de Vich, que se tomó como deliberacion.

Lo senyor bisbe de Vich dix que per la molta necessitat que es en haver a ma de la terra lo castell de Perpinya de continent deuen esser tramesos a la dita vila docents homens de peu daquells del exercit qui ab lo egregi capita es en Gerona e que dels homens qui continuament se soldejen sien tramesos altres docents homens al dit egregi capita.

Item que los reverents e honorables abbat de Sant Benet Pere Desplugues e Luis Setanti hajen facultat de haver fer e trametre al dit exercit totes artelleries e coses que ara e per avant li sien necessaries e pagar aquelles e totes altres que hi sien stades trameses de les pecunies del General.

Item que per respondre als embaxadors de Napols e spatxar aquells sia feta eleccio de persones

del present concell qui pensen lo que se haura a fer e ho refiren.

En consecuencia, pasaron á la eleccion de los embajadores á que se refiere el voto, y resultaron elegidos el abad de Montserrat, don Francisco de Pinós y Juan Lull, ciudadano de Barcelona.

El mismo dia, los señores Diputados y Consejo recibieron las siguientes cartas.

Als molt reverends spectables e magnifichs senyors los deputats del General del Illustre Principat de Cathalunya nostres molt cars e specials amichs.

Lo Rey de Sicilia etc.

Reverends spectables magnifichs e amats nostres. Lo natural zel e amor que aqueix illustre Principat de Cathalunya sempre be e loablament ha acustumat mostrar a la honor e exaltacio de la excelsa e inclita casa Darago e la devocio del nom e insignies de aquella sots los quals nos sforçam oppugnar e ofendre nostres emulos e enemichs e cobrar lo que injustament a nos es stat tole occupat per aquells en aquest realme monen e condueixen a nos qui som stirpe originaria de la dita benaventurada casa afiablament recorrer a vostres reverencia spectabilitat e magnificencies en quant rapresenten lo dit Illustre Principat lo qual granment per sa reputacio e valor sempre havem stimat e com a un dels precipuos e mes salutiferos

refugis nostres en lo temps e condicio occorrents aquell specialment entenem reverir sperants que girant la consideracio devers nos e nostres afers que com dit es som ens reputam connatural membre de la dita excellentissima casa e que de aquest realme reduhint se integrament a nostra obediencia no menys ab tota seguretat de bon tractament e prerrogativa los de aqueix Principat lo poran usar e apletar que qualsevol dels regnes e parts de la senyoria de la dita excelsa casa Darago hoiran benignament e hauran aceptes nostres paraules e pregaries e que per lo interes del comu nom e honor de la dita victoriosa senyoria e casa de Arago se dignaran mostrar propicis a nos sobre la total recuperacio e afers de aquest dit nostre realme en la pacificacio e quiete del qual no se ignora que concorre no poch interes a molts del dit Principat qui de nos deuen e speren haver. Sab nostre Senyor Deus que ultra la proprietat del interes nostre encara nos hi mou lo honest desig que havem de fer vos star contents e ben satisfets de nos. E per ço creem e speram que les dites vostres reverencia spectabilitat e magnificencies per lur virtut se mostraran liberals en lo quels trametem a amprar e pregar per fi de mes prest e pus facilment nos poder suplir e satisfer al que dit es e axi be a referir e satisfer lo que en aquest cas per lo dit Principat speram nos sera atorgat e fet en special soccors e auxili. E perque sobre aço los magnifichs e amats consellers majordom e secretari nostres mossen Jacme March e mossen Gaspar Talamanchá cavallers son plenament

informats de nostra intencio e del progres e succes dels dits nostros afers en aquest realme pregam carissimament les dites reverencia spectabilitat e magnificencies vostres que benignament los vullen hoir en tot lo que diran e explicaran de nostra part e per indelible e perpetua laor del dit Principat e singular benefici e complacencia nostra fer ho deduir en efecte com de aquelles subirauament speram. E per res no vulleu dubtar que de tanta e tal gracia benefici e complacencia no hajam a esser per sempre be recordants per deuren referir les gracies ques mereixqueu e segons per obra e efecte mostrar desijam quant que mes prest a nostre Senyor Deu placia siam reduits en facultat de poder les fer e demostrar ab tot efecte e liberalitat. E si de les parts deça en complacencia vostra podem res obrar sera vostre lo ordonar e nostre lo observar e enseguir. Dada en lo castell nou de la ciutat nostra de Napols a XX dies de jener del any Mil CCCCLXII. — Rex Ferdinandus. — A de Aversa.

Reverendo venerabili magnificisque viris dominis deputatis et vigenti septem generalis Principatus Cathalonie amicis nostris precipuis.

Reverendo venerabili magnificique viri amici nostri precipui. Venendo dalle vostre reverencie et magnificencie lo magnifico D. Gaspare Talamanca secretario oratore et consigliero della Majesta del Signore Re Ferrando mandato da essa per rechiedere certo subsidio in le cose del prefato Re Ferrando havemo

conferito cum esso D. Gaspare certe cose sopra questa materia quale ve referira per nostra parte. Per tanto quantunche credemo non bisugni che nuy ve recommendiamo le cose del prefato Signore Re Ferrando quale possete reputare vestre proprie. Nientedemeno per lamore et devocione que portiamo ad sua Majesta ve confortiamo e preghamo ad fare circa cio secundo che e la firma sperança della Majesta soa et nostra. Oferendone de continuo ad tucte quelle cose che siano honore et bene vestro et de quello vestro Principato. Datta Mediolani die V^to^ marcii Millessimo CCCCLXII. — Franciscus Fortia Vicecomes dux Mediolani etc. Papie Anglerieque Comes ac Cremone dominus.

Als molt magnifichs honorables e de gran providencia senyors los diputats del General e concell llur representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends magnifichs honorables e de gran providencia senyors. Per quant mossen Matheu dez Soler fou ir en lo combat e vuy axi mateix he a vostres reverencies scrit nom curave molt stesament scriure car lo dit mossen Matheu vos dira amplament totes les coses qui en lo dit combat se son seguides. Arribat aci lo dit mossen Matheu me dona una letra de creença dels consols de Perpinya. La creença senyors es aquesta que de França senten los grans preparatoris que si fan per entrar en Rossello. Demanen

ab summa instancia los sia donat per al present D homens que han summament necessari per la garlanda del castell e ab ells e ab los de la vila se poria degudament provehir a la dita garlanda car vuy los consols no han comendament prou sobre la gent tant com hauria un capita quey hagues per lo Principat e vehent los de la vila que lo Principat los fa cara serien pus prompte en fer lo degut e ara stan dubtant. Jo he los haguera tramesos D homens e haguera provehit de idoneu capita mas los he aci molt master pero per la gran necessitat que alla concorre car se poria fer que los francesos vehent star lo Rey stret de bella furia sen entraran e aquella vila fa molt a guardar. Sere content yo trametrey D homens pus vosaltres encontinent ne acordeu altres D quem trametau prestament. Yo trametre tal capita fara la honor del Principat. Placiaus senyors en aço deliberar e prestament yo he haut tots aquests jorns de mon comdat spesses letres. Los gaschons stan tot dia per entrar. Placiaus trametrey alguns homens perque yo no rebe tant dan en lo servey del Principat majorment que si algun socors no si dona se poria per aqueixa via per los francesos pus tost socorrer a Balaguer que per altra part. En aquest segon combat que vull donar he mester les coses que son scrites en hun memorial que per lo dit mossen Matheu dez Soler vos tramet a quius placia donar sobre les dites coses plena fe e creença com a la mia persona e en aquelles vos placia donar prompte expedicio. De Gerona a XVIIII de juny del any Mil CCCCLXII. — A la ordinacio de vosaltres senyors

prest aparellat lo comte de Pallas capita general del Principat de Cathalunya.

Als reverends egregis venerables e magnifichs senyors los diputats e concell representant lo Illustre Principat de Cathalunya amichs nostres specialissims.

Reverends egregis venerables nobles e magnifichs senyors specials ben amats e molt cars amichs nostres. Aquets prop passats mesps trametem en aqueixes parts de Cathalunya lo magnifich amat conseller secretari e embaxador nostre mossen Gaspar Talamanca per que certs nostres negocis e afers hagues a fer e tractar ensemps ab lo magnifich amat conseller majordom e a altre embaxador nostre mossen Jaume March. Apres occorrent nos algunes altres coses molt importants qui ab vosaltres aqui se han per nostra part a tractar scrivim de present als reverends Pare en Crist e specials amichs nostres mestre Johan Soler bisbe de Barchinona e mestre Johan Ferrando prior major de la Seu de Tortosa dels quals en totes coses molt granment confiam e encara als prop nomenats mossen Jaume March e mossen Gaspar Talamancha que tots quatre ensemps lexades totes altres coses e faenes com a embaxadors nostres e a la nostra propria persona representants axi com aquells volem sien e representen se degen conferir a les presencies vostres e aquelles dir e explicar en nom e per part nostra les a ells ecrites e comeses coses. Placiaus doncha sobre

aquelles e altres que de nostra part vos explicaran e diran dar los indubitada e plenissima fe e creença no altrament que darien a la nostra propia persona pregant e exortant vos ab tota amor e afeccio qual se deu haver de hun singular e bon amich e compatriota axi com nos som eus reputam esser ab vosaltres qui en degun temps a tot benavenir e honor de aqueix illustre Principat in genere et in specie no mancariem. Vullan en tal manera obrar vostres prudencies circa les coses per los dits nostres embaxadors explicadores que vingam a conexer per vers efectes e obres e quals de vosaltres speram esser a nostre desig satisfet que siau certs mes e molt mes si mes dir se pot nos obligareu a fer en tots temps per les coses que major be e voler sien vostres. E sia vostra continua proteccio e guarda lo Sperit Sant. Dada en los nostres benaventurats camps en lo maço de les roses lo derrer de abril Mil CCCCLXII. —Rex Ferdinandus. —A. de Aversa.

Als meus amichs molt amats los diputats de Cathalunya.

Amichs meus molt amats. Jo he donat comissio a mossen Jaume March mon majordom e mossen Talamanca mon secretari que sien ab vosaltres ab aquella potestat que a mi es stat possible poder los donar acercha dels negocis dels quals han carrech. Prech vos los vullau hoir e creure com a mi propri. Scrita de ma propria. En Napols a XXI del mes de gener any Mil CCCCLXII. — Rex Ferdinandus.

Als molt reverends nobles e magnifichs senyors los diputats e concell representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends nobles e magnifichs senyors. Una vostra letra he rebuda ab la qual ma avisats com vos seria stat dit que aquest castell de Cobliura del qual yo son castella e ho tinch en penyora per certes quantitats que preste al Senyor Rey don Alfonso de gloriosa memoria en defensio de la guerra de Castella segons en los contractes apar largament. E segons vostra scriura apar que alguns qui en llur dit e informacio mostren haver me poch voler e menys saben la mia voluntat quina es vos haurien informats de algunes coses contra veritat parlant ab aquella honor que de vosaltres se pertany e mes vos han dit que aquest castell staria mal fornit de les coses que ha mester per sa defensio. La qual cosa ab veritat se mostra tot lo contrari es pot veure per obra e vostres grans savieses deuen pensar que puix yo ne lo carrech e mi va tant del meu que mes de XII milia florins munta ço que yo hich he ultra que ma persona e de ma muller e de mos fills hich es que yo no permetria per res que yo no stigues provehit axi com se pertany avisant nos que aquest castell no pot fer gran be ni gran mal sino ab la vila ensemps car dins la vila sta e per aquella hi ha han entrar e axir e per ço e jo moltes vegades requests e fets manaments en scrits als consols e homens de aquesta vila que ado-

bassen los murs e les torres queu han be manester e fins aci ho havien tots temps dilatat e ara vehent la necessitat e la gran instancia que jols en fas començan a obrar lo mur e les coses necessaries e siau certs senyors que tant com jo hi sia ab la ajuda de nostre Senyor Deu aquest castell sera be guardat e defes e jon dare tal compte e raho que creu que ma honor ne sera salva a vostres reverencies e savieses ne seran be contents e tant com la vila se tinga jo no he dupte ab la ajuda de Deu que lo castell se perda e siau certs que a tot per mon poder yo fare aquella guarda e defensio que a mi sera possible e si la guerra de França se segueix axi com se diu sera necessari que vostres grans savieses nos soecorren ab temps de cent ballesters homens bons e fiables. En ço senyors quem haveu scrit sobre la defensio de les libertats e benavenir e vos del Principat siau certs que yo hi he aquella bona voluntat que mon pare que Deus haja e los meus han acustumat de haver e ordonats de mi molt reverends nobles e magnifichs senyors lo que yo puga fer. Scrita a Cobliure a XIIII de juny any Mil CCCCLXII. — Vostre Berenguer Dolius qui a vosaltres se recomane.

Als molt reverends egregis nobles e magnifichs mossenyors los diputats e consell representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends egregis nobles e magnifichs senyors. Per mossen Soler portador de la present he rebuda

una letra de creença per part de vostres magnificencies la qual creença lo dit mossen Soler ma dita qui son tres caps ço es que lo Senyor Rey hauria transportats aquests comdats de Rossello e de Cerdanya al Rey de França e com aço era una gran destruccio de la corona reyal amonestantme per part de vostres senyories que jom volgues portar ab aquesta vila e esser una cosa ab aquella en manera que los dits comdats de Rossello no hisquessen de la casa Darago ni Principat de Catbalunya molt pus amplament e stesa que yo scriure no puch senyors molt reverends egregis nobles magnifichs yo he respost al dit mossen Soler com yo havia daço una grandissima dolor e que era veritat que yo havia vist en mon ofici de procuracio reyal hun uniment qui fou fet quant aquests comdats se uniren a la casa Darago. Lo qual lo Senyor Rey de gloriosa memoria qui lavors era diu axi que aquests comdats se uneixen a la casa Darago e Principat de Cathalunya que james nos puguen separar ans siu fahien lo dit Senyor ara per lavors e lavors per ara solte los homenatges e la fidelitat de tots sos vassalls e castellans e altres oficials manant los que no hagen obtemperar ni obeir sos manaments ans hagen a resistir ab les armes contra tots aquells qui tal cosa vullen exequutar e si axi nou faran los dona por traydors fins a la quarta generacio hoc los confischa sos bens e dona la una part a la Seu dont seran laltra part al hospital e laltra a la almoyna e les coses derrocades a ras de terra molt pus asprament que yo dir no puch. Yo vehent lo dessus dit uniment e la strema

doler que jo haaria exint de la casa Darago e uniment del Principat de Cathalunya e per dupte de no caure en lo malvat cas dessus dit de venir contra lo uniment damunt dit so deliberat de morir en defensio que aquests dits comdats no bisquen de la casa Darago ni Principat de Cathalunya hi encontinent que yo hagui aquesta nova jon scrisgui pus clarament e rasa que no dich a la Senyora Reyna e en aquest proposit vull perdre cent vides si cent ne podia perdre. Laltre cap de la creença del dit mossen Soler es aquest que yo fos deliberat e vingues acordat de recullir certa gent que la vila pagaria en guardia e defensio de aquest castell. Ell es veritat senyors molt reverends egregis nobles e magnifichs que yo tinch aquest castell acomanat per lo Senyor Rey e son Primogenit a us e costum de Spanya e axiu he mostrat a mossenyors lo diputat mossen Bernat Castello e consols de aquesta vila per les provisions del Senyor Rey don Alfonso de gloriosa memoria e com saben vostres senyories lo dit us e costum de Spanya es cosa molt delicada e perillosa en caure en mala veu e de traydor e com yo tinga aço pus car que la vida de no caure en lo dessus dit e yo no haja lo us e costum de Spanya he feta resposta al dit mossen Soler que los meus han viscut en aquesta terra sens que james no es memoria quey hagen feta neguna malvestat. Ha setanta e cinch anys mon avi e mon pare e yo tenim aquest castell per lo Senyor Rey que fins aci per la gracia de Deu ne podem dar bon compte e que james la vila ni publich de aquella no ha hagut de nosaltres si-

no servicis e honors e esser destrouida aquesta vila yo sol hi he tant que perdre com la major que sia en lo regiment de la dita vila. De totes aquestes coses yo he parlat clarament ab lo dit mossen Soler he mostrat a hull quius fara la resposta pus stesament que yo scriure no poria. Laltre cap es senyors molt reverends egregis nobles e magnifichs que vostres magnificencies haurien deliberat que si yo no fahia les coses dessus dites que lo Principat de Cathalunya me hauria per enemich de la qual cosa yo no puch creure e encara que per hun angel de Paradis me fos dit que vostres magnificencies me dassen per enemich per yo guardar me de caure en mala veu e mala fe ans crech que quant Deus me hagues tant a irat que yo caygues als dessus dits mals cassos vostres senyories me castigarien be è per lo dessus dit cas james stare que jo haja libertat que yo no vaja en servici de vosaltres car ja mes yo no se que en fets ni en pensa jo haja servit lo Principat de Cathalunya ans vull viure e morir cathala remetentho pus largament a la relacio del dit mossen Matheu dez Soler quius ho dira pus stesament que scriure yo no poria. E mananme molts reverends egregis nobles e magnifichs senyors ço queus placia que de mon poder sera fet. Suplicant a Deu quens do bona concordia. De Perpinya a XV de juny del any Mil CCCCLXII. — Senyors qui en gracia vostra molt me recoman Carles Dolius.

Als molt magnifichs e de gran providencia mossen-

yors los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt magnifichs e de gran providencia mossenyors. A quatre del present rebi una vostra letra a XXVIII del passat ab la qual mostrau congoxar e maravellar vos com nons hauria enviada la certificacio dels francesos que los receptors de les entrades e exides e de la bolla de plom e segell de cera daci haurien donades a queus responch que tant com es del dit receptor de la bolla yo no havia hagut tal manament. Lo de les entrades e exides perque es intrat novament ha dada seguretat la qual vos entenia trametra de dia en dia empero pus axi de tots ho volets vos certifichs que yo son romas dacort ab lo receptor de la dita bolla e encara ab los cullidors dels dits drets que dema tots daran llurs fermançes e apres per lo primer les certificacions de aquelles vos seran trameses. De noves de les gents darmes del reyalme de França vos certifich com per home propri trames per explorador de dites noves en les parts de França los honorables consols de aquesta vila e yo som avisats segons vostres grans savieses poran veure ab la copia de una letra tramesa als dits consols e de hun memorial que son entrecluses dins la present. Los quals dos gentils homens castellans qui son en servey de mossen Darmanyach han fets ço es la una dita letra laltre dit memorial avisants vos com lo dit home trames per dits actes lo qual ha portat dita letra e memorial ha vist circa de mil rocins ben a punt dalla Tolosa cinch leugues compertits per lochs alla CC e CCC etc. Altres

coses a present noy ha de nou que freturen de avis. Vostres grans magnificencies e savieses manen de mi lo que plasent los sia les quals la divina Potencia vulla tenir en sa proteccio e continua guarda. Scrita en Perpinya a XI de juny del any Mil CCCCLXII. — Prests a vostres manaments Pere Andreu diputat local.

Translat de la letra.

Molt magnifichs e honorables. La present es per avisar vos com les gents darmes del Rey de França van aqui de la qual cosa crehem siau ja avisats e seran a Narbona a deu del mes present e aqui ha esser la Reyna e lo Rey per metrals dins Rossello e han tractat e capitolat ab mossen Carles que do lo castell al Rey de França o a la sua gent e ha ofert de donar los Corbera per haver mes intrades axi mateix lo castell de Cobliure e tots los castells quis tenen per lo Rey e aço no es cosa secreta mas palesa a tot lo mon e que los dits castells han alsar bandera del Rey de França de continent que vegen lo poder. Axi mateix com fan armada per mar e ab ells es mossen Vilamari e Scarinxo e fan compte de portar lartelleria per mar e partida aportarla a Barchinona car dien que Perpinya no lan mester que sens cop de spasa lauran. Perque molt magnifichs e honorables senyors res que yo diga no hajau a vil car axi passa certanament. Aci havia venguda nova que havien assetiat lo castell de

la qual cosa los francesos dehien que la nova nols plahia e no dich pus per la present.

Sigue la copia del memorial á que antes se hace referencia.

Primo del fet del comdat de Rossello com los dos Reys hagen contractat del dit comdat quel Rey de França presta al nostre Rey CCC mil scuts e CCC milia quel Rey de França ni demana del dot de sa avia de que tot aço son fames quel Rey Darago ha meses. Car lo comte Darmanyach ma dit quel ha donat per a tots temps a la casa de França e aço hajats per cert.

Item que va per capita lo Manexaut ab DC lançes que seran dotze milia combatents e de les senescalquies ni van altres XII mil.

Item van D botes de artellaria manuda IIII o cinch bombardes grosses.

Item es manester per donar compliment en aço que hagen lo castell de Perpinya sino altrament vosaltres sou perduts e sil haveu nous qual haver dupte que frances hi entra.

Item com aci havem nova certa quel rey de França trametra D lançes en Navarra e lo Rey de Castella li ha trames a dir que si ell tramet gent en Navarra ni en Cathalunya quell lin trametra en França. E com lo Rey de Castella vulla lo reyalme de Navarra ço es que

per la princesa li haja renunciat son dret ni encara no vol consentir que entren en Cathalunya e aço hajan per cert.

De les gents darmes lo portador vos en dira certenitat en quant temps poden esser aqui. E no dich pus ells dien seran a Narbona a X de aquest mes.

E mes dix com lo comte de Foix ha fet ajust de III mil e D homens de peu de sa terra los quals es deliberat entren per la terra de Capcir e de aqui sen vinguen fins en Rossello ribera avall.

E mes dix com la artellaria del Rey ve fins a Narbona acarragador e venir per mar fins a Cobliure e que en aquests dos caps sia molt attes en provehir degudament.

Als molt reverends magnifichs e honorables e de gran providencia senyors los diputats del General e concell llur representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends magnifichs honorables e de gran providencia senyors. Per quant mossen Matheu dez Soler fou ir en lo combat e vuy axi mateix ha a vostres reverencies scrit nom curave molt stesament scriure car lo dit mossen Matheu vos dira amplament totes les coses qui en lo dit combat se son seguides. Arribat aci lo dit mossen Matheu me dona una letra de creença dels consols de Perpinya. La creença senyors es aquesta que de França senten los grans preparatoris que si fan per entrar en Rossello. Demanen

ab summa instancia los sia donat per al present D homens que han summament necessari per la garlanda del castell e ab ells e ab los de la vila se poria degudament provehir a la dita garlanda car vuy los consols no han comendament prou sobre la gent tant com hauria hun capita quey hagues per lo Principat. E vehent los de la vila que lo Principat los fa cara serien pus prompte en fer lo degut e ara stant duptant. Yo be los haguera tramesos D homens e haguera provehit de idoneu capita mes los he aci mester pero per la gran necessitat que alla concorre car se poria fer que los francesos vehent star lo Rey stret de bella furia sen entraren. E aquella vila fa molt a guardar. Sere content yo trametrey D homens pus vosaltres encontinent ne acordeu altres D quem trametau prestament. Yo trametre tal capita fara la honor del Principat. Placiaus senyors en aço deliberar e prestament. Yo he haut tots aquests jorns de mon condat spesses letres. Los gaschons stan tot dia per entrar. Placiaus trametrey alguns homens per que yo no rebe tant dan en lo servey del Principat majorment que si algun socors no si dona se poria per aqueixa via per los francesos pus tost socorrer a Balaguer que per altra part. En aquest segon combat que vull donar he mester les coses que son scrites en un memorial que per lo dit mossen Matheu dez Soler vos tramet a quius placia donar sobre les dites coses plena fe e creença com a la mia persona e en aquelles vos placia donar prompta expedicio. De Gerona a XVIIII de juny del any Mil CCCCLXII. — A la ordinacio de vosaltres senyors

prest e aparellat lo comte de Pallas capita general del exercit del Principat de Cathalunya.

A mossenyors de diputats.

Dada en Barchinona.

Mossenyors. Dies ha que son avisat com mossen Johan Ferrer de Tarraga Toralla e Granallosa de Balaguer Ponç de Pere Molla Dagramunt e Guamar de Leyda e Bastard de Cardona e los Vilafranques e Anthonet lo Angles serien mesclats ab los enemichs e son los que concerten los presos e axi yo he provehit en molts passos e la nit passada en hun pas prop de Artesa de Ribelles han pres En Ponç de Pere Molla lo qual sta en lo castell de Ribelles ben guardat. Fasli continuadement lo proces si clos sera he voluntat de continent levarli lo cap si donchs no deliveraveu la festa li fos feta aqui. Placiaus de continent sia avisat que voleu sen faça e secretament per dupte de inconvenient e per queus sia avis vos notifich com la nit que lo Rey dormi a Tarraga llur intencio era de passar mes avant e yo de continent fiu hi los preparatoris deguts segons En Malda vostre porter vos dira e per quant yo no puch fer res sens los pahers ni los pahers sens concell la cosa se hage a publicar a molts en tant que algu del concell lo qual encara clarament no haveu pogut saber qui es ne avisar lo fill den Solsona lo qual de continent parti pera Tarraga e lo trobaran al camí e ve cert feu lo avis. Dic ho per tant que es mester aquestes coses se manegen secre-

tament e no dich mes hagau ho per entes. De Cervera diumenge a X hores avans de mig jorn a XX de juny.

Mes vos avis com la ciutat de Leyda ha fet pendre lo dit Guomar e lo loch del castell Dasens e la nit pasada nes vengut hun hom que madit com lan sentenciat a mort. — Mossenyors del que a vostra ordinacio prest Johan Aguilo.

Als molt reverend magnifichs honorables e savis senyors los deputats e concell del General del Principat de Cathalunya.

Molt reverends magnifichs honorables e savis senyors. Diumenge prop passat que haviem XIII del present mes havem rebuda una vostra letra sotz data de VIII dies del dessus dit per la qual per vostra gran acustumada virtut som plenamant avisats de les coses subseguides fetes per vostres grans reverencies per tuicio repos e tranquillitat de aquest Principat tant en lo exir en camp lo egregi capita general quant en la extraccio de la bandera al portal nou ha feta aqueixa insigne ciutat e preparacio de la gent a les armes he feta fer mostra e altres virtuosissims actes segons los gloriosos actes acustumats dels cathalans exortant e encarregant nos daguessem traure la propria bandera de aquesta universitat e fer mostra del mes nombre de gent sich trobas. E axi de continent com aquelles qui sempre son stats e volem tots de bon animo

voler viure e morir ab la voluntat de vosaltres senyors com a representants aquest Principat. Lo dit jorn traguem la dita bandera al portal e fem mostra de la gent sich es trobada essent com dit es sempre tots esser prests a tot lo que per vostres magnificencies ordonat nos sera. Sta én veritat que per esser aquesta universitat constituida en diversos perills tant per los circumvehins quant per esser loch maritim es molt necessaria la gent hic es per custodia de aquella tota via. E per semblant per causa de les grans adversitats se es trobada en lo passat tant per la luicio feta a la reyal corona quant per moltes altres perplexitats stan en gran sterilitat de armes. Per tant havem proposat de trametra aqui lo honorable En Barthomeu de Bas hu dels jurats de aquesta vila lo qual suplicara vostres magnificencies de les coses necesaries segons les instruccions a ell fetes a les quals nos referim suplicant vos al dit Bas vos placia dar fe e creença del que per ell a vostres reverencies sera explicat e en aquelles voler fer segons la confiança tenim certificants vos la nostra intencio e de tots los de aquesta universitat es exposar les persones e bens per defensio dels enemichs per nostre poder. E sia molt reverends magnifichs honorables e savis senyors la Sancta Trinitat proteccio vostra. Dada en Cambrils a XVIIII de juny del any Mil CCCC sexanta dos. — Los jurats e concell general de la vila de Cambrils a servici e ordinacio vostra aparellats.

Als reverends egregis nobles magnifichs e molt savis senyors los diputats del General e concell llur representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends egregis nobles magnifichs e molt savis senyors. Letres vostres havem rebudes de VIII ab la crida que lo Senyor R. fos publicat enemich altra de XI ab la crida que la Senyora Reyna fos publicada per enemiga del Principat etc. e altra de XV del present ab lo edicte que tot hom stiga en pau etc. les quals crides e edicte havem fetes publicar axi çom per vostres reverencies nos es stat scrit. E tenim tretes la bandera e banderes axi de la ciutat com dels oficis e tot hom sta a les armes aparellat a la defensio necessaria quens scriviu e fem star tot hom ben attent e vigilant en la custodia e guarda de la ciutat per custodia e conservacio de aquella e de tot lo Principat. Placiaus mossenyors scriure al receptor paga los qui han fetes les crides certificants vos mes com es arribat aci hun correu del Senyor Rey ab letres que feya a Valencia axi a la ciutat com a altres singulars e regonegudes aquelles ne havem retenguda una quen fa an Pere Rossell la qual vos trametem e lo trellat de una altra que fa al batle general de Valencia e una altra que En Johan Navarro son secretari fa al dit Pau Rossell per les quals veuran vostres reverencies les novitats per lo dit Senyor fetes e ques fan e altres coses en aquelles contengudes. Mas es pas.

sat hun altre correu de Oriola ab letres que portava al dit Senyor e a don Luis Cornell havem aturat trellat de una consulta que fan al dit S. de les novitats del marques de Villena segons en aquella veureu de la qual vos trametem translat.

Mes mossenyors vos suplicam sobre los imposits de les lanes vullau provehir axi com vos havem scrit e segons los sindichs e missatges nostres vos han dit e referit per part de aquesta ciutat. Certificants vos com nosaltres no poriem en manera alguna donar loch en la publicacio de aquells tant es la contradiccio e impaciencia de tot lo poble de aquesta ciutat certificant vos mes com los de Arago en manera alguna no porten ne volen portar lanes ne altres mercaderies en aquesta ciutat si nols son asegurats per lo General de no esser los preses ocupades e levades per causa dels fets occorrents e de no esser los levats e exigits los novells imposits car fins al dia de vuy no hi ha venguda una saqua que si les dites coses no fossen ne foren vengudes II mil les quals coses son total destruccio de aquesta ciutat e gran dan a les generalitats. Perque mossenyors placiaus proveir que les lanes e altres mercaderies de Arago vinguen assegurades per causa dels dits fets e dels dits novells imposits. Mes mossenyors per quant la gent de aci es mal fornida de armes e de Cathalunya al present no sen poden haver axi promptament com seria mester vista la necessitat la ciutat ha pres a son carrech quen facen venir de Arago o de Valencia pagant lo dret de general que era acustumat ans dels novells imposits. Perque

mossenyors vos placia scriure als cullidors del General que axi ho serven e passen com sia molt necessari. E altres coses a present no occorren sino que la Sancta Trinitat sia continuament en vostra proteccio e guarda. Scrita en Tortosa a XVIIII de juny del any Mil CCCCLXII. — Lo correu portador de la present parteix de aci a les XI hores de nit ha esser aqui dilluns a les IIII hores apres mig jorn. Placiaus donarli cinch florins si compleix. — A tota ordinacio de vostres reverencies aparellats los procuradors de Tortosa.

Als molt reverend magnifichs e honorables senyors los deputats del Principat de Cathalunya.

Molt reverends magnifichs e honorables senyors. Ab molta congoixa de cor vos scrivim notificant vos com vos qui es dilluns que tenim XXI de juny entre set e vuyt hores de mati son vengute deu o dotze rocins del Senyor Rey ab atretants de peu e han nos levats de les portes de la vila hun ramat de bestiar. E la gent animosa e folla vehent que tant prop sen manaven lo dit bestiar isqueren de la vila be cent cinquanta o CC homens e encara dels nostres assoldadats per recobrar lo dit bestiar attes quens era molt prop e lo nostre capita lo qual era mossen Pere de Sent Climent de Leyda donat a nosaltres per nostra capita mossen Agullo e pus fou de fora no basta a returar la gent que nos empenguessen massa avant. De que

ses seguit que la gent del Rey havien feta gran emboscada de CCC o CCCC rocins e tal se son mesos entre la vila e la gent de que nos han morta e nafrada molta gent en nombre de cent homens entre morts e presos entre los quals es lo capita e molts spingarders. Per queus suplicam tant stretament com podem que vostres reverencies facen la subvencio en aquesta vila necessaria com saben aquells que aquesta vila es clau de tot lo Principat e si venia en ma del Rey vosaltres e nosaltres tots seriem destruits. Entretant senyors nosaltres farem lo possible de defendre la vila fins a la mort pero senyors si la ajuda e subvencio era massa tarda en neguna manera nos poria tenir. Axi senyors altra vegada vos tornam a suplicar que prestament hajam ajuda car ja son venguts aci de aquesta volta quens han romputs dos molins. E si aço nos defall tots som perduts. E per la present no pus sino que lo Sant Sperit sia en vostres reverencies e guarda nostra. En Tarrega dilluns a XXI de juny a XII hores de mig jorn. Suplicant vos doneu al correu XXII sous per sos treballs. — Bernad Serra capita Galceran Cestrada Franci de Guimera Joan de Vilanova capita.

Als molt reverends magnifichs e honorables senyors los deputats del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverends magnifichs e honorables senyors.

Notificam a vostres grans reverencies com aquesta universitat sta en un grandissim enuig e aço per raho dels cinquanta homens los quals manas vinguessen aci ans de la tramesa feta dels docents homens los quals havem rebuts. E com los dits cinquanta vuy no tinguen diners per despendre ni menys per comprar armes los quals han en volùntat de fornir se si han lo que per mossen Joan Agullo capita los es stat ofert. E com Cervera hi haja trames moltes vegades per traure los dits cinquanta homens dient los que com seran a la dita vila que ells seran pagats tantost com les monedes del General fossen arribades. E com senyors lo senyor En Folques sia stat a Cervera tenint nos per dit que axi com havia promes lo dit mossen capita de contentar los dits cinquanta homens aquells contentassen. Perque senyors non ha fet res stan ab molt enuig. E creeu senyors que ells hagueren pres ja altre camí sino per nosaltres quels fem e soccorrem del que podem metent los tots dies en sperança. Ara senyors vos notificam com no podem mes suportar si per vostres reverencies noy es provehit que ells sien contents. Som certs senyors que Cervera no va detras altra cosa sino que los dits cinquanta homens hisquen de aquesta vila e quels se aturassen dient los que tota hora que ells seran a Cervera seran contentats. Perque senyors nons dona de parer sia cosa justa ni rahonable que alla en tots jorns les companyes del Senyor Rey nos hi fan corregudes stiga aquesta vila ab tant poqua gent com vuy sta. Car ells sabent senyors que aci haja molta gent rebujaran molt

mes que no farien de fer nos corregudes e guastar nos hens e persones car no solament hi havem mester los dits CCL homens mas encara mil homens los quals ensemps ab lo poble de aquesta vila guardarien gran part Durgell e si Urgell es guardat o part daquell Cervera e Tarrega son guardades. Com ir que era dissapte que teniem XVIIII del present mes vengueren dotze rocins fins al castell del Mor lo qual es assats prop la vila de Tarrega e aqui sen manaren tres homens los quals segaven prop lo dit castell e la hu han molt leig nafrat lo qual nols volia seguir e es habitant de aquesta vila lo qual tenien per bada de nit al dit castell e axi la gran remor se mes en la vila e hisqueren de aquesta vila be cincents homens e per semblant los de Anglesola los quals foren correguts fins al loch del Tarroç nos pogueren aconseguir es ver que ells veren be la gran flota de gent e staven los dits dotze rocins molt cansats que si homens de cavall hi hagues en lo nombre que ells eren no foren scapats. Pero senyors tement se la dita nostra gent de emboscada fem tornar la dita gent a la vila. Creem senyors vostres reverencies pensaran que no solament haurien mester los dits CCL homens mas encara en mes nombre per les rabons dessus dites on senyors suplicam a vestres reverencies que prestament serigau al dit mossen Joan Agullo que pus lo dit En Folquers es stat a Cervera ab pecunaies que los dits cinquanta homens sien pagats en tal forma e manera que murmuracio entre ell ces e hajen causa de fer lo degut per lo Principat axi com tots ab fervent cor e voluntat desijam fer. Su-

plicant a vostres reverencies que gent de aquesta vila los quals vuy si troben no sien disminuides ne apartades ans si possible sera nos ne trametats perque hajam causa que aquesta vila e part de Urgell puixam defendre e bens e persones sien custodits. E mes senyors vos notificam com lo deputat ha feta publicar la crida de la Senyora Reyna per los lochs acustumats de la dita vila e que per semblant senyors farem publicar la crida la qual ensemps ab una letra havem reebuda vuy ques compte XX del present mes de juny entre set o vuyt hores de mati e totes aquelles coses. Deu volent entenem complir juxta lur serie de continent. E la Sancta Trinitat sia en guarda e proteccio de vostres reverencies. Dada en Tarrega a XX del dit mes de juny del any Mil CCCCLXII. — Senyors molt reverent e magnifichs e honorables los que en gracia vostra molt se recomanen pahers e prohomens de la vila de Tarrega.

Als molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors los diputats del General e concell representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors. Vuy dada de la present a una hora prop mig jorn havem reebuda una letra de vostres grans reverencies ab la qual nos significau com scriviu al honorable En Johan Agullo que ab cincents homens del exercit vagen de continent a la ciutat de Leyda per certes necessitats que alla occorren per

quens pregau e encarregau vullam regir e governar e conduir la resta de la gent del dit exercit fins a tant per vosaltres hi sia altrament proveit encautant nos que tota hora stigam preparats que on los enemichs anassen en aqueixes parts en tal cas ab les gents nostres del dit exercit qui son en aquesta vila e en altres parts de Urgell los anem derrere segons per altres letres jaus ne havem scrit segons aquestes coses e altres pus stesament son contengudes en la dita vostra letra a la qual nos referim que dada fonch en Barchinona a XVIIII del present la qual de continent fem legir en nostre concell lo qual representa tota aquesta universitat qui es stat molt admirat de les coses en la dita vostra letra contengudes car en aquesta vila vuy no ha homens del dit exercit que basten a mes de CCCCL e per ço nos es tolta facultat trametren cincents menys haver administracio de la resta del dit exercit car encara no basten al dit nombre en aquesta vila e no ignorats que per vostra ordinacio e manament precehint consulta trametem CC a Tarrega e daltra part XXV spingarders e axi mateix al principi ne trametem cent a la vila de Verdu en fan aqui gran fruyt e resistexen molt be als enemichs e encara que fan certes preses de persones sospitoses e altres gents. E no resmenys no ignoren vostres reverencies com tot lo Marquesat e de la vila de Agramunt Anglesola e altres lochs e viles circumvehins recorren de hora en hora a nosaltres demanant nos ajuda per raho de les corregudes que tots jorns los enemichs los fan e nosaltres los havem passats e passam ab bones ofer-

tes dient los que de dia en dia sera attes aci lo gran exercit ab la bandera e que seran soccorreguts a que vostres grans providencies han manat que tota la gent del exercit stiga aci amassada e no dispersa que attesa la bandera virilment e poderosa pugam executar lo que per vosaltres e vostres capitans sera manat e en aquesta forma los havem confortats e mes animo e sforç fins aci donant causa les gents del exercit que es aci justat cogitant esser mes en nombre que no es. E si tot lo exercit que es aci era trames no bastaria a cincents e seria tolre la bona voluntat e calor que los pobles mostren en lo dit negoci e encara tolre aquella sperança de subvencio en cas de necessitat que sempre han sperat de aquesta vila e encara perill que lo Marquesat e Agramunt Anglesola Castellsera Bellmunt la honor de Bellpuig e de Vallbona e altres lochs seus neguna resistencia donar se al Rey hoc mes esser cosa perillosa lo dit mossen Agullo metres sol ab cincents homens car som certs que les companyes del Rey de açi a Leyda a moltes parts cascun dia fan corregudes e attesa la potencia de la gent de cavall que es ab lo Rey passant nombre de setcents e los de peu de sicents si alre si seguia seria un gran carrech e desonor de tot lo dit Principat significant a vostres reverencies com nosaltres per ordinacio vostra no cessant trametre exploradors a Balaguer e en altres parts per sentir e saber que fa lo Rey e ses companyes. E per ço es necessari scriure an Folquers dege bestraure per la causa dessus dita deu o dotze florins. Per tant consultant vostres grans reverencies de les co-

ses dessus dites vos suplicam hajam vostra presta resposta e delliberacio com nosaltres siàm tots temps aparellats exeguir vostres ordinacions e manaments. E sie la Sancta Trinitat vostra continua guarda. Scrita en Cervera a XX de juny any de la nativitat de nostre Senyor Mil CCCCLXII. — Molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors a tot servey e ordinacio vostra prests los pahers de la vila de Cervera.

Apres mossenyors haguem scrit haguem avis de Urgell com certa gent del Rey havia presos certs homens que segaven prop Tarrega e axi com los sen menaven feren la via de la Fulliola e aqui se aturaren a beure e partint de aqui volien anar per spiar si pogueren entrar dins la muralla de Bellpuig é axi com foren alla los homens que sen menaven presos los fugiren gran hora de nit. Axi mateix havem avis com air que era dissapte meteren foch a Bellcayrè e han mort dos homens. Moltes altres novitats e robatoris fan la gent del Rey.

El mismo dia, mandaron los señores Diputados escribir las siguientes cartas.

Al molt egregi e strenuu baro lo senyor comte de Pallas capita general del exercit del Principat de Cathalunya.

Molt egregi e strenuu baro. Rebuda vostra letra e

oyt plenament lo honorable En Matheu dez Soler attesa la necessitat gran que occorre per lo fet del castell de Perpinya es stat delliberat per vostra gran noblesa de continent sien tramesos als honorables consols e concell de XXVII de la dita vila CC homens entre los quals sien XXV spingarders del exercit que vos teniu sots conducta de aquell home fiable e dispost queus sera vist lo qual a consell lur faça lo que mester sia per haver lo dit castell. Presentants a la memoria vostra ab tot cregam sia de mes que la dita gent vaja cautament e secreta per manera que los de la força vella havents altre concepte non prenguessen elacio alguna. Pregam vos per ço eus encarregam aquesta nostra delliberacio sia prestament a execucio deduida. Car ja es provehit de continent seran tramesos a vostra gran altesa altres CC homens. E sia la Sancta Trinitat proteccio vostra e direccio dels negocis que prosseguim. Dada en Barchinona a XXI de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats e concell etc.

Als molt honorables e savis senyors los consols e concell de XXVII de la vila de Perpinya.

Molt honorables e savis senyors. Rebuda vostra letra e oyt lo honorable En Matheu dez Soler e encara lo honorable En Joan Ramon vostre sindich attesa la necessitat que occorre per lo fet del castell de aqueixa vila de continent som recuyguts en delliberacio per lo present vos sien tramesos docents homens en-

tre los quals haja XXV spingarders del exercit que lo egregi capita te en Gerona sots conducta de aquell home fiable e dispost que li sera vist lo qual a consell vostre faça lo que mester sia per haver lo dit castell e axi nescrivim a la sua gran noblesa. Avisam vos ne ab la present per vostra consolacio e confort. Mes gent vos trameterem indubitadament mas attes lo fet de Gerona al qual com sabeu va molt e la necessitat de Urgell e altres parts a les quals havem suplir necessariament no es stat possible. Mas dat compliment al dit fet de Gerona lo qual de dia en dia ab la ajuda de Deu speram hajau a cert que ell endreçant sera talment proveit aqui e en altres parts que sera vist per tot lo mon quant se fa lo degut en la conservacio repos e benavenir del dit Principat e defensio de la cosa publica e libertats de aquell. E sia Jhesus proteccio de tots e direccio dels negocis que prosseguim. Dada en Barchinona a XXI de juny del any Mil CCCC sexanta dos. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats e concell etc.

Als molt honorables e savis senyors los consellers e concell de la ciutat de Manresa.

Molt honorables e savis senyors. Vostra letra de XVIIII del corrent mes havem reebuda ab la qual nos avisau de la gent del Senyor Rey e altres coses a vosaltres reportades per mossen Joan Sartre prevere. Havem haut gran plaer dels avisos. Veritat es que no son axi grasses les coses com ell les ha reportades

car per altres vies nosaltres som be certificats de tota la veritat. E com axi fos lo que no es ja sabeu la exida de la bandera de aquesta ciutat la qual ab gran sforç tira la via Durgell e ab la gent del exercit del Principat han entendre no solament en empatxar ans encara en comprimir e damnejar los enemichs e on ells volguessen venir la via de Gerona tota la gent li ha venir darrere e ab la gent que per aquesta raho tenim en Osona e de Santpedor e de Moya e de aqueixa ciutat ab lurs encontrades e encara ab lo sagramental e altres provisions que de aci exirien en lo dit cas oposants se en lencontre hajau a cert que attes los pasos per on haurien passar son pochs e mals lur entrada no seria axi facil majorment que lo egregi comte de Cardona e sos vassalls son afectats al benavenir de la terra e a la indemnitat de lurs persones e bens e axi mostrants ho per obra han fetes publicar les crides tochants lo fet del Senyor Rey e Reyna. Totes aquestes coses deuen bastar que en vosaltres redubte algu nos deu causar per lo que lo dit prevere vos ha dit. E si be es prudencia redubtar los enemichs majorment de luny empero atteses les provisions e rahons dessus dites e la naturalesa e animositat dels cathalans vosaltres deveu esser axi confortats e aconsolats que spant algu no deu en vosaltres recaure maximament que sou certs en vostres necessitats no falliriem per alguna via. E daço creem sou be certs. E sia Jhesus proteccio de tots e direccio dels negocis que prosseguim. Dada en Barchinona a XXI de juny del any Mil CCCC sexanta dos. — Ma-

nuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats e concell etc.

Als molt honorables e savis senyors los pahers de la vila de Cervera.

Molt honorables e savis senyors. A vostra letra ir feta consultoria de la delliberacio nostra dels D homens que volem vagen en Leyda havem reebuda. Stam en alguna admiracio que a nostres delliberacions majorment tant stretes se hajen fer consultes ab despeses de correus. Pregam vos per ço eus encarregam de continent tota dilacio cessant vagen los dits cincents homens no obstants les rahons e motius per vosaltres assignades car nosaltres sabem que fem. E maravellam nos dir que en aqueixa vila no haja gent com sia cert ni haja anats Mil CC dels quals ne ha CC a Tarrega cent a Verdu L a Agramunt. Com se vulla sia es necessari en tot cas los dits cincents homens vagen de present e axi ne scrivim al honorable En Johan Agullo car la bandera daquesta ciutat haureu Deu volent aqui tan prest ab gran sforç. E sia Jhesus proteccio de tots. Dada en Barchinona a XXI de juny del any Mil CCCC sexanta dos. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los deputats e concell etc.

Al molt honorable mossen Guillem Ramon del Brull cavaller.

Molt honorable mossen. Vostra letra havem reebu-

da e hoyda la creença explicada per lo capella portador de aquella restam molt contents de la bona e sana intencio que com a vertader cathala tenio en lo benavenir de la terra e conservacio de les libertats e cosa publica de aquella a tots comunes e de aquelles molt vos comendam. Venints a la resposta del soccors demanat per lo vostre castell a custodia del pas de Oliana afermant los vassalls enujarse de aquella nostra intencio es que vos ab vostres vassalls e bons vehins de Oliana e de altres parts guarden be lo dit pas per la indemnitat de tots car lo exercit del Principat qui es en les parts Durgell entre les altres coses que ha fer si es de soccorrer lla on la necessitat exigira e per ço on mester sia vostra saviesa pora alli recorrer faent vos certs que fins açi soccors algu particular no es stat fet pus lo dit exercit es en camp per la custodia e defensio general de tots. Daqui avant placiaus fer ço que de virtuos cavaller cathala se pertany car aquest Principat no fallira a res que degut e necesari sia. E sie la Sancta Trinitat proteccio de tots. Dada en Barchinona a XXI de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda etc. — Los diputats e concell etc.

Al honorable senyer Nanthoni Folquers cullidor dels drets del General.

Honorable senyer. A vostra letra ir rebuda responem de les preses e dans que los enemichs fan en aqueixes parts molt nos dolem e per proveir hi fem

les coses possibles. Deu volent la bandera de Barchinona sera aqui molt prest ab tal sforç que a tot se dara recapte e axiu podeu confortar aqueixos pobles. Si los capitans de cinquantenes demanen diners donau los paga de mig mês a raho de XXV florins car delliberat es stat e a tots dit ans de lur partida que passats los primers dos mesos no haurien sino a raho dels dits XXX florins per mes. E si prou diners no teniu per fer la paga als dits capitans e altres contenguts en vostres instruccions preneu los a cambi car nosaltres complirem aci de continent. Dels centcinquanta florins que haveu dats als cinquanta homes tramesos a Agramunt som contens pus ab voluntat dels pahers de Cervera e den Joan Agullo ho haveu fet. Si polvora e plom se han comprats aqui per los spingarders del exercit raho es que ho pagueu. De les altres coses regiu vos segons les dites instruccions e en tota manera guardau lo util del General donant a totes coses bon recapte segons de vos se confia. Los altres capitans a qui no haveu bestret ço es Camporrells Uluja e altres nos han scrit querelantse de vos. Nosaltres los responem ab nostra letra la qual volem per vos los sia dada. Dada en Barchinona a XXI de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e concell etc.

Al molt honorable mossen Joan Agullo (*lo traydor*) sindich de la ciutat de Leyda.

Molt honorable mossen. Tres letres vostres havem reebudes totes fetes ir a lès quals responem comendants vos molt de la bona cura e diligencia que sempre adhibiu en les coses queus son comeses. Venint al fet del bestiar den Naves lo qual es stat pres per lo conestable que sta a Verdu plau nos aquell bajau remes a Agualada pero es mester e axi volem se faça que per vos sia provehit aquell stiga en lo terreny circumvehi de Agualada vers lo castell de Thous o en altra part on haja bons herbatges fins per nosaltres vista la informacio contra lo dit Naves reebuda la qual vos pregam de continent nos trametau sia delliberat que sera faedor. Al fet den Ponç de Peramola qui sta pres a Ribelles volem nos trametau la informacio contra ell reebuda la qual per nosaltres vista vos sera scrit que es de fer entretant lo dit presoner sia be custodit. Al fet de la gent que ab vos ha anar en Leyda havem ja provehit ab nostres letres lo dia present spatxades una de les quals es a vos dirigida. Daqui avant la execucio de les coses sia en vostra ma car los pahers de Cervera noy faran obstacle. E sia Jhesus proteccio vostra. Dada en Barchinona a XXI de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats e concell etc.

Al honorable senyer Nanthoni Folquers cullidor dels drets del General.

Honorable senyer. Vostra letra havem reebuda e si algu de vos mal se contenta creeu nosaltres ans de

dar vós carrech vos appellarem. Venint a la resposta nostra intencio es que pus lo honorable En Joan Agullo segons li scrivim va en Leyda ab cincents homens vos deveu dar recapte a les coses que haveu a fer per les gents qui resten a Cervera Tarrega Verdu e Agramunt e apres vos ne vingau. Atteneu empero que tots passadors e polvora qui sien del Principat sis vol sien en poder dels honorables pahers de Cervera sis vol en poder del dit Joan Agullo servesquen al dit exercit e no sien convertits en altres usos car tal es nostra delliberacio e voluntat e axius manam ho deduischau a efecte. De altres coses vos havem vuy scrit. Remetem nos a la letra en la qual stám e perseveram. Dada en Bárchinona a XXI de juny del any Mil CCCC sexanta dos. — Manuel de Mónsuar dega de Leyda. — Los diputats e concell etc.

Al molt honorable mossen Joan Agullo sindich de la ciutat de Leyda.

Molt honorable mossen. Nosaltres rescrivim als honorables pahers de Cervera admirants nos de la consulta quens han feta a la delliberacio dels cincents homens ab que haveu anar en Leyda. Pregam e encarregam vos de continent partiau e en manera segura aneu a Leyda com scrit vos havem. Dada en Barchinona a XXI de juny del any Mil CCCCLXII. —Manuel de Monsuar dega de Leyda. —Los diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor aparellats.

Als molt honorables En Camporrells... Uluga... Barbera e altres capitans de cinquantenes del exercit del Principat de Cathalunya e a quiscuns dells.

Honorables senyers. Vostra letra havem rebuda a la qual vos responem que si Nanthoni Folquers ha dat bestreta de mig mes a alguns capitans de cinquantenes a raho de XXII florins e mig per quinze dies ha fet aço que no devia. Car deliberat es stat e a tots dit que passats los dos primers mesos no seria dat sou sino a raho de XXX florins corrents lo mes e per ço scrivim al dit Folquers tinga compte als qui mes han rebut perque a la darrera paga sien egualats ab vosaltres als quals axi mateix li manam faça bestreta per lo dit mig mes. Hajau a cert que tots sereu tractats en una manera e noy haura major ne menor. Vosaltres feu lo que bons e virtuosos cathalans han acustumat car de nosaltres alre que lo degut no haureu. E sia Jhesus proteccio de tots. Dada en Barchinona a XXI del mes de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e concell llur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor aparellats.

Als molt honorables e savis senyors los consols e concell de la vila de Puigcerda.

Molt honorables e savis senyors. Entes havem que entre vosaltres per causa del regiment ha algunes di-

ferencies per les quals se desvia lo que es necessari se façe a conservacio e benefici no solament de aqueixa vila mas encara de tot lo Principat attesa la concurrencia del temps. Lo que molt nos es greu car no es universitat en lo dit Principat qui no sia unida al benefici de tots e vosaltres star en tal punt no solament poria portar gran incomoditat a vosaltres mas a tot lo dit Principat. Per ço vos pregam encautam e encarregam quant mes podem vullau talment obrar que puixau dar bona raho de vosaltres e de aqueixa vila axi com loablament haveu acustumat. E per totalment ceder les dites diferencies volem quiscuna part elegescha una persona be instruida qui vinga a nosaltres de continent car ab la ajuda de Deu vos concordasem de aquelles e en aço no siau remissos car per la utilitat de tots convindria ferhi provisio deguda. Altra vegada vos pregam vullau pensar en tot e fer lo degut axi com de vosaltres se confia. E sie Jhesus proteccio de tots. Dada en Barchinona a XXI de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e concell llur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor aparellats.

22 DE JUNIO.

Los señores Diputados y Consejo recibieron, en este dia, las siguientes cartas.

Als molt reverends magnifichs honorables e de gran providencia senyors los deputats del General e concell llur representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends magnifichs honorables e de gran providencia senyors. Hir rebi vostres letres solament resposta a les mies sobre lo combat donat fetes. Ara per lo present als no occorre sino que continuament fas metre en degut orde les coses necessaries al altre combat que Deu volent vull donar daci a pochs dies pero com per mossen Matheu dez Soler he a vostres reverencies scrit es molt necessari prestament sien trameses les coses que hun memorial que sen ha portat son contengudes. Perque senyors placiaus aquelles fer prestament expedir complidament e be. Del que occorrera seran continuament vostres reverencies avisades. De les que aqui occorreran vos placia avisarme. E tingaus la Sanctissima Trinitat en sa continua proteccio. De Gerona a XXI de juny del any Mil CCCCLXII. — A la ordinacio de vosaltres senyors aparellat lo comte de Pallas capita general del vostre exercit.

Als molt reverends magnifichs e honorables senyors los diputats del Principat de Cathalunya.

Molt reverends magnifichs e honorables senyors. Ab molta congoixa e dolor de cor vos scrivim com vuy qui es dilluns que tenim XI de juny entre set e vuyt

hores de mati son venguts deu o dotze rocins del Senyor Rey ab trescents de peu e han nos levat de les portes de la vila hun remat de bestiar. Hisqueren de la vila be cent cinquanta homens o doscents homens de la vila hi encara dels asoldejats per recobrar lo dit bestiar attes quens era a hun tret de balesta. E mossen lo capita mossen Sent Climent hisque per fer tornar la gent en la vila. E pus fonch de fora no basta arreturar la gent que no sen vinguessen hun gran troç avant de que se seguit que la gent del Rey havien feta gran emboscha de trescents o quatrecents rocins e tals se son mesos entre la vila e la gent de que nos han morta e nafrada molta gent en nombre de cent o sens entre morts e preses entre los quals es lo capita e molts spinguardera. Per queus pregam tant stretament com podem que vosaltres façats en aquesta vila la subvencio necessaria com saben vostres reverencies com aquesta vila es clau de tot lo Principat que si aquesta vila venia en ma del Rey vosaltres e nosaltres tots seriem destruhits. Nosaltres farem lo possible de defendre la vila tro a la mort pero senyors no poriem mes fer si Dens nos volia tant de mal quens perdessem. Sia tot per avis de vostres reverencies suplicant vos senyors aquestes no metau en oblit car siu feseu tots romanen destrohits e decipats. E lo beneit Jhesus sia en gracia e proteccio de tots. De Tarraga a XXI de juny del any Mil CCCCLXII. — Senyors molt reverents magnifichs e honorables los qui en gracia vostra molt se recomanen pahers e prohomens de la vila de Tarraga.

Als molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors los diputats e concell representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors. Be creem haurets rebut hun correu nostre per lo qual vos avisavem del insult e casos que son seguits axi en aquesta vila com en la vila de Tarraga mas per que mils siats avisats e pus stesament de les dites coses havem informat largament En Guillem Valltallada portador de la present. Suplicam vos donets fe e creença a tot ço e quant per lo dit Valltallada a vosaltres sera recitat dels dits fets axi com si per nosaltres vos era recitat. E sobre los dits fets fer aquelles degudes provisions que de vosaltres se pertany e tot lo Principat en vosaltres sia. De Cervera a XXI de juny del any Mil quatrecents sexanta dos. — Molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors los pahers de la vila de Cervera a vostre manament.

Al molt honorable e molt magnifich e de gran saviesa mossen Johan de Marimon capita de la bandera e exercit de la ciutat de Barchinona.

Molt honorable e molt magnifich mossen. Entes havem com sta nit passada que era diumenge que comptarem XX del mes present e davall scrit lo comte de Prades e lo archabisbe de Çaragoça ab CCCC recins

o homens de cavall serien exits de Balaguer hon es lo Rey ab tota sa gent no sabem nins han pogut dir quina via tenen ni on van. Per que sabem que vos e la bandera ab lo exercit de Barchinona son en via de venir en aquestes parts e no volriem algun empaix o embarch fos fet a vos e al dit exercit. Havem deliberat scriure e avisar vos de tot per ço que provehiscau a tota indemnitat e perill vostre. Nosaltres provehim en esser certs quin cami ni per quala part van los dits CCCC homens de cavall. Com ho sabrem encontinent ne sereu avisat. Placiaus avisar de tot aço los senyors de diputats perque duptam no tinguen la via de Gerora. E sia la Saneta Trinitat vostra guarda. De Cervera à XXI de juny del any Mil CCCCLXII. — Molt honorable mossen e molt magnifich a tota honor vostre prests los pahers de la vila de Cervera.

Als molt reverends egregis magnifichs e honorables senyors los diputats del General e concell llur representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends egregis magnifichs e honorables senyors. Certifich vostres reverencies com vuy que tenim vint e hu son exits quatrecens rocins de Balaguer e han feta embosehada en lo terme de Tarraga e lo vostre capita novell qui es mossen Sent Climent es exit empresa daltri e han hi mort molta gent de aquells qui vosaltres haveu volguts que trametessem a Tarraga e encara tenen acitiada la vila queus dich que la hauran si donchs no han socors de la bandera o de vosal-

tres e encara hagueren perdut CCCC o D homens qui hagues volgut creure mossen Johan Agullo (*lo traydor*) e encara les letres per vosaltres a nosaltres manades a suplicacio de aqueixos senyors de Leyda. Dich vos certament que si no per que retenguda nosaltres havem la gent aci ya haguerem pres qualque carrech tan gran com aquest o major pero no ha restat per mi que tots jorns del mon he congoixat e congoixere e volia que tots temps la gent stigues justada pur per mi no ha romas que nous ho haja dit moltes vegades. Placiaus de trametreus tant poder com puschan en forma que nosaltres pusquam resistir en aquesta gent. E no pus sino quem recoman en gracia e merce de vosaltres. — A tota vostra honor e manament de vosaltres Jaume Tallada sindich de Cervera.

Als molt reverends egregis nobles magnifichs e de molt gran providencia senyors los diputats e concell llur representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends egregis nobles magnifichs e de molt gran providencia senyors. Vuy havem rebudes dues letres de XVI del corrent mes la una sobre lo fet den Verntallat e den Vilacetruu la qual encontinent havem comunicada al canonge Planella laltra sobre la informacio quis ha pendre en lo fet den Altariba la qual axi mateix encontinent havem presentada a vostre diputat local e altres per nosaltres elegits en virtut de altra letra vostra per inquirir de les coses en vostra primera letra contengudes. E hagen en cert vostres

reverencies que lo dit canonge e altres capitans de cinquantenes ab molta voluntat e atencio entenen en los dits afers e creem si haguessen compliment de la gent a ells necessaria per obre llur bona volunta se fora ja mostrada a molta honor del Principat. Es veritat que vuy ells son aci ab pocha gent e per ço nols es stat facil fer per via al mon tal empresa com de aço nos podia sperar sino gran carrech a tot lo Principat. Ells almenys han mester cent homens ultra los que tenen e cinquanta o al mancho XXV spinguarders e hagut aquest nombre de gent attesa la animositat e bona industria del dit canonge e altres capitans de cinquantenes qui ab ell son no dubtam gens en aquesta fahena ells donaran tal e tant bona endressa que resultara en molta honor del dit Principat. Per queus pregam tant afectament com podem al pus prest sera posible dar compliment al dit canonge en haberli la dita gent e aço fet coneixereu lo que faran portara un gran repos a tota la terra. Lo dit vostre diputat local e altres damunt dits vista vostra letra per nos a ells presentada ab molta voluntat se son oferts entendre en les coses en vostra letra contengudes e de aquelles ab molta diligencia inquirir. Nosaltres tant en la hun cap com en laltre fiau donarem per tot nostre poder aquella millor endressa e direccio porem en tant que vostres reverencies conexeran per culpa nostra res del necessari no sera omes. La crida per vosaltres a nosaltres dies ha tramesa fem publicar sens intervencio de oficial algu segons vostra letra mostrave a XIIII del present mes e donam orde en to-

tes altres coses en vostra letra contengudes. E sia senyors molt reverends egregis nobles magnifichs e de molta providencia la Trinitat Sancta vostra direccio e guarda. Srita en Vich a XVIII de juny del any Mil CCCCLXII. — Apres haguem scrit vuy à XVIIII del dit mes rebem una altra letra vostra ensemps ab hun edicte dins aquella interclus lo qual encontinent sens intervencio de oficial algun havem fet publicar en la present. —A tota vostra ordinacio prests e aparellats los consellers de Vich.

Als molt reverents e magnifichs mossenyors los diputats e novena de les banderes en Barchinona.

Mossenyors. Vuy de mati es vènguda nova aci com los de Tarrega son exits ha empresa daltri de que los ne ha pres mal que si ha perduts alguns homens en tant que per la nova quen vench aquesta gent de aci e del exercit se son aremorats dient que en lo call daci havia gent enemichs e no podent los resistir ni los pahers ni yo per molt que hajam treballat han robat dit call e lo altre call com nich haja dos volien robar empero aquell havem defes suplicant vos vinga gent ab la bandera car aquesta terra es en perill car Urgell e Leyda criden ajuda e axi siaus avis tot e no dich mes. Deus sia ab tots. De Cervera a XXI de juny a IIII hores pres mig jorn. — Mossenyors del quem coman molt vostre Johan Agullo.

Als molt reverends magnifichs senyors los diputats de Cathalunya.

Molt reverends e magnifichs senyors. La present es per avisar vostres prudencies com mossen Agullo abans que no vinguessen aquests CC homens ne asoldadà L ab sperança que serien pagats com los diners fossen venguts ara com los CC homens foren tramessos aci jo ani a Cervera per manar los ab LXXX homens e certs rocins e los pahers de Cervera e mossen Agullo digueren com aquests homens que havien asoldedats quels trametessem que Agramunt havien anar e lo paher e mi los diguem que sens pagar no podien anar en nengun loch car no eren ben armats ni tenien per a despesa com fossen pagats quen fessen a sa guia. Apres arribam aci lo vespre de Corpus Christi e per bona strena lo jorn de Corpus Christi corregueren ha Hofegat que es molt prop daci e sen manaren besties grosses de homens de la vila. E per aquesta raho tot lo poble se mogue dient que no hisques gent de la vila e mes que aquests cinquanta homens eren de la terra e saben los passos e son pus utils aci que cent homens altres e axi la vila de Tarrega ne scrivi a Cervera e al capita que fessen que aquests homens restassen aci car aquesta vila restaura a Cervera e te tot Urgell confortat car pensau que si aci hagues gent enemigues que la vexacio que han los de Urgell e Tarrega haguera Cervera e axi com ara Urgell pren ajuda e confort de Tarrega si Tarraga fos contra fora total

destruccio Durgell que Balaguer per una part e Tarraga per altra pensan que tot Urgell fora destroit. Pensau lo be ques segueix de Tarrega a la honor del Principat e lo util de la cosa publica que negu no gosara passar ni anar ni venir en Urgell que fora aturat per los sguards damunt dits. Yo he scrit a mossen Agullo que faça que aquesta vila sia complaguda de tant pocha cosa specialment tant rahonable que aci han extrema necessitat e a Cervera a prou gent e tots jorns ni venen e que faça que los dits cinquanta homens sien pagats e no don materia de zizania a Cervera e Tarrega que ja ni ha prou. No se siu fara hoir. Lo correu va aqui a vostra reverencia e magnificencies supplich vos maneu En Folquers los pach axi com els altres e no hagen dit quel Principat o los que acorden en son nom deceben negu ni tant poch hage a dir aquesta vila que per star a Tarraga nols han volguts pagar que la vila los ha promes que no dupten que ells seran pagats e que la vila ho sabes pagar o trametre aqui per aquesta raho. E per tant mossenyors vos suplich de continent sia manat an Folquers quels pach e no hajen en res a contribuir Tarraga e Cervera car ells stan per temps los huns e los altres e per aquesta mossenyors no pus sino quim coman a vostres reverencies e savieses. De Tarraga a XX de juny. — Mossenyors lo qui es prest a vostre manament quim coman en vostra gracia Pere de Sant Climent.

Als molt reverends magnifichs e honorables senyors los diputats del Principat de Cathalunya.

Molt reverends magnifichs e honorables senyors. Ja per altra letra vos havem scrit notificant a vostres reverencies com ans de la venguda dels doscents homens tramesos en aquesta universitat a sou del General per lo honorable En Johan Agullo capita foren asoldadats cinquanta homens los quals son vuy en aquesta vila disponentse en fer la servitut deguda ensemps ab los altres doscents qui en apres son venguts han feta e fan vuy en la dita servitut sots sperança que En Folquers devia esser prest a la vila de Cervera ab diners per contentar a quisou axi com es cosa justa. Ara senyors essent vengut lo dit En Folquers aquests cinquanta homens demanen esser los pagat lo dit sou com sta en raho e segons apar los es stat respost que si volen esser pagats que vagen a la dita vila de Cervera hi stiguen alli e seran pagats sino on ells hajen aturar en la present vila que nosaltres mateix quels nos paguem. La qual cosa senyors molt reverends e magnifichs nos done de parer no sia rahonable voler traure la gent de aquesta vila por fer la tornar atras e returar en la vila de Cervera car la servitut que ells fan no sesguarda tant solament en aquesta vila mes a tot lo Principat de Cathalunya. E sia mes necessari aquesta vila qui sta a la frontera esser provehida de gent segons en dita primera letra es mes largament contengut. Per tant senyors suplicam vos-

tres reverencies queus placia voler scriure al dit En Folquers ell pach e faça la contenta als dits cinquanta homens axi be com als altres e negu no se haja a clamar del General car no seria sino una gran infamia e posar dubte gran en la opinio de les gents e sentint se tal fahena donar animo e coratge als adversaris en damnejar les persones e bens nostres e fortificar los en sa malicia los dits cinquanta homens staven en proposit anarsen e no aturar pus aci ni en altra part. E nosaltres per donar util al dit Principat e no dan havem feta dita plana als dits homens en tot lo que despenen en la dita vila. Confiant de vostres reverencies scriure al dit En Folquers e tot hom sera content com axils sia stat ofert per lo dit mossen capita e no seria cosa justa ells haguessen treballat en va. Nosaltres senyors havem a fer alguns correus per causa de les fahenes del General haurem vos a gracia molt singular que façau una letra al culidor de la bola de aquesta vila que ell los vulla pagar e contentar. E no mes senyors molt reverends e magnifichs sino que lo beneyt Jhesus sia en vostres reverencies. De Tarraga a XX del mes de juny del any Mil CCCC sexanta dos.

Apres senyors molt reverents e magnifichs havem scrit som stats avisats com lo Senyor Rey se prepare molt prestament exir de Balaguer ab diverses maneres de artellaries lo qual se diu sta justat ab mil rocins en sus e ab CCC homens de peu per venir vers aquesta vila e altres en aquestes parts constituhides per haver aquells a sa ma en la qual cosa ha molt poch a fer si

per vostres reverencies noy es degudament provehit hi entre les altres provisions semble a nosaltres seria cosa molt saludable metre a Linyola cent homens cent a Bellmunt cent a Gramunt e cinquanta al castell Serra cent a Bellpuig e altres cent a Anglesola hi en aquesta manera se creu lo Senyor Rey e companyes sues dupturien molt de venir en aquestes parts e metres en mig. Donchs sie de vostra merce voler provehir prestament a la indemnitat de aquesta patria e a la honor de tot lo Principat car aquesta perduda es perduda Cervera e tot lo restant fins en aqueixa ciutat. Creem vertaderament que en la tarda ha tant perill que per nosaltres aquell no pot esser exprimit. E mes senyors vos notificam com lo dit dia havem feta publicar la crida del edicte per vostres reverencies a nosaltres tramesa per la dita vila de Tarraga e per los lochs acustumats. E placiaus senyors donar al portador de la present devuyt sous lo qual ha esser aqui a X hores apres mig jorn dema que sera dilluns.—Senyors molt reverends egregis e magnifichs los qui en gracia vostra molt se recomanen pahers e prohomens de la vila de Tarrega.

Als molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors los deputats generals e llur concell representants tot lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors. Per execucio primerament de vostres multiplicades letres havem eletes tres persones per in-

quirir contra tots los qui contravindran a la capitulacio juxta la forma de vostra letra dada etc. e apres havem fetes publicar les crides per vosaltres a nos trameses e per que aquelles publicades air que era lo dia del Corpus reebem una letra del Serenissimo Senyor lo Senyor Rey de la qual dintre la present vos trametem trellat ben corregit de que attesa nostra strema necessitat per la qual som en punt de no poder longament tenir ni resistir a enemichs vista majorment la molt crua resposta que ab tota e debita honor parlant de vosaltres sobre la empra que per causa de dita necessitat e per lo cas ja occorrent confiant de vostres moltes profertes a nos en lo passat fetes vos haviem fet de vosaltres havem darrerament cobrada dient nos queus donem recapte. Stam vuy en molta e gran congoixa no sens causa don encara per lo gran zel e devocio que degudament havem en la unitat tranquillitat e conservacio de la cosa publica de tot aquest Principat e libertats e leys cathalanes repetints vos dites nostres extremes necessitats ab tota confiança de venia vos suplicam vos placia aconsellarnos que farem seguintse lo cas de la venguda del dit Senyor Rey en dita letra mencionada e axi mateix soccorrer nos per que hajam possibilitat de haver e comprar arnesos e artellaries que son a nos molt per la defensio necessaries e per ço trametre nos tres o quatre quintars de salpetra per polvora e manar al deputat local de aci dels diners del General que acis cullen prenga e despena per aquesta necessitat fins en cent liures axi com havets consentit e degudament a

Perpinya e Puigcerda qui en aço no han si deuen haver mes prerogativa que aquesta vila qui sens en res discrepar de vostres loables delliberacions ha tots temps be fins aci caminat com enten per avant per son poder inconmutablament caminar. Apres senyors air que teniem XVIII del present mes passant per acent un mossen Vicens Ferrer majordom del bisbe de Gerona ab dos rocins del dit bisbe venint de la via del Senyor Rey e tirant segons dehia a Gerona nos per causa de son maestre dit bisbe qui directament te e es ab la Senyora Reyna havents ell per sospitas seguints vostra comissio volguem veure que portava e havem trobades algunes letres de que vos trametem trellats ben corregits. Mes havem preses deposicions dell e dels qui ab ell anaven e havem aturats los rocins per que creem sien e vagen en resistir al exercit del Principat ab lur maestre. De tot vos trametem los actes suplicant vos placia aquelles vistes rescriurens que volreu façam de dits rocins e ja sils restituirem al dit mossen Ferrer o que e lo pus prest possible sia per que nos mengen ells mateixos a la hostaleria. E si negunes coses vos son de nosaltres plasents nos oferim fer aquelles a tot vostre manament. De Vilafrancha de Conflent a XVIIII de juny any Mil CCCCLXII. — Senyors. — Qui en gracia e merce vostra se recomanen los consols de Vilafrancha de Conflent.

El mismo dia, los señores Diputados y Consejo mandaron expedir las siguientes cartas.

Als molt honorables e savis senyors los pahers e concell de la ciutat de Leyda.

Molt honorables e savis senyors. Per letres dels honorables pahers de Cervera e de Tarrega som certificats del cas seguit en la dita vila de Tarrega de les morts e presa de les gents molt nos dolem les quals no sens culpa e desorde son perdudes car a empresa daltri algu no deu esser voluntari exir pero cert es que en les guerres se segueixen semblants coses e axi los ne havem scrit pregants los nos desconforten de res car Deu mijançant tot sera per lo millor. Nosaltres haviem provehit e axi vos ne havem scrit que lo honorable En Joan Agullo ab cincents homens del exercit anas en aqueixa ciutat. Ara vist lo dit cas de Tarrega e que facilment poria contingir algun inconvenient a la dita gent ço que Deu no vulla e per altres bons respectes es stat delliberat que los dits cincents homens no partesquen fins tant la bandera daquesta ciutat la qual ab gran sforç va sia ab ells e havors poran no solament anar tots o part segurament en aqueixa ciutat ans encara fer ço que semblara util e necessari a aqueixa terra e al dit Principat. Per ço avisants vos de les dites coses vos pregam e encarregam prengau a plaer nostra dita delliberacio per los respectes dessus dits car pus vosaltres e aqueixa ciutat stau per gracia de Deu be e per defendres a molt major poder que no es lo dels enemichs es vist no deure metre en tal perill los dits cincents homens.

Vosaltres stau aconsolats e confortats que nunqua fallirem a res que sia conservacio e indemnitat vostra e axi ho veureu per obra. E daço siau mes que certs. E sia la Sancta Trinitat proteccio vostra. Dada en Barchinona a XXII de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats e concell etc.

Als molt honorables e savis senyors los pahers e concell de la vila de Tarrega.

Molt honorables e savis senyors. Vostra letra havem reebuda del tenor de la qual havem grandissimo desplaer per sguard de la gent morta e presa la qual no sens culpa e desorde ses perduda car a empresa daltri algu no deu esser voluntari exir. Pero cert es que en les guerres se segueixen semblants coses e per ço vos pregam nous desconforteu de res car Deu mijançant tot sera per lo millor. Quant al soccors demanat es proveit que la bandera daquesta ciutat ab tota la gent spatxe lo cami tirant a aqueixa via per subvenir a les necessitats e encara fer lo degut vers los enemichs. E daço siau mes que certs. En lo interim vosaltres no perillau de res ab la ajuda de Deu e axi aconsolau vos car de homens virtuosos se pertany no spantar per tals coses les quals son molt comunes e praticades en fet de guerres. La present vos pregam comuniqueu als capitans conestables e altres gents del exercit qui son ab vosaltres per lur plaer e consolacio. E trobarem plaer prengau summaria informacio

quals son los cathalans e altres qui son stats presents ab lo S. Rey en lo cas dessus dit e decontinent nos sia tramesa. Nosaltres scrivim an Folques que pach los cinquanta homens que lo honorable En Joan Agullo (*lo traydor*) havia acordats. E sia la Sancta Trinitat proteccio vostra. Dada en Barchinona a XXII de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats e consell etc.

Als molt honorables e savis senyors los pahers è concell de la vila de Cervera.

Molt honorables e savis senyors. Vostra letra havem reebuda del tenor de la qual havem grandissimo desplaer per sguard de la gent morta e presa lo qual no sens culpa e desorde se es perduda car a empresa daltri algu no deu esser voluntari exir. Pero cert es que en les guerres se seguexen semblants coses e per ço vos pregam nous desconforteu de res car Deu mijançant tot sera per lo millor. Decontinent es proveit que la bandera daquesta ciutat ab tota la gent spatxe lo cami tirant aqueixa via per subvenir a les necessitats e encara fer lo degut vers los enemichs. E daço siau mes que certs. Quant al barreig del Call havem molt enug de tal insult. Creem vosaltres e lo honorable En Joan Agullo ho haureu fet reposar. Quant al fet dels cincents homens que haviem scrit anassen en Leyda es vist al present no deures partir de aqui per los perills que hi son ans speren la gent de la dita bandera per que entre tots se faça lo que es degut

per la honor e indemnitat del Principat. En lo interim la gent del exercit qui es en aqueixa vila sia regida e governada com es acustumat car ja havem proveit de conductors e regidors ço es de la gent a cavall lo noble don Jofre de Castre e de la gent de peu lo noble don Hugo de Cardona los quals de continent seran aqui ab tals instruccions e orde que sera proveit a tot lo necessari. E sia la Sancta Trinitat proteccio de tots. Dada en Barchinona a XXII dies de juny del any Mil CCCC sexanta dos. — M. de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats e concell etc.

Al molt honorable mossen Joan Agullo sindich de la ciutat de Leyda.

Molt honorable mossen. Si sou stat torbat en no poder nos avisar del fet de Tarrega no es maravella. Dolem nos molt de la perdua de la gent morta e presa pero cosa es acustumada en guerres e creem tot sera per lo millor. Nosaltres scrivim als honorables pahers de aqueixa vila e de Tarrega confortant los que la bandera daquesta ciutat ab tot lo sforç la qual fem cuytar sera aqui tant prest. Axi mateix ne avisam a vos e vist lo perill ab que vostra persona e los D homens de queus haviem scrit irien en Leyda som de parer e volem que la gent de la dita bandera sia sperada ans de vostra partida. Certificants vos que creents vos esser partit ab dita gent havem elegits conductors de la restant gent ço es de la de cavall a don Jofre de Castre e de la de peu a don Hugo de Cardona los

quals partiran tant prest. Pero tota via stam e perseveram en la vostra conducta e govern dels cincents homens qui han anar en Leyda la hora que lo capita de la dita bandera sera aqui e sera delliberat. De tot aço scrivim largament als honorables pahers de Leyda confortant e assegurant les que prestament hauran lo dit socors lo qual per redubte del perill a present es delliberat sobreseure. Trameteulos la letra per via segura. E sia Jhesus proteccio vostra. Dada en Barchinona a XXII de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats e concell etc.

Als molt honorables e savis senyors los consols de Castello Dampuries.

Molt honorables e savis senyors. Vostra letra de XVII del corrent mes havem reebuda per la qual e per la creença explicada per mestre Berthomeu Sartre som certificats de la bona sana e inconmutable intencio e voluntat de aqueixa universitat de que restam molt contents e ab tot de vosaltres e aqueixa vila com a vertaders cathalans altre no speraessem encara de la virtuosa perseverança vos comendam faents vos certs aquest Principat ne sera be recordant. Venints a la resposta de les coses explicades quius han aturats en fer publicar la crida tochant lo fet del Senyor Rey e de la Senyora Reyna a nosaltres fora contentacio haguesseu aquelles publicades. Pero pus fet no es plaunos aquelles sien publicades per lo deputat local al qual

manam ab aquesta ho deduescha a execucio sens mudar o alterar hi res sino qual es ordonada. Les altres coses de queus havem scrit com es a traure la propia bandera fer mostra e trametre vostres gents a les armes si fet no sera al reebre de aquesta en virtut de nostres precedents letres vos pregam e encarregam de continent expediau eus prepareu a defensio e encara ofensio si mester sera dels enemichs per los motius en dites letres contenguts los quals aci havem per repetits. E sia Jhesus proteccio vostra. Dada en Barchinona a XXII de juny del any Mil CCCCLXII. — M. de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats e concell etc.

Als molt honorables e savis senyors los consols e concell de la ciutat de Tarragona.

Molt honorables e savis senyors. Per En Francesch Lacera havem reebuda vostra letra e hoyda la creença per ell explicada lo principal de la qual es demanar consell sobre la resposta faedora a les letres a vosaltres trameses darrerament per lo Senyor Rey e per lo senyor archebisbe. Responem nosaltres havem dit nostre parer sobre la dita resposta al dit Lacera lo qual aquella vos comunicara. Pregam vos circa aço li vullau dar creença. De les altres coses per ell explicades restam molt contents comendants vos sempre de vostra bona e inconmutable intencio. E sia Jhesus proteccio de tots. Dada en Barchinona a XXII de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar de-

ga de Leyda. — Los diputats e concell etc.

Siguen las instrucciones dadas por los señores Diputados y Consejo á D. Hugo de Cardona y D. Jofre de Castro.

Memorial en via de instruccio per los molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya fet al molt noble don Hugo de Cardona al qual es comanada la conducta e govern de la gent de peu del exercit del dit Principat que es en les parts Durgell.

Ço es que de continent vage a la dita gent e aquella conduescha e governe conservant la en pau e tranquillitat faent per la raho entre ells e encara a totes altres persones ab egualtat.

Daqui avant en totes empreses e actes de armes e anades que a fer se hajen lo dit noble don Hugo fara seguira e executara tot ço e quant sera apuntat acordat e delliberat per lo magnifich mossen Joan de Marimon capita de la insigne ciutat de Barchinona e de les gents sotmeses a la sua bandera e per lo dit noble don Hugo e per lo noble don Jofre de Castre conductor e governador de la gent a cavall tots tres ensemps e no departidament al qual mossen Joan de Marimon son dades instruccions per la dita ciutat de Barchinona a les quals los dits diputats e consell se referen. E mes lo dit noble don Hugo fara e complira tot ço e

quant per los dits diputats e concell li sera scrit. En totes les dites coses lo dit noble don Hugo se haja ab aquella cura diligencia virtut e animositat que de ell com a virtuos cathala se spera. Dada en Barchinona a XXII de juny del any Mil CCCC sexanta dos. — M. de Monsuar dega de Leyda.

Al molt egregi e strenuu baro lo senyor comte de Pallas capita general del exercit del Principat de Cathalunya.

Molt egregi e strenuu baro. Entes havem que gent del exercit haurien presos e occupata bens de homens de aqueixa ciutat qui no son enemichs de la cosa publica de aquest Principat. E per que creem vostra gran noblesa he ignora ab aquesta vos ne avisam a fi li faça provisio deguda per manera que algu no haja causa de querelar. Mes avant havem ayres e prou certa que alguns caps de cinquantenes e altres del exercit vant desarmats e no en habit de guerrers despenents lo temps per monestirs de monges e en altres coses no satisfents prou al carrech que tenen e menys a la honor del Principat. Pregam e exhortam per ço vostra noblesa hi vulla provehir com se pertany car molta incomoditat tal pratica pazir poria. E si vist vos sera havem pensat vostra gran noblesa pregue e si mester sera mane pertinentment a les abadeses e prioresses dels dits monastirs que tinguen tanchats aquells e no permeten que gents de vostre exercit hi entren per via alguna ab les cominacions queus sera

vist. De les altres coses que teniu entre mans no fretura sollicitar car per vostres frequentades letres som certs hi enteneu ab diligencia. Vuy havem scrit correu de Tarrega avisant nos com les gents del Rey a cavall e de peu han mesa embescha a la vila e fahent ensa de poqua gent sonli exits los de la vila en un pla e la embescha ha los dat al damnnt metent los enug e hanne morts e nafrats alguns e dels enemichs axi mateix e molts de lurs cavalls mal ferits. Pero les heres encara no sabien lo nombre dels morts e nafrats e per ço nous ne podem certificar ab veritat. Ab aquesta vos trametem una crida ja aci publicada. Placiaus ferla aqui de continent publicar. E sia Jhesus protecció vostra e direccio del negocis que prosseguim. Dada en Barchinona a XXII dies de juny del any Mil CCCCLXII. — M. de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats e concell etc.

El pregon á que se hace referencia en la carta que antecede es del tenor siguiente.

Ara hojats tot hom generalment de part dels molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables diputats del General e concell llur representants lo Principat de Cathalunya ab intervencio e consentiment de la ciutat de Barchinona en virtut de la comissio de la cort ultimament celebrada en la ciutat de Leyda e encara de la capitulacio al dit Principat atorgada fer-

mada e jurada et alias. Que com los reverend e egregi En Pere per la gracia de Deu archebisbe de Tarragona frare Luis Dezpuig mestre de Muntesa e don Joan de Cardona e de Prades comte de Prades sien stats tractadors coudjutors e justadors de la damnatissima e nefandissima conspiracio tumult e sedicio en los dies passats tractades e apuntades en la present ciutat de Barchinona a efecte entre les altres coses de abolir e anichilar la dita capitulacio mudar lo regiment e fer altres coses de les quals sperava succeir destruccio e subversio del dit Principat e de les libertats e cosa publica de aquell segons de les dites coses consta per proces. E no resmenys los dits archebisbe e comte sien ma armada ab lo Senyor Rey contra lo dit Principat e lo dit mestre de Muntesa sia en la ciutat de Gerona ma armada contra lo exercit del dit Principat. E per les dites causes e encara per ço com los dits archebisbe e comte eren dos del dit concell als quals per lur porcio la cosa publica era acomanada et alias. Delliberacio precedent ab intervencio de la dita ciutat de Barchinona los dits diputats e concell hajen los dessus nomenats per enemichs e acuydats de la cosa publica del dit Principat. Per ço ab veu de aquesta publica crida vos notifique hom les dites coses perque a tots sien manifestes e a fi que axi mateix tot hom del dit Principat los haja per enemichs e acuydats com dit es e que les persones e tots bens dels dessus dits que sapien e haver puixen meten en mans e poder dels dits diputats e concell en altra manera seria procehit contra los contrafaents

segons per la dita capitulacio et alias es permes. Entes empero e declarat que les persones e bens dels dessus dits ecclesiastichs han esser confischats ab los mijans deguts e pertinents a despeses del General.

Fué publicado este pregon, el mismo dia, por los lugares de costumbre, acompañando al pregonero de la ciudad cuatro trompetas y los timbales.

Los diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya. Als honorables tots e sengles cavallers gentils homens e caps de cinquantenes conestables e altres del exercit del dit Principat constituits en les parts Durgell e a cascun dells salut.

Notificam vos com delliberacio precedent nosaltres per bons respectes havem fets conductors e governadors ço es de la gent a peu lo molt noble don Hugo de Cardona e de la gent a cavall lo molt noble don Jofre de Castre ab certes instruccions quels havem dades e entre les altres coses son strets que totes empreses e fets darmes se han a fer ab comuna delliberacio e concell del magnifich mossen Joan de Marimon capita de la bandera e exercit daquesta ciutat e dels dits don Hugo e don Jofre tots ensemps e no separadament. Per ço notificants vos les dites coses vos pregam dehim e manam que tingau los dessus dits nobles per conductors e governadors com dit es ço es

a cascu de la sua gent e façau e executeu totes empreses e fets darmes que seran delliberats per los dits magnifich capità de Barchinona e dels nobles don Hugo e don Jofre. Dada en Barchinona a XXII dies de de juny del any Mil CCCC sexanta dos. — Manuel de Monsuar dega de Leyda.

Als molt honorables e savis senyors los pahers de la ciutat de Leyda.

Molt honorables e savis senyors. Segons per altres vos havem scrit nosaltres per condescendre a vostres prechs e a la necessitat de aqueixa ciutat e per que veesseu la nostra voluntat e intencio que tenim en no fallir a res que sia conservacio util e indemnitat vostra e de aqueixa universitat havem proveit que cincents homens del exercit vajen aqui ab lo honorable En Joan Agullo. Veritat es que apres per lo cas subseguit en la vila de Tarrega ha convengut fer sobreseure fins tant la gent de la bandera daquesta ciutat sia en Cervera a fi que ab delliberacio de tots los dits cincents homens puixen anar segurament e sens perill segons de aço jaus havem scrit. E per ço lo honorable En Vicens Navarra missatger vostre portador de la present ab letres de la ciutat va caytadament al capità e gent de la dita bandera per fer les expedir. Havem ferma creença la cosa sera molt prest en disposicio tal que vosaltres haureu la dita gent ab la qual e ab los vostres qui com a vertadera cathalans entendran en defensio de lurs persones e bens havem

esperança fareu tals coses que los enemichs non restaran contents. E sia la Sancta Trinitat proteccio vostra. Dada en Barchinona a XXII dies de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats e concell etc.

28 DE JUNIO.

En la sesion que tuvo lugar en este dia se hicieron diversas proposiciones, las que se contienen en el siguiente voto del señor obispo de Vich, que se tomó luego como deliberacion.

Lo senyor bisbe de Vich dix que li par messen Miquel Cardona ciutada de Barchinona aturant en Vilafrancha de Conflent deu esser trames a Puigcerda per capitanejar aquella terra e encara per exercir en nom del Principat per la present la jurisdiccio del ofici de veguer. Ab aço empero que se haja contentar dels emoluments quels veguers han acustumat reebre.

Item que sia fet guiatge per lo Principat de totes lanes forments vitualles e altres mercaderies qui del regne de Arago seran meses en lo dit Principat.

Item que per bons respectes e per contemplacio de la ciutat de Tortosa sia moderat per lo present lo dret novament imposat sobre les lanes en aquesta manera

ques pach per una XIIII diners de exida compres en aquells lo dret antigament acustumat.

Item que sia pagat al honorable En Matheu dez Soler qui es stat trames a Perpinya a raho de cinch florins per dia pero quen sia deduit la mitat daço que costa lo lahut quil porta fins a Palamos.

Los señores Diputados y Consejo recibieron, en este dia, las cartas que se hallan á continuacion.

Als molt reverends nobles e magnifichs senyors los diputats e concell representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends nobles e magnifichs senyors. Vostra letra he reebuda ab la interclusa per la qual les noves lavos occorrents a mi son stades manifestades de les quals faç moltes gracies e puys per la anada del Senyor Rey de les parts della les noves se son transportades en aqueixes parts e deça les faenes per lo Principat fahent son occultades als qui aquella voluntat tenim vos deman de gracia hajau un poch treball en fermen scriure ab persona certa. De les noves que jous puch avisar ab lo portador les sabreu. En ço que dieu que si so bon cathala que sere axi tractat com qualsevol del Principat e guardades les mies terres a mi desplau que ab negun dubte a mi scrigau si sere bon cathala e par a mi queus sia oblidat la experiencia que de mi haveu feta en guerra e en pau. E si

vostra magnificencia sabia los turments que apres partit mossen Peyro yo he rebuts per lo visrey e per don Pedro que vingueren a casa mia sol per portarmen que anas al servey del Senyor Rey e yom armas contral Principat e les cominacions que de part de sa Senyoria a mi eren fetes e daltra part les gracies de grans dignitats e altres gracies per a mi e a mos fills eren ofertes e promeses negun dubte metrien si yo era bon cathala e les ofertes de la tuycio mia e de la mia casa no me trametrien ab alguna dubitacio. E per quant yo no so volgut anar ni encara enviar mon fill don Luis de qui lo Senyor Rey se tinguera per content yo he romas en ubert ab los dits parents meus e per conseguent ab lo Senyor Rey. Jo he delliberat aquesta gent que tinch de cavall aturar aci e mes a mi a despesa mia stiguen guardant a mi e a la terra mia que si prenien sou e los hagues cercar al temps del mester encara que yo visch ab ferma fiança que per lo Principat me sera satisfet tot quant dan a mi per aquesta causa fos fet per lo Senyor Rey. Mes per quant de smenes yo no he vist fer may bona casa delliber de defendrem tant quant mon pobre poder bastara. E si coses algunes molt magnifichs senyors vos seran plasents scriviu e seran complides ab molt bona voluntat. De Ixer a XVII de juny. — Prest a vostra ordinacio Joan senyor Dixer.

Als molt reverend magnifichs e honorables mossen-

yors los deputats e concell del General del Principat de Cathalunya.

Molt reverends magnifichs e honorables senyors. La causa de aquesta es per avisar vostres reverencies e magnificencies com vuy circa les deu hores ans de mig jorn a requesta de deu homens de aquesta vila yo fuy request de aquells que degues anar a mar que hi havia un lahut de tres parells e que sens falla hi devia haver algun home dels enemichs del Principat. E axi per lo voler gran e voluntat que cobeig en servir aquell per lo bon repos e tranquille stat del dit Principat ani ab aquells a mar e en terra a la scuma trobi mossen Joan de Palou lo qual es stat retengut e vuy es aci en la vila ben custodit ab tot stiga ab prou perill per esser la vila poqua e de poch sforç. Mon proposit es de no deseixir men per persona del mon sino per letra propia de vostres Senyories per la qual causa tramet los dos homens portadors de la present e haja prest lordo ques pertany. No havent mes a dir molt reverends magnifichs e honorables mossenyors sino que sia Jhesus vostra proteccio. Dada en Cambrils a XXII de juny del any Mil CCCCLXII. — Berenguer Marti regent la caslania de Cambrils a vostra ordinacio e servici aparellat.

Als molt reverends nobles e magnifichs senyors los diputats e concell representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends nobles e magnifichs senyors. Ul-

tra la gran necessitat de les armes e lo perill que passam per causa de la detencio quens fan de no voler lans de donar ans ab violencia detenir gran es la angustia a nosaltres donada per los detenedors e specialment tenint nosaltres tant que guardar e tant perillos en aquesta frontera lo qual crech vosaltres senyors no ignoreu e sins fosen preses les forçes lo que Deus no vulla major seria lo dan del Principat que al present no apar e per tant vos suplich vullau provehir les dites armes nos sien donades e restituides en manera tal que hajam ab que defendre les forçes com aquells qui som en punt de rebre martiri per la patria e may cessar del tal proposit e pensau los inextimables dans que yo he rebut en Ribera de Segre hi en Urgell que es necessari provehir a lo restant e tota hora quem volreu aci al concell so prest anar sin se tornar hun punt. Feu donchs vos suplich letres tals que les nostres armes nos sian desempagades car la triga te gran perill de homens vos dich es molt necessari haja yo cinquanta si al mon se pot fer car lo nostre monastir es grandissima força e ha mester diligent guarda e no tinch gent car yo he hagut trametra a Leyda. Suplich vos haja recapte a lo possible en tanta necessitat e siau certs que aquestes forçes comprenen molt e de nit ja han assatgat e scalar hun nostre castell clau de tota esta terra. Donchs hajam gent com dit es a lo possible e Deus sia mossenyors en vostra proteccio. De Poblet a XXI de juny del any Mil CCCCLXII.—Mossenyors a vostra ordinacio prest lo abbat de Poblet.

Als molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors los diputats e consell representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors. Ahir certificam vostres grans reverencies de la novitat e cas ques fan a Tarrega per les companyes del Rey e nosaltres tant com podem stam vigils e attents saber lo Rey quins preparatoris fa e som avisats que fa fer en Balaguer gran copia de scales e artellaries per scalar forçes hoc encara llur companya fan de grans aguayts de gent de cavall e de peu per totes aquestes parts circumvehines de aquesta vila de Cervera e segons havem entes a dirhi ha en proposit e ha molt al cor de venir en aquesta vila si pora insultar. Per que molt reverends senyors par a nosaltres que es molt necessari vosaltres cuytar e fer venir aci la bandera o vostre capita per tant que ab gran sforç se puixe resistir e ofenre e repellir los enemichs o exequutar ço que per vostres magnificencies es stat deliberat. Suplicam vos tant com podem prestament provehir nos de bun notable capita quens regeste la gent de aquesta vila com strangers car si aquestes gents del exercit haguessen hagut capita nos fore seguit lo bareig del Call de aquesta vila la qual cosa es stat molt gran carrech axi de la vila com del Principat car algons dels capitans dels cinquanteners del exercit ab los conestables foren primers de barrejar e robar lo dit Call meneçant de mort a nosaltres

e als oficials reyals de aquesta vila tirant nos colobrines e axi no gosam fer los contrast ans ab bones paraules haguem goitx de sosegar. E sia la Sancta Trinitat vostra guarda. De Cervera a XXII de juny del any Mil CCCCLXII. — Molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors a tot servey e ordinacio vostra prests los pahers de la vila de Cervera.

El mismo dia, mandaron los señores Diputados y Consejo escribir las siguientes cartas.

Los diputats del General e concell llur representants lo Principat de Cathalunya ab intervencio de la ciutat de Barchinona. Als honorables tots e sengles veguers e sotzveguers batles sotzbatles jurats consellers castlans e altres qualsevol oficials e persones constituits e constituides en la ciutat de Tarragona e altres viles castells e lochs de la costa de ponent del dit Principat salut.

Per certs afers tocants granment benavenir e interes del dit Principat e de la cosa publica de aquell trametem los honorables En Rafel Julia e Miquel Prats patro de nau exibidors de la present. Pregam vos per ço encarregam e requerim quant mes stretament podem que als dits Rafel e Miquel e als qui ab ells seran doneu tots concell favor e ajuda a vosaltres possibles e que mester hajen per los afers de que han carrech. Dada en Barchinona a XXIII de juny lany

de la nativitat de nostre Senyor Mil CCCCLXII. — M. de Monsuar dega de Leyda.

Als molt honorables e savis senyors los jurats castella e prohomens de la vila de Cambrils.

Molt honorables e savis senyors. Per corren vos havem scrit tinguesseu be guardat mossen Johan de Palou cavaller daquesta ciutat aqui pres e haviem proveit que de les gents del exercit anassen aqui cinquanta per guardar lo fins per nosaltres hi fos provehit. Aquesta es per pregar dir e manar vos que lo mossen Johan de Palou liureu de continent als honorables En Rafel Julia e Miquel Prats patro de nau portadors de aquesta tota dilacio scusacio e consulta cessants com sie molt necessari per gran interes de aquest Principat comendants vos molt de vostra virtuosa obra. E sie Jhesus ab tots. Dada en Barchinona a XXIII de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e llur concell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor aparellats.

Al molt honorable lo senyer En P. Luis de Vilafrancha donzell capita de Terragona.

Molt honorable senyer. Vuy vos havem scrit anasseu ab cinquanta homens a la vila de Cambrils per tenir alli be guardat mossen Johan de Palou cavaller qui es pres fins per nosaltres hi fos provehit. Ara vos

pregam dehim e manam de continent rebuda la present doneu orde lo dit mossen Palòu sie liurat als honorables En Rafel Julia e Miquel Prats patro de nau portadors de aquesta e per res noy haja falla. E fet que aço sie tornauvosne a Terragona ab le gent. Dada en Barchinona a XXIII de juny any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e llur concell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor aparellats.

A la molt egregia la Senyora comtessa de Modica.

Molt egregia senyora. Nosaltres scrivim al nostre capita de la vila de Hostalrich al qual per certs bons respectes es stat comes lo exercici de jurisdiccio manantli que dels emoluments qui exiran sen retingue lo dret que ha acustumat haver aquell qui la dita jurisdiccio abans exercie e tota la reste luire a vostra gran noblesa o a procurador del senyor comte o vostre e que les composicions fassa entreveninthi lo seu o vostre procurador perque tota suspicio sie remoguda. Avisamne vostre gran noblesa per la qual som prests fer totes coses a nosaltres possibles. E sia la Sancta Trinitat proteccio vostra. Dada en Barchinona a XXIII de juny del any Mil CCCC sexanta dos. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e llur concell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Al molt honorable mossen En P. Luis de Vilafrancha capita de Terragona.

Molt honorable mossen. Sabut havem que mossen Johan de Palou es stat pres a Cambrils. E perque es gran interes del Principat vos pregam e encarregam e manam que vista la present aneu ab cinquanta homens a la dita vila e stau ab aquells en guarda del dit mossen Palou tenint aquell molt a prop perque scapar no puixe fins tant hajau altra manament nostre. E donau hi la bona cura e deligencia que de vos se spere. Dada en Barchinona a XXIII de juny del any Mil CCCC sexanta dos. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e llur concell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor aparellats.

Al molt egregi e strenuu baro lo senyor comte de Pallas capita general del exercit del Principat de Cathalunya.

Molt egregi e strenuu baro. Nosaltres trametem a vostra gran noblesa lo magnifich mossen Johan de Copons cavaller per conceller de les coses que occorren en lo exercit. Pregam vos per ço eus encarregam vos placia aquell acceptar per conceller e tractar com se pertany. De noves e altres coses que concorren en les parts deça sereu informat per lo dit mossen Copons. Les scales e altres coses a vos necessaries Deu

volent haureu molt prest. E sia Jhesus proteccio vostra e direccio dels negocis que prosseguim. Dada en Barchinona a XXIII de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. —Los diputats del General e llur concell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Als molt honorables e savis senyors los jurats e concell general de les viles del camp de Terragona.

Molt honorables e savis senyors. En Ramon Armengol de la vila de Valls Rafel Envera de la vila de Reus e Pere Negre de la vila de la Selva en nom e per part de tots vosaltres e de les universitats de aqueix Camp nos han explicada e significada la bona e ferma voluntat e intencio que vosaltres com a vertaders cathalans haveu en la conservacio del Principat e de la cosa publica e libertats de aquell a tots comunes de que som molt contents e grantment vos ne comendam fahents vos certs aquest Principat sera be recordant de vostre be obrar e no fallira a res que sie conservacio de tots e daço podeu star be certs. Pregam vos per ço eus encarregam si fet no es vullau publicar en vostres viles les crides queus son stades trameses e encara totes altres que de açi avant seran delliberades e de continent traure les banderes e fer mostre è metre vostres gents a les armes segons vos havem scrit e siau vigils e attents en la custodia vostra e de aqueixa terra e en recullir messes e altres vitualles per manera quen puixau dar bona raho e defendre vos-

tres persones e bens e encara damnejar los enemichs si en aquexes venien a fi que dells sie fet ço que volen fer dels cathalans los quals fins açi per gracia de Deu han fet e faran lo degut axi com loablament han acustumat. De totes les dites coses mes amplament vos certificaran los dessus nomenats als quals circa aquelles podeu dar fe e creençn. E sie la Sancta Trinitat proteccio vostra. Dada en Barchinona a XXIII de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. —Los diputats del General e llur concell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Al honorable senyer lo capita del castell de la vila de Hostalrich.

Honorable senyer. Vostra letra havem rebuda avisatoria com haveu pres En Franci Folguera demanant que volem son face. Nostra voluntat e intencio es que li sie fet degut proces e sie exequtat o relaxat aqui a concell de algun bon home de sciencia. Lo capita de la qual ha poder usar de jurisdiccio entre vos e ell donau hi bon recapte segons de vosaltres se spere en haver sguard als treballs daquells quil han pres nosaltres hi provehirem degudament. Al fet de la polvora e necessitats del castell que demanau havem demanat als qui de aço han carrech hi proveesques prestament ab mes diligencia si haguere entes sino que la necessitat al present no occorre. E sia Jhesus ab tots. Dada en Barchinona a XXIII de juny del any

Mil CCCC sexanta dos. — Los diputats del General e llur concell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Als honorables senyers los consols castla e prohomens de la vila de Cambrils.

Honorables senyers. Sabut havem com haveu pres mossen Johan de Palou cavaller daquesta ciutat de que molt vos comendam e serem a la smena dels qui treballat hi han. Pregam vos per ço eus encarregam quant mes podem que lo dit mossen Palou tingau be guardat per forme que scapar no pugue com sie molt interes de aquest Principat fins per nosaltres hi sie provehit la qual provisio sera molt presta. Dada en Barchinona a XXIII de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e llur concell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor aparellats.

Als molt honorables e savis senyors los consols e concell de XXVII de Perpinya.

Molt honorables e savis senyors. Per lo honorable En Matheu dez Soler som stats plenament certificats de les coses per vosaltres e ell fetes per haver lo castell de Perpinya e altres de aquexa terra e encare de les rahons e excusacions dels castellans en no voler fer ço quels es stat dit e com per la dita raho vosaltres haveu feta certa provisio de gent qui guarda lo castell

no puixe esser soccorregut de que havem hagut gran plaer. E per ço conformants nos ab vostra intencio e voluntat vos trametem CC homens per al present. Veritat es que apres les dites coses havem alguns ayres que attes les crides ab les quals los Senyor Rey e Reyna son haguts e reputats com enemichs no eren publicades les hores que lo dit Matheu dez Soler parti força ara haurien alguna disposicio les fahenes dels dits castells lo que molt nos plauria ans de venir en altres procehiments per ço a major descarrech nostre e de áquest Principat e vostre havem delliberat fer vos la present pregants e encarregants vos de continent vullau comunicar en la pus segura manera que a vosaltres sera vist ab mossen Karles Dolins qui poria allegar ignorancia de les dites crides notificant li aquelles e si vist vos sera ab notari per manera que totes scusacions sien foragitades. E si ell e altres castellans ab los quals aximateix poreu comunicar volran metre los castells en poder de aquexa vila en nom del Principat serem molt contents on no certificau nos ne de continent car pus suficient raho daqui avant nols acompanya ne pot acompanyar indubitadament per nosaltres sera procehit a publicar los per enemichs de la cosa pubtica e altres coses per indempnitat de tots. Per aquesta empero ne coses en ella contengudes no entenem dege esser sobresegut en la exequcio de les coses per vosaltres delliberades e començades per haver lo dit castell de aqueixa vila e altres de aqueixa terra. E sie la Sancta Trinitat proteccio vostra. Dada en Barchinona a XXIII de juny

del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e llur concell representants lo Principat de Cathlunya a vostra honor aparellats.

Al honorable lo capita de la vila de Hostalrich.

Honorable senyer. Vostra letra havem rebuda ab la qual nos avisau que los jurats daquexa vila han hagut per agradable lo carrech queus havem dat de usar de jurisdiccio de que havem gran plaer car totes coses volrien aqui se fessen ab contentacio llur pus be ho merexen. Quant es al fet del castell de Monsoriu per al present no li cal entendre per certs respectes del home appellat Anthoni Orte per vos pres volem li façau degut proces e sie feta dell justicia aqui a concell de algun bon home de sciencia ab intelligencia dels dits jurats per que vegen e sapien com procehireu degudament. E sia Jhesus ab tots. Dada en Barchinona à XXIII de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e llur concell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Al honorable lo senyer En Miquel Vives defenedor dels drets de les generalitats de Cathalunya.

Honorable senyer. Per moltes vies som certificats que los passadors polvora e altres coses per nosaltres trameses a obs del exercit no son stades axi utilment

administrades com deguera ans una gran part delles han fetes mala via no servints al que ere necessari lo que molt nos desplau car altrament fahien tractar e no hi som tant per lo gran cost com per la falta que als millors ops pogueren fer. E per quant les dites coses son mes a carrech vostre que de altri vos dehim e manam daci avant en aquelles e altres presteu altre cura e diligencia que fins aci haveu. Dada en Barchinona a XXIII de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e llur concell representants lo Principat de Cathalunya.

Als molt honorables e de gran saviesa senyors lo capitol de Terragona.

Molt honorable e de gran saviesa senyors. Per quant per part vostra es fet algun clamor que les crides en nom nostre com a representants aquest Principat publicades en aqueixa ciutat e cam serien en algun prejudici e derogacio de la jurisdiccio de aquexa sglesia ab aquesta vos significam e fem certs que nostra voluntat ne intencio no son stades prejudicar la dita jurisdiccio mas per causa de les faenes concorrents qui uncha foren vistes en aquest Principat axi ha covengut ferse no ab animo ne intencio com dit es de prejudicar minuir o enervar la dita jurisdiccio en forma alguna e axi vos ne fem certs ab la present. E sia la Sancta Trinitat proteccio vostra. Dada en Barchinona a XXIII de juny del any Mil CCCCLXII. —M. de Mon-

suar dega de Leyda. — Los diputats del General e llur concell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Als molt honorables e savis senyors los consellers de la ciutat de Manresa.

Molt honorables e savis senyors. Per certs bons respectes vos pregam e encarregam trametau de continent a nosaltres la mula que fou presa en aquexa vila al cavallariç del Senyor Primogenit. E sia Jhesus ab tots. Dada en Barchinona a XXIII de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los deputats del general e llur concell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Al molt honorable mossen lo veguer de la vila de Berga.

Molt honorable mossen. Ab gran clamor son a nosaltres recorreguts los homens e poblats en la vila e terme de Casserres ab certs privilegis dients per vigor de aquells en cars de guerra e de necessitat han concessio de recullir en lo castell de Sent Pol e no en altres castells ne fortaleses llurs persones e bens e de recullirse en lo dit castell son en posesio e axi ho han acustumat e praticat oferintse de la dita consuetud e pratica dar informacio. E encara mes conquerint que per los homens e habitadors de la vila de

Berga als habitants e poblats en la dita vila e terme de Casserres serien stades fetes algunes opressions injuries e mals tractaments apresonaut aquells e prenent llurs bens e portant los a la dita vila de Berga a fi e afecte ques reculguen en la fortalesa de la dita vila de Berga. E per quant de les dites coses se porien subseguir alguns perills e inconvenients lo que la concorrencia del temps no comporta vos pregam dehim e exortam que de continent relexen e relexar fassan les persones bestiars e altres bens dels dits habitants en la dita vila e terme de Casserres e que liberament sen puixen tornar en llurs cases no fahent ne permatent esser los fet prejuhi algu ni mal tractament. E per alguna instaucia dels homens de Berga no fessen lo contrari com la intencio nostra sie aquesta fins a tant sie rebuda la informacio necessaria e fins que per nosaltres per observancia del privilegis e libertats de quiscuna de les dites universitats sie pensat e delliberat lo que sera fahedor e guardau vos de fer lo contrari e que los dits querelants no hajan occorrer altra vegada a nosaltres per la dita causa. Dada en Barchinona a XXIII de juny del any Mil CCCCLXII.—M. de Monsuar dega de Leyda. —Los diputats del General e llur concell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

FIN DEL TOMO VIGÉSIMO DE LA COLECCION, SÉPTIMO DEL LEVANTAMIENTO Y GUERRA DE CATALUÑA EN TIEMPO DE DON JUAN SEGUNDO.

COLECCION

DE

DOCUMENTOS INÉDITOS DEL ARCHIVO GENERAL

DE LA

CORONA DE ARAGON,

PUBLICADA DE REAL ÓRDEN

POR

SU ARCHIVERO,

D. Manuel de Bofarull y de Sartorio.

Tomo XXI.

BARCELONA:

EN LA IMPRENTA DEL ARCHIVO.

1861.

COLECCION

DE

DOCUMENTOS INÉDITOS DEL ARCHIVO GENERAL

DE LA

CORONA DE ARAGON,

PUBLICADA DE REAL ÓRDEN

POR

SU ARCHIVERO

D. Manuel de Bofarull y de Sartorio.

TOMO XXI.

LEVANTAMIENTO

Y

GUERRA DE CATALUÑA

en tiempo de don Juan II.

DOCUMENTOS RELATIVOS Á AQUELLOS SUCESOS,

PUBLICADOS DE REAL ÓRDEN

POR

D. MANUEL DE BOFARULL Y DE SARTORIO,

Archivero de la Corona de Aragon.

Tomo VIII.

BARCELONA.

EN LA IMPRENTA DEL ARCHIVO.

—

1861.

DP
124
C69
v.21

Dunning
Sieso Pedro
5.19.54
86628

AÑO 1462.

24 DE JUNIO.

Los señores Diputados recibiéron, en este dia, las siguientes cartas.

Als molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors los diputats del General e concell del Principat de Cathalunya.

Molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors. Per los pahers de la vila de Cervera som molt congoxats ab ses letres. Nosaltres en persona anem dins de la dita vila de Cervera ab nostres robes e vitualles per fornir e stablir la dita vila de Cervera la qual cosa per neguna via nons apar esser justa ne rahonable per moltes rahons signantment com aquesta vila e castell sie en poblacio de docents fochs e lo castell molt fort e sien molt envejats per los enemichs. E siam certs treballen si per neguna via ells se porien recullir açi car farien massa dan a tota aquesta patria hoc encara los de Cervera non serien scapols. E si be

volien atendre al dan e vergonya que per llur demanda se porie seguir en aquest Principat de Cathalunya certament sen callarien per les quals coses es forçat recorrer a vosaltres qui sou la font e govern del dit Principat se poria seguir trahent gent daquesta vila hoc encara dels circumvehins de aquella les quals son necessaries a la custodia e guarda de la dita vila e castell los quals continuament entre nit e die son guardats per quoranta homens o mes. Siam relevats per vosaltres de la demanda e inquietacio e vexacio a nosaltres donada per los dits pahers de Cervera car com dit havem si nosaltres trahem neguna gent de açi no manchara qui treballara en metre si. Ans encara vos suplicam que si cars sera que soccors hajam master vos placia donar orde de quina part lo haurem ne a qui recorrerem. E no mes senyors sino que Deu Omnipotent sie custodia dels tots. E quens manen lo que plasent vos sie. En Sanahuge a XXIII de juny any de la nativitat de nostre senyor Mil CCCCLXII.

Senyors per quant en lo principi molts de aquesta vila son anats en lo exercit de Gerona a pendre sou vos supplicam vullau attendre a tot. E no sie dada causa de perdicio en aquesta vila e a tots sos circumvehins. — Senyors los quis comanen en gracia vostra los consols e universitat de la vila de Sanahuja.

Als molt reverends magnifichs honorables e de gran providencia senyors los diputats del General e concell llur representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends magnifichs honorables e de gran providencia senyors. Ara en los prop passats dies per virtut de una letra vostra per qui daço vostres reverencies me scrivien fiu dir a mossen Muntanyans e a altres si volien de la força vella exir. E com a vostres reverencies he scrit degu non volgue exir. Apres encara me rescrivis que si exir ne volien loaven fos donat loch a llur exir. E axi vostre scriure considerat e encara perque vehia aço esser benifici del Principat pregat ab molta instancia per la vescomtessa de Rocaberti per mossen Roger Alamany e per letres he donat loch fos dit al vescomte Devol a mossen Muntanyans En Garriga fill de mossen Alamany e encara a mossen Jammar si volien exir e axi per dos dies arreu la dita vescomtessa mossen Roger Alamany e alguns altres han parlat ab los sobre dits e comunicat ab ells stesament e encara pregat be stretament quen volguessen exir presents algunes persones per mi deputades. E segons veig no han voluntat de exirne sino fer tot llur sforç en ofendrens eus ho volgut notificar per quen vejau ma intencio e delliberarne lo queus sera plasent. Jo continuament treball en lo que veig esser necessari per haver aquesta força e tinch alguns maneigs e tractes per haver aquella. He speranca en Deus Omnipotent hi descobrira algun forat per on entrarem. Nos pert hora ni punt que no si faça lo degut. Placieus pero molt prest tremetre les coses del memorial de mossen Matheu dez Soler que les he de gran necessari e hon força no servesquen que Deus volgues aço fos ja fet axi com jo de nit e de die tre-

ball ab tractes se pogues haver veent esser cosa dificil per poder darmes poderse haver pero es molt e molt necessari com dit he vinguen prestament. Jo en aquest entretant que les dites coses a venir tarden no stich en oçi ans treball continuament a fer la honor del Principat e mia e la haguera ja feta mas no gos ne puc fiar de persona al mon daquesta ciutat que tant no fas no puch fer alguns lavors maneig e tractes que tinch secretament pur jo faç lo degut e per tal manera vosaltres sereu de mi be servits. Placieus sie be guardat. Naltarriba car sent açi algunes coses per ell fetes e tractades de que quant temps haure fare informacio pendre e trametrelus per que vejau sos bons tractes e les penes que merexara e no mes per ara. Tingueus la Sanctissima Trinitat en continua proteccio sua. Dada en Gerona a XXIII de juny del any Mil CCCCLXII. — A la ordinacio de vosaltres senyors prest lo cointe de Pallas capita general del exercit del Principat de Cathalunya.

Als molt reverends magnifichs e honorables senyors los diputats del Principat de Cathalunya.

Molt reverends magnifichs e honorables senyors. Notificam a vostres reverencies creem sapien la mala jornada la qual ir que ere dilluns se segui en aquesta vila com per letra vos ne hajam scrit siam certs que dit dia ses seguit un gran insult en la vila de Cervera lo qual mogueren certes gents asoldades que eren dins la dita vila de Cervera contra los jueus que

creem que si la vila nou hagues defes ab gran sforç que tots los dits juheus hagueren morts pero es cert senyors quels han robats e alguns nafrats. Axi senyors si per los asoldedats per vosaltres havem esser axi tractats no qual en aquells sino quels tanquem les portes si donchs per vostres reverencies degudament e prest noy es provehit. E com senyors açi en aquesta vila haja molts juheus los quals vuy stiguen molt spantats e aterrats havent gran temerasitat que aquells homens que son tramesos açi en guarda de aquesta vila no façen dells atretal o mes avant nos son venguts ab gran gray hi spantament pregant nos que volguessem prestament provehir que los homens de aquesta vila stiguessen cortesos en llurs parlars. Com los havem hoit dir que fos fet dells axi com los de Cervera e hoides dites paraules ne stiguem molt agreviats e provehim en dirho als capitans de aquellas ditas gents que de continent ells hi volguessen fer tal provisio en aquells tals que daquiavant no haguessen sabor de dir mal ni injuries tals als dits juheus. E axi per los dits capitans nos fonch ofert hi feren la deguda provisio. Perque senyors no es de merevellar si volem mantenir los dits juheus com ells se sien e son despesos ab molta voluntat de reforçar los murs de aquesta vila aquella part que nosaltres havem volgut hi esser un cor e un voler ab tota la universitat armantse hi stant nit e dia en guarda dels portals e murs axi com nosaltres mateixs e subvenir aquesta vila de forments e totes altres vitualles les quals aquesta vila ha necessaries de llur poder e aquells entenen e volen morir e

viure per defencio del dit Principat ab nosaltres no apartanse neguns dells en lo qui aquesta universitat ha mester. E per aquexa raho senyors tota la universitat los ha una grandissima afeccio e voluntat faent certes vostres reverencies que per ells aquesta universitat morrie. Car no seria justa cosa que aquells qui fan be de llur poder a la dita universitat lexassem mal tractar en neguna manera per negunes gents los quals stan vuy en conservacio de la cosa publica. E per tant senyors que aquesta vila no vingue en total destruccio ni avalot per los dits juheus als quals no entenem en neguna manera fallir ells fahent lo degut ab molta afeccio vos suplicam queus sia plasent al mes prest que poreu scriure als capitans e conestables que son açi o sich speren venir que en neguna manera no gosen ne presumesquen fer ni fer fer negun dan hi injuria axi en persones com en bens dels dits juheus ab aquelles penes e cominacions que per vostres reverencies sera vist faedor si desijau senyors la conservacio e augmentacio de aquesta universitat e del Principat de Cathalunya. Car fallint la ajuda e subvencio que los dits juheus fan en aquesta vila romanem tots perduts e destruits. Attenent senyors que hic haja alguns juheus poderosos e aquells ab molta afeccio en la necessitat volen despendre suplicant a vostres grans reverencies si a vosaltres sera plasent fernos resposta de vostra intencio e voluntat per lo portador de la present. Per tant que los pensaments dels dits juheus stiguen en part reposats. E sie la Sancta Trinitat en guarda e proteccio de vostres reverencies — De Tar-

rega a XXII de juny del any Mil.CCCCLXII. —Senyors molt reverends magnifichs e honorables los qui en gracia vostra molt se recomanen pahers e prohomens de la vila de Tarraga.

Als molt honorables senyors los consols e prohomens de la vila de Sanahuja.

Honorables senyors. Be creem vostres saviesas no ignoren com lo Rey ab certa gent de armes axi de peu com de cavall es entrat en Cathalunya contra forma de la capitulacio per ell atorgada e jurada cominant de damnificar los cathalans e dar aquells e llurs bens a sacco mano e de bona guerra, e encara consta per fama publica lo dit Rey haver alienat o empenyorat al Rey de França los comdats de Rossello e de Cerdanya qui son units e agregats al dit Principat e vuy en dia es a la ciutat de Balaguer per la conclusio e exequcio a les coses dessus dites e dar compliment a son mal proposit, en gran ofensa de nostre Senyor Deu dan e destruccio del reyal patrimoni e de tota la cosa publica, com les dites coses sien contra libertats e altres leys del dit Principat e contra tota humanitat e pietat e en derogacio de la fidelitat e altres coses que Rey es tengut a sos vassalls e subdits ans encara contra tota justicia e equitat e leys divines e humanes. Per tant los reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors de diputats del General e concell de aquell representants lo dit Principat ab intervencio de la insigne ciutat de Barchinona per

conservacio del reyal patrimoni e indemnitat del Principat e de la cosa publica persones e bens de aquell per obviar a tanta severitat han fet publicar ab crida publica per los lochs acustumats de aquesta vila lo dit Rey e tots los qui en sa companyia son e seran sien haguts tractats e reputats com a enemichs de la cosa publica del dit Principat per tant com sie necessari prepararse a tota defensio e obviar al dit Rey e a ses companyes sots virtut de la feeltat e naturalesa que sots tenguts del reyal patrimoni e la cosa publica al tenor de les presents vos requerim pregam e exortam que dins dos dies primers vinents vosaltres e vostres bens o los mes que poreu vingats en aquesta vila qui es cap de la vegueria per fornir e stablir aquella en forma e manera que pugue esser resistit virilment e poderosa al Rey e a ses gents com axi de justicia hi siats tenguts. En altra manera si lo contrari per vosaltres ere fet sie reputat a vostre carrech e renitencia e sia provehit segons per dret e justicia sera trobat esser faedor. E sia la Sancta Trinitat guarda vostra. De Cervera à XXII de juny del any Mil CCCC sexanta dos. — A vostra honor aparellats los pahers de la vila de Cervera.

Als molt reverends egregis magnifichs mossenyors los diputats del Principat e novena de les banderes de Barchinona.

Mossenyors. Sus ará he rebut vostres letres tinch molt gran plaer com haveu previst lo perill de anar

de Leyda ab D homens em tinch par ben exit del pensament que jo havia segons en la letra que darrerament vos he feta com concorde ab les vostres savies delliberacions. De aqui avant mossenyors perseverant quant es en aquest cap en lo que ja he scrit torn a reiterar la materia notificant vos com es gran master e de molta necessitat vagen a Leyda almenys mil homens e aço de continent la bandera sie açi o a Tarrega e porem fer cami de les Garrigues seguramente sens perill e cami algun tant pus larch pero segur de roçins e dich vos tal nombre per dos sguards la hu per anar mes segur com dit es laltre perque essent en dita ciutat ultra la gran calor e confort quey daran faran gran obratge per dues vies la una riu amunt per les ortes e siquies fins a les portes de Balaguer deça o della lo riu laltra per tenir los pitjat lo pas de Afarras que sequia amunt al segur hom hi pot anar si axi determenareu. Vos certifich es bona guerreria segura car lo restant seria tot metres en risch e no fer negun fruyt pux mon concepte vos he dit no resta sino obeir lo quem maneu fins a la mort. Del fet den Pere Mola una ora es un any que trameten algun algutzir secretament al castell de Artesa car secretament e segura lo sen pot portar. Daqui avant provehiuhi car jo hi he fe e fas ço que puch. Del fet de la presa del bestiar vos certifich com lo conestable quil te es tan gran ladre de cor e de fet que diumen una e fan altra. Es mester en tot cars trametau un home de recapte quil port alla hon volreu car per la mia fe jo nom veig nim oig. Tant tinch que fer e may

fas altre sino scriure e tribular de les altres coses dites o scrites e suplicades axi en letres comunes com particulars. Vos haure a gracia si don orde certificant vos de tot cert com lo millor de ma casa e heretatge ere en Arago am ho levat tot lo Rey. No dich mes si. mo quem manen vostres reverencies ço que plasent los sie. De Cervera a XXIII de juny.

Desque so açi he molt continuat lescriure per tots aquests lochs reyals e signantment de barons confortant los e induint los a la bona part los quals tenen bona opinio tots los pobles e si cuytan de trametrey per los lochs e viles hun home propri per confortar. Fara gran fruyt. Hoc mes avant tots los vassalls de aquells que son ab los enemichs tots se daran a la terra e facilment poreu haver los homenatges e posar armes de general a tots deu fer prest ans que no stablesquen los castells. Los que son ab lo Rey son ultra lochs magnats que man dit haveu publicat per enemichs hi son lo baro de la Lacuna don Felip de Castre menor que te Guimera en Cathaluuya don Felip de Castre de Miral-Camp aquest va un poch embaraçat e mes don Matheu de Moncada don Johan de Luna e sa mare dona Angelina que tenen lo marquesat tres lochs e embaxadors de Savella En Johan e Françi de Mombuy mossen Johan Ferrer de Tarraga Johan de Vilafrancha etc. —Mossenyors del qui es prest a tota vostra ordinacio Johan Agullo (*lo traydor*).

Als molt reverents magnifichs honorables e de gran

providencia senyors los diputats del General e concell llur representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends magnifichs honorables e de gran providencia senyors. Ir rebi per En Françoy Manti de vostres reverencies una letra sobre lo foradar de la muralla vella en que he pres plor singular. De la hora quem dona la letra fins ara nol he vist. Apres quel haja hoit e informat per altres daço que dira si trobare esser axi ab veritat se executara encontinent. Ir rebi una letra del procurador del castell de Santa Pau quem avisa En Verstallat ses ajustat ab CC homens volen fer tot lur sforç en venir soccorrer la Reyna pero crech yo que a tal proposit han poch pensat a la resistencia quels sera feta si la venguda emprenen. Placiaus senyors fer spatxar les coses que per hun memorial de mossen Matheu dez Soler deman car la triga es de la faena gran dan. E tingaus la Trinitat Sanctissima en continua proteccio vostra. De Gerona a XXIII de juny del any Mil CCCC sexanta dos. —A la ordinacio de vosaltres senyors tot prest lo comte de Pallas capita general del exercit del Principat de Cathalunya.

El mismo dia, los señores Diputados y Consejo mandaron expedir las siguientes cartas.

Al molt noble e magnifich baro don Hugo de Car-

dona capita de la gent de peu del Principat de Cathalunya en les parts Durgell.

Molt noble e magnifich baro. Gran clamor nos es fet per los pahers e prohomens de la vila de Tarrega que les gents del exercit cominen damnificar en persones e bens los juheus de la dita vila é ara mes despuys que lo fet de la dita vila e lo barreig dels juheus de Cervera si ès seguit. E com aço sia cosa la qual per via alguna tollerar nos no poriem. Per ço vos pregam e encarregam que reebuda la present al mes prost poreu visiteu la dita vila de Tarrega e desenganeu les dites gents del exercit que si dan algu faran als dits jueus en persones e bens seran per vos castigats sens merce. Placiaus manejar ho en manera que los dits pahers juheus ne altres no hajen causa de querelar. E si per alguns lo contrari era fet ço que Deu no vulla executau aquells en manera que a ells sia castich e a altres exemple. E tingaus Jhesus en sa proteccio. Dada en Barchinona a XXIIII de juny del any Mil CCCCLXII. — Bernard Çaportella. — Los diputats e concell etc.

Als molt honorables e savis senyors los pahers de la vila de Tarrega.

Molt honorables e savis senyors. Nous poriem dir ab quant enug prenem lo cas seguit en aqueixa vila segons jaus havem scrit e encara lo barreig dels juheus de Cervera e sentir ara per vostra letra lo dia present reebuda que alguns del exercit qui en aquexa

vila son cominen damnejar en persones e bens los juheus de aqueixa vila. Havem a molta molestia les dites gents vullen fer res qui succeis a dan dels dits juheus ne de altres persones ne en enug vostre. E per ço scrivim al noble don Hugo de Cardona qui ha principal carrech de la dita gent vaja aqui decontinent els desengan e si mester sera execute los malfactors per forma que a ells sia castich e a altres eximpli. No resmenys scrivim als caps de cinquantenes conestables e altres ques guarden fer lo contrari per quant tenen cara la vida. Creem ells faran lo degut. E com no ho fessen ja es provehit a castigar los com dit es. De tot vos avisam per vostre plaer faents vos certs que nostra voluntat es no fallir a res que sia util e conservacio de vosaltres e de aqueixa universitat. Continuament vos pregam vullau star attents en la custodia vostra e de aquella. E sia Jhesus proteccio vostra. — Dada en Barchinona a XXIIII de juny del any Mil CCCCLXII. —Manuel de Monsuar dega de Leyda.— Los diputats e concell etc.

Als honorables los consols e prohomens del loch de Perameya.

Honorables senyors. Pochs dies ha vos havem scrit per En Johan Soldevila de Salas significant vos la gran contentacio qne de vosaltres havem per quant com a virtuosos cathalans stau e perseverau en tot lo que es conservacio del Principat e de les libertats e cosa publica de aquell e encara la voluntat que tenim en la

defensio vostra e de tots. E per ço com vosaltres haveu algun redubte de les gents ques diu voler entrar de les parts de França encara vos tornam avisar que una gran part de la gent del exercit de aquest Principat es en Urgell e la bandera de aquesta ciutat ab gran sforç fa aquella via la qual gent subvindra lla on sera necessari. Si mester sera adonchs poreu alli recorrer axi com recorrerieu per nosaltres. E sia Jhesus proteccio vostra. Dada en Barchinona a XXIIII de juny del any Mil CCCCLXII. — M. de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats e concell etc.

25 DE JUNIO.

En este dia, recibieron los señores Diputados y Consejo las cartas que se hallan á continuacion.

Als molt reverends magnifichs e honorables senyors los senyors deputats e concell lur representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends magnifichs e honorables senyors. Poch ha que per un correu havem reebuda una letra vostra per la qual som avisats dels avisos haveu hauts de la entrada del Senyor Rey lo qual es a Balsguer ab gent armada e encara daltres gents darmes les quals se preparen per entrar en aquest Principat ab voluntat de damnificar los poblats en aquell e per tant

nos incautau que ab diligencia entenam en preparar nos a la defensio e tuycio nostra e de aquest Principat e encara donem diligencia en replegar las vitualles e per semblant que tragam la bandera daquesta vila e façam mostra de la gent que tenim e del que haurem fet vos ne façam certs. A la qual vos responem havem hauda gran consolacio de la dita letra per quant som avisats que vostres reverencies e senyories ab summa diligencia continuament enteneu a la defensio conservacio tranquillitat e repos de aquest Principat e de la cosa publica de aquell e ab la bandera daquesta ciutat e per altres vies provehiu a la indemnitat dels poblats en aquest Principat. E speram que ab la ajuda de nostre Senyor Deu e intercessio dels patrons en vostra letra mencionats e mija de la vostra sollicitud e industria aquest Principat sera preservat de molts mals e dans que per molts li son cominats. Del stament nostre e de aquesta vila vos avisam que de un mes e mig en ça continuament obram e reforçam los murs e altres forçes daquesta vila. E per lo present som ja en tal disposicio quens entenem be a defensar de tots qui noure o damnificar nos volran e per semblant nos preparam en haver armes e altres artellaries necessaries e utils a nostra defensio e de aquesta vila e dema si plaura a Deu que sera diumenge traurem la bandera e per semblant farem la mostra de tota aquella gent que si trobara e del que haurem fet per nostres letres vos ne farem certs. Trametem aqui lo portador de la present per avisar vostres magnificencies de les coses quins occorren de les

quals havem avisos e sentiments ço es que en aquestes montanyes son molts pagesos de la companyia de aquells qui eren ab En Verntallát e van per aquestes montanyes e boschs a flotes alli deu alli XV e XX e a vegades mes. E si troban algu lo se aturen e volen saber qui es e de quala part es ço es si es de la part del Senyor Rey o de la terra e segons qui es sil tracten e creuse fermament que si aquells tals per ells trobats responien que fossen de la part de la terra los maltractarien e damnificarien. Axi com dimecres prop passat partint daci un habitant daquesta vila a qui dien Rafael Folcra lo qual poch ha ha parada botiga aqui e anant sen en aqueixa ciutat ab quatre macips que ab si portava dubtant se dels dits pagesos com fou prop de les Codines de Sora ço es al bosch de Gravalosa li exiren XII pagesos dels damunts dits armats de quatre pavesos e vuyt ballestes e cuyraces e meterense aquells al mig demanant al dit Rafael ab molta instancia de on era e qui era lo qual respos que era de aquesta vila de Sent Joan e sol per dir que era de aquesta vila de Sent Joan li respongueren que tal lo havien mester per quant labat e los poblats en aquesta vila eren de part de la terra e contra lo Senyor Rey segons ells dehien. E per aquesta sola causa li levaren un roci que portava com no fos en loch de poder fugir ans anava lavos a peu per causa del mal cami. E mes desarmaren a ell e los quatre qui ab ell anaven menaçant los quels volian degollar afermants los dits pagesos que lo dit Rafael Folcra era parent del dit abbat dients que per axo los volien degollar e per

que nol conegueren nol strengueren mes sino que li digueren quels seguis e lo dit Rafael Folcra dix los era cansat e que volia un poch primer beure e axi los pagesos se meteren primers e ell resta algun poch darrere ells e per aquesta via lo dit Rafael Folcra e un altre dels seus hagueren modo de fugirse dells e axi scaparen sens lo roci e desarmats per lur bona sort. Apres ab los altres tres que sen portaven saberen que lo dit Rafael Folcra era nebot del dit abbat e axi ells foren molt mal contents com nou havien sabut e dehien que realment lo hagueren degollat. E axi senyors aquesta montanya es ja plena de aquestos pagesos quis tornen ladres e trencadors de camins e speram que de dia en dia augmentara com facilment per aquestes montanyes e boschs hajen prou modo de aturar si donchs degudament e prest no si proveeix e ja negu de aquesta vila no gosa exir molt de fora. E mes som avisats que En Verntallat air devia esser a Olot menaçant als de Olot que dintre la vila los devia penjar un home pero no loy ha penjat fins aci e molts de la vila de Olot stan ab congoixa per que los cove fer tot ço que los dits pagesos volen jatsia molts dells ne sien mal contents. E mes havem sentit que lo dit Verntallat e En Jacme Ferrer per mija den Antoni de Vilardevo lo qual ha moltes noticies e amicicies e parents en la vila de Ripoll en los dies passats han treballat e treballen ab molts de la dita vila de Ripoll que ells hajen a lur ma la dita vila e que aqui se facen forts e aço tempten per quant segons se diu e per molts se creu en la dita vila serien alguns qui

no zelarien o no haurien a la terra aquella voluntat que pertany. Aço pero diem no detrahent a algu mas axi com se diu. E per aço a fer executar los dits Verntallat e Jacme Ferrer son entrats dins la dita vila de Ripoll desfreçats o aldemenys a les portes. Aço senyors vos intimam per quant creem es expedient que vostres reverencies ho sapien car si Ripoll era pres per aquesta gent no seria poch dan del Principat especialment de les montanyes. Es stat pensat per alguns de aquesta vila si seria util que fos donat carrech a alguns volguessen fer spies per saber e sentir certament on son los dits Verntallat e Jacme Ferrer e mes quant ho sabessen haguessen modo de poderlos pendre e haver en lur ma. Avisants vos que molts de aquesta vila hi han bonissima voluntat en aquesta materia e de bon grat se dispondrien en executar les coses damunt dites solament haguessen algun poch de refrescament per la despesa e per pagar les spies que a nostre semblant seria molt poch attes se creu se faria ab CL florins poch mes o menys. Tot aço diem movent ho car la voluntat nos hi empeny. La determinacio resta a vostres reverencies magnificencies e providencies. En la custodia de les quals sia la Sancta Trinitat. Dada en la vilá de Sant Joan de les Abbadesses a XVIIII de juny del any de la nativitat de nostre Senyor Mil CCCCLXII. — A vostra ordinacio e manament prests labbat e prohomens de la vila de Sent Johan de les Abbadesses.

Als molt reverends egregis nobles magnifichs e molt savis senyors los deputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverends egregis nobles magnifichs e molt savis senyors. Per com lo temps es tal que es necessari scriure de totes coses que occorren certificam vostres reverencies com lo dia present havem haut avis per letra feta per home qui de aço te carrech del loch de la Cenia com un nebot del mestre de Muntesa es vengut a Sent Matheu de les parts de Balaguer lo qual fa gran ampre en regne de Valencia per fer ajust de gent axi per mar com per terra los quals deuen venir a Paniscola e ab les galeres de Scarinxo e altres deuen entrar en Cathalunya per fer dan alla on poran. La letra del qual avis vos remetem certificants vos mes com per semblant pochs dies ha passats havem haut avis la via del camp de Tarragona com lo dit Scarinxo ab cinch galeres e ab les galeres de mossen Requesens e altres que seran XIII fustes e dues naus devien venir al nostre cap per entrar en lo riu e barrejar aquesta ciutat e encara que lo dit Scarinxo sperabe que aqueixa ciutat lanças en laygua algunes fustes o galeres e que hi iria per portarsen aquelles e que lo dit Scarinxo sen tenia sobre aquestes coses ab lo Rey. De les quals coses per altra havem scrit al honorable micer Pere Çavertes sindich de aquesta ciutat per lo qual creem vos seran stades notificades per la qual

raho es molt necessari per la custodia e conservacio daquesta ciutat que per vosaltres mossenyors sien tramesos aci CC o CCC homens e axi vos ne suplicam per que siam preservats de tot dau e inconvenient e aço molt prest com sia gran perill en la triga. E no es tanta la ajuda queus demanam que no si puixa ben suplir car si alre sera lo que a Deu no placia que aquesta ciutat fos presa per los enemichs dubtam nos que Cathalunya la cobras e seria no solament dan de nosaltres mas de tot lo Principat. Per queus tornam a supplicar hi vullau provehir sens altra dilacio. Mes som avisats que lo comte Doliva air o vuy devia partir de regne de Valencia per anar a Balaguer a fer valença al Senyor Rey ab cinquanta rocins o sexanta e que don Luis Cornell fahia preparatori axi mateix de XXXX o cinquanta rocins per anarhi molt prest. Mes vos certificam com en aquesta ciutat ha poques armes e les gents quey son desarmades no sen poden proveir de aqueixa ciutat ne de altres parts de Cathalunya per lo gran mester que cascuns les han e per lo gran dret dels novells imposts alguns no gosaven ferne venir de les parts de Valencia o de Arago e lo concell de aquesta ciutat attesses les dites coses e la necessitat dessus dita ha fet que tot hom puxa portar e metre armes de Valencia e de Arago e ha ofert que fara que no pagaran per la entrada de aquelles sino lo dret acustumat e que era ans de les dites noves ordinacions. Perque mossenyors vos suplicam vullau scriure als cullidors e plegadors de les generalitats que per causa de la dita necessitat durant los fets oc-

corrents de les armes ques portaran es metran dels regnes de Arago e de Valencia no exegesquen ne facen pagar sino lo dit dret acustumat que era ans de les dites noves ordinacions com tingam molta gent desarmada e aço sia molt necessari per defensio de aquesta ciutat per causa dels dits fets. Suplicants vos que de aço vullau prestament scriure als dits cullidors axi com vos havem scrit e suplicat. E altres coses mossenyors no ocorren al present sino que la Sancta Trinitat sia continuament en custodia e proteccio vostra. Scrita en Tortosa a XXIII de juny del any Mil CCCCLXII.

Mes mossenyors vos certificam com apres feta la present havem haut avis que la terra del Spital e los castells de Miravet e de Azco son en punt de perdres los quals perduts Tortosa sta en aquell punt mateix e aço per falta de la vostra provisio que fins aci se mostra solament haver curat dels afers de aqueixa ciutat e dels circumvehins de aquella posant en oblit aquesta ciutat e altres semblants e axi ses mostrat en lo fet de Balaguer al qual si proveit si hagues ab temps no fora en lo punt que es attes que de lonch temps abans ne ereu avisats. E axius pendra de Leyda Tarragona e Tortosa mirant vos lo mal dels altres als quals haveu portats fins al spenador car sabem que fa ajust de fustes segons dessus es dit e de gent en lo Maestrat. E la terra del Spital en punt de perdres pensau com stara Tortosa qui sta solitaria e en frontera sens negun soccorriment. Per queus supplicam vullau en les dites coses prestament proveir no

havem pero no certa que sobre Leyda seria lo Rey ab Mil e CC rocins. Lo portador de la present parteix de açi a les vuyt hores de mati ha esser aqui divendres de mati a les sis hores. Donauli quatre florins. — A tota ordinacio de vostres reverencies apparellats los procuradors de Tortosa.

El mismo dia, los señores Diputados y Consejo mandaron expedir las siguientes cartas.

Als molt magnifichs honorables e de gran providencia senyors jurats e concell general de la ciutat de Valencia.

Molt magnifichs honorables e de gran providencia senyors. Recordens ab nostra letra de XXVIII de maig prop passat haver amplament certificades vostres magnificencies de totes les coses essencials en aquest Principat fins a la hora subseguides per los negocis concorrents. Fora stat a nosaltres molt plaer haver cobrada alguna resposta. La causa de la present es per quant alguns mercaders e altres persones de aqueixa ciutat de Çaragoça e regne Darâgo segons per part lur nos es stat referit dubten trametre en aquest Principat lurs havers robes mercaderies e altres coses causants en si redubte nols sien occupats e occupades de la qual cosa havem alguna admiracio per quant jatsia impellits per causes justissimes sia stat publicat en lo dit Principat lo Senyor Rey e los qui ab ell

son e seran contra aquell sien reputats e tractats com enemichs de la cosa publica. No per ço es ne sera intencio nostra alterar aquella bona amor comerci cocomunio e fraternal comunicacio que sempre son stades entre los poblats en aqueix regne e aquest Principat los quals son units e inseparablament coadunats e agregats ans a la conservacio de tots desijam sia ab gran perseverança del acustumat entes. Per manifestar vos adonchs nostra voluntat e firmissimo proposit e per procurar tota direccio a la negociacio mercantivol fem la present a efecte vosaltres qui sou principals regidors de aquexa ciutat puixau dir e notificar a tots mercaders o altres persones de aquella e del dit regne ells liberament poder trametre e negociar lurs havers mercaderies e coses en aquest Principat segons han tota hora acustumat car nosaltres fem certs vostres magnificencies e a ells que per causa de les conturbacions qui son en lo dit Principat nols sera feta en persones o bens novitat alguna ans seran tractats com solien. Pus empero los dits havers mercaderies e coses no sien de enemichs del dit Principat. Veritat es mossenyors que a oida nostra es pervengut alguns barons e altres del dit regne ma armada van ab los enemichs contra lo dit Principat ço que per los respectes dessus dits portam en molt enuig com tota via seria gran plaer e consolacio a aquest Principat e a nosaltres qui aquell representam no fossem compellits fer lo que no volriem vers aquells tals los quals fins aci per frares e germans havem tenguts e reputats e als quals convindra fer pertinent seguida.

De totes les coses dessus dites fem certes les magnificencies vostres per nostre descarrech e per retre lo deute a la obligacio general que tenim de conservar per nostre poder tots amor e fraternal comunicacio entre los regnicoles de aqueix regne e los poblats en lo dit Principat. Pregants e exhortants vostres magnificencies nou façau resposta. E sia la Sancta Trinitat protéccio de tots. Dada en Barchinona a XXV de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats e concell etc.

Als molt honorables e savis senyors los pahers de la ciutat de Leyda.

Molt honorables e savis senyors. Sab Deu la molta voluntat que havem en suplir a vostres desigs e a la indemnitat de aqueixa universitat. E per ço mostrants ho per efecte en los dies passats haviem scrit al honorable En Johan Agullo de continent anas aqui ab cincents homens del exercit. Apres los honorables pahers de Cervera nos feren certa consulta a la qual responguem que aquella no obstant la dita gent anas en tota manera sobrevenint empero lo cas de Tarrega nos fou scrit per los dits pahers e Joan Agullo que sens perill no porien anar e per ço nosaltres vos scrivim de tot e provehim que la dita gent nos mogues. Sentida empero per moltes vies la necessitat que es aqui havem delliberat en tota manera los dits cincents homens hi vagen. E per ço scrivim al dit Agullo ab nostra letra la qual vos trametem per que ab

major eficacia la nostra voluntat sia executada dients de continent per vosaltres sera ordenat vaja aqui ab la dita gent. Notificants vos adonchs les dites coses vos pregam encautam e encarregam com pus stretament podem en tota manera doneu orde que ab alguna gent daqueixa ciutat e per via e lochs segurs lo dit Johan Agullo ab los dits cincents homens vagen sens perill dels enemichs car ja veeu quant hi va no solament a la honor ans encara a la conservacio e indemnitat vostra e del dit Principat. Placiaus mirar e attendre per tot segons de vosaltres plenament confiam. E tingaus nostre Senyor Deu en sa proteccio. Dada en Barchinona a XXV de juny del any Mil CCCCLXII.— Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats e concell etc.

Als molt honorables e savis senyors los consols e concell de la Seu Durgell.

Molt honorables e savis senyors. Vostra letra de XXVIIII del corrent mes havem reebuda e oida la creença explicada per lo honorable micer Pere Bonjoch vos responem que una gran part del exercit del Principat es en Urgell per subvenir lla on sera necessari e per ço si necessitat occorrera aqui pora esser recorregut al dit exercit. Fins açi no es stat vist deure trametre soccors particular en alguna part car lo dit exercit sta per la conservacio de tots en camp. E es ver que nostra voluntat es socorrer e ajudar a aqueixa universitat com mester sia per nostre poder

e ja en los dies passats fem ab los creedors censalistes de aci que per aquest any no haguessen fer la luicio concordada perque la universitat sen puixa servir a les necessitats. Daqui avant es summa necessitat vosaltres useu de la virtut e animositat que haveu acusturnat e nous spanteu de res car nosaltres com dit es no entenem fallir a res que degut sia. E daço podeu star be confortats. E tingaus la Sancta Trinitat en sa proteccio. Dada en Barchinona a XXV de juny del any Mil CCCC sexanta dos. — M. de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats e concell etc.

Igual á la anterior, y con la direccion respectiva, se envió otra carta al cabildo de la Seo de Urgel.

Als molt honorables e savis senyors los pahers de la vila de Cervera.

Molt honorables e savis senyors. Per querelosa exposicio a nosaltres feta per los consols e universitat de Sanahuja havem entes vosaltres voler los compellir anar en persones e bens per fornir e stablir aqueixa vila demanants esser a aço provehit per quant ells no han tal cosa acustumada e tenen fort vila a la qual e al benefici del Principàt fallir no entenem. Nosaltres los rescrivim guarden lur vila e castell pero que si lo magnifich capita daquesta ciutat o vosaltres los haureu mester per les faenes ques han a fer en Urgell hi vullen anar ab la mes gent que poran dientlos

que per ço no deuen sperar sien demanats ans si deuen convidar pus se fa lo benefici de tots. Totes les dites coses vos manifestam per que de aquelles siau certs. Semblant querela havem de molts castells circumvehins vostres qui son forts es volen tenir. Placiaus fer dells ço que es dit dessus de Sanahuja. E sia Jhesus ab tots. Dada en Barchinona a XXV dies de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats e consell etc.

Als molt honorables e savis senyors los jurats e prohomens de la vila de Sent Matheu.

Molt honorables e savis senyors. Creem sabut haureu com aquest Principat per causes justissimes de les quals consta per proces et alias ha dat per enemich de la cosa publica lo reverend frare Luis Dezpuig mestre de Muntesa senyor vostre lo que a nosaltres es stat greu per quant desijavem ferli honors e plaers pero axi ha convengut e cove ferse per deute de justicia e per conservacio e indemnitat del dit Principat e de les libertats e cosa publica de aquell. Per aço empero no es intencio nostra alterar aquella bona amor commerci communio e fraternal comunicacio que sempre son stades e seran per nostre poder entre aquest Principat e aqueix regne del qual vosaltres sou frontera ans a la conservacio de tots desijam sia ab gran perseverança del acustumat entes. Notificants vos adonchs les dites coses vos pregam e exhortam vullau perseverar en la conservacio de la dita

bona amor commerci communio e fraternal comunicacio e no fer tots o part coses algunes qui directament o indirecta vinguen en ofensa dan o injuria del dit Principat o de les personcs e bens dels poblats en aquell car si lo contrari era fet ço que leugerament no creuriem vos fem certs per nostre descarrech que lo dit Principat ne hauria lo sentiment degut. Pregants vos per lo portador de aquesta nos façau clara resposta. E sia Jhesus proteccio de tots. Dada en Barchinona a XXV de juny del any Mil CCCC sexanta dos. — Manuel de Monsuar dega de Leyda.

La misma carta fué escrita, con la direccion respectiva, á los jurados de Trayguera, Benicarló, Cervera y Peñiscola.

Als molt honorables e savis senyors los procuradors de la ciutat de Tortosa.

Molt honorables e savis senyors. Vostra letra havem rebuda. Dels avisos en ella contenguts som molt contents comendants vos molt de la virtuosa perseverança que haveu en la conservacio e tuicio no solament de aquexa ciutat ans encara de tot lo Principat e de les libertats e cosa publica de aquell a tots comunes e de la bona custodia de aqueixa ciutat e detencio de correus e letres que facen per les faenes concorrents. Venints a la resposta quant al sentiments de les empres ques diu fa lo nebot del mestre de Muntesa no-

saltres scrivim-a les universitats del maestrat una letra copia de la qual per vostre avis sera interclusa dins la present. Tenim ferma creença ells faran lo degut on no sera lur carrech. Quant a la subvéncio de gent que demanau vos dehim que lo exercit del Principat es en camp segons saben vostres savieses una part la via de Urgell laltra a Gerona per conservacio e indemnitat de tots e per soccorrer lla on la necessitat exigira. Veritat es qué si lo fet de Gerona habia compliment lo qual ab la ajuda de Deu creem sera prest seria entes en altres coses que al present se han sobreseure. Tota via empero stau confortats que per nosaltres e aquest Principat sera fet lo degut e no manchar en res. Als jurats de Çaragoça scrivim sobre lo guiatge de les lanes forment e altres vitualles del regne Darago creem no cessara lo commerci acustumat. Per aquest Principat no hi sera feta novitat. Placiaus attendre en no dar nos despeses de correus per coses de poqua importancia car en tantes despeses som constituits que cove entendre en la conservacio de la bossa comuna. E sia Jhesus proteccio de tots. Dada en Barchinona a XXV de juny del any Mil CCCCLXII. — M. de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats e concell etc.

Als molt reverends e honorables senyors lo abbat e prohomens de la vila de Sent Joan ces Abbadesses.

Reverends e honorable senyors. Vostra letra de XVIIII del corrent mes havem reebuda. Dels avisos

restam molts contents comendants vos de vostra bona e virtuosa perseverança e dels bons preparatoris que feu a la defensio vostra e de aqueixa vila. Venint al fet den Verntallat e den Jacme Ferrer nosaltres som contents eus pregam e encarregam tant afectadament com podem sia entes de continent en haverlos. E per quant dins la dita letra son nomenats En Pere Martí Folcra Lorenç Graell Galceran Fabra e Miquel Folcra afermant ells ne pendran volenters carrech per ço ab aquesta los cometem que en nom del Principat treballen en haver los dessus dits en aquella millor e pus segura manera que fer se puixa. E nosaltres oferim e fem certs que donant ells o algun dells obra ab acabament en haver morts e presos los dits Jacme Ferrer e Verntallat per nosaltres de les pecounies del General seran pagats CCC florins ço es CL florins per cascu. Pregants e encarregants vosaltres laychs e los dessus nomenats que en les dites coses doneu los bo e prest recapte que de vosaltres e ells se confia. Dada en Barchinona a XXV de juny del any Mil CCCC sexanta dos.—Bernat Çaportella.—Los diputats e concell etc.

Als molt honorables senyors los consols e universitat de Sanahuja.

Molt honorables senyors. Vostra letra havem reebuda ab la qual veem los pahers de la vila de Cervera voler vos compellir anar en persona e bens en la dita vila per fornir e stablir aquella. Responem vos

que puys aqueixa vostra vila es fort es guarda be e no ha acustumat recullir se en la dita vila de Cervera en nom de Deu guardau aquella e lo castell com loablament haveu acustumat. Veritat es que lo magnifich capita portant la bandera de aquesta ciutat ab gran sforç de gent fa la via Durgell per fer coses que Deu volent seran a tuicio e indemnitat de tots. E per ço vos pregam e encarregam que si lo dit capita o la dita vila de Cervera per aquest cas vos hauran mester vullau anarhi ab la mes gent que poreu per manera que entre tots sia fet lo que necessari sera. Aço es cosa que no deveu sperar siau demanats ans vos hi deveu convidar per benefici de tots. E per a nosaltres decontinent deveu anar parlar ab lo dit capita mostrantli la present a fi conega la bona intencio e voluntat vostra. De aço scrivim als dits paiers de Cervera donanlos la letra decontinent car altres coses hi ha que es mester sapien. E sia Jhesus proteccio vostra. Dada en Barchinona a XXV dies de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats e concell etc.

Al molt honorable mossen Miquel Cardona ciutada de Barchinona habitant en Vilafrancha de Conflent.

Molt honorable mossen. Nosaltres vista la concurrencia del temps e attes que en la vila de Puigcerda qui es en frontera ha algunes diferencies delliberacio precedent havem elegit vos en capita de la dita vila e terra de Cerdanya e de les gents de aquelles e en-

cara regent per al present en nom del Principat lo ofici de veguer de les dites vila e terra confiants de la prohomenia discrecio e experiencia vostres per moltes vies comprovades. Notificant vos adonchs les dites coses vos pregam e encarregam vullau aceptar lo dit carrech e decontinent dispondreus anar a la dita vila per usar dels dits oficis e exercir lo dit ofici de regent la vegueria com dit es en nom del dit Principat. Ab aço empero que vos hajau contentar per vostres treballs dels dits oficis dels emoluments acustumats reebre per los veguers passats. E placiaus principalment entendre en pacificar totes diferencies qui sien en aquelles vila e terra e fer metre a punt les gents recullir messes e vitualles e ordonar totes coses a tuicio e defensio de la terra per manera que on los enemichs hi vinguessen tropien no solament la terra en tret de defensio mas encara en disposicio de ofendre aquells. E no resmenys ab aquesta vos cometem que en nom nostre com a representants aquest Principat puixau inquirir contra totes persones qui hajen fet o faran contra la capitulacio al Principat otorgada e pendre les persones queus sera vist e fer los lo proces lo qual apres nos trametau per queus puixam rescriure del que sera faedor. E sia la Sancta Trinitat proteccio vostra. Dada en Barchinona a XXV de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats e concell etc..

Als molt honorables e savis senyors les consols de Vilafrancha de Conflent.

Molt honorables e savis senyors. Vostra letra havem reebuda de XVIIII del corrent mes comendam vos molt de la virtuosa perseverança vostra en les coses qui han sguard a la conservacio del Principat e de les libertats e cosa publica de aquell a tots comunes. Quant al fet de la subvencio demanada de diners ja vos havem scrit que lo dit Principat te exercit en camp per custodia de tots e fins aci ne a Perpenya ne a Puigcerda ne a Cobliure ne a la Seu Durgell ne altres universitats particulars alguna subvencio no es stada feta ab tot sia stada demanada multiplicadament. E creeu que si tal cosa fos introduida no la denegarem a vosaltres que sou axi be mereixedors com altres. Pero considerar podeu quin dan seguir se poria de un tal forat car tot hom ne volria e noy bastaria tot lo mon. Al que demanau com vos regireu si lo Senyor Rey ve en aqueixes parts par a nosaltres esser voluntaria demanda car publicat es que ell e los qui ab ell son e seran han esser tractats e reputats com enemichs. Les letres que haveu preses al home del bisbe de Gerona e altres actes haveu reebuts comendam vos del bon recapte que hi haveu dat. Los dos rocins que haveu presos vos pregam nos trametau decontinent e farem contentar les despeses e treballs degudament. Tota vegada retents vos cautelosos de la custodia de aqueixa vila. E sie Jhesus proteccio de tots. Dada en

Barchinona a XXV de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats e concell etc.

Als molt honorables e savis senyors los consols e concell de la vila de Puigcerda.

Molt honorablés e savis senyors. Nosaltres vista la concurrencia del temps volents per nostre poder entendre en la conservacio e bon stament de aqueixa vila e terra de Cerdanya e encara de tot lo Principat de que som stat moltes vegades instats per lo vostre sindich delliberacio precedent havem elegit lo honorable mossen Miquel Cardona ciutada de Barchinona aturant en Vilafrancha de Conflent en capita de les dites vila e terra e de les gents de aquelles e encara en regent per lo present en nom del dit Principat lo ofici de veguer de aquelles confiants de la prohomenia discrecio e experiencia sues per moltes vies comprovades. Notificants vos adonchs les dites coses vos pregam e encarregam per los respectes dessus dits lo dit honorable mossen Miquel Cardona hajau per capita e regent lo dit ofici de veguer en la forma e manera que es acustumat de altres que los dits oficis fins aci han regits. Sollicitants vos de esser attents en la custodia de aqueixa terra e en recullir messes vituables e altres coses necessaries no solament a defensio vostra ans encara a ofensio dels enemichs si en aqueixes parts venien. E sia Jhesus proteccio vostra. Dada en Barchinona a XXV de juny del any Mil CCCCLXII.

— Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats e concell etc.

26 DE JUNIO.

Se hicieron varias proposiciones, y examinados los votos, prevaleció el del señor obispo de Vich, que se tomó como deliberacion, y es del tenor siguiente.

Lo senyor bisbe de Vich dix que los castell de Claramunt e de Jorba sien guardats per gents soldadades de les peccunies del General e aquells presos a ma del dit General.

Item que a la vila de Montblanch sien tramesos cent homens per star alli e fer ço que sera ordonat e manat per los diputats e consell. E que al monestir de Poblet sien tramesos XXV homens per la dita raho tots assoldadats per lo General e que los dits CXXV homens sien de aquells que son ja delliberats soldajar.

Item que los qui tenen cavalls e rocins sien convidats si volen pendre sou e anar al exercit. E si noy volen anar que hajen altri qui ab ells vagen. E si fer nou volen que los diputats e concell prenguen los dits cavalls e rocins e aquells comanen a quils plaura per servir al dit exercit.

Item que los qui han portat per mar mossen Joan

de Palou e los CCC florins que han haver los qui lan pres sien pagats de peccunies del General a coneguda de les VIIII persones de les banderes.

Item que a cascu de don Hugo de Cardona e de don Jofre de Castro conductors de la gent qui es en Urgell sia pagat un trompeta de peccunies del General ultra lo sou que ells han.

Las cartas que siguen á continuacion son las que se recibieron en este dia.

Als molt reverends nobles e magnifichs senyors los deputats del General e concell lur representants lo insigne Principat de Cathalunya.

Molt reverends nobles e magnifichs senyors. Reebuda havem vostra letra scrita en Barchinona a XXVIII del prop passat mes de maig. A la lesta e be entesa vos responem que havem haut gran plaer e consolacio de una part del avis e scriure quens haveu volgut fer assats amplament e stesa per la dita letra vostra per la qual restam certificats de les coses en aquella contengudes specificadament e districta ab les qualitats e circunstancies les quals han occorregut en los fets de les qual coses solament haviem alguna noticia ab no pocha congoixa per algunes letres fames e per altres vies no assats certes. Daltra part havem haut molta congoixa gran desplaer e enuig de les diferencies novitats e discordies en vostra letra recita-

des les quals e les coses per raho de les dites diferencies subseguides no havem pogut legir sens grandissima tristicia e dolor considerants primerament lo nostre serenissim Rey e Senyor esser dotat de molta humanitat virtut e clemencia. La excellentissima Senyora Reyna esser molt prudent e de tota rectitud e justicia insiguida. Vosaltres reverends nobles magnifichs senyors lo insigne Principat representants e tots vostres predecessors esser stats e esser indubitadament fidelissims e devotissims vassalls e servidors de la prefata Majestat ardents tots temps per pur zel e amor de aquella fe devocio e naturalesa que nostre Senyor Deu e natura han infuses maravellosament en los vostres animos tots temps vers la conservacio prosperitat e exalçament de la gloriosa corona de Arago en tant que no es algu qui puixa prou comendar ni loar la fidelitat dels cathalans tant comprovada per innumerables e strenuus actes axi de vostres precessors com vostres e de la qual fe tots los vassalls de la dita reyal corona senyaladament los del regne de Arago vosaltres e nosaltres entre totes les nacions del mon som singularment ennoblits contemplats e exaltats no havents egual ab nosaltres alguna nacio en aquella virtut. Considerants apres ensemps ab les dessus dites coses les clamors e greuges per vosaltres senyors recitats en la dita vostra letra dels quals han proceit molts enantaments e grans procehiments alguns dels quals son irreparables com son stats los de les execucions e morts de persones la vida de les quals no pot esser restituida e lo que pus dur es que

veem les dites coses dispostes e preparades a produir grans mals e inconvenients. E per ço les dites coses causen en les nostres penses molta e inextimable congoixa faent nos treballar e molt fatigar per diverses pensaments e a cascuna part empero no veents altra cosa que grans dans grans treballs e tribulacions de les quals contemplants nosaltres lo respete que han a la prefata Majestat cap e principi de tota aquesta monarchia e lo respecte que han a vosaltres senyors qui sou frares e germans nostres membres tots de un cos mistich e de una republica indivisible e inseparable. Creeu havem haut e havem lo degut e molt gran sentiment per lo qual en los dies passats havem pensat e continuament pensam quina provisio remedi o ajuda poriem fer per mitigar o remediar tants e tals mals e inconvenients e per esser los fets tant arduus e de tant gran importancia no han pogut ni poden haver delliberacions opportunes en poch temps. Veritat es senyors que som stats en molta turbacio e congoixa per lo que legim en vostra letra entre les altres coses que la Majestat del Senyor Rey hauria empenyorats los comdats de Rossello e de Cerdanya al Illustrissimo Rey de França per certa summa de moneda e hauria donats a sacco e partits los bens dels cathalans les quals coses nos deuen creure per alguna via de tant prudent virtuos e humanissim Rey e Senyor ni nosaltres per res al mon les podem creure tant son ofensives de les piadoses orelles e crudelissimes e por ço creem que en aquests fets reports deuen fer e produir molts dans axi los qui son fets a vosaltres

senyors dels fets de la prefata reyal Majestat com per semblant moltes relacions que son fetes axi a la dita Serenitat de nostre Rey e Senyor com a la Excellencia de la Ilustrissima Senyora Reyna de vostres fets processos e enantaments. Empero deuen tantes prudencies reverencies e virtuts considerar e molt attendre que lo enemich de Deu Sathanas princep de divisio en lo cel tantost que fou per Deu en la pus excellent natura creat conturba totes les angeliques gerarchies e aquelles constitui en discordia. Apres caygut de les celestials cadires sembra la antiga zizania entre Deus Omnipotent e los primers pares nostres e continuant en los successors de aquells qui som nosaltres studiosament si legim tots los actes del principi del mon fins avuy no ha en pus treballat ni treballa aquell pare de iniquitat sino en constituir los homens en guerres discordies e dissensions conturbant ab exquisides maneres aquella pau que lo nostre Senyor Deus e Salvador Jesuchrist trames ha als homens en lo mon fins entant que la ha feta fugir de la terra per força e sen es pujada als cels e axi ho fa aquell maligne sperit en aquest temps suscitant ab diligent e continua astucia paraules reports pensaments e obres noves hoc e disponent hi malignes e diabolicques persones qui son ministres e instruments de aquell per les quals aquesta unitat amor e germandat sia conturbada molestada e fatigada. Mas confiam en la divina justicia e en los sancts angels e en altres sancts protectors daquesta una provincia e un regne encara que sien en aquell diverses presidats unit tot

empero a la fidelitat de la reyal corona Darago qne no permetra aquell enemich de humana natura obtenir o haver la fi de sos malignes desigs ans prosperament preservara la republica nostra en la sua acustumada uniformitat e conforme voluntat. Empero no volem callar vos per nostra consolacio e informacio una cosa la qual nos ha en alguna admiracio constituits e es aquesta havem vist en los capitols a aqueix insigne Principat atorgats per la prefata Majestat que lo Senyor Rey en Cathalunya o son Primogenit o successors de aquells no puixen haver en son consell sino cathalans naturals e domiciliats en Cathalunya excloentne aragonesos e valencians e que los oficials ministres e homens de la casa del dit Senyor Primogenit sien cathalans car par a nosaltres no curants dels oficis de jurisdiccio los quals es raho sien de cathalans empero fora los dits oficis apartar aragonesos e valencians del consell del Senyor Rey e de la casa e concell del Illustrissimo Primogenit es vist algun tant fér prejudici e lesio a la dita germandat o unio de tots los dits regnes e Principat per comuns e irrevocables privilegis ordonada e per tots los antichs e per vosaltres senyors comendada desijada e observada. Haurem empero gran plaer de esser per vosaltres informats de la intelligencia e seny dels dits capitols car nosaltres seguints aquella dessus dita bona germandat e unitat no obstants les dites coses sentints nos de aquestes tantes novitats segons dit es havem delliberat apres molts rahonaments trametre a la prefata Majestat nostres embaixadors per aquesta ciutat

e encara si bonament se pora ferhi iran per tots los staments de aquest regne per suplicar nostre Rey e Senyor que ab humanitat virtut e clemencia se haja envers vosaltres dels quals no crega algunes sinistres informacions ni done loch a les coses damnoses a la sua reyal corona ne a sos fidelissimos e bons vassalls ans com a magnanim Rey e Senyor conserve la justicia e rectitud a cascu cessant de proceir a actes de fet e prejudicials a les vostres libertats privilegis e constitucions e daqui avant iran a vosaltres senyors los dits embaxadors per pregar instar e exhortar vos vullau per vostra gran prudencia e maduramente advertir e proceir en aquests fets cessant per semblant de actes exteriors productius de scandels e senyaladament de actes irreparables car lo semblant com dit havem e molt larch scrivim a la prefata Majestat en manera que no recreixquen majors odis e iniquitats destructius de la cosa publica mas que tracte per mija de aquells e en altra manera alguna remediacio e concordia dels fets car saben vostres reverencies que tot regne en si divis es desolat e la virtut unida preval a la dispersa o divisa. E per ço lo be de la pau conservadora del mon es inextimable per la qual les coses poques son fetes molt grans e per lo contrari per discordia les grans son diminuides e reduides a no res e per experiencia havem vist que la reyal corona que Deus mantinga de Arago a principi poqua ab unitat e concordia de sos fidelissims e bons vassalls e ab la justicia dels Reys continuament es stada prosperada e augmentada en maravellosa manera fins als nostres

dies en molts e grans regnes e senyories per aquella conquestes e conquests mes que tota altra reyal corona. Donem orde donchs entre tots que daci avant per divisio o contencio quinas vulla sia o en altra manera nos puixa per res diminuir ni descreixer ço que tots abhominam. Mas continuament en la ma de Deus Omnipotent prospera e augmenta. Aquest es senyors tot lo vostre e nostre studi e desig e sera tots temps ab la ajuda de nostre Senyor Deu lo qual endrece los vostres e nostres justs actes principalment a laor gloria e benediccio sua e apres a servici fidelitat e obediencia del Serenissimo Rey e Senyor nostre benaventuradament regnant e a conservacio de tots sos regnes e terres de nobilissima fidelitat ornades. Oferint nos be disposts e aparellats a tot lo que util e honor sia de aqueix insigne Principat. E sia lo Sant Sperit vostre protector. Scrita en Valencia a XVI dies de juny del any Mil CCCCLXII. — Los jurats e concell general de la ciutat de Valencia a tota vostra honor e complacencia apparellats.

Igual á la carta que antecede y de la misma fecha, se recibió otra firmada por los Diputados del reino de Valencia.

Als molt honorables e savis senyors los diputats del General de Cathalunya e concell de aquells.

Molt honorables e savis senyors los diputats del General de Cathalunya e concell de aquell. Certificam

vos com de la vila del Arboç van aqui molts singulars per acordarse e ja que ni ha anats ab una conestablia acordats. E com sabem vostres savieses la dita vila del Arboç e daltres stan per raho dels actes qui vuy son en Cathalunya en gran perpleix per ço com speren vuy o dema que males gents descuydadament no facen qualque entrada e que en lo dit cas los singulars que sien anats e acordats vos pregam que si de la dita vila del Arboç ni venien per acordarse que vostres savieses hi vullen entendre que nos acorden empero tot sia remes a vostres honorables savieses. E per ço vos ne avisam quen stats be assabentats e que per la dita raho carrech nous sia donat perque nous ne haviem scrit. Mes avant molt honorables e savis senyors vos assabentam com nosaltres stam ab gran temor de dos castells quins stan al encontre no molt luny lo un dels quals es Castellet e laltre lo castell de Calafell dels quals nos talayam fortment. E aço per tant com stam en dubte que hora captada o per mar o per terra no meten gents dins los dits castells e que qualque hora o jorn o hora de la nit no venguen ma armada e volta volut nons barregen. E per ço vos ne avisam que carrech nons puxats donar perque nous ne haviem avisats. Pregant vos que aquells si possible es vullats stablir o fer guardar que ab fort poqua gent se guardaran a fi que nosaltres no pugam esser decebuts. Empero honorables e savis senyors tot lo dit sia remes a vostres honorables savieses e voluntat vostres. E no pus per la present. Scrita en Larboç a XXV de juny del any present Mil CCCCLXII. —A vos-

tres honorables savieses e concell los jurats e prohomens de la vila del Arboç prests a vostra honor e servey.

Als molt magnifichs e honorables senyors lo capita e pahers de la vila de Cervera.

Molt magnifichs e honorables senyors. La causa de la present es com vuy qui es dijous festa de mossen Sant Johan es arribat aci en aquesta vila En Jaume Jonques lo qual es hu de la vila de aquells que la companyia del Senyor Rey sen han manat. E aquell es vengut ab salconduyt e aquell ha prestat sagrament e homenatge e ben afermençat de tornassen al dit Senyor Rey sotz pena de la vida sua e dels altres qui resten que son en summa de XXX homens en sus lo qual nos ha denunciat que lo Senyor Rey sta ab molt gran poder. E mes que dir nos pot e tots jorns que hi creixen e ha denunciat a nosaltres que si volem obrir les portes de la vila que ell nos ha per perdonat tots los greuges e injuries que fetes hi hajam. Certificant nos que si aço no volem fer que dins tres dies o abans vendra aci ab tot son poder e ab gran colp de artellaries. Notificant nos que no pendra a merçe homens ni dones e infants e aquest es lo proposit del dit Senyor Rey. Perque senyors havem deliberat certificar vos ne de les dites coses perque en aquells vos placia prest donar concell favor e ajuda segons be de vosaltres confiam com sia de gran necessitat perque stam a la frontera. E no mes per la present sino que

ab summa diligencia entendre vullats en certificar les dites coses als senyors de deputats perque lurs reverencies provehesquen eu fer desempatxar la bandera ab tot lo exercit en ans que nosaltres no siam axi tractats com lo dit Rey nos promet. E sia lo beneyt Jhesus en guarda e proteccio vostra. De Tarraga a XXIIII de juny lany Mil CCCC sexanta dos.

E mes senyors vos suplicam que attenent aquesta vila sera en ans asetiada per lo Senyor Rey que totes les altres e hajam mester tots ajuda queus sia plasent que de les quatre cerebatanes que los senyors de deputats vos han trameses queus sia plasent trametrens ne dues per tant que aquesta universitat sie mills defesa. E placiaus fernos resposta de vostra intencio.— Senyors los qui molt se recomanen a vosaltres pahers e prohomens de la vila de Tarraga.

Als molt reverends e molt magnifichs los diputats e novena del Principat de Cathalunya.

Molt reverends e molt magnifichs. Ahir que fou lo jorn de Sant Johan haguem aci correu expres de la vila de Berga ab letres per les quals haguem avis com a Solsona es lo bastard de Cardona ab molta gent de cavall e de peu. Las quals segons se diria guasten blats e tot quant troben e serien avisats haurien deliberat passar la via de Gerona per tant ab çorreus e spies havem provehit per los passos per que no pusquessem esser cobrats ne decebuts e encara tota nostra gent mesa en tall per ferla anar als passos en

aquella part hon serem avisats sera necessitat tot hom sta alerta nons freytura res per lo present per al segur anar sino los spinguardes los quals nos fan una gran freytura. Los suplicam molt afectat nos trematats lo pus prest porets per quant sens aqueix no fem ne poriem fer res que si fossen aci stats ja haguerem visitat En Verntallat lo qual sta ab una confiança del bastard de Cardona quel vinga per soccorrerlo e de aquell spera una gran resurectio nosaltres som aci avisats de veritat de tota la vida manera e pratica del dit Verntallat lo qual reyalment havem sabuda per En Bossaleus lo qual ell a tengut pres dies ha e es scapat per sa ventura lo qual nos ha comptada tota la pratica com viuen ne com stan aquest Bossaleus es anat per complir son vot a madona Santa Maria de Montserrat dema deu esser tornat aci ab lo qual nosaltres farem algun tant los fets e havem deliberat de aturarlo en la companyia per quant sap tots los passos. E sie la Sancta Trinitat ab tots. De Vich a XXV de juny del any Mil CCCCLXII. — Lo devot al Principat servir Barthomeu Çafont.

Als molt reverends egregis magnifichs e honorables senyors los diputats del General e novena de les banderes de Barchinona.

Mossenyors. Sius don enug de mes letres ne despeses de correus nous sia maravella car lo temps ho porta e la necessitat gran que men force per descarrech meu lo que en aquestes terres ces seguit en aquest dia

de Sant Johan es stat segons veureu en les letres queus tramet com ni qui ha barrejat Artesa e lo castell sta per retres e axi haurem ho tot perdut. Dona Angelina de Luna mena tots jorns a sos vassalls Cubells Camarasa Mongay ques reten al Rey e axi son fet no ha durada. Labat de Poblet ha soltat vuy los homenatges als vassalls del seu monastir a manat ques donen al Rey e signantment a dos castells que te forts en Urgell stan donant Balaguer que han nom Bellmunt e Castell Serra en los quals ha pus de II Mil carregues de forment e desferra de set lochs e molta roba. Daqui avant yo no puch fer tenir nim crehen mes avant de res quel diga ni letres de confort noy basten tot aço es poch envers ço ques fa. La part de Leyda a la qual continuament feren per quatre parts una la via de Arago altra per Balaguer cami de Corbins per Urgell molt pus fort e per la ribera de Monchada no menys dequi avant tots los lochs circumvehins tenen plens de rocins e gent quels ve sovent de Arago. Si han causa de enugarse quiscu ho vege. Si a vosaltres plahia segons dit es en altres letres que aquests mil homens qui aci son entre aquesta vila Tarrega e Verdu los quals a nit acabaren de atenyer a compliment de dit nombre tirassem la via de Leyda essent alla fariem molta obra riu amunt per la orta com Deus vulla sia lo siti a Balaguer interim fara molt fruyt e satisfareu a aquella ciutat que te gran vogi de mur la qual ha molt a fer a defendres per molts sguards que no cur dir e poriem partir com la bandera beneyta de Barchinona fos a Tarrega car com

dita vila haja tals hostes no solament ella sera segura mas aquesta e totes les altres circumvehins e ab aquest nombre de mil homens ultra les rahons dessus dites poran anar ben segurs per certa part que no cur dir per certs sguards. Mossenyors suplich vos e deman vos en gracia que ho hajau per bo aquest pensament eus placia prestament ho delibereu e intrametau la letra patent per als capitans Les que mester hi es perque ora per ora que la dita bandera hinch sia ho puga metre en execucio e de açous suplich molt car tant hi vá e tant que nous ho poria encarir. Tot lo perill de dita ciutat es fins a tant quel siti sia a Balaguer e sera axi que de continent hi sia lo exercit del Principat e ciutat de Barchinona hi sien per la part del riu orta amunt dits mil homens poran tirar son cami e segons veig en vostra letra son de parer que com la dita bandera hic sia yo vaja a Leyda ab D homens. Tot lo que mes avant la dita ciutat e yo en nom llur vos suplicam es que siam tots los mil e si per los merits molts de aquella ciutat la qual ab bona voluntat aserint en totes parts lo Principat conexereu no esser ne prou digna almenys vullen pensar vostres magnificencies lo interes de tot lo Principat e no dich mes. De Cervera a XXIIII de juny.

Sus ara mes venguda nova com los Moncades la nit passada han cuydat pendre lo castell de Torres pero noy ha bastat e may entenen sino en furtar castells e roba esglesies e forçar dones e fadrines. No ha tres hores sen han portat den Rexach de Buldu DCCC caps de bestiar menut e LX bous mulles e eugues L.

Tant de mal fan que nos pot dir. Trametem en Arago molta roba e bestiar a molts. Par seria bo e necessari que scrivisseu a diputats e jurats de Çaragoça e altres universitats sobre aquest fet largomodo etc. E mes lo fet de Castella sis dave orde que bufas un poch en Arago seria joch ben jugat. La bona voluntat que tinch en los afers me fa axi parlar car be se que aqui no fretura de providencia certificant vos com aci nonch ha gens de polvora que passadors e nengu del exercit no pot fer res de be ni poden partir della on son sens armes ofencives. — Mossenyors del qui es molt prest a tota vostra ordinacio Johan Agullo.

Mossenyors. Sus ara e hagut nova qui los qui son venguts a la vila de Artesa de Ribelles e han robat la sglesia e sen han portat la custodia ab lo Corpus lo qual apres han lançat en lo cami e aço es cert com lo evangeli. No dich mes siaus avis de tot. Provehiuhi en tot. Cosa es que tota crestiandat sen deu vestir de dol.

Mossen dega. Ab veritat vos dich com la prioresa Delguayre ha retud lo monestir e força al Rey e ha hi pres micer Bealda ab gent de Leyda e lo forniment que la ciutat hi havia trames e Almenar sta per retres.

Als molt reverends e magnifichs senyors los diputats e consellers representants lo Principat de Cathalunya sia dada.

Molt reverends e magnifichs senyors. Vostra letra

havem rebuda de part de vostra senyoria dient nos al castla e a nos jurats de aquesta universitat de Cambrils que mossen Johan de Palou cavaller lo qual sta pres en poder e mans del catla e cort de aquesta vila sobre la sua preso que stiga ben guardat e pres la vostra letra ha rebuda e lesta lo catla e nos la qual havem rebuda per mans del portador o correu vuy qui es dia de Sant Joan Babtista dues ores apres mig jorn e a les cinch ores havem desempatxat lo dit correu e havem dit a requesta al dit catla quel tinga ben guardat e pres puscha ell tenir los presos. Del que vostra senyoria diu ab vostra letra que seran remunerats no placia a Deu que aquesta universitat no vulla remuneracio ni paga nenguna de presso ni manifecio del dit mossen Johan de Palou la denunciacio que a vostra senyoria aquesta vila ha feta per raho de la dicte per vostra senyoria a feta per tot lo Principat. Per la present molt honorables senyors ni dehim pus sino que la Sancta Trinitat sia ab tots amen. Feta en la vila de Cambrils dijous dia de Sant Johan Babtista a XXIIII de juny del any Mil CCCCLXII. — Recomanense los jurats e prohomens de aquesta universitat a vostra senyoria e son prests a vostra senyoria e manaments. — Los qui recomanen en vostra gracia e merce los jurats e prohomens de la vila de Cambrils.

Als molt nobles egregis e magnifichs senyors los diputats e concell representants lo Principat de Cathalunya en la ciutat de Barchinona insigna residents.

Molt egregis nobles e molt magnifichs senyors. La causa de la present es per certificar vostres grans prudencies com nosaltres ahir que fonch dia de divendres a les cinch ores poch mes rebem home propri de la vila del Arboç en la qual fom avisats com lo exercit e gent del Senyor Rey barrejave e talave tots los viures e bens dels homens de la vila de Valls de que nosaltres encontinent fem repiquar e per semblant trametem homens propis de aquesta nostra universitat per avisar los lochs circumvehins e mes per haver certinitat de la dita gent e exploradors del present Principat de Cathalunya. E no resmenys ab la milor diligencia que poguem sens mora alguna nos armam e fem armar los cinquanteners e daners ab lur gent e fem fer nostres guaytes excitant los animos de les persones a aquella bona part diligencia e animositat que los homens de la present vila e de Penedes fins aci han haguda. Apres senyors molt egregis e molt magnifichs envers VIIII o deu ores de nit certs homens circumvehins e assats prop comorans a la present universitat han pres hun scuder ab hun cavall grissat assats bell. Lo qual nos han amat encontinent feta la presa ab lo dit home be que nosaltres prenguem encontinent scorcoll del dit home e trobam certes letres no suspitoses ampero per quant lo dit scuder aturave ab mossen Bestida lo qual vuy en dia es en servey e adjutori de la Senyora Reyna e vista la ora captada que lo dit scuder se matia en cami no sens causa per la congoixa e persecucio del dit Principat havem retengut e encara a present retenim be

guardat e sempre retendrem fins de vostres egregis e molt magnifiques prudencies hajam resposta de desliuracio del dit scuder e roci. Lo qual diu que atura a mossen Franci Carbo. E que lo dit roci es de Muntpalau quil prestave al dit mossen Carbo. E axi senyors molt egregis e molt nobles placieus voler nos rescriure de la voluntat de vostres grans magnificencies les quals nostre Senyor Deus ab los gloriosos mossenyer Sant Jordi e lo benaventurat Carles vullen conservar per tots temps. De Vilafrancha a XXVI de juny. — Los jurats e concell e diputat local de Vilafrancha de Penedes qui a vostres grans providencies se recomanan.

Mandaron los señores Diputados y Consejo, en este mismo dia, escribir las siguientes cartas.

Al honorable mossen Pere de Belloch donzell.

Honorable mossen. Entes havem que En Feliu Brujo del loch del Ledo Salvador Spigoler Guillem Spigoler e Johan Spigoler del loch de Cabanells de aqueix bisbat compellits han seguit no voluntariament En Verntallat per VII o VIII dies apres son tornats en lurs cases ab voluntat e intencio segons es afermat de reposarse e treballar en la conservacio de la terra. Pregam e encarregam vos per ço que si volran venir a vos e son tals com es afermat asseguren aquells leixant los fer sos fets com solien pus empero se guar-

den daqui avant fer tals coses o altres qui sien contra lo Principat. E sia Jhsus ab tots. Dada en Barchinona a XXVI de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e concell llur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Als honorables e savis senyors los jurats de Vilafrancha de Penedes.

Molt honorables e savis senyors. Vostra letra havem rebudà de la presa que haveu feta de hun roci qui es de mossen Johan Çabastida havem singular plaer e regraciam e comendam vostra bona diligencia que teniu en semblants coses. E per que havem seguretat que lo hom a quil haveu pres vindra aci e metra lo dit roci en nostre poder vos pregam que vista la present torneu e doneu lo dit roci al home aquil haveu pres. Dada en Barchinona a XXVI de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e concell llur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor aparellats.

Als honrats senyors los pagesos de la recullita de la vila de Puigcerda.

Honrats senyors. Vostra letra havem rebuda fahent mencio de la recullita a vosaltres requesta per los honorables consols de Puigcerda e de la intencio

vostra la qual es molt bona e de altres rahons manifestades ab la dita letra restam be avisats. A les quals coses responem que per tenir en degut orde defensio e bon stament aqueixa terra havem fet capita e regent lo ofici de veguer en nom de aquest Principat per lo present lo honorable mossen Miquel Cardona qui en lo trieni prop passat era hu dels diputats del General lo qual sera tan prest en aqueixes parts e veura e regonexera tot lo necessari e provehira al que mester sia. E per ço vos pregam e encarregam siau ab lo dit capita e façau lo degut per defensio vostra e de aqueixa terra e encara ofensio als enemichs si per aqui passaven. E sia Jhesus proteccio de tots. Dada en Barchinona a XXVI de juny del any Mil CCCC sexanta dos. — Manuel de Montsuar dega de Leyda.— Los diputats del General concell llur representants lo Principat de Cathlunya.

Als honorables senyors los pahers e prohomens de la vila de Pons.

Honorables senyers. Nostra cura es sempre stada e sens cansar es entendre en cedar e extirpar divisions e debats entre aquest Principat e metre entre aquells qui son divisos e discordes pau amor e concordia e en la occorrencia majorment de aquest temps on tots deuen esser en una voluntat e afeccio car no ignorau los mals e dans qui de les divisions e debats e los bons qui de la unio e concordia provenen. E com hajam entes ab alguna displicencia que entre vo-

saltres o alguns de aqueixa vila qui prou hi comprenen haja algunes diferencies e divisions per les quals la custodia e guarda de aqueixa vila e de vostres persones e bens no seria tal com lo temps requer vos pregam ab molta afeccio que vullau apartar de vosaltres totes diferencies e divisions e siau tots un cor e una voluntat e axi fareu lo servey e honor de aquest Principat com a bons e vertaders cathalans e on facilment nos poguesseu levar vos pregam nos ne scriyau clar quines son e quals son los qui ho torben e empatxen car nosaltres qui aquest Principat representam hi farem tal provisio que speram sera servey de nostre Senyor e repos e benavenir vostre. Dada en Barchinona a XXVI de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e concell llur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor aparellats.

Als honorables senyors los jurats e prohomens de la vila de Valls.

Honorables senyres. Per En Guillem Bafarull e Johan Vassayach missatgers vostres som certificats de la bona e ferma intencio que teniu en la conservacio del Principat e de la cosa publica e libertats de aquell a tots comunes de que molt vos comendam fahents vos certs aquest Principat sera be recordant de vostre be obrar e no fallira a la tuicio e conservacio de tots. Quant es a la endressa queus han demanada de poder haver armes nosaltres havem ofert als dits vos-

tres missatgers donarlos tota direccio en lo que mester hajen. Vosaltres siau attents e vigils en la custodia daqueixa vila e vostra e en recullir messes vitualles e altres coses necessaries no solament per defendres dels enemichs mas encara per ofendrels si possible sera. E sia Jhesus ab tots. Dada Barchinona a XXVI de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e e concell llur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor aparellats.

Als molt honorables e savis senyors los pahers de la ciutat de Leyda.

Molt honorables e savis senyors. Moltes letres vostres congoxoses havem rebudes en los dies passats e a quascuna respost suplint e provehint a vostres desigs per nostre poder specialment sobre lo fet dels D homens que son deliberats anar aqui segons ir vos scrivim e encara havem vuy fetes duplicar les letres. Fins aci havem haguda admiracio de vostres axi frequentades letres attes que tantost les respostes eren spatxades a compliment. Ara havem rebuda una letra del honorable En Johan Agullo (*lo traydor*) ab la qual nos avise que per bons respectes ell se ha aturades totes les letres queus havem dirigides axi comunes com particulars per lo qual avis cesse la admiracio que de vosaltres teniem ell vos dara raho dels motius quil han mogut en returar les se. Lexants totes altres particularitats nosaltres stam e perseveram en la tra-

mesa dels dits D homens segons vos havem scrit e per ço creem illuminats del Sperit Sant provehim ir que la letra del dit Agullo a vosaltres fos dirigida e encare no sabiem res de la detencio de les dites letres. La bandera de aquesta ciutat ab gran gent ab la ajuda de Deu sera vuy a Cervera e es provehit vage a Tarraga e daqui ab comuna deliberacio de tots o la via de Balaguer o la via daqueixa ciutat de Leyda per fer la honor del Principat e provehir a la indemnitat sua. Axi stau ab aquell bon cor e animo que haveu acustumat e no dubteu de res car nostre Senyor Deu es e sera de nostra part pus justissima causa prosseguim. Sia la Sancta Trinitat proteccio vostra. Dada en Barchinona a XXVI de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e concell llur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor aparellats.

Als molt reverend pare en Christ e honorables senyors bisbe e capitol de Tortosa.

Molt reverend pare en Christ e honorables senyors. En los dies passats plaga a vosaltres trametre lo honorable mossen Johan Segur canonge daqueixa Seu per entrevenir en nostres consells e tant per la creença per ell explicada quant per experiencia som plenament certs de la virtuosa perseverança que vosaltres com a vertaders cathalans efectualment demostrau en esser coadjutors a la defensio e conservacio de aquest Principat e de les libertats e cosa publica

de aquell de que molt e molt vos comendam fahents certa la R. P. de vos senyor bisbe e vosaltres honorables mossenyors aquest Principat sera recordant de vostre be obrar. Lo dit mossen Jaume Segur com a representant aqueix venerable capitol ha convengut en tots nostres consells e fets e ab molta sagacitat e prudencia se es hagut en totes coses per la qual rabo fore a nosaltres molt plaer e consolacio restas car de la sua presencia e bona discrecio alre que bon fruyt no sen sperave. E jatsia nosaltres sempre trigam en special memoria lo dit venerable capitol en la tuicio conservacio e indemnitat de les rendes e patrimoni de aquell siam attents encara empero lo dit mossen Jaume qui del esser daquell ha major noticia hi poria tota hora fer bonissima obra. Tingueus la Sancta Trinitat en sa proteccio. Dada en Barchinona a XXVI de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e concell llur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor aparellats.

27 DE JUNIO.

Recibieron, en este dia, los señores Diputados y Consejo las siguientes cartas.

Molt reverends magnifichs senyors los deputats de

Cathalunya e son concell residents en Barchinona.

Molt magnifichs e molt honorables senyors. A vostres grans magnificencies certificam com lo dia present e davall sorit per sort es stat vist En Bernat Requesens tauler de aqueixa taula del contrast de aquella honorable ciutat e conegut aquell aci lo havem detengut e mes en preso el detenim e Deu volent ab bones guardes lo detendrem fins que per vostres honorables savieses certificats siam queus plaura sen faça per lo qual e per certa letra en ell atrobada se mostra com lo dia passat haurien passats quatre cents homens de peu per Falcet e que tenien la via de la Granadella creem per quant es via dreta del camp que tirarien Alforge primer e apres a Reus e axi per tot lo camp e daltros avisos de gent de cavall qui son entre Miralcamp e Arhecha en lo dessus dit nombre e major hon encara de Gascons. E com aquest camp sia molt pobre de gent per les mortalitats no obstant dos missatgers a vostres grans reverencies per aquesta raho hajam fets demanant vos soccors e ajuda de persones e de totes aquestes coses lo honorable En Pere Luis capita dels qui haveu tramesos en Tarragona e per lo camp per letra nostra ne sia certificat encara segons seria molt necesari no la sentim. Vos suplicam e de part de Deu vos requirim que la dita subvencio de gents a nos molt prest nos sia feta e encara manant al dit capita que tota vegada que per nos request sera en nostra subvencio sia prompte car havent los enemichs aquesta vila a lurs mans totes les altres viles e lochs senyorejaran e per contrari. Manant nos

totes aquelles coses que a vostres honorables magnificencies plasents sien. De Valls a XV del mes de juny any Mil CCCCLXII. — Als vostres manaments aparellats los jurats e prohomens de la vila de Valls.

Als molt reverend nobles magnifichs e honorables senyors los deputats e concell lur lo Principat de Cathalunya representants.

Molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors. Una letra de vostres reverends e honorables savieses he reebuda en virtut de la qual he feta publicar certa crida en aquella inserta e fet scriure e inventariar tots los bens que acis son trobats del discret En Gaspar Maymo notari lo qual inventari ensemps ab les denunciacions que dels dits bens son stades fetes a vostres reverends e honorables savieses tramet per En Rafael Ponç notari e scriva de la diputacio local si e segons ab dita letra me es manat. E sia la Sancta Trinitat en continua proteccio e guarda de vostres reverends e honorables savieses. Dada en Vilafrancha de Penades à XXV de juny del any Mil CCCC sexanta dos. — A vostres reverends e honorables savieses aparellat lo diputat local de la vila e vegueria de Vilafrancha de Penades Ferrer Pellicer.

Als molt reverend nobles magnifichs e honorables

senyors los diputats e concell lur lo Principat de Cathalunya representants.

Molt reverends nobles magnifichs e honorables senyors. Com nosaltres per la comissio a nos feta per los honorables jurats e consell general de la present universitat en virtut de una letra a ells per vostres reverend e honorables savieses dirigida hajam proceit a rebre certa informacio de les coses que a nostra noticia son pogudes pervenir juxta la dita letra e comissio e jatsia hajam a reebre encara alguns testimonis de coses a nos novament recitades les quals per En Rafael Ponç portador de la present qui en la dita enquesta ha entrevengut com a notari a vostres reverend e honorables savieses seran explicades hajam delliberat trametre a vostres reverend e honorables savieses lo dit Rafael Ponç per portar la dita enquesta a fi aquella regoneguda nos pugau rescriure lo que a vostres reverend e honorables savieses sera plasent nosaltres degam fer com siam prests e aparellats fer e complir qualsevulla coses a nosaltres manades. E placiaus donar plena fe e creença en tot lo que per lo dit Rafael Ponç a vostres reverend e honorables savieses sobre les dites coses per part nostra sera explicat. E sia la Sancta Trinitat en proteccio e guarda de vostres reverend e honorables savieses. Scrita en Vilafrancha a XXV de juny del any Mil CCCCLXII.— Qui en gracia de vostres reverend e honorables savieses se recomanen Pere Squerre Jacme Gual Antoni Rovira inquisidors e comissaris dessus dits.

Se expedieron, en este dia, de órden de los señores Diputados y Consejo, las siguientes cartas.

Als molt honorables senyors los jurats e concell de la vila dels Prats del Rey.

Molt honorables senyors. Vostra letra havem rebuda e oida la creença explicada per Nantoni Ferran notari tots temps vos comendam molt de la bona perseverança que haveu en les coses que son a conservacio de aquest Principat e de les libertats e cosa publica de aquell. Venints a la resposta de les coses demanades per la vila de Cervera nostra voluntat e proposit son que puys aqueixa vila no es de sa reculleta e es fort e en disposicio de be defendres que en nom de Deu vos defenau e guardeu aquella com be haveu acustumat. Veritat es que la bandera daquesta ciutat es en Urgell ab molta gent ensemps ab lo exercit del Principat e es necessari totes les parts circumvehines hi soccorreguen per ques puixa proveir a la conservacio e indemnitat del Principat e encara en ofensio dels enemichs. E per ço vos pregam e encarregam quant mes stretament podem decontinent vullau fer que de deu fochs vostres e de tots los lochs de vostra sotvegueria sia fet un home fiable be armat e dispost qui a carrech e despesa dels restants axi com se es fet en aquesta ciutat e altres viles e lochs qui ab la dita bandera son vagen tant prest al dit exercit

per fer alli lo que sera necessari els sera comendat per los nobles e magnifichs conductors e capitans. E aço fem per no dar tedi e perque ab major voluntat tot hom hi vinga delliberat. Altra vegada vos pregam aço sia prestament per vosaltres deduit a execucio. E sia notificat als dits lochs de la sotvegueria perque facen lo semblant com sia de gran necessitat. E sia Jhesus ab tots. Dada en Barchinona a XXVII dies de juny del any Mil CCCCLXII. — M. de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats e concell etc.

Als molt honorables e savis senyors los consols e universitat de la vila de Montblanch.

Molt honorables e savis senyors. Vostra letra havem rebuda e oida la creença explicada per lo honorable micer Hugo de Mijavila restam molt contents de vostra virtuosa delliberacio e perseverança que com a vertaders cathalans haveu en la conservacio del Principat e de les libertats e cosa publica de aquell a tots comunes de les quals coses molt vos comendam faents vos certs lo dit Principat sera be recordant de vostre be obrar. E per que conegau nostres paraules son corresponents als fets havem delliberat per contentacio e custodia de aqueixa vila trametre aqui per al present cent homens be a punt als quals vos pregam façau bon aculliment e ab lurs diners hajen lo necessari e sien tractats en manera que hagen bona contentacio de tots vosaltres. E sia Jhesus proteccio de tots. Dada en Barchinona a XXVII de juny del any Mil CCCC

sexanta dos. — M. de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats e concell etc.

Bajo igual forma, se escribió al abad y convento del monasterio de Poblet, sin mas diferencia en el texto, que la de poner cincuenta en vez de cien, al hablar del número de hombres que allí se enviaba.

Als honorables senyers los jurats e prohomens de la vila de la Lacuna e dels castells de Viladomager e de Miralles.

Honorables senyers. Per relacio a nosaltres feta per lo honorable En Joan Pellicer en nom dels jurats de Vilafrancha de Penades som certs de la virtuosa e sana intencio vostra que com a vertaders cathalans teniu en la conservacio del Principat e de les libertats e cosa publica de aquell e com haveu tramesos a la dita vila CXX homens per fer lo degut en tot cas de necessitat de les quals coses molt vos comendam. No resmenys nos ha referit que lo honorable Narnau Guillem de Cervello significa voler venir aqui per damnificar vos per les causes dessus dites de que havem gran admiracio e no podem creure ell faça tal cosa car si ho fahia lo Principat no hauria lo sentiment ques pertany. Per ço notificants vos les dites coses vos dehim que si lo dit noble volia damnificar vos en res per les causes dessus dites stigau preparats a defendreus degudament solament perque no siau mal-

tractats. E si per aço e encara per altres necessitats haureu res mester recorreu per los dits jurats de Vilafrancha fahents vos certs que lo dit Principat vos defendra de qualsevol molesties que per les causes dessus dites vos fossen fetes. E sia la Sancta Trinitat proteccio vostra. Dada en Barchinona a XXVII dies de juny del any Mil CCCCLXII. — M. de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats e concell etc.

Als molt magnifichs honorables e de gran saviesa senyors los jurats e concell general de la ciutat de Mallorcha.

Molt magnifichs honorables e de gran saviesa senyors: Ab nostra letra de XXVIII de maig prop passat largament scrivim a vostres savieses avisant aquelles succintament de totes les coses essencials subseguides en aquest Principat fins a la hora. E per quant havem sabut la dita letra per defecte del portador no es pervenguda a mans vostres de que molt nos dolem. Havem delliberat altra vegada esser vos remesa ensemps ab aquesta per quant apres de la sua data ha contingit que lo Senyor Rey continuant les sinistres intencions e proposits es entrat ma armada ab nombre de gent a cavall e de peu en aquest Principat la via de Urgell prenent persones e bens cremant lochs e casals e faent moltes crueltats ab cominacions de molt majors les quals apres matant gents e altrament ha continuades e en obra meses e met tots dies. E no resmenys la S. Reyna ha fetes moltes coses contra lo dit

Principat infringints abdosos la capitulacio al dit Principat atorgada e solemnament jurada e altres libertats contra leys divines e humanes e en gran derogacio de la fidelitat e altres coses que Rey es tengut a sos vassalls. Per les quals causes e rahons e altres ha convengut necessariament publicar los dits S. Rey e Reyna per tot lo dit Principat en les forma e manera contengudes en sengles crides copia de les quals es interclusa en la present. E perque les vulgars fames anegades son acompenyades de coses no veres havem delliberat fervos la present e trametre la dita copia a fi que de la veritat plenament vostres magnificencies e savieses sien certificades E sia Jhesus proteccio de tots. Scrita en Barchinona a XXVII dies de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda.

Bajo igual forma, se escribió tambien á los jurados y consejo de Menorca y á los de Iviza.

Als molt honorables e savis senyors los consellers de la ciutat de Vich.

Molt honorables e savis senyors. Entes havem vosaltres haver elegits oficials ordinaris e fer crides e altres coses de part dels consellers e capitans de aquexa ciutat afermants haverne potestat sots color de cert privilegi attes ques diu lo Senyor Rey ha dada la ciutat a sacco e que los emoluments dels dits

oficis han esser vostres e haver comanat basto a tres capitans. De les quals coses havem admiracio per quant no proceeixen segons orde de nostra letra en virtut de la qual los dits oficials son é deuen ser elegits. Per ço obrints vos nostra intencio vos pregam e encarregam que si fet no es encontinent reebuda la present elegiau los dits oficials ordinaris qui en nom del Principat per lo present regesquen segons vos havem scrit e facen les crides e altres actes segons lorde queus havem trames ab dita letra. Dels emoluments empero tinguen compte com es acustumat a fi que del que reebran puixen dar suficient raho al Principat e no façau peu del dar a sacho car de tota Cathalunya se diu e no solament de Vich. Quant al basto acomanat als dits tres capitans nostra intencio e voluntat es que ells no exercesquen acte algu de jurisdiccio car seria expresament contra constitucio del dit Principat disposant que en les ciutats e viles de aquell no puixa haver mes dels oficials ordinaris. Plau nos empero que porten lo basto com a capita ab les preeminencies acustumades a fi de tenir en degut orde e repos les gents. Altra vegada vos pregam que nostra voluntat e intencio dessus declarades sien efectualment servades. E sia Jhesus ab tots. Dada en Barchinona a XXVII de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats e concell etc.

Al honorable senyer En Johan Molins notari depu-

tat local en la ciutat de Vich e vegueria Dosona.

Honorable senyer. Vostra letra e memorial sobre les coses que fan e pretenen los consellers de aqueixa ciutat havem reebuts e decontinent havem dellibérat als dits consellers fer una letra copia de la qual per vostre avis es interclusa en la present a efecte que la dita copia sia a vos resposta. Dada en Barchinona a XXVII de juny del any Mil CCCCLXII. — M. de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats e concell etc.

Los diputats del General e concell llur representants lo Principat de Cathalunya. Als honorables tots e sengles caps de cinquantenes conestables e gents del exercit del dit Principat e senyaladament an Olivella hu dels dits conestables e a altres qualsevol persones a les quals les coses davall scrites se pertanguen salut.

Per informacio segons som certificats reebuda e altrament consta que entre cert nombre de bestiar en los dies no ha molts passats per vos dit Olivella conestable pres den Naves de Bellvis ha XVIIII caps de moltons e un ase qui son de un pastor apellat Garcia de Artigalo lo qual nos ha suplicat aquells li façam restituir. Considerant adonchs que lo dit pastor no culpe a res de les faenes concorrents vuy en lo dit Principat per ço vos dehim e manam quant mes stretament podem que vista la present restituischau al dit pastor los dits XVIIII caps e lase e aço no dila-

tets per alguna causa o raho. Dada en Barchinona a XXVII de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats e concell etc.

Als molt honorables e savis senyors los pahers de la vila de Tarrega.

Als molt honorables e savis senyors. A vosaltres es molt necessari que vista la present prengau o pendre façau informacio qui son stats aquells de la companyia del Rey e altres qui son stats en la correguda e robatori fets ara pochs jorns ha passats en aqueixa vila de Tarrega o en lo territori de aquella e encara qui son aquells qui de present son en servey del Rey contra aquest Principat axi cathalans aragonesos com valencians e aquella presa e reebuda sius plaura nos trametats per persona fiable com tota triga sia en aço molt damnosa e contraria. Dada en Barchinona a XXVII de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. —Los diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

28 DE JUNIO.

Se hicieron varias proposiciones que fueron votadas, prevaleciendo el siguiente voto del señor obispo de Vich, que se tomó como deliberacion.

Lo senyor bisbe de Vich dix que en tota manera se deu proveir en haver lo castell del Pertus a ma del Principat e que los colls de Panicars del Pertus e de les Abelles sien mesos en algun orde de custodia. La expedicio de les quals coses sia remesa a la VIIIIª de les banderes.

Item que per quant se diu lo S. Rey ha manat detenir tots bens de cathalans qui son en Arago Valencia Sicilia Mallorcha e altres illes sia remes a tres persones del present concell ço es al abbat de Sant Benet don Francesch de Pinos e al sindich de Perpenya ab referir.

Item que si les persones axi principals com surrogades del present concell qui presents son en Barchinona les quals no seran stades presents en les delliberacions fetes fins avuy e specialment en les crides del Senyor Rey e Reyna no loaran e aprovaran ab eficacia totes les dites delliberacions actes e coses fins aci fetes per dimecres prop vinent per tot lo dia e los altres qui son absents e no tenen surrogats dins cert temps assignador a coneguda de la VIIII de les banderes daqui avant sien expellits del present concell axi que en res noy puixen entrevenir.

Item que les galees de Bertran e de Tora qui dies ha son detengudes en la platja de Barchinona stan be lla on son e que sien retengudes. La manera com sia remesa a les tres persones damunt scrites ab referir.

Item que sia scrit als ecclesiastichs barons e uni-

versitats de Cathalunya specialment de les parts circumvehines en Urgell pregant los que facen de deu fochs un home habil e be armat qui decontinent vaja al exercit en Urgell a despesa e carrech dels restants.

En este dia, recibieron los señores Diputados y Consejo las cartas que se hallan á continuacion.

Als molt reverend magnifichs e molt savis mossenyors los diputats del Principat de Cathaluñya residents en Barchinona.

Molt reverend magnifichs e molt savis mossenyors. Certifich vostres reverencies com en los lochs de Miquinença e de Mora empatxen lanes robes e mercaderies de cathalans qui avallen per lo riu e venen en aquesta ciutat car certament he sabut de una barcha qui es avallada ab lanes que no es gosada arribar a Miquinença per ço com Larahic fonch avisat que les robes que portava que eren de Cathalans li foren stades retengudes e axi mateix quant es stat a Mora han fet arribar e sino per En Pere Boteller de Mora les hagueren aturades. E axi com fan de les dites robes se spera faran de forments e vitualles per manera que no leixaran avallar res per lo riu que sia de Cathalans que no sia pres les quals coses redunden en gran dan del Principat e de les generalitats. Perque

mossenyors vos placia en aquelles degudament proveir. Certificant vos mes com los castells de Azco hi haja gent forastera de Arago e de altres parts per guardar aquell e sabse cert que lo capita en Ponç Ça costa ha trames un bell cavall a son cunyat en Alcanyiç lo qual es anat per servey del Senyor Rey de que no es tengut en aquestes parts en bona opinio e per semblant del castell de Miravet. Perque mossenyors per lo carrech que ha en aquestes parts de vostres reverencies de certificar vos de les coses que porien noure al Principat vos avis de les coses sobredites. Mes mossenyors vos certifich com los XVI sachs de bescuyt trames aci per lo diputat local de Leyda que he trobat en poder del diputat local passat es molt guastat e no trob quil vulla comprar e la botiga los menge com pach de loguer tots dies tres diners so pregat per los procuradors de aquesta ciutat quel faça portar en lo castell Damposta que stiga alli per provisio del dit castell si alre seria quey hagues mester. Perque mossenyors placiaus delliberar e scriure lo que volreu ne faça. E altres coses no occorren a present sino que vostres reverencies me scriven e manen lo que plasent los sia los quals tinga la Sancta Trinitat continuament en sa proteccio e guarda. Scrita en Tortosa a XXVI dies de juny any Mil CCCC sexanta dos. — Mossenyors a tota ordinacio e manament de vostres reverencies molt prest Sperandeu Palau diputat local de Tortosa.

Als molt reverend egregis e honorables diputats del General de Cathalunya.

Molt reverend egregis e honorables diputats del General de Cathalunya. Vostres letres dadas en Barchinona a VIII del corrent mes de juny havem rebudes ab deguda reverencia e sentints e sabents lo gran trontoll e tribulacio qui per males persones no tements Deu ne guardants lo gran dan e interes de la cosa e be publich de Cathalunya e fem desempatxar les messes qui per graçia de Deu hic son bones. E com sapiam altre ardit dels afers per vosaltres ferem recullir los viures e confiats que ab bon voler e animositat de coratge som e serem prests en defensio de la cosa publica de Cathalunya segons som tenguts per justicia de les dites vostres letres havem trameses copias en diversos lochs daquest Empurda e per gracia de Deu sentim que tota aquesta terra sta en bon punt e voler. E placia a la misericordia de nostre Senyor Deu que a tots de bon sforç e bon voler a defendre la cosa publica e la justicia de Cathalunya. Dada en la vila de la Bisbal a XXIII de juny del any Mil CCCC sexanta dos. — Humils vostres los jurats de la Bisbal.

Als molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors los diputats del Principat de Cathalunya e concell llur residents en Barchinona.

Molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors. Huy scrita la present hora quasi del sol post per letra del loch de la Cenia som stats avisats com en lo maestrat de Montesa son entrats certs homens del Rey per fer empre e fer ajust de gents en lo dit maestrat per damnificar aquesta frontera segons que en la dita letra poran veure vostres reverencies la qual ab la present trametem. Suplicam vostres reverencies nos donen concell favor e ajuda en lo fabedor. E lo que per vostres reverencies sera deliberat placieus avisarne lo honorable En Bernat Struch missatger nostre e si sera partit per letra. E sia la Sancta Trinitat en continua custodia de vostres reverencies e de tot lo Principat. De Ulldecona a XXIIII de juny del any Mil CCCC sexanta dos. — A totes vostres ordinacions e manaments prests los jurats e concell de la vila de Ulldecona.

Als molt honorables e savis senyors de jurats e prohomens de la villa de Ulldecona.

Molt honorables senyors. Nosaltres vos voliem fer hun home sino que es stat sort que lo portador de la present ses trobat aci de queus dam avis com en lo meastrat son arribats certs homens de part del Rey a gin dels quals se fa empre en secret de homens singulars hon se ha de fer hun gran ajust de gent a Penisola e de aqui han de donar en aquesta frontera de queus ne avisam. En aço no posen dubte algu que la cosa es molt certa e de aço es avisat home de aqui.

Crehem ell vos ne deu haver parlat de aquest fet nosaltres haguem dimarts hun poch de sentiment e vay demati havem ne hagut avis com la cosa es certa. Ja ne havem scrit a Tortosa donants de parer per part de Tortosa e de vosaltres ne anassen alguns missatgers per aquests lochs e universitats del meastrat que frontalegen ab nosaltres per sentir en que tenen envers Cathalunya. Dels dits homens que son arribats del Rey han dreçat dret a Peniscola per haver lo castell stiga a ma e voluntat del Rey. Fora bo si per qualque gin e manera se pogues fer a tractar en Peniscola nos pogues fer ajust de gent car de alli trancaran lo cap a tot aquest quarter de Cathalunya. Daqui avant provehim en lo queus parra esser necessari a homens savis e en axi mateix vos placia dar avis a nosaltres del que sentireu no mes. Feta en la Cenia a XXIIII de juny del any Mil CCCCLXII. — A les vostres savieses prests los jurats de la Cenia.

Als molt reverends egregis nobles magnifichs e molt savis senyors los diputats del General de Cathalunya e llur concell resident en Barchinona.

Molt reverends egregis nobles magnifichs e molt savis senyors. Certificam vos com havem avisos certs per via de Alcanyiç com per part del Rey es stada emprada la vila que li facen cent homens e ultra aço es stat fet empre en la vila mateixa de certs homens per venir al castell de Orta e pendre aquell per lo dit Senyor Rey e que molt prest hi deuen venir. No-

saltres havem scrit decontinent ab home propri a Orta que hagen lo dit castell a sa ma e tingan aquell ben guardat fahent los oferta que per vostres reverencies los sera tramesa gent per guardar lo dit castell. Mes som avisats ab correu de Calaceyt que los del dit loch son certament avisats que alli deu venir gent del Rey ço es lo mestre de Calatrava per berrejar lo dit loch qui es del honorable capitol de aqueixa ciutat e pendre lo castell a sa ma. Encara mes vuy havem haguts dins dues hores quatre avisos per homens propris per aço tramesos com los comenadors de Montroig e de la Freneda e altres homens del Rey se preparen ab molta gent a venir en los termens de aquesta ciutat per damnejar pendre e robar bestiars e tot lo que poran e que ja en gran part son provehits de tot lo mester per venir a fer les dites coses. Tot aço mossenyors es ben cert e havem los dits avisos per homens als quals aquells son stats comunicats e per ço com son convehins nostres e tenen aci grans amistats nos ne han scrit perqueus suplicam axi com per moltes vos havem scrit vullau molt prestament provehir de trametre aci CC o CCC homens e axi mateix al castell de Orta los que seran necessaris a la custodia de aquell. Certificants vos que aquestes coses son molt necessaries si voleu que aquesta terra nos perda es conserve. Mes mossenyors vos certificam com los castells de Azço e Miravet segons sentim no son tan ben guardats ne provehits com seria mester a obs del Principat e del capita de Azço que es molt flach en voluntat e som avisats que lo

Rey deu venir a Miquinença e de alli calarse a Azço a Mora e a Miravet per haver los dits castells e ferse fort en aquells. Suplicam vos hi vullau provehir per manera que los dits castells sien fortificats e sien conservats e tenguts segurs per lo Principat e vullau scriure als capitans dels dits castells e als de la vila de Orta que sien vigilants e attents en la custodia dels dits castells per manera que per los enemichs no sien presos e damnejats. En lo maestrat se fa continuament empre de gents e aço sabem cert. Lo comdat tot sta aparellat contra nosaltres e los de la frontera de Arago comenadors dessus dits entant que stam circuits de contraris e enemichs per queus tornam suplicar nos trametau molt prest lo dit nombre de gent per profit de tot lo Principat e conservacio de aquesta terra segons vos havem dit com en altra manera passa gran perill segons per altres vos havem scrit. Mes vos certificam com lo Senyor Rey ha trames a Miquinença e manat que prenguen totes robes de cathalans que àvallen per lo riu. E axi no es sperança que negunes robes de cathalans avallen de Arago ne forments. E axi mateix en Mora los fan empaix. E per la darrera barcha que és avallada ara en aquests dies prop passats havem haut cert avis de les dites coses. Perque mossenyors placiaus hi proveir degudament. E altres coses al present no occorren sino que la Sancta Trinitat sia continuament en guarda e proteccio de tots. Scrita en Tortosa a XXVI de juny del any Mil CCCCLXII.

Mossenyors trametem vos ab la present lo proces

de certa inquisicio que havem feta e reebuda contra en Berthomeu Feriça en vigor de la comissio per vostres reverencies tramesa a aquesta ciutat. Placiaus scriure al receptor de les pecunnies del General satisfaça al notari de sos treballs e a altres treballants. A tota ordinacio de vostres grans reverencies apparellats los procuradors de Tortosa.

Als molt reverend e honorables mossenyors los diputats e lur consell representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverend e honorables mossenyors. De vostra reverencia havem reebudes tres letres comunicant nos de ço que per vostres reverencies es proceit en les execucions dels crims que haveu trobat. E de aquelles letres havem comunicat ab totes aquestes viles que son en aquesta tinença hoc encara dades copies a la vila de Alcanyiç e de Casp qui son en Arago e havem fet tot ço que per vostres reverências es stat manat. E mes molt reverends e honorables mossenyors de vostra reverencia havem reebut una letra lo jorn de Corpus Christi que fou dada en Barchinona a VIII de juny la qual havem comunicada ab totes les circunstancies segons per vostres reverencies es stat manat e havem tretes banderes e feta mostra de les gents quens trobam de quens trobam molt flachs de armadures per la gran pobresa de la terra de diners la gent molt pobra pero lo cor es molt fort confiant en nostre Senyor Deu e en la bona justicia. Nosaltres

nos som tots a units ab tots los vehins de la frontera Darago quins avisaran de tot ço que ells sentiran pero tenim tres lochs del archebisbe de Çaragoça frontalers de que hi ha un bon castell qui dieu de Vallderoures es diu que stabliran aquell pero fins avuy noy ha res proveit e tenim ajustat en los dits lochs que si res si fara serem avisats prest. Molt reverends e honorables mossenyors aquesta vila ha un bell castell quis diu comanador frare Siscar lo qual se diu curial del Rey pero ell noy es vengut despuys que es aquest fet ne en lo castell no ha neguna provisio de gents ne armes ne vitualles e nosaltres veents que lo castell no stava be axi sols havem dit al procurador que aquest castell se guardas ell nos ha respost que es molt content si nosaltres hi volem ajudar que lo comanador es molt pobre e que no poria guardar lo lo qual es be veritat que pagades les pensions e lo tresorer no li sobra res de la comanda tant es lo deute que hi ha mes perque nosaltres som stats contents de guardarlo e per ço que la sospita tenim que ells son curials del Rey havem dit que nosaltres voliem nos prestas sagrament e homenatge que en aquell castell ell no metrie gent alguna sens nostra voluntat e lo dit procurador ha respost que nou faria que ell tenia aquell castell per lo comanador e per lorde e per custodia dels lochs de la comanda e que no farie altra subjeccio e que si no li volien ajudar que ell nos ne requerie per lo homenatge que erem tenguts al orde e nosaltres veent que mes valia sostenir lo dit castell que nulls resistirem trobant nos en lo castell si tray-

cio si ha a fer per ells que no si eren de fora. Perque nosaltres tenim esment a ells tots temps que nons sabem de quins guarden tanta es la traycio que vuy regne. Perque molt reverends e honorables mossenyors vos suplicam nos perdonen com la present no va axi com a vostres reverencies pertany que la havem scrita de nosaltres mateixs que no volem que nostre advocat ne sente res per la gran traycio que vuy es en ells. Dada en la vila Dorta a XXV de juny del any Mil CCCCLXII. — Mossenyors molt redubtables qui en vostra gracia e merce nos recomanem los jurats e prohomens de la vila Dorta.

Mandaron los señores Diputados y Consejo expedir, en este dia, las siguientes cartas.

Al molt egregi senyor lo comte de Cardona.

Molt egregi senyor. No poriem prou explicar la gran contentacio que aquest Principat ha de vostra gran noblesa en respecte de la virtuosa perseverança que ha en la conservacio de aquest Principat e de les libertats e cosa publica de aquell segons sempre haveu loablament acustumat faent certa vostra gran noblesa lo dit Principat sera be recordant de vostre be obrar. E per tant com creem a vostra oida sera pervengut lo que ses fet del castell de Claramunt certificam vostra gran noblesa com anant lo magnifich capita de la bandera daquesta ciutat la via Durgell fou

informat que vertaderament lo bastard de Cardona ab gent de peu se era preparat a pendre lo dit castell per empatxar per son poder lo carnatge e altres coses que son trameses al dit capita. E per aquest sguard fou mesa e vuy en dia sta en custodia del dit castell certa gent no ab intencio de fer alguna injuria ne prejudici a vostra gran noblesa mes per la sola causa dessus dita e axi vos ne fem cert ab la present. E per quant senyor molt noble es necessari totes les parts circumvehines de Urgell ajuden al que se ha fer per conservacio e indemnitat del Principat e ofensio dels enemichs nosaltres havem proveit que los barons cavallers ecclesiastiques persones universitats e altres possehints vassalls facen de deu fochs un home fiable be armat e dispost qui a carrech e despeses dels restants vagen al dit exercit axi com ses fet en aquesta ciutat e altres viles e lochs qui ab la dita bandera son e axi ab la ajuda de Deu sera tal nombre de gent entre aquella que ja hi es e la que per aquesta via hi sera que no solament a defendres dels enemichs ans encara a ofendre los en manera que lo Principat sera preservat dels cruels dans e destruccions qui ja son començats e continuament cominats. Per ço avisants vostra gran noblesa de les dites coses pregam e encarregam aquella que continuant lo vostre virtuos proposit com de tant gran comte e baro se pertany decontinent reebuda aquesta vullau proveir e trametre a tots les letres de vostre comdat que facen lo dit soccors de deu fochs hun home lo qual vage tan prest al dit exercit per fer alli lo que sera necessari e co-

mandat per los nobles magnifichs conductors e capitans. Aço es stat pensat per bons respectes e perque ab major voluntat tot hom hi vingue delliberat. E sia la Sancta Trinitat proteccio vostra e direccio dels negocis que prosseguim. Dada en Barchinona a XXVIII de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats e concell etc.

Als molt honorables e savis senyors los pahers de la vila de Cervera.

Molt honorables e savis senyors. Reebuda havem una letra del honorable mossen Luis Divorra e oyt a ple son nebot Jacme de Montergull som certificats de la virtuosa intencio sua que com a verthader cathala te en la conservacio del Principat e de la cosa publica ab libertats de aquell. E per quant en aqueixes parts se diu haver moltes gents seminants fames del dit mossen Luis les qnals si cregudes eren facilment porien parir algun inconvenient per ço vos pregam e encarregam no vullau dar credulitat a tots reports axi com creem no feu. E pus lo dit mossen Luis sempre ha fet e fa lo que dell se sperava sia tractat per vosaltres com loablament haveu acustumat. Certificants vos que on lo dit mossen Luis fes cosa alguna derogant al Principat ço que no poriem creure nosaltres hi fariem provisio deguda. Mes avant havem entes vosaltres tenir pres un specier appellat Sola per part del qual som stats suplicats volguessem entendre que ell no exer veixat. Per ço som de parer li sien le-

vats los grillons donant per aquells seguretat ab suficients fermances e axi stiga en la preso be guardat e lo proces li sia acabat e tantost trames a nosaltres per queus puixam scriure del que sera faedor. E sia Jhesus ab tots. Dada en Barchinona a XXVIII de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats e concell etc.

La anterior fué dirigida tambien, con leve diferencia en su contenido, á los paheres de la villa de Tarrega.

Al molt honorable lo senyer En Pere Luis de Vilafrancha donzell.

Molt honorable senyer. Per una letra vostra dirigida al honorable mossen Franci de Sentmanat som certificats de la preso per vos feta del home qui metia en conturbacio aqueixa ciutat e de altres coses alli scrites de les quals havem haut gran plaer. Venints a respondre al necessari vos dehim significam e volem que tant com en aqueixa ciutat aturareu vos useu en les gents del exercit que aqui teniu e encara en qualsevol altres persones de totes aquelles jurisdiccio potestat e preeminencies que acustumen usar capitans de gents ab aço empero que los processos e execucions que fer se hauran hajan a fer ab intervencio dels honorables consellers daqueixa ciutat e a consell del honorable micer Damia de Montserrat doctor en decrets. Aquesta es nostra voluntat e intencio les quals

volem sien servades e executades. Mostrau la present als dits honorables consellers e micer Damia e prenguen la per lur car occupats de altres negocis no podem a cascuns particularment scriure. Dada en Barchinona a XXVIII de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats e concell etc.

Als molt honorables e savis senyors los consols e concell de la vila de Cardona.

Molt honorables e savis senyers. Nosaltres scrivim al egregi comte vostre del qual per lo seu virtuos obrar aquest Principat es tant content que mes dir nos pot pregant e encarregant lo vulla proveir e trametre a totes les terres del seu comdat que facen de deu fochs un home fiable be armat e dispost qui a carrech e despeses dels restants vaja al dit exercit com se es fet en aquesta cintat e altres viles e lochs qui son ab la bandera de Barchinona. E semblantment ne scrivim als altres barons cavallers ecclesiastiques persones universitats e altres possehints vassalls. Creem lo dit senyor comte ho fara tan prest com loablament ha acustumat encara empero ne avisam vosaltres com aquells qui per esser vertaders cathalans e devots al benefici del dit Principat ne sou be mereixedors. Pregants e eucarregants vosaltres hi vullau esser propicis e dar per vostre poder tota efectual obra que les dites coses se seguesquen al mes prest que fer se puixa car lo nombre de la gent qui

ja es en lo exercit ab aquella que per lo dit mija hi sera ab la ajuda de Deu bastara no solament a defendres dels enemichs ans encara a ofendrels en manera que lo dit Principat sera preservat dels cruels dans e destruccions que ja son començades e continuament cominats. E sia Jhesus proteccio de tots. Dada en Barchinona a XXVIII de juny del any Mil CCCC sexanta-dos. — M. de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats e concell etc.

Bajo igual forma, y con la direccion respectiva, se escribió tambien á los cónsules y concejo de Solsona, de San Lorenzo de Morunys, de Calaf, de Castellfollit, de Riubragós, de Torá y de Tárrega.

Als honorables senyers los jurats e concell de la vila de Moya.

Honorables senyers. Vostra letra havem reebuda ab quens avisau de la eleccio de capitans e oficials e de la seguretat per ells prestada. De tots som molt contents. Ja havem dit al sotveguer e batle lo que han a fer. Quant al fet dels capitans que haveu elegits vos dehim que ells no han prestar seguretat alguna e lur potestat es tenir en pau e degut orde les gents darmes que sota ells son e si fan res indegut e desordenat en los fets darmes poden esser castigats per los dits capitans. Totes les altres coses de jurisdiccio se han a fer e exercir per los dits oficials ordinaris en

nom del Principat per lo present axi com vos havem scrit. De la nova quens es portada de haver pres los enemichs Sanct Pedor e Sellent stam maravellats per quant no es referida en cert sino per oyr. Pregam vos en tota manera si axi es ço que Deus no vulla sien avisats los consellers de Vich e lo canonge Planella e encara proveit als passos segons es concertat e avisaunos del que sera car nosaltres no fallirem a fer degut soccors. E sie Jhesus ab tots. Dada en Barchinona XXVIII de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats e concell etc.

Al molt egregi e strenuu baro lo senyor comte de Pallas capita general del exercit del Principat de Cathalunya.

Molt egregi e strenuu baro. Per letra den Miquel Vives e altres vies som certificats de la deceptiva illusio o tracte mogut e de la capcio dels honorables En Pere de Belloch e altres e del combat per vos donat e encara de la embaixada de mossen Cartella a vos feta. Enug havem de la preso dels dessus dits empero contentam nos de la singular empresa e del animos e fort combat per vos donat. De vostra gran noblesa no haver nos avisats no tenim maravella car en tals faenes vos sou trobat que es suficient scusa. No haja vostra gran noblesa congoixa del cas dessus dit com creem no haveu car en fets de guerres de tals e semblants cassos son acustumats seguir e per ço es virtut no ad-

mirar ne menys spantar. Com haurem avis larch de les coses subseguides respondrem vos al que sera mester creem vostra gran noblesa nos oblida fer les provisions necessaries axi en salvacio dels presos com altres coses oportunes. Nosaltres trametem aqui un gran bastiment comprovat e molt perfet per la entrada daqueixa força ab certs fusters e altra gent. E de continent fem partir docents homens de peu be a punt per refrescar e fortificar vostre camp. E porque havem ayres certa gent darmes de França se prepara entrar la via de Rossello e es cregut que si entren volran tirar lo mes prest que poran en aqueixa ciutat sembla a nosaltres vostra gran noblesa se deu fer venir los consols de Castello Dampuries e de Figueres o trametre a aquells alguna persona per avisar los que on tal cosa sentissen decontinent trameten gent ço es los de Castello al coll de les Abelles e los de Figueres als colls del Pertus e de Paniçars per guardar aquells e quen avisen vostra gran noblesa oferint los que tantost hi trameten degut soccors. De aço poreu comunicar ab lo noble vezcomte de Rochaberti qui semblantment scriura a les sues viles de Perelada e de la Jonquera que en les dites coses facen lo degut venint lo cas car entre tots molt facilment poden empatxar la entrada de la dita gent de França encara que fos molt major nombre que no es e ab lo nostre soccors tota aquella terra ab la ajuda de Deu sera constituida en plena tuicio. En les parts Durgell se ha proveit e proveex continuament ab gran attencio e per gracia de Deu tot ha bon recaptè. E sia la Sancta Trinitat pro-

teccio de tots e direccio dels negocis que prosseguim. Mentre fahiem la present es arribat home propi de Leyda ab letra dels pahers narrants com divendres prop passat lo Senyor Rey ab tot son poder a cavall e a peu vench a la dita ciutat faent enza de XXXX rocins e dels de la ciutat isqueren circa cent sens capita seguint los un terç de legua e com foren avançats hisque tota la gent dels enemichs e la brega se mescla entre ells de la qual ha morts dels enemichs tres e un gentil home pres e sis rocins morts al camp e nafrats pus de XXXX rocins tots ab herba los quals se creu morran. De ciutat hi ha morts altres tres dos de ferida e hu negat e presos per la orta XXIIII o XXV homens dels quals la major part son bergants no coneguts. Tota quanta gent es vuy dels enemichs son circa CCCC rocins entre avols e bons e CC homens de peu desarmats e malandreçats. Diu lo dit home qui present es stat a la brega que entre la gent a cavall dels enemichs havia entorn cent homens cavalcants armats sobre mules. Diu mes que los castellans han pres Lerin en Navarra qui es del bisbat de Pamplona e decontinent lo bisbe qui era ab lo Senyor Rey ab XXX rocins sen es tornat ab sa gent la via de Navarra e aço es cert. Diu encara mes que lo mestre de Calatrava es ja ab lo Senyor Rey e es vengut ab sexanta de cavall e daqui avant no si spera mes gent. Tot vos sia avis. Dada en Barchinona a XXVIII de juny del any Mil quatrecents sexanta dos. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. —Los diputats e concell etc.

Al molt magnifich e savi cavaller mossen Luis Divorra.

Molt magnifich mossen. Vostra letra havem reebuda e oyda la creença explicada per En Jacme de Montargull nebot vostre restam molt contents de la virtuosa intencio vostra que com a vertader cathala teniu en la conservacio del Principat e de la cosa publica e libertats de aquell a tots comunes. E ab tot de vos alre no creguessem encara molt vos ne comendam faents vos cert aquest Principat sera be recordant de vostre be obrar. Nosaltres scrivim als honorables pahers de Cervera e de Tarrega dient los nostre parer. Creem vos faran la bona tractacio que han acustumat. Pregam vos per ço eus encarregam vullau talment haver vos en les faenes concorrents que tots vostres vehins hajen causa de esser be contents. E sia Jhesus ab tots. Dada en Barchinona a XXVIII de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats e concell etc.

El mismo dia, los señores Diputados y Consejo recibieron las siguientes cartas.

Als molt reverends magnifichs honorables e de gran providencia senyors los deputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends magnifichs honorables e de gran providencia senyors. Per altra scrivi dissapte breument per no haver temps a vostres reverencies sobre lo fet del tracte que yo habia fet ab alguns qui guardaven la esglesia e campanar de Sant Feliu de que mossen Xatmar es capita. Jo fiu metre en la sglesia quatorze homens ço es En Belloch mossen Joanot Çarriera Huc de Copons Pere de Planella Montaner P. Balps e un meu parent Roger de Pallas que yo encara que no sia home experimentat per sa joventut amave molt e los altres son homens de peu. Com dins foren entrats la entrada fou sentida per lo dit capita e altres de la força e no ni pogueren per ço mes entrar dins la sglesia ells feren gran brega perque ells nos leixaven pendre. Apres de molta brega los fou salvada vida e membres e axi vuy son presos. No pogueren esser soccorreguts pero si la nit no fos axi prest sobrevenguda en tot cert forem entrats que ja per lo mati les portes de la dita sglesia foren cremades e no restava sino derrochar una paret que havien feta a la porta. En aquesta faena han sabut tots los de la força e aquells de qui per ventura vosaltres tenieu alguna confiança. Placiaus determenar en quina manera volen se proveescha en haver a mans del General les viles lochs e castells de aquells qui son dalt car a mi sembla que pus axi ab tanta delliberacio venen contra la terra se deu proceir contra ells e bens lurs per totes les vies ques pot. Ir de mati a mi vingue mossen Cartella canonge per part dels de la força acometent me de certa concordia. Yo perque la mia voluntat no

es fer deguna natura de concordia no li he res promes mas que de aço yo consultaria ab vostres reverencies. Yo tinch altres tractes entre mans e so cert Deus volent se sdevindran. Vull pero vostres reverencies sien certes que tots los gentils homens daquest Ampurda son be mascarats ne en ells se pot en alguna manera confiar. La bombarda grossa se es sculada. Seria necessari fos aci trames un bon mestre qui la sabes adobar. Placiaus trametrel decontinent e trametre aximateix bombardes grosses polvora de bombarda e de spingarda viretam plom e pedres. Jo he sabut que la muller de mossen Muntanyans tramet aci una conestablia de gent per donar soccors a la força volen tenir pratica de entrar hi ades dos ades quatre fins tots sien dins. Placiaus proveir en ell e en tots los altres car fins aci se es mostrat esser hu ara se mostra altre. Si semblants seran comportats mala per a nos per la parcialitat que tenen gran e per a mi e lurs fills germans e muller deure esser retenguts. A molta instancia de la vila de Perpinya yo he donat salconduyt a mossen de Montpeyros veguer de Narbona qui enguany fou aqui per embaixador del Rey de França per venir parlar aci ab mi ab condicio si a vosaltres sera plasent en altra manera revocarlo encontinent. Les rahons ab que lo sindich o trames per la vila de Perpinya ma feta grandissima instancia son que per quant ells tenen vuy los forments e blats per recullir que era molt necessari leixar venir lo dit mossen Montpeyros perque en aquest temps ells eren segurs los francesos no entraren e ells hauran recu-

llets tots lurs blats. E axi yo lurs rahons per lo bon respecte admeses he donat lo dit salconduyt. Del que sera vostres reverencies seran avisadés prestament. Daço al meu parer pot resurtir molt benefici e no dan algu. Avisat so per molts vos es dit que parlen alguns ab los de la força e quels donen vitualles. Aço es contra veritat que ni fruyta ni vitualles que dien ells no han de aci que la guarda se fa continuament e ab molta diligencia pero lo parlar nos pot vedar. En Miquel Vives que açi per vosaltres es ab tot ell sia bon home per la sua pero antiquitat no es gens bo per a tantes faenes com aci concorren. Placiaus per ço trametre aci altre mes dispost que haja lo carrech que ell te que a moltes coses ultra pagaments se ha a donar orde que propriament venen a son carrech per utilitat del General. E per ara no mes. La Trinitat Sanctissima vos tinga en sa continua proteccio. De Gerona a XXVIII de juny del any Mil CCCCLXII. — A la ordinacio de vosaltres senyors prest e prompte lo comte de Pallas capita general del exercit del Principat de Cathalunya.

Als molt reverends magnifichs e honorables los senyors diputats e concell representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends magnifichs e honorables mossenyors. Vostra letra he reebuda notificantme seria a vosaltres gran plaer e consolacio que apres fos dat compliment en lo fet de Gerona yom volgues dispon-

dre ab ma gent star en companyia del molt egregi capita. Es axi vostres reverencies magnificencies e savieses no ignoren la grandissima voluntat que yo tinch en totes coses qui sien a honor e servici del Principat axi com de ma propia boqua moltes de voltes vos es stat significat. E plagues a Deu yo pogues fer de mi tant com la voluntat me acompanya pero negu no es tengut pus del possible. Jo so e sere tots temps apparellat esser per lo dit Principat quant a mi sera possible. Regraciant vostres reverencies magnificencies e savieses de les vostres bones ofertes e volguera haver tanta posibilitat que a mes propries despeses lo dit Principat pogues servir. Remetent a vosaltres si alguna subvencio a mi deura esser feta ab la qual puixa comportar les despeses e ordonen de mi vostres reverencies magnificencies e savieses tot ço que plasent los sera. Dada en la ciutat de Gerona a XXVIII de juny del any Mil CCCCLXII. — Lo quim recoman a vostres savieses vezcomte de Rochaberti.

Als molt reverend egregis nobles e molt magnifichs senyors los senyors de deputats del General de Cathalunya e concell lur.

Senyors molt reverend egregis nobles e magnifichs. A vostres molt grans reverencies per part dels jurats e prohomens del castell de Robio fundat dins lo Principat de Cathalunya sots senyoria e alou del honorable En Bernad Guerau de Boixadors donzell compar En Gim Steve jurat de la universitat del dit castell

dient e allegant que per quant lo dit Principat es stat e encara vuy es mes e posat en tumult e discordia per mija de alguns mals consells del Senyor Rey en tal forma e manera que si per adjutori divinal no es proveit es a ma de seguirse alguns amfractes e perills los quals ja a ull vuy e cascun dia segons experiencia segueixen en gran deshonor de la corona reyal sedicio e destruccio del dit Principat e cosa publica de aquell ço qui es de gran dolor. E com lo dit castell sia constituit en loch de molta fortalesa e que si per la adversa part del dit Principat era stablit fos un gran dan dispendi e enuig dels poblats en la patria circumvehina de aquell. E los habitants en lo dit castell e terme de aquell com a feels fills de la terra se temen es sospiten de la dita stablida com sia facil de fer per molts sguards per lur fidelitat. Requeren e humilment supliquen vosaltres senyors de diputats e concell vostre lo dit Principat representant ans de cas provehiats en la utilitat dels habitants del dit castell e terme de aquell e conservacio e indemnitat del dit castell e patria circumvehina de aquell en tal manera que sia precipua laor de Deu tranquillitat del dit Principat e defensio repos e benefici de aquell. Oferint se la dita universitat sens mudança de opinio exposar bens e persones e pendre martiri per la defensio e mantinença de libertats del dit Principat posant si e bens e persones lurs sots la proteccio e salvaguardia del predit insigne Principat e servar obediencies e manaments de aquell contra qualsevol inimicants a aquell. E per quant la dita universitat vol a les vos-

tres insignes savieses la lur voluntat e ferma opinio se dinosca vos fa ab la present lo degut e subdit avis. E jateia les predites coses proceesquen de deguda equitat encara a les vostres grans reverencies la dita universitat reputara a gracia e merce singulars. Suplicant lo Redemptor sia custodia vostra. Scrita en Robio a XXVII de juny del any de la nativitat de nostre Senyor Mil CCCCLXII. —Molt R. E. N. e M. senyors los subdits vostres qui en gracia e merce vostres se recomanen los jurats e prohomens de Robio.

Mandaron expedir, en este dia, los señores Diputados y Consejo las siguientes cartas.

Als honorables senyers los jurats e prohomens de Robio.

Honorables senyers. Vostra letra havem reebuda e oyt En Guillem Steve per vosaltres trames restam molt contents de la vostra bona e virtuosa intencio que com a vertaders cathalans haveu en lo benefici del Principat. Venint al fet de aqueix castell nosaltres scrivim als jurats del Rey que decontinent per descarrech vostre hi vagen e prenguen a ma del Principat lo dit castell e facen inventari de tots los bens e proveesquen que quatre homens fiables entre ells e vosaltres elegidors guarden de nit e de dia aquell a sou e despeses de les rendes e bens del dit castell. Perque avisants vos de les dites coses vos pregam e encarre-

gam que siau vigils e attents en la custodia del dit castell car nosaltres no fallirem a res que sia necessari per la conservacio de tots. E sia Jhesus protecció vostra. Dada en Barchinona a XXVIIII de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats e concell etc.

Al molt egregi e strenuu baro lo senyor comte de Pallas capita general del exercit del Principat de Cathalunya.

Molt egregi e strenuu baro. Per introduir e prescrutar lorde necessari en haver lo castell del Pertus e preparar la custodia dels colls de Paniçars del Pertus e de les Abelles e encara sentir la disposicio del castell de Perpinya e de la vila de Salses e per altres coses trametem lo honorable En Manuel Fonolleda ciutada daquesta ciutat portador de aquesta lo qual de totes les dites coses comunicara ab vostra gran noblesa. Placiaus dar fe e creença en lo queus explicara sobre aquelles e encara donarhi la direccio queus sera vista. E sia Jhesus proteccio de tots. Dada en Barchinona a XXVIIII de juny del any Mil CCCC sexanta dos. — M. de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats e concell etc.

Al molt honorable lo senyer En . . . . Guell donzell castella del castell del Pertus.

Molt honorable senyer. Per certs afers tochants

granment interes util e benavenir de aquest Principat trametem lo honorable En Manuel Fonolleda ciutada daquesta ciutat per comunicar de aquells ab vos. Pregam vos per ço eus encarregam quant mes podem li doneu fe e creença e metau en obra lo que de nostra part vos dira com sia de molta necessitat. E sia Jhesus proteccio de tots. Dada en Barchinona a XXVIIII de juny del any Mil CCCC sexanta dos. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats e concell etc.

Als honorables senyers los consols e prohomens del castell de Bellver.

Honorables senyers. Vostra letra havem reebuda e oyt lome per vosaltres trames restam molt contents de la virtuosa intencio que com a vertaders cathalans haveu en la conservacio del Principat e de les libertats e cosa publica de aquell de que molt vos comendam faents vos certs lo Principat sera be recordant de vostre be obrar. E si los enemichs venien en aqueixes parts creeu si fara lo soccors degut e necessari. Entretant vos pregam e encarregam siau vigils e attents en la custodia de la vila e del castell e en recullir messes vitualles e altres coses necessaries per manera qne venint lo cas puixau no solament defendreus dels enemichs ans encara ofendre aquells. Nosaltres havem parlat ab mossen Marti de Torrelles castla de aqueix castell hans ofert hi proveira. Si cas era que nou fes vosaltres proveiu a la custodia del dit castell

a sòu è despeses de les rendes de aquell. E si dificultats hi occorren recorreu al capita que havem elegit en Cerdanya lo qual hi proveira degudament al qual poreu mostrar la present si vist vos sera. E sia Jhesus ab tots. Dada en Barchinona a XXVIIII de juny del any Mil CCCC sexanta dos. — Manuel de Monsuar déga de Leyda. — Los diputats e concell etc.

Als molt honorables e savis senyors los jurats e prohomens dels Prats del Rey.

Molt honorables e savis senyers. Los homens del castell de Robio han trames aci a nosaltres denonciants nos lo dit castell no star be attes que lo senyor de aquell es ab los enemichs del Principat. E per ço nosaltres los scrivim comendants los de lur bona intencio notificant los lo efecte de la present lo qual es queus pregam e encarregam reebuda la present anen al dit castell e prengau aquell en nom nostre a ma del Principat e façau inventari de tots los bens e provehiau ensemps ab los jurats del dit castell de Robio que quatre homens fiables per nosaltres e ells elegidors guarden de nit e de dia aquell a sou e despeses de les rendes e bens del dit castell. Volem empero que si forments e altres vitualles hi haura vosaltres metau aquells e aquelles en aqueixa vila dels Prats leixant en lo dit castell alguna rahonable provisio per sustentacio dels quil guardaran. Donant en les dites coses lo bon recapte que de vosaltres confiam. E sia Jhesus ab tots. Dada en Barchinona a XXVIIII de juny

del any Mil CCCC sexanta dos. — M. de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats e concell etc.

Los señores Diputados y Consejo mandaron publicar, en este dia, por los lugares de costumbre, el siguiente pregon.

Ara ojats tot hom generalment queus fan a saber los molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya. Que com per bons respectes sie de molta necessitat augmentar e enfortir lo exercit del dit Principat specialment de gent a cavall per ço delliberacio precedent ab intervencio e consentiment de la ciutat de Barchinona manen a tot hom generalment qui tinguen cavalls e rocins dins la dita ciutat que dins tres dies primer vinents los de qui son los dits cavalls e rocins o altres per ells elegidors o nomenadors pus sien habils e disposts vinguen pendre sou del General per anar al dit exercit ab los dits cavalls e rocins. En altra manera los dits diputats e concell los fan certs que per interes utilitat e benavenir del dit Principat e de la cosa publica de aquell pendran los dits cavalls e rocins e aquells comanaran a persones a ells ben vistes qui iran al dit exercit sens alguna smena o satisfaccio que per aço no sera feta als senyors dels dits cavalls e rocins.

30 DE JUNIO.

Habiendo dejado de aprobarse las deliberaciones del Consejo por algunas personas, á causa de estar ausentes, lo verificaron algunas en este dia, distinguiendose por el siguiente voto el canonigo Dusay.

Mossen Ramon Dusay canonge per lo prior de Cathalunya ab les protestacions ja fetes e acustumades fer per ecclesiastichs loe aprove ratifique e confirme totes delliberacions axi de gents darmes com altres e conclusions crides axi de haver publicats per lo Principat los Senyor Rey e Reyna que sien hauts e reputats com a enemichs de la cosa publica e altres actes e totes altres coses fins en lo dia present fetes e closes en lo concell en les quals empero hajen entrevengut les ecclesiastiques persones del dit concell.

Algunos otros aprobaron tambien y ampliamente, si bien los laicos no siguieron la protesta de los eclesiásticos.

El mismo dia, se hicieron varias proposiciones, que fueron votadas, reduciéndose á deliberacion, conforme al siguiente voto del señor obispo de Vich.

Lo senyor bisbe de Vich dix que lo que demana la vila de Perpinya ço es novell capita del comdat governador assessor e altres oficials sia remes a la VIIII de les banderes ab referir.

Item per ço com mossen Francesch Burgues caballer es ab lo Senyor Rey ma armada e per conseguent enemich de la cosa publica que sia scrit als consols de Perpinya que en nom del Principat se prengnen decontinent los lochs de Sant Felin damunt e de Sant Feliu davall e totes rendes blats e bens e que sien reebuts per persones quin donen compte e rahó al Principat.

Item que mossen Charles Dolius qui no ha volgut liurar lo castell de Perpinya e tots los qui ab ell son dins lo castell e encara altres castlans qui axí mateix no han volguts liurar los castells al Principat sien publicats per enemichs de la cosa publica e proceit contra ells e lurs bens.

Item que sia dat orde decontinent sien tramesos a Perpinya docents homens soldejadors e spatxadors en la manera que sera dit per la VIIII de les banderes.

Item que attes sobre fe son stats presos alguns gentils homens e altres del exercit en la força vella de Gerona que sia remes al capita tot lo que fer se deja per salvetat de aquells e encara per recuperacio lur scrivint lin segons sera vist a la dita VIII de les banderes.

El mismo dia, recibieron los señores Diputados y Consejo las siguientes cartas.

Als molt reverends magnifichs e honorables senyors los deputats del Principat de Cathalunya.

Molt reverends magnifichs e honorables senyors. Apres a vostres reverencies haguem scrit sobre lo fet dels creedors nos reduhi a memoria segons nos havien scrit prenguessem summaria informacio quals son los cathalans e altres qui son stats presents ab lo Senyor Rey en lo cas o insult fet de que mossenyors ab molta diligencia havem presa dita summaria informacio la qual de aquella copia closa e segellada a vostres reverencies trametem per lo exhibidor de la present. E mes senyors vos notificam com havem reebuda una letra sobre la provisio que feta haveu dels juheus la qual es molt sana e bona. E altres coses senyors no speram de vosaltres sino la salut que necessari havem si placia al nostre mestre Jhesus vos conserve en tot lo util be e profit del Principat de Cathalunya. E com senyors tots jorns se spera lo Senyor Rey venir aci fer lo combat e com nos manch polvora que no sen hi troba com lo doloros dia del dilluns se despes tota sterien prou afaynats de defendres per via de bombardes e de les spingardes. E per semblant senyors com hi havem molta fretura de lances largues. Pèr queus suplicam senyors nos façau tan-

ta de gracia vullats trametre al mes prest que poreu tanta polvora com vostres reverencies trobaran plaer e una carrega de lances largues per tant que aquesta vila sia molt millor defesa al dit combat. Oferints nos prests e apparellats al portador pagar les dites lances e polvora ço que vostres reverencies nos trametran a dir. E placieus senyors voler donar al portador de la present vint e sis sous. E si en lo mig senyors negunes coses porem fer per vostres reverencies ab molta voluntat som prests aquelles complir. E sia la Sancta Trinitat en guarda e proteccio vostra. De Tarrega a XXVI de juny any Mil CCCC sexanta dos.

Item mes senyors vos placia trametre per lo portador de la present un flori dor lo qual havem a donar al notari que ha feta e presa la summaria informacio axi del original com del trellat lo qual vos trametem. Parti de aci lo correu dilluns que tenim XXVIII de juny a hora de mig jorn. — Senyors molt reverends magnifichs e honorables los qui en gracia vostra molt se recomanen pahers e prehomens de la vila de Tarraga.

Als molt reverends magnifichs e honorables senyors los diputats del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverends magnifichs e honorables senyors. Essent arribats aci lo noble don Hugo de Cardona ab lo magnifich mossen Johan Agullo, ab tota lur gent diumenge a vespre prop passat es stat gran conforta-

ment e consolacio daquesta universitat e dels circumvehins. Pero senyors per letres queus trametem les quals haviem ja fetes a vostres reverencies ans de la present sobre lo fet del pagament dels cinquanta homens los quals lo dit mossen Agullo havia assoldadats com aquells no fossen stats pagats. E com vuy *qui es* dilluns sia stat aci lo senyor En Folquers e haja contentat no solament als dits cinquanta homens mas a altres los quals romanen tots contents. Es veritat senyors que lo dit mossen Agullo si es partit ab molta gent e sen ha menats mossen Guimera e altres los quals staven aci e ab molta diligencia se havien en guardar aquesta universitat de quen son molt loadors com aquells havien mesa aquesta universitat en molt bon orde e fahien ses guaytes de nit e fer verdesques e altres coses per les muralles en defensio gran de la dita vila. E ara no tingam neguna persona de cap quins do lorde quis pertany e siam freturosos de homens naturals de la vila com per mala sort entre morts presos e nafrats pujen en summa de be LX persones qui havem perdudes ens fan gran fretura. E com lo Senyor Rey vulla tirar assenyaladament en aquesta vila abans que a tota altra per molts sguards. Per tant senyors vos suplicam fer nos tanta de gracia que si fins aci per los dits mossen Vilanova e mossen Guimera som stats be regits e guardats quens vullau trametre qualque home de cap e sforçat que conegam senyors vulla amar aquesta uuiversitat car ell faent lo degut li sera reportada molta honor que Deus ne sera loat e ell ne romandra content. E aço al mes

prest que poreu com vuy stigam sens cap e govern com en la triga haja gran perill com siam certs que lo dit Senyor Rey ha fet stablir de gents alguns castells e lochs assats prop aquesta universitat e la gent del exercit passa avant la via de Leyda. Es mester aquesta vila no romanga improveida de gent com stiga ab mes perill que tota altra del Principat. E a totes aquestes coses senyors prest vullau proveir si lo benavenir del Principat desijau. E si alre era de aquesta vila nons en fos donat carrech. Creem que ho farets en tal manera que Deus ne sera loat e nosaltres romandrem contents. E sia lo beneyt Jhesus proteccio vostra e direccio dels afers que menejam. De Tarraga a XXVIII de juny del any Mil CCCCLXII. — Senyors molt reverends e magnifichs e honorables los qui en vostra gracia molt se recomanen pahers e prohomens de la vila de Tarrega.

Als molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors los diputats del General e llur concell representants lo Principat de Cathalunya en Barchinona.

Molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables mossenyors. La present sera per certificar vostres reverencies e honorables savieses com havem rebudes tres letres a nosaltres per vostres reverencies e honorables savieses dirigides la primera de les quals fou dada en Barchinona a VIII del mes de juny present e dejus scrit e la segona a XI del dit mes e la ter-

çera a XV del damunt dit mes de juny ensemps ab tres crides les quals havem fetes publicar per la dita vila ço es les dues primeres disapte a XVIIII del dejus scrit mes de juny e la tercera dimars a XXII del dit mes. E aquelles havem fetes continuar ab lescriva de la diputaçio local de aquesta vila segons per vostres reverencies e honorables savieses nos era stat mamat ab dites vostres letres segons aquestes coses apparen largament en lo libre de la dita diputacio. E axi mateix havem feta traure la bandera nostra propia e aquella havem mesa en lo portal de la dita vila e havem feta fer mostra als homens de la dita vila. Lo de la vegueria la deuen fer dema que sera diumenge dins la dita vila. E per aquesta raho e per la necessitat de aquesta trametem aqui En Jaume Merques portador de la present per informar vostres reverencies e honorables savieses al qual si a vosaltres sera plasent donareu plena fe e creença en tot ço e quant per part nostra e de aquesta universitat vos sera explicat. E sia la Sancta e individua Trinitat en vostra guarda e proteccio. Dada en Camprodon a XXVI dies del mes de juny any Mil CCCCLXII. — Qui en gracia e merce de vostres reverencies e honorables savieses molt se recomanen los consols de la vila de Camprodon.

Als molt reverends egregis magnifichs e honorables mossenyors los diputats de Cathalunya e llur concell.

Molt reverends egregis magnifichs e honorables

mossenyors. Sapien vostres grans savieses com aci en lo cami de Gerona se comença de asoltejar los camins es diria son les gent den Verntallat la qual cosa crech yo no es sino mossen Pons de Cabrera lo qual per semblant fa molt e stan barres a pits los homens de aquesta vila per quant los ha molt manassat e no resmenys alguns de aquesta vila qui ja començan mulejar specialment la hun juvat qui hic es partit dient que anave a Barchinona e es anat a Blanes ab lo procurador del comte e daqui partint van a Barchinona en tant que molts qui bons son estats que sta vila vingues en nostres mans per aquests fets perden grantment la voluntat dubtantse en breu temps lo comte de Modica Cabrera se terra e quels destruhira tots ja queu ha dit stant en la preso a home quin ha recitat en aquests la qual cosa los pus forts per la por que han comensen esser pus flachs e non gossen venir devant vostres reverencies per quant lo comte nols donas mes carrech sino que van axi de huns a altres murmurant e planyentsa la qual cosa mossenyors yo qui tal cosa veig que per aquest dubte que aquests han pres se sien axi abandonats e desligats de aquella bona concordia que debans havien per la qual cosa stan com a huns homens mig abatuts no curantse de ordonar ni fortificar murs ni valls ni fer cosa al mon qui hage esser defensio de aquesta vila. Stichne mossenyors molt en mi mateix com sta vila no sia tant fort de molt com molts extimen e aço per quant en la major part dels murs son les parets totes rases sens en pits ne marlets los valls tots enbosats de ro-

megues e megranes e de terra e brossa que hi han lançada. Los portals que non hic ha nengu de paradat ni ab pont sino que ab peu pla poden venir fins a les portes. Si voleu dir quels faça manament quels he faça adobar vos certifich que ja nich e fets tants que sils ve executar nom cal sino que de hun cap de vila al altre faça peixorar. Baste mossenyors que si vostres savieses noy proveeixen aquesta vila es perduda e encara lo castell qui per semblant sta molt mal provehit e molt mal a punt. E per tant mossenyors molt magnifichs yo men excus a vostres savieses que en la manera que vuy sta aquesta vila e ab lo mal sforç dels homens de la vila jo nom tinch bastant en guardar ne defendrela e si nengu altri vos hic plaura trametre ab lo nom de Deu queu façau e si per ventura vostres savieses deliberen mantenir aquesta vila placieus confortar los homens e traurels daquella mala opinio en que han dat de tornar en mans del comte e axi mateix provehir les forçes sien reparades car jom oblich ab DC o DCC florins fer tal adob que com tinguessem una gran gent dabant de III o IIII milia persones ab la ajuda de Deu dar bona raho de aquesta vila la qual ara mossenyors vos certifich que aquesta vila no es per tenir a D homens. Mirau com es gran la de fer. En Hostalrich a XXVIII de juny. — Dema crech passaran per aci les scales. — Mossenyors lo vostre humil servidor quis recomane en vostre gracia e merce lo capita de la vila de Hostalrich.

Los señores Diputados y Consejo mandaron expedir, en este dia, las siguientes cartas.

Als molt honorables e savis senyors los jurats e prohomens de la vila de Guisona.

Molt honorables e savis senyors. Creem no ignorau com lo magnifich capita ab la bandera daquesta ciutat e part del exercit del Principat son en Urgell fahent gran sforç de gent per defendre aquelles terres e altres circumvehines de les quals vosaltres sou part de la gran inhumanitat ab que los poblats en elles son tractats per los enemichs matant persones robant e talant bens cremant e destrouint lochs e casals e fahent altres cruels actes. E com per repellir los dits enemichs e provehir a la conservacio e indemnitat de tots vosaltres sia vist esser necessari ferse lo que davall sera dit. Per ço vos pregam e encarregam com aquells qui com a vertaders cathalans teniu bona e virtuosa intencio en la conservacio del dit Principat e de les libertats de aquell doneu orde de continent per vosaltres e per los lochs circumvehints de aqueixa vila sie fet per deu fochs hun home fiable be armat e dispost qui a carrech è despeses dels restants vage tan prest al dit exercit. Car axi es stat fet en aquesta ciutat e en altres viles castells e lochs qui son ab la dita bandera e semblantment ne scrivim a totes les altres viles e terres reyals e de ecclesiastichs

barons e altres a fi que entre la gent de la dita bandera e del dit exercit e la altra qui per aquest mija hi sera tramesa ab lo adjutori divinal sien fetes tals provisions que no solament sien entes en la defensio mas ençara en ofensa dels dits enemichs Aço .es mester sia exequutat promptament perque la dilacio portaria gran incomoditat a totes aqueixes terres. E sia Jhesus ab tots. Dada en Barchinona a XXX de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e concell llur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Se envió copia igual, con la direccion respectiva, á las villas de Sanahuja, Ponts, Santa Coloma de Queralt, Guimerá, Sarral, Espluga calva, Espluga de Francolí, Prades, Ulldemolins, Cornudella, Porrera, Falset, Tiviza, Mora, Arbeca, Juneda, Albi y al procurador de la tierra de Escala-Dei.

Ara ojats tot hom generalment quens fan a saber los molt reverends egregis nobles e magnifichs diputats del Principat de Cathalunya e llur concell elegit per virtut de la comissio de la cort general de Cathalunya ultimament celebrada en la ciutat de Leyda representant lo dit Principat entrevenint e consentinthi la ciutat de Barchinona. Que com segons constitucions generals de Cathalunya per tots temps que va-

guer o batle vinguen novellament en lo ofici se dege fer abans crida general per la ciutat vila o loch qui es cap de aquella vegueria o batlia que tot hom vinga en cert loch a veure jurar e assegurar aquell e los dits reverends egregis nobles e magnifichs diputats e concell entrevenint e consentinthi la dita ciutat de Barchinona per certs sguards respectes et alias hagen provehit ara novellament que lo honorable e magnifich mossen Bernat de Guimera vervessor sia veguer e lo honorable mossen Galceran Dortigues sia batle de Barchinona per ço tot hom qui vulla veure jurar e asegurar los dits honorables mossen Bernat de Guimera e Galceran Dortigues vuy que comptum XXX del present mes de juny a les dues hores passat mig jorn sien en lo loch acustumat ço es en lo portal e graus del Palau major situat a la plaça nomanada del Rey per veure jurar e asegurar lo dit honorable batle e a les quatre hores passat mig jorn per veure jurar e asegurar lo dit honorable veguer tennits e regints los dits oficis per lo dit Principat.

Fué publicado este pregon por los lugares de costumbre, en la ciudad de Barcelona, y á son de trompetas.

Als honorables senyers los jurats e prohomens de la villa de Hostalrich.

Honorables senyers. Nous poriem dir la gran contentacio que aquest Principat te de vosaltres segons

per altres letres vos havem scrit per ço com virtuosament vos sou haguts com a vertaders cathalans en totes coses. Mas per quant havem ayres que alguna mala persona seminadora de zizania vos metria al davant algun redubte e temor del egregi comte per la qual raho alguns de vosaltres starien en perpleix nous podem star de maravellar nos com podeu per via alguna pensar ne imaginar tal cosa ne descomfiar del dit Principat e de nosaltres qui aquell representam car pensar deveu que nons es oblidat ne may oblidara lo vostre ve obrar. Per ço vos pregam e encarregam que stants e perseverants en vostre bon proposit e intencio vullau lunyar de vosaltres tals pensaments e no donar credulitat a les persones qui les dites coses dien faents vos certs e no dubteu en res que nosaltres ne aquest Principat per via alguna no comportariem que dan o mal tractacio alguna fos feta en persones e o bens vostres ans sereu defesos e mantenguts ab tota integritat a no fallir en res e recort vos que lo dit egregi comte tenim en nostre poder lo qual ans que sia releixat fara lo degut e per nosaltres sera attes a tot lo que mester sia e quant a aço no fretura mes avant scriure car la present vos deu bastar per tota vegada. Volem vos empero reduir a memoria que ensemps ab lo honorable capita vullau dar orde en lo fet dels murs e valls e en la custodia de la vila car si lo fet ques diu de les gents de França era res nostarieu en plena tuicio en la manera que vuy sta aqueixa vila. E sia Jhesus ab tots. Dada en Barchinona a XXX de juny del any Mil CCCC sexanta dos. —Ma-

nuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e concell llur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor aparellats.

Se envió otra carta igual á la que precede, con la direccion respectiva, á los jurados de San Celoni, omitiéndose únicamente el último párrafo que empieza *Volem vos etc.*

Als molt reverend e honorables senyors los abat e prohomens de Sant Johannes Cesabadesses.

Molt reverend e honorables senyors. Creem no ignorau com aquest Principat te dos exercits la hu en Gerona e altre en Urgell per conservacio repos e benavenir de aquell per los quals se fan innumerables despeses e no resmenys aquesta ciutat ha treta sa propria bandera acompanyada de moltes gents per socorrer a les necessitats de Urgell on son los enemichs qui molt inhumanament matan persones roben e talen bens cremen e destroueixen lochs e casals e fan altres cruels actes. Ne axi poch deuen ignorar com se preparen gents darmes en França per entrar en aquest Principat si no hi era saludablament provehit on nosaltres pensants continuament en la conservacio de tots havem pensat esser necessari ferse ab gran celeritat lo que davall sera dit. Per ço vos pregam e encarregam quant mes stretament podem doneu orde decontinent per vosaltres e per los lochs circumvehins de aqueixa vila sia fet per deu fochs hun home

fiable be armat e dispost qui a carrech e despeses dels restants vage tan prest a la vila de Puigcerda per hun se diu deuen entrar los francesos car som certs la dita vila e terra de Cerdanya ab la ajuda vostra e de altres terres circumvehines a les quals axi mateix serivim provehiran talment als passos que defendran llur entrada e sera salvar aquella terra e la vostra qui facilment poria esser damnajada si la dita gent francesa entrave. Aço es mester se faça molt prest tota consulta cessant fahents-vos certs que la dita vila de Puigcerda pus siam a XV dagost sera contenta la gent sen torn car ella daqui avant provehira a les dites coses sens ajuda daltri. E sia Jhesus ab tots. Dada en Barchinona a XXX del mes de juny del any Mil CCCC sexanta dos. — Manuel de Monsuar dega de Leyda.— Los diputats del General e concell llur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor aparellats.

La misma carta, con la direccion respectiva, fué enviada tambien á los cónsules ó jurados de las villas de Ripoll, Olot, Camprodon y Bagá y á los del Valle de Ribas.

Als molt honorables e savis senyors.

Vostra letra de XXVII del corrent mes havem rebuda avisatoria de la venguda dels enemichs aqui ab bandera stesa e ab tot llur poder a cavall e de pen e de la exida dels vostres e scaramussa seguida dels

dans quels haveu dats en persones e cavalls segons stesament nos es stat referit per En Casa Gualda portador de la dita letra. Havem hagut gran plaer veritat es que a empressa daltri no deu hom facilment creure mas la vostra gent mostre be esser valent e animosa. Creem que si les coses fossen vengudes a la comunal ab la ajuda de Deu los enemichs hagueren alre sentit. Venints a la resposta de la dita letra som certs a la hora de ara haureu haguts los D homens del exercit. Sab Deu e nostres letres hi fan testimoni ab quanta promptitud e voluntat haviem provehit que los dits D homens vos fossen tramesos tant per lo pler vostre quant per la conservacio e indemnitat de aqueixa ciutat la qual per son bon mereixer no menys desijam que lo nostra. Daqui avant hajau vos virtuosament en les cavalcades e empreses que fareu e siau attents a la seguretat de tots segons de vosaltres qui per experiencia de tals fets haveu molta noticia plenament se confia. Al fet de les letres del Senyor Rey qui en aqueixa ciutat son lençades de les quals nos haveu tramesa copia e altres coses que dieu se fan per metre divisio e conturbacio en la dita ciutat som maravellats com tals letres permeteu publicar. Daqui-avant som de parer no sien acceptades e menys legides e los qui les porten e altres qui tals divisions e conturbacions seminen sien per vosaltres asprament castigats com sia molt necessari per la conservacio e benefici de la cosa publica. E sia Jhsus ab tots. Dada en Barchinona à XXX del mes de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. —

Los diputats del General e concell llur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor aparellats.

1.º DE JULIO.

Se hicieron diversas proposiciones, que fueron votadas, tomándose como deliberacion el siguiente voto del señor obispo de Vich.

Que lo fet del salconduyt demanat per los diputats Darago per certs embaxadors que volen trametre sia remes als honorables mossen Johan Çaplana canonge mossen Marc Lor e mossen Johan Lull ab referit.

Item lo que han explicat los missatgers de Perpinya de Gerona e de Puigcerda e encara lo socors demanat per lo comdat de Pallas sia remes a la novena de les banderes.

Item que tots cavalls e rocins vajen al exercit segons es stat publicat per part dels diputats e concell e que no sia feta prerogativa alguna de lexarne algu o alguns als veguer sotsveguer batle e sotsbatle de Barchinona ne a altres qualsevol persones ans hi vajen tots.

Recibieron los señores Diputados y Consejo, en este dia, las siguientes cartas.

Als molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors los diputats del General e consell lur representants lo Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors. Premesa deguda recomendacio mestre Marti Pere exhibidor de la present ja dies ha fou per nos licenciat e pregat anas aqui per continuar entrevenint en lo consell. Es li stat donat expres carrech per aquesta ciutat digua e denunciu a vostre consistori los grans desordens de robaries e prejudicis fets en aquesta ciutat per los del exercit en que continuament perseveren. E no contents dels robericis fets en la present ciutat prenen roben e corren tot aquest territori portant sen garbes de cibades de blats e altres viures prejudiquen les imposicions de pa e de vi e no volen pagar los viures ne les posades sino al plaser lur e molts non volen res paguar. E jatsia per aquesta ciutat una vegada e moltes sia stada feta querela al senyor comte capita general e ell haja mostrat molt enuig en aquestes coses empero fins açi les dites coses no cessen e per ço ha convengut a nos fer querela de aquestes coses al dit consistori vostre en havem fetes expresses instruccions al dit mestre Marti Pere supplicantvos per vosaltres hi sia degudament provehit car altrament la present ciutat roman per aquestes coses depopulada e del tot sespera esser destruhida. E sobre aço e altres coses vos placia donar

plena fe e crehença al dit mestre Marti Pere. Ordenant totes coses a vosaltres plasents. E sia la Sancta Trinitat en proteccio de vostres grans magnificencies. Scrita en Gerona a XXII de juny del any Mil CCCC sexanta dos. — A totes vostres ordinacions promptes los jurats de Gerona.

Als molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors los diputats del General e concell representants lo Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors. Tremesa deguda recomendacio per la partida de mestre Marti Pere vos havem scrit pochs dies ha. Apres empero havem delliberat per certs respectes associar al dit mestre Marti Pere En Pere Moles e Pere Beguda ciutadans daquesta ciutat als quals ensemps ab lo dit mestre Marti Pere vos placia dar fe e crehença en tot ço e quant de part nostra diran e explicaran a les reverencies nobleses magnificencies e honorables savieses vostres de les quals sia directora e protectora la Sancta Trinitat. Scrita en Gerona a XXVIII de juny del any Mil CCCCLX dos. — A totes vostres ordinacions promptes los jurats de Gerona.

Als molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables e de molt gran providencia mossenyors

los diputats del General e concell representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables e de molt gran providencia mossenyors. Lo honorable mossen Johan Grimau burges de aquesta vila exibidor de la present a ple informat per son entreveniment e de nosaltres explicara a vostres molt grans R. N. magnificencies e honorables providencies certes coses de nostra part. Placiaus darli fe e crehença com si nosaltres les explicavem a vostres molt grans R. N. magnificencies e honorables providencies de les quals la Trinitat increada sia continua protecció. Serita en Perpinya a vint e vuyt de juny del any Mil CCCCLX dos. — Los consols de la vila de Perpinya a vostra honor apparellats.

Als molts reverends egregis nobles magnifichs e de molt gran providencia senyors los diputats e consell lur representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends egregis nobles magnifichs e de molt gran providencia senyors. Per diverses letres vos havem scrit apres la publicacio que fon feta aci com lo Senyor Rey era stat declarat per inimich del Principat de Cathalunya e haut daqui havant per persona privada ab bon concell feu levat lo basto an Ramon Çabater sotsveguer de açi. E aço per tant com nons semblaria lo dit basto ateses les coses damunt dites e certes causes de sospita les quals havem devers ell poder ne deure star be en sa ma. Ara som certs

que ab molta diligencia lo dit sotsveguer ab intervencio de algunes persones poch zelants la utilitat del dit Principat treballa aqui per mija vostre cobrar lo dit basto. E per que sabem vostres voluntats e intencio esser per via al mon persona alguna odiosa e suspecta no regesca algun ofici en lo dit Principat. E com nosaltres haiam molt odios e suspecte lo dit olim sotsveguer vos pregam tant afectuosament com podem en tot cas provehir lo dit olim sotsveguer no cobre lo basto e sobreseure en fer o crear altres oficials per lo present en regir aquesta ciutat car nosaltres encontinent trametrem aqui nostre embaxador per deduhir davant vosaltres e vostre consell les dites causes de sospita e altres molt necessaries a tota aquesta ciutat e terra. E conserveus senyors molt reverends egregis nobles magnifichs e de molt gran providencia la Trinitat Sancta en sa proteccio e guarda. Scrita en Vich a XXX de juny any Mil CCCCLX dos. — A vostra ordinacio prests e apparellats los consellers de Vich.

Als molt reverends egregis nobles magnifichs e de molt gran saviesa mossenyors los diputats del General del Principat de Cathalunya e concell lur residents en Barchinona.

Molt reverends egregis nobles magnificos e de molt gran saviesa mossenyors. Pochs dies ha darrerament havem rebudes dues letres de vostres honorables savieses la una dada a XVIIII e laltra a XXI del present a les quals e al contengut de aquelles responent pri-

merament vos regraciam la bona demostracio que feu en lo benavenir daquesta universitat volentvos sentir de les diferencies del regiment de aquella e reduir aquelles a concordia jatsia siam moguts de alguna admiracio e no sens causa que en vostres honorables savieses caygua sinistra oppinio de nosaltres de no esser acompanyats de aquella unitat naturalesa e fidelitat que acostumen haver los cathalans. Segons letra a nosaltres dirigida per lo nostre sindich significant nos aqui entre vostres honorables savieses se faria sermo de nosaltres atribuint nos alguna macula de no esser vers cathalans e que nich hauria la maior part de mascarats la qual cosa ab gran displicencia les nostres orelles han hoyt com nosaltres e aquesta universitat pensem justament esser en lo benavenir de la cosa publica del Principat aixi verdaders e feels cathalans en unitat y concordia sens discrepancia alguna com qualsevol altre loch del dit Principat e per obra e experiencia qui es mare de totes les coses e testifica los coratges dels homens en tots los actes qui fins açi se son subseguits per nostra part es stat demostrat. E sots aquesta fe volem sempre may continuar e morir e viure. E per conseguent vos supplicam aixi com la raho vol devers nosaltres ces en vostres pensaments tota sinistra suspeccio e informacio com totes nostres diferencies no sien sino per causa del regiment de la dita vila les quals si a nostre Senyor Deu sera plasent metrem en repos per nosaltres mateixs per tot nostre poder e sforç. E lla hon aci nos puguen applanar serem contents juxta vostra ordina-

cio remetreles a vostres honorables savieses. De les coses necessaries a la tuycio e defensio de aquesta vila e terra havem ja a vostres honorables savieses destinat misatger ab letres de creença e instraccions. Supplicants vos axi afectadament com podem per lo gran perill qui es en la triga que havent aquell bon respecte acústumat et les coses necessaries per tuicio e defensio del Principat lo dit missatger en les coses per ell demanades per part nostra per conservacio tuicio e defensio de aquesta vila e terra ab molta celeritat lo vullau desempatchar e expedir. En tots los altres negocis fem e farem juxta vostres delliberacions. E sia molt reverends egregis nobles magnifichs e de molt gran saviesa mossenyors la Sancta Trinitat vostra bona guarda. Scrita en Puigcerda a XXVII de juny del any Mil CCCCLXII. — A vostres ordinacions e servey apparellats los consols e prohomens de la vila de Puigcerda.

Als muy reverendos spectables egregios muy nobles muy magnificos e savios senyores los diputados e consello representantes el Principado de Cathaluoya residentes en la ciudat de Barchinona.

Muy reverendos spectables egregios muy nobles muy magnificos e muy savios senyores. Condoliendo nos sabe Dios de coraçon de las discrasias e diferencies que procurant el enemigo de paz son succehidas entre la Magestat del Serenissimo Senyor Rey e los de aquexe Principado e deseando quanto en nosotros

sia procurar toda buena concordia et conformidat entre aquellos havemos delliberado e son seydos electos e nombrados por ambaxadores nuestros et de aqueste regno para enviar a vosotros los muy reverend don George bisbe de Taraçona et el magnific mossen Ferrer de la Nuça cavallero justicia Daragon. Porque empero attendida la disposicion de los tiempos occorrientes e encara porque ellos et los qui iran en servicio et companyia dellos assi per cansa de marcas como por otras qualesquiere causas que occorrier pudiessen passadas presentes et venideras sien preservados de todos sinistre et novitat durant el tiempo de la embaxada assi en la ida como en la stada o tornada por bien que entre aqueste regno e aqueix Principado per gracia de Dios no haya tales cosas por las quales segurament hic star et tornar no puedan en e del dicho Principado a superabundant cautela empero vos rogamos quanto podemos que vos placia embiar amplissimo e bastant guiatge salvoconducto e cumplida seguridat para que los dichos ambaxadores e todos los que en su servicio e companyia iran de qualquier stamiento et condicion sian con sus personas cavalgaduras azemblas e otros bienes que levaran e ternan puedan ir star et tornar liberament e segura sin seyer les fecha ofensa injuria novidat molestia o vexacion alguna durant el tiempo de la dita embaxada. Et norresmenos vos placia enviar fins a la ciudat de Lerida alguna persona dispuesta que los conduga en la via para que sian preservados de toda molestia e vexacion como dicho es e la razon quiere. Certifi-

candovos que los dichos embaxadores son ya prestos e desempachados para partir et no speran sino quel dicho guiage et salvo conducto les sia embiado. E la dicha persona que por vosotros sera enbiada que los conduga et dirigeixca en el camino et de la delliberacion que fecho haureys vos placia fer ne respuesta con el present correu et qual por sola esta causa vos enbiamos. E sia siempre en vuestra guarda e continua proteccion la Sancta Trinitat. Scripta en Çaragoça a XXVIII dias del mes de junio del anyo de la natividat de nuestro Senyor Mil CCCCLXII. — A toda vuestra honor e ordinacion prestos los diputados del regno de Aragon.

Als molt reverends honorables e de gran providencia senyors los diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends magnifichs honorables e de gran providencia senyors. A nit rebi una letra de vostres reverencies e per ella so amplament avisat de les coses que aqui e en les parts de Leyda concorren en que he pres plaer grandissim. Als consols de Castello Dampuries e de Figueres faç scriure executant encontinent vostra deliberacio e ordinacio e tan prest daço comuniqui ab lo vezcomte de Rocaberti qui ab molta voluntat se oferi prompte en fer lo que per vosaltres es scrit e fa home propri ab letres a la sua terra per donar orde la gent sua se meta a punt per tirar la via que vostres reverencies scriuen. Per quant per altra

letra vostra me es stat scrit trameta CC homens a Perpinya es summament necessari men trametau cinch cents los CC pera Perpinya e los CCC que remanguen aci per refrescar e enfortir lo exercit car tinch molta gent nafrada e carafaxada. Lo dissapte passat donant lo combat scrivi a vostres reverencies pero lo correu fou pres e destrossat deça Hostalrich. Han lo tingut dos jorns e li han levades les letres. No se quina gent es. Ha se presumpcio sia En Ponç de Cabrera. Joy he tramesos L rocins ab gent de peu per porgar los camins ey faç fer altres bones provisions. Susara per home de Sent Feliu qui es açi stat trames he sabut com les coses que per mar trameteu son junctes a Sant Feliu. Provehesch sien aci tan prest portades e com elles e les qui per terra venen sien açi se dara degut orde en totes les coses necessaries per dar bon compliment al negoci. Hir fiu fer una crida per aquesta ciutat que tots los de la vegueria e batlia de Gerona e altres fossen açi ab destrals covens e altres aynes e ab besties de bast e ab lurs armes per tirar pedra terra rama e altres coses necessaries per fer en algunes parts davant la força vella reblir lo mur per tal forma si puixa entrar a peu pla. E per premi de lurs treballs he promes ferlos franchs dels deutes que deuen als juheus e conversos qui son a la força vella. Aço fa grantment correr lo cavall que tantost haure açi gran multitud de gent. Feu stima senyors si fara tot quant fer se puxa e lo maior sforç ques pot. E per ço es molt e molt necessari continuament sia trames viratam polvora de bombarda e de spingarda plana

e totes artellaries en aço necessaries car aquesta ciutat es fortissima la gent que en ella es be guerrera e com pens haver legit que en temps dels romans fou sitiada la dita força per Julius Cesar e tinguey lo siti per spay de . . . . anys e per Charles Maynes que axi mateix la tench assetiada per continuus sis anys e per les coses que he vistes e veig comprench sens molt sforç tant de artellerie machines com de gent destra e apta e encara sens moltes armes no se haura. E per ço es summament necessari se faça açi gran sforç e ab molta attencio segons vostres reverencies millor de mi comprenen majorment havent los avisos que tenia que tot lo proposit dels enemichs es venir aci ab tot lur sforç e segons millor veuran vostres providencies per una letra que lo Rey fahia al thesorer del Rey de França e qui es stada presa per lo castella del non castell de Valencia dun correu qui passava en Gascunya la qual en sa propria forma vos tramet per lo dit castella e per mos vassalls mes scrit per house propri que man fet qui parti dalli a XXV e fon açi abans de mig jorn hir com stan en gran perill e congoxes per la multitud dels guascons que son per entrar que si presta provisio no si fa sta aquell mon comdat en punt de perdres. E no stich sens molta congoxa que stant yo en servey del Principat faça tal perdua que no solament ne ve dan mas encara a la honor mancament. Si en la frontera e ports se fahia alguna provisio torbarien lur entrada qui no solament destruhiria mon comdat mas encara e la Conca Dorchau e apres tot Urgell car fins aqui se porien apres acalar si resisten-

cia nols sera feta. Placiaus per ço senyors trametrey CCC homens e pensar que la triga es gran dan. Sobre los oficials fahedors tant açi quant a Besalu e Figueres placiaus scriurem la forma car es cosa molt necessaria car ells ministren vuy en dia e no prou algons dells en favor de la terra. En la presa de mossen Palou ha pres plaer grandissim mas trob enuig molt major en los comports que li son fets que nom par que ell qui es dels mes scelerats deia haver mes comport que los executats per queus placia senyors ferne la justicia en altra manera. Aço seria portar gran inconvenient al Principat que molts que miren ne pendrien desdeny e vuy morrien per lo Principat e los mals e enemichs ne pendrien elacio. E certifich vos senyors que sino que de vosaltres visch molt confiat quey fareu lo degut e molt prest e sens tot comport yo lexaria totes coses e iria aqui encontinent. Placiaus per ço segons lo proces e justicia vol executarlo tota dilacio apart posada que no es de menys son fet que den Pere Torrent e dels altres. Placiaus haver à memoria en trametre los CCC homens al comdat meu e remetrels sots capitania del meu castella de Valencia qui es home destre e molt guerrer e sab be lo terreny pero aço sia remes a vostres reverencies. Jo continuament pense en donarvos aquesta força vella en vostra ma e si fan tots los preparatoris ques poden e son tals que Deus ajudant no pot mancar daquest assalt no sia nostra e daco viviu en segur. E per ço no vull cuytar fins totes les coses sien abundantment prestes e sobergues per que al millor nom manquen.

La gent faç star de nit e de dia fora la ciutat qui incircueix la força vella. Stich molt maravellat com nom haveu trameses les tendes que tant ha deman placiaus sens trigua trametreles. E tingaus la Trinitat Sanctissima en vostra proteccio. De Gerona a XXX de juny 1462. — A la ordinacio de vosaltres senyors prest e prompte lo comte de Pallas Roger capita general del exercit del Principat de Cathalunya.

Sigue la copia de la carta á que se refiere la anterior.

Al magnifich amat e devot nostre mossen Johan de Bureu trasorer del Illustrissimo Rey de França.

Lo Rey.

Trasorer magnifich amat e devot nostre. Be creem no ignoreu com lo comte de Pallas inmemor de la fidelitat e hobediencia que es tengut a nos com a Rey e Senyor ab molta gent dels malvats cathalans te oppressa e assetiada en la ciutat de Gerona la Illustrissima Reyna nostra molt cara e molt amada muller e lo Illustrissimo Princep e primogenit nostre car fill combatents e bombardejants aquells de tots dies no sens derogacio e carrech nostre. Perque no sabem quen mes necessari temps haguessem mester la ajuda del Illustrissimo Rey de França nostre molt car e molt amat cosi. Perqueus pregam e encarregam tan afectuosament com podem que decontinent e sens dilacio partiscau vos e aquexos capitans del dit Rey de Fran-

ça tirant la via del comdat de Rossello e alguna partida de la gent darmes per lo comtat de Pallas los quals se poran juntar ab nos e tirar la via de Girona car com los enemichs veuran que vosaltres entrau per lo comtat de Rossello e nos ab nostre exercit tiram dret cami a Gerona los altres levantaran lo siti. E per ço es necessari e mes que necessari la vostra presta venguda e de tots aquexos altres capitans. De Balaguer a XVI de juny del any Mil CCCCLXII. — Rex Johannes. — Jo. Navarro secretarius.

Als molt reverend e magnifichs senyors los senyors de diputats en Barchinona.

Molt reverend e magnifichs senyors. Per quant en aquesta vila ha en lo raval e fora los murs circa cinquanta o sexanta cases e en lo mig de aquestes cases es la sgleya parroquial en la qual ha campanar ben fort e eminent e per semblant la sgleya es molt fort com les parets hajen de gruxa sobres deu palms ab tot que sia algun tant baxa e no molt alta vehents alguns la fortalesa de la dita sglesia e campanar e que si la sgleya o parets o cuberta de aquella eren alçades entorn cana e mija e al cap de la dita sgleya era feta una bestorre que muntas algun tant mes que no lo restant de la dita sgleya per aquesta forma la sgleya se poria tenir e servar e la sgleya servada per aquella serien defeses totes les cases que son en lo raval les quals son bones e aixi altes com aquelles de la dita vila e son en tal disposicio que ab un pont de

fusta ques pot fer dels murs de la dita vila a la primera casa del raval e per les cases qui totes se poden correr a cubert ab altre pont de fusta se porta a cubert correr de la vila a la dita sgleya e poder haver socors o fer socors a la dita sgleya e cases del dit raval per aquestes rahons e per conservar dites cases e la sgleya es vist a molts de aquella vila e a mi per semblant que la dita sgleya se deu obrar e enfortir e enselar a fi ques puxa ben defendre e que per mija del campanar e sgleya axi enselada e enfortida e la dita sgleya e totes les cases del raval sien conservades. Son empero altres qui son de altra intencio dients que ans com sera necessari e dita sgleya e cases del raval deuen esser meses a terra e enderrocades e la sgleya per nenguna via nos deu enfortir ne obrar. E essent aixi diverses intencions e oppinions sem en alguna diferencia. Per taut a fi que aço se faça ab bona delliberacio e ab vostra consulta va aqui lo portador de la present per haver de vostres reverencies e magnificencies vostra delliberacio e consell e per quant aquesta materia se ha a judicar ab los ulls e subri aquella a la vista o haver ne pus plena informacio de homens qui ho hajen vist supplicam a vostres senyories que per mija de persones qui ho hajen vist de les quals ne ha aqui moltes queus anomenara mossen Miquel Ganer o per mija de alguna persona o persones a qui vostres reverencies e magnificencies hajen aquesta diferencia qui es en lo poble de aquesta vila sia levada car son yo cert que nengu no recusara ans tots obtemperaran a les delliberacions vostres. Parria

a mi salvo empero vostre consell e delliberacio que aço fos comes a les deu persones ja per aquesta universitat en aquestes materies elegides les quals ensemps ab mi ho havem una volta delliberat. E sius paria que hi fos applicat mossèn Johan Seller procurador del cardenal de Valencia lo qual ha carrech del monestir de Ripoll qui es aci vehi e ha vistes moltes semblants coses en Italia pora esser e yo no dubte que scrivintme axi vostres senyories aquest poble noy dira cosa neguna. Aço faç e scrich per ferho ab repos de aquesta vila ab tot veja e paregua a mi la obra esser molt necessaria e util. Per lo portador de la present e per lo dit mossen Miquel Janer ne poreu esser informats e per alguns de aquexos planers qui aturen en aquexa ciutat. E no he mes a dir. Sia la Sancta Trinitat de tots guarda. De Sant Johan a XXX de juny. — A vostres ordinacio e manament prest lo abbat de Sant Johan.

Als molt reverend egregi nobles magnifichs e honorables senyors los diputats e concell representant lo Principat de Cathalunya.

Molt reverend nobles magnifichs e honorables senyors. Per letres de vostres reverencies emanades en los dies passats es stat provehit les gents del exercit venint en aquesta vila esser regides e governades segons en aquells stesament es contengut. Ara darrerament havem percebut vostres reverencies haver scrit al magnifich mossen Johan Agullo que ab los cinch-

cents homens que per ordinacio vostra voleu vajen a la ciutat de Leyda partis de aquesta vila e de fet exequint vostre manament e ordinacio ha ja dos jorns es partit de aquesta vila aturantse en les parts de Tarrega e de Verdu ab los dits D homens en tant que les gents que ja hi eren en les dites viles son vuy mal acollides que ne podem ja dormir en lits. Es nos encara significat per vosaltres mossenyors e aquesta insigne ciutat ultimadament haver scrit al molt magnifich mossen Johan de Marimon capita ab tot son exercit partis de aquesta vila e fes la via de Tarregua en tant que vuy no restara exequint vostres ordinacions negu del exercit en aquesta vila de que nosaltres som molt admirats que atesa la pocha distancia que es entre aquestes dues viles sia vostra intencio aquesta vila esser axi buydada de les dites gents les quals aci eren molt be alleujades e ab gran mercat de vitualles. E considerades les flaques muralles e lo gran circuyt de aquelles e los circumvehins del comdat de Cardona bisbat de Urgell e altres barons cavallers e gentils homens e servidors lurs a la terra molt sospitosos axi habitants en la present vila com fora nons es vist expedient esser axi per lo dit magnifich capita o ses gents aquesta vila destituhida don se poria seguir algun dan. E per so havem delliberat que per la causa dessus dita e altres coses per lo honorable En Jaume Tallada a vostres reverencies exprimidores trametreus lo dit nostre sindich supplicantvos en aquell donar plena fe e crehença axi com si per nosaltres personalment vos eren recitades provehint si a vostres re-

verencies sera vist les gents que ara venen del exercit se aturen en aquesta vila en e per la forma que les altres gents del dit exercit ans la dita bandera fos en aquesta vila e per vostres reverencies es stat provehit e ordenat significant a vostres magnifiques savieses com apres fetes les presons havem rebut hu dels exploradors per nosaltres tramesos per lo qual e altres som avisats lo dia e nit propassades esser se meses en aguayt CCCC rocins e moltes gents de peu en gran nombre en certs boscatges mija legua prop la present vila. Crehem pensaven isques lo magnifich mossen Johan de Marimon capita ab la bandera fahent la via de Tarregua que fins vuy dada de la present no son descuberts e encara vuy sino per algons de ells que fan algunes corregudes se pensen no esser descuberts pér queus placia en totes les dites coses degudament provehir. E sia la Sancta Trinitat vostra continua proteccio. Scrita en Cervera a XXVIIII de juny del any Mil CCCCLXII. — Molt reverend egregi nobles magnifichs e honorables senyors a tot servey e ordinacio vostra prests los pahers de la vila de Cervera.

Als molt reverend nobles magnifichs e molt honorables senyors los senyors diputats e concell del General representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverend egregis nobles magnifichs e honorables senyors. Deguda recomendacio precehint axi per verbal relacio del molt honorable concanonge nostre

mossen Peregri Mir ardiacha de Vilasecha com per letres vostres de les afeccio e devocio e afeccio que vostres reverencies P. nobleses honorificencies e savieses han envers aquestes nostres sglesia e jurediccions en voler levar e preservar aquelles de tots prejudicis e interes molt e molt ho regraciam a *nostre* S. Deu e a aquells e encara de la tramesa del honorable messen P. Loys de Vilafrancha donzell capita lo qual se mostra e vehem esser home de be savi e dispost per al que comanat li es e del qual fins açi som be contents per los actes que comença exequir que han gran sguart a la justicia conservacio e repos del be publich. Axi mateix com lo honorable En Berenguer de Castellvi donzell amprat per lo S. arquebisbe aquell hagues acompanyat fins a Balaguer e lo ceadema sen fos tornat ab animo de fer sos fets en sa casa vostres reverencies P. e honorificencies han entes la comocio que sen feu en aquesta ciutat per la qual se absenta. E per quant es molt afectat servidor de aquesta sglesia e home de be per lo qual dignament nos podem interposar supplicam e demanam en gracia a les dites vostres reverencies P. e honorificencies quels placia per sguart e amor nostres voler benignament donar orde scrivint al dit honorable capita en manera que lo dit Berenguer de Castellvi puxa segurament tornar a sa casa car a molta gracia los ho reputarem. Placia a nostre Senyor Deu per la sua infinida clemencia quens don bona pau e concordia en manera que de aquestes tribulacions hajam en breu repos. Ordonant de nosaltres a tota vostra voluntat

De Tarragona a XXVIII dies de juny del any Mil CCCCLXII. —Als servicis e ordinacio vostres promptissims los camarer e capitol de la Seu de Tarragona.

Siguen las cartas que mandaron expedir, en este dia, los señores Diputados y Consejo.

Al molt egregi e strenuu baro lo senyor comte de Pallas capita general del exercit del Principat de Cathalunya.

Molt egregi e strenuu baro. Vostra letra de XXX de juny havem rebuda. Som molt contents de la provisio que haveu feta ab lo noble vezcomte de Rocaberti e del scriure als consols de Castello e de Figueres. Los descents homens que haveu delliberat vagen a Perpinya vos pregam e encarregam en tota manera vagen de continent com sia molta necessitat ates lo quens es stat referit per lo honorable En Johan Grimau trames per la dita vila e per altres avisos que tenim. Ja vos havem trames lo honorable En Roger de Rosanes ab cinquanta homens e per lo dit Grimau trametem diners an Miquel Vives per soldejarne aqui cent cinquanta de les gents Dampurda per refrescar vostre exercit en recompensa dels CC dessus dits. Placiaus provehir en haver bona gent e elegir dos capitans qui aquells CC capitanegen car delliberat es que a dos sols sien acomanats a fi que mes promptament vostra gran noblesa haja recapte. La provisio que haveu fe-

ta per purgar lo cami dels ladres ques son mostrats e encara de haver gent per reblir lo mur de la força vella la qual cosa nos par esser perfeta e la franquesa de deutes quels haveu feta comendam molt. Tota hora havem cregut que no era facil de haver pero per la molta confiança que de vos e de les gents del exercit tenim ab la ajuda de Deu nos donen ferma sperança de victoria segons lo modo del vostre scriure. Axi placia a Deu sia e prest com sia molta necessitat segons mostra la letra del Rey per vos tramesa e altres coses vos havem fet trametre suficientment. La forma com han regir lss oficials del Principat per lo present vos trametem en la manera que es stada tramesa a totes les universitats de aquell. En lo fet de mossen Palou se fa lo degut e no si fluxara en res segons la experiencia mostrara e per ço placiaus no congoxar vos ne. La tramesa de trescents homens por al vostre comdat sera mesa de continent en consell e fer sen ha delliberacio la qual vos sera manifestada. Lo fet den Pere de Belloch mossen Johanet de Çarriera e altres a salva fe segons se diu presos en la força vella nos es tant greu que mes dir nos pot e per ço delliberacio precedent es remes a vostra gran noblesa qui de les coses es veridicament informada e aquelles veu al ull. Tot lo que fer se deu per salvetat de aquells e encara per recuperacio lur. Pler haguerem nos haguesseu avisats de la concordia moguda per mossen Cartella per part dels de la força vella e encara som de parer scolteu tots maneigs qui per part lur vinguen a fi aço empero que la fabena que teniu entre mans no sia hun

sols punt sobreseguda o dilatada e axi de la dita concordia moguda com altres meneigs qui al parer vostre sien de algun caler nos aviseu stesament no sobresehint hun moment com dit es. Dels gentils homens daquexa terra no esser en prou confiança crehem es causa per la major part lo parentiu afinitat e acostament dels qui son dintre la força e no es maravella per quant ne speren algun sinistre cas. Vostra gran noblesa faça ho tot be en quant possible li sia. Del que dieu haver sabut la muller de mossen Montanyans trametre aqui una conestablia de gents per donar socors a la força havem gran admiracio ne podem creure tanta temeritat fos a alguns anar aquí per tal fahena e la dita muller mostra be voler haver da da bona cosa per son marit esser fora de la dita força. Si empero axi sera que alguna conestablia hi vaja sens sou del Principat e qui no stigua a manament vostre potestat teniu de castiguar qualsevol fahents coses indegudes. Placiaus pero advertir que en hun tant gran exercit com aqui teniu ha moltes natures de gents e altres qui dien moltes coses a les quals no es mester se do laugera credulitat. En pensameut stam del fet den Miquel Vives e per quant es bon home e ministre de la casa no havem encara delliberat com hi sera provehit. Del salconduyt donat a mossen de Montpeyros e de tot lo que fet haveu cirea aço havem plaer e contentacio. Placiaus attendre al bon stament de vostra persona e de les gents del exercit e fer per manera que lo reblir pensat del mur vell se faça ab celeritat e perfeccio tal que altres combats no se ha-

gen a dar car ultra la perdicio de persones toca molt a la reputacio del Principat com sab vostra gran noblesa de la qual la Sancta Trinitat sia proteccio e direccio de les fahenes que tots tenim entre mans. Dada en Barchinona lo primer dia de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los deputats del General e lur concell representants lo Principat de Cathalonya a vostra honor aparellats.

Als molt honorables e savis senyors los jurats e prohomens de la vila Dorta.

Molt honorables senyors. Vostra letra havem rebuda certificatoria de la extraccio de la bandera e de la mostra feta per aqueixa vila e com les letres queus havem trameses haveu comunicades a les universitats daquexa castellania e batlia e a altres e quant son promptes per la defensio de la cosa publica dequest Principat e de les libertats de aquel a tots comunes axi com a bons e verdaders cathalans del que molt vos comendam fahent vos certs si en aquexes parts venien los enemichs de la gent del nostre exercit que tenim en camp vos sera decontinent trames lo socors necessari. Entretant stau preparats al millor poreu per la defensio de aqueixa vila e siau vigils en recullir messes vituralles e altres coses necessaries. E molt vos pregam e encarregam que per major defensio vostra e dels poblats en aqueixa universitat decontinent metau en custodia del castell daqueixa vila algun nombre de gent segons per vosaltres sera arbi-

trat per la concurrencia del temps la qual façau pagar de les rendes e emoluments del comanador com per alguns bons respectes sia axi fahedor. E sia Jhesus guarda de tots. Data en Barchinona lo primer de juliol any Mil CCCCLXII. — Los diputats del General e consell lur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Als molt honorable mossenyor lo alcayd de Miravet.

Molt honorable mossenyor. Certificats sem stats de vostra bona cura e vigilancia haveu hagude e continuament haveu en la custodia de aqueix castell e fortalesa en la qual va molt per la defensio daquest Principat de la cosa publica e libertats de aquell a tots comunes del que molt vos comendam com haveu fet e feu com a bo e verdader cathala confermant vos a la bona voluntat e intencio del reverendissim senyor mestre de Rhodes la qual tots temps ha hagude vers aquest Principat. Per tant confortant vostra sancera intencio vos pregam e encarregam vullau perseverar en la vigil custodia de aqueix castell. E siau attent e cautelos en no recollir les inimichs ni persones suspectes al Principat e que en manera alguna no fossen decebut car ultra lo detriment vostre succehirien alguns perills a la comuna defensio daquest Principat. Reportam tal confiança en totes coses vos haureu providament. E sie Jhesus guarda de tots. Data en Barchinona lo primer de juliol any Mil CCCCLXII. —

Los diputats del General e lur consell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor aparellats.

Copia de la precedente, con la direccion respectiva, fué enviada al alcaide del castillo de Azcó.

Al molt noble mossenyor Bernad de Senesterra.

Molt noble mossenyor. Per quant sempre havem haguda bona relacio que vos com a virtuos e verdader cathala haveu bonissima intencio e firmissimo proposit en les coses que han sguart a la conservacio de aquest Principat e de la cosa publica e libertats de aquest a tots comunes de que molt vos comendam vos pregam e encarregam que al mes prest poreu trametau aci vostres cavalls e rocins ab homens disposts per pendre sou e anar al exercit vers Urgell e si vostra persona bonament hi podia anar molt vos seria grahit. En tal cas empero seria nostra voluntat los cavalcadors que vendran o la mes part vagen a la guisa. E sia Jhesus proteccio vostra. Data en Barchinona lo primer de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los diputats del General e lur concell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Al molt honorable senyer En Miquel Vives defenedor de los drets de les generalitats.

Honorable senyer. Moltes letres vostres havem re-

budes. Som contents dels àvisos en elles scrits eus comendam de vostra bona diligencia. Les grans despeses que dieu se fan aqui crehem son necessaries e per ço cove haver paciencia. Vos guardau en totes coses la utilitat del General per que de les coses queus son comanades puxau dar bona raho. Nosaltres vos trametem per lo honorable En Johan Grimau burges de Perpinya dos milia cinchcents florins corrents part per soldejar aqui cent cinquanta homens e part per altres necessitats. Jan havem aqui tramesos cinquanta ab En Rosanes seran doscents en recompensa de altres doscents qui han anar a Perpinya. Si los dits cent cinquanta homens qui se han aqui soldejar se poran haver donantlos sou de hun mes sia fet hon no dau los ne per dos mesos. E solicitau per vostre poder lo dit senyor comte trameta de continent los dits doscents homens com sia gran perill en la trigua segons a la sua gran noblesa scrivim. Data en Barchinona lo primer de juliol any Mil CCCCLXII. — Los diputats del General e lur concell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Als molt honorables senyers los capitans de la vila e castell de Hostalrich.

Molt honorables senyers. Moltes letres vostres havem rebudes e darrerament som avisats de alguns robatoris que son fets en aquexes parts. Volriem hi entenguesseu ab la vostra gent en manera quen castigasseu algu car molta manera teniu. Nosaltres scrivim

als jurats e prohomens de aqui confortant los tant com podem. Vosaltres de paraulà hi bastau tant com letres axi feu hi lo degut segons de vosaltres se confia e menejau los ab gran humanitat e amor com sia necessari tots siau com a germans. E no metau en tanta flaquesa aquexa vila e castell car per nosaltres no es ignorat quant sou forts. Prudencia es provehir als perills e inconvenients pero gran virtut es star fort e viril e no spantar e tal es la naturalesa dels cathalans. Pregam vos per ço que com loablament havem acostumat façau lo degut en la custodia daquexos castell e vila e en la conservacio de bon amor unitat e concordia vostres e de vostres gents com aquesta sia la major fortalesa que haver se pot. De nosaltres siau certs no fallirem a res que mester sia en cas de necessitat pero al present no occorre cuyta de res car si ho fahia veurieu nons hi adormiriem. E daço podeu star be confortats e aconsolats. E sia Jhesus ab tots. Data en Barchinona lo primer dia de juliol any Mil CCCCLXII. — Los diputats del General e lur concell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Als molt honorables e savis senyors los prohomens de la vila de Sant Johan Ces Abadesses.

Molt honorables e savis senyors. Segons som informats en lo reval de aqueixa vila seria edificada la vostra sglesia parroquial en la qual ha campanar assats de grosses parets pero par sia baix e en lo dit

reval ha bones cases e moltes e encara molins molt necessaris e utils a aqueixa vila e poblats en aquella. E que per alguns de aqueixa vila seria vist e son de intencio que la dita sglesia e campanar per la occorrencia del temps se deurien enfortir fahent pus alt lo campanar per defensio de la dita sglesia e dels dits molins e encare de les cases qui son en lo dit ravall e per conseguent de tota la vila. Altres son de parer e intencio que no si deu obrar ni despendre ans ocorrent necessitat e les cases e la sglesia se deuria enderrocar. E jatsia aquestes coses sens veureles a ull nos poden be judicar ab tot que prima fas parega fos gran dan lo enderroch ques diu se faes e lo enfortir fos facil e profitos per ço vos pregam e encarregam molt stretament que aquestes diferencies vullau lexar a conexença e juy de les deu persones e letres per aqueixa vila per al regiment de aquella e quey sien applicats ab ells mossen labbat de aqueixa vila e encara mossen Johan Soler procurador de Ripoll lo qual volenterosament hi vindra e son persones qui de semblants coses han vist e hoyt molt E lo que aquells delliberaran e sera vist ho fassau e exequuteu postposades les dites diferencies ab bona amor e concordia e axi stareu en repos e conservareu a vosaltres e bens vostres no sens gran honor car la major fortalesa que pot esser es la concordia. Haveu vos hi segons de vosaltres confiam e lo temps requer car nosaltres ho haurem a molt gran complacencia. E sia nostre Senyor Deus en guarda de tots. Dada en Barchinona al primer dia de juliol del any Mil CCCC sexanta dos.—

Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e concell llur representants lo Principat de Cathalunya apparellats a vostra honor.

Los diputats del General e concell llur representants lo Principat de Cathalunya entrevenithi la ciutat de Barchinona al honorable lo batle de la vila de Molindereig o a son loctinent saluts. Nosaltres trametem aqui los honorables En Johan Pellicer e Nanthoni Sans notari de la present ciutat acompanyats de un notari e hun porter de la casa del General per comunicar ab vos e fer certs actes en aqueixa vila als quals en lo queus diran de part nostra volem donen plena fe e creença com si nosaltres hi erem e en los actes per ells feedors vos pregam los doneu tots concell favor e ajuda axi com de vos havem fiança. Dada en Barchinona lo primer dia de juliol any Mil CCCC sexanta dos. — Manuel de Monsuar dega de Leyda.

Als molt magnifichs honorables e de gran providencia mossenyors los jurats e concell general de Valencia.

Molt magnifichs honorables e de gran providencia mossenyors. Rebuda havem vostra letra responsiva a una nostra a nosaltres dirigida sots kalendari de XXVIII de maig prop passat. Veem molt compendiosament desexir vos de les coses de que vostres magnificencies havem volgut axi amplament particular e

clara certificar semblant nos degut e pertinent per sguard de la obligacio que som tenguts per esser aqueix regne e aqueix Principat units e indissolublament agregats e per la fraternal amor e comunio que sempre entre los regnicoles de aqueix regne e los poblats en aquest Principat es stada e sera per nostre poder. Nosaltres havem fet lo degut avisar vos per los dits respectes de les coses tant grans poderoses e de tanta importancia quals son en dita letra e tota via prosseguirem lo que la dita obligacio vol e requer ab molta voluntat e afeccio continuants lo vincle de germandat. Molta bona cosa nos haveu referida de pau la qual per nosaltres summament es stada desijada e oportunament e encara importuna suplicada e instada testimoni nostre Senyor Deu gents e actes la adquisicio e fruicio de la qual en sola observança de les leys e libertats cathalanes consistia sens les quals viure no desijam. Per una letra del Senyor Rey a XXVIIII del prop passat mes de juny reebuda havem vist voler ab rahons anichilar les coses de que vos havem scrit ab dita nostra letra a ses mans pervenguda. Ab la sua senyoria no volem iterar rahons remetem les coses a la veritat e als actes auctentichs e encara a les coses axi per scriptura com en altra manera visibles quals per qualsevulle subtils e colorades rahons tergiverçar nos poden. Lo dit Senyor Rey segons havem compres sots grans penes ha provehit e manat als oficials daqueixa ciutat e regne que totes robes mercaderies e altres bens de cathalans sien retenguts presos e occupats e que per vosaltres no es stat abra-

çat ans victoriosament impedit e torbat lo que molt vos regraciam ne de vosaltres poriem creure volguesseu tollerar tal novitat la qual en gran destructio del comerci mercantivol diminucio e enervecio del amor e freternal comunio dessus dits succehiria e alre que fruyts congoxosos parir no poria en molt enuig nostre. Nosaltres tota via havem ferma creença que les persones e bens dels cathalans seran be tractats en aquexos ciutat e regne com loablament es acustumat e tal sera fet sempre en aquest Principat de les persones e bens dels habitadors vostres ne per nosaltres sera innovada cosa alguna qui en dan o injuria llur pervenir puixa. Ans es nostra intencio e voluntat que tots havers mercaderies e coses de aqueix regne entren e entrar puixen e les persones comerciar liberament en aquest Principat segons es acustumat no obstants les conturbacions qui en aquell son pus empero los dits havers mercaderies e coses no sien de enemichs del dit Principat. Daqui avant molt magnifichs e de gran providencia mossenyors no reste sino per efectes mostrar aquella bona amor e fraternal germendat comunio que per vosaltres e nosaltres es de paraula multiplicadament referida e significada a les quals per nostra part fallir no entenem pertinentment e deguda. E sia la Sancta Trinitat proteccio vostra. Dada en Barchinona lo primer dia de juliol del any Mil CCCC sexanta dos. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e concell llur representants lo Principat de Cathalunya apparellats a vostra honor.

Se escribió otra carta igual, con la direccion respectiva, á los diputados del reino de Valencia.

2 DE JULIO.

Recibieron, en este dia, los señores Diputados las cartas que siguen á continuacion.

Als molt reverend egregis nobles magnifichs e honorables senyors los diputats e concell llur representant lo Principat de Cathalunya.

Molt reverend egregis nobles magnifichs e honorables senyors. Be creem sou certs del gran insult avalot e roberia seguits en los calls dels juheus de aquesta vila per los del exercit trames en aquesta vila la qual cosa es de mal eximpli mal renom e fama e gran dan e infamia de tota aquesta vila. E jatsesia per lo honorable mossen Johan Agullo per nosaltres e per altres oficials de aquesta vila hi fos fet tot lo sforç e poder qui fer si podia tot lo mon no bastava a la gent avalotada sens tota raho e causa de quens condolem molt. E jatsia lo robatori de les robes e bens dels dits juheus sia stat scampat en moltes mans e gens pero nosaltres ab lo honorable Nanthoni Falgues hajam treballat e treballam incessantment en ha-

ver e recobrar les robes e bens axi avalotadament preses e robades dels dits juheus. Aquelles no podem totes haver ne cobrar pero es ver quen trobam gran partida la qual havem mesa en loch segur per ço que com vosaltres molt reverend egregis nobles magnifichs e honorables senyors haureu delliberat e ordenat que sera fahedor e restituhidor de les dites robes e bens los juheus puguen recobrar cascuns les sues. Hoc axi mateix si alguns ni haura dels perpetrants del insult e avalot ne hagen la condigna punicio e pena que per justicia merexeran. E per aquesta raho va aqui per part dels dits juheus lo portador de la present per suplicar a vostres grans magnificencies vos sia plasent delliberar e ordenar en quina ne en qual manera los dits juheus cobren les dites robes e bens lurs ço es saber a cascu la sua. E axi mateix vos placia ordenar e provehir que les persones dels dits juheus si ja los bens son stats presos e occupats sien preservats de tot perill corporal. E aquestes coses senyors molt reverend egregi nobles e magnifichs vos placia delliberar quina e qual provisio sera pus justificada e segura. E sia lo beneyt Jhesus tots temps proteccio vostra. De Cervera a XXVIIII de juny del any Mil CCCCLXII. — Molt reverend egregi nobles magnifichs e honorables senyors a tot servey e ordinacio vostra prests los pahers de la vila de Cervera.

Als molt reverend magnifichs honorables e de gran providencia senyors los diputats del General e con-

sell lur representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends magnifichs honorables e de gran providencia senyors. Per les letres de Perpinya veureu lo fet de França e per ço yo no tinch mes a dir sino que es summament necessari reforçar aquest exercit de dos milia homens no per haver la força car Deus volent molt prest sera en vostra ma mas que es molt e molt necessari nos tropiam aci gran sforç car hajau per cert que tot lur sforç se fa per venir aci per les rahons que per letra queus trameti hir del Rey que feya al thesorer del Rey de França que de Pallas me ha aci tramesa lo meu castella de Valencia. Si voleu aci se acorde gent trameteu diners que acis trobaran mil homens. Axi mateix diners per los de aci del exercit car ja no han sino quinze jorns viratam assay polvora e totes coses necessaries. Aquesta faena senyors no ha mester dilacio alguna. Feu donar en tot lo queus dich bon compliment e no trigar plom polvora de bombarda e de spingarda atarçada continuament e viratam trameteu car aço com dit he no requer trigua alguna. Don si tota diligencia. E no mes per ara. La Sancta Trinitat vos tingua en sa continua proteccio. De Gerona a dos de juliol 1462.—A la ordinacio de vosaltres senyors tot prest lo comte de Pallas Roger capita general del exercit del Principat de Cathalunya.

Als molt reverends egregis nobles e magnifichs senyors los diputats del General e concell lur represen-

tants lo Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverends egregis nobles e magnifichs senyors. Per moltes letres vos havem scrit com havem molta raho de esser molt mal contents de aqueix taulell essents nosaltres en tant treball congoxes e total destruccio per fer e executar les coses que per vosaltres aqui son stades ordenades ab tota promptitud e essents vosaltres informats dels dans que lo Rey e ses gents nos han donat ens donan tots jorns qui han destruhits ja tots los homens de honor e condicio als quals han occupats los castells e lochs que tenien quatre legues entorn la ciutat cases alqueries e altres heretats e tots los bens splets que en aquelles havien besties bestiars e tot lur haver que sino les robes e argent que tenien en casa ja als mes nols ha restat lo qual han ja a vendre e a empenyar per lur vida cremats quants casals de molins havia entorn que sino hun casal que sta prop lo mur no ha romas que no besta a molre la deena part al mester de la vida ans haurem a fer molius de barques en lo riu. Tots los splets de les ortes e molt mes en los secans se son perduts en los camps que nols havem poguts segual per que tots jorns nos han correguts e corren alli CCC alli CCCC rocins e dues vegades que es vengut lo Rey en persona ab tot son poder. Nosaltres per no perdre la ciutat no gosavem buydarla e axi no som stats potents a scusar que los splets no sien stats talats e perduts. Los pagesos e gent de treball qui tot lur be e vida eren en aquests splets vehent aquells perduts stan

desesperats ens cuyden beure per que nosaltres los havem passats de dia en dia dient que speravem lo soccors vostre de hora en hora e axi per sostenir l[illegible]s e donar los vida los havêm ajudar e havem a empenyar la ciutat e encarregar que es obra importable. Per molt que hajam cridat fins vuy james som stats hoyts per vosaltres. Veheu en quin punt som de perdrens. Aquests lugarets Durgell qui nos podien gens tenir se son tots retrets en aquesta ciutat no han pogut pleguar ans los han talats tots los blets. Nols gosam lançar de ciutat per no avalotar ni tampoch han vida ans ni ha que trespassen e son en punt de cridar fam. Pensau quant es lo treball e congoxa en que stam en lo narrar. Es obra de molta admiracio tenir vosaltres e haver retengut lo exercit a Cervera que es stat e es obra infructuosa e no pot hom levar la oppinio de les gents que no diguen qsels tenia aqui per ampachar lo pas e guarda de vosaltres e de aquexa ciutat havent ja nosaltres per avorrits car sis vol dir que stavem aqui per lo pas de Gerona spedient era ates los passos strets que ell fos passat e entrat dins en Cathalunya hon seria stat enclos que no aci hon apres que haja destruhit aquesta terra es en sa ma tornarsen e lo socors que ha molta facilitat de atanyer li tots jorns que no faria si ell fos dins lo dan que ha donat acens en persones entre mortes e preses. Es tant que nous ho gosam dir e en bens es irreparable e de suma que nos poria dir entre los splets perduts e les besties bestiars e altres bens e averies. Tots aquests dans se han a imputar a vosaltres per la tarda del socorriment

tant per nosaltres cridat e per vosaltres ofert e mengua mes en obra del qual socorriment sino haguessem fet peu en lo principi haguerem pres algun pertit de nosaltres mateixs ara som en punt que per una via ni per altra no havem remey ni ja bonament no sabem quens façam sino que nostre Senyor Deu nos vulla ajudar e ben consellar. Ab tot que ab altra vos haguessem scrit que nous enteniem pus scriure encara per que no som certs si haurieu hagut aquella. E per la molta congoxa que tenim vos pregam requerim e exortam en Nostre Senyor no vullau ni permetau axis haja a perdre aquesta ciutat e totes aquestes circunstancies essent per vosaltres en aquests treballs nou permetrien infels de no socorrer. Som certs lo Rey te e tots jorns que creix de moltes artelleries es te per dit de çuçar e ferir en aquesta ciutat. Placiaus donchs ab tota celeritat provehir e manar lo exercit tot venir aci per defendre e ofendre los adversaris que de neguna part del mon nos pot fer mils que de açi e pus segurament e prompta e levarli los passos lla hon sen volgues tornar. Placiaus no passar nos pus per noves ni dilacions si voleu nos perda aquesta ciutat lo que creheu que sta en prou perill si promptissimament no hi es provehit e socorregut. E creheu que nous poriem dir ni scriure tant quant es lo mester no pus ab molta cuyta e occupacio. De Leyda a XXX de juny del any Mil CCCCLXII.

Placiaus la present comunicar als honorables consellers de Barchinona los quals pregam prenguen la present per sua per no haver opportunitat de scriu-

rels larch car axi ne scrivim a ells que lals comunicareu. — A vostres beneplacits e honor apparellats los pahers de la ciutat de Leyda.

Als molt reverend egregis nobles magnifichs e de molt gran providencia mossenyors los diputats e consell del General representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends egregis nobles magnifichs e de molt gran providencia mossenyors. En aquesta vila son certificats per moltes vies lo comte de Foix Revaixant e altres capitans de França esser a Narbona ab gran exercit e multitud de gents darmes per entrar en aquests comdats e assaltar aquesta vila crehents facilment entrar aquella. De aço darrerament havem haguda mes certitud per certes letres qui son trobades en poder de hun traginer en lo loch de Baixas les quals vos trametem. Tenim axi mateix avis lo Senyor Rey significa voler entrar per Urgell per que la gent del Principat a corregua en aquella part y en veritat tirara ab son exercit la via del comte de Foix stimant part del exercit del Principat stant a Gerona e part attenent en les parts de Urgell trobara buyts e sens defensio aquests comdats. E axi haura pus facil e libera entrada. Perque es stat delliberat de totes aquestes coses esser scrit a vostres grans providencies pregant e supplicant com moltes vegades per part de aquesta vila es stat demanat vos plagia posada a part tota triga trametre tal socors ab lo qual nosaltres Deu

ajudant e lo glorios Karles puguam fer tal resistencia dits exercits no puguen fer dan a nosaltres ni al Principat e tropien en nosaltres lo que tots los enemichs fins a la present jornada han acustumat trobar en cathalans. Certificants vostres magnificencies a nosaltres es molta fadigua portar a les spatles los poblats en aquesta vila metent los moltes sperances per la tanta dilacio del socors del dit Principat demanat e encara promes. E placiaus no voler aço en alguna manera pus diferir perque los dits poblats no sien mesos en alguna manera de desesperacio e de desconfort. E en aço posat nous obligas lo que per aquesta vila es stat fet en les faenes del Principat la qual virtuosament fins açi ha resistit en totes aquelles preparacions que li son stades meses al davant per segreguarla del dit Principat e per lo sforç de aquella moltes altres universitats qui en ella miraven han axi mateix virtuosament obrat deu vos hi indubir e portar per que lo dan o perdua de aquesta vila e condats redunda en gran detriment de tot lo dit Principat e apres los inimichs ab mes facilitat e poder porien damnificar lo restant del dit Principat. E placiaus encontinent trametre dit socors altrament no sera en nosaltres los poblats de aquesta vila no prenguen molta alteracio e desdeny los quals sens dubte fallit lo dit socors venen moltes voltes a dir per los regidors e majors de aquesta vila som decebuts e enganats. E en aço vostres grans providencies no dubtam claament conexen som en nostra peticio de raho acompanyats. Nosaltres empero nous tardam gens ans entenem ab summa cura e vi-

gilia en prepararnos a la defensio nostra e de tot lo Principat. E sia molt reverend E. N. magnifichs e de gran providencia mossenyors la increada Trinitat vostra continua proteccio. Scrita en Perpinya lo primer de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los stats ecclesiastich militar e la vila de Perpinya del comdat de Rossello a vostra ordinacio aparellats.

La carta á que se hace referencia en la anterior, sigue á continuacion.

A la mia molt cara muller Elionor de Vilafrancha en Monblanch.

Elionor mia. Per quant desig molt saber noves de tu e de tots vosaltres e pus veg aquexs senyors de la vila no hich an trames quen stava sperant de dia en dia ab tot que en part no men maravell que Deu vol que aquexa vila perescha te tramet lo present portador per lo qual te avis primer del stat de tots nosaltres que fins al fer de la present per gracia de Deu stam molt be e dan al mon fins açi cathala que sia açi dan en lo mon rebut no ha. Del que sich fa te dich que los del Senyor Rey corren tots dies fins a les portes de Leyda de Tarregua de Cervera e fan tot lo mon de preses dels bens dels enemichs et dich que hich an entrats molt bell ramat de bestiar axi gros com menut e molts altres bens. Som açi vuy entorn mil rocins mas encara no hich ha nengu de Valencia e di-

lluns que sich spera lo mestre fill del Rey e alguns barons que hich fallen encara Darago fem compte esser entre tots MD rocins. Venen de Gascunya II M homens de peu que son ja en la concha Dorchau e lo comte de Foix que ve per Pallas ab molta gent. *Lo* bisbe de Pamplona porta de Navarra mil peons. Partexen dilluns de Çaragoça mil homens que trameten les ciutats e viles Darago. Hir vench correu com los francesos son ja en Rossello e que ab los gascons que venen per deça son entre tots de peu e a cavall XXII M. Basta que lo poder del Rey per tota la setmana que ve sera tan gran que sera cosa despant. Sab Deu mes molt greu lo dan que pera Cathalunya se spera. Del que aci se fa te dich com dilluns una squadra de la gent que eren CC rocins e altres tants peons fom a Tarregua abans del dia metemnos en celada detras hun toçal e com fou dia fem anar vint ginets la via de la vila e levaren hun ramat de bestiar. Los de la vila isqueren CLXX homens seguiren los com foren hun troç fora nosaltres isquem e sino molts pochs que ser amagaren per la malesa del reguar tots foren en hun punt morts o presos. Portam nos LIII presos en que es En Palau Nolivo Nepigol lo fill major den Monros e molts altres de la vila. Tots los altres restaren morts que james viu tan leig strall com los lacayos feyan de matar et dich que tant son valents e tan poch temen la mort que es cosa estranya. Son cosa de molta pietat e de molta dolor a nosaltres que som de la nacio e conexiem los demes e no penses duras la bregua lo dir de un credo. De nosaltres fou nafrat

hun castella al cap e mataren VII o VIII rocins. Havia ab ells una conestablia de spingarders que non scapa coha. Resta com a mort En Pere de Sant Climent de Leyda qui era capita pero encara no es mort mas james no ha parlat es ben lo cervell. Apres ahir lo Rey en persona cavalca a DC rocins e D peons per veure Leyda e la fortalesa. Com fou al entrant de la Orta los corredors hagueren pres prop la ciutat hun ramat de bous. Ixqueren de la ciutat huns CCC homens dels quals ne apresonam trenta en han morts de setanta los altres se meteren per una gran malesa que havia prop lo riu e allis restauraren. Lo Rey atura al cap de la orta ab qualsque trenta homens darmes los altres entram fins a les portes de la ciutat que vereu la major pressa del mon de muntar dones e roba a la força. Creuse que si haguessem tengut gent de peu mes e artelleries crech forem entrats en la ciutat. De la Senyora Reyna havem nova la combat molt sovint lo comte de Pallas pero ella sta tan be en orde que no sen alascha e ara pus los francesos son ja en Rossello sen hauran a tornar. La bandera de Barchinona es a Gualada que ve aquesta vila. Si ve ab molta gent ne en lo pla de Urgell creheu hich haura punyades. Deu hich trameta angel pagat que la faena esta ben emburlada e es molta tala de la pobra de Cathalunya. Axi aveu açi lo que hich es de nou. Crech aqui sen compten de moltes botes mas açi es tot crit. Rescriu per lo portador. Recomaume a tots aquests senyors de germans. Tanbe saludam Ramon. Açi ha pres Calvet gendre den Barthomeu Be-

renguer que fou pres a Tarregua. Lo S. Rey lom ha donat. Es mester digues a son sogre facen venir qualque hu per paguar lo carcellatge e altres despeses sino no pora exir. E not dons de res enuig ni cregues com te digui sino lo que veuras. E scriume de la tua sanitat. De mi e bances quant tinch sta molt be. De Balaguer dissapte à XXVI de juny. — Del teu Vilafrancha.

Als molts reverends egregis nobles magnifichs e de molt gran saviesa mossenyors los diputats del General del Principado de Cathalunya e consell lur residents en Barchinona.

Molt reverends egregis nobles magnifichs e de molt gran saviesa mossenyors. Sus ara de continent havem haguda nova certa per home qui ha hoyda la letra com mossenyor de Milglos ha trameses letres als consols de la Vall Dandorra manantlos que decontinent se ajustassen e fahessen pastar que dema que sera lo primer dia de juliol ell sera aqui ab DCC o DCCC homens e que fahessen appartar los bestiars de les encontrades. E que lo compte de Foix lo dit dia deu entrar a Salses ab huyt milia combatents per entrar en Rossello per les quals coses havem delliverat avisarne vostres honorables savieses supplicants vos que de continent vos placia lo socors demanat trametrens com siam certs e avisats que la dita gent qui ve ab mossen de Milglos corrernos aquesta terra. E nosaltres segons per moltes vos havem scrit som mal a

punt per defensarnos per que encaraus supplicam nons vullau abandonar. E sia molt reverends egregis nobles magnifichs e de molt gran saviesa mossenyors la Sancta Trinitat proteccio vostra. Tots jorns havem a fer spies o correus. La pobresa de la vila es tanta que noy bastam. Per moltes vos havem scrit manasseu al diputat local daquesta vila paguas de les pecunies de les generalitats les dites spies e correus e fins açi lo dit diputat nou ha volgut res fer scusantse no ha tal manament de vosaltres. Per queus supplicam li ho vullau manar. Scrita en Puigcerda a XXX de juny any Mil CCCCLXII. — A vostre ordinacio e servey apparellats los consols de la vila de Puigcerda.

Als molt reverends egregis magnifichs e hononorables mossenyors los diputats de Cathalunya e llur concell.

Molt reverends egregis magnifichs e honorables mossenyors. Per quant los homens desta vila han sabut que la comtessa de Modica es anada en Barchinona e encara hi es hun jurat desta vila lo qual hich es partit secretament sabent aquests que dita comtessa treballa en cobrar esta vila dubtantsen de mort non obtingua sobre aço han tengut consell en lo qual es stat per ells deliberat que si tal cosa es tots aquells qui bons son stats en dar loch la gent vostra e del General entras ací no hajen altre cami sino abandonar lurs cases e bens e exir hich la qual cosa mossenyors sera cosa molt fort que per ells esser stat fet hun tan

gran benefici a la terra hajen a conseguir total destruccio. E sobre aço tengut lur acort agut de consell ans que moviment per ells sia fet de bens ni daltres coses attendre e supplicar a vostres reverencies dar los consell e ajuda a fi que per lurs enemichs e mans de aquells no hajen a perir com mossenyors aço posat cas que fos de ells tornar en mans del comte de Modica no sia solament dan a ells ans ho sera prou de tota la terra per quant son aci V o VI parroquies qui no han volgut fermar en los capitols de les remençes e ço que ses dit ques robaria atent es per defalliment de les dites parroquies qui donen loch que En Verntallat o mossen Ponç fan aquests assaigs. E no res menys ques aferma per alguns pagesos de aquelles parts que en lo castell de Monsoriu han mesa gent. Empero aço yo nou he pogut saber encara de tot cert. Beus dich mossenyors e de aço faç molt certs a vostres savieses qui molts dels pobles de defora stan sperant lo fet de Gerona en que dara ni lo Rey que pora fer. E siau certs prou dells tenen la traicio al cos la qual cosa si per vostres reverencies era vist fahedor seria molt bo hi fos provehit. En Stelrich al derrer de juny any LXII. — Mossenyors lo vostre humil servidor quis recomana en vostra gracia e merce lo capita Destalrich.

E per les dessus dites coses mossenyors han per delliberat los de la vila trametre lur demanda a vostres savieses e si tal sera que de la vostra resposta sien contents axi com als no sen deu creure fer tot lur sforç en metre aquesta vila en tota bona defensio

que poran e ab tot que stan encarregats de interessers fer talls e metre drets per poder supplir a la necessitat del mur crehent ells per semblant que vosres magnificencies los faran alguna ajuda en la obra de la dita muralla.

Als molt reverends e magnifichs senyors los diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends e magnifichs senyors. Recomendacio precedent lo present correu es stat detengut per nosaltres capitol e ciutat Durgell les letres del qual vos trametem per lo portador de la present de les quals per nosaltres sobredits es stada registrada una dirigida a Felip Albert e segons lo contengut de aquella nos ha paregut esser spedient les altres e aquella ensemps esser trameses a vostres reverends e magnifiques S. hoch encara per tant com lo dit correu es conegut per home molt fiat al S. Rey el qual no pot aportar sino coses de gran importancia. Los provehiments remetem a vostres reverends e magnifiques S. e supplicam vos quant mes stretament podem hajau per recomanada aquesta ciutat e majorment ara que per aquesta detencio de correu se fan moviments nous los quals serien larchs de scriure. E per semblant que per nosaltres sobredits es stada eleta persona qui sabra largament informar de la veritat a vostres reverends e magnifiques senyories a la qual vos placia donar fe e crehença. E ordonen de nosaltres vostres re-

verencies lo que plasent los sia. Dada en la ciutat Durgell a XXVIIII de juny del any Mil CCCCLXII.

Satisfareu lo exhibidor de la present ab los condu-hidors del dit porter la messio e los treballs segons vostres reverencies conexeran deguen haver car la nostra possibilitat es poca. — A vostres reverends e magnifiques senyories prests e apparellats lo capitol e consols e promens de la ciutat Durgell.

Molt reverend egregi nobles magnifichs e honorables senyors los diputats e consell lur representants lo Principat de Cathaluoya.

Molt reverend egregi nobles magnifichs e honorables senyors. Lo present dia es partit de aquesta vila o molt magnifich mossen Johan de Marimon capita ab la bandera e tota la gent del exercit que noy ha romas hun hom del dit exercit fahent la via de Tarregua. E com vostres reverencies no ignoren per ordinacio vostra trametem a la vila de Tarregua CC homens e a Verdu C homens de aquells que en dies passats eren arribats en aquesta vila hoch no resmenys mossen Johan Agullo sen ha menats la via de Leyda cinchcents en tant que aquesta vila es romasa buyda de la dita gent del exercit. E segons moltes vegades nos haveu significat ateses les flaques muralles e lo gran circuhit de aquelles e los circumvehins aquesta vila esta en gran perill per no esser acompanyada de gent necessaria a la custodia de aquella e sen poria seguir algun damnatge irreparable. Per

queus supplicam queus placia provehir prestament a la indemnitat de la dita vila ço es que entant lo dit capita ab la bandera aturara en la vila de Tarregua vinguen en aquesta vila en guarda de aquella aquells CC homens que per ordinacio vostra trametem o aquella gent que vostres reverencies delliberaran a fi que lo poble de aquesta vila pugua collir los fruyts los quals fins açi no han pogut recollir per occasio de les corregudes e companyes del Rey e ja menys se poran recullir si alguna gent no es stablida en aquesta vila e sera gran damnatge e detriment de no poder collir les vitualles de la dita vila per falta de necessaria custodia. Tot sia remes a vostres reverencies feu-hi aquella provisio que de vosaltres speram E de tot aço e altres coses que serien largues de scriure lo honorable Nanthoni Ealgues es informat a ple al qual vos supplicam doneu fe e creheuça a tot ço e quant de part nostra vos explicara axi com si nosaltres personalment vos ho dehiem. E mes havant satisfent a una letra de vostres reverencies impetrada per los consols de la universitat de Sevanya los quals han feta querela que nosaltres los volem compellir de venir en aquesta vila en persones e bens per fornir e stablir aquella han vostres reverencies callada veritat e exprimida falsitat han informat car veritat es que nosaltres havem request exortat e amonestat totes les viles e lochs de la vegueria que sots virtut de la faeltat e naturalesa que son tenguts al real patrimoni o a la cosa publica dins certs dies vinguessen en aquesta vila ab la mes gent que poguessen per acompanyar

la bandera que de dia en dia se spera en aquesta vila. Trametem vos lo trellat e forma de les dites letres dins la present interclusa. E sia lo beneyt Jhesus guarda vostra. De Cervera a XXX de juny del any Mil CCCCLXII. — Molt reverend egregi nobles magnifichs e honorables senyors a tot servey e ordinacio vostra prests los pahers de la vila de Cervera.

Als molt reverend egregis magnifichs e honorables los senyors de diputats de Cathalunya e consell.

Als molt reverend egregis magnifichs e honorables mossenyors. Per lo correu queus he trames sobre la preso den Franci Folguera lo capita de la terra e yo havem vist en vostra letra com la voluntat vostra seria que açi fos fet lo proces al dit Françi e que açi fos segons sos merits exequutat o relaxat. Aci nosaltres no havem juriste ni en aquests fets nos sab res. En aquexa ciutat se son pastades aquestes faenes e vosaltres mossenyors per lo proces qui pres haveu dels qui exequutat haveu doneu sentir aquest home si es culpable en neguns fets o no. Ell se scusa molt be de totes coses excepte del sindicat que la Senyora Reyna convoca que ell hi fou. Altres coses no havem pogut traure. Fins aci no sa causa de donarli turment. Si vostres reverencies volran que aci se haja exequutar trameteunos juriste e los demerits seus e si culpable vosaltres nol teniu manar a mi lo relexe car a mi semblam que fos carrech de anima tenir lo contra

justicia. Placiaus mossenyors avisarnos prest del que se haura de fer de aquest fet.

A la necessitat del castell vos he scrit moltes vegades e veig quem donau lo callar per resposta. Lo carrech sia de vosaltres si lo cas se sdevendra. Jo me atur trellat de les letres queus he fetes eus notifich que tinch aquesta força per casa plana. Força que no te artelleries ni vitualles stimamla hun clau. Vosaltres me appar ne feu pocha stima you remet a qui toque. De mius dich que si lo temps sera complit que a vostres magnificencies so obligat no dellibere de aturashi pus car no he acostumat de star en part hon no puxa haver honor nenguna sino carrech e vergonya. La gent que tinch se enmalalteixen tots car aquest castell es mal sa e han gran treball en fer les guardies de nit e de dia e portar lenya aygua al coll. Pensau que no es de durar III homens quey aturassen una hora. De tot vos certifich perque al temps degut hajau pogut provehir. Vint e dos jorns segons lur compte han a servir. Per mi seria fet lo degut tant com pore. Jaus he certificats com no havem gens de polvora. Sins en trameteu fareu be car mester es. Recomanme en la bona gracia de vosaltres. Scrit en lo castell Destalrich lo primer de juliol. — Mossenyors lo vostre humil servidor quis recomana en gracia e merce de vosaltres Guerau Tallada.

Jous havia demanat per la gent flaçades e trespontins per que tota sen malalteix. Aquest castell sta en loch alt e la gent es mal vestida e te pantans en torn seu. Stiam que noy aturara nengu. Axi mateix que

noy ha portes ni en finestres ni en porta que sia dins lo castell sino en la forana. Trameteu qualque persona queu veja e trameteunos diners que jay sabrem dar recapte en lo que sera necessari.

Aquests senyors de la vila han tengut consell per que sien informats com la senyora comtessa treballaria en cobrar la jurediccio. Tots estan entre si mateix. Provehiuhi per los termens deguts car ells stan ormejats al peu de poll alguns que ni ha. Si conexeu que aquest castell o terra sien bons per la honor del Principat provehiu hi car molt vos hi va.

Als molt reverend egregis nobles magnifichs e honorables senyors los diputats e concell llur lo Principat de Cathalunya representants.

Molt reverend egregis nobles magnifichs e honorables senyors. Considerat per part de vostres reverend e honorables savieses esser stat procehit a capcio de la persona del honorable En Jachme Miquel veguer de aquesta vila segons se creu per causa de sos demerits e tregam en cert vostres reverend e honorables savieses provehiran a aquesta universitat lo ofici de la vegueria de persona feel e zeladora del be publich del Principat de Cathalunya e cosa publica de aquell axi com es de gran necessitat encara nosaltres e lo concell general als quals se sguarda la tuhicio de aquesta universitat dels tants perills en los quals tot lo dit Principat constituhit per mils esser units los coratges dels singulars daquesta universitat

e territori de Penedes e conformes en voluntat per esser regit per oficial a ells no sospitosos havem delliberat nominat e elegit axi com ab la present elegim los honorables En Gabriel de Claramunt donzell e Pere de Senyechs generos de aquesta universitat axi com a merexents cascun dells regir lo dit ofici e major per ço nosaltres e lo dit concell suppliquem a vostres reverencies e honorables savieses tant afectadament com nos es possible vos placia comanar lo basto e ofici de vegueria de la dita vila a la hu dells dessus dits que lo dit ofici tengua en nom e veu de vostres reverend e honorables savieses com nosaltres e la dita universitat hajam cascun dells per abtes e suficients segurs e feels e no sospitosos al dit Principat e cosa publica de aquell. Quant es en los altres oficis ço es batlia e sotsvegueria per quant havem vist e conegut los regidors de aquells esser assats afectats al dit Principat havem delliberat de no anomenar algu a aquells ans vos reputarem a gracia singular los dits batle e sotsvegner sien confirmats en los dits oficis e de nou provehits per vostres reverend e honorables savieses que regexquen en nom de aquelles e del dit Principat. E aço reputarem a gracia e merce molt singular. Supplicant nostre Senyor Deu per sa inextimable potencia ab los gloriosos Sants Jordi e benaventurat Karles vulla conservar en sa continua proteccio e guarda. Scrita en Vilafrancha a XXX de juny del any Mil CCCCLXII. — A la ordinacio de vostres reverend e honorables savieses apparellats los jurats e concell general de Vilafrancha de Penedes.

Als molt reverends e magnifichs senyors los senyors diputats e concell del Principat de Cathalunya.

Molt reverends e magnifichs senyors. Humil recomandacio precedent per afers a mi molt necessaris e tocants grantment a ma honor me ha covegut partir me de Ripoll e venir açi en la ciutat de Urgell hon se ha seguit la capcio del present correu lo qual ab les letres aquests senyors molt honorables de canonges de Urgell e consols e prohomens de la ciutat remeten a vostres R. e M. senyories remetentse en aquelles la provisio fahedora et cetera. Recomanense molt los sobredits a V. S. Placia haver per recomanada la ciutat la qual te gran circuhit e poch nombre de gents per defensio que al manco fos ordenat per vosaltres R. he M. S. algun capita de cent homens e que tal pogues e sabes regir los dits cent homens e tots los habitants de la ciutat e aço es molt necessari majorment que per causa de aquesta detencio de correu la dita ciutat haura congoxes. Micer Bongog es aqui elet per los sobredits e segons scriu sta en bona sperança de obtenir lo qui es demanat. Empero tots jorns los perills de aquesta ciutat crexen. Aquests senyors de capitol e consols ab gran instancia me han volgut elegir en esser capita e yo per que so capella nom par ho deja aceptar. Vull he ajudarlos en les provisions fahedores. Placiaus e soplich vos ne humilment hajau per recomanada la dita ciutat. E no pus. De la Seu de Urgell ab cuyta a XXIX de juny. — De V. R.

e M. senyories servidor. — Johan Soler procurador de Ripoll.

Molt reverends e magnifichs senyors. Scrites les presents letres e esser acordar trametre lo correu havem sentit lo comte de Foix ha fet stablir de gascons les forces del vezcomdat de major quantitat o nombre de gents que no eren los quals sentida la capcio del dit correu han desempatchats altres correus per diverses parts e provehit en certs passos de que a nosaltres es stat forçat revocar la tramesa e delliberar de nou e sperar que ordenaran vostres R. e M. senyories. Trametem per lo portador de la present les letres. Placiaus lo dit portador sia ben satisfet de sos treballs e messio.

Signe copia de una de las cartas á que hace referencia la anterior, precindiéndose de las demás por no ser de ningun interés.

Als molt amats los batle consols e prohomens dels lochs de Sent Feliu davall e damunt en Rossello.

Batle e prohomens molt amats. Ja per altres vos he scrit avisat e amonestats de la entrada de la gent darmes de França qui deu entrar per aquexa part en Cathalunya e crech ja vuy hi sia. Jo pens vosaltres haureu seguit ma voluntat e consell si avisats sereu stats e a major cautela vos torn amonestar e pregar. Vosaltres no cureu seguir la vila de Perpenya en res

sino tant com ira e stara en hobediencia del S. Rey e principalment apres de la fidelitat del dit senyor hobehiu e stau a consell de mossèn Carles Dolius e de Feliu Albert e de mossen Dalmau e Jacme Volo los quals tinch per germans majors. E per vostra consolacio e seguretat lo Senyor Rey scriu una letra al comte de Foix que guart a vosaltres e mos lochs de tot dan e enuig la qual letra porta lo present portador a Felip Albert per que siau ne a ell e delliberau ab ell si la dara ell o vosaltres e guardau no contrasten en res a la dita gent darmes puys la dita letra del Senyor Rey los sia donada ans los veneu vitualles els tractau com a amichs car si lo contrari feu trobar vos neu enganats perque seguiu mon consell car mes hi va a mi que a vosaltres. E no pus sino queus esforceu be car prestament serem ensemps si a Deu plaura. Lo Senyor Rey es açi molt poderos. De Balaguer a XXVI de juny. — Francesch Burgues qui molt vos saluda.

Guardau que negu nous engan donant vos contraris consells e pensau que yous am com a fill e que a mi es mes interes que a negu altre. Ja per altres letres abans de aquesta lo dit Senyor ha scrit al dit comte de Foix recomanantli vosaltres e mos lochs.

El mismo dia, se recibieron varias cartas del conde de Foix y otros, que fueron encontradas y se mandaron copiar á continuacion.

A la Senyora Reyna.

Senyora.

Sabe Dios como en touda dilegensy larmada se cuite per tirar pour vos socorrer et no dupte vostre senyorie que si vostre merze se tiene XII o XIIII dies que io sere en Girona con gentil armada que baste pour un dye pour toude Spanhe. Supplico a vostra merset que asy como de que a present vostre real corason ce moestre esforçada que de que adelant vulhe continuar et seres poeste en el numero de las amasonez. E con tanto jo ruego a nostre Senyor vos garde de toudo peligro. De Narbona el XXVIIII dies de junio. — Senyora. — Vostre humil fill que se encomiende en gracia de vostre senyorie Gaston.

A la sacra Majestat de la Senyora Reyna.

Molt Excellent Senyora.

Partint de V. S. son passat per lo Senyor Rey e del dit Senyor so vengut ab letres de sa senyoria açi als capitans de la gent darmes los quals nit e dia cuyten per socorrer a V. S. per que sia de sa merce confortarse e sostenirse hun poch axi com excellentment ha acostumat car certament encontinent aquella sera socorreguda en tal manera que sera satisfet a la indemnitat e reintegracio de aquella e a la protervia dels adversants. Lo Senyor Rey es en Balaguer ab mil cavalls ben a punt e MD ballesters de Çaragoça. Ate-

nen tots jorns gent de peu de cavall perque Çaragoça dona sou. La gent darmes de França sera justada dins tres jorns aci e decontinent partira. Es en tal nombre axi de cavall com de peu que stima poch la potencia dels adversaris segons prestament pora veure vostra senyoria la qual la Sancta Trinitat conserve en stament de gracia per lonch temps. De Narbona lo jorn de Sant Pere a XXX de juny. — Senyora. —De V. G. S. humil vassayll et sotsmes qui besant et cetera. — Jachme Ferrer.

. . . . . Planters e . . . . . Pere Prats
. . . . . tres prohomens . . . . . mença.

Molt honorables senyors. Certifich vos com partint de vosaltres son anat al S. Rey lo qual es a Balaguer ab MC rocins e altrestants ballesters prestament que la gent darmes comence a entrar la qual es ja açi a Narbona e encara dins tres o quatre jorns lo dit senyor se atançara la via de vosaltres perque es necessari que decontinent vos prepareu en tal manera que decontinent que sentireu lo dit S. o gent darmes esser prop vos metau al seu costat axi com de bons vassalls se pertany e be haveu acostumat. E no dubteu de res mas confortau tots los pobles. De Narbona a XXX de juny. — Johan Ferrer.

Dau orde que la Senyora Reyna haja la letra queus tramet ab la present e per res no haja falla.

A la muy alta y exclarescida princessa nuestra muy reductable Reyna e senyora la Senyora Reyna de Aragon de Navarra et cetera.

Muy alta y excellent princessa e nuestra muy redubtable Reyna e Senyora.

Ayer jueves lego aqui Stevan Dagramont del Senyor Rey a solicitar al senyor conde e oy ante que con el me so visto he feto correo al Senyor Rey con la certificacion daqua como la gente darmas es presta e a mas non poder tira la via de Cathalunya. Muy excellent Senyora hoy ha XV dias que el Senvor Rey havida la nueva como vuestra alteza estava setiada con grant congoxa me enbio con letras e creencia aca al senyor conde e a los otros capitanes e falle al senyor conde en Ortes que venia de Navarra hoy ha X dias e luego decontinent clamo la gente de sus tierras la qual sta presta ansi la de cavallo como de pie e tiro la via de Tolosa por se ver con el marichal e los otros capitanes de Francia que tienen cargo de la gente darmas del Senyor Rey de Francia e de la artilleria los quales han seydo tercero dia miercoles e ayer jueves ensemble e han acordado e concluydo que el senyor conde que es lugarteniente del Senyor Rey de Francia e capitan general de toda la gente darmas e artilleria ha de entrar con todos los otros capitanes e gente darmas de cavallo e de pie e con toda la artilleria dentro de oy en VIII dias en Rossellon. Day en delante quanto mas presto podran tiraran su via para

Girona a socorrer a V. Alteza e al senyor Principe. E havet sfuerço Senyora de tener vos XV dias de oy que dentro en ellos han concordado de vos socorrer e assi el senyor conde como el gran marichal me han dado palavra que yo scriva a V. Alteza por lo qual supplico adaquella que se sfuerce de tener se en esse medio que Dios mediante non faltaran para la jornada. Senyora esta es la mas gentil gente que jamas de Francia sallio gente darmas e son en grand numero. Tan grand artilleria trayen que es quasi de non creher e si por mis oios non viera non creyera que tan grand cosa fuesse. Yo spero en Dios e no en Sant Carles que el Senyor e V. Alteza esta vegada castigares a los desbobedientes. E no partire del senyor conde e de los otros capitanes fasta ponerlos dentro adonde V. S. sta. El senyor conde scrive a V. S. de su mano e al correo le ha mandado e assegurado de darle cient florines si entroviere a V. S. al qual besando las reales manos me encomiendo rogando a nuestro Senyor Dios vos conserve como vuestro real coraçon dessea. El domingo a jantar el senyor conde e los otros capitanes seran en Narbona. De Maseras oy viernes a XV de junio de LXII. — De V. R. S. — Humil siervo Jo. de Villa secretario.

2 DE JULIO.

Se hicieron diversas proposiciones, que fueron votadas.

prevaleciendo el siguiente voto del señor obispo de Vich, que se tomó como deliberacion.

Et primo lo senyor bisbe de Vich dix que lo pensament que han hagut los nou de les banderes de esser trames hun home al egregi capita per solicitar e dar orde qui los robatoris segons se diu fets en Gerona sien restituhits es bo e sia tantost exequutat.

Item que los que han carrech de trametre passadors polvora e altres coses al exercit de Gerona axi mateix hajen carrech de trametre en Urgell totes travaques e altres coses necessaries a aquell exercit comprar e fer paguar aquells de pecunies del General.

Item que lo socors demanat per la vila de Perpinya axi de nombre de gent com de capita e governador e assessor sia remes als nou de les banderes ab totes les circunstancies a ells ben vistes sens referir.

En este mismo dia, mandaron expedir los señores Diputados las siguientes cartas.

Al molt egregi e strenuu baro lo senyor comte de Pallas capita general del exercit del Principat de Cathalunya.

Molt egregi e strenuu baro. Per quant segons som certificats molts pagesos de aqueix bisbat qui en los dies passats se diu haver adherit an Verntallat e al-

tres qui per si o a motiu de alguns ministres de la Senyora Reyna han fets alguns ajusts e actes illicits axi en la terra del noble baro de Cruilles com en altres parts stan aturats per no voler fermar la concordia novament apuntada e concordada entre los senyors de una part e los dits pagesos de la part altra dubtants apres no fossen per nosaltres perseguits vexats e castigats dels dits illicits actes. Nosaltres desijants procurar per nostre poder totes coses que sien benavenir conservacio e repos del Principat e de tots los poblats en aquell som de parer e tal es nostra voluntat e intencio que tots los pagesos qui la dita concordia han fermada o fermaran sien remesos e relaxats dels dits actes illicits fets contra lo Principat e en derogacio de les libertats de aquell axi que del dia de la ferma per ells fahedora a anant nols puxam impetir vexar molestar ne en alguna manera maltractar per les causes dessus dites. E perque aquesta nostra voluntat e intencio sien manifestades ne fem a vostra gran noblesa lo present avis a fi sia publicat e notificat en nom nostre com a representants lo dit Principat per los lochs e en la manera que li sera vist per seguretat dels dits pagesos. Placiaus empero sia ates que no se alegren de aquesta remissio e relaxacio los qui son stats caporals coadjutors dels actes fets per lo dit Verntallat. Mes avant los dies passats fom avisats que a Campredon es stat pres hun scriva de cort quis diu haver cabut en los fets del dit Verntallat e altres contra lo dit Principat. Nosaltres havem scrit al veguer de Campredon que de continent aquell

remeta a vostra gran noblesa. Aço per tant com en aquexa ciutat poreu haver mes noticia de sos actes que aci. Daqui havant sia tractat segons sos merits exhigiran. E sia la Sancta Trinitat proteccio vostra. Dada en Barchinona a dos de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los diputats del General e lur concell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor aparellats.

Al molt egregi e strenuu baro lo senyor comte de Pallas capita general del exercit del Principat de Cathalunya.

Molt egregi e strenuu baro. Dins la present vos trametem hun memorial en via de instruccio per nosaltres fet als honorables En Johan Grimau burges de la vila de Perpinya e Pere Julia ciutada daquesta ciutat. Ab aquell veura vostra gran noblesa la provisio qne fem la qual ab gran celeritat es mester sia exequutada. Placiaus donarhi orde e direccio promptissimes segons de vostra gran noblesa es plenament confiat car cregut es ab la ajuda de Deu la gent qui ira en Perpinya e als passos sera a gran tuhicio e seguretat del vostre exercit. E nous freturara divertir vos a altres coses sino al fet de la força vella de la qual segons vostre scriure e altres ayres particulars havem bona confiança. A Deu placia sia prest car dat compliment a aço tot lals es poch stimat. E sia la Sancta Trinitat proteccio de tots e direccio dels negocis que prosseguim. Data en Barchinona a dos de juliol del

any Mil CCCCLXII. —Los diputats del General e lur consell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Sigue la apuntacion ó memorial á que hace referencia la carta anterior.

Memorial en via de instruccio fet per los molt reverend egregi nobles magnifichs deputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya als honorables En Johan Grimau burges de la vila de Perpinya e Pere Julia ciutada de Barchinona de les coses davall scrites que han fer de lur manament e ordinacio.

Primo iran al molt egregi lo S. comte de Pallas capita general qui es en Gerona e ab consell e endreça sua exequutaran les coses davall scrites.

Ço es que en Ampurda de continent acordaran mil homens de peu per esser tramesos a Perpinya. E son de parer los dits diputats e concell que deuen acordar en Lampurda baix ço es la via de Corça la Bisbal Monells Peratallàda Torroella de Mongri Castello Dampuries Peralada e Figueres los quals mil homens sien pagats per dos meses ab lo sou acostumat de sis florins per mes avantatgantse de la moneda segons alla corre al mes que poran. E axi com seran acordats sien tramesos per lo dit Grimau a Perpinya segons a ell sera vist. E en aquests mil homens no fre-

tura fer capitanies sino la sola gent de peu. E lo dit senyor comte pora comunicar als dit Johan Grimau e Pere Julia algun home que haja noticia de les dites gents ques acordaran.

Item mes soldejaran CC homens als quals seran deputats per lo dit senyor comte dos gentilshomens per capitanejar aquells los quals ab los dits CC. homens iran als passos del Pertus e de Paniçars o la hon sabran que los enemichs deuran passar per guardar aquells. E faran totes trenchades de pins arbres e altres preparacions quels seran vistes perque la entrada dels enemichs en tota manera sia empachada. E diran e concertaran los dits Johan Grimau e Pere Julia ab los consols de Castello de Figueres Peralada e altres lochs circumvehints que en cas de necessitat socorreguen als dits passos per manera que ab los dits CC homens sia a compliment provehit en resistir als enemichs.

Es necessari sia ates e provehit per lo S. comte ab crida o altrament que gents del seu exercit no prenguen del sou dessus dit ne venen armes car moltes coses se porien fer en derogacio de exercit qui es en Gerona.

Totes les coses dessus dites es mester ab gran celeritat sien exequutades sens perdre temps de un sola hora. Segons de la gran noblesa del dit S. comte e dels dits honorables Johan Grimau e Pere Julia es plenament confiat. Dada en Barchinona a dos de juliol del any Mil CCCCLXII.

Als molt honorables e savis senyors los consols e concell de XXVII e o general de Perpinya.

Molt honorables e savis senyors. Una letra comuna vostra e dels staments ecclesiastich e militar de aqueix comdat havem rebuda per Molins correu per la qual e per les letres preses que anaven a la Senyora Reyna som avisats de la entrada que la gent darmes de França vol fer en breus dies en aqueix comdat. E jatsia la hora que lo dit correu es junt fos spatchat lo honorable En Johan Grimau burges de aqueixa vila ab lo socors dels doscents homens de que vos haviem scrit empero vista la necessitat de continent havem dat orde seran soldejats en Ampurda mil homens los quals haureu tan prest. Es summa necessitat provehijau a tot lo necessari specialment en fer recullir les messes no sperant si son batudes o no e si recullir nos poden que aquelles e totes altres coses qui als enemichs sufraguar poguessen sien cremades per manera que no sen puxen ajudar. E si podien trencar passos o fer altres provisions per que la dita gent no puxa passar en Rossello seria summament necessari. Norresmenys en haver lo castell del Pertus quius es molt vehi al qual haveu mes facilitat que nosaltres de aci ab tot que per aço e altres coses hajam trames lo honorable En Manuel Fonolleda lo qual era remes a vosaltres. Per lo dit Molins som avisats haveu elegit capita e governador lo noble vezcomte Dilla de que havem gran plaer certificantvos que ja haviem prove-

hit de regent los dits oficis lo noble don Francesch de Pinos frare seu lo qual devia partir de continent pus tan be haveu provehit la cosa sta be eos ne comendam. Siaus pero avis que los dits oficis regesca per lo present en nom del dit Principat axi com vos havem scrit. E som de parer vosaltres li donasseu consell format ab lo qual se haja regir. Donau vos bon confort e usau de la virilitat e animositat acostumada car ja saben francesos quines mans tenen los cathalans majorment ab la justissima causa que proseguim per la qual nostre Senyor Deu es e sera de nostra part. E no dubteu a res feu totes provisions necessaries a la indemnitat e defensio vostra e de aquexa terra e encara ofensio dels enemichs. La present vos placia comunicar als dits dos staments car per molts negocis no poder particularment scriure prenguenla per lur quant a les coses que a ells se sguarden. E sia la Sancta Trinitat proteccio de tots e direccio dels negocis que prosseguim. Data en Barchinona a dos de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los diputats del General e lur consell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor aparellats.

Al molt noble e molt magnifich cavaller mossen Soler de Requesens.

Mossenyor molt noble e molt magnifich. Jatsia per altra vos haguessem scrit que ab vostres cavalls e rocins vinguessen açi per pendre lo sou del Principat e enviassen persones abils e dispostes que anassen ab

los dits rocins e cavalls per pendre lo dit sou e anassen ab lo dit exercit del dit Principat. Ara perque occorre molta necessitat haver los dits cavalls e rocins en lo dit exercit per ço vos pregam e manam axi com aquells qui representam lo dit Principat que decontinent vingau e trametau persones abils ab los dits cavalls e rocins per pendre lo dit sou e anar al dit exercit. En altra manera los dits cavalls e rocins vos seran presos e acomanats a persones que ab ells iran en lo dit exercit sens que dels dits cavalls e rocins no haureu satisfaccio o smena alguna segons es contengut en una crida feta en la present ciutat. Dada en Barchinona a dos de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los diputats del General e lur concell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Iguales á esta carta, con la direccion respectiva, se dirigieron otras á diferentes señores y particulares, á saber, á Andrés Bisbal, señor de Conit, á Berenguer de Montpalau, señor de la baronia de Vallmoll, al caballero Arnaldo Guillen de Bellera, al noble Blasco de Castellet, al caballero Bernardo Splugues, á Jorge Icart, señor de la torre den Barra, y al procurador de mosen Bernardo de Requesens.

Als molt honorables senyers los consols de la vila de Campredon.

Molt honorables senyers. Nosaltres scrivim al honorable veguer daquexa vila que en tota manera proveescha e do orde en haver En Verntallat e alguns adherents seus los quals segons som informats se atrevexen en robar per los camins e concitar gents quils seguesquen fahents ultrages e oppressions per lur poder. E per quant aço es gran dan daquexa terra e interes del Principat vos pregam e encarregam que en fer e exequutar les coses dessus dites doneu tots consell favor e ajuda a vosaltres possibles al dit veguer lo qual es home afectat a la conservacio del dit Principat e de les libertats de aquell e tal que mereix be esser regides del ofici de veguer e encara capita de aqueixa terra per tenir en degut orde aquella. E si fet nou haureu sembla a nosaltres no porieu provehir de millor capita. E sia Jhesus proteccio de tots. Dada en Barchinona a dos de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los diputats del General e lur concell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Al molt honorable senyer lo veguer de Camprodon.

Molt honorable senyer. Entes havem que En Verntallat e alguns adherents seus se atrevexen a robar per camins e concitar gents quils seguesquen fahent ultratges e oppressions per lur poder lo que molt deu esser squivat per lo bo e tranquille stat del Principat. Per ço vos pregam e encarregam quant mes stretament podem que ab gran cura e diligencia entenau

provehiau e doneu orde en haver los dessus dits e lurs complices per esser ne fet lo castich degut. E sius covendra haver mester gent hajau ne per via de sometent o en altra manera acostumada a fi que males gents sien extirpades lo que es molt pertinent al carrech que teniu. En aço no siau negligent o remis per causa o raho alguna com sia de molta necessitat per lo benefici publich. Avisantsvos que si fahieu lo contrari a nosaltres covendra provehirhi degudament. Volem norresmenys que lo scriva de cort qui en aquests dies no ha molt passats es stat pres en aqueixa vila trametau decontinent en manera segura al egregi capita en Gerona. Data en Barchinona a dos de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los diputats del General e lur consell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor aparellats.

Bajo igual forma, se escribió tambien al veguer y subveguer de Besalú, omitiendo solo la cláusula que empieza *Volem norresmenys*.

Als molt honorables En Ramon de Planella donzell e altres capitans de cinquanteners en les parts de Osona.

Honorables senyers. Entes havem que En Vernallat e alguns adherents seus se atrevexen robar per camins axi en la terra de Bas com en les muntanyes e anar concitant gents quil seguesquen fahent ultrat-

ges e oppressions per lur poder lo que molt deu esser squivat per lo bo e tranquille stat del Principat. Per ço vos pregam e encarregam tant stretament com podem vullau ab gran vigilancia entendre en haver la dita gent specialment lo dit Verntallat en que segons avisos que tenim no ha molt a fer e vosaltres sou tals que bastau be en dar recapte en majors coses. E mentre discorrereu per aquexos lochs e parts poreu confortar e abraçar los pagesos bons encara que en lo passat hajen seguit lo dit Verntallat e fer cominacions de castigar als altres si ab ell se adherien. De aço scrivim als consellers de Vich per queus hi donen favor e ajuda e remetem a vos la letra a fi que sius sera vist la doneu sino que laus atureu per fer les coses mes secretes pero es mester doneu alguna lengua de vosaltres an Barthomeu Font a fi que si los enemichs volen venir la via de Gerona poguessen esser avisats per anar als passos axi com es concertat. E sia Jhsus ab tots. Dada en Barchinona a dos de juliol del any Mil CCCCLXII. —Los diputats del Géneral e lur consell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Als molt honorables e savis senyors los consellers de la ciutat de Vich.

Molt honorables e savis senyers. Molta admiracio tenim vosaltres e los nostres capitans qui en aquexes parts son de tant temps ença que hi anaren no haver dat orde en haver En Verntallat e los qui ab ell son.

E deurien pensar que no hi va poch a aquexa ciutat e terra. E com ara hajam sentit que ell o de sos adherents se atrevexen robar per los camins en Bas e en les muntanyes per ço vos pregam e encarregam tant stretament com podem per lo interes de tot la Principat e vostre vullau ab los dits capitans entendre ab altra cura e vigilancia que no haveu fins aci en haver los dessus dits car molta manera teñiu segons som informats de darhi recapte. E tota via som de parer deveu abraçar e confortar los pagesos bons encara que en lo passat hajen seguit lo dit Verntallat e fer cominacions als altres si ab ell se adherien. De aço mateix scrivim als dits capitans. Entre tots donaubi bo e prest recapte que de vosaltres se confia com sia perill en la trigua. E sia Jhesus ab tots. Data en Barchinona a dos de juliol del any Mil CCCCLXII. —Los diputats del General e lur concell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Als molt honorables e savis senyors los consols e consell de XXVII e o general de la vila de Perpinya.

Molt honorables e savis senyors. Vostra letra havem rebuda e oyda la creença explicada per lo honorable En Johan Grimau som informats stesament de la nova de les gents darmes de França e del fet del castell de aquexa vila e de altres coses. Comendam vos molt de vostra virtuosa perseverança en la conservacio de tots e encara de la gran animositat que tots haveu en defendre les persones e bens. Nosaltres vos trametem

decontinent los doscents homens de que vos havem scrits e tantost entendrem en trametreusne mes. E sino fos lo fet de Gerona al qual va molt e creem ab la ajuda de Deu haura prest compliment veureu per obra vos trametrem tal poder que no solament bastara a defensio mas encara a ofensio dels enemichs. E siau certs que en totes coses vos haurem com a frares e germans. Sobre les coses explicades per lo dit honorables En Johan Grimau havem fetes dues delliberacions de la serie seguent per ço com mossen F. Burgues cavaller es ab lo S. Rey ma armada e per conseguent enemich de la cosa publica que los consols de Perpinya en nom del Principat prenguen de continent los lochs de Sant Feliu de Mont e Sant Feliu Davall e totes rendes blats e bens e que sien rebuts per persones quin donen compte e raho al Principat. Item que mossen Charles Dolius qui no ha volgut liurar lo castell e encara altres castlans qui axi mateix no han volgut liurar los castells al Principat sien publicats per enemichs de la cosa publica e procehit contra ells e lurs bens. Per tant avisants vos de les dites coses vos pregam e encarregam per lo util conservacio e benavenir de aqueixa vila e terra e encara del dit Principat deduexcan a exequucio les coses contengudes en les dites dues delliberacions totes dilacions excepcions e consultes postposades de totes les dites coses e encara de nostra intencio e voluntat vos informara mes largament lo dit honorable En Johan Grimau al qual circa aquelles poreu dar fe e crehença. Norresmenys volem eus donam facultat que

fins tant per nosaltres hi sia altrament provehit elegiau capita general e governador en aqueix comdat e encara assessor los quals ab les preheminencies acostumades regesquen e exercesquen los oficis en nom del dit Principat per lo present. E si alguns scrivans haura en aquexa vila suspectes removeu los de les scrivanies e meteuni altres utils e acceptes a aquexa vila. E sia la Sancta Trinitat proteccio vostra. Data en Barchinona a dos de juliol del any Mil CCCCLXII. —Los diputats del General e lur concell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Los diputats del General e consell llur representants lo Principat de Cathalunya residents en Barchinona als honorables los consols deputat local batle e altres oficials de la Seu Durgell e a cascun dells salut.

Nosaltres trametem en aquexa ciutat lo venerable En Franci Torro ciutada daquesta ciutat al qual havem dada plena potestat de haver a mans sues en nom nostre com a representants aquest Principat lo porter appellat En Nom de Deu aqui pres qui anava en França e de ferli proces strenyerlo e finalment fer dell ço que la justicia exigiria. Per ço avisants vos de les dites coses vos pregam exortam e encarregam quant mes stretament podem que al dit F. Torro si mester sera doneu tots consell favor e ajuda necessaris per efecte e exequucio de les coses demun dites. Data

en Barchinona a dos de juliol del any Mil CCCCLXII.

Al honorable En . . . . . Bisbal donzell senyor de Conit.

Honorable senyer. Com per conservacio e defensio de aquest Principat e de la cosa publica de aquell la qual es per los enemichs de aquella molt agreviada correguda e malmenada sia mes que necesari augmentar de gent de cavall lo exercit del dit Principat per ço ab la present vos pregam e manam que dins sis dies apres rebuda la present continuament comptadors vingau vos o altre per vos elegidor puys sia abil e dispost vingua en la ciutat de Barchinona pendre sou ab vostres cavalls o rocins que teniu per anar al dit exercit. En altra manera a nosaltres per los dits sguards convendria pendreus los dits cavalls e rocins e aquells acomanar a persones a nos ben vistes que vajen al dit exercit sens alguna smena o satisfaccio que per aço nous seria feta. Data en Barchinona a dos de juliol del any Mil CCCCLX dos. — Los diputats del General e lur concell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Al honorable senyer En Pere Loys de Vilafrancha donzell.

Honorable senyer. Remetem vos algunes letres dreçades a aquelles que veureu en los sobrescrits e son perque dins sis dies vinguen a pendre sou ab los ca-

valls o rocins que tenen per anar al exercit del Principat o envien persones dispostes ab aquells per anar al dit exercit. En altra manera los seran presos sens alguna smena o satisfaccio que nols ne sera feta. Perqueus pregam e encarregam que decontinent ab alguna persona qui faça a vos verdadera relacio de la presentacio quels ne sera feta e scriviunosen a fi que sino venen dins lo temps hi puguan provehir degudament. Data en Barchinona a dos de juliol del any Mil CCCC sexanta dos. — Los diputats del General e lur concell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Al honorable senyer En Ramon Marques capita de la vila de Hostalrich.

Honorable senyer. Dehim e manam vos comuniqueu al honorable En Johan Grimau burges de la vila de Perpinya portador de la present quinze o vint homens que aquell acompanyen fins a Gerona com vaja per coses e fets del Principat de gran importancia. Data en Barchinona a dos de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los diputats del General e lur concell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Als molt honorables e savis senyors los consols e consell de XXVII de la vila de Perpinya.

Molt honorables e savis senyors. Per gran necessi-

tat e benavenir de aquexa vila e terra e encara de tot lo Principat es nostra voluntat e intencio incomutabla e axi vos pregam e encarregam ho deduiscau à efecte que vosaltres en nom nostre com à representants lo dit Principat decontinent prengau e metau en preso be custodites totes persones de qualsevulla condicio sien de los quals se haja alguna suspicio tots amor favor e comport e encara dilacio e consulta appart posats com sia tant necessari que mes no pot per algunes letres que son stades preses de hun correu que lo Senyor Rey trametia de les quals vos informara lo honorable En Johan Grimau qui les ha vistes e encara per altres avisos que tenim altra vegada vos pregam hi provehiau com sia gran perill en la trigua. E si tots no poden esser a exequutar les dites coses elegiu hi persona o persones qui ho facen. E sia Jhesus ab tots. Data en Barchinona a dos de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los diputats del General e lur consell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honòr apparellats.

Al molt egregi e strenuu baro lo senyor comte de Pallas capita general del exercit del Principat de Cathalunya.

Molt egregi e strenuu baro. Jatsia de aço vos hajam scrit a compliment encara per que vejau la nostra ardent voluntat cansada en lo grandissim perill en que la vila de Perpinya es constituhida per molts avisos que tenim e specialment per letres a nostres mans

pervengudes de hun correu del S. Rey qui es stat pres a la Seu Durgell vos pregam e encarregam quant mes stretament podem decontinent liureu al honorable En Johan Grimau portador de la present los CC homens de que vos havem scrit trametent ab aquells dos sols capitans aquells que a vostra gran noblesa sera vist car per lo dit honorable En Johan Grimau trametem diners an Miquel Vives per paguar los cent cinquanta homens que aqui acordareu per recompensa dels dits CC homens compresos los cinquanta que en Rosanes hi ha menats e axi lo exercit sera refrescat dels dits CC homens novament a aquell applicats. Placiaus en manera al mon no sia dilatada la dita tramesa de CC homens com sia gran perill en la triga de les coses que ab lo dit correu son stades trobades. Informara vostra gran noblesa lo dit honorable En Johan Grimau. E sia la Sancta Trinitat proteccio vostra e direccio dels negocis que tenim entre mans. Data en Barchinona a dos de juliol del any Mil CCCCLXII.—Los diputats del General e lur concell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Al reverend mossen abbat del monastir de la vila de Campredon.

Reverend mossen. Entes havem que alguns occupants se ofici diabolich torben per llur poder que certs pagesos dits de remença no fermen en la concordia novament apuntada e concordada entre los dits pagesos de una part e llurs senyors de la part altra

metent lus al devant la promesa dels CM florins qui foren oferts al Senyor Rey don Alfonso de eterna recordacio e cominant de exequucio de aquells e axi fan aturar aquells en no fermar. Stam en alguna admiracio de vos com nols donau entendre la veritat la qual facilment pot esser per ells compresa e es aquesta que fermants los dits pagesos la concordia dessus dita es vist exir de la obligacio del sindicat que fermat havien lo qual nols ha dat compliment a res daço perque fon fermat e axi es nulla la asserta promesa e fermant la dita concordia es cosa qui dona perfeta curacio a llur questio majorment que en la llur causa o plet no se ha dada sentencia car lo que mes es stat anantàt fou la suspensio dels mals usos e tot contra justicia e encara que algun jutge volgues temtar fer los franchs de les coses que los dits pagesos demanaven allo seria de fet e no de dret ans contra tota justicia. E lo que are es concordat entre los dits senyors e ells es valid e ferm e fa se sens despeses algunes en gran utilitat dels dits pagesos majorment considerada la remença qui per lo Principat a son carrech es stada presa. E si los dits pagesos no fermaven e a la conservacio de les libertats de la terra no se adherien no solament pagarien ço que reste dels dits CM florins ans encara molt mes com aquells qui sens libertat staven e per denguns rahonats e defesos no serien e per conseguent no solament restarien en remença mas en molt pus streta servitut recaurien car de una injusticia moltes sen deuen sperar. Per totes aquestes rahons e altres pot esser dat facilment

entendre als dits pagesos que lo fermar es gran utilitat lur fahent los certs que lo Principat tota hora los emparara els defendra e no permetra ells sien mal tractats en alguna manera. E daço podeu star be fiants. Aquestes coses pregam e encarregam vullau be dar entendre als dits pagesos e abraçar scalfar e confortar los en nom nostre per manera que sien induits fer lo degut. E sia Jhesus ab tots. Data en Barchinona a II de juliol del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e concell llur representants en lo Principat de Cathalunya aparellats a vostra honor.

Iguales á la precedente, se escribieron otras cartas, con la direccion respectiva, al abad del monasterio de San Juan de las Abadesas y á Juan Soler, canónigo de la Seo de Gerona, procurador del monasterio de Ripoll.

Als molt honorables e savis senyors los consellers de la vila de Berga.

Molt honorables e savis senyors. Admirats som stats e no sens causa de la poca mencio que per vosaltres e homens de aqueixa vila es stada feta de certes letres queus son stades de part nostra trameses e presentades sobre les novitats actes e procehiments per vosaltres fets contra los habitadors del loch de Casserres majorment que nostra intencio no sia stada ni es fer ni provehir alguna cosa en premhi vostre e dels

privilegis e libertats de aqueixa universitat mas fins a tant aquells fossen be vists examinats e fos stada reebuda informacio de la pratica e consuetut que han e preten haver los homens de Casserres en fer la recullita en temps de guerra o necessitat en lo castell o fortalesa de Sant Pol ab delliberacio precedent es stada nostra intencio e es que los homens de Casserres que teniu presos fossen relaxats e libertats e tots sos bestiars robes e bens los fossen restituhits en manera que sen poguessen tornar en llurs cases sobre la qual informacio rebedora es stat scrit al diputat local de aqueixa vila e al batle del dit loch de Casserres e en loch de reposar e condecendre al que per nosaltres vos es stat scrit nos seria stat ab gran clamor per part dels homens de Casserres significat que per vosaltres e homens de aqueixa vila continuant en les oppressions vegacions e dans del castell de Sant Pol los serien stats appresos molts bens preses moltes cartes privilegis e moltes scriptures per lo lochtinent de Casserres fahents e fetes altres novitats lo que si axi es es cosa mal feta e de no tollerar com attesa la concurrencia del temps poria portar alguns perills e inconvenients. Per tant molt stretament vos dehim pregam e encarregam que de tals coses axi fetes cesseu e desistau cessar e desistir fassau e no permetau tals actes axi scandalosos esser fets e segons vos havem scrit per altra decontinent torneu e restituesau tornar e restituhir fassau als homens de Casserres tot lo quels es stat pres e sobre aço no spereu altres provisions les quals nos convendria fer per lo repos de

aqueixes universitats com nostra voluntat sia decontinent vista la informacio provehir degudament en les diferencies vostres. E plaurans que reebuda la informacio decontinent vinga a nosaltres hun hom be instruit per part de aqueixa universitat e altre per *lo dit* loch de Casserres a fi que vists tots los privilegis scriptures e documents necessaris per nosaltres sia en tal manera e decontinent provehit que sia donada fi e total repos a les diferencies que son entre vosaltres e los del dit loch e molt vos encarregam no fesseu lo contrari ni doneu causa que los de Casserres nos hajen a fer altres clamors si com a bons cathalans attesa la concurrencia del temps desijau lo comun repos. E sia Jhesus ab tots. Data en Barchinona a dos de juliol del any Mil CCCC sexanta dos. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Al Molt egregi e strenuu baro lo senyor comte de Pallas capita general del exercit del Principat de Cathalunya.

Molt egregi e strenuu baro. Per ço com los enemichs corren e maltracten tot Lurgell ab gent de cavall es molt necessari augmentar lo exercit del dit Principat qui es en lo dit Urgell. E per ço en aquesta part havem fetes fer crides e encara scrit a molts particulars qui sabem tenen cavalls e rocins dins certs breus dies vinguen ab lurs cavalls e rocins per pen-

dre sou e anar al dit exercit e envien persones abils e dispostes per anar al dit exercit ab los dits cavalls e rocins. En altra manera sens smena o satisfaccio alguna los seran presos à ma del dit Principat e tramesos al dit exercit. Perque pregam vostra gran noblesa que vullau scriure e dar orde segons vos sia vist. Si en aquexa part haura alguns que tinguen cavalls o rocins e no sien en servey e sou del dit Principat que vinguen o trameten açi a pendre lo dit sou ab la cominacio dessus dita. E sia lo bon Jhesus vostra proteccio e direccio dels afers que tenim entre mans. Data en Barchinona a dos de juliol del any Mil CCCC sexanta dos. — Los diputats del General e lur consell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Se escribió, bajo la misma forma, á los jurados de la ciudad de Gerona.

3 DE JULIO.

Recibieron, en este dia, los señores Diputados las cartas que siguen á continuacion.

Als molt reverends egregis nobles magnifichs e de molt gran saviesa mossenyors los diputats del General del Principat de Cathalunya e concell lur residents en Barchinona.

Molt reverends egregis nobles magnifichs e de molt gran saviesa mossenyors. Vuy dada de la present a tres hores apres mig jorn havem cobrada una spia le qual haviem tramesa al comdat de Foix lo qual es majoral den Rafael Sitjar de aquexa ciutat appellat Guillem Arnau lo qual nos ha referit com dissapte prop passat ell stant a Maseres en lo comdat de Foix essent aqui lo comte de Foix ab cent rocins e ab altres cent de peu volent lo dit comte tirar la via de una devota de Nostra Dona appellada Nostra Dona de Montgausi lo dit comte reebe una letra de mossen Charles Dolms la qual reebuda decontinent ab gran cuyta lo dit comte parti per anar a Carcassona e daqui a Narbona hon segons se diu se ajusta la gent darmes e la artelleria per entrar dilluns propvinent per Rossello e per aquesta terra en lo Principat de Cathalunya. E per quant son coses que a vostres honorables savieses deuen esser manifestades per lo gran perill que sen pot seguir havem delliberat ab correu volant avisarvos ne. Supplicant vos tant afectadament com podem lo socors per nostre missatger en nom e per part de aquesta universitat a vosaltres demanat vos placia prestament trametre. Avisants vos altrament passariem gran perill. E mes mossenyors vos avisam com en virtut de vostra comissio nosaltres havem remoguts tots los oficials reals ordinaris daquesta vila als quals per quant son persones notables e no odioses a aquesta vila havem tornat comanar los dits oficis de nou e aquells han fermat juxta forma de vostra provisio. E sia molt reverend egregis nobles magnifichs e de molt

gran saviesa mossenyors la Sancta Trinitat proteccio vostra. Scrita en Puigcerda a XXVIIII de juny del any Mil CCCCLXII. — A vostres ordinacio e servey apparellats los consols de la vila de Puigcerda.

Als molt reverends nobles e magnifichs los diputats e consell del Principat de Cathalunya.

Molt reverends nobles e magnifichs senyors. Per part dels consols de la vila de Perpinya es stat a mi denunciat com lo S. Rey e la Senyora Reyna son stats publicats per enemichs de la cosa publica del Principat de Cathalunya la qual cosa crech sia a tots molt desplasent e revocada dita Senyora de la tutela del Illustrissimo Primogenit fill seu. E com per vostres gran providencies los era stat scrit que requerissen los castellans dels castells reals de aquests comdats metessen les forces dels dits castells en lurs mans e poder e per ço requerien a mi hagues a metre en lur poder aquest castell de Copliure e per mi los fou respost quem mostrassen ab quin titol ne poder. E per que nom foren dades ne exibides negunes letres ne provisions de vostres providencies yo los demani copia en scrits de ço que ells me dehien perque yo pogues mils delliberar lo que era degut yo fes e segons allo los poguera mils respondre ells me diguesen que no men podien res donar de que yo fuy molt maravellat car huns tals fets e actes en que va tan a la honor de aquells quin han carrech nos poden nis deuen fer sino ab scriptures auctentiques perque tots temps

se pugua mostrar. E yo vehent aço perque no fos pensat que yo hagues altra intencio que no he ab letra los he feta resposta de ma intencio e voluntat la qual es que tots temps que yo sia avisat ab letra o provisio patent de vostres providencies de les coses que ells man dites ab que yo pugua donar raho de mi mateix si per havant me era demanat per lo senyor Primogenit per lo qual yo entench a tenir lo dit castell en la forma e manera lo tenia per lo Senyor Rey abans que entras dins Cathalunya yo fare tot lo que sere tengut de fer anant tots temps unidament ab lo Principat en la defensio de la capitulacio uniment constitucions libertats de la terra e servey del dit senyor Primogenit. Segons pus stesament poreu veure en la dita letra e resposta de la qual mes stat dit los consols vos trametran trellat certificant vos senyors com yo tinch aquest castell ab provisio del Senyor Rey don Alonso de gloriosa memoria que nom pugua esser levat per lo S. Rey ne per sos successors en nenguna manera sens causa primer discutida e coneguda ab degut orde de proces e declarat per justicia e sens que primer nom sien pagats dos milia florins. E per ço que vostres reverencies nobleses e magnificencies sien a ple informades de la veritat e de la bona intencio e voluntat que yo tinch en la defensio de les libertats e altres coses dessus dites e per algu nom fos impingida culpa alguna faç la present a vostres grans reverencies e savieses. Certificant vos de la mia bona intencio e voluntat. E sia molt reverend nobles e magnifichs senyors la Divina Majestat vostra

proteccio e guarda. Ordonant de mi tot lo que yo fer pugua. Scrita a Cobliure a XXX de juny.—Vostre Berenguer Dolms qui en votsra gracia se recomana.

Sigue la copia de la contestacion dada por Berenguer Dolms á que se refiere la carta que antecede.

Molt honorables e savis senyors. Per quant yo demani als quim feren les requestes de part vostra copia dels actes perque desliberadament e matura yo pogues fer ma resposta e encara fer lo degut e de aço vos ne havia scrit pregant vos yo hagues aquella fins açi no havia curat fer altra resposta a les coses requestes empero perque micer Galceran Tort es stat açi em ha significat yo no puch haver trellat de les requestes e letres de diputats de quem maravell yo desliber ab la present fer vos resposta que ma voluntat e intencio es tenir aquest castell per lo Primogenit en aquella forma e manera qual tenia per lo Senyor Rey puys aço vol e ordena la capitulacio pus lo Senyor Rey es entrat en Cathalunya sens supplicacio de la terra la qual capitulacio e altres libertats nostres yo entench e vull mantenir e defendre axi com qualsevulla del Principat e per quant se diu lo S. Primogenit no havent tudor lo Principat ha esser tutela e guarda del dit Primogenit e de son patrimoni tostemps que per los diputats e consell me sera scrit e denunciat lo dessus dit en forma yo ho pugua mos-

trar e dar ráho per descarrech e defensio mia si per havant per lo Senyor Primogenit mera demanat yo donare aquella seguretat que fer degua de tenir lo castell per lo S. Primogenit a tuhicio e guarda e defensio de la patria salves tostemps a mi los drets meus propris que yo tinch en aquest castell. E es ma desliberacio e voluntat tenir aquest castell per lo dit senyor a defensio de la patria leys e libertats de aquella a conservacio del dit illustre Primogenit anant tostemps unidament ab lo Principat en conservacio de les coses dessus dites. E per ço yo tinch aquest castell en libertat de entrar e exir als consols e altres de aquesta vila qui vullen entrar e parlar ab mi e en la torre real qui es la major força de aquesta vila he mesos quatre homens de la vila a voluntat dels consols per guardar aquella los quals han prestada seguretat aquella tenir be e lealment e no retrela sino a aquell que per mi e per los consols de aquesta vila sera ordenat. En que poden creure qual es la intencio mia per obres demostrada. Perque senyors de mi no tinguessen altra oppinio. E hajau per cert unidament ab vosaltres tostemps entendre en la defensio de la patria e servey del Senyor Primogenit. E hordenats de mi molt honorables e savis senyors tot lo que fer yo pugua. Scrita a Cobliure a XXX de juny.

Als molt honorables egregis magnifichs e honorables senyors los diputats de Cathalunya.

Senyors molt reverend egregis magnifichs e honora-

bles. Apres deguda recomendacio per diverses letres vostres magnificencies he avisades de la molta necessitat de aquesta gent que açi es per tubicio e guarda de aquesta terra e de la vehina com hun diner e malla no tinguen. Supplicant vos volguesseu per mig mes dar los socors e fins açi non he haguda resposta de que molta maravella he haguda. Ara per que veig la dita gent star apparellada a fugir e appartarse o furtar so congoxat molt la present fer vos. Pregant vos e supplicamvos tanta gracia me fuçau dita gent que es en nombre CL sia per mig mes socorreguda. E si axi per vostres egregis reverencies es delliberat axi com es mester seria expedient pagarlos ab moneda de açi per la terça que es cayguda en la qual se avança per la pagua del mig mes XX florins e V sous segons comte e cantulacio de mossen lo diputat local perque senyors siaune supplicats. Lo portador de la present per als no va. Siaus plasent expedirlo. Aquesta terra sta be a Deu gracies. Es ver que lo ba start de Cardona es a Prades indubitadament e ha dat a significar vol fer una passada per lo camp. Sera recomanat. Es ver queus mirau lo fet del comdat lo qual per vostres magnificencies no haveu actitat e crech yo volrieu algun scalf. Vull vos ne dar lo present avis per tal que hi provehiscau significant vos com tinch avis cert de la Selva que ha be XV dies noy ha hagut nego de Prades perque sen sospiten molt e jo per semblant. Segons lo que manareu si fare.

Lo dit portador lo qual es En Miquel Valls ciutada de aquesta ciutat es hom molt leal e afectat al servey

de la terra. Supplich vos en algunes coses queus dira fe e creença doneu.

Item senyors vos supplich me trametau polvora e viratam car mester es açi los spingarders no han polvora perque per lo dit portador haja de tot recapte car molt es necessari.

A singular gracia hauria me avisassen de noves. Jo he rebuda la letra de la comissio de la qual he hagut plaer singular. Als nom occorre sino que lo Sant Sperit sia en custodia vostra e que lo bon Jhesus queus do victoria amen. De Tarragona al primer de juliol. — De les vostres magnificencies prest los manaments complir P. Loys de Vilafrancha capita de vostre exercit en Tarragona e lo camp.

Als molts reverends egregis nobles magnifichs e honorables mossenyors los diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya en Barchinona.

Mossenyors molt reverends egregis nobles e magnifichs. Rebuda vostra letra e hoyda la relacio explicada per micer Hugo de Mijavila nostre missatger e arribats vuy dada de la present e receptats per vosaltres cinquanta homens de aquells cent per vostres reverencies destinats per custodia de aquesta vila de que restam molt obligats al Principat e molt mes a vostres reverencies qui aquell representen. Placia a Nostre Senyor Deu vos lex ben regir o governar. Mes mossenyors molt reverends vos significam com per les

guardes de vostres portals lo dia present son stades atrobades en poder de hun fadri qui entrava dues letres la una de les quals per quant toca als afers del Principat en sa propia forma trametem a vostres grans reverencies ab la present interclusa. Certificants vos com serem vetlans en dar vos avisos de totes noves que veurem e conexerem deure esser avisats. Supplicants vos jatsia per obra ho hajats mostrat de queus restam molt obligats voler haver per recomanada aquesta vila e los singulars de aquella. E voler nos donar e fer avisos de les noves qui aqui seran per lo exibidor e present correu qui per aquesta sola raho va aqui e aquell desempachar. E ordonen vostres grans reverencies e magnificencies lo qui plasent los sia ab tota ferma sperança. De Muntblanch el primer de juliol del any Mil CCCCLXII. — Mossenyors molt reverends e magnifichs los consols de la vila de Muntblanch qui en vostra gracia se recomanen.

Als molt reverend magnifichs e de gran providencia mossenyors los diputats de Cathalunya e llur consell.

Molt reverends magnifichs e de gran providencia mossenyors. Certifich a vostres grans savieses com se te que lo castell de Monsoriu es stablert e per lo dia de Sent Pere pus propassat que es la festa major del castell no lexaren entrar nengu en dit castell la qual cosa per raho de la festa hi acostumava de entrar tots anys molta gent. Och norresmenys son stats vists mo-

ços ab jaquetes trepades entorn lo castell e lo viscastella qui es exit del castell comprat gallines polls e ous ço que acostumat no havien siaus avis. Hun jove es vengut de Terraça qui diria que la muller de mossen Muntanyans soldeja cent homens dels quals es conestable En Bosch de Terraça. Si veritat sera o no pur vostres savieses ne seran avisades mossenyors. Ara en aquesta hora passa per açi hun correu qui ve de Perpinya va a vostres savieses lo qual ha dit a mi en secret que gran gent de França ve. Dich ho a fi que esta vila sta e de gent e dels murs e valls e portals corredors mantellets verdesques e encara lo castell axi mateix molt mal a punt. E vull que sapiau mossenyors que aquesta vila es tal que si ha durar aquesta faena al aquest temps que aço es vila e força que per força e de necessitat la haveu a metre a punt com en altra manera seria molt perillosa cosa tenirla axi com si per mala sort aquesta vila se perdia ab lo castell de Monsoriu e gran flota dels pagesos qui no han fermat e molts qui fermat han qui tenen la traycio al cor seria cosa prou perillosa. Hun conestable va aqui a qui dien En Loreta es daci e bon home. Placiaus mossenyors com pagat laureu quel me trametau. Mossenyors lo roci quim haveu fet tornar que jo havia pres de mossen Muntanyans placiaus manar quem sia tornat car encara aquell roçi si tornat nom es vindra contra la terra. E si ço que de bona guerra es guanyat manau tornar no cal sino quens en jaquiam ab tot com se vulla que sia si esta vila mossenyors no es provehida e reparada segons se requer si per mala

sort çó que Deu no vulla ó per assalt o per trachte se perdia vist los vehinats esser prou enfrasthats seria massa e massa gran fet. Donchs placiaus no sperar lo darrer dia. D ne DC florins lla hon tants sen despenen no deuen esser plants açi qui es la clau de tota aquesta encontrada. E lo sosteniment fins a Girona si als era e fins a la marina fins a Vich e Granolles hoch fins a Moncada. E nóm hujen altre parer vostres savieses. En Ostelrich a II de juny any LXII. — Mossenyors lo vostre humil servidor quis recomana en vostra gracia e merce lo capita Destelrich.

Als molt magnifichs e molt honorables e de gran saviesa mossenyors los diputats de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt magnifichs e molt honorables mossenyors. Divendres pus prop passat vos he scrit per lo senyor Nanthoni Mercader missatger de aquesta vila e per aquell vos he tramesa una de les mules de mestre Vesach. Ara per dos homens de aquesta vila vos tramet lo roci e una mula quem havia restat e hun greal dargent semblant de talla e pes dels altres que yo he venuts les quals roci e mula e greal dargent remet al dit Nanthoni Mercader que vos ho dara. E mes vos tramet lo comte per menut de les despeses que yo he fetes per haver lo dit mestre Vesach e bens seus e ço que yon he rebut ne quem resta. La resta noy fora si yo hagues venut tot largent segons en lo dit comte veureu. Mes perque vejau largent quin era ne de qui-

na forma e pes per ço he mes amat que a mi fos degut e que vos haja trames del argent per mon descarrech que sim fos pagat de tot e que vosaltres no haguessets vista part del argent confiant que la resta e mos treballs dels dits bens que vos tramet me sera pagat. Supplicant vos que per los qui vos menen les dites cavalcadures mo vullau trametre. Apres mossenyors vos avis com vuy que tenim XXVIIII de juny ha arribat açi una spia que teniem al comdat de Foix e aquexa matexa informacio havem haguda per hun hom de Archs e axi mateix per avis del cullidor del pas de Puigbaladors tots tres concordants com dissapte pus prop passat lo comte de Foix era a Magroig e que venia a vetlar a una devota que ha nom nostra dona de Montgausi e axi com volia partir vers mig jorn al dit comte vench una letra de mossen Karles Dolms que li fahia saber que prestament partis sino que ell no podia mes e vista e lesta aquella de present parti e la nit matexa tira fins a Carcassona hon ha sis legues e alli son la altra gent. E diuse cert que dilluns primer vinent deuen entrar en Rossello e la gent a peu en aquestes parts e que la artellaria e vitualles devien anar per mar en Rossello e deuen descarregar a Santa Maria la Mar e per quant son coses de gran pes vos ne he delliberat scriure- Si altres coses sich innoven de present ne serets avisats. Mossenyors moltes vegades vos he scrit sobre lo fet de aquests quatre castells que son en Cerdanya que a mon parer mentre havien temps que los castellans los tinguessen a ma de la terra que mes valia saber lur voluntat

abans de necessitat que apres ab tot ells diguen bones paraules encara valrien mes bons fets. Lo fet de mossen Carles me constreny scriure lo que scrich no penseu me mogua altre cuydament mas bona voluntat que he en pahor de veresa e dan. Soplich vos me perdoneu com tantes vegades vos ne he enujats. E per la present no he mes a dir. Son prest a hobeyr vostres manaments. Suplicant la Sancta Trinitat sia vostra proteccio e guarda. En Puigcerda a XXVIIII de juny. — Lo qui a vosaltres mossenyors se recomana Matheu Doll diputat local.

Los señores Diputados y Consejo mandaron expedir, en este dia, las siguientes cartas.

Als molt honorables e savis senyors los jurats de la ciutat de Gerona.

Molt honorables e savis senyers. Vostra letra havem rebuda e hoyda la crehença explicada per los honorables mestre Marti Pere Moles e Pere Beguda missatgers per part de aquexa universitat a nosaltres dirigit restam molt contents de la virtuosa e sana intencio que vosaltres com a vertaders cathalans haveu sempre hagud a la conservacio del Principat e de les libertats de aquell a tots comunes faents vos certs aquest Principat sera ben recordant del vostre ben obrar. Venints al fet dels robatoris e altres actes fets aqui segons es afermat per gents del exercit a nosal-

tres recau en molt enug qualsevol descontentacio que vosaltres ne alguns dels poblats en aquexa ciutat e altres hajau de les dites gents. E per ço per contentacio e consolacio vostra havem declarada nostra intencio e voluntat als dessus dits missatgers e encara vos sera manifestada per lo discret En Matheu Çafont notari per nosaltres per aquesta sola causa trames ab letra de crehença e instruccions. Daqui havant es summa necessitat ateses les noves certes que se han de les gents darmes de França que en tota manera se haja la força vella e que vosaltres coadjutors al egregi capita a tot lo que fer se haja y haverla per manera que aquexa ciutat reste en plena tuicio e seguretat e no pogues esser damnejada car pensar poden vostres savieses qual restaria aquexa ciutat si les dites gents de França si acostaven e no hi era virilment satisfet. Nosaltres havem fets e continuament fem los preparatoris deguts e creheu no fallirem à res que sia necessari per indemnitat de aquexa ciutat e de tot lo Principat. E sia Jhesus proteccio de tots. Dada en Barchinona a tres de juliol del any Mil CCCCLXII.— Los diputats del General e llur concell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Al molt egregi e strenuu baro lo senyor comte de Pallas capita general del exercit del Principat de Cathalunya.

Molt egregi e strenuu baro. Per alguna contentacio

de aquexa ciutat havem delliberat trametre a vostra gran noblesa lo discret En Matheu Çafont notari daquesta ciutat ab certes instruccions les quals vos mostrara. Placiaus en lo qué ha a fer lo vullau consellar e dirigir en la manera que sera vist a vostra gran noblesa per benefici dels fets. E sia Jhesus ab tots. Data en Barchinona a tres de juliol any Mil CCCC sexanta dos. — Los diputats del General e lur concell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Siguen á continuacion las instrucciones á que antes se hace referencia.

Ço que per los molt reverend egregi nobles magnifichs e honorables senyors deputats e concell lur representants lo Principat de Cathalunya e de lur manament e ordinacio ha a fer lo discret En Matheu Çafont notari.

Es que ira al egregi comte de Pallas capita general del exercit del dit Principat al qual liurara la letra que sen porta e apres li explicara com ell es aqui per alguna contentacio de la ciutat de Gerona qui segons es stat explicat per lurs missatgers als dits deputats e concell tramesos se congoxen molt dels asserts robatoris e dans que les gents del exercit han fetes a moltes gents de la dita ciutat e altres circumvehins. E de part dels dits diputats e consell pregara

e solicitara lo dit egregi capita que do orde e manera la dita ciutat no haja causa de querellar de les dites ne altres coses com sia molta necessitat per tenir en bona amor los poblats en aquella atesa majorment la concurrencia del temps.

En apres liurara als honorables jurats e concell de la dita ciutat la letra de crehença que sen porta e de part dels dits diputats e concell los dira ab la millor pertinencia de paraules que li sera possible que certament ells son molt e molt contents de lur virtuosa intencio que han sempre haguda en la conservacio del Principat e de les libertats de aquell a tots comunes els fan certs que lo Principat sera ben recordant de llur be obrar e veuranho per efectes com a Deu placia lo repos desijat sia en la terra.

E que los dits deputats e concell han grandissimo enug e passio de asserts robatoris e altres actes fets per les gents del exercit en aquella ciutat de Gerona com sien be pagats de pecunies del General e no volrien les gents de la dita ciutat fossen de res agreviades axi poch com si eren lurs frares e germans ans daran orde que tot hom se haja contentar. Mas per quant los enemichs se creu entraran prest en lo Principat es summa necessitat tant per la utilitat e benavenir de la dita ciutat e dels poblats en aquella quant del dit Principat qne sia dat orde la força vella de Gerona sia haguda a mans del Principat car tant hi va a la dita ciutat que mes dir nos pot per los respectes que ells poden pensar pregant los que ells conferesquen ab lo dit egregi capita e ajuden com be han

acustumat e millor si millor se pot dir perque en tota manera se haja la dita força.

E lo dit Matheu Çafont per dir e fer les dites coses stara com menys pora car la sua tramesa es feta com dit es per sola causa de donar alguna contentacio a la dita ciutat de Gerona e mostrara la present al dit egregi capita a consell del qual fara e dira les dites coses. Data en Barchinona a tres de juliol del any Mil CCCCLXII.

Als molt honorables e savis senyors los jurats y concell de la ciutat de Gerona.

Molt honorables e savis senyors. Nosaltres trametem a vosaltres lo discret En Matheu Çafont notari per explicar de part nostra a vostres savieses la voluntat e intencio firmissimes que havem en la conservacio e benavenir de aquexa ciutat e dels singulars de aquella. Pregam vos per ço li doneu fe e crehença. E sia Jhesus ab tots. Data en Barchinona a tres de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los diputats del General e lur consell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Al molt noble baro En Bernad Gilabert de Cruylles.

Molt noble baro. Molts de vostres vassalls de la vostra baronia son açi venguts dubtantse per alguns quen havien presos e a prechs nostres qui de aço vos scrivim crehem haureu soltats no procehisseu contra ells

en persones o bens lurs. Supplicantnos sobre açò vos scrivissem. E nosaltres atesa la concurrencia del temps qui requer los pobles sien menejats ab amor e comport e per que la concordia quis tracta entre los senyors dels pagesos de remença e ells vingua a la fi desijada pregam e encarregam vostra noblesa vullau abraçar tots los dits vostres vassalls e contra aquells ni lurs bens en res no procehir ni fer novitat contra ells per actes alguns que entre aci hajen fets e comesos. E açò vos haurem a gran complacencia per los dits sguarts. Dada en Barchinona a tres de juliol any Mil CCCCLXII. — Los diputats del General e lur consell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Al molt honorable senyer En Miquel Vives defenedor dels drets de les generalitats.

Honorable senyer. Jatsia vos hajam scrit que per soldejar cent cinquanta homens vos trametiem dos milia cinch cents florins per lo honorables En Johan Grimau burges de Perpinya ara vos certificam que es stat altrament delliberat segons scrivim al egregi capita general e per ço nous sia maravella si los dits II MD florins nous son liurats. Mes avant vos dehim e manam per lo primer nos scrivau quanta gent es la de cavall qui es en lo exercit axi la qui es anada de aci com la qui apres es stada acordada aqui. Dada en Barchinona a tres de juliol del any Mil CCCCLXII. —Los diputats del General e concell lur representants lo

Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Als honorables senyers los jurats e prohomens de la vila de Hostalrich.

Honorables senyers. Vostra letra havem rebuda ab la qual vehem en vosaltres causarse alguna gelosia per la venguda açi de la egrègia comtessa. Sobre aço lo dia abans vos haviem largament scrit ab nostra letra en la qual stam e perseveram. E no dubteu a res. Pensau que nosaltres guardarem e provehirem a totes coses qui dan vos poguessen portar com aquells quin sou be merexedors. E sia Jhesus ab tots. Data en Barchinona a tres de juliol del any Mil CCCCLXII.—Los diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Al honorable En Johan Exerrat diputat local en la vila de Castello e comdat Dampuries.

Honorable senyer. Nosaltres trametem en aquexes parts los honorables En Johan Grimau burges de Perpinya e Pere Julia ciutada de aquesta ciutat per acordar gent e per altres coses necessaries a utilitat e benavenir del Principat. Dehim e manam vos que als dessus dits doneu tots consell favor e ajuda a vos possibles. Data en Barchinona a tres de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los diputats del General e consell lur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Als molt honorables senyers los jurats e prohomens de la vila de Sant P. dor.

Molt honorables senyers. Vostra letra havem rebuda ab quens avisau de la remocio e nova creacio den Marti de la Dosa en batle de aquexa vila. Havem ne gran plaer specialment per lo bon testimoni que li feu daqui havant ell regesca en nom del Principat com vos havem scrit. Si les fermances son bones o no vosaltres ho sabeu. Quant es en nosaltres de tot som contents puys a vosaltres plau. Pregamvos continuament siau attents en la custodia de la vila e en recullir viures e altres coses per manera que de res nos puxen alegrar los enemichs los quals som certificats volen entrar de dia en dia. E parau sment als passos segons es concertat. E sia Jhesus ab tots. Data en Barchinona a tres de juliol del any Mil CCCCLXII.— Los diputats del General e lur consell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

El mismo dia, se hicieron varias proposiciones, que fueron votadas, prevaleciendo el voto de don Francisco de Pinós, que, en parte, se conformaba con el emitido por el señor obispo de Vich.

Voto del señor obispo de Vich.

Dix que los cinchcents homens afegits a la custo-

dia del castell Damposta sien pagats com los altres per hun mes.

Item que lo noble Narnau Dorcau sia trames en les parts de Pallas per capitanejar aquelles terres e governar e exercitar les gents per defensio de la patria e del que sera socorregut sia remes a la novena de les banderes.

Item que mossen Galceran Burgues qui sta pres a la preso puxa parlar ab hun procurador seu per instruhir lo de certs plets en presencia dels quatre qui han carrech del inquirir o del hu dells e no en altra manera.

Item que lo fet de la supplicacio dada per part de la muller de mossen Xammar sia remes al S. conte capita.

Item que se ature pensament e delliberacio si deu esser dat saul conduyt als embaxadors de Aragó o no ates que es cosa de gran admiracio esser demanat lo dit saul conduyt.

Voto de don Francisco de Pinós.

En los quatre caps primers es del parer del senyor bisbe. En lo darrer cap que sia remes a la VIIII de les banderes.

4 DE JULIO.

Recibieron, en este dia, los señores Diputados y Consejo las siguientes cartas.

Als molt reverends magnifichs honorables e de gran providencia senyors los diputats del General e consell lur representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends magnifichs honorables e de gran providencia senyors. Vuy per Moline molt cuytat vos scrivi sobre lo fet de França. Ara per quant la nova he sabut mes certa per home propri de mosseu de Montpeyros quem ha fet qui atesament me ha dit com lo comte de Foix e lo Maraxaut de França son a Narbona e la gent darmes se ajusten aqui continuament en gran multitud. E per ço es molt necessari trametau dos milia homens. E si millor a vostres reverencies parra trametre açi diners per acordar trameteune car açi se trobaran mil homens entre a cavall e a peu e bona gent. Placiaus senyors prestament provehir hi e donar sou a aquests qui açi son que ja no tenen sino per quinze jorns. Viratam pelvora de bombarda e de spingarda e plom e altres coses necessaries sien continnament trameses car es summament necessari a tot amplament se proveescha. Tot lanimo del Rey es girat en ajudar e socorrer açi. Jo continuament ab

la mes diligencia e vigilancia que puch entench en haver aquesta força e Deus volent no passara molts dies en nostra ma sera ab gloriosa victoria car si fan tots los preparatoris que fer si poden. Los pagesos daquesta vegueria son continuament açi ajuden a fer lo lavor que açi se fa tiren tots temps rama e fan totes coses que lus son manades ab bona voluntat. Ir arribaren los carros dema sera açi la artellaria de Sent Feliu que ja hé trames per ella. Per ara no mes. Placiaus a tot provehir segons vostres grans providencies millor comprenen. E tingaus la Trinitat Sanctissima en sa continua proteccio. De Gerona a dos de juliol M. CCCCLXII. Vostres reverencies no ignoren la afeccio grandissima que mossen Sort te al Principat e lo bon e diligent servey que continuament fa a aquell. Placiaus per ço provehirlo de la procuracio de Torroella de Mongri qui vuy en ma de hun servidor de mossen Muntanyans qui es persona al Principat sospitosa sta. En que vostres grans providencies denen molt attendre e provehir les forces de oficials a la terra partesana e afectissimos com es la dit mossen Sort quiy sera millor sens comparacio que no lo qui vuy lo te que es pages de remença home propri de mossen Muntanyans o de sa nora posat e mes al dit ofici per la Reyna. Dada ut supra. — A la ordinacio de vosaltres senyors prest lo comte de Pallas capita general del exercit del Principat de Cathalunya.

Als molt reverends magnifichs honorables e de gran

providencia senyor los diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends magnifichs honorables e de gran providencia senyors. De vostres reverencies he vuy una gran letra rebuda. Aquesta solament faç perque sens tota minima trigua sien trameses les coses que per al dia del combat son molt e molt necessaries e sens aquelles nos pot donar ni res fer. Son les seguents quatre carregues e mija de polvora de bombarda e de spingarda mija carregua tota be e degudament atarçada e al menys al menys vint e cinch caxons de passadors car lo vulgar es bombardes e passadors guanyen les batalles. Item pilotes de plom pera las çarabatanes hun poch pus petites que les que han trameses car aquestes que aci son no poden a res servir que no poden entrar en la trompa. Aço es sommament necessari segons la delliberacio dels bombarders vist per ells primer lo que açi es. Sia encontinent trames e que sia tot açi dilluns qui ve o dimarts almenys. E daqui havant continuament tots jorns sia trames viratam polvora pilotes plom decontinent ab les altres coses. E apres totes coses necessaries que a aquest fet sien necessaries segons vostres grans providencies millor comprenen. Placiaus aço pendre caldament car en aquest combat nos va tot lo fet. E per ço es necessari si faça e tota la diligencia e tot lesforç que fer se pot ab tota atencio. E sia la la Sanotissima Trinitat en la continua proteccio vostra. De Gerona a III de juliol del any Mil CCCCLXII. — A la ordinacio de vosaltres senyors apparellats lo comte de Pallas

capita general del exercit del Principat de Cathalunya.

Als molt reverends e molt magnifichs los diputats e novena del Principat de Cathalunya.

Molt reverends e molt magnifichs. Per les grans passions que son en aquesta ciutat acostumades son per nosaltres vists per lo present alguns inconvenients molt evidentment preparats e scandels qui serien totalment destruccio de aquesta ciutat hoch de tota aquesta terra per quant tots ressonen per los mals antiguats e seria un gran perill hun tal foch aci ences nos stengues per los vehinats. E de tot lo principi de una tal feyna son causa los mals de oficis que la ciutat o concell de aquella propria acte han creats e los bastons que han comanats a persones molt parcials e aço se han sforçat los consellers qui vuy tots son ab extremitat apassionats. Ara novament havem sentit com per vostres grans reverencies e magnificencies es stat provehit en lo fet dels oficis e oficials en lo Principat de Cathalunya de la qual provisio forma e pratica servadora ab letres vostres son stats informats los consellers de aquesta ciutat les quals segons plenament son aci informats se tenen los consells secrets volent significar iguorancia una tal provisio e declarar esser feta aqui. E axi podent tal provisio mostrar ignorem se sforcen totis viribus per lur gran pertinacia e passions volent metre avant alguns privilegis per virtut dels quals pretenen haver be fet e poder justament haver fet tot lo que fins aci han fet e exercit e

han inter alia attemptat de fer missatgeria aqui per respondre tot lo aqui provehit e declarat volent attemptar fer per ells matexos fer ley nova e pretenen los emoluments pertanyer als consellers e ciutat e no altri. E no han pogut obtenir tal missatgeria e aço vist lus coratges no son poguts complir Sub secreto los consellers sols sine consensu concilii hujus civitatis han trames aqui hun dels consellers lo qual es aqui e va com a privada persona e sens voluntat del consell que dira e que portara. Remetem nos ne a la sua proposicio que fara aqui e a les letres sin porta. Solament la present havem desliurat fer per algun avis a vostres reverencies e magnificencies per poder millor obviar a lur mal proposit. De Vich a III de juliol.—A vostres grans reverencies e magnificencies e al Principat de Cathalunya devots servir lo prior de Casserres e Berthomeu Çafont.

Als molt reverends egregis nobles e magnifichs senyors los diputats del General de Cathalunya e consell de aquell representants lo Principat.

Molt reverends egregis nobles e magnifichs senyors. Per lès molt congoxoses noves les quals havem sabudes en cert de la gent darmes de França qui son arribades en Narbona essent vuy congregats tots nosaltres aci en Perpinya per consultar e delliberar de les provisions e remeys necessaris trobant nostres possibilitats e facultats no esser bastants en defensarse de tant exercit havem delliberat recorrer a vostres reve-

rencies nobleses e magnificencies com a caps regidors e protectors de aquest nostre Principat e notificar a vosaltres les dites noves. E no resmenys supplicar que en aquestes nostres afliccions vos placia donarnos adjutori e remey. Aci sabem per persones dignes de fe quel comte de Foix ab alguns altres capitans francesos es arribat en Narbona ab MCC lances e XII M franchs archers e vuytanta carros e mes de artillaria ab delliberacio e ferm proposit de entrar per força en aquets comdats de Rossello e Cerdanya e passat fins a Gerona per soccorrer la Reyna donant a sac tots los lochs qui faran resistencia lo que es molt poch necessari a aquest nostre Principat vexat de moltes altres afliccions. E per que a la defensio de tant exercit com dit havem es necessaria molt major possibilitat que la de nosaltres considerant ab quanta prudencia e sforç haveu socorregut los altres lochs e terres del sobredit nostre Principat opressats supplicam vostres reverencies nobleses e magnificencies ab molta instancia que sens dilacio vos placia trametre en aquesta terra la mes gent armada que poreu per defensar los lochs e stablir los passos que aquesta tanta multitud de enemichs no entren car altrament hajau per cert que la dita entrada nols pot esser interdita per quant los defensors com es damunt dit no hi basten ni les forces son talment stablides de provisions necessaries que ne puguam viure al segur. Quant sia necessaria la perdicio de aquests comdats per lo benefici de aquest Principat vosaltres senyors ho poder pensar. E per çous supplicam encara ab molt

major instancia quens vullau donar socors e no permetre que aquests comdats se perden axi negligentment car si per ventura la dita entrada hagues loch lo que a Nostre Senyor no placia no pense negu que nosaltres pugam fer molta resistencia ni aquesta vila tampoch per raho del castell que li es enemich. Aquest desijat socors senyors per la brevitat del temps qui no comporta dilacio alguna ha menester de tanta celeritat quens sembla seria molt expedient trametrens ab la major gent ques pora lo senyor comte de Pallas capita general del Principat lexant a la obsidio de Gerona gent necessaria perque no puxa esser socorreguda. Car confiam en Nostre Senyor Deus e lo bon dret que defensam que provehintsi en aquesta forma facilment los sera obstada la dita entrada. Oferint de fer per part de nosaltres quant nostres possibilitats basten ab molta voluntat. E ab la present no diguem mes sino quens recomanam a vostres reverencies nobleses e magnificencies. Les quals ordenen de nosaltres lo que los placia. De Perpinya lo darrer de juny Mil CCCCLXII. — A vostra ordinacio e manaments promptes los del braç ecclesiastich militar e real dels comdats de Rossello e Cerdanya.

Als molt reverend egregis nobles magnifichs honorables e de molta providencia senyors los diputats e concell lur representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends egregis nobles magnifichs honorables e de molta providencia senyors. Vostra letra ha-

vem rebuda de XXVII del mes de juny propassat per la seria de la qual som recayguts en molta admiracio cogitant qual causa pot haver mogut aquells qui ab tanta e tal presumpcio han attemptat informar vostres reverencies axi contra tota veritat de coses que nunqua fins açi per nosaltres son stades attemptades. Crehem aquests tals zelen poch lo be publich de la terra com sia veritat apres la tradicio feta als tres capitans nostres de sengles bastons lo dia que lo Senyor Rey fou publicat per inimich de la cosa publica del Principat de Cathalunya. Per nosaltres no son stats fets o creats alguns oficials ordinaris ne fetes crides de part de capitans ne provehit en alguna cosa qui pertangua ne toch als emoluments dels dits oficis ans per quant es cosa molt nova e afretur de provisio saludable ab bon consell havem provehit vostres reverencies esser de tot amplament informades segons en scrits remetem a nostres sindichs qui de aço conferran ab vostres grans reverencies e mostraran del dret de aquesta ciutat e privilegis seus entre los quals ne ha hu dirigit en acte de cort lo qual e totes altres libertats de la dita ciutat som certs vostres reverencies volran sien a la ungla servats car lo que vuy per vosaltres es fet no es en pus sino que les libertats de la terra sien servades. Be es ver que per informacio den Font lo qual de part vostra ab letres vench açi som stats avisats les crides qui en aquexa ciutat se fan se publiquen de part dels consellers e oficials de la ciutat e axi juxta son avis les fem fer açi de part nostra e dels oficials de açi. Stam molt maravellats de la letra de la

firma de crear los dits oficials en vostra letra mencionada com aquella nunqua sia venguda en nostres mans ne le hajam vista ne vostre diputat local axi poch segons nos ha dit. És molt necessari investiguar per qui dita letra es stada tramesa car lo qui ha attemptar retenirla devers si fiau si degudament non es castigat se atrevira en coses molt majors e per quant dies ha ab nostra letra vos haviem scrit per les causes de sospita del olim sotsveguer e altres coses trametriem a vostres gran reverencies nostre embaxador. Apres per relevar la ciutat de despeses havem delliberat remetre aquestes coses a nostres siudichs. Empero obrint vos les causes de sospita que aquesta ciutat ha devers lo dit olim sotsveguer son aquestes ço es que don Jachme de Cardona bisbe Durgell del qual es molt servidor li impetra lo dit ofici del S. Rey. E axi mateix es stat creat de mossen Andreu de Peguera qui va segons som stats avisats en companyia del Senyor Rey. E nons sembla per tals homens e tant afixos als damunt dits en nenguna forma aquesta ciutat pogues esser ben regida. E per ço tant afectadament com podem supplicam vostres grans reverencies axi en lo fet del dit sotsveguer com encara en la observacio dels privilegis e drets de aquesta ciutat sia per vosaltres abraçada e dirigida axi com de vosaltres comfiam e en res no sia derogada. Car segons sabeu en lo necessari unca ha mancat ne mancara ans he retut e retra son deute en lo qui tocara a sa porçio tant com altra ciutat de Cathalunya. E segons ja per experiencia haveu pogut veure. E conserveus la

Trinitat Sancta en sa divinal gracia e recomendacio. Scrita en Vich a dos de juliol del any Mil CCCCLXII. — A tota vostra ordinacio prests e apparellats los consellers de Vich.

Als molt magnifichs e de molt gran providencia mossenyors los diputats del General de Cathalunya.

Molt magnifichs e de molt gran providencia mossenyors. A XIII del present mes de juny reebem una vostra letra dada en Barchinona a VIII del dit ab la qual nos encarregaveu traguessem la propria bandera de aquesta vila e fessem metre tot hom a les armes e fer mostra a fi que stiguessem preparats a la defensio comuna de aquest Principat. E que apres del que fet hauriem vos rescrivissem com fos molt necessari de que mossenyors molt magnifichs avisam vostres savieses que decontinent rebuda vostra dita letra aplegam nostron consell e aquella manifestada tots quants fom en lo dit consell sens alguna discrepancia fom delliberats e promptes en complir lo contengut en dita vostra letra. E per expedicio de la dita faena decontinent fahem venir lo venerable batle de aquesta vila e significamli com per causa de dita vostra letra haviem delliberat de present traure la bandera e requerim lo fahes assistencia en la abstraccio de aquella e compellir los homens de aquesta vila esserhi presents ab lurs armes. E que acompanyas la dita bandera lla hon iria e de aquesta requesta fahem per carta publica per lo nostre notari. E de fet lo dit bat-

le fon content e de present feu fer crida ab pena de cos e de haver tothom fos aqui prest ab ses armes per acompanyar la bandera. E aplegat lo poble de aquesta vila nosaltres traguem la dita bandera e aquella havem posada a la plaça en lo passatge del cami reyal. E fet aço per quant lo temps era breu per aquella jornada provehir en tot lo contengut en dita letra assignam jornada peral dijous vinent que era la festa de Corpore Christi en fer la mostra e entretant fahem fer trellats de la dita vostra letra e aquells trametem per los lochs de aquesta batlia fahent lus fer' manament la dita jornada fossen açi ab lurs armes per fer la mostra. E de fet dita jornada tothom fon açi aplegat e fahem la mostra. Nosaltres en quant en nos fom exortam e animam lo poble volguessen pensar e attendre en la defensio de aquest Principat e de les libertats de aquell. E per gracia de Nostre Senyor trobam tothom de bona voluntat e ab ferm cor e proposit de no fallir en nengunes coses qui sien util e defensio de la cosa publica de aquest Principat. Daqui avant stam preparats en complir tot quant per vostres savieses sera ordonat fahent vos certs de nostre ferm proposit esser tots temps de no fallir ans exposar la vida e los bens en totes coses a conservacio e defensio de aquest Principat e de les libertats de aquell com aquells quins recordam dels gloriosos actes de nostres predecessors cathalans e volem seguir los vestigis de aquells e donar a conexer que la propia natura de aquells dura e durara tant com lo mon pora durar E que mijançant la ajuda de Nostre Senyor Deu

e per intercessio dels seus benaventurats sants negu no bastara a suppeditar aquest Principat ne rompre les libertats de aquell. Avisant vos mes havant com sentim de aquesta universitat e encara de altres poques universitats circumvehines que unt les peccunies del General no poguessen abastar a la tanta despesa quis fa per aquest fet fer socors e tot strem ab redeumes e talles o altres imposicions particulars segons la possibilitat de cascuna a fi que aquesta tant justa causa que aquest Principat prosegueix haja bon compliment e aquest Principat sia conservat sens lesio de ses libertats. Lo qual Nostre Senyor Deu per sa infinita clemencia e intercessio dels seus benaventurats sants vulla dirigir e mantenir a lahor sua per lonch temps. Lo portador de la present es home de aquesta vila trames aqui ab carrech de comprar salpedra e algunes altres coses per abillament de arnesos per aquesta vila. Suplicam vos que unt ho haja necessari lo hajau per recomanat en fer li donar compliment de les coses de que li havem donat carrech que ell pagara planament lo que costaran. E que no li fos donat empachament en traure aquelles de la ciutat. Dada en la vila de Figueres a XXVIII de juny en lany Mil CCCCLX dos.—Apparellats a vostre servir e honor los consols e concell de la vila de Figueres.

Als molt reverend egregis nobles e magnifichs los senyors los diputats e concell lur del Principat de Cathalunya.

Molt reverends egregis nobles e magnifichs senyors. Premesa deguda recomandacio dimarts propassat dia de Sanct Pere rebi una letra per vos tramesa o dirigida als consellers de aquesta ciutat la qual decontinent per mi los foneh donada. En apres yo he sperat com se regirien en lo fet de la eleccio dels oficials e he vist que no sen son curats ans han continuat en fer les crides segons han acustumat ço es de part dels dits consellers e oficials. E no han volgut tornar a loch segons que al principi se fahien ço es de part del diputat local regint et cetera. E apres han tengut consell. E los dits consellers se volien per forçar que per mantenir lo privilegi per virtut del qual ells volen informar que ells poden regir e fer oficials aquells que ells se volran que lo consell fes missatger a vosaltres. E los jurats vehent la passio dells e que tiraven a gabellarse tots los oficials no han permes que per axo se fahes missatgeria car vosaltres prou serivieu clar en la vostra letra com se devien regir. Ells fan peu que en dita vostra letra se fa mencio de una altra letra la qual ells dien que no han rebuda. E vist que no han pogut obtenir la missatgeria ni missatger que ells desijaven segons son informat han serit e han aqui trames hun conseller ab instruccions per obtenir de vosaltres que los dits consellers sens lo consell puguen elegir los oficials a lur plaer. E per ajuda de la lur intencio fan peu del dit privilegi per lo donar a sacho. Fan encara altra raho que de dret comu pus la terra es sens senyor car la tudriu es inhibida ells poden e deuen regir. En aquesta raho los he respost que

la terra no es sens senyor e encara la tudriu sia inhibida vosaltres qui representau lo Principat supliu lo defallirnent de la tudriu. Perque mossenyors molt R. vistes e hoydes aquestes coses e les passions quels indueixen demanar aquestes coses e considerant que si seus los jurats e consell los consellers obtenien de metre oficials a lur plaer sera hun cami de derrotar e avolotar se los jurats dessus. He volgut scriure e certificarvos de tots los afers axi com passen a fi que informats de tot vostres R. puguen saludablament provehir en tot. De ma part vos supplich ens haure a singular gracia de delliberar a qui volreu do lo basto que vuy es a ma mia com decontinent per vosaltres me sera manat sera fet vostre manament. E conserveus la Trinitat Sancta en la sua gracia e en ben regir segons fins aci be haveu acustumat. En Vich a tres de juliol de Mil CCCCLXII. — De V. R. — Devot servidor qui a vosaltres se recomana Johan Molins diputat local de Vich.

En este mismo dia, mandaron expedir los señores Diputados las siguientes cartas.

Als molt reverend nobles magnifichs e de gran providencia mossenyors los diputats del regne Darago.

Molt reverend nobles magnifichs e de gran providencia mossenyors. Vostra letra de XXVIII del pro-

passat mes havem rebuda ab la qual nos certificau de la eleccio de embaxada per part vostra e de aquex regne a nosaltres trametedora e peticio de guiatge salvô conduyt e complida seguretat. Venints a la resposta regraciam sempre la vostra bona e sana intencio. Quant al fet del guiatge salvo conduyt e seguretat som constituhits en gran admiracio per esser demanada cosa nova e insoluta car uncha embaxadors de aquest Principat tal cosa demanaren per anar en aqueix regne ne vuy en dia demanarien com aquest Principat sempre sia stat es e sera prompte e dispost per son poder en conservar aquella amor e comunio fraternal qui entre vostres regnicoles e los poblats en aquest dit Principat son stats. E per ço no volriem star inventors de cosa nova. Mas trametem a vostres reverencies nobleses magnificencies e grans providencies interclusa dins la present una patent letra de pas per la gent darmes qui es en camp qual havem dada als magnifichs embaxadors del Ilustrissimo Rey de la gran Sicilia. E sia la Sancta Trinitat continua proteccio e guarda. Data en Barchinona a III de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los diputats del General e lur concell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor aparellats.

Los diputats del General e consell lur representants lo Principat de Cathalunya als molt nobles honorables tots e sengles conductors capitans de cinquentenes conestables e altres qualsevol persones del exer-

cit e als honorables paers jurats e prohomens de qualsevol ciutats viles castells e lochs del dit Principat salut.

Los molt reverend S. bisbe de Taraçona e magnifich mossen Ferrer de La Nuça cavaller justicia embaxadors del regne de Arago segons som informats venen o venir entenen à nosaltres en aquesta ciutat de Barchinona. Per ço a vosaltres del dit exercit dehim e manam e als altres pregam que si als dits embaxadors covendra passar per vostres parts o lochs façau a aquells o a lur familia bona companyia tractant e reverintlos degudament no permetent que dan o injuria en persones e bens lurs sia fet en manera alguna ans sien acollits e dades vitualles ab lurs diners segons es acostumat. Data en Barchinona a IIII de juliol del any Mil CCCCLXII.

Al molt egregi e strenuu baro lo senyor comte de Pallas capita general del exercit del Principat de Cathalunya.

Molt egregi e strenuu baro. Pochs dies ha scrivim al baro de Cruylles qui es en vostra companyia pregantlo que per amor e contemplacio nostra volgnes soltar de la presso alguns vassalls que tenia presos ates los pobles e vassalls per la occurrencia del temps se han a menejar ab gran amor e comport e segons dien e afermen fins açi no ho ha fet de que som maravellats. E per que apres son venguts a nosaltres molts dels seus vassalls qui han dubte nols vexas de

presons majorment com ne hagues guiats algons e apres los ha desguiats. A gran instancia e supplicacio lur lin tornam scriure e a vostra gran noblesa pregar que vos entrametau ab lo dit baro de les causes per que te presos los primers e aquesta se temen de preso e vexacio. E si tals seran si pugua dispensar lo preguen de la nostra part e encara de la vostra vulla los dits presos relaxar e los altres no maltractar ans abraçar e tractar ab amor e comport atesa la occurrencia del temps e segons dien los mes han fermat en la concordia tractada entre los pagesos de remença e lurs senyors la qual volriem obtingua la fi desijada. Tot sia remes a vostra gran noblesa. La qual la Sancta Trinitat guart e endreç en los afers que te entre mans votivament. Data en Barchinona a IIII dies de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los diputats del General e lur consell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor aparellats.

Al honorable En Pere Arlambau diputat local en la ciutat e camp de Tarragona.

Honorable senyer. Per refrescar aquexa gent que es aqui stipendiada ab lo honorable En Pere Loys de Vilafrancha volem eus manam queus façau donar tots quants diners que lo receptor de les entrades e exides de aqui tingua. E encara als arrendadors de la bolla de plom e sagell de cera tot lo que deuen e de aquella pagau lo sou de mig mes a la dita gent stipendiada lo qual sou es tres florins corrents per lo

mig mes e avantajau vos en la pagua per la moneda quey corre a tota utilitat del General. E feu compte del que rebreu e dareu scrivint los noms de cascu. E si los dits diners del receptor e dels arrendadors noy bastaven preneu los que hi falra a cambi que nosaltres lo complirem. Data en Barchinona a quatre de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los diputats del General e lur concell representants lo Principat de Cathalunya.

Al molt noble baro En Bernat Gilabert de Cruylles senyor de Peratallada.

Molt noble baro, Recordans pocha dies ha haver scrit a vostra noblesa pregant aquella per nostra complacencia atesa la occurrencia del temps qui reqner los pobles esser ab amor e comport tractats volguesseu relaxar e soltar alguns vostres vassalls que tenieu presos lo que fins aci segons som informats no ses fet. Ara per quant molts dels vostres vassalls son a nosaltres recorreguts duhtanse pols meteseu en presons majorment com alguns queu havieu guiats apres los haveu desguiats. Suppliçant nos de aço vos volguessem tornar a scriure nosaltres per lo dit sguart e perque part van esterrats com no poden recullir lurs messes e viures e fer lurs afers e encara perque dien han fermat los mes en la concordia tractada entre los pagesos de remença e lurs senyors la qual speram venir a la fi desijada havem delliberat tornar scriure a la dita vostra noblesa pregant aquella altra vegada

que per los dits sguarts e altres per qu
pensar e contemplacio nostra vullau lo
relaxar e tots vostres vassalls abraçar
amor e bon comport e contra ells ni b
quins actes se vulla hajen fins ara fets e
res no procehir e haurem ho a molt gran
cia a vostra noblesa ab la qual scrivim al
pita ne comunich a fi que tot haja repos e
salls recullen lurs viures e visquen en segu
dara en utilitat vostra car lo be dels vassalls
senyor. E sia lo bon Jhesus en guarda de
en Barchinona a quatre de juliol del any
sexanta dos. — Los diputats del Géneral e lu
representants lo Principat de Cathalunya
honor apparellats.

Als molt honorables e savis senyors los con
la vila de Montblanch.

Molt honorables e savis senyors. Vostra letr
vem rebuda ab quens avisau com eren arribat
quanta dels cent homens per nosaltres dellibera
en aquexa vila. Apres hi seran plegats los altre
quanta sots capitania den Huch de Passanant. l
letra que es stada presa den Johan de Vilafranct
vem gran pler car jatsia sabessem ell era ab los
miche empero ara som mes certs de la sua mal
tencio contra lo Principat. Veritat es que les cos
que avisava no passen axi. Segons crehem son b
formats car en lo fet de Tarregua sol moriren del

la vila XXVIIII e spingarders XII e presos XVI de la vila e VI spingarders. E dels enemichs restaren morts VII nafrats molts e rocins entre morts e mal nafrats que apres moriren XX e XXV. En lo fet de Leyda moriren dels de la ciudad de Lerida dos e hun negat e portarensen los enemichs dels garbers e altres qui fahien faena per lo terme XX o XXIIII dels quals solament hi havia de la dita ciutat quatre o cinch. Dels enemichs restaren al camp morts tres e hun gentilhome pres e VIII rocins morts e XXXX o mes rocins nafrats de erba dels quals se creu ne ha morts molts. Les noves de part de ça son que los francesos deuen entrar dins breus dies per Rossello. Ja es stat provehit a tot lo possible. Del fet de Gerona stam de dia en dia sperant prospera victoria. Placia a Deu axi sia car dat a aço compliment se provehiria a altres coses. E sia Jhesus ab tots. Data en Barchinona a quatre de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los diputats del General e llur consell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Los diputats del General del Principat de Cathalunya e concell lur representants lo dit Principat en virtut de la comissio de la cort ultimament celebrada en la ciutat de Leyda e encara de la capitulacio al dit Principat atorgada fermada e jurada saluts als molt honorables tots e sengles veguers sotsveguers batles sotsbatles procuradors jurats consols pahers prohomens consells e altres qualsevol oficials e regidors de

les viles e o lochs de la Splugua calva Splugua de Francoli Prades Ulldemolins Cornudella Porrera Falcet Tiviça Mora e altres qualsevol lochs circumvehints als dessus dits e encara de altres viles e lochs del dit Principat axi de éclesiastichs reyals e de barons com altres e a cascun dells salut e honor.

Per gran necessitat seguretat e benavenir del dit Principat e dels poblats en aquell specialment per obviar als enemichs de aquell qui en les parts Durgell corren maten roben e cremen en lochs e casals e fan e cominen fer altres majors actes e dans en persones e bens dels cathalans. Es stat pensat que de deu fochs de vosaltres e altres lochs circumvehints vostres sia fet hun home abil dispost e be armat lo qual a despeses dels restants decontinent tota dilacio cessant vaja al exercit del dit Principat lo qual per los respectes dessus dits es en les parts Durgell per fer seguir e exercitar tot lo que sera comandat per los capitans del dit exercit e de la bandera de la insigne ciutat de Barchinona. E per aquesta raho e solicitar les dites coses que prestament e sens dilacio se facen segons lo cas requer trametem lo honorable En Pere Valls ciutada daquesta ciutat exhibidor de aquesta. Notificants vos adonchs les dites cosas vos pregam exortam e encarregam que vosaltres dits jurats pahers consols prohomens e consells vista la present elegiau e elegir façau als lochs a vosaltres circumvehins de deu fochs lo dit hun home abil dispost e be armat lo qual vaja decontinent com dit es al loch assignat dessus e vosaltres dits veguers sotsveguers bat-

les sotsbatles procuradors e altres oficials requerim e manam que en fer e exequutar les coses dessus dites façau totes provisions e compulses necessaries a fi que prestament se seguesca lo efecte dessus dit del qual resultara lahor a Nostre Senyor Deu defensio repos e benavenir del dit Principat e dels poblats en aquell e de les libertats e cosa publica de aquell. Norresmenys pregam e requerim vosaltres tots e sengles dessus dits que al dit Pere Valls circa aquestes fahenes e per expedicio de aquelles doneu tots consell favor e ajuda a vosaltres possibles. E sia lo bon Jhesus proteccio e guarda de tots. Data en Barchinona a IIII de juliol lany de la Nativitat de Nostre Senyor Mil CCCCLXII.

La carta ó comunicacion que precede, en otros cuatro distintos ejemplares ó copias, fué dirigida á las autoridades de igual clase y categoria de Vilarredona, Cabra, Conesa, Sarreal, Lalbi, Arbeca, Juneda, Ciutadilla, Guimerá, y de Santa Coloma de Queral; de San Lorenzo de Morunys, Solsona, Cardona, Calaf, Prats del Rey, Castellfollit, Riubragós, Toro, Tarroja, Guisona, Sanahuja, Ponts; de San Juan de les Abadesas, Ripoll, Olot, Camprodon, Bagá, Pobla de Lillet y Valle de Ribes, y de Conques, Figuerola, Tremp, Talarn, Salas, Pobla de Segur, Gerri, Sort, Rialp, baronia de Bellera, Hostaló, Ribera y Vilamur y de toda la tierra de Pallars.

El mismo dia, reunidos los señores Diputados, y convo-

cado Consejo, se hicieron diferentes proposiciones acerca de la contestacion que habia de darse á los embajadores de Nápoles, y votadas que fueron, prevaleció el siguiente voto del señor obispo de Vich, que se tomó como deliberacion.

Lo S. bisbe de Vich dix que la resposta e expedicio fahedores als embaxadors del rey de Napols qui han referit venir del S. Rey ab certes coses per ells explicades o reportades sien remeses als abat de Montserrat don Francesch de Pinos e Johan Lull ab aço que lur parer hajen dir a la VIIII de les banderes. E apres tot lo que entre tots sera apuntat sia referit al present consell.

5 DE JULIO.

Fueron recibidas, en este dia, por los señores Diputados y Consejo las siguientes cartas.

Als molt reverend egregis et cetera los diputats del General de Cathalunya e lur consell residents en Barchinona.

Senyors. Per moltes vos havem scrit e ahir per correu cuytat del stat de aquesta ciutat e com ahir lo Rey ab son poder vench aci davant Leyda hon encara

es actendat es fortifica de gents bombardes e artelleries car vuy hora de mig jorn ni ha algun nombre de gent de peu. Segons los avisos que havem son DCC rosins bons e CCCC o D homens de peu e en aquests lochs entorn per guarnisons que te algunes gents de peu e de cavall tens molt congoxats quens han trencades totes les cequies dels molins que en nengun loch no podem moldre farines e ha ni fort poques per que confiants del socors vostre nunqua havem cregut esser assetiats ultra los altres dans molts que han donat segons ja vos havem scrit dels quals nosaltres aci sostenim molts enuigs e treballs los quals no curam açi scriure per causa es de molta necessitat. Senyors doneu orde ab molta celeritat e promptitut que lo capita vostre e la gent de mossen Agullo que nunqua es atesa venguen decontinent la via de aci perque ells venint de una part e nosaltres que exirem daltra sia remediat al perill e congoxa en que stam lo qual creeu es de molta necessitat molt prestament esser hi provehit per molts inconvenients evitar. Moltes coses ques larch vos scriuriem sino que lo temps no ho comporta. Per çous scrivim axi curt e fluix persones sou enteses et cetera. Nous diem mes sino que lo glorios Jhesus sia director dels tots. De Leyda a III de juliol a X hores de la nit. Placiaus prestament entendre en aquest fet car creheu que no podeu tenir faenes majors quius occupen que aquestes. Placiaus la present comunicar a la ciutat de Barchinona pregant los aquella prenguen per sua. —A vostres beneplacits e honor apparellats los pahers de la ciutat de Leyda.

Als molt reverend magnifichs e honorables mossenyors los diputats e concell lur representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends magnifichs e honorables mossenyors. Vuy en aquest jorn he scrit a vostres reverencies e avisat del que era necessari. Apres mossenyors lo S. capita ma dit que yo paguas XIIII spingarders qui son venguts daqui e volia quels fes pagua e emprestech de dos mesos a cascun que muntaria aquests XIIII spingarders cent vint e sis florins. E yo he dit al S. capita que vuy yo nom trop pus de CCCC florins qui no son res en les coses ques compren a menut es fan per los mestres del camp qui son P. Gil de Viloija de Tortosa e de Joban Deviyo de Vilafrancha perque mossenyors trameteu ço que vostres grans reverencies delliberaran com ara va tota la honor e premi de tot lo Principat e de aquells qui governen aquell. Mossenyors yous scrich com en poder dalguns botiguers daqui ha certs draps dels mercaders qui son en la força e molts pastells en los bens daci. Jo ab tot haja prou a fer ne trobats alguns los quals son en mon poder e daquells dare bon compte. Axi mateix mossenyors vos avis com fins açi lo senyor capita no ha en res provehit en la baronia de mossen Marti Guerau de Cruylles qui es dins la força e es de gran necessari si proveesca com en labadiat de son frare qui es labat de Vilabertran lo senyor hi ha feta bona provisio perque es de necessitat vostres savieses provees-

quen a Colonge e per tota la baronia ab tot crech hi auran provehit. Lo S. capita ma demanat yo si tenia lo memorial dels acordaments dels homens darmes e li dit que no ham dit queus placia vos scriva quel me trametau e axi mateix dels ginetaris. Per En Molins correu mossenyors nous pogui scriure de les novitats de França pero per lo senyor capita ne sots stats avisats. Soplich vos mossenyors quem vullau rocomanar a mossen Loys Setanti e de volerli dir com yo he rebudes totes les coses que per ell me son stades trameses e en aquest jorn se basteix la gran scala. Mossen Roger de Cartella es exit de la força per praticar ab lo S. capita que ab mija del presoners ells traguessen algun partit e segons puch sentir quiy sent alguna cosa lo capita non vol scoltar rabonament. E axi ell va e ve e no dich pus sino que manen a mi vostres gran reverencies lo que plasent los sia. Scrita en Gerona a dos de juliol del any Mil CCCCLXII. —Mossenyors molt reverents magnifichs e honorables lo vostre humil servidor quim recoman en vostra gracia e merce Miquel Vives.

Als molt reverends magnifichs e honorables mossenyors diputats e consell lur representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends magnifichs e honorables mossenyors. A vostres grans reverencies he scrit per moltes e tots jorns scriu de les novitats e moltes e innumerables despeses que sich fan de que per cascuna vos

nee he scrit e cove mi replicar moltes vegades pos vostres savieses veuran per obra lo que yo do recapte haureu a creure no sich ab repos e vuy lo senyor comte mana a mi que gran mati mossen Bernad Almela pertis ab quaranta homens de peu per anar Ingles e metre lo castell e vila en ma del General e axi es stat fet e eli donat diners per sa despesa e per la gent sen mena ab tres senyals del General que sen porta axi mateix he vuy trames hun home a la Bisbal ço es En Guinovart que vista la present faça crida per part del S. egregi capita que totes rendes del mes hajen a respondre a ell e ell ne tingna compte de tot. Mes avant vos te avisats com lo S. ma fets trametre quatre homens en lo castell del Pertus e aquests caminaren tota la nit passada per forma que ells haguessen forma de entrar en lo dit castell e pus aquests quatre sien de dins En Casanadal sobrevindra e aquests li obriran la força e pus aquest Casanadal hi sia la força es en ma del General. En totes aquestes coses yo he hagut a donar lo quem es stat manat per lo dit senyor de queus avis mossenyors que com dit vos he nous maravelleu si dengu se clama de mi que les clamors queus vendran de dévant no seran per pus sino com yo no pach los preus de X M coses quem demanen diners axi com son de moltes coses que prenen moltes gents qui han fetes infinides artelleries com son banchs pijats scales infinits seps verdesques per torres e moltes altres coses e yo no les vull pagar a lur voluntat sino a la raho. Hoch encara mossenyors vos vull avisar que totes les carregues que dem-

primer venien de Sent Feliu açi que han vengudes moltes e infinides coses Nespital men feya pagar VI sous e VI sous VI per somada e lo meu cridar es stat tal que yo he fet tornar a la raho que porten una somada per lo for acostumat ço es a III sous VI perque si yo hagues volgut creure e star a lur dit mes de CC f. ne foren anats qui encara son en poder meu. Per queus suplich eus deman en gracia que de res que degun diga sia scoltat yo que per ma fe davant mi no gosaran parlar. Jaus he scrit com lo vezcomte ha haguts cent f. dor. Vuy lo S. comte capita ma fets acordar VIII spingarders que munten cent dotze florins. Mes havant mossenyors mossen Copons ma dit com ell no ha presos diners aqui e ha volgut saber ab mi vostres gran savieses si men han scrit. Lo quem manareu fare. Ab tot messenyors es necessari vostres grans savieses me vullen trametre diners que per ma fe si veyeu les gran despeses quis fan per lo gran preparatori del combat es cosa innumerable perque soplich a vostres grans savieses me trameten lo que plasent los sera.

Jo mossenyors he scrit a vostres grans savieses com tinch en carrech tres testes dos blanques e una negra de mossen Xaumar e faç los la despesa. En res vostres grans magnificencies no mi han respost per queus soplich de totes coses sia per vosaltres avisat.

Susara a IIII hores apres mig jorn la Reyna ha fet toear en la muralla de la força los seus trompetes e apres que han hagut trompat ella ha fet tirar un passador ab mig full de paper ligat en que fa una crida

amonestants a tots artistes menestrals pagesos macips qui hajen seguit lo comte de Pallas e son exercit que ella los remet lo delicte e tota ofensa que hagen feta a son fill primogenit e aquesta crida a portada mossen Conesa e mossen Baldrich al senyor capita per ço com lan tirada en la muntanya de Geronella unt es lo trast de mossen Guerau de Cervello e dells.

Mossenyors air que teniem dos del present mes mossen Cartella isque de la força e parla molt ab lo S. capita e tantost lo dit senyor me dix que tot jorn yo trametes als presoners XXVIII pans e en dia de carn IIII hi en dia de peix peix e fruyta e axiu he fet aquests dos jorns pero ara ma manat de vuy que es dissapte havant noy trameta fruyta. E no dich pus sino que vostres magnificencies manen a mi lo que plasent los sia. Scrita a III de juliol del any Mil CCCCLXII. — Mossenyors lo vostre humil servidor quis recomana en vostra gracia e merce Miquel Vives.

Als molt reverends magnifichs e honorables mossenyors los diputats e concell llur representants lo Principat de Cathalunya en Barchinona.

Mossenyors. Lo secretari ha trames el correu que nom ha res dit e yo havia scrit. Dich vos mossenyors que yo vull sapiau que tot lo mon no bastaria en metre en orde les grans despeses que sich fan no solament açi mas encara lo secretari no cura sino de scriure a Sent Feliu e fer venir tot lo que volen encara que no sia obs e perque vostres grans magnifi-

cencies ne vegen alguna cosa que es de les pus petites despeses que he pagades de Sent Feliu aci vos soplich eus deman e gracia vullau legir aquesta letra que ha feta Nespital que com dit he aquesta es una de les menys letra que he haguda en pagar moneda e tant yo crit ni men dolch ells senfellonexen pero no mi do pus com tostemps que yo veja les coses ab desorde yo cridare. Per ma fe mossenyors la jornada que los nostres meteren foch a la porta del Call en que havia molta brusca e alquitra e oli encara anaren a casa de hun botiguer e prenguerenli XXXVI lliures de verniz e çofre XXXX lliures. Quant es vengut al paguar vol del verniz al derrer diner III sous de la lliura e I diner menys diu non pendra. E com yo men faç sentir de tals desordens nous ne maravelleu que no es sol aquest e tots temps ho fare ab los mijans deguts per queus soplich a vostres grans magnificencies me vullau fer una petita resposta.

Vuy mossenyors que es digmenge mati he parlat ab un capella prevere lo qual me sembla en son gest esser bon hom ab tot sia frances. Heli demanat de noves ham jurat a fe de prevere que tot lo Lenguadoch stan ab gran por que nostres gents darmes no entren en lur pahis per queus navis mossenyors.

E axi mateix mossenyors vos avis com lo S. capitama dit que faça preparatori de IIII M en IIII M pans e de vi per la jornada del combat perque ja he parlat ab los flaquers que tinguen molta farina e tinch ja senyals e tinells e tot lo necessari ab tot ne he hagudes haver moltes mes per ço com lo combat se dara

per molts lochs e sera ych tot lo vegueriu ahunt son anats tots los missatges de la cort del veguer e batle los quals yo he pagats. E no dich pus sino que soplich a vostres grans magnificencies me vullau fer resposta e trametrem moneda. En Gerona digmenge a quatre de juliol del any Mil CCCCLXII. —Mossenyors lo vostre humil servidor quis recomana en vostra gracia e merce Miquel Vives defenedor del General.

Mossenyors. Jo en denguna manera no permetria que la bombarda grossa que ses trencada a culpa del bombarder no sadob açi que siu fa no sadobara per C florins dor e tanpoch no pot esser feta la jornada del combat perque si puch vos sera tramesa per los carreters a qui he prestat ben VIIII sous pero yon scriure a mossen Xetanti.

El mismo dia, los señores Diputados y Consejo mandaron expedir las siguientes cartas.

Als honorables religiosos los frares e covent del monestir de Poblet.

Venerables e devots religiosos. Vostra letra havem rebuda feta a dos del corrent mes a la qual vos responem que sempre havem cregut e als creure no poriem sino que vosaltres com a bons e vertaders cathalans poblats e residents en aquest Principat sou e sereu voluntaris afectats e promptes ab los vassalls de

aqueix monestir lo govern e senyoria de les quals en la tal absencia de vostre president e abat de la qual som maravellats se spera e pertany a vosaltres a totes les coses que sien a conservacio e defensio del dit Principat e de les libertats e cosa publica de aquell qui son a tots comunes e sens les quals viure no volem ne poriem de la qual cosa no solament vos comendam ans summament vos regraciam e havem per bo e loable lo que haveu fet e comunicat ab los capitans que eren a Cervera de nostre exercit. Pregant vos molt afectuosament treballen ab suma diligencia que los castells que teniu en la plana Durgell sien mesos en mans e custodia de persones fiables e devotes a aquest Principat e a la conservacio e defensio de aquell de les libertats e cosa publica de aquell e en lo queus occorrera necessari poreu recorrer e comunicar ab los nobles e magnifichs capitans qui aqui son de aquest Principat e de aquesta insigne ciutat car vosaltres e vostres vassalls hi han gran porcio e interes. Certificans vos segons per experiencia ses comprovat a la defensio vostra ni de vostres vassalls no fallirem ans de tot nostre poder e sforç hon lo cas occorrera defendrem e aydarem en lo possible pregant e encarregant vos molt stretament vosoltres conforteu vostres vassalls e animeu aquells a la dita conservacio e defensio del dit Principat e de les libertats de aquell per les quals per tots cercam no sens grans treballs e despeses e entenem continuar sens causar entro obtenguda la fi desijada. La qual speram breument obtenir ab lo adjutori divinal per intercessio de

la gloriosa verge Maria e dels benaventurats sanct Miquel e sanct Jordi e del glorios Carles lo patrocini dels quals sempre invocam. E pregam a vosaltres semblant façau. Dada en Barchinona a V de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los diputats del General e lur consell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Als molt honorables e savis senyors los pahers de la ciutat de Leyda.

Molt honorables e savis senyors. Vostra letra de tres del present havem rebuda. La altra que del dia precedent per correu dehiu haver nos tramesa no havem vista. Decontinent es stat delliberat que la ciutat e nosaltres scrivim al magnifich capita de la bandera e als nobles capitans del exercit del Principat en tota manera socorreguen aquexa ciutat en la pus segura forma que a ells qui de la disposicio e poder dels enemichs poden esser certs e veen les coses al ull sera vist. Crehem ells hi daran presta expedicio segons de lurs providencies plenament se confia. Les hores de ara haureu hauts los D homens pus tant ha eren partits considerat majorment que per letra de mossen Johan de Marimon som certs vosaltres hi havieu trames lo honorable En Guillem Ramon Dolzinelles lo qual es home tal que vista la vostra necessitat haura conduyt la dita gent al segur sera anada. Cove adonchs confortar vos e excitar la virtut e animositat que sempre haveu haguda car unqua aquest Principat mancara

com no ha fet fins açi en tot lo que sia plaer e indemnitat vostra e de aqueixa ciutat. La dilacio de no haver haguts los dits D homens sab Deu e vosaltres no es a causa nostra. E sia la Sancta Trinitat proteccio de tots e direccio dels negocis que prosseguim. Data en Barchinona a V de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los diputats del General e lur concell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Als nobles don Hugo de Cardona e don Jofre de Castro conducters del exercit del Principat de Cathalunya.

Als nobles e magnifichs mossenyors. Per letra dels honorables pahers de Leyda cuytadament a nosaltres tramesa som certificats com los enemichs son attendats alli a cavall e a peu e que no havien haguts los D homens demanant socors ab gran congoxa per la qual raho aquesta ciutat scriu al magnifich capita de la bandera que en tota manera la dita ciutat sia socorreguda com hi vaja molt e sia gran necessitat. Per ço avisants vos de les dites coses vos pregam e encarregam quant mes podem decontinent rebuda la present siau ab lo dit magnifich capita e ab ell comuniqueu e concerteu la manera del socors fahedor a la dita ciutat de Leyda lo qual volem en tota manera se faça al mes segur que fer se puxa com sia gran perill en la trigua. Cent a cavall haureu tantost bona e be abillada. E sia la Sancta Trinitat proteccio de tots e direccio

dels negocis que prosseguim. Data en Barchinona a V de juliol del any M. CCCCLXII. — Los diputats del General e lur concell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Al molt magnifich mossen Berenguer Dolius castella del castell de Copliure.

Molt magnifich mossenyor. Vostra letra ab translat de la resposta per vos feta als honorables consols de Perpinya havem rebuda e aquelles enteses comendam vos de la sana e virtuosa intencio que com a vertader cathala haveu en la conservacio del Principat capitulacio e libertats daquell a tots comunes. Venint a la resposta del fet del castell de la vila de Copliure veritat es que per quant per causes justissimes los Senyor Rey e Senyora Reyna son stats publicats per enemichs de la cosa publica e tots los oficis se regexen per lo present en nom del Principat cove la ley esser comuna. E per ço nostra voluntat e intencio son que vos per custodia del dit castell aculliau en aquell lo nombre de persones que sera vist als dits honorables consols de Perpinya e vos e los qui aqui a aço seran deputats sens prejudici dels propris drets que sobre aquell pretenen haver ans aquells salves e illesos romanents presten sagrament e homenatge als dits consols e a qui ells volran rebent aquells per nosaltres com a representants lo dit Principat de tenir lo dit castell e la custodia de aquell per lo dit Principat e en nom seu. E axi vos pregam e encarregam ho de-

duescau a efecte tota dilacio scusacio e consulta cessants. En altra manera siau cert per la indemnitat del dit Principat et alias sera feta provisio qual es stada feta per altres en semblant cas. E sia Jhesus ab tots. Data en Barchinona a V de juliol del any Mil CCCC sexanta dos. — Los diputats del General e lur concell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

El mismo dia, se hicieron en consejo diferentes proposiciones, que quedan espresadas en el siguiente voto del conseller Dezplá.

Mossen Miquel Dezpla conseller de Barchinona dix que regonegut lo proces fet contra En Barthomeu Feriça mercader de Tortosa ell deu esser publicat per euemich de la cosa publica e judica que sos bens son confiscats al General.

Item dix que per proces consta los dejus scrits esser entrats e aprés esser anats ab lo Senyor Rey dins lo Principat lo qual Senyor Rey es entrat hostilment e ma armada e jatsia in genere sien publicats per enemichs del dit Principat que deuen esser publicats in specie e que judica lurs bens esser confiscats al dit General ço es lo arquebisbe de Çaragoça lo arquebisbe de Tarragona lo comte Dampuries lo comte de Prades lo comanador de Monço Johan de Vilafrancha gendre de mossen Loys Divorra mossen Johan Ferrer

Johan Ferrer son fill Johan de Montros lo bastart de Cardona Anthonet scuder de mossen Ivorra frare Pere de Biure cavaller de Sent Johan mossen Miquel de Gualbes mossen Lope Dangulo mossen Francesch Burgues de Mallorcha mossen Berenguer de Requesens Johan Solsona don Anton de Cardona mossen Rebolledo mossen Rebolledo fill seu apellat Palafolls mossen Johan de Vilalpando Rafel Maiola de Arbecha Franci Segui Nicholau Roca de Hostafranchs Johan Beget de Prexana Gaspar Benedit barber de Balaguer mestre Alamany de Balaguer mestre desgrima Johan de Vilafrancha de Montblanch En Toralla de Balaguer lo fill den P. Carbonell çabater de Balaguer Moragues gendre den Udo de Balaguer lo fill den Johan Gilabert de Cervera.

Pasadas á votacion las antecedentes proposiciones, se tomó como deliberacion el voto que antecede, y habiendo oido los asistentes el proceso formado contra los que se mencionan, diliberaron tambien que fuesen publicados como enemigos de la república y confiscados sus bienes, los siguientes: Luis Dolibes y Jaime Bertran, mercaderes, Antonio Bells, platero, P. Seguer, pelaire, Juan Balaguer, fabricante de bánovas, y T. Matella, Juan Solsona y Gaspar Maymó, notarios, oponiéndose solo P. Desplugues á la publicacion del referido Seguer, por no haber oido el proceso.

6 DE JULIO.

Siguen á continuacion las cartas que se recibieron en este dia.

Als molts reverends egregis honorables e M. los senyors diputats del General e concell lur representant lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends egregis honorables e magnifichs senyors. En dies passats per letra de V. R. en la qual responent en una letra nostra nos rescrivieu que la ajuda per nosaltres demanada hon fos vist la necessitat ho requeris nons seria dilatada e ara per quant som certs per letra del honorable procurador de aci scrita en la Seu Durgell que gent darmes strangeres se speren entrar en ha ja una flota a ciutat e per la pocha gent qui es en aquesta vila e mostra diferencia e negligencia en provehir en les coses necessaries a guarda e tuicio del monestir e vila trametre lo portador de la present lo qual es almoyner del present monestir. Suplicant a V. R. hoyt lo dit portador volernos aconsolar de deguda provisio donantli fe e crehença a fi que aquesta terra stigua en repos e gent darmes ni diferencies no pusquen esser occasio de torbar lo benefici publich e de aquesta terra. E manen V. R. lo que plasent los sera. De Ripoll a IIII de juliol. —Qui

en gracia e merce vostra humilment nos recomanam Prior e covent de Ripoll.

Als molt reverends magnifichs honorables mossenyors los diputats e consell lur representants lo Principat de Cathalunya en Barchinona.

Molt reverends magnifichs honorables mossenyors. Per moltes letres he scrit a vostres grans magnificencies e avisats aquelles de les moltes e grans despeses que cascun jorn yo faç en lo fet del exercit qui tot ses tornat refer de vell nou axi com vos he scrit e per lo semblant he avisades vostres grans savieses com per manament del S. capita he pagades totes les conestablies qui son partides e pres del S. capita qui han montat entorn CCCC lliures poch mes ço es per la paga del mig mes e mes he soccorregut lo senyor vezcomte de C florins dor sens XIII ginetaris que he pagats entre lo dit vezcomte e lo baro de Cruylles. Daquestes coses mossenyors si vostres grans savieses mi feyen alguna resposta a mi no men calria tornar scriure altra vegada.

Axi mateix mossenyors yo stich continuadament en grans despeses sens les qui fa açi en los homens que lo S. capita tramet avisant a vostres grans savieses com lo S. capita mavia fet trametre hun home al castell del Pertus e lo que yo hi havia trames ha donat tan bon recapte que ell ha menat pres hun capella de Felip Albert lo qual ha menat ab sis homens que requeri per manament del General. Lo capella portava

moltes letres per alguns specialment a les monges de Sent Feliu de Codins avisantlas que lo pus prest pusquen ells sen entren a Castello com dins pochs jorns sera en la terra molta gent del Rey de França e moltes altres coses que contenien dites letres e tantost lo capita ma fet ben socorrer los homens qui han menat lo capella e en serta manera e tracta en a fet ell capita de entrar al castell del Pertus e aquell metre en mans del General del qual castell es castella un gentilhom qui ha nom Guells e aquests son partits dijous a nit e vuy qui es divendres abans de nou hores han dit al S. capita ells hauran dat recapte en la cosa e vuy demati perteix hun gentilhom qui ha nom Casanadal per tenir lo castell per vosaltres mossenyors. Recordant vos mossenyors que degun no iria hun petit pas sens que no sia ben remunerat. Felip Albert feya preparatori de avituallar dit castell.

Mossenyors com sap vostres grans magnificencies la bombarda grossa es sclatada y yo voliala trametre aqui perque havia molt bona avinentesa per les carretes que sen tornen buydes. Lo S. capita haus scrit que vostres grans magnificencies trameten açi ferrer per adobar aquella e siu fa sara cosa de tan gran cost que aqui sen farien dues com se hauria haver enclusa daqui e fer hun gran bastiment solament per dita bombarda. Jo mossenyors per adobar aci algunes ho he haut a fer ab extrem treball e ab molta despesa per queus supplich nou vullau permetre que aquests sabers ixen de mossen Copons qui es criat del glorios Rey Alfonso.

Yo mossenyors he preses açi alguns draps qui son dalguns conversos qui son dins la força e aquells tinch en manifest. He sentit com en poder den Ripoll e daquexos altres botiguers ne deuen haver los conversos qui son dins la força an nom Johan Serrera En Falco Dalmau mercader En Sampso e aquests tenien pastells a casa den Franci Benet si trasportats nels han. Yo he provehit a Sent Feliu que si ni ha vendran en ma mia. Jaus he avisats mossenyors e no mo calria replicar si havia vostra resposta com he dats a miges los blats den Margarit e den Xammar ab voluntat del capita.

Mossen Copons volia que yo fes gran cop de tendes e aço perque la gent que sta axi de nit com de dia en la montanya de Geronella stigues algun tant a cubert e asperat an Jorda meuner e axi mateix per temporejar los alguns dies que lo combat se dara e fet lo combat nou haurem mester. Jaus he scrit mossenyors que la jornada que lo S. capita dona lo combat nos pot tenir orde en lo pa e vi ab tot stan en tanques per ço que nos barreig e aquestes dos vegades per gracia de Deu e de mossenyor sant Jordi e lo glorios Karles lo S. capita nes stat content de la manera sis sera daquesta que tothom spera ab molt desig.

Mossenyors ja vostres grans savieses havian sabut com lo S. capita havia tramesos per molts lochs qui comprenien lo bisbat de Gerona molts missatges de la cort e aquells tots yo he pagats entre los quals navia trames hu qui es stat pres per En Vernallat havem sabut cert quel ha penjat ab hun acordat qui sen

era anat ab licencia donant ne hun altre per quen avis vostres grans savieses.

E per la present mossenyors dals nous scriu sino que vuy yo nom trob pus havant de CCCC florins e he de pagar molts menestrals qui continuadament obren de fusta per enfortir lo nostre exercit per que supplich vostres savieses proveesquen en lo que plasent los sera com del que sera per mi administrat donare bon compte Deus volent.

Mossenyors yous supplich que per res no permetau la bombarda grossa sadob aci que per ma fe de portarla de Sent Feliu açi ha costat XXIIII sous sens lo carreto que havem hagut a comprar daltra part a consell den Trestol. Lo S. capita ha hagut molt singular plaer de la venguda daquests meunes. Deu nos faça gracia facen millor sos afers que no los de Sent Feliu que may los poguerem traure de la claustra de Preycadors hon se tenia lo tinell de pa e de vi pero jals es stat dit e de bella venguda lo S. capita mana a mi los donas XXII sous qui han molt poch profitat axi com san moltes e diverses altres grans despeses. E faç fi. Manen a mi vostres grans magnificencies lo que plasent vos sia. Scrita a dos de juliol en Gerona Mil CCCCLXII. — Mossenyors lo vostre humil servidor qui recoman en vostra gracia e merce Miquel Vives.

Mossenyors supplich vos mostreu eus placia dir a mossen Loys Xetanti que totes coses son stades ben rebudes e aquelles continuades en mon libre. Deu men do bon compte apres que Nostre Senyor nos haura dada bona victoria.

Suplich vos mossenyors que digau a mossen Xetanti que yo he haut a socorrer a tots los carreters de setze florins dor per tornarsen aqui e en altra manera no sen podien tornar per la molta tarda han feta per los camins. Feu los ne fer compte.

Als molt reverends magnifichs e honorables mossenyors los diputats e concell lur representants lo Principat de Cathalunya en Barchinona.

Molt reverends magnifichs e honorables mossenyors. Per moltes he avisat a vostres gran magnificencies de tot lo necessari e com mossen Elmella era partit per anar Angles e aquell metre en ma del General. E vuy gran mati havem hagut correu lo cosa ha hagut bon recapte. Axi mateix vos he per molts avisat com he mesa salvaguarda e mandinya axi en lo castell com en los molins. En aquestes coses seria molt necessari algun substituhit de la casa com yo no puch anar de fora e com ho fes no es mon ofici. Pero fins açi yo he donat recapte en los blats den Margarit. E axi mateix donare orde en los de mossen Xammar. Los del Rafart lo S. capita los ha fet donar a manleuta a mossen labat Damer qui es frare de mossen Samso quondam mort pero pus sa senyoria ho ha fet tot va be. De mius dich mossenyors que per alguns son dit mal liberal per ço com nols pach a lur guisa e ab la raho no mo demanen sino una vegada e per ma fe si yo no hagues axi fet noy haguera bastat lo General e Deu men haura per scusat e los actes e

cauteles quen mostrare de que vostres grans magnificencies pas pocb dubte de mos afers e administracio no sien ben contents. Ja mossenyors per altra vos he scrit com mossen Copons ma demanats diners per que vostres magnificencies scriuen men e sera fet lo que manareu. Ja mossenyors vos he avisat com lo S. capita ha provehit de metre les rendes del abat de Vilabertran en ma del General perque lo dit S. havia parlat ab mi que daquis provehis per la baronia de Lagostera hoch encara per colongia e per tots los censos de Palamos qui son seus. Vostres magnificencies proveesquen segons ben vist los sera com per ma fe molta gent del exercit del S. capita dien que ja deguera esser.

Dema si plau a Deu e a Nostra Dona si trob dengu qui vulla anar a Foxa per metrel en salvaguarda del General ho fare pero es dubte mi siga degun ni la anar tant stan storats de hun que yon havia trames ab comissio del senyor capita lo qual com saben vostres grans magnificencies En Verntallat ha penjat per col pero fer sia lo degut fins a la present jornada. Jo he trobats VII draps II peces de cadins e algunes altres frasques les quals coses son en mon poder e so prest ferne lo que vostres grans magnificencies manaran.

Jaus he scrit mossenyors com per denguna via no es spedient que la bombarda grossa se adob aci e lo S. vuy mavia dit que yo la trametes aqui per les carretes qui sen tornen buydes e mossen Copons nou ha volgut. Dien que bo es quey stigua propinjo e fora

molt bo si la gent no sabia lo seu mal. May consentire se adob açi si per vostres magnificencies nom es scrit.

Jaus he scrit mossenyors com yo tinch poca moneda per queus suplich men vullau trametre com lo S. capita vol que yo faça gran provisio per la jornada del combat hon hi sera tot lo vegueriu e mijançant Deu e mossenyor Sant Jordi e lo glorios Karles tot haura bon recapte axi be e millor que les altres vegades en que fou bo a Deu merce. Axi mateix mossenyors he avisades vostres grans magnificencies com ha pus de XVIII jorns que yo tinch a carrech men quatre testes tres de mossen Xammar e una den Raset. Supplich vostres magnificencies me vullen scriure quen fare com sia necessari fossen aqui.

De mossen Vilamari havem nova com sta en Roses ab les sues galeres hon ha recollida la muller e tota la sua desferra e parla's molt vulgarment que no spera sino la Reyna per queus soplich eus deman en molta gracia mossenyors scrivau al S. capita que depart del portal de Sent Cristofol se faça grans guardies axi com se fa com res no pot exir si per aquella part no pero nous ne haja yo mossenyors avisats. E manen a mi vostres grans magnificencies lo que plasent los sia. Scrita en Gerona digmenge a IIII de juliol Mil CCCCLXII.

Tots jorns he a trametre XXVIII pans e quatre sous de molto e un croat de vi als presos nostres qui son en la força fruyta no gents e axi mes stat manat.

Mossenyors lo vostre humil servidor quis recomana

en vostra gracia e merce Miquel Vives defenedor del General.

Als molt reverend magnifichs honorables e de gran providencia senyors los diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends magnifichs honorables e de gran providencia senyors. A nit hagui nova com lo castell de Perpinya es en ma de la terra segons vostres reverencies crech son stesament per los consols de la vila avisades. E arriba hun home que ab lo castella de Bellaguarda del Pertus quey he trames era anat quim ha portat que lo dit castell es en ma del dit Principat. E lo dit castella per mi trames de qui prengui sagrament e homenatge lo te per aquell de que he hagut plaer molt gran e per la alegria quen hagui fiu fer açi alimares qui foren molt grans e de gran alegria. Lo castell Dangles he fet pendre a mans del dit Principat era del comte de Prades es bona fortalesa e frontera ab aquelles parts hon son e trastegen los sequaces de Verntallat. E no mes per la present. La Sanctissima Trinitat sia en proteccio vostra. De Gerona a V de juliol 1462. — A la ordinacio de vosaltres senyors prest e apparellat lo comte de Pallas capita general del vostre exercit Roger et cetera.

Als molt reverends magnifichs honorables e de gran providencia senyors los diputats del General e con-

cell lur representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends magnifichs honorables e de gran providencia senyors. Aquests altres jorns vos he scrit del quem paria esser necessari. Apres per mossen Grimau he rebudes moltes letres vostres les quals e coses en àquelles contengudes lo mes prest se pora se dara expedicio. E tant quant es en soldar la gent de Rossello senten ja no obstant En Pere Julia e En Çafont no sien arribats fins esta nit de nit en trametre la gent a Panissas lo Pertus a les Abelles e en fer preparar tots los lochs convicins de aquells passos se ha fet es fa continuament tot lo degut e lo que yo puch juxta vostres ordinacions. En lo fet daquesta força se enten continuament axi en stablir les bombardes com en donar compliment als combats que son stats deputats qui en efecte compendran tot lo vogi de la dita ciutat a fi que pus laugeramept se pugua obtenir lo desigat. Yo he rebudes XIII jochs descales e algunes que nich havia e altres de la ciutat per donar orde que de loch en loch haja complinient del necessari. Semblanment faç fer als homens del exercit e de la vegueria e de la ciutat hun bestio o torre de terra rama pals qui sobrepujara lo castell de Gironella tant com volrem nins parra esser necessari. Es lo dit bestio a XXX passos comuns e axi vuy data de la present havem fet lo repar del dit bestio per podersi obrar segurament. Es se fet ab alguna dificultat ates que es tant prop. Per lo semblant havem disposat loch al costat del dit bestio a la scala que tramesa me haveu e havem fet hun bell repar alli per

que es segur los mariners e altres puxen fer son lavor. E axi la dita scala segurament e prompta se acostara a la torre de Gironella. Fan se tots los preparatoris necessaris pera guardar lo dit bestio e scala de foch e daltres inconvenients. He sperança en Nostre Senyor daquesta volta per aquesta raho e per altres preparatoris que no freturen dir fins sien exequutats aquesta fortalesa vendra en ma vostra. No obstant sia stat avisat alguns de aqui volrien impingir a mi e a tot lo exercit de mal orde e de negligencia. E per be que en mi manquen moltes coses necessaries pera fer compliment al servey daquest Principat. Pero yous faç segurs que ab major voluntat e afeccio negu no se poria mes treballar de mi en aquesta materia. E pur me sembla que yo hi haja mesa tan bona e tan richa penyora com home quey sia. Veritat es que com vostres reverencies mils de mi saben la gent cathalana es dura de metre en orde e majorment multitud e no exercitada en guerra tal. Pero unes coses ab altres yo stim ab la ajuda de Nostre Senyor Deu e del glorios caballer e patro nostre Sant Jordi e del benaventurat Karles que dare raho a vostres reverencies del carrech quem haveu comanat. Veritat es que aquest pays e les gents de aquell son de tal natura que la sollicitud daqueixos qui normen la nostra ensemps ab la queych tenim hich sera ben mester. Totes aquestes coses he volgudes dir per algun sbat de mon apetit. Daqui avant senyors yo so stat molt instat per los capitans de cinquantenes daci vos degues scriure sobre llur fet juxta forma de una llur letra vuy feta en la qual largament

se conte. Placiaus scriuremen determenadament ço quen es vostra voluntat que so cert vostres grans reverencies son complides de tanta saviesa que a les grans e petites coses donau degut orde. Es ver que los dits capitans son tots a temps e hani de tals quey son per la soldada. Axi mateix senyors la gent hich sta tota desdinerada e per lo semblant prest hauran complit son sou. Dien haurien magrament mester prestech de dos mesos e crech yo seria reputacio pero aço sia remes a vostres bones determinacions solament vos placia prestament respondre mi en aquesta fahena per quant es cosa de cuyta. Yo senyors he rebudes moltes coses necessaries a ops del exercit axi com es passadors entorn LXXX caxons e vuy polvora de bombarda sobre XXX quintars de viratons vuy non ha en tot nostre exercit que basten a sis caxons e cada tret que tiran entre los del exercit e alguns que socorren als de la ciutat e de la vegueria ne van cinch caxons passats axi que vostres reverencies no tinguen a molt lo que es poch a tanta gent e placiaus trametre men per aquest combat fins en trenta caxons altrament no puch combatre ab passadors. Semblantment la polvora e plom se despen en aquesta forma. Aci ha CC spingarders qui fan gran guast pero aqueix es lo menys car no es jorn al mon que no hajen CC colps de bombarda en tant que a la torre de Gironella nols lexam fer degun repar ans tant com ne fan de nit ne desfem nosaltres de dia e mes car hay loguer dalgun home. Notificant vos que los bombardes petites e çarabatanes solament han mort denou o vint homens

» tots los homens destat poden levar lo compte si nos-
ra polvora se despen en va o fructuosament e par-
aus la suma de XXXIII XXXX quintars esser pocha
pera tan gran exercici. Placiaus trametre men tanta
com per altra letra vos he demanada qui solament es
necessaria aquexa ab la que tenim que hun dia ans
del çombat per levar los merlets e mantellets e altres
defenses a fi que lo jorn del combat trobem menys
resistencia. Deu ho dirigescha per sa gran merce e
clemencia que ab les bombardes que are me haveu
trameses que son junctes a Sent Feliu e ab les altres
coses lo fet sta preparat per succehir juxta lo desijat.
Heus volgut de totes coses scriure a menut per avis
de vostres reverencies e perque determenen de totes
coses lo queus sia plasent. Mes havant vos avis com
esta nit passada micer Pere Miquel lo prehicador qui
anava per Cathalunya et cetera ses calat de la força e
es stat pres e axi yol tinch ben guardat e ben appar-
tat fins tant cobre resposta vostres reverencies que de-
termenen quen sia fet. Ja en dies passats vos trameti
ses instruccions nom resta mes a dir sino recomanar
me a la gracia de tots vosaltres. De la ciutat de Gero-
na a V de juliol a XI hores de nit Mil CCCCLXII. So-
bre lo fet dels cavalls de quem scriviu de haver ro-
cins yo he feta la millor provisio que he pogut. Pres-
tament sabreu lo que de aci pora exir. Placiaus tra-
metrem lo nombre de la gent a cavall que yo tinch
aci e per lo semblant de la gent a peu a fi jo sapia qui
fa lo degut e qui nol fa beus dich que stam molt fal-
tats de gent de cavall bona e dels que son açi ni ha

molts de dolents e molts castellans gascons conversos e gent de pocha virtut e de menys bondat perque en tota manera haja lur nomina. E tingaus Nostre Senyor Deus en sa proteccio e guarda. — A la ordinacio de vosaltres senyors apparellat lo comte de Pallas capita general del exercit del Principat de Cathalunya Roger.

Als molt egregi e de gran magnificencia los senyors diputats e XXVII del Principat.

Molt egregi magnifichs e de gran providencia mossenyors. Per virtut de una vostra letra reebuda lo darrer dia del mes de juny propassat la qual legida en l' consell ajustat per aquesta universitat sobre les coses contengudes en aquella havem vist sens discrepacio alguna com En Pere Gaço qui vuy te e regeix lofici de la batlia en los castells de Cubelles de la Vilanova e de la Guialtrau per lo S. Rey es hagut e tengut per bo e suficient e no en res odios ni sospitos en aquesta universitat. Empero per ço com lo dit Pere Gaço recusa tenir e regir lo dit ofici en nom e per part del virtuosissim Principat de Cathalunya vos trametem hun dels jurats acompanyat ab hun dels prohomens del consell per suplicar a vostres reverencies les dites coses e axi mateix per saber si los capitans del sagramental los quals havem açi contra los quals hoy ne suspicio alguna no havem si seran entesos sots la dita vostra letra e sius covendra elegir de nou hu o dos. Perque placia a vostres egregia e magnificencies dir vos-

tra intencio als dits jurat o prohom e instruhir aquells en los dits afers e donar fe e crehença en tot quant per ells a vostres dites egregia e magnificencies sera dit e suplicat per part de aquesta universitat. E la Sancta Trinitat sia continuament ab vosaltres en defensio e augmentacio del dit Principat. Dada en la Vilanova a V de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los quis oferen promptes e prests de hobeyr tenir e servar totes vostres ordinacions e manaments los jurats e prohomens dels castells de Cubelles de la Vilanova e de la Guialtruu.

Als molt reverends egregis nobles e magnifichs mossenyors los diputats e consell lo Principat de Cathalunya representant.

Molt reverends egregis nobles e magnifichs mossenyors. La causa de la present es per avisar vostres reverencies e magnificencies com jo tramet aqui En Pere Lunell portador de la present e vassall meu per notificarvos la delliberacio per mi e per mos vassalls aquells pochs que Deu ma comanats feta en cert parlament que yo he tengut ab ells com he vist les coses ques son seguides de poch temps ença e aço he fet volent seguir lo cami dels vertaders cathalans e bon e mes va per suplicarvos nos façau donar licencia de traure algunes armes que mester havem si trobar ne porem. E per no enujarvos de la mia mala letra e que mils sien informades vostres reverencies he delliberat scriure hun poch larch al magnifich mossen Bernat

Çaportella qui de part mia ab lo dit portador ensemps e sens ell vos esplich la dita delliberacio. E per tant vos soplich quant puch los sia donada creença com a mi mateix e de mi manau a tota vostra voluntat. De Vallmoll a quatre de juliol. — Mossenyors a tota vostra hordinacio e manament prest Berenguer de Monpalau.

Als molt reverends egregi nobles e magnifichs senyors los diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverent egregi nobles e magnifichs senyors. Seriem stats certificats com los vostres grans reverencies haurien delliberat e encara començat de metre en alguna pratica disminuir lo sou a nosaltres e reduyr aquell a XXX florins lo mes de la qual cosa senyors nosaltres som posats en alguna turbacio e aço per quant lo dit sou no es per nosaltres poder nos ne sostenir car cascu ha tenir tres homens a sa despesa que continuament se fa per hostals e loch costos. E axi senyors levada la despesa e altres necesitats ordinaries e prou magres nosaltres ab lo sou que vuy prenem scassament nos podem sostenir. Veritat es senyors que nosaltres sou cathalans vertaders e fidelissimos a nostra patria è desijam e tenim proposat metre nostres persones a tot perill per lo servey de vosaltres senyors e daquest Principat e havem sofert molts afanys fins aci e molts damnatges en nostres persones per sinena dels quals speram majors benificis. E axi

senyors placiaus no disminuyr en nosaltres ço que fins çi may es stat fet. E per ço placia a vostres reverencies sobre aço o al capita o a nosaltres respondre lo juen determenareu. E aximateix vos placia manar fer prestech a la gent nostra que ab lo compras de les armes e ab la carestia daquesta ciutat stam tots menys de diners. E si nengunes coses molt reverend egregi nobles e magnifichs senyors de nosaltres ordenareu e manareu som prests aquelles complir. Del siti de Gerona a V de juliol. — De V. G. R. E. S. servidors e hobedients qui en aquelles nos comanam los capitans de cinquantenes del exercit del capita vostre general.

En este mismo dia, los señores Diputados y Consejo mandaron expedir las siguientes cartas.

Los diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya en virtut de la comissio de la cort ultimament celebrada en la ciutat de Leyda e encara de la capitulacio al dit Principat atorgada fermada e jurada et alias. Als molt honorables mossen Johan Samso cavaller domiciliat en la vila de Perpinya salut e honor.

A nostra hoyda es pervengut les dues torres de la entrada del bosch dit del Rey quis tenen ab la muralla de la dita vila les quals son stades ajustades al castell de aquella star en mans e poder vostres per certa concordia feta entre e per los honorables con-

sols de la dita vila e lo magnifich mossen Carles Dolms castella del dit castell. Per ço per gran interes conservacio e necessitat del dit Principat e de les libertats e cosa pública de aquell ab tenor de la present vos requerim dehim e manam que encontinent aquesta legida tota dilacio consulta e scusacio cessants liureu o liurar façau als dits honorables consols en nom e per part del dit Principat les dites dues torres ab totes lurs pertinencies e integritat. En altra manera si aço recusaveu o dilataveu fer ço que no crehem a nosaltres covendria publicar vos per enemich de la cosa publica del dit Principat e provehir contra vostres persona e bens segons en e per tal cas fer se deu e es acostumat. Data en Barchinona a VI de juliol del any Mil CCCCLXII.

Als molt honorables e savis senyors los consellers de la vila de Gualada.

Molt honorables e savis senyors. Per quant vosaltres haveu noticia de les gents de aquexa terra mes que nosaltres vos pregam doneu orde que los deu homens deputats a custodia del castell de Claramunt sius parra sien fiables o altres novament elegidors que sien de fiança stiguen en custodia de aquell car nosaltres provehim que Nanthoni Folquers portador de aquesta los dara sou acustumat donar a les gents del exercit del Principat. E sia Jhesus proteccio vostra. Data en Barchinona a VI de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los diputats del General e consell lur representants lo

Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Las instrucciones que se dieron á Antonio Folquers, de quien se habla en la carta que precede, siguen á continuacion.

Memorial fet per los molt reverends egregi nobles magnifichs e honorables senyors los diputats del General e consell lur representants lo Principat de Cathalunya an Anthoni Folquers de les coses que de lur manament e ordinacio ha a fer.

Primerament es manat al dit Anthoni Folquers que ab gran cura diligencia e feelment e leyal se haja en be guardar e administrar totes çarabatanes bombardes banchs e altres artelleries e tota polvora passadors e totes altres coses que son e seran trameses e fetes a obs del exercit del Principat a fi quen puga dar bona raho de tot.

Item lo dit Anthoni Folquers pagara sou de tres mesos a deu lances qne se han soldejar en Urgell de les quals ha carrech lo noble don Jofre de Castro. Per ço sia ates que facen la mostra en presencia del dit don Jofre e del magnifich capita de la bandera de Barchinona a fi que sia vist quina gent es e quins cavalls e rocins cavalcaran e com iran armats e donara per caseuna lança quaranta cinch florins de moneda corrent per mes.

Item fara bestreta a la gent de peu de mig mes ço

es als qui no la han haguda a fi que tots sien egualats en la pagua e los capitans de cinquantenes pagara a raho de trenta florins corrents per mes e no mes havant.

Item pagara spies e correus quis facen per los nobles capitans del dit exercit per necessitats e tuicio de aquell e ports de artelleries e altres coses necessaries al dit exercit e de tot tindra compte clarament e deguda segons es acostumat. Data en Barchinona a VI de juliol del any Mil CCCCLXII.

Als venerables religiosos los prior e covent del monestir de Ripoll.

Venerables religiosos. Vostra letra havem rebuda per mossen lo almoyner de aqueix monestir e havem lo hoyt en tot lo que nos ha per vostra part volgut explicar a la qual vos responem que nosaltres per lo bon regiment de la gent de aquexa vila e de les altres circumvehines de aquexa vegueria havem provehit de capita en aquelles lo honorable En Nicholau Prats de la bona fama e oppinio que ha en la conservacio e defensio de les libertats de aquest Principat. Som be informats e encara de la sua industria e animositat. Per ço vos pregam que lo dit honorable En Nicholau Prats en lo regiment e govern del dit ofici graciosament e favorable admetau e en lo que obs sia li doneu consell favor e ajuda. En lo socors que demanau per la gent darmes que dieu entra en aquexes parts no sera lur entrada axi facil com la pinten e ja pero

es per nosaltres procehit que molta gent vaja a Puigcerda per obviar a lur entrada si per aqui la volien fer e encara en altres parts si es provehit per resistir los. Confiar podeu que nosaltres a la vostra necessitat no falran staune aconsolats. E tots temps siau vigils e attents en la bona custodia de aqueix monestir e encara de aquexa vila. Data en Barchinona a VI de juliol del any Mil CCCCLXII.— Los diputats del General e lur concell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Als molt honorables senyers los consellers e jurats de Ripoll.

Molt honorables senyers. Jatsia haguessem en voluntat que En Johan Anglada fos veguer de aquexa vila empero vist hun privilegi a aquella atorgat ab lo qual es dada facultat a vosaltres de nomenar tres persones per esser una delles veguer e explicat a nosaltres per Nanthoni Ça Muntada missatger a nosaltres trames que son stats nomenats Narnau Guillem de Camplonch Bernat Coma e Miquel Mayans per ço informats de la suficiencia e bondàt del dit Arnau Guillem Camplonch havem aquell acceptat e admes e volem que ell regescha lo ofici de vegueria de la dita vila en nom del dit Principat per lo present ab la jurediccio preheminencies acostumades ell empero prestant deguda seguretat com es de bon costum. Pregam vos per ço e encarregam hajau aquell per veguer com dit es. Data en Barchinona a VI de juliol del any Mil

CCCCLXII — Los diputats del General e lur consell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Los diputats del General de Cathalunya e lur consell presentants lo dit Principat al honorable senyer En Nicholau Prats donzell salut e honor.

Per la bona relacio e fama que de vos havem e de la bona sancera e ferma intencio que haveu com a vertader cathala a la conservacio e defensio de aquest Principat e de les libertats e cosa publica de aquell e per lo bon govern e regiment dels habitants en la vila de Ripoll e encara en los lochs circumvehins de la vegueria de la dita vila havem elegit per capita de aquells a vos dit honorable En Nicholau Prats pregant e encarregant vos que per amor e servey del dit Principat e de nosaltres qui aquell representam prengau carrech de la dita capitania e aquella e los poblats en la dita vila e altres circumvehines de la dita vegueria en nom e veu del dit Principat regiau e governeu ab totes aquelles preheminencies e jurediccio que altres capitans de altres ciutats e viles de aquest Principat regexen e governen. E nosaltres ab aquesta matexa dehim e manam als consellers jurats e poblats en la dita vila e altres dessus dites que a vos com a capita lur admeten obeesquen en totes coses dependents e emergents de la dita capitania e en aquelles vos donen tots concell favor e ajuda que obs sera. Dada en Barchinona a VI de juliol del any Mil CCCCLXII.

Los diputats del General del Principat de Cathalunya e lur concell lo dit Principat representants.

Confiants de la industria e prohomenia de vos honorable En Johan Anglada de la vila de Ripoll e volents aquella tenir e metre en repos e bon regiment e govern a honor e utilitat del dit Principat ab la present volem eus cometem que vos prestada primer seguretat e ydonea caucio ab bones fermances segons les leys e pratiques de la vila de Ripoll e los veguers de la dita vila han acostumat prestar al present tingau e regiau per lo dit Principat la vegueria de la dita vila de Ripoll exercint per lo dit Principat la jurediccio axi civil com criminal en los subdits a la dita vegueria ministrant los justicia e dret tota excepcio de persones e favor e odi apart posats. E nosaltres ab aquesta matexa diem als consols e concell de la dita vila e a tots los subdits a la dita vegueria que a vos entro altre manament de nosaltres hajen tinguen e obeesquen a vos com a veguer e regent la dita vegueria en totes coses que als altres veguers de la dita vegueria han acostumat de hobeyr. E encara vos cometem per extirpar totes sedicions tumults e conspiracions e per conservacio de la capitulacio per lo Senyor Rey e aquest Principat fermada e jurada a utilitat e repos del dit Principat e de la cosa publica de aquell que vos en nom nostre e per nosaltres qui representam lo dit Principat segons es dit pugau inquirir e inquirau contra totes e sengles persones qui hajen attemptat o

presumit fer o venir contra la dita capitulacio e nostres delliberacions o en menyspreu e neglecte nostre hajen fet o dit coses algunes. E si per les enquestes que rebreu acabades o no acabades trobareu algunes persones en aço culpables o delinquents aquells prengueu e metau en bona e segura preso. E acabades les dites enquestes les quals volem rebau ab algun discret e bon notari qui aquelles reeba en nom e per part del nostre scriva major closes e segellades per persona segura nos envieu a fi que aquelles vistes vos puguam scriure nostra delliberacio e lo que per justicia trobarem esser faedor e a nosaltres es permes en virtut de la dita capitulacio et alias per repos e utilitat e conservacio del dit Principat e de la cosa publica de aquell havent vos hi segons de vos confiam e lo negoci requer. Data en Barchinona a VI de juliol del any Mil CCCCLXII. — Apres la data: E sens nota de infamia sol per observar lo dit privilegi revocam la provisio poehs dies ha feta del dit ofici al honorable En Johan Anglada.

Los diputats del General del Principat de Cathalunya e lur concell representants lo dit Principat.

Com a nosaltres sien stats presentats per part dels consellers e jurats de la vila de Ripoll tres persones per ells elegides perque de aquelles la una sia veguer de la dita vila de Ripoll segons a ells es atorgat per privilegi entre les quals vos honrat Narnau Guillem de Camplonch sou stat nomenat. E nosaltres confiants

de la industria e prohomenia vostra de la qual havem bona relacio que tindreu e metreu en repos bon regiment e govern la dita vila e poblats en aquella e tots altres sotsmesos a la dita vegueria a honor e utilitat del dit Principat havem de les dites persones a vos elegit e pres per veguer de la dita vila segons encara ab la present elegim. Axi que prestada per vos dit Narnau Guillem de Camplonch bona seguretat e ydonea caucio ab bones fermances segons les leys costums e pratiques de la vila de Ripoll e los veguers de la dita vila han acostumat prestar al present tingau e regiau per lo dit Principat la vegueria de la dita vila de Ripoll exercint per lo dit Principat la jurediccio axi civil com criminal en los subdits a la dita vegueria ministrant los justicia e dret tota excepcio de persones e favor e odi apart posats. E nosaltres ab aquesta mateixa diem als consols e consell de la dita vila e a tots los subdits a la dita vegueria que a vos entre altre manament de nosaltres hajen tinguen e obeesquen a vos com a veguer e regent la dita vegueria en totes coses que als altres veguers de la dita vegueria han acostumat de hobehir. E encara vos cometem per extirpar totes sedicions tumults e conspiracions e per conservacio de la capitulacio per lo Senyor Rey e aquest Principat fermada e jurada a utilitat e repos del dit Principat e de la cosa publica de aquell que vos en nom nostre e per nosaltres qui representam lo dit Principat segons es dit pugau inquirir e inquirau contra totes e sengles persones qui hajen attemptat o presumit fer o venir contra la dita capitulacio e nos-

tres delliberacions o en menyspreu e neglecte nostre hajen fet o dit coses algunes. E si per les enquestes que rebreu acabades o no acabades trobareu algunes persones en açi culpables e delinquents aquelles prengau e metau en bona e segura preso e acabades les dites enquestes les quals volem rebau ab algun discret e bon notari que aquelles reeba en nom e per part del nostre scriva major closes e segellades per persona segura nos envieu a fi que aquelles vistes vos pugam scriure nostra delliberacio e lo que per justicia trobarem esser fahedor e a nosaltres es permes en virtut de la dita capitulacio et alias per repos e utilitat e conservacio del dit Principat e de la cosa publica de aquell havent vos hi segons de vos confiam e lo negoci requer. Data en Barchinona a VI de juliol del any Mil CCCCLXII. — Apres la data. E sens nota de infamia sol per observar lo dit privilegi revocam la provisio pochs dies ha feta del dit ofici al honorable En Johan Anglada.

Al honorable En Gaspar Carner carnicer de Sarria.

Honorable senyer. Entes havem que vos haurieu comprat cent e vint moltons de algunes gents del nostre exercit qui son a Verdu e eren del bestiar den Naves. E com encara no sia vist si lo dit bestiar den Naves deu esser confiscat o no volem eus manam que del preu que deveu del dit bestiar no pagueu als quil han venut ni a altri per ells sens nostra licencia e manament. Data en Barchinona a VI de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los diputats del General e lur con-

cell representants lo Principat de Cathalunya.

Al honorable senyer En Galceran Marquet capita de la vila de Hostalrich.

Honrat senyer. Jatsia hajam provehit e a vos scrit que en nom del Principat useu de jurediccio en aquexa vila nostra intencio e voluntat empero es que solament useu de la dita jurediccio en la dita vila e homens de aquella e altres stranys si aqui delinquiran a consell del jutge de aquella. Mas ates que la dita vila es cap de les parroquies circumvehines e aqui se acostumen fer los juhis per los procuradors e jutge del vezcomdat volem e declaram que la dita jurediccio sia per ells exercida en les gents de les dites parroquies tan solament en la forma e manera que primer era acostumat. Per ço vos dehim e manam nostra voluntat e declaracio sia servada. Data en Barchinona a VI de juliol de lany Mil CCCCLX dos. — Los diputats del Géneral e lur consell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Al honorable senyer En Pere Andreu burges diputat local de la vila de Perpinya e del bisbat Delna.

Honorable senyer. Entes havem qne en poder den Guillem Paulet de aquexa vila ha gran quantitat de salpetra e com per causa dels exercits de aquest Principat ne hajam aci necessari vos dehim e manam doneu orde hajau a mans vostres de la dita solpetra tan-

ta com haver poreu e avisau nos ne decontinent e del cost a fi que axi en pagar aquella com en fer la venir se puxa provehir decontinent. E si los honorables consols daquexa vila hi fahien algun obstacle pregau-los de part nostra que pus la vila reste provehida presten paciencia nosaltres hajam tot lo restant per obs dels dits exercits qui son fets per conservacio e salvetat de tots. Donau en aço los bo e prest recapte que de vos confiam. Data en Barchinona a VI de juliol del any Mil CCCCLXII.—Los diputats del General e lur consell representants lo Principat de Cathalunya.

Los diputats del General de Cathalunya e consell lur representants lo Principat de Cathalunya entreveninthi la ciutat de Barchinona al honrat lo batle de la vila de Molindereig salut.

Com sabeu digmenge prop passat fem publicar en aquexa vila una crida contenent que tot hom de qualsevol ley o condicio sia qui tingua o sapia altres tenir e possehir bens mobles propietats rendes censals morabatins e altres bens qui fossen de micer Pere de Montmany aquells haguessen denunciar a nosaltres en Barchinona per les causes en la dita crida contengudes. E considerant que los homens de aquexa vila son huy tant afaenats axi en seguar com batre e no han manera de venir aci per denunciar lo que sabran dels dits bens som contents ens plau que les persones qui sabran dels dits bens denuncien en poder vostre e del notari de

iqueixa vila reebentho per En Berthomeu Sellent no-
ari scriba de nostre ofici havent vos en les dites co-
ses com de vos havem confiança. E reebudes les di-
tes denunciacions remetreu aquelles al dit Berthomeu
Sellent qui aquelles continuara en lo loch degut. Da-
ta Barchinona a VI de juliol del any Mil CCCCLXII.

Los diputats del General e concell lur representants
lo Principat de Cathalunya en virtut de la comissio
de la cort ultimament celebrada en la ciutat de Leyda
e encara de la capitulacio al dit Principat atorgada
fermada e jurada et alias del molt magnifich mossen
Carlos Dolms cavaller castella del castell de Perpinya
salut e honor.

Per gran interes conservacio e necessitat del dit
Principat e de les libertats e cosa publica de aquell
ab tenor de la present vos requerim dehim e manam
que encontinent aquesta legida tota dilacio consulta e
scusacio cessants liureu o liurar façau als honorables
consols de aquexa vila en nom e per part del dit Prin-
cipat les dues torres de la entrada del bosch dit del
Rey quis tenen ab la muralla de la dita vila les quals
son stades ajustades al dit castell e les quals segons
som certificats ab voluntat dels dits consols e vostra
vuy en dia stan en poder del honorable mossen Jo-
han Sampso cavaller lo qual ab altra nostra letra de
aço mateix requerim. Norresmenys ab tenor de aques-
ta atesa la probitat vostra som contents ens plau que
prestada primerament per vos seguretat mijançant sa-

grament e homenatge en poder dels dits honorables consols e dels veguer o batle de aquexa vila aquells reebent en nom e veu del dit Principat vos tingau lo dit castell en nom del dit Principat en la forma e manera que primer aquell tenieu per lo Senyor Rey. Com axi sia provehit de tots los oficials e castellans de castells del dit Principat per bons e saludables respectes per los quals cove la dita provisio eser comuna ço es tenirse los oficis e castells per lo present per lo dit Principat. Ates que per causes justissimes es stat publicat lo Senyor Rey e Senyora Reyna esser tenguts e reputats com enemichs de la cosa publica del dit Principat si les dites coses empero o alguna delles per vos com dit es eren recusades o dilatades fer ço que atesa vostra bona condicio e prohomenia no crehem hajau a cert serien decontinent exequutades les delliberacions sobre e per aço fetes. Data en Barchinona a VI de juliol del any Mil CCCCLXII.

Als molt honorables e savis senyors los consols e concell de XXVII de la vila de Perpinya.

Molt honorables e savis senyors. Vostra letra havem rebuda e hoyda la creença explicada per lo honrat En Johan Ramon sindich de aquexa vila e per major noticia mostrada per ell a nosaltres la letra que li havem tramesa havem plaer de tota bona concordia e confederacio que sien entre vosaltres e aquexa vila e mossen Carles Dolms car sab nostre Senyor Deu lo desig nostre esser de tots los poblats en lo Principat

entenguessem en lo benefici conservacio è indemnitat de aquell e de la cosa pública e libertats a tots comunes. Venints a la resposta a nosaltres plau molt que les dues torres de la muralla qui son stades ajustades al castell sien en ma de mossen Johan Sampso per quant segons som informats encara que los francesos e altres enamichs volguessen venir no porien sens voluntat del dit mossen Johan entrar en lo dit castell. E per ço que les dites dues torres totalment vinguen e stiguen en mans e poder de aquexa vila en nom del Principat per lo present nosaltres vos trametem dues patents letres als dits mossen Carles e mossen Sampso dirigides segons per vosaltres es demanat per ço que aquelles en nom del dit Principat presenteu o presentar façau ab mija de carta publica a fi se seguescha ab efecte la concordia dessus dita. Quant es al fet de la seguretat prestadora per lo dit mossen Carles per raho del dit castell axi mateix hi provehim ab dita patent letra. Veritat es que juxta vostre scriure ell volia expressio de paraules que aquell tingues per lo S. Primogenit e per lo Principat com a tudor per ço com ell no es capax et cetera. A nosaltres fora gran plaer si axi fer se pogues e comoditat portas e pertinencia ho comportas. Car per bons e saludables respectes es stat provehit e exequutat com saben vostres savieses tots oficials e castellans de castells tenir los dits oficis e castells per lo dit Principat simplament per al present. E fer varietat alguna per lo dit mossen Carles a la ley qui ha e deu esser comuna portaria tan gran contrari que major dir

nos pot. E axi es necessari per vosaltres li sia be dat a entendre. E confiam nosaltres que ell es dotat de tanta intelligencia e prohomenia quu se arreglara en ço que algu del dit Principat no discorda. E deu pensar que nosaltres ne lo dit Principat voluntariament no volriem procurar li carrechs ne enuigs. Farea per ço molt honorables e savis senyors en tota manera les coses passen decontinent en la manera contenguda en dita patent letra la qual molt digestament en presencia de mossen Bernat Castello deputat e del dit Johan Ramon es stada apuntada liurada e expedita fahents certs a vosaltres e al dit mossen Carles que si comport algu fer se pogues ne fos expedient passar la seguretat segons per vosaltres es stat scrit axi fora deduhit a efecte mas certament es vist per via alguna no esser covinent e menys expedient. Daqui havant vosaltres qui les coses teniu entre mans provehiu a la indemnitat salut e conservacio de aquexa vila e vostra hon lo dit mossen Carles dificultas les dites coses ço que no podem creure pus en substancia no diferim de res. Del socors demanat e per nosaltres ja espedit dels mil homens deveu esser certs tant per nostres letres quant per avis dels honorables En Johan Grimau e dit Johan Ramon e lexades totes paraules vanes siau certs que axi poch mancarem a vosaltres e aquexa vila e terra com a nosaltres matexos ne a qualsevol part del dit Principat e sino fos lo fet de Gerona lo qual com sabeu nos te impedits haguerem vist per obra que fins a les portes de França fora parada la taula als enemichs en manera fora vist quin redubte han

los cathalans de la çerafica faç dels francesos. E encara havem sperança ab la ajuda de Deu hi bastara temps car bona sperança tenim sera dat prest compliment al dit fet de Gerona. Dels altres castells de aquexa terra vos poreu regir en la matexa manera ço es que los castellans presten semblant seguretat de tenir aquelles per lo Principat e semblaria a nosaltres que tots los que en custodia dels dits castells seran deurien prestar sagrament e homenatge de guardar aquells per lo dit Principat. Pero quant a aquest darrer cap dels qui en la dita custodia staran remetem a vosaltres la pratica. De una letra que trametem a mossen Berenguer Dolms sobre lo fet del castell de Copliure axi mateix vos trametem copia dins la present. E sia la Sancta Trinitat proteccio vostra e direccio dels negocis que prosseguim. Data en Barchinona a VI de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los diputats del General e lur consell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Ara hojats tot hom generalment de part dels molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya ab intervencio e consentiment de la ciutat de Barchinona en virtut de la comissio de la cort ultimament celebrada en la ciutat de Leyda e encara de la capitulacio al dit Principat atorgada fermada e jurada et alias. Que com los desus scrits sien e vajen ab lo S. Rey lo qual es entrat hostilment e ma

armada dins lo dit Principat. E jatsia sien publicats generalment per enemichs del dit Principat empero es stat vist e delliberat per certs respectes deure esser publicats singularment e nomenada. Per ço los dits diputats e concell ab intervencio e consentiment de la dita ciutat de Barchinona notifiquen a tothom generalment que los dessus dits e davall scrits son haguts e reputats per enemichs de la cosa publica del dit Principat e lurs bens son judicats e confiscats al dit General ço es

Lo arquebisbe de Çaragoça.

Lo arquebisbe de Tarragona.

Lo comte Dampuries.

Lo comanador de Monço.

Johan de Vilafrancha gendre de mossen Luys Divorra.

Mossen Johan Ferrer.

Johan Ferrer son fill.

Johan de Montros.

Lo bastart de Cardona.

Anthonet scuder de mossen Ivorra.

Frare Pere de Biure cavaller de Sent Johan.

Mossen Miquel de Gualbes.

Mossen Lope Dangulo.

Mossen Francesch Burgues de Mallorca.

Mossen Berenguer de Requesens.

Johan Solsona.

Don Anthon de Cardona.

Mossen Rebolledo.

Mossen Rebolledo fill seu appellat Palafolls.

Moseu Johan de Villalpando.
Raphel Marola de Arbecha.
Franci Segui.
Nicholau Rocha de Hostafranchs.
Johan Beget de Prexana.
Gaspar Benedit barber de Balaguer.
Barthomeu Feriça mercader de Tortosa.
Mestre Alamany de Balaguer mestre desgrima.
Johan de Vilafrancha de Monthlanch.
En Toralla de Balaguer.
Lo fill den P. Carbonell çabater de Balaguer.
Moragues gendre den Rodo de Balaguer.
Lo fill den Johan Gilabert de Cervera.

Per ço delliberacio precedent ab intervencio de la dita ciutat de Barchinona los dits diputats e concell hajen los dessus nomenats per enemichs e acuydats de la cosa publica del dit Principat per ço ab veu ds aquesta publica crida vos notifica hom los damunt dits perque a tots sien manifests. E aquesta publicacio e notificacio fan los dits diputats e consell a fi que axi mateix tot hom del dit Principat los dessus e cascu dells hajen per enemichs de la dita cosa publica com dit es e que les persones e tots bens dels dessus dits que sapien e haver puxen meten en mans e poder dels dits diputats e concell. En altra manera seria procehit contra los contrafaents segons per la dita capitulacio el alias es promes. Entes empero se declara que les persones e bens dels dessus dits ecclesiastichs han esser confiscats ab los mijans deguts e pertinents a despeses del General.

E semblantment son dats per enemichs e adjudicats los bens al dit General de Cathalunya los dejus serits per les causes contengudes en cert proces daquen recebut ço es

Loys Dolibes mercader.
Jachme Bertran mercader.
Anthoni Bells argenter.
Pere Seguer perayre.
Johan Balaguer vanover.
Francesch Matella notari.
Johan Solsona notari.
E Gaspar Maymo notari.

7 DE JULIO.

Los señores Diputados y Consejo recibieron, en este dia, las siguientes cartas.

Als molt reverends egregis nobles magnifichs e molt savis senyors los diputats de Cathalunya e lur concell en Barchinona.

Molt reverends egregis nobles magnifichs e molt savis senyors. Certificam vos con Scarrincho ab quatre galeres e dos bargantins es stat en lo cap de aquestes mars e a nit passada se parti fent la via de aquexes parts. Portasen una nau de viscahins que carregava de lanes la qual ha presa en la Àmpolla e dues

o tres altres fustes ab molta roba e molts homens ha fet molt dan en lo cap. E huy som stats avisats per letra dels jurats de la Cenia com hun nebot del mestre de Muntesa ab un laut armat de Paniscola ab la gent que menava ses acompanyat ab les fustes del dit Scarrincho. Scriuen que se han ajustar pus de quinze fustes e han a fer tres o quatre mans per anar a barrejar en Cathalunya per manera que los de Cathalunya nos puxen soccorrer huns a altres e que axi ells faran sos afers. E que lo dit nebot del mestre en lo loch de Rossell hauria dit a desplaer de Cathalunya nosaltres havem hagudes letres del maestre mas per lo cap de tal senyor ans no passaran molts dies en Cathalunya haura hun tal tro que los quey seran no si voldrien trobar segons en la letra del dit avis la qual vos trametem ab la present veureu pus larch les quals noves concorden ab hun avis que en dies passats nos fon fet per via de Tarragona que hun gran familiar del arquebisbe havia dit de les dites fustes que devien aplegar e venir en Cathalunya per barrejar del qual avis ne scriguem a vostres reverencies. E per hun home de aquesta ciutat qui es anat a les dites galeres per veure si poguera rescatar alguns dels presos assegurat ha parlat ab lo dit Scarrincho lo qual li ha dit que no passara molt que ell barrejara Cathalunya jurantho lo qual home es de creure. Perque mossenyors placiaus sobre les dites coses ben provehir. Certificants vos mes com per causa dels avisos que havem dels comanadors de la Freneda de Montroig e de Molins e altres e del ampre de gents que

per aquells se fa lo qual avis tots jorns se continua per venir en Cathalunya al castell de Orta e altres lochs e per lo gran perill que lo dit castell passava lo qual es frontera en Cathalunya e sis perdia de alli se correria tota terra de Orta e encara farien altre dan en aquesta ciutat e altres parts del Principat e sera cosa dificil de poder lo cobrar. Lo concell de aquesta ciutat vist aço e encara com lo dit castell no stava prou segur en poder den Ramon de Siscar qui aquell tenia per lo comanador ha fet anar lo deputat local a Orta perque hagues lo dit castell a mans del General e de fet lo dit deputat ha hagut aquell. Han tret lo dit En Ramon de Siscar e hal acomanat als jurats de la dita vila quel tinguen per lo Principat. E axi es tengut de present. E per quant son gent pagessa pobra e sense armes e han tots jorns a treballar e no poden comportar de star en lo dit castell axi com seria mester e passa gran perill que si lo comanador de la dita vila ni venia nols levas lo dit castell o altres gents com no sien per defensar lo per ço aquesta ciutat ha request lo diputat local que per hun mes hi trametra hun bon capita ab deu homens jatsia cregam ni hagues mester mes per la gran tenguda del dit castell. Perque mossenyors vos supplicam vullau provehir e scriure al receptor de les pecunies del General que pague lo dit capita e homens del sou del dit mes. E confien vostres reverencies que si les dites coses no fossen necessaries no les haguerem fetes fer.

Mes mossenyors vos certificam com per vigor de la provisio feta per vostres reverencies de mudar los ofi-

cials lo concell de aquesta ciutat tots ab concordia e bona voluntal han mudats los oficials de veguer batle e alcayd sotsveguer e procurador real e alcayd del castell de Amposta e en loch de aquells hi son stats mesos bones persones e fiables de aquesta ciutat. E per com alguns haurien voluntat en los dits oficis es volrien en aquells perpetuar lo que no es expedient al present en aquesta ciutat e seria causa de grans odis e divisions en aquella vos supplicam axi com haveu provehit en la dita provisio vullau lexar fer e comanar los dits oficis a aquesta ciutat e al concell de aquella car la ciutat ho fa e fara a tot util e repos de aquella e del Principat. E altres coses al present no occorren sino que que vostres reverencies nos rescriguen tot lo que plasent los sia les quals tingua la Sancta Trinitat continuament en sa proteccio e guarda. Scrita en Tortosa a III de juliol del any Mil CCCC sexanta dos. — A tota ordinacio de vostres grans reverencies apparellats los procuradors de Tortosa.

Apres feta la present havem sabut per home qui es vengut de Leyda en un ponto carregat de lanes que com es stat a Miquinença los de don Mateu de Muncada han fet aturar alli lo ponto dos o tres dies e entretant es venguda letra del Rey manant que prenguessen e aturassen les dites lanes per com eren de cathalans e axi les han preses e retengudes. Eren les dites lanes cinquanta saques les XXV den Guillem Alanya de açi e den Pere Macip habitant en Tarragona e les altres XXV den Pere Segrera de Leyda venien dreçades an Pere Cerda mercader de aquesta ciu-

tat. Perque mossenyors placiaus hi degudament provehir. En altra manera los drets de generalitats e altres ne rebran gran dan e seria gran destruccio de aquesta ciutat.

Sigue la copia de la carta á que se hace referencia anteriormente.

Als molt magnifichs e savis senyors de procuradors de la ciutat de Tortosa.

Molt honorables senyors. Recordants som de una letra per part nostra tramesa a vostres savieses avisant vos com hun nebot del S. mestre ere partit de Paniscola ab hun laut armat e fahia via de Barchinona e altres rahons en la dita letra contengudes de que senyors per semblant vos avisam com huy havem sabut que lo dit nebot del mestre ab la gent que menava ses acompanyat ab les fustes de Scarrincho les quals eren a nit davant lo canar e roden en aquesta costa sperant de altres fustes que se han dajustar pus de XV fustes e ajustades han de fer de la gent tres o quatre mans barrejant per Cathalunya en manera que los de Cathalunya nos puxen socorrer huns als altres e axi ells se tenen per dit de fer sos afers. Axi mateix havem sabut com lo nebot del maestre essent En Rossell en una cambra rahonantse ab huns altres dix mes tals paraules a la fe a desplaer de Cathalunya nosaltres havem hagudes letres del senyor maestre mas per lo

cap de tal senyor ans no passaran molts dies en Cathalunya haura un tal tro que los que hi seran no si voldrien trobar. De que senyors vos fem la present avisantvos del que havem sabut e es cosa certa dareu al portador per sos treballs quatre solidos e feu nos a saber com haureu rebuda la present. E si altres rahons fresques haveu avisau nos. No mes. Lo bon Jhesus sia en custodia de tots. Feta en la Cenia a dos de juliol del any Mil CCCCLXII. — A les vostres savieses prests los jurats e prohomens de la Cenia.

A los muy reverendos egregios muy nobles e magnificos senyores los diputados del Principado de Cathalunya.

Muy reverendos egregio muy nobles e magnificos senyores. Apres el amor del bienaventurado senyor mio y patron vuestro cuyo servicio a nosotros en destierros y a vosotros en fatigas ha puesto obligame a vosotros aquell grande beneficio de libertat que por vuestras senyorias recebi el qual ante mis ojos siempre puesto y en el tiempo de vuestras necesidades mucho mas ha movido mi animo a screvir e significar vos quanto soy deseoso mireys mi persona e poder a que podran ser buenos que reposo vuestro y de aquessa republica sen con augmento de honor y benes. Porque mirando los tiempos presentes no sia peligro y necessidat combidar e ingerir me a vosotros dellibere. Embiando vos maestre Pero Martinez el qual de aquesto y otras cosas que con zelo de vuestro reposo

y perpetua seguretat me han occorrido vos informara plenamente al qual apres de haverlo por encomendado vos ruego queraes dar plena fe y creencia. Rogando a Dios prospere aquesta felice patria como trabajaes y desseaeys. De Madrit a XXV de junio. — A vuestra ordinacion e mandar presto el Prior fray Johan D. B.

Als molt reverend magnifichs e molt savis senyors los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend magnifichs e molt savis senyors. Lo concell de aquesta ciutat en vigor de la provisio de vostres reverencies e de aqueix expectable consell feta sobre la remocio dels oficials ha remoguts aquells e entre los altres al honorable En Guillem Marti exibidor de la present qui era sotsveguer de aquesta ciutat. E per quant lo dit En Guillem Marti se es regit be en lo dit ofici e ha sostenguts per causa de aquell molts dans vos supplicam lo hajau per ben recomanat en lo que sia profit e honor sua e relevacio dels dits dans. E sia mossenyors la Sancta Trinitat en custodia de vosaltres. Scrita en Tortosa a III de juliol del any Mil CCCCLXII.

Lo dit En Guillem Marti vos porta letres de aquesta ciutat e del deputat local per les quals vostres reverencies veuran les coses que açi occorren. — A tota vostra ordinacio apparellats los procuradors de Tortosa.

Als molt reverend egregis nobles magnifichs e honorables senyors los diputats del General e concell lur lo Principat de Cathalunya representants.

Molt reverend egregi nobles magnifichs e honorables senyors. De vostres reverencies havem rebuda una letra closa e sagellada dada en Barchinona a XXVIIII dies del mes de juny propassat en la qual havem volgut que aquella rebuda anassem al castell de Robio e prenguessem aquell en nom vostre a ma del Principat e fessem inventari de tots los bens e provehisem ensemps ab los jurats del dit castell de Robio que quatre homens fiables per nosaltres e ells elegidors guarden de nit e de dia lo dit castell a sou e despeses de les rendes e bens del dit castell. E que si forments e altres vitualles hi hagues nosaltres metessem aquells e aquelles en aquesta vila dels Prats lexant en lo dit castell alguna rahonable provisio y sustentacio de aquells quil guardaran encarregant nos molt de aquestes coses segons en dita vostra letra es contengut a la qual nos referim per que nosaltres volents deduhir a efecte lo que per vostres reverencies es stat ordenat rebuda la dita letra jatsia la dita letra fos stada impetrada per part dels jurats de Robio nos volguem certificar los homens del dit castell en quina intencio staven de aquesta faena ni si eren tots sabents en aquestes coses per tant que sens perill nosaltres poguessem haver lo dit castell. E de fet som certs que la dita letra era stada tan solament impe-

trada a instancia de quatre o cinch del dit castell. Los altres quasi forçats consents en lo dit fet ans nos fon significat per aquell quins ha dada dita letra que ab manera e poder anassem al dit castell per fer los actes per vosaltres ordonats. E per los dits sguards nosaltres aquell dia ab vint homens de aquesta vila be armats e a punt anam al dit castell no mostrants nos sino dos que eren amichs del castell e tocaren a la porta del dit castell e lo dit castella obrils e ubert tan prest aquells esser dins nosaltres ab tota la gent forem dins lo dit castell e regonegut aquell nos emparam de aquell e fem venir los jurats del dit castell e ferem repicar perque tots los homens del dit castell vinguessen. E de fet los jurats e tots los homens del dit castell vingueren e foren molts que be son XXX fochs e tots venguts alguns dells e quasi los mes començaren a remorejar lexantse dir algunes paraules menacivols. E nosaltres ab aquelles millors maneres que podiem los aconsolavem dient los moltes coses e los respectes per ques feyen aquests actes. E conexiem be que si alguns dells fossen avisats que haguerem hagut prou a fer de haver lo dit castell ne exequutar lo per vosaltres ordenat. Empero a la derreria ells mostraven esser contents. Entant appartam los jurats del dit castell legint los vostra letra dient los lo efecte de aquella e declarant lals. Entant que ensemps ab los dits jurats de Robio nosaltres ab nostre notari fem inventari dels bens del dit castell en lo qual foren atrobats molt pochs bens e en pocha valua. E de fet regoneguem les vitualles del dit castell

e trobasi una bota de vi de qualsque quinze carregues de vi vermell e mes si son trobades quasi nou quarteres de forment e quasi XVIII quarteres de mestall molt grosser de quens havem apportat en aquesta vila VIII quarteres del forment e XVI quarteres e mija del mestall e deu quarteres e mig daltra part tot a ras lexant ne al castell per sustentacio de les guardes. Hoch encara del quens havem aportat ne farem molre una carregua e aquella trametem tan prest a les guardes de les quals coses los vassalls del dit castell ramorejavent molt lexants se dir algunes paraules que no eren per fiar dells sino tant com era de quatre o cinch dells. Del vi nons ne havem apportat que ja los vassalls starem stomacats dels dits blats. E apres requerim los dit jurats de Robio que entre ells e nosaltres metessem en guarda per lo Principat lo dit castell segons per vosaltres es ordenat. E los dit jurats digueren que ho feren e tots los vassalls hagueren parlament e hagut lo parlament reteren nos resposta que nosaltres quel guardassem o fessem guardar que ells per molts respectes no hi meteren algu del dit castell allegantsnos moltes rahons en que conexiem que nos podia be fiar de tots. E per quant jatsia lo dit castell molt fort empero ha gran vogi havem mesos cinch homens bons e de recapte e fiables de aquesta vila en guarda del dit castell que en aquesta vila fan gran fretura per quant son dels bellicosos que hich sien e segons lo temps foren açi bons que en aquesta vila no romanen de XXV en XXX homens que puxen fer armes e tenim gran muralla e moltes

torres. Empero perque puguam donar bona raho del quens es acomanat ho havem fet axi encautant aquelles guardes no fien gayre dels vassalls ne de altres persones hoch e havem preses en nom vostre seguretats de aquells ab sagraments e homenatges que lo dit castell tinguen e guarden en nom vostre per lo dit Principat e aquell no reten algu sino a vosaltres personalment o a nosaltres en nom vostre e del Principat. Axi mateix per quant nosaltres en nom vostre havem pres lo dit castell a ma del Principat e aquell sta en guarda nos semblava cosa impertinent lo batle de aquell regis e governas los vassalls en nom deu Bernat Grau de Boxados qui es dels enemichs del Principat e ell e sos bens deuen esser tractats com enemichs. Passants los limits de vostra letra havem fet venir lo dit batle intimantli en nom e per part vostra que daqui havant regescha la batlia segons ha acostumat en nom del General de Cathalunya e del Principat axi com fan los oficis que eren reals prenent de aquell sagrament e homenatge. E havem mes plegados en les rendes del dit castell aquell qui ja les plegava. Axi senyors si de aço havem fet be sino supplicam a vostres reverencies ab aquella humilitat ques pertany nos sia perdonat ates lo sguart perque ses fet volents ne star a tota aquella correccio per vosaltres ordonadora de les quals coses havem fets fer bons e auctentichs actes per lo dit notari perque sen pugua donar aquella raho que deu. Es veritat que los qui son anats en nostra companyia e los qui son restats en guarda e lo dit notari als quals havem feta dita de

paguar dels bens del dit castell volen esser pagats per tant com tots perden molt en lurs cases car ara es la mes pressa del segar e no sieh troben segadors que los quis loguen no prenen menys de IIII sous e V sous lo dia. E certament prenen gran dan e forçats los havem fet aturar en lo dit castell. Perque supplicam a vostres reverencies que en la forma de pagar a tots nos sia dat orde en quina forma ho farem com en dita vostra letra es que sia a sou e despesa de les rendes e bens del dit castell.

Avisants vostres reverencies com los homens de alguns castells de aquestes parts axi com Segur Calaf Boxados e altres signifiquen que si ells havien letra de vosaltres que ells guardarien les forces en nom del General e prestarien sagraments e homenatges e altres seguretats per vostres reverencies ordonadores. Aço dehim per la bona voluntat que tenim en defensio del dret e be publich del Principat.

Certificants mes vostres reverencies com havem rebuda una letra vostra encarregant nos que de deu fochs fessem vaja hun home en la bandera en Urgell e quen avisassem tots los lochs de nostra sotsvegueria. De que certificam vostres reverencies com ab correu e letres havem avisats de les dites coses tots los dits lochs de la sotsvegueria de que tots se preparen de anar si be es molt poch. Es veritat que de aquesta vila manquen entre que son acordats quatre o cinch quen havem lexats al castell de Robio que nou dels millors per lo temps. E certament segons es dit no hich romanen XXV o XXX homens de fer armes que

si mester era no bastarien a guardar be aquesta vila com tingua gran vogi de muralla e ha XV torres. Axi per que no fossem raptats per vosaltres havem delliberat de scriureusne queus placia no hajam a buydar mes la vila que tampoch ne poriem fer mes de *tres* homens. E seria gran perill a aquesta vila se perdes e non volriem esser reptata per vosaltres car aquesta vila ab lo castell de la Manresana es molt fort e prou avituallada. Exi empero no dehim ab animo de retraurens de la subvencio mas tan solament per nostra scusacio que si alre era no fos donat a nosaltres carrech de haver buydada la vila dels millors ni de tants oferiuts ne star a vostres ordinacions. Es ver que en aquestes parts tres legues a la redor no ha pus viles lochs ni castells reyals sino aquesta ab lo castell de la Manresana lo qual tenim guardat.

E mes certificam vostres reverencies com aqui prop lo castell de Robio ha hun castell del dit Bernad Gras de Boxades appellat lo Spelt hon se diu son moltes robes e vitualles. Sta en perill hun dia no sia robat. Açò no dehim per pus sino per avis.

Supplicants vos de les dites coses hajam vostra desijada resposta. E manen nos vostres reverencies lo que plasent vos sia nosaltres deure fer car aquelles ab efecte seran complides. E vulla lo Sant Sperit illuminar vostres enteniments en conservacio de la cosa publica. Dada en la vila dela Prats del Rey a tres dies de juliol del any Mil CCCC sexanta dos. — Molt reverend egregi nobles magnifichs e honorables senys. — Los qui en gracia e merce vostres se re-

comanen los jurats de la vila dels Prats del Rey.

Als molt reverends magnifichs e honorables mossenyors los diputats e concell llur representants lo Principat de Cathalunya en Barchinona.

Molt reverends magnifichs e honorables mossenyors. Ahir vos scrivim sots plech del senyor capita donada al secretari avisant vos de las novitats e dels molts preparatoris se fan per la jornada del combat. Apres esta nit molt vespre he rebudes II vostres letres contenent en efecte com me trameteu dos milia cinch cents florins de moneda corrent e aço per lo magnifich mossen Johan Grimau. Perque mossenyors de continent yo son anat vuy per lo mati e mostrades les dites letres al S. capita supplicantlo ell me volgues donar la nomina dels homens darmes e dels ginetaris. Ham dit nols te. Per que es de necessari daqui nos sien tramesos e yo donaria bon recapte e yo mossenyors tindre aquests IIMD florins per fins a tant que per vostres grans magnificencies me sia scrit que volen ne faça com lo S. capita ma dit yo las prengua. A nit san fetes per tota la ciutat molt grans alimaves e desparar gran colobrines e aço per lo castell de Perpinya qui ses donat a la terra lo que he sabut per correu volant vostres grans magnificencies ne son avisades. Ab la present mossenyors vos tramet dos letres que lo S. capita ha rebudes del qui tenia lo castell del Pertus qui vuy es en nostra ma. Per lo semblant vos avis mossenyors com esta nit en la guayta

diana se son calats set de la força en que es lahu dells micer P. Miquel jurista compta moltes coses de que stan molt desconsolats per les grans alimares que verem a nit de que per lo senyor capita ne sereu avisats. Per mossen Johàn Grimau seran avisades vostres grans magnificencies de hun fadri qui era exit de la força lo qual aportava dos albarans de pregami verge dins lo membre. Lahun albara deya senyer socorret me e no pus e laltre deya senyor valenos dins e mantingans dins. De tot seran avisades vostres grans magnificencies pero per major cautela yo vull retre mon deute. Tots los capitans demanen diners e la gent es molt pobra. Lo capita vos ne scriu. Supplich vos mossenyors que vullau scriure al S. capita que la major e millor guardia se faça en lo portal de Sent Christofol com si res na de fugir ni campar per lla sen iran e siu fan tiraran la volta de Roses hon sta mossen Vilamari sperant la Senyora Reyna. E aço es cert si exir pot per queus soplich eus deman en gracia lo S. capita ne sia per vostres magnificencies encautat. E per la present mossenyors dals no scriu a vostres grans magnificencies com ja per moltes he scrit de les provisions e fets en los bens den Margarit de mossen Xammar en les robes he trobades aci. Ara trametre si trob quiy vulla anar a Fuxa per metre tot en salvaguarda del General per que vosaltres mossenyors provehiu daqui per la baronia de mossen Marti Gueran com sia molt necessari e faç fi. Manen a mi vostres grans magnificencies lo que plasent vos sia. Scrita en Gerona a V de juliol del any Mil CCCCLXII. — Mos-

senyors lo vostre humil servidor qui humilment se recomana en vostra gracia e merce Miquel Vives.

Als molt honorables e magnifichs senyors de diputats e preidens per lo Principat de Cathalunya.

Molt magnifichs senyors. Ja per altra letra a V S. tramesa per lo vostre correu qui darrerament es vengut açi lo cendema de Sent Johan per raho de la preso de mossen Johan de Palou vos fem a saber que aquesta universitat no volia ni pendria res pagua nenguna per raho de la preso del dit mossen Johan de Palou e axi ho diguem al dit mossen Johan e a mossen P. Loys de Vilafranca lo qual V. S. lavia trames aci per lo dit mossen Johan de Palou que aquesta vila no vol res ni enten res a pendre per la dita raho ni preso. Si los quil han pres ni denunciat ni menat a preso volen los CCC florins que es stat cridat nosaltres nols ho podem vedar. Item molt honorables e magnifichs senyors certificam a V. S. com digmenge a XXVII del mes passat de juny rebem una letra de part de V. S. manant nos que sospenguessem lo catla e batle e què fessem capita e capitans que regissen e governen aquesta vila en nom e veu del Principat segons tenor de la letra de part de la V. S. a nos tramesa perque nosaltres jurats e prohomens tots de la dita universitat havem fet e complit vostres manaments e la cosa ha bon compliment fins açi e de tots los altres afers per V. S. a nos manat fer. Per la present no dehim pus sino que la Sancta Trinitat sia

senyors es tingua sots proteccio e guarda lur de vosaltres e a nosaltres Amen. Feta en Cambrils digmenge a IIII de juliol any Mil CCCCLXII. — Los quis recomanan en vostra gracia e merce e prests a vostra honor e manaments e servey los jurats e prohomens de la vila de Cambrils.

El mismo dia, los señores Diputados y Consejo mandaron expedir las siguientes cartas.

Al molt egregi e strenuu baro lo comte de Pallas capita general del exercit del Principat de Cathalunya.

Molt egregi e strenuu baro. Vostra letra de V del corrent mes havem rebuda a la qual vos responem comendants molt vostra gran noblesa de la bona cura e diligencia que adhibeix en preparar lo bestio reparos scales e altres coses manifestes e occultes per al combat de la força vella. E de la gran sperança quens donau de haverla prest stam molt confortats certificants vos nostres orelles star tant svetlades en hoyr la bona nova que no entra correu que nons paregua portarla. Placia a nostre Senyor Deu dirigescha les fahenes segons desijam e prest car lo parer nostre es que dat a aço compliment tota la resta hauria bon recapte. E per ço vos pregam e encarregam per la honor del dit Principat e vostra ab tot cregam sia demes vullau dispondre totes les coses necessaries peral combat ab lo compliment e perfeccio ques deu a

fi que endreçant la potencia divina errar nos puxa a salvetat de la persona vostra e de les gents del exercit les quals nostre Senyor Deu per sa infinida bondat vulla tenir en special custodia. Lo honrat En Loys Setanti qui ha carrech de trametre a vostra gran noblesa passadors polvora e altres coses necessaries continuament tramet aquelles e encara los passadors no son fets ja son carregats en tant que tot se converteix peral vostre exercit oblidant lo de Urgell al qual no va poch. Als capitans de cinquantenes qui scrit nos han congoxant se de la reduccio del sou a trenta florins per mes fem resposta que axi lus fon dit com se acordaren e tal es stat fet als capitans de Urgell qui resten contents e amonestam los que facen lo degut en les fahenes que tenen entre mans com han acostumat. Nostra final intencio es que sis contentaran de la dita reduccio e fan lo degut stiguen en bona hora com no sials per vostra noblesa recordada la seguretat de sagrament e homenatge que prestada han de complir lo temps e si licencia demanaven nols sia atorgada fins hajen complit. E si no obstant axo fer ho volien sials cominat que lo Principat ne haura lo sentiment ques deu. Passats empero los tres mesos si desistir volran tots o part sials per vos dada licencia e en loch lur deputau altres capitans homens de honor abils e disposts a noticia vostra ab lo dit sou de XXX florins per mes. Quant a la bestreta de ls gent menuda decontinent provehirem lus sera dat compliment de sou peral terç mes e si a Deu plau que a les faenes que tenin entre mans hajen recapte sera entes

en altres delliberacious de les quals vostra gran noblesa sera certificada. De la preso de micer Pere Miquel havem plaer. Nostra intencio es stigua be guardat e prestament sia stret de tot lo que sabra e presa informacio contra ell decontinent nos sia tramesa per que puxam delliberar que sera fahedor. Nosaltres fem fer memorial del nombre de la gent a cavall e de peu que aqui es. Dolemnos haja tanta broça en la gent a cavall com scrit nos haveu passat lo temps del sou sera purgada a noticia vostra. En los dias passats nos scrivis saber den Altarriba algunes coses. Placiaus avisarnos ne com pus prest poreu a fi puxam entendre en lo que sera fahedor. E per quant vostra gran noblesa no ignora la gran voluntat que lo noble vezcomte de Rocaberti ha en los fets de la terra pregam vos per ço e encarregam quant mes podem que ponderada la dita voluntat ates lo casal don devalla e per altres bons respectes en consells e altres coses lous vullaus acostar e aquell favorir e encara en lo combat donar loch competent e tal que li sia licit fer sa honor segons desija. E norres menys li façau donar sou o socorriment rahonable car segons som informats fins açi no li son stats dats sino cent florins dor. Gran pler havem del que haveu fet e feu per custodir los colls de Paniças del Pertus e de les Abelles. Placiaus donar carrech a persones qui hi donen la conclusio deguda car vos sou tant occupat del que tenim entre mans que es be raho siau alleujat de carrech tota via empero vostra gran noblesa en quant li sera possible hi vulla entendre del bon recapte que haveu dat en

haver lo castell de la guardia del Pertus molt e mòlt v os comendam. Les noves que al present occorren son que lo S. Rey ab tot son poder ha stat atendat prop Leyda per dos dies apres sens fer res sino guastar la orta sen es tornat a Balaguer. Vuy havem hauda nova certa que la gent del nostre exercit ha pres Camarasa e ha levades les aygues dels molins de Balaguer e han presos cerca de mil moltons dels enemichs. Mossen Johan Torrelles ab XII rocins e CC homens de peu del exercit ha feta una cavalcada sobre Castellsera hon havia LX rocins dels enemichs e sino que lo dia es sobrevengut e son stats descuberts hagueren los tots presos. No han pogut haver sino dos rocins que sen han portats a Tarregua car tots los altres se son recollits al castell qui es fort e axis son salvats sens que noy ha haut conflicte algu darmes. Feu compte tots jorns hi haura corregudes specialment com hi sera la gent de cavall daçi la qual sera ensus de CL rocins molt be a punt e per tota la setmana qui ve seran lla entre los quals haura de XXXX en L cavalls cubertats e ab los qui ja son en Urgell feu compte sera bella flota. De Mallorcha havem nova certa per home propri volen viure o morir ab lo Principat a no fallir en res. Per aquesta no havem mes a dir sino qne la Trinitat Sancta sia en custodia de tots e directora dels negocis que tenim e teniu entre mans. Data en Barchinona a VII de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los diputats del General e lur concell representants lo Principàt de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Als molt honorables los capitans de cinquantenes del exercit del Principat de Cathalunya en Gerona e a cascun dells.

Honorables senyers. Vostra letra havem rebuda ab la qual vehem congexar vos de la reduccio del soo a XXX florins per mes subjungint que fins aci no seria stat fet e que per vostre be obrar speran mayors benificis. Veints a la resposta no ignoran que com prengues lo soo de dos mesos fou dit a vosaltres e tots altres capitans que aquells passats seria redubit com dit es e axi ho havem mes en pratica als capitans qui son en Urgell los quals resten contents e si cascu de vosaltres te tres homens feu lo degut. Tambe los homens darmes tenen tres rocins e tres homens que es molt major carrech. Vosaltres feu e obrau com a virtuosos cathalans axi com haveu acustumat car creheu que en totes honor e benificis que degudament vos porem procurar ho farem de bona voluntat. Les faenes que menejam son comunes a tots e cascu. Per sa porcio cove retre lo deute a la patria e a si mateix axi com per tots se fa ab gran pertinencia. Nosaltres de continent provehirem que seran tramesos diners per vostra gent a compliment del terç mes. Pregam vos per ço e encarregam vullau donar bon recapte en les faenes que teniu entre mans axi com de vosaltres plenament se confia. E sia Jhesus ab tots. Data en Barchinona a VII de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los diputats del General e lur con-

cell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats

Al honrat senyer Narnau Guillem de Camplonch veguer de Ripoll.

Honrat senyer. Manamvos que vista la present aneu a casa den Johan Cases olim veguer de aqueixa vila e cerqueu en casa sua en tots los lochs que poreu specialment en una post de la sua cambra que totes quantes letres hi sien axi de la Senyora Reyna com den Verntallat com encara de qualsevol capitans o pagesos de remença e altres coses que hajen sguart contra aquest Principat. E norresmenys inquiriu contra lo dit Johan Cases de totes coses que haja fetes o dites contra lo dit Principat segons de aço ja haveu en vostra provisio ample poder e totes les letres e coses que trobareu de aço e la enquesta que contra ell pendreu ho enviau per persona segura a fi que aquelles vistes hi pugam degudament provehir. Data en Barchinona a VII de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los diputats del General e lur concell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor aparellats.

Als honorables consellers e jurats de la vila de Ripoll.

Molt honorables senyors. Nosaltres informats de la bona fama e opinio que lo honorable En Nicholau Prats donzell ha en la defensio e conservacio de les

libertats de aquest Principat e de la cosa publica de aquell per lo bon govern e regiment de aquexa vila e de les altres circumvehines de aquéxa vegueria haver provehit de capita lo dit honorable En Nicholau Prats per queus pregam e encarregam que lo dit honorable En Nicholau Prats hajau e tingau per capita de la dita vila e altres de aquexa vegueria sogons es dit e li hobeyau e doneu concell favor e ajuda en totes les coses de la dita capitania. E siau molt vigils e attents en la bona custodia de vosaltres mateixs e vostres bens segons diverses vegades vos havem scrit car nosaltres continuament pensam en les coses necessaries a la defensio del dit Principat e poblats en aquell e a la ofensio dels enemichs. E sia Jhesus en custodia de tots. Dada en Barchinona a VII de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los diputats del General e lur consell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Los diputats del General e lur concell representants lo Principat de Cathalunya al honrat Nanthoni Folques oficial e ministre del dit General salut.

Com siam informats que alguns de la vila de Cervera e altres hajen e tinguen robats molts bens diners e robes dels juheus de la dita vila los quals prengueren lo dia que alguns entraren en la juderia de la dita vila e robaren aquells lo que molt e molt nos ha desplagut. Volents adonchs que per totes aquelles vies que sia possible los dits bens diners e robes en quina

ɔecie vulla sien quils son stats robats e presos se-
ɔns es dit se cobren e los sien restituhits e tornats.
er ço vos dehim e manam qne en nom nostre e per
os qui lo dit Principat representam ab la major di-
gencia que poreu vos entrametau vejau e cerqueu
uines persones e quals tindrien o haurien en lur po-
er robes e bens dels dits juheus a ells presos lo dit
ia en qualsevol specie sien segons es dit. E aquells
ma e poder vostre de qualsevol persones de quina
ondicio o stament sien cobreu e hajau fahent hi en
nom e veu nostre totes aquelles forçes e compulsions
que obs hi sien e aquelles als juheus o juhies de que
ab veritat sabreu e trobareu seran stats robats o pre-
sos restituhiau e torneu. E si obs hi haveu ajuda o
consell dels honorables pahers de la dita vila als quals
ne scrivim requeriu los vos donen. E encara volem
que metau als portals principals de les entrades de la
dita juderia senyals del General en senyal de protec-
cio e salvaguarda. E encara feu fer a despeses dels
dits juheus una crida la qual vos enviam ordonada no
mudanthi res sino axi com sta e feula registrar al scri-
va de la diputacio local de aquexa dita vila. Haveu
vos hi ab aquella diligencia que de vos se confia e
sens amor e comport de algu. Data en Barchinona a
VII de juliol del any Mil CCCCLXII.

Sigue el pregon mandado publicar para seguridad de los judios, á que se alude en la carta que antecede.

Ara hojats tot hom generalment queus notifiquen los reverend egregis nobles magnifichs e honorables diputats del General e conçell lur representants lo Principat de Cathalunya entrevenintbi e consentinthi la ciutat de Barchinona en virtut de la comissio de la cort ultimament celebrada en la ciutat de Leyda e encara de la capitulacio al dit Principat atorgada et alias. Que com puchs dies ha alguns moguts de avaricia e ambicio inhonesta sien entrats en la juderia de aquesta vila e hajen presos e robats alguns bens dels juheus e juhies de la juderia la qual cosa es stada als dits diputats e consell molt desplasent. Per ço volents obviar a tot dan dels dits juheus e conservar aquells e lurs bens com a tresor reyal ab la present meten posen e constituexen los dits juheus juhies cases e bens lurs en qualsevol specie sien en salvaguarda custodia e proteccio dells com a representants lo dit Principat a qualsevol persones de qualsevol condicio o stament sien sots pena de cos e de haver no sia algu qui gos attemptar o fer dan mal o injuria alguna als dits juheus o juhies o bens lurs. E en senyal de la dita proteccio e salvaguarda e algu no pugua ignorancia allegar manen los dits diputats e concell lo dit Principat representants com dit es esser posats senyals del dit General en les portes principals dels portals de la dita juderia per los quals entren e ixen en aquella.

Als molt honorables e savis senyors los pahers de la vila de Cervera.

Molt honorables e savis senyors. Molt nós ha desplagut lo robo que es stat fet als juheus de aquexa vila e per ço havem feta comissio e dat special carrech al honorable Nanthoni Folques oficial e ministre de aquest General que veja e cerch qui tindria e hauria robes e bens dels dits juheus aquell dia a ells robats e aquells que trobara cobre e haja en sa ma de poder de qualsevol persones ques trobaran e los restituescha a aquells juheus o juhies de qui trobara ab veritat seran stats presos e robats. E encara li havem scrit per tuicio e salvaguarda dels dits juheus los quals volem conservar e preservar com a patrimoni royal pos e meta senyals del General en les portes de les entrades de la dita juderia e faça fer una crida que per aço volem sia aqui feta segons la li enviam ordonada. Pregam e encarregam vos molt stretament que en lo que per aço exequutar vos haura obs li doneu consell favor e ajuda e encara en la defensio dels dits juheus vullau esser attents e curosos com axi sia expedient per la honor de tots. E sia lo bon Jhesus guarda de tots. Data en Barchinona a VII de juliol. — Los diputats del General e lur concell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

El mismo dia, se mandó publicar por los lugares de costumbre, y á son de trompetas, el siguiente pregon.

Ara hojats tothom generalment queus notifiquen los molt reverend egregis nobles magnifichs e honorables diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya entrevenint e consentint hi la ciutat de Barchinona en virtut de la comissio de la cort ultimament celebrada en la ciutat de Leyda e encara de la capitulacio al dit Principat atorgada et alias. Que jatsia en los dias prop passats de part lur sia stada feta crida que tothom quis acordas en lo exercit que lo dit Principat ha de present contra los enemichs del dit Principat e encara que fos gitat de pau e de treua o bandejat fos guiat de tots crims e delictes per aquell tal gitat de pau e de treua o bandejat comesos e alguns dels dits gitats de pau e de treua e bandejats sien entrats en la present ciutat e nos curen de acordarse ni pendre lo sou per anar lla hon sera ordonat per los dits diputats e consell. Per ço notifiquem a tothom generalment que tot gitat de pau e de treua o bande at qui sia en la present ciutat e dins tres dies del dia que la present crida se fa continuament comptadors no sera acordat e no haura pres sou per anar al dit exercit que lo dit guiatge no li valra ni de aquell se alegrara daqui havant encara que apres vingues per acordarse e pendre sou no sera ad-

mes ni hi sera dat lo dit sou ni del dit guiatge se alegrara. E encara si altres gitats de pau e de treua o bandejats vendran a la present ciutat e nos acordaran ni pendran sou per anar al dit exercit dins tres dies del dia que seran venguts comptadors que aximateix lo dit guiatge nols valegua ni de aquell se puguan daqui havant alegrar e que en lo dia que entraran en la present ciutat se hajen a presentar a mossen Iardiacha Colom o ab frare Johan Spitles comanador de Berbens e ab En Pere Benet Splugues donzell o ab En Bernad Johan de Casaldaguila ciutada acordadors per ques sapia lo dia que seran entrats e los tres dies quant correran.

Als molt reverend nobles magnifichs e de molta providencia senyors los diputats del regne Darago.

Molt reverend nobles magnifichs e de molta providencia senyors. A nostra hoyda es pervengut que en la vila de Mequineuza qui es dels limits de aqueix regne per manament del Senyor Rey es stat retengut pres o occupat un ponto carregat de lanes de homens de aquest Principat. E com vosaltres hajau fet publicar en aqueix regne segons som veridicament informats guiatge de persones bens e mercaderies de cathalans a fi que lo comerci o comuna negociacio de aqueix regne ab aquest Principat se continuen com sempre es stat loablament e ab gran amor e fraternitat practicat per la qual raho los poblats en aquell confiants de plena seguretat del dit guiatge no han

dubtat ne dubtaran entrar e negociar en aqueix regne. Per ço vos pregam encarregam e requerim per lo dit deute de amor e fraternitat e per conservar e mantenir la comunio e indissoluble unio incorporacio e agregacio dels dits regne e Principat vós placia provehir los dits ponto e lanes e totes persones robes mercaderies e havers de Cathalunya sien decontinent delliurats e relaxats e daqui havant no sien impedits ans puxen liberament entrar exir e negociar com sempre es acostumat. Car com scrit vos havem axi sera fet praticat e servat en aquest Principat lo qual en res que sia honor e benavenir de aqueix regne no enten fallir en manera alguna. E sia la Sancta Trinitat proteccio vostra. Data en Barchinona a VII de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los diputats del General e lur consell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor aparellats.

Por el mismo estilo se escribió otra carta como la que precede á los jurados y concejo de la ciudad de Zaragoza.

El mismo dia, reunidos los señores Diputados, y Consejo, se propuso lo que contiene el voto del señor obispo de Vich, que, aprobado unanimemente, se tomó como deliberacion.

Primerament per lo senyor bisbe de Vich qui dix que li paria esser bo e necessari esser trames home de baxa condicio a les dites illes de Sicilia e Sardenya e altre en Mallorcha Menorcha e Eyviça ab letres de crehença per avisar aquelles de les faenes concorrents al Principat e que la nominacio e eleccio de les dites persones e encara tot lo que mester sia per lur spachament sia remes a la novena de les banderes.

8 DE JULIO.

Fueron recibidas, en este dia, por los señores Diputados y Consejo las siguientes cartas.

Als molt reverends egregis et cetera los diputats del General de Cathalunya e consell lur residents en Barchinona.

Molt reverend egregis nobles e magnifichs senyors. Per moltes vies axi per letres com per persones ab crehença vos havem significat los dans tales robos cremaments e altres infinits e irreparables damnatges que lo Rey e sa gent han fets en tots aquests territoris e tres o quatre legues entorn e tots los demes castells e forces millors preses a sa ma e stablits e les congoxes treballs e perills en que la ciutat sta cre-

hem haureu rebuts aquests avisos. Ara derrerament vos trametrem hun ciutada nostre appellat En Pere Texidor lo qual ab tot hagues desinat lo cami Deus ha permes que es vengut en ses mans el tenen pres e prou stret e congoxat entant que ja ni letres ni correus ni avisos neguns no podem trametre ni fer sens gran perill majorment que lo divendres propassat lo Rey en persona ab tot son poder ses mes e attendat açi davant Leyda. Tots jorns li aten gent. Han nos trencat totes les cequies e casals de molins que no podem gens molre farinès. La ciutat es prou fassida de gent inutil qui guasten los viures e no son per poder sen servir en lo mester. Totes les besties e bestiars tolts sino fort pochs los quals perexen de fam per no gosarlos traure de ciutat que tantost la gent de cavall los corren e prenen de que totes aquestes congoxes e altres molt majors les quals no volem comanar a la ploma nos porten en una gran desperacio vistes les moltes ofertes e norres fins açi mes en obra la fiança de les quals ha fetes nostres congoxes majors per que som romasos improvisos de moltes coses quens forem provehits. Es de molta necessitat senyors si voleu que aquesta ciutat nos perda car nou mereix ni nostres fets no son stats tals dejam esser posats en oblit majorment que som en aquests treballs per fer e exequutar vostres delliberacions e ordinacions que vosaltres ab tota promptitut e celeritat doneu orde hajam açi socors. E es mester sia lo exercit tot per que acostantse ell duna part e exint la ciutat daltra sia complidament provehit al mester e

creheu que com mes se trigua mes dan e perill es per que som certs que Darago e daltres parts li ve gran socors e no façau fundament nengu nins passeu ab lo socors den Johan Agullo lo qual may havem pogut haver nin tenim ara neguna sperança per aquesta gent star en lo pas car com ne havia avinentesa millor no es volgut e gosat venir quant mes ara. Havem per cert que ell es tant spantat que may gosara venir o es acunçat ab los enemichs ans es stat ell en part occasio dels dits dans per les quals coses et alias tenim tanta mala contentacio dell que per mija seu no volem negunes faenes se menegen ans vos pregam que la gent que ell havia carrech de governar sia comanada a hun gentil hom de aquesta ciutat al qual dien En Guillem Ramon Dolzinelles lo qual hi havem trames per quant ell no venia que aquell menas la dita gent pero senyors encara que aquells vinguen no es suficient provisio ans vos pregam que tot lo exercit molt prestament vingua com dit es car entre ells e nosaltres ab lo adjutori divinal donarem recapte a faenes ab que prestament se desempaig altrament siau certs que aquesta ciutat corre hun gran perill la qual perdentse se seguiria dan a tot lo Principat. E haurem plaer nos scrivau de vostra intencio vehent per obra lo que demanam per los portadors de la present los quals tenen ja lo temps limitat altrament siau certs pus vehem axi nos lexeu encorrer entendrem en algun partit per indemnitat nostra ab tot que ho farem ab congoxa e dolor de cor pero no sera la culpa nostra. Encara lo exhibidor de la present pus largament

vos informara de tots los fets placiaus donarli fe e crehença en tot lo que de part nostra vos explicara sobre los dits fets. E sia lo glorios Jhesus vostra proteccio e dels tots. De Leyda a quatre de juliol. Pregamvos comuniqueu la present per nostre descarrech a la ciutat de Barchinona e lur consell la qual prenguen per sua.

Per quant com vos havem dit senyors es stat pres lo sobredit ciutada nostre trames per nosaltres vos pregam vos placia fer tant per amor de aquesta ciutat que si negun hom de condicio de aquells qui son en Gerona ab la Reyna era pres lons reserveu per poderne fer cambis. E per quant nos tenen ençara mes de cinquanta homens presos ultra los morts vos placia reservarnos ne algun altre que fos tal que per hu ne poguessem haver mots per que aquests altres son homens de pocha manera.

E mes senyors vos certificam com aquesta ciutat en aquesta necessitat occorrent es stada ab molta voluntat e sforç confortada e ajudada per lo noble mossen Arnau Roger Derill lo qual tostemps ardentment ha seguit la voluntat del Principat. E per ço lo Rey li ha occupat tot son heretatge lo qual te açi en la frontera Darago ço es hun castella que dien Selva e certa part de les rendes reals de Tamarit ha sostengut e soste ab prou treball sis rocins e començant aquesta faena sen compra dos e hi empenyora ses joyes la hu li costa CCX florins. Aquesta ciutat no ha manera de socorrerlo per les infinides despeses e dans que ha sostengut e soste. Sins mancava stariem ben embara-

çats. Placiaus del General socorrerlo per lo passat e assignarli sou ab la bestreta acostumada per los sis rocins. Cosa es deguda pero la ciutat encara vos ho haura a molta complacencia. — A vostres beneplacits e honor apparellats los pahers de Leyda.

Als molt reverend egregi nobles magnifichs e honorables senyors los diputats e concell lur representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverend egregi nobles magnifichs e honorables senyors. Per alguns fets tocants e concernents graument interes de tot lo Principat de Cathalunya honor profit e utilitat de aquesta vila e de totes les circunstancies de aquella literatoriament havem informat lo honrat En Jachme Tallada sindich de aquesta vila exibidor de la present dels dits fets dels quals ab vosaltres haura largament a parlar e comunicar e en son cas supplicar. Placia a vosaltres donant plena fe e crehença a les coses que a vostra gran magnificencia e loable saviesa de part nostra e de tota aquesta universitat e singulars de aquella per lo dit Jachme Tallada sera dit explicat e supplicat axi com si per nosaltres presencialment vos era recitat e de les dites coses de queus supplicara e afectuosament pregara fer aquella bona e presta provissio que de vosaltres qui representau tot lo Principat de Cathalunya indubitadament e ab gran devocio speram. E sia la Sancta Trinitat proteccio e guarda vostra. De Cervera a V de juliol any de la Nativitat de nostre Senyor

Mil CCCCLXII. — Molt reverend egregi nobles magnifichs e honorables senyors a tot honor e servir vostre prests los pahers de la vila de Cervera.

Als molt reverends egregis magnifichs e honorables los diputats e concell lur representants lo Principat de Cathalunya.

Senyors reverends egregis magnifichs e honorables. Aquesta vila de Solsona per certa necessitat tramet aqui per conferir ab vosaltres aquest Principat representants hun consol e hun prohom. Supplicam vos per ço vos placia donar plena fe e crehença en tot ço e quant per ells en nom de aquesta universitat vos sera explicat. E no pus ordenant de nosaltres tot lo que plasent vos sia e sera fet. E sia la Sancta Trinitat custodia vostra. De Solsona a VI de juliol. — Dels qui en gracia vostra humilment se recomanen los consols e prohomens de la vila de Solsona.

En este mismo dia, los señores Diputados y Consejo mandaron expedir las siguientes cartas.

Als honorables mossen Johan Grimau burges de Perpinya e Pere Julia ciutada de Barchinona.

Molt honorables e savis senyers. Nosaltres trametem una patent letra an Damia de Callar donzell dirigida dehint e manantli revoque de continent les cri-

des penes e altres empachaments per ell com assert regent la procuracio del comdat Dampuries fets prohibint que gents del dit comdat nos acorden al exercit segons en la dita patent letra qui sera ab aquesta poreu veure. Pregam vos per ço de continent lay presenteu ab mija de carta publica testificadora per lo scriva de la Deputacio local del dit comdat. E feune hun translat per mostrarlo als honorables consols de la vila de Castello e al deputat local als quals de part nostra pregareu e encarregareu vos donen consell favor e ajuda car les gents que vosaltres acordau per defensio de tots serviran e nos deurien fer pregar ans se deurien convidar en la defensio de la terra ne penes o altres impediments en tal cas nols scusen specialment en opposarse als passos de les Abelles del Pertus e de Paniças. Certificants vos que per causa justa e ab los mijans deguts havem dat e publicat entre les altres per enemich de la cosa publica lo comte Dampuries et adjudicats e confiscats los bens al Principat. Donaune algun sentiment als dits consols als quals ne sera scrit prest. E sia Jhesus ab tots. Data en Barchinona a VIII de juliol del any M.CCCCLXII. — Los diputats del General e lur concell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Los diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya al honorable En Damia Dez Callar donzell salut.

Entes havem que vos com assert regent lo ofi-

ci de procuracio del comdat Dampuries vos aforçau ab crides penes e altramen prohibir que gent de aqueix comdat nos acorde ne vaja al exercit del dit Principat lo qual de present ab gran cuyta se fa per opposarse a defendre la terra de les gents darmes de França qui stan preparades entrar en lo dit Principat de que havem tanta admiracio que mes dir nos pot. Per que no desistints nos dels procehiments que per aço contra vos entenem fer vos dehim e manam que vista la present revoqueu qualsevol crides e penes si algunes ne haveu fetes obviants o perturbants les dites gents del dit comdat no poder anar al dit exercit. En altra manera si aço recusareu o dilatareu fer hun sol moment hajau a cert e no fallira hi sera provehit en manera conexereu fer tals actes quin fruyt porta com ara per lavors en cas de contrafaccio vos denunciam per enemich de la cosa publica del dit Principat. Data en Barchinona a VIII de juliol del any Mil CCCCLXII.

Als molt honorables e savis senyors los pahers de la ciutat de Leyda.

Molt honorables e savis senyors. Vostra letra havem rebuda per En Berthomeu Daysa. Vehem continuament vostres letres de congoxa les quals nos constitueixen en tant enuig que mes dir nos pot considerant qual es aqueixa ciutat quant es gran fort e fornida de moltes animoses gents e de armes. E significar haver spant no podem compendre qual raho hi

pot bastar car Camarasa ha gosat e gosa mirar e sperar combats de tot lo poder del Senyor Rey e quant logarets hi ha se tenen sens haver socors del Principat axi com haveu vosaltres qui certament crehem les hores de ara haureu haguts les cinchcents homens que hun mes ha passat haviem delliberat e manat hi anassen. Deu ho perdo al qui carrech no ha. Daqui havant vist lo bon testimoni que feu al noble En Roger de Erill e la noticia que nosaltres havem de la sua persona la qual es molt disposta en tals coses volem e provehim que ell sia capita dels dits D homens e per causa de la dita capitania som contents ens plau que ell haja son por dos lances les quals segons dieu ja te a raho de quaranta cinch florins corrents per lança e per cascun mes e ab la present dehim e manam al deputat local lo receptor de les pecunies del General en aqueixa ciutat als quals la present mostrareu o translat dareu sil volran per ço com occupats de fahenes nols podem singularment scriure que al dit noble com a capita dels dits D homens e no en altre nom tenint empero les dues lances doneu lo dit sou per dos o tres mesos. Certificants vos axi com ja vos havem scrit que la gent del exercit e de la bandera de Barchinona han manament ab inteligencia de vosaltres vajen com sera concertat assetiar los enemichs e axi sera provehit a la indemnitat de tots. Vosaltres feu ço que virtuosament haveu acustumat e mostrau que sou vertaders cathalans e confiau nosaltres nous fallirem a res. Nons volem callar que la vila de Perpinya e quantes viletes ha en Rossello se tenen fort

e no han spant de les gests de França qui ab grans artelleries son ja a la frontera ensus de XII M combatents entre de cavall e de peu e han tant animo que sol no demanen socors ne qui pus fort es. Les petites viles nos volen metre en les grans forces dients que no stimen res lur potencia. Siaus avis e sia Jhesus ab tots. Data en Barchinona a VIII de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los diputats del General e lur consell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Al molt honorable mossen Feliu Miquel Cardona cavaller receptor de les entrades e exides de Leyda.

Mossenyor molt honorable. Manam vos que pagueu al noble mossen Roger Derill lo sou de sis lances pera tres mesos a raho de quinze florins corrents per lança lo mes. E en aço no haja falla cum axi vullam se faça. Data en Barchinona a VIII de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los florins han esser XI sous florins. — Los diputats del General del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Los diputats del General e consell lur representants lo Principat de Cathalunya. Confiants de la industria e prohomenia de vos honorable En Gabriel de Claramunt donzell domiciliat en la vila de Vilafrancha de Penedes e volents aquella tenir e metre en repos e bon regiment e govern a honor e utilitat del dit Prin-

cipat ab la present volem eus cometem que vos prestada primer seguretat e ydonea caucio ab bones fermances segons leys e pratiques de la dita vila e los veguers de aquella han acostumat prestar al present tingau e regiau per lo dit Principat com a regent la vegueria de la dita vila de Vilafrancha de Penedes exercint per lo dit Principat la jurediccio axi civil com criminal en los subdits de la dita vegueria ministrantlos justicia e dret tota excepcio de persones e favor e odi apart posats. E nosaltres ab aquesta matexa diem als jurats e concell de la dita vila e a tots los subdits de la dita vegueria que a vos entro altre manament de nosaltres hajen en contrari hajen tinguen e hobeesquen a vos com a veguer e regent la dita vegueria en totes coses que als altres veguers de la dita vegueria han acostumat de hobeyr havent vos hi segons de vos confiam e lo negoci requer. Dada en Barchinona a VIII de juliol del any Mil CCCCLXII. — Bernat Çaportella.

Al molt egregi e strenuu baro lo senyor comte de Pallas capita general del exercit del Principat de Cathalunya.

Molt egregi e strenuu baro. Per la nostra largua letra de ir vos avisam de les noves que occorrien ara certificam vostra gran noblesa com per correu e letra de mossen Johan de Marimon capita de la bandera de Barchinona arribat circa una hora ha som certificats que com lo Senyor Rey sabe que la nostra gent ha-

vien presa Camarasa lo que molt li ha sabut greu ell ab son poder li fon al dessus donant lassalt e los nostres dels quals es capita En Franci de Ganer han lo festejat en tal manera que li han morts V o VI homens e molts nafrats e morts e nafrats molts rocins de que ell ses hagut a retraure e al cap vespre sperants los nostres ab gran desig haver altre assalt lo Senyor Rey vehent no hi havien guany ha levat lo siti e cremant garbes e palla sen es tornat a Balaguer. Item que don Hugo de Cardona ab CCC homens del nostre exercit dilluns a vespre prop passat es anat a Miralcamp hon lo baro de la Lecuna tenia garnizo per lo Senyor Rey e han entrada la vila e aquella barrejada. Han sen portats a Bellpuix XIII rocins qui eren del dit baro de la Lecuna e molta roba e argent e XXXX mulates e altres bestiars quel dit baro havia robats per aquella terra. E per que aço son coses que a vostra hoyda deuen pervenir per bona contentacio e alegria vostra e de les gents del exercit e de aquexes parts vos ne fem lo present avis. Vostra letra havem rebuda avisant nos de la venguda del secretari de mossen Vilamari lo qual es arribat ab letra de mossen Vilamari dirigida als consellers de aquesta ciutat ab generals e bones ofertes. Es stat vist no deure esser pres per quant es vengut trames e ab bones coses. E sia Jhesus ab tots. Data en Barchinona a VIII de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los diputats del General e lur consell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Als molt honorables e savis senyors los consols de la vila de Puigcerda.

Molt honorables e savis senyors. En los dies passats rehebem vostra letra e hoyda la crehença explicada per Nanthoni Mercader missatger de aqueixa vila. Sempre vos comendam molt e molt de vostra sana e bona intencio. Venints a la resposta del socors demanat hajau a cert hi haguerem provehit mas tota hora e ara mes que may som cert que la gent de França vol entrar per la via de Rossello segons per letres e altrament ha vist lo dit Anthoni Mercader. Empero tot aço no contrastant nosaltres havem trames home propri a Sent Johan les Abadesses Ripol Campredon Olot Bagua Lillet e Vall de Ribes ab provisions necessaries per que de deu fochs facen hun home abil e be armat qui sia trames en aquexa vila per custodia sua e dels passos. Crehem per aquesta via haureu tan prest bon nombre de gent e hajau a cert que sino fos lo fet de Gerona e de Rossello e encara de Urgell a les quals parts ab gran celeritat havem hagut provehir e entendre nosaltres haguerem tramesa aqui gent al pler vostre car axi desijam la conservacio vostra e de aquexa vila com de alguna part del Principat. Si mossen Miquel Cardona lo qual havem elegit en capita e veguer no era arribat aqui e no volia pendre lo dit carrech certificaunosne decontinent perque hi puxam provehir degudament. Entretant la gent qui de les parts dessus dites ira en aquexa vila sia per vo-

saltres governada. E sia Jhesus ab tots. Data en Barchinona a VIII de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los diputats del General e lur consell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Als molt honorables e savis senyors los procuradors de la ciutat de Tortosa.

Molt honorable e savis senyors. Vostra letra havem rebuda per En Guillem Marti olim sotsveguer daquexa ciutat ab la qual lo dit Marti per causa del dit ofici nos pregau aquell tingam recomanat de la qual letra som stats algun tant admirats car segons ja sou stats per nosaltres certificats la intencio nostra es stada e es que los oficis de veguer sotsveguer e altres per vosaltres e lo concell de aquexa universitat fossen acomanats a persones fiables e al Principat no suspectes. E si a vosaltres sera vist lo dit Guillem Marti del qual nos scriviu esser tal persona e al Principat e aquexa ciutat no suspecta es la intencio e dellibera-cio nostra a aquell davant tot altre lo dit ofici per vosaltres esser acomanat e tengua e regescha aquell en la manera queus es stat scrit. Es empero la intencio nostra e de nostre consell què los oficis de veguer e sotsveguer sien regits e exercits per aquells a qui seran acomanats ab los salaris e emoluments acostumats rebre per aquells. E aço per alguns justs sguarts. Data en Barchinona a VIII de juliol del any Mil CCCC sexanta dos. — Los diputats del General e lur concell

representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Als molt honorables senyers los jurats dels Prats del Rey.

Molt honorables senyers. Vostra letra havem rebuda avisatoria de la apprehensio per ordinacio nostra feta per vosaltres del castell de Robio e dels bens e rendes de aquell e creacio de batle tot en nom del Principat e altres coses alli scrites. Comendam vos molt de la bona cura diligencia e recapte que haveu dat en les dites coses. Quant a la satisfaccio o pagua dels que son anats al dit castell e dels qui son restats per custodia sua e del notari es nostra intencio sien pagats de les rendes e bens del dit castell e axi volem e manam ab tenor de aquesta al plegador de les dites rendes que axi ho deduescha en exequucio tota dilacio o scusacio cessants. Del quens avisau dels castells de Segur Calaf Boxados e altres vos grahim prestament hi provehirem. Lo castell de Spelt que es den Bernad Guerau de Boxados volem eus pregam prengau a maus del dit General axi com es stat fet de Robio. Quant es al fet de deu fochs hun home crehem vosaltres fareu lo degut e fareu fer als lochs circumvehints segons scrit vos havem. E sia Jhesus ab tots. Data en Barchinona a VIII de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los diputats del General e lur consell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Al honorable senyer Nesperadeu Palau diputat local en la ciutat de Tortosa.

Honorable senyer. Mamam vos façau pagar per lo receptor En Johan de Montornes als cinch homens qui son stats anadits per guarda del castell Damposta lo sou de hun mes segons haveu pagats als deu homens qui primer hi eren. E feu publicar les crides queus enviam dins la present segons stan ordenades sens intervencio de oficial algu. E per quant En Barthomeu Feriza e fra Biure hi son nomenats encontinent prepeu tots los bens a ma del Principat que trebaren dels dits Barthomeu Fariza e fra Biure ab inventari e en les cases e possessions del dit Barthomeu Fariza en senyal de apprehensio feu hi metre sagell del General e feu ho ab lo notari de la Deputacio qui ho prengua per En Barthomeu Sellent scriva de nostre ofici e enviau nos ho tot apres e feu nos resposta del queus scrivim del dret de les lanes que hi haveu fet si sen ha feta crida o no e com se valla sia nostra intencio e voluntat es que lo dret se exigexca segons vos havem scrit. Data en Barchinona a VIII de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los diputats del General e lur consell representants lo Principat de Cathalunya.

Al molt magnifich mossen Berenguer de Montpalau cavaller senyor de Vallmoll.

Mossenyor molt magnifich. Vostres letres havem re-

budes e hoyt En Pere Lunell vassall vostre de tot lo quens ha volgut dir de part vostra. E responent vos a vostres letres e al quens es stat explicat vos dehim que nosaltres havem gran plaer de vostra bona e vertadera intencio e oferta de vostres vassalls que haveu e volen haver a la conservacio e defensio de les libertats de aquest Principat e cosa publica de aquell com a bons e verthadors cathalans de que vos comendam pregant vos en vostra bona intencio e voluntat perseveren e vostres vassalls perseveren. Dels rocins vostres per vostra contemplacio e causes a vosaltres explicades som contents vos ne atureu la bu eus envieu laltre prestament per quens en pugam servir. De les armes que demaneu haureu licencia. E sia lo bon Jhesus en guarda de tots. Data en Barchinona a VIII de juliol del any M. CCCCLXII. — Los diputats del General e lur consell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Als molt magnifichs honorables e de gran saviesa senyors los jurats e concell general de Mallorcha.

Molt magnifichs honorables e de gran saviesa senyors. En los dies passats scrivim a vostres savieses certificant aquelles de totes les coses essencials subseguides en aquest Principat fins a XXVIII de maig en lo qual dia spacham la letra de molt largua serie la qual segons som veridicament informats per lo lochtinent de aqueix regne es stada stuciosament presa retenguda e occultada e occultada crehem no a bona

fi segons mostren sos actes davall memorats. Ara vos tornam remetre altra sots kalendari de XXVII de juny ab translats de dues crides publicades en aquest Principat. En les quals vostres savieses veuran stesament quines e quals coses nos han impellits aquelles fer e publicar jatsia ab gran dolor e contristacio pero axi ha convengut fer se per salvacio indemnitat e conservacio de aquest Principat e de les libertats qui son anima de aquell sens les quals viure no desijam volents manifestar a vosaltres totes aquestes coses per quant sou fills del dit Principat e vertaders cathalans e sempre los huns als altres havem fetes obres de pares frares e germans ab tanta amor e ardent voluntat com al mon se pot dir a la conservacio del qual amor e voluntat no solament nos obligua natural inclinacio per esser tots procehits de la massa cathalana ans encara la indissoluble unio agregacio e incorporacio feta de aqueix regne a aquest Principat. E si en lo passat los cathalans han mostrat per obra la amor e natural inclinacio de voluntat que sempre a vosaltres e aqueix regne han e hauran ara empero hi son novament tenguts per quant vosaltres no degenerants a la natura cathalana ans retents lo degut deute segons veridicament som certificats en aquests dies passats haveu talment obrat en favor de aquest Principat que pera sempre ne serem recordants ço es en no voler consentir e menys permetre que robes e bens de cathalans sien stats retenguts presos e occupats segons per lo Senyor Rey e per lo dit lochtinent en aqueix regne en nom seu era temptat e manat e en-

cara en opposar vos ab paraules e gests en defensio del honor dels cathalans als quals indebitament vol esser carrecb impingit lo que facilment poran compendre vostres savieses fretura de vertader fundament per lo contengut en les letres damunt dites en les quals tota la veritat dels fets es descrita. Molt vos regraciam les dites coses les quals nos son tan gratas que explicar nos porien car ab tot la fraternal comunio e viscerosa conversacio entre vosaltres e nosaltres generalment axi en lo comerci mercantivol com en altres actes humans sien multiplicadament comprovades. Encara per hun tan assenyalat acte qual es lo dessus dit que fet haveu en favor util e honor dels cathalans en major si dir se pot obligacio de voluntat e amor los ha constituhits. Certificants vos aquest dit Principat e nosaltres qui aquell representam serem tota via promptes en fer semblants e majors coses per vosaltres e aqueix regne si lo cas ho requerra. E per ço com lo per vosaltres com dit es fet crehem no haura succehit en plaer e menys contentacio del dit lochtinent e poria contingir ell o altre oficial voler temptar o fer alguna altra cosa en dan vostre generalment o particular o en desfavor nostre e de aquest Principat en tal cas volem per certes les savieses vostres que si coses algunes per indemnitat vostra e de aqueix regne per vosaltres seran fetes e en res haureu mester la subvencio e ajuda nostra e de aquest Principat aquella nous sera deneguada ans ab molt bona voluntat e promptitud atorgada e en obra mesa com aquells qui n son ben merexedors. Nosaltres apres la

publicacio de les crides de les quals com dit es vos trametem copia havem provehit que tots los oficials del dit Principat son stats remoguts e de nou creats e huy en dia regexen per lo Principat e en nom seu tenim dos exercits de gent a cavall e de peu hu en les parts Dampurda e altre en Urgell per defensio e encara ofensio del enemichs e cascuns per gracia de Deu fan la honor del Principat. Causa justissima prosseguim ço es defensio de libertats e de les persones e bens. E per ço crehem nostre Senyor Deu es e sera de nostra part confortants e aconsolants nos que per molt sia dit o scrit per iniques persones en derogacie dels cathalans tot redundara en lahor e comendacio lur comprovats per tantes experiencies de fidelitat de la qual sou fundament. Axi larguament vos havem volgut de totes coses scriure per que ubertament vejau la intencio e voluntat nostres que vers vosaltres e aqueix regne havem e prengau alguna exaltacio e alegria de nostres comendables actes. Lo honorable exibidor de la present appellat Johan Dolivella ciutada de aquesta ciutat per aquesta sola raho trames vos pera algunes particularitats de les dessus tocades mes larguament referir. Placiaus circa aquelles donarli fe e crehença e tenirlo per recomanat spachant aquell com mes prest poreu ab resposta. En pensament erem recayguts trametreus embaxada empero per bons respectes es stat vist bastar la tramesa del dit honorable En Johan Dolivella. E sia la Sancta Trinitat proteccio de tots. Scrita en Barchinona a VIII de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los diputats del General e lur

conseil representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Bajo la misma forma se escribió tambien á los síndicos y concejos del reino de Mallorca, en la parte exterior.

En este dia, por los lugares de costumbre, y á son de trompetas, fué publicado el siguiente pregon.

Ara hojats tot hom generalment de part dels molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya en virtut de la comissio de la cort ultimament celebrada en la ciutat de Leyda e encara de la capitulacio per la Majestat del S. Rey atorgada fermada e jurada et alias entrevenint en aço e consentint la ciutat de Barchinona. Que totes persones de qualsevol ley stament grau e condicio sien que tinguen o sapien altres tenir e possehir axi per via de comanda empenyoraments o alias alguns bens robes joyes libres alberchs censals e altres rendes deutes e coses que sien dels

Arquebisbe de Çaragoça.
Arquebisbe de Tarragona.
Comte Dampuries.
Comte de Prades.
Ccomanador de Monço.

Johan de Vilafrancha gendre de mossen Luys Divorra.

Mossen Johan Ferrer.

Johan Ferrer son fill.

Johan de Montros.

Lo bastart de Cardona.

Anthonet scuder de mossen Ivorra.

Frare Pere de Biure cavaller de Sent Johan.

Mossen Miquel de Gualbes.

Mossen Lope Dangulo.

Mossen Francesch Burgues de Mallorca.

Mossen Berenguer de Requesens.

Johan Solsona.

Don Anthon de Cardona.

Mossen Rebolledo.

Mossen Rebolledo fill seu appellat Palafolls.

Mosen Johan de Vilalpando.

Raphel Marola de Arbecha.

Franci Segui.

Nicholau Rocha de Hostafranchs.

Johan Beget de Prexana.

Gaspar Benedit barber de Balaguer.

Barthomeu Feriça mercader de Tortosa.

Mestre Alamany de Balaguer mestre desgrima.

Johan de Vilafrancha de Montblanch.

En Toralla de Balaguer.

Lo fill den P. Carbonell çabater de Balaguer.

Moragues gendre den Rodo de Balaguer.

Lo fill den Johan Gilabert de Cervera.

Loys Dolibes mercader.

Jachme Bertran mercader.
Anthoni Bells argenter.
Pere Seguer perayre.
Johan Balaguer vanover.
Francesch Matella notari.
Johan Solsona notari.
E Gaspar Maymo notari.

Inimichs e acuydats de la cosa publica de aquest dit Principat aquells tinguen per emparats e encontinent dins tres dies hajen a denunciar e manifestar als honorables mossen Johan Torres canonge de Vich mossen Antich Ferrer cavaller Johan Pellicer e Anthoni Sanç notari entrevenithi per la dita ciutat de Barchinona havents de aço pler poder dels dits diputats e concell. E si dins los dits tres dies aquells no denunciaran o manifestaran encorreguen en pena de D lliures la qual pena encontinent sera exequutada sens alguna merce.

El mismo dia, se hicieron varias proposiciones en consejo, despues de haberse leido una carta del conde de Foix, fechada en Narbona a cinco de julio, y votadas aquellas, se tomó como deliberacion el siguiente voto del señor obispo de Vich, que fué aprobada asimismo, conformándose con el parecer general, por los concelleres y concejo de la ciudad de Barcelona.

Primerament fou votat per lo senyor bisbe de Vich

qui dix que fos remes als nou si a la dita letra del comte de Foix se deu fer resposta o no e si la fan que ells lay facen sens referir. E que los dos ginets presos en Vilafrancha de Conflent sien venuts e lo preu convertit en utilitats de la dita vila. Sobre la exempcio demanada per mossen Antich Ferrer que sia remes als nou..

9 DE JULIO.

Los señores Diputados y Consejo recibieron, en este dia, las siguientes cartas.

Als molt reverends magnifichs honorables e de gran providencia senyors los diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends magnifichs honorables e de gran providencia senyors. Poch ha per vostres reverencies me es stat scrit per mossen Grimau me trametien IIMD florins e parme que lo dit Grimau es passat que no ha lexats diners alguns. Placiaus senyors sobre aço provehir segons per la darrera letra mia ab que sobre lo socorriment e emprestança de la gent pera dos mesos e altres coses molt largament he scrit a vostres reverencies car es cosa molt necessaria segons en aquella haveu vist. E tingaus la Sancta Trinitat en proteccio vostra. De Gerona a VII de juliol de 1462.

— A la ordinacio de vosaltres senyors apparellat lo comte de Pallas capita general de vostre exercit Roger.

Als molt reverends egregis nobles e magnifichs mossenyors los diputats e concell lur lo Principat representants en Barchinona.

Molt reverends egregis nobles e magnifichs mossenyors. Una vostra letra ab altra qui va als consols de Puigcerda e concell lur he rebuda per la qual me scriviu com me haveu elegit per capita de la vila de Puigcerda e terra de Cerdanya hoo mes de regent per lo Principat lo ofici de veguer. La qual cosa mossenyors vos regraciu molt e tant com me es possible com a mi sia una grandissima honor. Empero per quant la disposicio no es de ma persona per sostenir tal treball ni poder suplir lo que es necessari e condecent en dits oficis ni mon saber axi poch noy basta lo qual es be mester a qui tal carrech pren e aquella terra qui es de gran temps en partides divisa que hom volent pendre concell la una part e laltra crech sen agreviaria vos soplich men hajau per scusat si nou accepte ab tot yo vingua per acordat de exposar ma persona e tots mos petits bens per la terra en totes coses que yo sabes fer ni pogues mes que prengues lo en que no son dispost com yom conech seria gran dan de la terra e de mi e axi mateix vergonya mia perpetual. E no pens negu que ho digua per neguna altra scusa sino per la dessus dita acomanantme totetemps a les vos-

tres magnificencies. De Vilafrancha de Conflent a XXI de juny. — Del prest mossenyors a tota vostra ordinacio e servey Miquel Cardona.

Als molt reverends egregis magnifichs e spectables senyors los diputats e concell representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends magnifichs e honorables senyors. A les vostres reverencies magnificencies e savieses significam pochs dies ha passats reebem una letra closa e segellada e sotscrita de propria ma del reverend diputat del Principat de Cathalunya micer Monsuar e encara ab subscripcio de tot lo consell representant lo Principat de Cathalunya lo qual en efecte contenia nosaltres per part de aquesta universitat trametessem en lo exercit fet per part del dit Principat e per defensio de aquell de deu homens de nostra universitat hu disposts e ben armats la qual letra rebuda encontinent fem convocar segons es acostumat lo concell de aquesta vila al qual manifestada dita letra e per satisfer en aquella lo dit concell deslibera disposa e conclogue lo venerable e discret mossen Simon prevere portador de la present fos trames a vostres reverencies excellencies e providencies per satisfer e donar rabo a les coses en aquella exarades. Al qual vos supplicam doneu prompta fe e bona credulitat en tot ço e quant per part de aquesta universitat explicara e exequir ab bon efecte segons françosament speram. E conserveus lo Altisme en sa bona custodia

e defensio Amen. De Sent Lorenç de Marunys a V de juliol. — Senyors qui en gracia e merce vostra se comanen consols e concell de Sent Lorenç de Marunys.

El mismo dia, los señores Diputados y Consejo mandaron expedir las cartas que siguen á continuacion.

Al molt egregi e strenuu baro lo senyor comte de Pallas capita general del exercit del Principat de Cathalunya.

Molt egregi e strenuu baro. Molta admiracio tenim del noble baro de Cruylles per quant ha presos tres pagesos seus e comina pendren mes per lo fet de les remences car ell no ignora que nosaltres per benefici dels fets havem guiats remesos e assegurats aquells exceptat los caporals qui anaven ab En Verntallat e som certs que per causa de sos procehiments la ferma de la concordia apuntada dels dits pagesos es diferida e sta en punt de perdicio en no poch perill e dan de aquest Principat per ço lin scrivim prou largament. Pregam e encarregam vos doneu orde la letra li sia dada davant vostra gran noblesa per manera que decontinent se seguescha liberacio dels dits presos. E si fer ho dificultava donaubi vos recapte en tota manera car en temps som que cove usar de prudencia e providencia. E si debia que per altres coses te aquells presos sia hi sobresegut per lo present en tota manera. Nosaltres nos recordam be de la sua bo-

na voluntat e servey que fa al Principat pero la una cosa no torbe la altra. Placiaus haverho be per entes. E sia Jhesus ab tots. Dada en Barchinona a VIIII de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los diputats el General e lur consell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Al molt noble baro En Bernad Gilabert de Cruylles.

Molt noble mossenyor. Com sabeu nosaltres tenim entre mans lo fet de les remences e atesa la concurrencia del temps cove usar de moltes coses que en altre temps foren callades. E com en lo dit fet vaja tant que mes dir nos pot per ço per benefici dels fets havem volgut que tots pagesos de remença e altres sian guiats remesos e assegurats exceptats los caporals qui seguien En Verntallat dels ajusts e actes illicits per ells comesos segons havem scrit al egregi comte capita expressant nomenadament los de la vostra terra. E axi es stat publicat per moltes parts del Principat. Aço empero no obstant segons havem entes vos haveu presos En Cortell· En Marti e En Forn pagesos vostres e encara significau voler ne pendre mes cominant castigar aquells dels actes dessus dits la qual cosa ha donat e dona tan gran torb en no fermar se la concordia tractada e apuntada entre los dits pagesos de una part e los senyors de la part altra que mes dir nos pot e a causa de vostres procehiments la dita concordia sta en punt de perdicio en nom poch dan e perill del dit Principat los quals dan e perill per nos-

tre poder volem squivar e encare los dits guiatge remisseio e seguretat en tota manera servar e provehir sien servats. Per ço vos pregam e encarregam com mes stretament podem que considerades totes les coses dessus dites decontinent relexeu los dits homens e cesseu de qualsevol procehiments que contra ells e altres volguesseu e poguesseu fer per la causa dessus dita. E si per altres coses podieu contra ell procehir vos pregam en tota manera hi sobresehiseau per lo present e haja a cert vostra noblesa que lo Principat no ignora la bona voluntat vostra e lo servey que feu a la cosa publica ans ne sera be recordant mas ara cove esar de prudencia e providencia. Altra vegada vos pregam del que dessus es dit donanthi tal repos que per aço no se haja mes havant recorrer a nosaltres. E sia la Sancta Trinitat custodia de tots e direccio dels negocis que proseguim. Data en Barchinona a VIIII de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los diputats del General e lur concell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Als molt honorables e savis senyors los jurats de la ylla de Menorcha.

Molt honorables e savis senyors. Per quant las letres que ara vos trametem son de Canalars quencom vells ço es la una de XXVIII de maig laltra de XXVII de juny prop passats vos fem la present que nous sia maravella com tant tart les haveu. Sab Deu no es culpa nostra ne negligencia de no haver les trameses de-

continent mas es veritat que les trametem en son temps pero quant foren a Mallorques per alguns no havent dreta intencio mas sinistra son stades occultades e no solament les vostres mas encara les que feyem semblants als jurats e concell de Mallorcha. E per ço ara havem delliberat ab persona certa e propria les tornem enviar axi als jurats de Mallorcha com a vosaltres a fi que les coses en aquelles contengudes vos sien notories e havem pregats e scrit als dits jurats de Mallorcha les vos trameten. E sia lo bon Jhesus ab tots. Data en Barchinona a VIIII de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los diputats del General e lur concell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

10 DE JULIO.

Recibieron los señores Diputados y Consejo, en este dia, las siguientes cartas.

Als molt reverends egregis nobles e magnifichs senyors los diputats representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends egregis nobles e magnifichs senyors. Deu sab que no volriem enujar les vostres reverencies e magnificencies scrivint vos tots dies empero los cassos occorrents donen materia de congoxar e tediar les

dites reverencies. Supplicant vos nou prengau en enuig. Lo cas es aquest que don abat nostre venint lo Rey en aquestes terres dellibera segons apres ha mes en obra de anarsen. E perque la sua tornada per ventura seria larga feu vicari un religios de aquesta casa mestre en theologia al qual dona plena potestat tanta com ell havia. Empero es molt modificada que no pot exercir res ne fer neguns actes sense lo concell del covent. E jatsessia que ell sia cap empero lo consell es lo senyor e regidor de la casa per aquesta raho lo prior que lavores era mogut no de spirit de humilitat ans ab gran temeritat ha suscitat divisio en casa tant com en ell es stat possible. Empero los religiosos per sa acostumada devocio e bona hobediencia nol volgueren seguir en son mal proposit. Apres ell vehent que en aço no ha pogut pendre peu illicenciat sen es anat e ha comogut algunes gents sots color e zel del Principat dient que los del monestir no eren catholichs e que era expedient que molts ne fossen foragitats e vehent que per ventura aquests los quals havia comoguts noy bastaren es anat aqui a les vostres dites reverencies per veure siy pora executar son mal desig lo qual no crehem sabent les vostres inteligencies que no facilment donen orelles a creure lo qual religios no solament ha comogut aço mas encara sen ha portat prou coses del monestir ço es una gentil mula e diners prou hoch e libres en dampnacio de la sua anima per que ell es scomunicat no solament axi com a fugitiu mes encara com a ladre segons nostres constitucions e regla per ço mereix carçre e privacio

de abit. Suplicant vos doneu tota favor e ajuda que ell sia pres e ben guardat e per aço exequutar tots los davall scrits e sotssignats de sa ma donen plen poder a frare Johan Fonollar monge de aqui de Natzaret e frare Berthomeu Ribelles abdos ensemps e cascu per si lo qual vos supplicam remetau açi hon se acostumen de castigar los mals nodrits semblants de ell. Apres senyors vos notificam com mossen Agullo ab la sua gent es sitiat per los enemichs del Principat en hun loch nomenat Castelldasens lo qual sta ab gran perill sino es socorregut no perque la força no sia bona mas per que no es provehida axi de aygues com de altres viures e per ço vuy tot lo dia ab los de la Spluga de Francoli havem amprada tota la Concha de Barbera e los vostres cent homens qui son a Muntblanch contra la voluntat dels de Muntblanch e ab los dits cent homens e tots nostres vassalls e los altres de la dita concha plegats seran passats cinchcents homens e confiant en Deu ells iran segurament sens perill nengu e provehiran de totes les vitualles quels seran necessaries ols trauran del dit castell per tant com saben be los passos lo qual adjutori si plau a Deu al pus larch sera daqui a digmenge. E perque cregau la nostra bona voluntat hi trametem dos religiosos monges los quals son tant he apparellats a morir los vostres e perque totes aquestes coses sien notories a les dites reverencies e magnificencies. Lo convent congregat ab so de campana e concordablament fan les presents. E placia a nostre Senyor Deu vulla conservar les vostres persones segons es expedi ent e necessari

al sobredit Principat. Dada en lo monestir de Poblet e subsignada de ma de quiscun monge sens los frares lechs los quals son tots de aquesta voluntat e sagellada ab lo sagell del covent a VIII de juliol del any Mil CCCCLXII. — Prests a tota vostra ordinacio e manament lo covent e religiosos davall scrits. (Siguen las firmas de todos los monges que constituian en aquella época la comunidad del monasterio de Poblet.)

Als molt reverends egregis nobles e magnifichs senyors los diputats e concell llur representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends egregis nobles e magnifichs senyors. Una letra vostra havem rebuda scrita a cinch de juliol a una nostra responsiva de la qual som molt aconsolats e alegres que bonament explicar no poriem de la devota intencio e proposit de les reverencies vostres envers aquest sant monestir lo qual *in inmensum* regraciam e tots temps regraciarem faents vos certs que en les coses principiades en conservacio del Principat som tots temps en tota favor auxili susbidi no solament dels propris vassalls mes de lurs persones prests e aparellats fins a la mort inclusive e de aço en res no dubtasseu car avisam vos que vuy ha XXIIII jorns que continuament tenim en Leyda prop de cinquanta homens a despesa de la terra nostra a subsidi de la ciutat de Leyda. Axi mateix de present havem donat orde de trametre los vassalls tants com porem en socors del capita lo qual sta en

Castelldasens assitiat per lo Rey la gent del qual sobre bona fe nos han robat hun loch en la Garrigua nomenat les Beçes ab los homens e dones ensemps dient que volien parlar ab ells per que a vijares nostre aquesta tempesta millor se corregiria si gent de cavall en competent nombre per ajuda del Principat se podia haver. La falta de la qual si les reverencies vostres noy proveexen dara gran turment al Principat. Perque humilment vos supplicam que en aço e en lo restant com som certs nos hajau per recomanats. Daqui avant frare Pere Calbo lo qual era prior de aquest monestir ses absentat *pretermisso religionis ordine* per que si ell attemptava de parlar negunes coses en presencia vostra contra lo monestir lo qual es tot unit en viure e morir segons la Sancta Religio e observança de aquell de res nol cregau ans humilment vos supplicam que en recuperacio de algunes coses que ell sen ha portades vullau donar favor e ajuda als religiosos que recorreran de part del monestir a vosaltres. E aço vos reputarem a singularissima gracia e no resmenys placia a la senyoria V. donar orde e expediment que vinguen los homens quens haveu promes los quals ab gran desig speram. E ordenau de nosaltres a tota vostra bona voluntat car prests som tots temps obeyr. E ab tant Nostre Senyor Deu e la gloriosa Nostra Dona donen perfet compliment als vostres actes. Dada en Poblet a VIIII de juliol del any Mil CCCCLXII. — Prests a tota ordinacio e servey vostre. — Lo vicari e concell del monestir de Poblet.

Als molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables mossenyors los diputats e concell lur representants lo Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molts reverends egregis nobles magnifichs e honorables mossenyors. Per altra letra vos he scrit avisant-vos com a prechs dels poblats en aquesta terra e signantment de aquesta vila de Perpinya yo he pres carrech de la capitania de aquests comtats e feta la visita de tots los castells e viles e provehir de capitans e altres coses per custodia e guarda de aquells. Es veritat que per poder defendres de aquesta gent darmes quis apparella entrar de la part de França seria molt dificil si de aqui noy era provehit considerant quant es membre principal de aquest Principat. Yous faç cert que de mon poder ab totes mes forces yo hi exposare tot mon treball vida e quant haja e stich en delliberacio dins pochs dies fer aquella gent de peu e de cavall que pore e mentres les coses stan en aquest tracte que sabeu per informacio dels consols quius ne scriuen als quals me refir yo assajare si poria rompre los passos per hon han entrar per manera que ab aquest empaix los sia dat algun torp. E per la present molts reverends egregis nobles magnifichs e honorables mossenyors no he mes a dir sino que so prompte a la ordinacio de vosaltres. Los quals Nostre Senyor vulla custodir. Scrita en la vila de Perpinya à VIII de juliol. — Prest als manaments de vosaltres

vezcomte Dilla e de Canet capita dels comdats de Rossello e de Cerdanya.

Als molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors los diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors. A vostres grans reverencies e magnificencies notificam com huy dada de la present es vengut lo honorable En P. Loys de Vilafrancha donzell conductor del exercit per vostres gran reverencies e magnificencies trames en aquesta ciutat e camp a nosaltres dient nos com per sguart de aquella nova que ell havia hauda que lo S. Rey tenia assetiat Castelldasens e encara per la concorrencia del temps havia desliberat scriure per tot lo camp se volguessen preparar com lo necessari fos poguessen anar en aquelles parts ahon es la bandera de aquexa ciutat per resistir e damnejar aquells qui tenen proposit en destruyr aquest Principat e que per semblant ho notificava a nosaltres volguessem tal preparatori. E nosaltres mossenyors de molta R. e M. hoyda sa proposicio havem desliberat scriureu a vostres grans R. e M. fent vos recordant lo gran perill en que sta aquesta ciutat per tan que en sdevenidor carrech algu nons pogues esser impingit. E son aquests los perills que com crehem no ignoren vostres grans R. e M. aquesta ciutat es maritima e molt depopulada e molt desarmada en tanta quantitat que poques galeres bastarien en fer-

nos gran dan que no seriem per defendrens quant mes per ofendrels segons experiencia ha mostrat en dies passats. E per semblant nos es dit que lo bastart de Cardona sta en lo comdat de Prades significant que vol venir en aquestes parts per fer hich aquells mals que pora. Moltes altres rahons mossenyors hi concorren les quals a present nos obmetem per no tediar V. R. e M. solament vos supplicam hi vullau ben pensar e de vostra intencio haver presta resposta. Veritat es mossenyors de molta R. e M. que hòn tal proposit hajau que nosaltres hajam seguir la bandera. Creyts queu farem de tan singular voluntat com dir se pugua axi com aquells qui per defensio de aquest Principat volem metre a perill nostres persones e bens pus a vostres grans R. e M. nos siam descarregats dels perills en que aquesta ciutat encorre.

Axi mateix supplicam vostres grans R. e M. vos placia encautar aquells qui carrech han de acordar gent que si per sort ni haura ques diguen esser de aquesta ciutat nols vullen admetre e aço per quant en aquesta ciutat farien gran fretura e majorment si dita bandera havien a seguir. Soplicants lo beneyt Deu e la sua gloriosa mare e lo benaventurat Sent Jordi e lo benaventurat Karles vulla conservar vostres R. e M. persones en augmentacio de honor e de tot lo Principat de Cathalunya. Dada en Tarragona a VIIII de juliol del any Mil CCCCLXII. — Senyors molt R. E. N. M. e honorables los consols e elets per lo negoci concorrent de Tarragona a vostres ordinacions prests.

Als molt reverends e magnifichs mossenyors los senyors de diputats del Principat de Cathalunya en Barchinona.

Molt reverends e magnifichs mossenyors de diputats del Principat de Cathalunya. Per tant a vostres reverencies e magnificencies scrisch la present com yo arribat en la vila de Muntblanch per manament de vosaltres stant alli en guarda de la dita vila com erech siau informats Nagullo tirant la via de Leyda lo Rey sabent que ell devia passar a Castelldasens ses mes sobre ell ab tot son exercit axi de cavall com de peu. Son en nombre segons la certitud o informacio que yo ne quatrecents rocins doscents o trescents homens de peu en que tenen lo dit Agullo molt apressat en specialment strets de vitualles e yo sabuda aquesta nova esser certa axi per letres com per persones fiables e dels circumvehins del dit loch e specialment aquestes coses me son feytes certes per lo monestir de Poblet qui ab gran diligencia treballen e treballar fan en aquesta fahena e generalment ab tota la honor e repos de la cosa publica del dit Principat lo qual monestir ha trames a Monthlanch lo prior de Natzaret com lo dit monestir se disponia en molta gent de sos vassalls e fer preparatori de moltes vitualles ensemps ab la universitat de la Splugua de Francoli la qual te tan bon voler en lo benavenir e repos del dit Principat que no si pot afegir mes e aço per provehir e ajudar al dit Agullo e sa gent la qual per fretura de vi-

tualles stan a perdicio han pregat e o monestat la dita vila de Montblanch crehent que axi con ells dits atendrien a la honor e benavenir del dit Principat se volguessen dispondre en voler anar o trametre adjutori tal com es necessari en queus dich molt reverend e magnifichs mossenyors que la dita vila de Montblanch ha feta tant fluxa resposta que no mostra amar la honor ni benavenir del dit Principat. E no pensen sino en guardar sol les sues persones aconortantse de la honor e util del dit Principat fahent tals rahons que no puix creure los pus flachs homens del mon no donassen millo raho de si que la que ells donen tenint tan gran spant que los sembla que si trahien lo peu de casa sua los sembla que serien tots morts. Tantes coses se poden dir dells les quals per lo present no puix scriure esser ne vosaltres certs no los haurien en la oppinio que los teniu que fallint en tal cuyta com es aquesta del dit Agullo vinch a pensar que vosaltres presumiu tot lo que es dells que hun home de la vila ni provisio neguna de ells no se ha poguda haver per que ab la ajuda sua ensemps ab les dessus dites se pogues provehir en les dites coses que tornen en molta honor del dit Principat la qual Muntblanch ha volguda oblidar. E yo vistes totes aquestes coses havent gran dubte que per vosaltres no fos repres si yo no ajudava e provehia en la cosa que estant fer la honor del dit Principat vistes les ofertes que per lo monestir de Poblet e altres universitats de la Concha de Barbera axi de gent com de vitualles e ates que so stat pregat per elles e request he

delliberat exir de Mantblanch provehint com pus segurament puch anar e donar orde que lo dit Agullo sia socorregut e nos perdes per flaquesa de coratge per nosaltres com que neguna altra part no pot esser acorregut ab menys perill sino per aquesta nostra part ajudanthi la disposicio de la terra crehent que ab la ajuda de nostre Senyor Deu dins hun jorn o dos jo haure provehit al dit Agullo com açi tinch ab Poblet e altres universitats tres cents cinquanta fins en quatrecents homens. Perque siau informats de totes aquestes coses he desliberat scriureus que Montblanch oblidantse la honor e util com dessus he dit que no vol ajudar fretura poch esser ajudat com laltre capita havia desliberat venir e tantes coses per ells li son stades dites trahentli iuconvenients perills e dans que en tals actes se acostumen seguir que lan fet restar e yo vehent que en la dita cosa havia gran cuyta he desliberat ab la gent dessus dita socorrer lo dit Agullo axi de vitualles com de altres coses si plaura a Nostre Senyor. Si a vosaltres no plau lo que yo faç jutjaume segons la intencio que hi tinch e placiaus volermen avisar que si lo cas ho portava altra volta no exiria ni me mouria. E no pus per la present. De la Spluga a nou de juliol. — Mossenyors lo qui se comana a vostres reverencies Huch de Passanant.

Als molt reverends egregis nobles magnifichs honorables e de molt gran providencia mossenyors los di-

putats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends egregi nobles magnifichs honorables e de molt gran providencia mossenyors. A sis del present per una altra nostra letra vos remetem hun trellat de una letra que per hun haraut del comte de Foix haviem rebuda. Apres per quant lo haraut ab cuyta ha demanada resposta cominant anarsen sens aquella si promptament no li era donada nos es stat forçat respondre sens sperar lo parer de vosaltres segons veureu en hun trellat que de aquella interclus en la present vos trametem. Lo dia present hora de VIIII hores ans de mig jorn es entrat açi En Dolms per part del Rey de França qui ha presentades a nosaltres unes letres en pregami del dit Rey de les quals per semblant vos trametem trellat dins la present. E explicada per ell lo mateix jorn aprop dinar certa crehença per part del dit Rey sobre lo contengut en dites letres de consell dels tres stats de aquests comdats li havem feta resposta segons veureu en un trellat que de aquella ab la present vos trametem. Nosalsaltres ensemps ab los altres stats havem delliberat per respondre pus attentament a tots los caps de la letra del comte de Foix e satisfer a aquella e encara a la explicacio feta per lo dit Bernad Dolms trametra certa embaxada al comte de Foix e altres capitans de França e sentim no haurem salvoconduyt per quant vehen que nostres respostes no son en alguna forma a voluntat lur ans son tals com pertany a aquells qui amen la patria e libertats lurs. E per ço sabem que

dites gents darmes dema que es divendres per tot lo jorn seran dins Rossello per moltes parts de la frontera com ja sou informats per altres nostres letres e no havem altra sperança puys nos haveu abandonats e som a la fi de nostros fets tants castells com los vendran al davant sens defensio alguna los pendran pus la fortuna ha volgut nosaltres no esser creheguts de res sino ara a la fi que assoldejen gent a Figueres la qual vendra quant nosaltres serem perits. No poden dir que abans del cas e del perir nostre per moltes letres e encara per nostres embaxadors no siau stats largament avisats e informats de nostres grans miseries quens vehiem al denant. Ara sins voldreu ajudar haureu a combatre los enemichs e apres socorrernos e pensau com se pot fer car qui no fa lo menys nos deu haver sperança de fer lo mes. No es pus la fi nostra fins aci es stada en defensio de les libertats e encara del stat e repos de la terra e no havem en res fallit ni encara no volem hoyr algu qui partit nos mogua qui vingua gent en prejudici del Principat he es ver que vosaltres veniu en prujudici nostre e total destruccio. No sabem quins comptes haveu fets quens vullau axi lexar perdre qui ab nostres forces e encara ab gran despeses havem hagut com sabeu lo castell de Perpinya segons ja per altres vos havem scrit e altres de Rossello e arans lexau del tot cremar al mig del foch car no som per resistir car presos los lochs de Rossello del tot nosaltres som perduts. Feu queus semblara e Deu nos ajut que nosaltres no podem mes e no podeu dir que per infinides letres com dit es

dessus nous hajam iuformats. E sia molt R. E. M. e de molt gran providencia mossenyors la Sancta Trinitat vostra continua proteccio. Scrita en Perpinya a VIII de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los consols de la vila de Perpinya a vostra honor apparellats.

Closa la present los homens de Salses nos han portat hun home cathala qui venia de Narbona e portava letres a certs homens del dit loch les quals vos trametem ab la present. Tractava segons en aquelles veureu quels del dit loch donassen entrada als francesos dientlos que dema dits capitans devien entrar e que si nols donaven entrada tots moririen a tall despasa. Lo dit loch sta ab gran perill de perdres. E siau certs que si promptament noy es subvengut per quant es la clau de aquest comtat perdut aquell som tots perduts. Per certs sguarts e precipue per quant havem interrogat lo dit home havem delliberat aturarnos dites letres.

Sigue la carta del conde de Foix, á que se hace referencia anteriormente.

Gasco comte de Foix senyor de Bearn et cetera lochtinent general dey Rey de França nostre sobiran senyor e de nostre molt trescar e redubtable senyor e pare lo Rey Darago als reverends del bras ecclesiastich nobles barons cavallers del braç militar consols concell burgesos prohomens e cap de mesters e de ofi-

cis e altres habitants en la vila de Perpinya ciutats e altres viles dels comdats de Rossello e de Cerdanya. Com lo Rey nostre dit senyor apres que es vengut a sa noticia que alguns habitants de les ciutats e viles de Barchinona e altres del Principat de Cathalunya e una part de les gents del dit Principat a la instigacio de aquell cometent envers nostre trescar e redubtable dit senyor lo Rey Darago lur sobiran e natural senyor pura rebellio e inhobediencia se son mesos en armes contra lur dit senyor e lan declarat e bannit de sa terra natural e han fet injustament e contra tots termens de bona justicia morir alguns dels seus servidors e vassalls que mantenien la raho e justicia del dit senyor ço es aquells que han pogut haver en lurs mans e se son sforçats e se sforçen de spellir e foragitar de la dita senyoria lur dit sobiran senyor natural considerant lo inconvenient tan evident qui a la religio cristiana que daci atras per ell e sos predecessors e altres reys cristians es exalçada e mantenguda a la honor e lahor de nostre Senyor Deu creador e encara de present se manten poria sdevenir que per tollerar tals maneres de procehir tyranicament e contra tot dret divinal e humanal empreses e inordinades voluntats metre en exequucio e majorment que al exemple de aquells les altres nacions poriense ingerir e voler sforçar de cometre semblant empresa contra lurs reys e princeps e contra tots altres nobles lurs vassalls e subdits e per conseguent de tota la dita religio cristiana la qual per ells es sostenguda es altrament provehit no era volent axi que tot bon princep

naturalment es tengut de fer majorment aquells qui son sota la religio cristiana e en la fe catholica viuen e son contenguts socorrér a nostre trescar e redubtable senyor e pare lo Rey Darago en aquesta sua adversitat ans que pus havant la dita tyranica rebellio sia pus continuada e manifestada e sia convengut que lo dit nostre trescar e redubtable senyor e pare lo Rey Darago per la dita causa sia vengut a vistes e parlament ab lo dit nostre sobiran senyor lo Rev de França cristianissim e li haja demanat e request socors e ajuda al qual li ha promes la ajuda dell e dels seus apres de la qual oferta e promesa li es stat reportat que los dits de Barchinona e altres de Cathalunya han assetiada de dins la força de la ciutat de Gerona nostra molt cara e redutable Senyora la Reyna Darago nostra mare e lo Princep son fill per que lo dit nostre sobiran senyor lo Rey de França e seguint sa oferta e promesa ha ordenat certa armada de gents de guerra de sa ordenança e altres que ha fet metre en punt a nostres cosins los comte de Comenge manetxàu de França lo senyor Durbal e los altres caps e capitans de sa guerra per anar de present a la dita terra de Cathalunya al socors e ajuda del dit nostre trescar e redubtable senyor e pare lo Rey Darago contra los dits rebetles e inhobedients e contra tots los altres que en la dita empresa los qui volran sostenir e favorir e nos ha ordenat de anar ab ells com a cap de la dita armada e son lochtinent general e per aquesta causa som venguts ab los dessus dits e lurs gents e ab la artelleria del dit nostre sobiran senyor

lo Rey de França lo qual ha feta venir per la dita causa en aquesta vila de Narbona axi com vos crehem haveu pogut be saber al qual loch nos ha stat reportat que vosaltres laugerament vos sou moguts a la investigacio dels dits de Barchinona sens considerar la infraccio que vosaltres feu en comtento e menyspreu de Deu Nostre creador e de sagrament de fidelitat que haveu fet a nostre dit trescar e redubtable senyor e pare e de la lealtat e hobediencia que naturalment li deveu e sou tenguts e axi mateix vosaltres de Perpinya sotsmesos en armes contra ell e encara ab vosaltres convocats e fets ajustar tots aquests del seu comtat de Rossello qui ab vosaltres se son volguts ajustar e haveu assetiat son castell de Perpinya e ses gents qui dintre son emprenent de haver aquell e del tot expellir lo dit senyor vostre de sa senyoria don nos molt nos maravellam. E per que a tot bon princep e cap se pertany ans que proceescha per via de hostilitat e de guerra e a fi de evitar la efusio de la sanch humana que seu poden seguir per millor avisar per bon avis aquells que son desviats de bona via justa e ferme de raho Nos axi com lochtinent de nostre dit trescar e redubtable senyor e pàre lo Rey Darago vos scrivim e amonestam e requerim que considerant les causes dessus dites e los danys e inconvenients que procehir e seguir en avant per vosaltres perseverant en la dita error se porien seguir no solament a vosaltres mas encara a vostres mullers e families a que sou tenguts de haver sguart per tota natural inclinacio vosaltres vullats desistir de aquesta erronea

empresa vostres coratges vullau metre en la hobediencia que deveu e sou tenguts a vostre Rey e Senyor natural lo Rey Darago notificant vos que aço fahent nos vos farem mantenir e guardar en vostres possessions franqueses privilegis e libertats sens que algun mal o damnatge nous sera fet ni comes. E axi fahent lo contrari per vosaltres nos procehirem anant al encontre de vosaltres com al encontre de enemichs rebells e inhobedients axi com per nostre sobiran senyor e nostre dit trescar senyor e pare ordenat nos es stat. E protestam que si mal e inconvenient vos ne ve de aço nos procehira pas per nostre defalliment com envers vosaltres nos siam mesos en fer lo degut de vos reduhir e tornar de la dita errouea empresa. E per ço per Bearn nostre haraut portador de la present nos vullau fer resposta de vostra voluntat e intencio a la qual nos ajustarem plena fe. Scrita en Narboua sots nostre signe manual e sagell lo cinquen dia de juliol Mil CCCCLX dos.

A continuacion de la carta que precede, se encuentra la copia de la que envió Jaime Ferrer á la villa de Salses, y es como sigue.

Als molt honorables senyors los consols e prohomens de consell de la vila de Salses.

Molt honorables senyors e bons amichs. Per lo repos de vosaltres e de aquexa universitat e loch total

restauracio yo tinch carrech del Senyor Rey ab sa letra de crehença de comunicar ab vosaltres per queus prech per benefici vostre e total restauracio de aquexa vila e dels habitants de aquella voler venir parlar ab mi en algun loch competent e segur car en lo loch hon vindreu yous portare saulconduyt dels capitans de França en forma que poreu anar e tornar segurament sens lesio alguna. E explicada la dita crehença del Senyor Rey fareu puys siau avisats lo que nostre Senyor Deu vos ordenara. E per lo portador de la present haja vostra resposta. De Narbona a V de juliol. Prest a vostra honor Jachme Ferrer procurador del Senyor Rey.

Als molt reverends e molt magnifichs los diputats e novena del Principat de Cathalunya.

Molt reverends e molt magnifichs. Per quant fins aci lo temps per molts sguarts no es stat dispost per nosaltres poder complir la voluntat vostra e desig en lo fet den Verntallat del que ja per altra nostra letra sots stats informats. Per tant ara ab la present vos certificam com havem finalment desliberat de anar a ferir ab lo dit Verntallat lo dissapte primer vinent Deu volent lo qual devotament supplicam per intercessio del benaventurat Sant Karles nos vulla ben dirigir e victoria donar en la exequucio del qual ensemps ab sos adherents axi en les persones com en los bens e edificis a destruhir nons aturarem fins per los nostres ulls sia vista esser feta tal que s ia castich

pera ells e eximpli per los altres havent en nostres coratges voluntat pendre a merce tots los qui a la bona part venir e adherirse volran exceptats la persona den Verntallat e de sos mals consellers. E perque no haviem ne haver podiem per la indisposicio del temps companya a compliment del nombre ordenat a mi ha covengut de amprar En Carranca del Valles lo qual de molt bona volnntat me ha seguit e segueix ab X e sens sou e aço per complir algun tant al nombre de les conestablies ab tot que ne encara ab aquests no han tot compliment pero Deu volent per quant nos fall poca gent e la que tenim es tota gent de fets havem desliberat com dit havem anar a ferir a la damunt dita jornada en la qual se han fets tots los preparatoris que fer si son poscuts axi en spies com en saber lur vida e pratica que serven per no poder los errar si possible sera e a Deu sera plasent per lo benifici e repos del Principat e de la cosa publica lo qual molt desijam veure haver en totes coses repos bo. Mes vos certificam com los spingarders se son trobats açi sens polvora e materials per poderne fer pero ab hun gran treball de aquests senyors de consellers havem hauda una rova e mija de salpetra per via de prestech la qual vos supplicam vullats trametre lo pus prest poreis per descarrech nostre qui promes los havem encontinent fer la los tornar. E mes vos supplicam quens vullau trametre polvora e prest car seria cosa a nosaltres molt perillosa star sens polvora e som en part hon per peccunies non trobariem e mija dotzena de lances largues en les quals haja tres romanyoles e

fets mencio que costaran que aci les farem pagar a qui les portara. De Vich a VIII de juliol. — Lo qui en gracia e merce de vostres reverencies e magnificencies se recomana Berthomeu Çafont.

Als molt reverend magnifichs e honorables senyors los diputats del Principat de Cathalunya en Barchinona.

Molt reverend magnifichs e honorables senyors. Notifich a les vostres grans reverencies com stich molt maravellat com per hun correu de la vila de Tarregua ab los senyors de paers trametem aqui lo proces e letres que los senyors de paers de part de la vila vos trametien. Lo proces era que yo havia pres deposicions de alguna gent de la vila de Tarrega qui son stats presos e nafrats ja com haviem nom los qui eren ab lo Rey tots dun en un los vos he tramesos en lo proces. Axi mateix mossenyors los senyors de paers stan molt maravellats com no saben noves del dit correu ja si es aqui arribat. Pensam com trigua tan a venir que nol hajen mort o pres e levades les letres e proces. Parti daci a XXVIII de juny e huy que tenim VIII de juliol no es arribat ne sabem si es mort ne viu. Per semblant mossenyors vos tramet hun altre correu ab los paers ensemps ells ab letres e yo hun altre proces que he pres de aquests habitants de Tarregua tots deposant ab sagrament quins cavallers cathalans gentilshomens barons o prelats van ab lo Rey e de tota altra gent de qualsevol condicio segons en

lo proces largament poreu veure e aqui veureu los homens e lurs deposicions e en aço no pas.

Mossenyors de fet de mossen Johan Ferrer vos havia ja avisats e scrit e com me devia regir e trames linventari e perque no he haguda resposta vos torn certificar per lo portador de la present letra me aviseu que volreu que faça e tramet vos altra volta linventari que may exire de casa fins haja comandament de vosaltres mossenyors e aço per descarrech meu com yon son ja molt ocupat e volrian esser ja fora e en aquells que vostra senyoria ordenaran yo ho lexare ab sagrament de restituhir tot lo que yo tinch ab testimonis e notari per mon descarrech. E per la present no he mes a dir sino que lo sant Spirit sia en guarda de tots. De Tarregua a VIII de juliol del any Mil CCCCLXII.

E contentat lo notari qui ha pres lo proces e enquestes de aquests homens que van ab lo Rey que no la volien pendre si nols contentava primer o que yo los entras tengut. La quantitat que los he pagat en la letra que los paers trametèn veureu lo que jo he pagat per la damunt dita raho dels processos darrers. Mossenyors no tinch mes desig que de saber noves de aqueixs traydors de gentils homens que son ab la Reyna ja qual sera lo dia que sera la lur fi que may se parle dells pus. — Senyors molt reverend magnifichs e honorables lo qui en gracia molt se recomana Johan de Vilanova capita de cinquantene.

Als molt reverends nobles e magnifichs senyors los los diputats e concell del Principat de Cathalunya.

Molt reverends nobles e magnifichs senyors. A vostres magnificencies certifich com rebuda vostra letra sobre los rocins que'm feyeu a saber he dat orde a mossen Montpalau vos tramet los seus ab hun hom quem ha fet a saber que pendra lo sou. Son dos rocins mossen Castellet nebot de mossen Requesens qui atura a Altafulla vos ne tramet hu. E axi mateix hun altre lo rector Daltafull e altre En Joban Terre e dos de mossen Icart e tres den Andreu Bisbal. Son en nombre deu rocins e bons vosaltres mossenyors los hauren a fer stimar. Placiaus haver los per recomanats que en molta voluntat han volgut soplir al vostre manament e prechs.

Lo bastart de Cardona ses calat a Prades e a Falcet. So informat per que hajen bon credit ell e aquell qui loy fa fer. Ha fetes fer crides que no paguen nengu e principalment los creedors de Barchinona hanme dit ara que ha pres labat de Poblet a Mora ab VI carregues de roba. Mes havant man avisat homens del comdat ha feta fer crida que si negu del camp entra dins lo comdat quel maten eus ne volguts mossenyors avisar.

Mes havant he volgut provehir per tots los lochs del camp que han fets homens per tots los passos a fi que siau avisats si los enemichs hi volran entrar e per cada loch els fet elegir cert nombre de gent a fi

que a la necessitat fet cert seryal acorreguen alla bon sia necessari. Son cinchcents homens e fas comte que exirien entre la ciutat y lo camp M. homens eus ne volguts mossenyors certificar vostres savieses.

Mes havant he volgut saber quantes carretes se trobarien en lo camp e son en nombre cent trenta les quals guarnides ab lurs besties poden tirar fins a la plana Durgell e com fossen en lo pla se porien metre perches de unes a altres empernades als caps qui irien totes en hun rench acompanyades de la gent en les quals porien anar bombardes e çarabatanes ab les quals en aquesta forma fahent e tots axi se poria anar devant los enemichs que la gent darmes nols porien rompre ni dammejar la gent de peu ans ab la ballesteria e spingarders hom los faria hun gran dan. E axi tot lexercit poria tirar e molt segur fins davant Balaguer e encare en les carretes porien anar moltes artelleries necessaries per los afers e crech en los prats hon es la bandera se trobaran carretes e moltes qui totes anant axi ab aquesta orda poria hom venir davant los enemichs ab molt dan lur e seguretat dom en volgut certificar vostres magnificencies.

Aquesta ciutat e tot lo camp mossenyors sta ab molt hon repos e orde prech a Deu nos ho vulla conservar que be es mester que si alre era yo mich trobaria ben emfrascat y las parcialitats quych son. Aço mossenyors remet a vosaltres queus placia donarme repos e no treball. E no pus per la present sino quem manen vostres magnificencies lo que plasent vos sera. En Tarragona a VIII de juliol del any Mil CCCCLXII.

—A vostres magnificencies prest al vostre manament Pere Loys de Vilafrancha.

Als molt reverend e molt magnifichs los *diputats* e novena del Principat de Cathalunya.

Molt reverend e molt magnifichs. Ab la present vos certificam de veritat com a la merce de nostre Senyor Deu lo fet de les fermes de los remences per part dels homens en Osona e totes les muntanyes han bon compliment les quals he hagudes les de les muntanyes per mija den Roger de Campdadeu lo qual me ha haguts los Vilardevons e ab los Vilardevons yo he hagudes totes les muntanyes. E es veritat que En Johan Cases veguer de Ripoll es aqui detengut en presons lo que ignor jo per tant no gos molt estendre en mon parlar pero si coses molt agres no ha ma fetes per les quals meresques e fos digne de pendre mort vos hauria a molt singular gracia fos per lo present donat a manleuta deguda juxta los merits e la sua facultat. E de aço suplich molt sia fet si possible es per quant aqueix home es stat causa de haverme e traure de la companyia den Verntallat En Vilardevo e molts altres ab ell. E apres per tots los pus acostats amichs de aqueix Johan Cases se li a dat conclusio en haver les muntanyes de Ripoll e de Ripolles per quant som nodrit en aquella terra he tots temps treballat en haver aquests primers per que sens aquest may no haguera res fet tant erem animats a tots temps que seria vista faria mes de be al dit Johan Cases per quants prechs

si porien fer. Per tant per quant aquests han fermat e fan aderir totes les muntanyes en aço vos soplich lo dit Johan Cases fos donat a manlleuta e apres stant arrestat aqui en ciutat ab bones fermances son proces fos vist e tots temps pora esser castigat juxta merita. E mes vos certifich com lo S. comte de Pallas capita general ha guiats en Vilacetru ab alguns altres ab tal condicio que vagen a ell a Gerona e per quant aquest se diu gentil home e es stat segons per letres mostra molt amprat e molestat per la Reyna li anas a donar socors a Gerona e ell li ho havia promes per aquella raho no li ve be anar a servir a Gerona pero que es content e açi e en tot altre loch servir lo Principat de son poder per tant es vengut açi à parlar ab lo canonge e ab lo senyer En Çafont e ab mi pregant nos los volguessem açi guiar. E vist per nosaltres lo benifici quens en pot seguir atesa la desliberacio feta per lo fet den Verntallat tenirlo liguat e per nostra part havem desliberat guiarlos açi ab certa seguretat que han prestada per starne dells al segur a XV dies. Per tant supplich yo a vosaltres queus placia volerme scriure de la vostra intencio si pendrets pler que aquest home sia remes açi e guiat e queus en puscam servir en lo que sera bo e aquest qui te aci bona sequela de macips los quals tots han fermat. E si ell segueix tots seguiran e ja vehets que ab la gent vuy havem a fer la honor de la terra. Si pecat han vist es pero misericordia ha habundar sino molta gent perdriem. Sia de vostra merce del vostre parer me vullats avisar e ordonarme com vos sera plasent men

regescha. E per queus deportets algun tant e preugats delit en los bendits den Verntallat e de son concell vos tramet trellat de una letra per lo dit Verntallat feta responsiva a una a ell per consell e tracte meu per algun seu amich tramesa e per mi ordenada per fer li declarar la sua intencio als homens de les remences qui tots lo rahonaven e dell nunqua podien traure paraula alguna per alguns homens a reposar los quals vista la dita resposta feta per lo dit Verntallat tots se son reposats e san treta aquella opinio del cap lo qual trellat vos tramet dios hun plech que tramet a mossen Loys Setanti. E recomanme en gracia e merce de vostres gran reverencies e magnificencies. De Vich a VIII de juliol. — Lo vostre e del Principat devot servir lo prior de Casserres.

A continuacion de la carta que precede, se encuentra lo siguiente copia de la de En Verntallat á que antes se ha hecho referencia.

Jhesus.

Scrita a XVI de juny any 1462.

Venerable senyer e singular amich. Una vostra letra he resebuda en la qual vos responch retribuhint vos gracies de la bona voluntat com desijau que yo hagues repos pere es en axi car per mija de treball havem a conquistar repos per que me son mes en hun gran trontoll e perill en lo qual me vesets daço

enten haver repos eternal a la mia anima car la mia lança no ses levada per les remences anullar ni altres drets mas per demanar mon senyor lo Senyor Rey natural de Arago qui donas dret e juy de justicia als huns e als altres homens de Cathalunya e castigas los malfactors de que Barchinona se vol mostrar part adversa envers lo poble e publich del S. Rey en que mostra esser cruel sense justicia. Barchinona qui sens proces e juy de dret fa penjar per los arbres e sens confessio los ignoscents homens e humils del publich del S. Rey e los cossos donar a cans e apos de que es una gran crueltat e mal eximpli de Barchinona de fer tals coses de christians com dien que lo poble ha conclos que lo S. Rey sia inibit e cridat per desenemich sis feu lo poble judaych a consell dels bisbes e sacerdots de la ley judayca conclusieren de liurar Jhesu Christ a mort qui encara es remas senyor e judge de ells e de tots car Cathalunya no pot star molt sense regidor a coneger los defalliments nostres e de Barchinona car yo no deman sino justicia pau e concordia del major fins al menor que crech sien coses de karitat de que confiu de Deu quem dara angel bon per guardarme mi e de ma companyia car lo poder de Deu ses tan gran com jamay fou com dien que aquells qui deurien son en tan grans preces com yo mateix. Dos layrons foren crucificats ab Jhesu Christ la hu dix que tant se havia fer Jhesus com ell car endos estaven en una condemnacio e no li volch demanar perdon e fou condemnat e lalire no guardant la pena en que tots staven demana perdo a Jhesus e fou salvat.

Com dien que molts specialment del bisbat de Vich se adherexen ab la concordia de Barchinona e que seria vostra opinio segons tenor de vostra letra que yo me degues adterir ab Barchinona dich vos que cosa certa es que Jhesus elegi XII apostols dels quals ni hac hu appellat Judas Iscariot qui lo trahi per XXX diners e puys sen penja e fou damnat e perde tres coses la primera la anima la segona los bens la terça lo cos e no hach res. Sant Pere lo negua tres veus en pocha de hora de que Sent Pere plora amargosament en feu gran penitencia e Deu perdonali de que prech Nostre Senyor Deu queus do victoria de defensar los seus governadors e Reys de que per orde de justicia nos ha jaquits en aquest mon Nostre Senyor per que a conclusio de totes rahons yo no he neguna voluntat de jaquir lo cami de la mandreta e pendre a man sinestra. Vischa lo Senyor Rey e don lo dret de vera justicia a qui la de que si voluntat havets de parlar ab mi a present yo no puch mes. No trigara vos si haureu avinentesa de parlar ab mi. E per la present no dich pus. Si negunes per vos fer poria no mi trigaria et cetera. — A tot vostre servici prest Francesch de Verntallat.

Als molt reverends magnifichs e honorables senyors los diputats del General del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverends magnifichs e honorables senyors. A molta maravella havem com hun correu al qual dien

Guim Odol queus trametem dimars propassat ha hagut VIII dies ab certes letres e informacio del insult que açi ses seguit no havem cobrat stam ab dubte sia arribat aqui a vostres reverencies. E si es aqui arribat es dubte que tornant aci nol hajen pres o no li sia seguit qualque cas car les letres senyors queus trametiem per lo dit correu haviem de molta necessitat la resposta de aquelles com vos suplicassem volguesseu parlar e pregar los crehedors de aquesta vila o dos dells qui han poder per tots lo nom dels quals es mossen Guillem Romeu ciutada e mossen Johan Roig prevere de aquexa ciutat que per aquest any nos lexassen les pencions e la luicio que han a rebre per que haguessem manera de reparar nostres muralles e forces com aquesta vila no haja altra sustancia de ques puxa ajudar ni valer car guardant aquesta vila son guardats los bens e lurs credits e moltes altres coses les quals serien senyors molt largues tornar scriure. E per tant senyors com en la triga ha gran perill havem desliberat fer vos la present sepplicants vos quens vullats fer tanta de gracia avisarnos lo dit correu sius ha donades les dites letres. E si per vostres reverencies es feta e donada resposta al dit correu de totes aquelles coses eus placia senyors que si resposta feta e donada havieu al dit correu com aquella no hajam rebuda al portador de la present vullats donar e liurar per tant senyors que puscham provehir al repos e indemnitat de aquesta universitat. E mes senyors vos trametem altra sumaria informacio la qual ses presa per mossen Johan Vilanova capita de

tots aquells qui son stats presos e apres se son rescatats e aci son tornats de totes aquelles gents les quals son stades en fer lo dit insult com encare aquelles gents qui han vistes e conegudes a Balaguer en valença del Senyor Rey. E de aquella senyors vos trametem copia closa e sagellada per tant que per vostres reverencies contra aquells e lurs bens sia degudament provehit. Lo dit Vilanova scriu a vosaltres senyors largament dels dits fets hon ha pagat açi al notari per fer la dita informacio dels bens de mossen Ferrer los quals te inventariats XX sous III diners entre lo original e la copia. De totes les dites coses senyors vos sia plasent voler nos fer resposta tal com de vostres reverencies be speram. Açi senyors no hich ha altra nova sino lo fet de don Hugo de Cardona que crehem vostres savieses ne sien ja informades com dilluns propassat en la mit ana a Miralcamp e entra dins lo loch e sen porta onze rocins e moltes mulates e bens mobles que son en molta suma. Placia a nostre Senyor Deu nos do bona victoria. E sia la Sancta Trinitat vostra proteccio e guarda. De Tarregua a VIII de juliol. Al correu portador de la present senyors farets donar viat e dos sous. —Senyors molt reverend magnifichs e honorables los qui en gracia vostra molt se recomanen pahers e prohomens de la vila de Tarregua.

Als molt reverends magnifichs honorables messen-

yors los diputats e concell lur representants lo Principat de Cathalunya en Barchinona.

Molt reverends magnifichs e honorables mossenyors. A VII del present he scrit a vostres gran savieses e avisades aquelles com yo no havia diners e que lo senyor capita mavia amprat que li fes plaer de cent florins. E axi ne fet per lo semblant mossen Copons per queus soplich mossenyors que ell pus prest pugan vostres grans savieses vullen provehir com vos se dir que molta e infinida gent sa a paguar per lo exercit quis fa a la montanya de que es capita mossen Guerau de Cervello e per moltes altres parts. Deu per la sua sancta pietat nos vulla dar bona victoria. E axi mateix mossenyors vos he scrit e suplicat que vostres savieses me vullen trametre una letra patent manant a tots oficials quem degen vista la present fer donar totes aquelles robes que per mi o per homens que per mi seran trameses com haguda dita letra decontinent sera mes en exequucio e sera trames aqui ab albara de costa.

Air mossenyors se feren grans despeses de menjar e beure per los molts pagesos quiy son de tot lo veguerin els quals lo senyor capita ha fets franchs de tots deutes que degen a jubeus ni conversos qui sien dins la força. E per aquest sguart nich ha infinida gent ab lurs besties qui incessantment fan faena a la montanya. E axi mateix mossenyors se fa gran esforç en foradar lo mur e ja stan avançats que pus de XXX persones stan a cubert del mur mateix en que ha a fer lo guast de tot ço que han obs e aquest exercit

es capita lo baro de Cruylles perque los afers se strenyen en tantes de maneres que en breus jorns lo glorios sant Jordi e mossenyor sent Karles nos hi donaran bona man dreta.

Mossenyors yous suplich nom bajau a mal com tantes vegades reduesch a memoria una faena matexa axi com es lo fet de la baronia de mossen Marti Guerau qui es dins la força. En lo fet de son frare labat de Vilabertran ja lo S. capita ha molt ben provehit e aquestes coses ajudaran algun tant en les despeses daçi. Vuy en aquest jorn son exits certs homens de la força en que es stat en lo nombre de aquell mossen Xammar e aço per metre foch a una casa que solia esser de mossen Narcis Çesoliveres. Axi mateix mossenyors vos he avisats com a mi es molt necessari haja la nomina de tots los acordats special de homens darmes e de ginetaris qui acordats se son aqui com los ques son acordats açi jals tinch yo. Tots los capitans de las cinquantenes mulegen molt e dien que a XI del present mes hauran complit lur temps e que dengu no pendra sou menys del sou primer. Es molt e de gran necessitat vostres grans savieses ne scriguen al S. capita que yous ne he scrit. E per la present mossenyors dals nous scriu sino que manen a mi vostres grans savieses lo que plasent los sia. Scrita en Gerona a VIII de juliol Mil CCCCLXII. — Mossenyors lo vostre humil servidor qui molt se recomana en vostra gracia e merce Miquel Vives defenedor del General.

A continuacion se encuentran las cartas que mandaron escribir, en este dia, los señores Diputados.

Als molt honorables senyors En Johan Grimau burges de la vila de Perpenya e En Pere Julia ciutada de Barchinona.

Molt honorables senyors. Nostra intencio es e volem que si en Ampurda no trobaveu compliment dels MCC homens que aquells o part acordeu en Vallspir e altres parts de Cathalunya puys sien cathalans e no sien de la vila de Perpenya. Si empero los CC homens qui han restar per guardia dels colls del Pertus e de Paniças no haureu acordats trameteu per persona fiable los diners del sou de aquells an Miquel Vives en Gerona car certificats som ell te ja prests los dits CC homens. Donau en tot los bo e prest recapte que de vosaltres es confiat e la necessitat requer. E sia Jhesus ab tots. Data en Barchinona a X de juliol del any Mil CCCCLXII.—Los diputats del Géneral e lur consell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Al honorable senyer En Miquel Vives defenedor dels drets del General de Cathalunya.

Honorable senyer. Vostra letra havem rebuda feta a VIII del corrent mes a la qual vos responem que be

crehem haveu prou faeges per les coses que tenia carrech pero los homens en los afers se mostreu e proven lur industria e saber. Confiam vos sou e sereu tal que en tot dareu bon recapte e axius ne pregam. Ara vos enviam una comissio que demanan pera cobrar e haver los bens que son en aquexes parts de alguns enemichs e acuydats del dit Principat ab poder de substituhir hi altres. Guardau a qui hi substituhireu e trametreu. Consultaune lo egregi capita e feuhi diligencia. De diners e altres coses que demanau breument Deus volent hi provehirem e ja hi haviem provehit queus enviavem diners mas havem haut a provehir acordar los mil homens pera Rossello per la entrada dels francesos. E per aquesta no pus sino que nostre Senyor sia direccio dels afers que tenim entre mans. Data en Barchinona a X de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los diputats del General e lur concell representants lo Prinçipat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Al honorable senyor En Pere Arlambau diputat local en la ciutat e camp de Tarragona.

Honorable senyer. Vostra letra havem rebuda e havem delliurat lo proençal. Ab aquesta volem que pagueu als capitans de cinquantenes que son aqui pera mig mes a cascu quinze florins e als spingarders a cascu tres florins comuns e als conestables quatre florins corrents pero tot per mig mes e noy haja falla. Sino haveu diners manlevau. Data en Barchinona a X

de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los diputats del General e lur consell representants lo Principat de Cathalunya.

Als molt honorables e savis senyors los paheru e prohomens de la vila de Tarrega.

Molt honorables e savis senyors. Vostra letra havem rebuda feta a VIII del mes present a la qual vos responem que havem rebudes les letres e la informacio del insult per lo correu quens envias e encara ara havem rebuda laltra informacio per aquest correu. Del tornar aqui nous poriem scriure res en cert pero creem que aqui sera tornat salvament. E mes vos certificam que havem conduyt ab los crehedors que son contents comportarvos de les pensions de aquest any que no les paguen al present. De la pagua que lo scriva demana volem que lo diputat local lo pach dels bens de mossen Joban Ferrer. E sia lo bon Jhesus ab tots. Data en Barchinona a X de juliol del any Mil CCCCLXII. —Los diputats del General e lur consell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Los diputats del General e consell lur representants lo Principat de Cathalunya en virtut de la comissio de la cort ultimament celebrada en la ciutat de Leyda e encara de la capitulacio al dit Principat atorgada fermada e jurada et alias als molt honorables los veguers

sotsveguers batles sotsbatles procuradors e altres qualsevol oficials e pahers cousols jurats e prohomens constituhits en les viles e vegueries de Cervera Montblanch Tarregua Golada Agramunt e altres qualssevol viles e lochs del dit Principat salut e honor. Per ço com los enemichs del dit Principat segons veridicament som informats continuen la cruel guerra en les parts Durgell e assetien ades una vila ades altra congoxant aquelles e les gents de aquelles parts volents a aço debitament provehir e a la necessitat e indemnitat del dit Principat socorrer ab tenor de la present vos pregam encarregam dehim e manam que tota hora e quant lo honorable En Jachme Tallada burges de la dita vila de Cervera exhibidor de aquesta metra sometent o de via fos en nom del dit Principat contra los dits enemichs aquell dit so reprengau e continueu ab vostres gents prestament e poderosa lexant empero les principals viles ab suficient nombre de persones per custodia de aquelles e ab la dita gent aneu o aquella trametau al magnifich capita de la baudera de Barchinona a fi que a consell de aquell e dels nobles conducters del exercit del dit Principat se faça tot lo que semblara e sera delliberat no solament per defensio mas encara ofensio dels dits enemichs. E aço no diferiau en manera alguna ans ho metau en exequucio tota dilacio e consulta cessants. Data en Barchinona a X de juliol del any Mil CCCC sexanta dos.

Als molt honorables e savis senyors los consols e concell de XXVII de la vila de Perpenya.

Molt honorables e savis senyors. Vist e diligentment regonegut lo translat de la letra tramesa per lo comte de Foix als tres stats de aquexos comdats nosaltres havem digestament pensada e posada la resposta per vosaltres fahedora la qual vos trametem ab aquesta. Pregam vos en tota manera sia tramesa o per haraut o trompeta o per altra via com hi vaja molt per la justificacio del Principat e vostra e scusacio a Deu e al mon si la guerra principien. Ara havem rebuda vostra letra ab translat de la resposta que feta haveu al dit comte e encara al honorable En Bernad Dolms. Plaunos molt e encara la provisio de destinar embaxadors car tota dilacio quels sia procurada en lur entrada es util a vosaltres e al Principat e axi sembla tota via deveu ab gran vigilancia entendre que lur entrada sia diferida en tota manera pero la resposta dessus dita queus trametem sia tramesa e dada decontinent. Nosaltres unqua volem fallir axi com ne havem fins aci a vosaltres ne a aquella terra. E per ço donam carreeh del acordar e trametre aqui los mil homens al honorable En Johan Grimau missatger vostre. Crehem hi haura dat recapte com hi tingua molta disposicio e voluntat e portas prou copia de moneda. Es summament necessari siam per vosaltres certificats del nombre de la gent francesa e encara de la disposicio que teniu per darlos al detras com sien entrats

a fi que ab lo poder vostre e lo exercit de Gerona e les gents de Ampurda fossen mesos al mig e a jornada certa los fos dat al damunt. Aquesta vos placia comunicar als reverents nobles e magnifichs dos staments eclesiastich o militar de aqueix comdat car per ocupacions no podem singularment a cascuns scriure. E placiaus dar orde hajam prestament de la salpetra qui es en aquexa vila segons havem scrit al deputat local car som certs ne haveu gran habundancia. E puys la terra sia provehida es mester ne hajam açi per suplir a les necessitats dels exercits car decontinent per nosaltres sera pagada o lo dit deputat local pagara a qui digau ho al dit deputat local perque hi do recapte. E sia Jhesus en tots. Data en Barchinona a X de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los diputats del General e lur consell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Sigue aqui la copia de la contestacion dada al conde de Foix por los estamentos de Rosellon y Cerdaña.

Los estaments ecclesiastich e militar e reyal dels comdats de Rossello e de Cerdanya en lo Principat de Cathalunya al molt egregi e gran baro don Gasco comte de Foix senyor de Bearn.

De vostra gran noblesa per Bearn baraut havem rebuda una patent letra scrita en Narbona sots vostre signe manual e segell a V del corrent mes de juliol

plena de paraules ampulloses injurioses e deshonestes no convinents a hun tal varó procehit de la massa cathalana impingint carrech als cathalans ab rahons tinctes de no verdader color e motius freturants de veritat de que molt nós maravellam pero com mes en carrech dells es e sera dit e scrit tot succeheix e succehira en laor e comendacio lur comprovats per tantes experiencies de fidelitat de la qual son fundament e a la qual no han derogat ne del vertader camí de raho e justicia se son partits en manera alguna segons lurs actes evidentment demostren car veritat es que per lur innata e intacta fidelitat e per observança de lurs leys e libertats los cathalans han insistit e treballat opportunament per liberacio de la persona del Ilustrissim don Karles de gloriosa recordacio fill primogenit del Senyor Rey Darago la qual no es ignorat a quina fi era estat pres. E com vostra gran noblesa per lo interes del regne de Navarra havia participi en aquells negocis segons per scriptures e altrament appar comprovant he clarament la capcio de la Illustrissima e virtuosissima princesa germana sua inhumanament e contra tota paternal clemencia a vos liarada per causa de levarli la successio del dit regne de Navarra en gran ofensa de la Majestat divina e contra tota pietat deute natural e leys divines e humanes lo que vertadera religio christiana de la qual en vostra letra es feta mencio no comporta don havem ferma crehença la divinal vindicta sta apparellada e no fallira en la presta execucio. Justissima causa han proseguida los cathalans per liberacio del dit glorios pri-

mogenit a respecte que en la successio dels regnes e terres de la reyal corona Darago degudament segons prerogativa de grau succehis. E per observacio de lurs leys e libertats entre les quals es la nova capitulacio al dit Principat atorgada fermada e ab solemne juament roborada a observacio del qual si fos stat ates com vol la dita religio christiana cessaren les causes qui los dits cathalans han impellits per los actes que fets han sens nota alguna ans pertinentment e deguda e en cas expressament promes ab la dita capitulacio per conservacio del dit Principat e dites libertats e cosa publica de aquell al qual lo Illustrissimo e christianissimo Rey de França per ses embaxades ab letres e altrament ha fetes moltes honestes e pertinents ofertes de les quals es cregut no desistira com a virtuosissimo Rey si lo cas ho requer ans molt majors les fara si de totes les coses era plenament informada la S. E. si los cathalans ab mijans deguts de justicia e precedent legitim proces han dada mort a alguns qui havien tractada e apuntada certa damnatissima conjuracio e conspiracio per destruhir e subvertir lo dit Principat e la cosa publica de aquell crehem haver ne fet servey a nostre Senyor Deu. Venint al fet de Gerona no ab veritat narrat passa axi per quant han pages appellat Verntallat ab algun nombre de altres pagesos com a capita ab bandera en gran neglecte de la dignitat real discorregues per diverses parts del dit Principat robant castells cases e bens prenent persones de stat cominant matar aquelles e cometents molts altres temeraris illicits e greus actes

en gran conturbacio e destruccio de la cosa publica lo dit Principat precedents moltes opportunes supplicacions fadigues e scusacions donades a la Senyora Reyna com a tudriu del Illustrissim don Fernando primogenit per conservacio de la dita cosa publica e comprimir la audacia dels dessus dits ha fet exercit de gent a cavall e de peu del qual es capita lo egregi comte de Pallás per mija e obra del qual es stat desbaratat e anichilat lo poder del dit Verntallat. Apres tirant lo dit exercit la via de Gerona hon havia e huy en dia son alguns enemichs del dit Principat e altres sequaces del dit Verntallat per haver aquells volentse atendar lo dit comte capita ab lo dit exercit fora la dita ciutat e apres fer reverencia deguda e qui li era manada per part del dit Principat a la dita Senyora Reyna e al Illustre Primogenit la dita Senyora Reyna feu tancar e metre en armes la dita ciutat e tirar ab ballestes e bombardes al dit exercit molt foriosament per la qual raho convingue al dit comte usar de les armes. E axi obtenguda victoria entra en la ciutat e jatsia aquelles hores fos en facultat sua pendre la força vella hon la dita Senyora Reyna e Illustrissim Primogenit ab los dits enemichs del Principat e altres se eren recullits empero per diferir a la reyal Senyora feu cessar la batalla a fi que com dit es ab la pertinencia e reverencia degudes menejas ab la dita Senyora Reyna lo que li era stat comendat per lo dit Principat. Sobrevenint empero la nit la dita Senyora Reyna e los qui ab ella son continuants lo exercit darmes molt cruelment e inhumana meteren

foch en algunes parts de la dita ciutat cremant cases robes e bens bombardejant aquella tota la nit per destruhirla e matar les gents del dit exercit don covingue al dit comte capita metre en orde ses gents e tenir circuyda la dita força per haver los dits enemichs e a aço enten continuament per ordinacio e comandament del dit Principat e no per fer dan algu se placia a Deu a les persones de la dita Senyora Reyna e Illustrissim Primogenit. Aquesta es la veritat a Deu e al mon manifesta. E si ses treballat en metre al segur lo castell daquesta vila e altres del dit Principat nous sia maravella com ne sia causa lo moviment vostre e de les gents darmes daquexes parts a que los castellans com a vertaders e bons cathalans son venguts voluntaris. Per conclusio molt egregi e gran baro nosaltres en nom e per part de aquests comdats de Rossello e de Cerdanya ab los presents scrits vos notificam per nostra porcio e som certs tot lo dit Principat desijar pau sia observada a la qual no volem ne entenem fallir per nostre poder ne fallira lo dit Principat si molta causa e rabo no lin es dada. Ans ab la present vos requerim que servaut ab tota eficacia la dita pau vos e les gents darmes que dieu stan preparades desistau e desisten entrar en aquests comdats e en lo dit Principat e de fer coses algunes en dan o injuria dels poblats en aquells. En altra manera siau cert no voluntariament usarem de tots actes e remeys a aço pertinents e acostumats. Quant à les mesures e paraules injurioses per vos proferides en persones nostres e dels altres cathalans de mullers e

familles stam en molta admiracio car pensar deuria vostra gran noblesa som cathalans los quals de lurs persones e actes han dada e donaran tota via raho tal que ab la ajuda de nostre Senyor Deu ab lo crit de mossenyor Sant Jordi e del benaventurat Karles mijançants los victoriosos bastons grochs e vermells qui son armes lurs deliran de la faç de la terra tots los qui damnejar los volran segons sempre han acostumat. Trametem vos la present per resposta a la dita vostra letra per . . . . . haraut o trompeta. Scrita en la vila de Perpenya e sagellada ab lo sagell a . . . . de juliol del any Mil CCCCLXII.

Al molt noble e molt magnifich baro lo vezcomte Dilla capita general del comdat de Rossello.

Molt noble e molt magnifich baro. Vostra letra havem rebuda. Havem gran plaer de la provisio de vostra capitania com certament no pogues recaure en persona de que mes contentacio haguessem. Placiaus provehir a les necessitats de aquexa terra e si possible es als passos segons de vos plenament confiam e en tota manera donau orde la gent sia diferida entrar o per via de embaxada o altrament car la dilacio es util a aquexa terra e a tot lo Principat. E si entren siam avisats del nombre e encara de la disposicio que aquexa terra ha de dar los al detras e nosaltres al davant e axi metre los al mig per darlos al damunt a certa jornada. E sia la Sancta Trinitat proteccio vostra e direccio dels negocis que prosseguim. Data en

Barchinona a X de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los diputats del General e lur concell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Als motl nobles e magnifichs don Hugo de Cardona e don Jofre de Castro conducters de la gent tramesa en les parts Durgell per lo Principat de Cathalunya.

Molt nobles e magnifichs senyors. Per letres e altrament som certificats que los enemichs tindrien assitiats a Castelldasens los cinchcents homens qui anaven en Leyda. Pregam vos per ço e encarregam de continent rebuda aquesta siau ab lo magnifich capita de la bandera de Barchinona e ab ell tota dilacio cessant provehiau en socorrer los dits D homens per manera que no puxen esser damnejats convocant ab sometent e de via fos totes les viles e lochs de aquexes parts a fi que ab gran multitud e poderosament sia procehit contra los enemichs segons de vosaltres plenament se confia. Los honorables concellers de la dita ciutat ne scriuen al seu capita certificantvos per vostre plaer e consolacio com los nostres galeaces que eren stades armades contra Scarrincho li han levada la nau carregada de lanes que havia presa a Tortosa e sen portava. Nostre Senyor Deu es e sera ab nosaltres car bona causa prosseguim e ab la ajuda sua obtindrem victoria del enemichs. E sia Jhesus ab tots. Data en Barchinona a X de juliol del any Mil CCCC sexanta dos. — Los diputats del General e lur consell

representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Al honorable senyer En Miquel Vives defenedor dels drets del General de Cathalunya.

Honorable senyer. Nosaltres vos trametem per En Guillem de la Bruna quatre milia florins dor e provehim que En Pere Julia vos trameta dos milia cinchcents florins que li haviem liurats per soldejar CC homens per los colls del Pertus e de Paniças car segons avis del S. Comte ell te aqui prests CCC homens per trametre als dits colls. E lo dit Pere Julia segons se diu non troba. Per ço vos dehim e manam que dels dits diners pagueu los dits CCC homens segons seran acordats per lo dit S. Comte e encara los conestables e tres capitans qui per ell seran elegits e de la resta dels dits diners pagau o feu bestreta de mig mes a la gent menuda del exercit de la qual nos ha scrit lo dit S. Comte. La resta convertireu en les necessitats del dit exercit. Certificants vos havem rebudes moltes letres vostres de que restam contents. Moltes respostes vos havem fetes. Crehem les hajau hagudes. Dels caps de cinquantenes que dieu nos contenten del sou e que sen volen venir no creem fessen tal viltat pero ja havem scrit al dit S. capita que hi proveescha. Donau bon recapte en totes coses segons de vos plenament confiam. E sia Jhesus ab tots. Data en Barchinona a a X de juliol del any Mil CCCCLXII. —Los diputats del General e lur consell representants lo Principat

de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Als molt honorables e de gran providencia senyors los capitol de la Seu de Tarragona.

Molt honorables e de gran providencia senyors. La nostra cura e diligencia son a present entendre en la conservacio de aquest Principat e de les libertats e cosa publica de aquell e per ço per los dit e altres bon respectes havem provehit que los oficials de tot lo Principat exercesquen los oficis per lo present per lo dit Principat. E per que aquexa sglesia ha acostumat tenir aqui veguer vos pregam e encarregam per los dits respectes vullau elegir e provehir en la manera acostumada algun bon veguer abil afect e suficient per regir lo dit ofici com es acostumat. E si a vosaltres plahia a nosaltres seria molt accepte que remogut aquell qui hui lo dit ofici exerceix elegiesca lo honorable En Bernad Morello ciutada de aquesa ciutat lo qual segons informacio que dell tenim es home de be suficient e disposat a regir aquell. E sia la Santa Trinitat proteccio vostra. Data en Barchinona a X de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los diputats del General e lur concell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Los diputats del General e lur concell representants lo Principat de Cathalunya al honorable senyor En

Miquel Vives ciutada de aquesta ciutat e defenedor dels drets del dit General salut.

Com molts e diversos bens e robes diners e altres coses sien en molts lochs e en poder de moltes persones de aqueix bisbat de Gerona e encara del dit Principat los quals bens robes e diners son es pertanyen a alguns del dit Principat qui son en la força vella de Gerona enemichs e acuydats del dit Principat e per tals son publicats. E per ço los dits bens e robes son stats confiscats e adquisits al dit Principat ab delliberacio per nosaltres feta entrevenint e consentint hi la ciutat de Barchinona. Volents doncha provehir que los dita bens e robes e diners vinguen a mans o poder del dit General confiants de la prohomenia industria e leyaltat vostra ab la present vos dehim cometem e manam que vos personalment si podeu anau sino envieu aquelles persones queus sera vist a qualsevol lochs hon saplau sien e tinguen qualsevol bens robes o diners dels dits enemichs e acuydats del dit Principat e aquells hajau e cobreu e vostres substituhits hajen e cobren de mans e poder de qualsevol persones de qualsevol condicio o stament sien qui aquelles tinguen en qualsevol manera. Car nosaltres ab aquesta matera los dehim e manam que les dites robes e bens e diners a vos e als dits vostres substituhits doneu e liuren sens algun contrast e dilacio faheut en aço vos, e los dits vostres substituhits totes forces e compulses que ops hi sien per cobrar e haveu aquell a vostres mans e poder en nom del dit General segons es dit e pugau vos e vostres substituhits

puguen en nom vostre e per nos requerir qualsevol oficials o regidors de universitats que en e sobre les dites coses facen aquelles forces compulses e provisions que obs sia car nosaltres representants lo dit Principat sobre les dites coses e cascuna de aquelles cometem a vos e a vostres substituhits plen poder e nostres veus. Data en Barchinona a X de juliol del any Mil CCCCLXII.

Al molt egregi e strenuu baro lo comte de Pallas capita general del exercit del Principat de Cathalunya.

Molt egregi e strenuu baro. Per alguna contentacio vostra certificam vostra gran noblesa com havem provehit lo vostre castella de Valencia sia capita del comdat vostre de Pallas e havem trames sis jorns ha passats home propri ab provisions opportunes a Couques Figuerola Tremp Talarn e altres parts de Pallas que façen per deu fochs hun home abil dispost e be armat qui vaja lla hon sera lo dit capita. Crehem a les hores de ara les coses son en exequucio e molt prest hi haura nombre de gent per guardar aquelles parts. Vostra gran noblesa haura vist ab les instruccions que fahem als honorables En Johan Grimau e Pere Julia les quals a vos foren remeses com era per nosaltres provehit acordassen CC homens per anar als passos del Pertus e de Paniças e que vos hi deputassen dos capitans e per soldejar aquells los son stats liurats los II MD florins. E axi nous sia maravella com no son stats aqui lexats car per levar vostra

gran noblesa del treball de acordar dita gent fon vist ells haguessen lo carrech. Apres es stat delliberat sien acordats C homens als quals assigneu axi mateix altre capita que ensemps ab los dits CC vajen als passos dessus dits. Per ço per acordar los dits C homens e encara socorrer vostra gent de migines segons vos havem scrit trametem En Guillem de La Bruna ab diners los quals liurara an Miquel Vives. No resmenys scrivim als dits En Johan Grimau e Pere Julia que si no hauran soldejats los CC per custodia dels colls del Pertus e de Paniças decontinent per persona fiable trameta los diners an Miquel Vives per los dits CC homens a fi que vostra gran noblesa decontinent puxa soldedar e paguar los dits CCC homens e aquells ab tres capitans per vos elegidors trametre als colls del Pertus de Paniças e de las Abelles en la manera que a vostra gran noblesa sera vist per custodia de aquells. E sia la Sancta Trinitat proteccio vostra. Data en Barchinona a X de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los diputats del General e lur concell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

11 DE JULIO.

Siguen á continuacion las cartas que los señores Diputados y Consejo recibieron en este dia.

Als molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors los diputats del General e concell llur representants lo Principat de Cathaluuya.

Molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors. La incomutable voluntat e unio de aquesta universitat de Guissona la qual ha al Principat per la defensio de aquell es;a vostres reverencies per altres letres amplament aperta contra los inimichants dels quals a nosaltres es necessari per nostra custodia guardarse e per quant som certs lo S. Rey esser desijos voler haver entrada en lo bisbat e potissimament en aquesta vila en la qual pensava haver retreta e ara com sab lo havem axi com los altres cathalans aderits al Principat per enemich ha volguda pendre furia contra nosaltres e axi covens star aperts e be guardar e custodirnos e ja quens tempta fer algunes corregudes per ses gents fins a les portes. E jatsia segons lo cercle de nostra força de aquesta vila la gent que huy hich es noy sia copiosa e de mes ne freturassen pero sabents huy lo Principat haver suplir en fer esforç de moltes gents en diverses viles e lochs nous som curats demanar mes gents mas confiants de la bona animositat dels poblats en aquesta vila la qual han vers la dita defensio nostre ¡Senyor Deus auxiliant e ab la intercessio del benaventurat Karles nos reputam a defensar nostra força. E si gents havien exir de aquesta vila seria molt damnos en aquella e diminucio de nostra custodia e hon exir nich haguessen no

serien tantes en nombre que lo exercit del Principat no fos molt augmentat. E axi en quant per vostres letres novament rebudes som encarregats que al exercit del Principat trametessem cert nombre de gents es nos greu com aquell nombre trametre no podem lo qual fos molta augmentacio del dit exercit e a nosaltres honoros obstant nos la necessitat que reportam de nostra custodia e les gents que sich troben sien per aquella necessaries. E per aquesta necessitat vos supplicam vos placia de la dita tramesa fer nos exempts no perque lo vostre animo no sia sempre dirigit a la defensio e conservacio del dit Principat mas que no siam menys en defensio com lo cas occorrera e aço sera cosa queus ho reputarem a gracia singular. E hon per vostres presidencies fos altrament desliberat som presta sens dilacio expedir aquelles gents segons nostra poblacio e per vosaltres es stat ordenat nostra necessitat de custodia no obstant. E sia Deus en custodia vostra. De Guissona a VI de juliol del any Mil CCCCLXII. — Molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors. — Qui a les vostres presidencias se recomanen los consol e concell de la vila de Guissona.

Als molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables los senyors diputats e concell del Principat de Cathalunya.

Molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors. De vostra gran presidencia de Munspas-

sat que comptavem cinch dies del present mes de juliol reebem una letra dada en Barchinona a XXVIIII de juny la qual per nosaltres legida e apres hoyda la explica de la crehença ab aquella remesa a report del honorable Manuel de Fenolleda ciutada de aquexa ciutat per vostra magnificencia novament en aquestes parts trames. Havem provehit en preparar nos per la guarda dels passos segons som stats per lo dit Manuel largament informats. Es ver senyors quens dolem molt com aquesta vila es vuy en tan gran disminucio de poble e de propries facultats per la fortuna constituhida car aço es causa quins empacha poder suplir lo que la nostra voluntat liberament consentira. Per la qual raho desijants circa lo negoci fer tota la posibilitat nostra fins açi havem diferit elegir lo nombre de les gents que volem als dits passos trametre per manera que concerten tantes gents com porem del present comdat qui agregats ab los nostres soplescha lo que nostra impossibilitat no permet. Basta senyors que continuant la diligencia e sforç nostre nos prepararem en aço per tal forma que com serem per vostra presidencia demanats promptament occorrer en lo pas qui sera per nostra porcio dedicat. E no curants mes a dir en aquest cap notificam a les grans providencies vostres com aquesta universitat jatsia en molta penuria e grandissima necessitat constituhida ha donat orde que de les facultats no pas propries com ne sia del tot destituhida mas de alguns particulars es stada manllevada certa pocha quantitat per tal que ab aquella e ab la subvensio e socors que enten de vos-

tra magnificencia obtenir puxa soplir en comprar bombardes colobrines spingardes polvores cuyraces e altres armes arnesos e artelleries qui son summament necessaries a la defensio de la vila per la qual rabo e per la molta necessitat qui occorre es stat desliberat trametre aqui lo present portador al qual sius sera plasent dareu crehença en tot lo que de nostra part explicara. Supplicant vos quant mes afectadament podem que hoyt aquell vullau en les coses de queus supplicara en tal manera provehir que la fi de la sua anada per causa vostra sortescha lo efecte que de vostra presidencia com a principals caps e protectors nostres e de tot lo Principat indubitadamont speram sens pus que al present nons occorre sino que ordon de nosaltres la magnificencia vostra que Deus tinga continuament en sa guarda totes coses qui plasents vos sien. De Castello Dampuries a VII. de juliol del any Mil CCCCLXII. — A la ordinacio e servir de vostra gran providencia ab molta voluntat tots temps promtes los consols e concell de la vila de Castello Dampuries.

Als molt reverends egregis nobles e magnifichs senyors los diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverends egregis nobles e magnifichs senyors. Per altres letres havem significat a vostres magnificencies la molta necessitat que occorre nosaltres esser subvenguts del exercit de vostra bandera majorment

com En Johan Agullo e altres de Castelldasens strets per lo enemich del Principat e setiats demanen socors e ajuda axi de gent com de vitualles per ço com no tenen aygua ne altres provisions havem hagut missatges que prestament los dejam fer socors per que han fallliment de totes vitualles. E com nosaltres vexats cascun jorn per lo dit enemich quens roben e cremen tota aquesta terra de vosaltres havem ardit que no curen sino de guardar aquesta ciutat en la qual va tot lo stat e benavenir del dit Principat la qual vos ha demanat e demana socors e teniu la gent entre Cervera Tarregua e altres lochs ques stan a lur plaer e aci nosaltres som encorreguts cremats e destrubits segint les delliberacions per vosaltres fetes sens haver hagut socors ni ajuda de vosaltres axi com nos es stat ofert perque mossenyors vos placia que vista la present sens dilacio alguna vullau scriure a vostres capitans que ab la gent que tenen ab la bandera o sens aquella tantost vajen la via de Castelldasens la pus distreta e segurament que puxen per socorrer lo dit mossen Agullo e son exercit car altrament si prest no es socorregut ell e son exercit se perdran que sia total destruccio de aquesta ciutat per ço com tota aquesta gent de entorn Leyda han perduts tots sos bens e cremades lurs cases criden fam e vegen lo poch socors e ajuda del Principat. E nosaltres que per guardar aquesta ciutat no gosam ni podem socorrer lo dit mossen Agullo axi tot lo poble se exanimara que vendra en avalot de que se poria seguir massa gran inconvenient. E axi vos sia plasent de continent provehir lo

socors se faça com dit es e de alli vinguen aci en Leyda per provehir en lo que pus necessari seria o almenys prest nos rescrigau de vostra clara intencio. E no pus sino que vostres magnificencies ordenen lo que plasent los sia. Dada en Leyda a VII de juliol del any Mil CCCCLXII. — A vostres beneplacits e honor apparellats los pahers e prohomens de la ciutat de Leyda.

Avisant les magnificencies vostres com de Fragua Çaydi e altres lochs de Arago e alguns singulars de Monço cascun jorn nos venen a robar en Cathalunya e han ja molts lochs robats e alguns cremats e mortes algunes persones avisant V. M. que tots aquells passadors e polvores que aci havien tramesos vostres M. occorrent la tanta necessitat se son per nosaltres distribuhits per los habitants de aquesta ciutat e cuasi ja tots distribuhits e despesos per les tantes corregudes que los enemichs nos han fetes e encara de aquells havem trames a Tarregua als capitals vostres que per lur necessitat nos trameteren dir que no tenien passadors ni polvora quels ne trametessem. E axi huy som molt freturosos de passadors de matzem e de passadors de ballestes de passa e de salnitre e çofre per lo exercit com sia aci que som certs que non tenen e açi ja haurem despesos tots los que teniem e sens passadors e polvora no podem res fer bonament e axi placiaus prest trametensen.

Als molt reverends nobles e magnifichs senyors los

putats e concell representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends nobles e magnifichs senyors. Per hun hume meu propri vos he scrit e avisat vostres grans providencies de la resposta que yo he feta als consols de la vila de Perpenya sobre certes paraules que per ells me son stades trameses a dir. E per que yo no he haguda letra de vostres reverencies sobre los dits afers no he pogut axi largament respondre com haguera. Be es veritat que de la intencio e voluntat que yo he en la defensio de la patria e de les libertats de aquella e de la capitulacio yols he avisats e ne scrit a vostres providencies e des que aço es stat fet e publicat los regidors de aquesta vila man fetes algunes novitats en cessarme viures o no lexar exir nengu dels meus fora la vila per res que mester hajen ni entrar hich nengu qui vingua a mi de que yo ne son congoxat an respos quen han de manament. E perque al cas dara nom par que nengu haja manament sobre ells sino vosaltres vos placia me vullats scriure si tal cosa se fa de vostra ordinacio e manament la qual cosa yo no puch creure ates que vostres grans providencies son avisades de ma intencio e voluntat per quens placia los vullau scriure vostre parer sobre los dits afers e si ells havien la intencio e voluntat que deuen e que yo he en la defensio de la patria e de aquesta vila e castell no tendrien tals pratiques. Perque senyors vos suplich de tot aço yo haja vostra bona resposta. E ordenats de mi molt reverends nobles e magnifichs senyors lo que plasent vos sia. Scrita a Cobliu-

re a dos de juliol. — Vostre Berenguer Dolms quis recomana en vostra gracia.

Las cartas que siguen á continuacion son las que mandaron expedir, en este dia, los señores Diputados y Consejo.

Al molt honorable senyer En Huch de Pasanant donzell capita de cinquantena del exercit del Principat de Cathalunya.

Honorable senyer. Vostra letra havem rebuda. Comendam vos molt de la gran diligencia per vos adhibida en anar ab la gent de aquexa terra al socors del Castelldasens car ab tot fossen destinat star a Montblanch empero en tal necessitat haveu fet be e lo degut. Dels homens de Montblanch stam maravellats com tal raho han dada de si mateixos segons nos haveu scrit. Apres nos es significat que ab laltre capita companyo vostre son anats al dit Castelldasens. Segons hauran fet seran comendats o blasmats. Apres havem sabut que En Lorenç Marata conestable del dit exercit ha pres hun home al Albi e aquell sta pres al monestir de Poblet per quant ha dites e fetes coses en gran derogacio nostra e del dit Principat. Pregam vos per ço que lo dit home hajau a vostres mans e vist lo proces que li es stat fet e haguda sa deposicio e stret segons les coses requerran ministrauli justicia a consell de algun home de sciencia donant en aquestes co-

ses e totes altres que sien honor e benavenir del dit Principat lo bon recapte que de vos comfiam e haveu acustumat. E sia Jhesus ab tots. Data en Barchinona a XI de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los diputats del General e lur concell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Als molt honorables e savis senyors los consols de Puigcerda.

Molt honorables senyors. Vostra letra havem rebuda sobre lo cas comes per En Ramon Capdevila e altres. Havem enuig com no foren presos e castigats com se merexia. Venints al fet del acordament del dit Capdevila en lo exercit del Principat nosaltres havem per clar que aquell deu esser servat en tota manera pero scrivim al canonge Planella daçi havant no acorde negu dels altres qui son stats en lo cas dessus dit e que no permeta lo dit Capdevila entre en aquexa vila. Avisant vos adonchs de les dites coses vos pregam e encarregam hajau altra cura e sforç en guardar aquexa vila que no haveu en provehir al cas dessus dit car certament no sens alguna admiracio es stat per nosaltres hoyt. En lo quens scriviu dels oficials havem pler del que fet haveu nosaltres per bons respectes havem provehit que mossen Miquel Cardona fos capita e regent la vegueria. E per quant ell nos ha scrit no esser hi dispost som de parer e volem que nos altere res en lo que vosaltres haveu fet dels dits oficials ans regesquen en la manera que scrit vos ha-

vem si donchs per avant per nosaltres altrament no era provehit. De les gents darmes de França som certs fan la via de Rossello. E per correu huy rebut es dubte ja no sien vengots fins al pas del Grau axi vosaltres spachau de recullir les messes e altres coses fer que a tubicio e seguretat de aquexa terra sien necessaries. E sia Jhesus ab tots. Data en Barchinona a XI de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los diputats del General e lur concell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Als molt honorables religiosos e de gran prudencia senyors lo covent del monestir de Poblet.

Molt honorables religiosos e de gran prudencia senyors. Quant aquest Principat per lo vostre virtuos obrar es tengut e obligat en procurar totes coses que hajen sguart a conservacio e utilitat de vosaltres e de aqueix venerable monestir e convent nous ho poriem prou manifestar. Dues vostres letres rebem hyr. Restam molt e molt contents dels avisos e de la virtuosa perseverança e solicitud que teniu en les coses que son utils al Principat e en propulsar los inutils de frare Pere Calbo olim prior vostre. Havem fet investigar e aquell diligentment cercar no ses trobat mas oficials e altres gents han carrech de tenirli sment. E sil porem haver creheu vos sera remes segurament. Lo treball que haveu hagut de conduhir les gents vostres e de la Concha de Barbera per anar al socors de Castelldasens molt vos agrahim e quant pensam en la tan-

ta voluntat e virtuosa intencio vostra tant mes nos constituhiu en major obligacio. Placia a nostre Senyor Deu aquest Principat vos puxa retre lo deute segons vostre merexer. Ferma sperança tenim en nostre Senyor Deu e en lo dit socors e en lo socors de les gents de la bandera de Barchinona e del Principat qui hi seran anats hauran bastat a traure de congoxa los que en lo dit castell son a lahor sua e honor del dit Principat e encare en ofendre los enemichs. Nous sia maravellos com fins açi nous havem tramesos los XXV homens per custodia de aqueix monestir car pus havem provehit a Montblanch sembla a nosaltres succeheix a seguretat de tota aquexa terra. Tota via empero stam en lo proposit de trametreus los dits XXV homens e ja los haguereu haguts sino que havem hagut suplir a la necessitat del exercit de Urgell lo qual sta per seguretat de tot lo dit Principat. Nosaltres scrivim al honorable En Huch de Passanant altre dels capitans nostres destinats a custodia de Montblanch sobre lo fet del home qui es stat pres al Albi e vay es aqui. Placiaus com lo dit Passanant sera tornat li doneu la letra e lo dit home car manament ha nostre de ministrarli justicia. E per aquesta no havem mes a dir sino que nostre Senyor Deu vos tingua en sa proteccio. E sieu recordants fer sempre oracions a nostre Senyor Deu per pau e victoria. Data en Barchinona a XI de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los didutats del General e lur consell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

13 DE JULIO.

Recibieron, en este dia, los señores Diputados y Consejo las cartas que siguen á continuacion.

Als molt reverends egregis magnifichs honorables e de gran saviesa senyors los diputats del General de Cathalunya e lur concell residents en Barchinona.

Molt reverends egregis magnifichs honorables e de gran saviesa senyors. Degudes precedents recomandacions nosaltres perque som posats en congoxa per causa de la propinquitat de les gents darmes de França nos cove pensar en moltes coses per nostra defensio e de la vila e majorment com pensam que no som segurs del castell car lo magnifich mossen Berenguer Dolms jatsia request dies ha per los honorables consols de Perpinya o lurs missatgers per part vostra aquell no ha volgut donar ne dona disent que spera vostra resposta e cresents de tot aço per los dits honorables consols de Perpinya a ple per lurs letres siats stats informats e nosaltres per aquests sguarts e altres havent lo dit mossen Berenguer per suspecte no permetem metre en lo dit castell vitualles sino juxta lo seu necessari ni entrar sino los de sa familia e no tots per que ell mostra esser mal content de nosaltres e per aquest sguart entrevenint los dits honorables

consols de Perpenya havem provehit ab lo capita general de aquests comdats de haver la capitania de aquesta vila en nostra ma e per nosaltres mateixs. E norresmenys haviem scrit a vostres savieses haguessem provisio que los oficials fossen sospesos axi com a Perpenya com fos molt necessari ates que per lo dit mossen Berenguer te la castellania e batlia e fins aci non havem haut per les quals coses e altres havem trameses los exibidors de la present als quals vos placia donar fe e crehença de tot ço que de nostra part vos explicaran e fer degudes provisions sobre les coses necessaries segons la occorrencia del temps requer en manera que per nosaltres fer be en sdevenidor per los oficials no siam vexats axi com de vosaltres plenament confiam. E sia la Deitat increada vostra continua proteccio e guarda. Scrita a Cobliure a VII de juliol del any de Nostre Senyor Mil CCCCLXII. —Apparellats a vostres manaments e servir los consols prohomens e concell de la vila de Cobliure.

Als molt reverends magnifichs e honorables mossenyor los diputats e concell lur representants lo Principat de Cathalunya en Barchinona.

Molt reverends magnifichs e honorables mossenyors. A vostres grans savieses certifich com los diners que mossen Johan Grimau devia lexar al S. capita nols hi ha lexats. E lo dit S. creya yols tingues perque mossenyors vos soplich eus deman en gracia que el pus prest que pugau yon haja com yo he hagut a

socorrer lo S. capita de cent florins dor avisant vos mossenyors que la nostra faena sestreny que esta nit passada tota la nit han feta faena en examplar lo forat del mur mes de XXXV persones en que ha stat la major part de la nit mossen Copons e lardiacha Çarriera qui sa dites les veritats ab mossen Martí Guerau de Cruylles que de una part ni daltra noy ha restat res a dir e abans del dia mossen Copons ha volgut veura ab los faenes e ab la conestablia den Johan Davinyo quils guarda e ja tota la nostra faena no ve al grux de una pedra de fil. Ha damplaria lo forat XVI palms. Dich vos mossenyors que si los companyons fossen creeguts ells ho hagueren ja ubert pero lo S. capita e son consell nou vol metre a lur discrecio per fins a tant que tot lexercici sia a son degut. Vuy mossenyors ha en lo nostre exercit mes de MD pagesos de la vegueria qui tots fan per lexercit qui es a la muntanya de hon es capita mossen Guerau de Cervello en los quals havem a donar a menjar e beure ço es pa e vi e fruyta per que ara no sich te orde sino que el mes puch ni se guart lo profit e util del General a que so obligat e tengut.

Ahir que fou divendres lo senyor capita feu molt atribular la força que toter les bombardes axi grans com poques e totes les çarabatanes tot lo ver sant jorn may cessaren e aço per totes aquelles parts hon lo senyor capita ha ordenat en dar los combats de quels donarem molt destorp. En moltes barbacanes e exercit havien fets de botes que havien humplides que tot los ho havem enderrocat a fi que los mari-

ners haguessen forma de posar e arborar lo fet de lascala en ques avis que ja son ficats quatre pals a la vora e peu del mur que no cal sino envestir les talles per manera quant tot sia prest no calegua sino tocar alarma. Jo mossenyors molt reverends magnifichs e honorables crech que mon avis no fretura com per lo senyor capita vostres grans savieses a ple deuen esser avisades per ell de totes coses. Les esmines stan en lur punt e tot a son degut. Deu per la sua sancta pietat nos vulla donar bona victoria. Vuy demati que es dissapte es arribat aci en Gerona mossen Pere Torroella molt be en orde ab XXXX macips a peu ben armats e a punt de que lo senyor capita ha hagut molt gran plaer de sa venguda e la rebut ab gran plaer proferint se en bens e en persona a tot ço que sia a servey de la terra.

Jo mossenyors molt reverends e magnifichs he scrit a vostres grans savieses com en la casa den Margarit de Sent Gregori sa provehit en tot ço e quant he pogut aximateix en lo fet de Madinya e moli e en lo fet Darmentera per que lo senyor capita ha dit a mi scrivis a vostres savieses volguessen provehir en lo fet de la baronia de mossen Marti Guerau de Cruylles e de Calonge avisant vos mossenyors que una de les pus lestes coses que lo dit mossen Marti Guerau ha son tots los censos de la vila de Palamos perque puys vostres grans savieses per mi hon son avisades la provisio resta en ordinacio vostra. Haguera a molta gracia vostres grans savieses mi hagues feta algun petit de resposta axi en aquest cap com en algunes altres co-

ses que resposta deguna non he haguda per que he de creure que mon scriure es poch stimat que vostres savieses noy prenen plaer pero yo mossenyors puys son açi per vostres grans magnificencies e lo carrech meu haveu donat me cove de ferhi lo degut que com noy fos sino com a Miquel Vives per mantenir la patria ab qui vull viure e morir faria tots temps lo que fins açi he acostumat de fer o daci endenant mossenyors manen a mi vostres grans savieses. Supplicant aquelles me vullen perdonar si he dites negunes coses que plasents nous sien. Scrita en Gerona a X de juliol del any Mil CCCCLXII.

Jaus he avisats mossenyors com tots aquests capitans dien que tantost com hajen complit lo temps dels II mesos que sen iran com de mes no son obligats a servir e de moltes altres coses que tots se desixen per mi los es satisfet que quant eren aqui metien pregadors quen poguessen haver e altres coses en honor de vostres grans savieses pero de totes coses lo temps sera mestre pregant Deus qui es donador de totes gracies vos prosper en lo mon. — Mossenyors molt reverends e magnifichs lo vostre humil servidor qui recoman en vostra gracia e merce Miquel Vives defenedor del General.

A los muyt reverendos spectables egregios muy nobles muy magnificos e savios senyores los diputados e consello representantes el Principado de Cathalunya residientes en la ciudat de Barchinona.

Muy reverendos spectables muy nobles muy magnificos e muy savios senyores. Vuestra letra de IIII del present responsiva a otra nuestra de XXVIII del mes de junio mas cerca passado havemos recebido et entendidas las cosas en aquella contenidas no se deuen maravellar vostras reverencias magnificencias noblezas e saviezas si por nosotros fue demandado el guiage salvo conducto e seguredat de que scripto vos havemos para los embaxadores que en nombre e por part nuestra e de aqueste regno eran stados nombrados el elector para embiar a vosotros diziendo que seria nueva cosa e insolita e que no querrays seyer inventores de cosa nueva et cetera car en caso que semblantes guiages salvos conductos et seguredades para embaxadores de aqueste regno ni de aquexe Principado en tiempos passados do sian stados demandados assi bien no es en memoria que despues que aquellos fueron unidos et agregados a una senyoria en semblant caso los dichos regno e Principado sian stados constituhidos ni han procehido tales comunicaciones como por cridas publicas et por letras vuestras segunt es notorio en estos dias passados son stadas fechas las quales nos han dado nuevas e legitimas causas para demandar el dicto guiage salvo conducto e seguredat p r contentamiento o major seguredat de los dichos embaxadores. E ciertamente mayor causa devemos haver nosotros de admiracion por no haver lo dado que vosotros de no haverlo atorgado e embiado como sia cierto que la letra patent de passo que nos haveys remeso no baste ni sia suficient segunt

la concurrencia del tiempo e otras cosas que son de si notorias e manifiestas. Ni el ejemplo de haver dado semblant letra de passo a los magnificos embaxadores del Illustrissimo Senyor Rey de la gran Sicilia satisfaze condecentment al caso nuestro occorrient como sia muy diferent de aquell per las causas que son de si notas. E por tanto toda via vos rogamos que vos vengua en plazer de atorgar et enviar el dicho guiage salvo conducto et seguredat para los dichos nuestros ambaxadores tal qual scripto vos havemos e en la otra letra nuestra primera es contenido. E assi mesmo vos hauremos a mucha cortesia que embies alguna persona fins a Lérida la qual dalli havant condugua los dichos ambaxadores segunt que en la dicha nuestra letra es fecha mencion a que por la vuestra no fue satisfecho ni respondido o almenos a Tarregua car al parecer nuestro no demandamos res que razonablement demandar no se deva e pueda en este caso e quando toda via sia recusado facer lo que de la virtut e prudencia vuestra no speramos vosotros haureys fecho lo que vos haura plazido e nosotros e los regnicolas de aqueste regno hauremos rendido nuestro dever. E sia la Sancta Trinitat vuestra continua proteccion e guarda. Dada en Çaragoça a VIII dias del mes de julio del anyo de la Natividat de Nuestro Senyor Mil CCCCLXII. — Los diputats del regno de Aragon a vuestra honor apparellados.

A continuacion se encuentran las cartas que los señores Diputados y Consejo mandaron expedir en este dia.

Als molts honorables e savis senyors los pahers de la ciutat de Leyda.

Molt honorables e savis senyors. La nova que havem haguda de la perdicio feta per En Johan Agullo ciutada e sindich de aquexa ciutat de liurar segons es afermat los cinchcents homens qui eren destinats per custodia de aquexa ciutat en mans dels enemichs tant fort nos congoxa que mes dir nos pot no tant per la perdua quant per la malvestat. Placia a Deu no sia com se diu car encara nons es cert pero ques vulla sia tot crehem sera per lo millor. E per aço hon fos ver no sia desmayar. Ara stam mes forts que james en la prosequucio dels negocis. Vosaltres usau de la virtut e animositat que haveu acostumat. E per vostre confort e consolacio vos avisam havem axi provehit que si veritat sera lo dit cas den Agullo vosaltres e lo diputat local en nom nostre soldejeu aqui los D homens de peu que desijau dies ha per dos mesos a raho de sis florins corrents per mes e los conestables a raho de VIII florins los quals hajen star sots capitania del noble capita de aquexa ciutat ab sols conestables de L en L homens e no altres capitans de cinquantenes e com per causa dels enemichs qui son en aquexes parts es vist los diners no porien anar segu-

rament per ço volem vosaltres e lo dit diputat local al qual de aço scrivim prengau los diners que a aço seran mester a cambi sobre nosaltres e decontinent seran açi complits daqui havant la exequucio reste en vosaltres. Certificants vos que huy havem delliberat acordar e trametre en Urgell mil homens de peu e compliment a D homens a cavall e tantost se metra en exequucio no solament per subvenir aquexa ciutat mas encara per ofendre los enemichs e fer tot lo que mester sia per indemnitat de aquexa terra e del dit Principat. Pregam vos per ço eus encarregam altra vegada hajau bon sforç e no dubteu res car axi poch fallirem a vosaltres e aquexa ciutat com a nosaltres matexos e a qualsevol part del dit Principat. E sia la Sancta Trinitat proteccio vostra e direccio dels negocis que tots proseguim. Data en Barchinona a XII de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los diputats del General e lur concell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor pparellats.

Als molt nobles e magnifichs senyors don Hugò de Cardona e don Jofre de Castro conductors o capitans del exercit del Principat de Cathalunya per absencia del egregi comte de Pallas capita general del dit exercit.

Molt nobles e magnifichs senyors. Axi per letra vostra com altra de mossen Johan de Marimon som certificats de la asserta trahicio e malesa comeses per En Johan Agullo de haver liurats en mans dels ene-

michs los D homens ab que anava en Leyda de que si axi sera ço que a Deu no placia havem grandissim enuig. Certificants vos tenim no menys congoxa de la malvestat que de la persona pero havem algun conort com no son stats vençuts per batalla per quant portava alguna desfavor als fets que tenim entre mans car en la manera que la cosa se diu esser passada no es algu qui guardar sen pogues. Si a Deu plau tot sera per lo millor. Aquesta ciutat scriu al seu capita remetent a ell tot lo que se haja a fer. Aço per tant com les coses qui a all se veen de necessitat deuen esser ab altra seguretat e perfeccio manejades que per aquells qui a relacio daltri los han provehir. Per ço conformants nos ab la voluntat e delliberacio de la dita ciutat vos pregam e encarregam que vista la present siau ab lo dit capita ab bandera daquesta ciutat e ab ell acordau tot lo que fer se haja e ab comuna delliberacio de tots exequutau les coses. Certificants vos havem delliberat crexer aqueix exercit de mil homens de peu e que lo nombre de la gent a cavall sia crescut fins a D. Norresmenys es ja provehit que los pahers de Leyda acorden D homens per custodia lur a fi que hajen prest lo recapte que tant ha desigen. Tota via empero es summa necessitat siau atents vigils e cauts en les coses queus son acomanades. E sia la Sancta Trinitat proteccio de tots e direccio dels negocis que tots tenim entre mans. Data en Barchinona a XII de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los diputats del General e lur concell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Als molt honorables e savis senyors los consols de la vila de Cobliure.

Honorables senyors. Vostra letra havem rebuda per los honorables En Domingo Peralba e En Jachme Rovira a nosaltres tramesos los quals havem hoyts de aço que dir nos han volgut pleuament de vostra part a la qual vos responem que sempre vos comendam de la santa e bona intencio que com a vertaders cathalans havem en los afers qui sguarden a la conservacio e defensio de aquest Principat e libertats de aquells. E havem dades certes provisions als dits vostres missatgers segons veuren. Ells vos diran sobre lo mudar dels oficials e encara en haver lo castell de aquexa vila a ma del Principat. E volem si ja fet no es vosaltres entrevingau al presentar de la letra de mossen Berenguer ab los prohomens e consols de Perpenya e en totes les altres coses que hajen a fer per lo dit castell e si per ventura lo dit mossen Berenguer no volia fer segons li scrivim a nosaltres plau que li leven viures e li façau totes forces e emprimies que fer li pugau. E de aço scrivim als dits honorables consols de Perpenya. Conferiune ab ells. E sia lo Sant Spirit vostra guarda. Data en Barchinona a XII de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los diputats del General e lur concell representants lo Princicipat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Als molt honorables e savis senyors los consols e concell de XXVII de la vila de Perpenya.

Molt honorables e savis senyors. Per altra de V del mes corrent vos havem scrit que per haver lo castell de Copliure a ma del Principat presentasseu una letra al magnifich mossen Berenguer Dolms casla del dit castell e no sabem si ho ha fet ni si li es stada presentada la dita letra. E per quant tota trigua de haver lo dit castell a ma del dit Principat poria parir e dar perill per ço havem delliberat tornar vos ne scriure e enviarvos altra semblant letra al dit mossen Berenguer dreçada en la qual per contentacio dels consols e prohomens de la dita vila de Copliure qui per aço e altres coses nos han enviats lurs missatgers enadim que volem en la presentacio de aquesta letra e encare en les altres coses que lo dit mossen Berenguer ha a fer per lo dit castell segons la dita nostra letra entrevinguen los dits consols de la dita vila de Copliure ab vosaltres o aquells qui per vostra part hauran carrech de les dites coses les quals vos pregam si exequutados per la primera letra no seran feu deguda e fort instancia prestament se faça. E nosaltres havem dada licencia als dits consols de Copliure que si lo dit mossen Berenguer dilata fer lo que li scrivim que li leven los viures e facen altres forces que fer li puguen a fi que lo dit mossen Berenguer faça prestament lo que deu e li scrivim. Haveu vos hi ab aquella promptitud e diligencia que lo cas requer.

E sia lo bon Jhesus guarda de tots. Data en Barchinona a XII de juliol del any Mil CCCCLXII. —Los diputats del General e lur consell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Al magnifich cavaller mossen Berenguer Dolms casla del castell de Copliure:

Mossenyor molt magnifich. Jaus havem scrit ab altra letra nostra data a V de aquest mes com haviem rebuda vostra letra e translat de la resposta per vos feta als honorables consols de la vila de Perpenya e aquelles enteses comendam vos molt de la sana e virtuosa intencio que com a vertader cathala haveu a la conjuracio observacio e defensio de aquest Principat e de la capitulacio e libertats de aquell a tots comunes. E venint a la resposta del fet del castell de la vila de Copliure es veritat que per quant per causes justissimes lo Senyors Rey e Reyna son stats publicats per enemichs de la cosa publica e tots los oficis se regexen al present per lo dit Principat e conve esser la ley comuna per tant nostra voluntat e intencio es que vos per custodia del dit castell aculliau en aquell lo nombre de persones que sera vist als dits honorables consols de Perpenya e vos e los qui a aço seran deputats sens prejudici dels propris drets que sobre aquell pretenen haver ans aquells salves e illesos romanints presten sagrament e homenatge als dits consols de Perpinya o a qui ells volran rebents aquells per nosaltres com a representants lo dit Prin-

cipat de teoir lo dit castell e custodia de aquell per lo dit Principat e en nom seu. E axi vos pregam e encarregam si ja fet nou haveu ho façau e ho dedu-hischau a degut efecte tota dilacio scusacio e consulta cessants. En altra manera siau cert per la indemnitat del dit Principat et alias sera per nosaltres feta provisio la qual es stada feta per altres en semblant cas. E sia lo bon Jhesus ab tots. Data en Barchinona a XII de julioi del any Mil CCCCLXII. — Los diputats del General e lur concell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Als molt honorables senyors En Johan Grimau burges de Perpinya e Pere Julia ciutada de Barchinona.

Honorables senyers. Per quant los honorables consols de Perpenya han assoldejats doscents homens que han enviats al pas de Salses e altres lochs per resistir als francesos volem eus manam que dels diners que tenin per acordar los mil homens qui devien anar a Rossello pagueu e doneu als dits honorables consols o a qui ells volran lo sou dels dits CC homens segons es acostumat e noy haja falla. Data en Barchinona a XII de julioi del any Mil CCCCLXII. — Es empero nostra intencio que los dits CC homens que los dits honorables consols han acordats sien del nombre dels mil. Data ut supra. — Los diputats del General e lur concell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Al honorable senyer En Loys Dolzinelles diputat local en la ciutat e vegueria de Leyda.

Honorable senyer. Nosaltres scrivim als honorables pahers daquexa ciutat que si veritat sera de la nova del Johan Agullo haver trahits los cinchcents homens que havien tramesos per custodia de aquexa ciutat lo que a Deu no placia ells ensemps ab vos acordeu aqui cinchcents homens de peu per la dita custodia donant los sou de dos mesos a raho de sis florins corrents per mes e als conestables VIII florins los quals hajen esser conestables de cinquanta homens pero que los dits cinchcents homens stiguen sots capitania del noble mossen Roger Derill capita daquexa ciutat e no hi haja altres capitans sino los dits conestables. Per ço notificant vos les dites coses vos dehim e manam que vista la present prengau del receptor dels drets de les generalitats tantes pecunies com vers ells sien e la resta a compliment del dit sou preneula a cambi vos e los dits pahers al millor avantatge que fer se puxa e remeteu lons a complir e en continent seran pagats segons de tot aço scrivim als dits honorables pahers. Es mester del acordament fahedor façau libre e compte per manera que de tot se puxa dar bona raho. Donau en les dites e altres coses aquell bo e prest recapte que de vos se confia. Data en Barchinona a XII de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los diputats del General e lur concell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

El mismo dia, se hicieron en consejo diversas proposiciones relativas á las necesidades que sufria el Principado, y votadas, se tomó como deliberacion el siguiente voto, que fué el que prevaleció, de don Francisco de Pinós, repitiéndose aquí, como en otros casos análogos, las protestas acostumbradas, por parte de los eclesiásticos, en lo tocante á la gente de armas.

Don Francesch de Pinos dix que per subvenir a les dites necessitats huy en dia occorrents al Principat sien manllevades per los dits senyors diputats e concell a censal sobre lo dit General e drets de generalitats de aquell fins en les dites cent milia lliures barcelonesas.

Item que la potestat de haver fusters picapedrers mariners e altres tants com sien necessaris fins en nombre de cinquanta homens los quals de continent vajen al exercit de Gerona pagats per lo dit General sia donada al honorable En Loys Setanti.

Item que de present sien acordats mil homens de peu ultra los ja acordats per esser tramesos en Urgell e gent a cavall a compliment de cinchcents compresos los ja soldadats.

Item que lo exercit de Urgell deura anar socorrer Leyda ó no sia remes a la novena de les banderes.

13 DE JULIO.

Se recibieron, en este dia, las siguientes cartas.

Als molt reverends egregis e magnifichs senyors los diputats e concell lur representans lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends e magnifichs senyors. Per dues letres sens aquesta sou stats avisats del fet den Agullo e de ses gents com eren en ma del Rey. Apres se ha sabut que lo dit Agullo ab dos altres tractejant ab lo comte de Prades han trahit si mateix e tots los qui eren ab ell sens alguna necessitat que haguessen de vitualles ni menys per esser molt constrets del estol del Rey que indubitadament nos teniem per dit com certament fora stat axi que sis fossen tenguts solament ahir o al pus larch vuy digmenge per tot dia quels haguerem trets e encara fets tals actes que redundaren en assats gloria e honor del Principat. Hans mes en tanta congoxa la dita novitat en special per la oppinio quen han presa la gent de peu que nou cregueera sino com ho he vist. Lo solicitar vos quant cumple e es de necessitat segons lo parer de molts lo reforçar lo exercit que tenim açi e la cuyta que requer pens esser demes. Es stat delliberat axi per sperar lo que per vosaltres senyors sera determenat com per haver millor alleujament tornar açi hon arribam vuy en la vesprada. Los de Leyda han trames açi Roger

Derill mon cunyat e mossen Icart significant star en molt perill e congoxa. Si prestament no som socorreguts de alguna gent dient com la dita ciutat es per la part del pont molt flaca daltra part que lo poble trobantse aperduats de sos blats bestiars e altres bens vehentse en continuus treballs no podent treballar per causa de la gent de cavall que de continuu corren lo terme se dubten no facen qualque desastre atesa lur condicio. Daço vos scriuen los dits Erill e mossen Icart. Pens que si nosaltres exim daci ab compliment degut que entre les altres cases los de la dita ciutat staran en repos per queus placia provehirhi en special de la gent de cavall car açi nons trobam pus de trentacinch fins en quaranta rocins. Don Hugo e yo havem mester en tot cas hu quins scriga. Placiaus enviar lons de aqui o dar orde lo pugam haver deça. De algunes coses he dat carrech an Folquer vos scriguu. Placiaus provehir en tot. Nom occorre mossenyors pus dir sino que sere tots temps prest al queus sera plasent manar. De Tarregua a XI de juliol. —Lo qui a vosaltres senyors me recoman prest al que ordenareu Jofre de Castro.

Als molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors los diputats e concell representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends egregis molt nobles magnifichs e molt honorables senyors. Per letres que mossen Johan de Marimon ha fetes de totes coses qui fins açi se

son succehides sereu stat avisats com cregam mossen. yors de consellers vos hauran aquelles comunicades. La present es per quant sobre la nova qui ses sobreseguida del setiament de mossen Johan Agullo a Castelldasens nosaltres dos som congreguts açi en Tarregua ab mossen Johan de Marimon hon per tots vista la gran necessitat e perill en que stan lo dit mossen Johan Agullo e los D homens de sa companyia e lo gran damnatge que tot lo Principat se espera si aquesta gent se perdien havem per acordat anar los socorrer no contrastant nos falleguen moltes coses axi de armes com los cavalls que daqui speravem a tal execucio necessaris. Empero vist quanta audacia pendrien los enemichs si lo dit Agullo e ses gents eren rompudes la qual Deu no vulla e quant coratge perdrien les gents dels exercits havem delliberat en tot cas anar los socorrer en la pus cauta manera quens es possible stimants que ab les moltes provisions que havem fetes axi de convocar moltes gents al entorn molts carros e altres provisions necessaries ab la ajuda de Deu obtindreu aquella tan prospera fi que sera repos a tots. E axi mossenyors no resta sino que siam subvenguts de vostres devotes pregaries a Deu qui ha esser jutge de la causa de tots qui crehem per aquesta volta sera decisa. E com mes prest poreu siam provehits de les coses necessaries al exercit com es fer spachar los homens de cavall provehirnos de moltes armes en special de molts passadors e moltes polvores e trametre home qui bestragua o pach moltes coses que tot jorn hajam necessaries e aço no haja trigua com lo

contrari aport molts perills irreparables. E axi fahent fi no havem mes a dir sino que la Sancta Trinitat tingua a vosaltres e a nosaltres en la sua guarda. En Cervera a X de juliol del any Mil CCCCLXII. — Lo qui a vosaltres mossenyors me recoman Jofre de Castre e Hugo de Cardona.

Als molt reverends nobles magnifichs e honorables mossenyors los diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends nobles magnifichs e honorables mossenyors. Per Franci Negre portador de la present he rebuda una vostra letra data en Barchinona lo primer del present a la qual referint me al contengut en aquella vos responch que vertaderament passa en fet lo meu proposit e intencio sens ficcio alguna son stats e son totalment al servici de la terra e de la republica e fins açi no puch creure a ple vostres reverencies sien informades de les tantes e tan grans temptacions per moltes vies me son stades fetes del contrari ne ab quantes ofertes. E sab Nostre Senyor al qual res no pot esser occultat quina es stada e es ma voluntat la fi Deus mijançant ho mostrara. E per ço en lo quem scriviu trameta aqui mos cavalls e rocins vos dich so content no solament aquells trametre mas personalment so delliberat anar a vosaltres e de ma persona e de tots los bens fer al comando e ordinacio vostra e metreu tot a perill de perdicio per defenso de la terra e conservacio de les libertats de aquella. Mes per

quant cresch hajau aqui en cert los francesos son a la frontera es diu açi entre nosaltres ne hauria ja dins la conca de Rossello de necessitat com yo tingua en aquestes parts alguns castells e forces de les singulars qui hich sien haure a tardar alguns dies los pus pochs pore per metre los en orde axi de vitualles com daltres coses necessaries a fi que esser en lorde ques pertany pusquen mes esser utils a servitud del Principat. E sia la Sancta Trinitat vostra direccio e guarda. Del castell de Monells a VIII de juliol any Mil CCCCLXII. — Mossenyors a la ordinacio de vosaltres apparellat Bernad de Senesterra.

Al molt magnifichs e de molt gran providencia mossenyors los diputats del General de Cathalunya.

Molt magnifichs e de molt gran providencia mossenyors. A dos del present mes de juliol passa açi lo honorable En Manuel Fonolleda ciutada de aquexa ciutat lo qual nos dona una vostra letra de crehença e sobre aquella explica de vostra part ell era per vostres magnificencies trames en Rossello per fer fornir los passos de la frontera per obviar a la gent darmes de França qui es en la frontera. E per tant com se dubtava ell fos a temps en ferhi deguda provisio e crehia la gent intraria en Rossello encarregava molt nosaltres preparassem gent que stigues presta per occorrer e tenir los colls del Pertus de Paniças e de les Abelles metent nos en sperança per vostres magnificencies se entenia en trametrehi gent e qne entretant

que trigaria a venir los passos fossen fornits e stiguessen segurs e de fet nosaltres encontinent preparam aquella gent quens sembla podien fer ne sostenir als dits passos e encara scrivim a tots los lochs e baronies a nos vehinables los quals axi mateix justats per nosaltres feren semblant preparatori cascun segons sa posibilitat. E per quant per En Prats correu de Perpenya fou aci recitat dilluns mati la gent darmes era intrada en Rossello e havia començat a correr la Salancha nosaltres haviem assignat e empres ab tots los lochs vehinables als quals axi mateix ne haviem scrit a partir açi dimarts propassat per occorrer als dits colls. E entretant es arribat açi lo honorable mossen Johan Grimau burges de Perpinya lo qual nos ha dit havia comissio de acordar gent per trametrela en Rossello a tenir lo pas de la frontera e prega a nosaltres li donassem endreça e per res no li torbassem nega quis volgues acordar. Nosaltres per la bona voluntat que tenim en aquesta fahena e voler fer mes de poder cresent los acordats anassen a tenir lo pas som contents e de fet li havem ajudat en quant havem pogut. E lo dia propassat ell comença traure gent que exi de açi una conestablia de cinquanta la qual la major partida feu de gent de nostra reculleta e en la hora del partir sabem la dita gent no anava gens al pas sino solament per star en Perpenya de que stiguem e stam molt entrenyorats que sots tal color nos hagen treta la gent e armes que nosaltres haviem molt necessari de nostron poder e que no solament sia a lur propria servitut e no comuna a tota la terra com crehiem que

fos. E certament nosaltres ara no hauriem aquella forma de occorrer als dits colls que dabans haviem. E es de molta necessitat per vostres magnificencies hi sia provehit altrament tota la terra ne pendria hun gran dan tal que no seria per reparar. Nosaltres qui som aci lo primer loch de Ampurda e en passatge de cami reyal e stam certs som molts envejats ens seran donades de les grans stretes que loch de tota aquesta terra pugua haver entenim de nostre poder en reparar nostra força e fer fornitnent de les coses a nos necessaries per nostra defensio. E jatsia nosaltres haguessem trames aqui hun home ab carrech de comprar algunes coses encara ara per quant sentim totes aquestes coses havem delliberat trametre aqui dos homens portadors de la present per informar vostres magnificencies de totes aquestes coses e per comprar altres coses qui apres nos son occorregudes de necessitats. Certificants vos axi mateix com havem elegit capita ab certa capitulacio e covinença entre nosaltres e ell concordada. E segons los fets que manaran ates rey no ha en la terra e vosaltres representau lo Principat cresem haver necessari concessio de vosaltres sobre la dita eleccio. Supplicam vos lans vullau consentir e trametre per los dits portadors e que sia dreçada a nosaltres ab plena potestat de elegir una volta e moltes e comissio de stipular homenatge de haversi be e esser leyal al Principat e aquesta vila e quey sia feta mencio lo capità haja facultat de regonexer lo castell de Cabrera e altres forces qui sien dins aquesta batlia e a aquelles qui seran vistes esser

suficients de poderse tenir metre capita e aquelles qui seran vistes no esser suficients fer les desemparar e metre la gent en aquesta vila e de fer tots altres actes pertanyents a capita en e per aquella forma que vostres magnificencies conexeran. Axi mateix per la gran despesa que fem nos es necessari manlevar pecunies e no tenim sindicat serians molt necessari si per vostres magnificencies per esser consentit nos fos donada licencia de congregar fer sindicat e manllevar les pecunies a nosaltres necessaries per causa de aquestes. De totes aquestes coses sereu per los dits portadors de paraula pus larch informats. Supplicam vos los vullau donar fe e crehença en lo que de nostra part vos explicaran. E sia mossenyors molt magnifichs la Trinitat Sancta guarda vostra e conservacio de tot lo Principat. Data en la vila de Figueres a VIIII de juliol del any Mil CCCCLXII. — Apparellats a vostre servir e honor los consols de la vila de Figueres.

El mismo dia, los señores Diputados y Consejo mandaron expedir las siguientes cartas.

Al molt egregi e strenuu baro lo senyor comte de Pallas capita general del exercit del Principat de Cathalunya.

Molt egregi e strenuu baro. Crehem sabut haureu com los francesos son entrats en Rossello e han presos alguns lochs de molt pocha importancia exceptat

lo castell de Salses qui era destitubit de gents necessaries e ab tot aixo segons letra qne cuytadament havem rebuda dels consols de Perpenya han morts dels francesos quatre capitans homens destat e de altres pus LX e nafrats mes de CC. Pense vostra gran noblesa com los haguerem festejats si compliment hi hagues de gent. Som certs ells venen molt flacament a cavall. Si a Deu fos plasent que les fahenes que teniu entre mans de aquexa ciutat haguessen compliment faherem altre compte qui a present nos pot fer. Es empero summa necessitat sia provehit als colls per prohibir la entrada de Ampurda. Som molt contents com per lo correu de Perpenya havem nova que ja havia cert nombre de gent al Pertus e que ha trobat lo noble vezconte de Rocaberti tirant aquella vila. Car crehem axi en trametre gent als dits colls com en capitans vostra gran noblesa hi haura provehit segons li haviem scrit. E encara nosaltres per major calor e reputacio de les faenes hi trametem lo honorable En Pere Desplugues donzell ab una patent letra per metre so metent e de sagramental si mester sera e per veure com es e sera provehit e provehidor als dits colls e fer tot lo que mester sia per prohibir en tota manera la entrada dels dits francesos ell sera ab vostra gran noblesa. Placiaus conseller e endreçarlo en tot ço que fer se haja en aquelles parts e spatchar lo promptament. Fins açi nous haviem volgut scriure de la tracio feta per Nagullo e alguns dels capitans qui ab ell eren liurant als enemichs los D homens que menaven en Leyda los quals eren a Castelldasens. Uncha

fon major malvestat. Certificants vostra gran noblesa que lo perdre nons dol tant com la malesa pero ara es hora de sforçar e no spantar de res. Nosaltres provehim en enfortir aquell exercit de Urgell a compliment. Tot sia avis a vostra gran noblesa. E sia la Sancta Trinitat proteccio vostra. Data en Barchinona a XIII de juliol del any Mil CCCCLXII.—Los diputats del Géneral e lur consell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Als molt honorables e savis senyors los consols de la vila de Perpenya.

Molt honorables e savis senyors. Vostra letra havem rebuda per Molins correu. Vehem vos congoxan de la entrada dels francesos e veritat es que algu no deu haver plaer de lur entrada e menys de la presa dels lochs ab tot sien de pocha importancia levat Salses qui segons vostra letra ha fet maravelles en la defensio e ofensio dels enemichs. E per experiencia se veu que si copia de gent hi hagues los francesos hi foren mala venguts axi com ab la ajuda de Deu seran e en les altres viles e parts hon tropien deguda defensa specialment en aquexa vila la qual pus lo castell segons som certificats es al plaer vostre de que summament nos alegram atesa la gran fortalesa del dit castell e de la vila e la animositat dels poblats en aquella crehem donaren mala ventura als enemichs. E com scrit vos havem si en les parts Dampurda se declinaran e encara que en aquex comdat aturen nos-

tra voluntat e intencio seria que vosaltres a les spatles e nosaltres al davant e tot laltre poder de la terra a certa jornada lus fos dat al damunt poderosament haguerem hagut plaer nos haguesseu respost del parer vostre quant es en lo carrech quens voleu impingir de no haver socorregut aqui al temps e encara del desconfort que voleu significar havem admiracio car del socors sou be certs lo qual per que mes promptament lo haguesseu donam los diners e metem la exequucio en mans del vostre missatger. En lo fet del desconfort nosaltres confiam fareu sempre lo degut segons loablament haveu acostumat. E pregam vos vullau pensar quals fets deça e della tenim entre mans e a qnantes coses se ha provehir. per los quals respectes cove tots nos aiudem ab gran virtut e unitat e que una vegada los enemichs sien expellits de la terra a la qual expulsio no entenem fallir de persones e bens en manera alguna. E si dabans teniem una onça de sforç e animositat ara ne tenim un quintar per la entrada dels dits francesos considerat com son stats tractats per nostres predecessors en los temps passats. E sia la Sancta Trinitat proteccio vostra. Data en Barchinona a XIII de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los diputats del General e lur concell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Bajo igual forma, á corta diferencia, se escribió otra carta como la que antecede á los estamentos eclesiástico,

militar y real de los condados de Rosellon y de Cerdaña.

Als molt honorables e savis senyors los consols e consell de Castello Dampuries.

Molt honorables e savis senyors. Dues vostres letres havem rebudes una per lo honorable En Pere Parrot y altra per lo discret En Pere Fresquet e hoydes les crehences per ells explicades tota via restam molt contents de la virtuosa intencio e ferma perseverança que com a vertaders cathalans havem en la conservacio del Principat e libertats a tots comunes de la bona provisio que feta haveu en subvenir als passos de les Abelles e de la Maçana vos comendam. Es summa necessitat ho metau en obra car per correu susara rebut de Perpenya havem nova certa que los francesos son entrats en Rossello e han presos alguns lochs posant a aquells banderes de França la qual per los cathalans deu esser molt abhominada. Quant al fet de la demanada recullita nostre parer es e volem que en aquexa vila se recullen totes viles lochs e parroquies qui acostumat ho hajen en temps de consemblant guerra. E tant per fer aço quant per metre en degut orde les gents e tots actes bellicosos e altres coses axi en defensio com en ofensio dels enemichs par a nosaltres deveu elegir hun bon capita home abil dispost e afectat lo qual haja totes aquelles preheminencies que acustumen haver semblants capitans. Tota endreça a nosaltres possible havem feta adhibir al dit Pere Parrot per haver polvora e altres coses que demana-

va. Daqui havant feu ço que de vertaders cathalans se pertany e com be haveu acostumat car nosaltres ab la ajuda de Deu no fallirem a tot lo que mester sia per conservacio e indemnitat del dit Principat. E si lo fet de Gerona hagues compliment hagueren vist per obra los francesos qual taula lus fora stada parada a la entrada de Rossello e com los cathalans de lur çerafica faç hagueren poch redubte. E sia la Sancta Trinitat proteccio vostra e direccio dels negocis que proseguim. Data en Barchinona a XIII de juliol del any Mil CCCC sexanta dos. — Los diputats del General e lur consell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Als molt honorables e savis senyors los consols de la vila de Figueres.

Molt honorables e savis senyors. Dues vostres letres havem rebudes la darrera de les qual es de VIIII del corrent mes dels quals havem hagut gran plaer. Certificantvos de vostra virtuosa e inconmutable intencio que haveu en lo benefici e conservacio del Principat e libertats a tots comunes havem tanta contentacio com de universitat del dit Principat. Venints a la resposta del fet del capita que haveu elegit a nosaltres plau e volem sia aquell que a vosaltres es stat o sera vist e aquell puxau variar e mudar a vostra voluntat una e moltes vegades lo qual haja facultat de fer recullir en aquexa vila tots lochs e parroquies qui en cas de guerra hi sien acostumats recullir e de re-

gonexer totes forces de aquexa batlia e aquelles fer metre a punt e en orde per defensio e desemparar e relaxar segons li sera vist e de governar e regir la gent de sa capitania ab totes aquelles preheminencies que semblants capitans han acostumat usar e exercir en temps de guerra. Quant a la licencia de manlevar fins açi tal cosa no havem mesa en pratica pero crehem lo batle o altre oficial preheminent de aquexa vila hi basta atesa la causa axi justissima e evident de la necessitat que concorre. Veniats al fet de la custodia dels colls del Pertus e de Paniças crehem lo honorable En Pere Julia per nosaltres per aço trames hi havia provehit e lo S. comte capita general segons nos ha scrit hi ha tramesa certa gent ab tot axo empero es summa necessitat vosaltres e los del vezcomdat e tots altres vehinats siau promptes socorrer als dits colls per manera que no sia licit als enemichs entrar en Ampurda car guardantse aquells colls es guardada tota aquexa terra. Si a Deu era plasent que lo fet de Gerona hagues compliment seria provehit en totes coses per indemnitat del dit Principat ab tota perfeccio. E sia Jhesus ab tots. Data en Barchinona a XIII de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los diputats del General e lur consell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

El mismo dia, recibieron los señores Diputados y Consejo las siguientes cartas.

Als molt reverends magnifichs e honorables e de gran providencia senyors los diputats del General e consell lur representants lo Principat de Cahalunya.

Molt reverends magnifichs honorables e de gran providencia senyors. De vostres grans reverencies rebi hir una letra e per aquella he vist la provisio bona que haveu feta al meu comdat. Faç vos ne infinides gracies e de quanta endreça per vosaltres es stada feda a aquell que yon stava ab molt recel En Guillem Bruna ab diners per acordar cent homens e encara per socorrer la gent daquest exercit de mig mes es arribat. Sobre aço senyors ja per altres vos he scrit com es molt necessari fortificar aquest exercit de dos milia homens e encara donar diners a aquesta gent per dos mesos e mig per que veig que si aquesta gent no ha diners pera dos mesos no pendra diners. Certifich vos no romandran aci CCC homens qui tothom sen ira que ja per que veen que lur temps finira prest ab molta pena se comanden. Perque placiaus senyors en aço provehir. E encara par a mi que lo sou dels capitans nos deuria reduhir ni moure mas quels fos crescut nombre de gent a cascu dells. En altra manera veig dificil que algu atur. Placiaus sobre aço determenar e prestament provehir lo que plasent vos sia. Per letres dels consols de Perpenya haureu sabuda la entrada dels francesos e de la presa de Salses de Ribesaltes e altres lochs. Jo hir de gran mati fiu spachar lo vezcomte de Rochaberti qui ha carrech de stablir

la gent e de fer guardar e defendre los passos de Paniçars del Pertus Requesen e altres passos quey sien e los de Castello Dampuries a guardar lo pas de les Abelles. Tots fan lo que poden en provehir los dits passos. Continuament yo treball sobre aquesta força vella e tots jorns de nit e de dia los treball de bombardes qui han be carafaxades algunes torres. Totes coses se fan que fer se poden e ab diligencia. Placiaus fer trametre encontinent deu quintars de polvora de bombarda e dos de spingarda e viratam tant com se pugua car es cosa molt e molt necessaria. Aquesta nova dels francesos ha molt aterrada alguna dolenta gent axi del exercit com encara daltres. E per ço que yo so cert que no socorrent e donant sou a la gent per dos mesos no pendran lo sou CCC de aquest exercit e seria total destruccio del stat de aquest Principat per que es necessari senyors provehir promptament e sens avaricia car la trigua destrueix totalment aquesta faena. Majorment que veig parlar los de Rossello en forma que nom plau en quant dien en una mia letra quels hajam per scusats. Ultra totes aquestes coses es necessari façau en fets e en appariencia o en aquella manera que a vosaltres semblara millor que tot lo mon se prepar e que vajen fames que XM homens venen e altres provisions aquelles queus semblara car hi son be necessaries que lo poder dels francesos es gran e yo no tinch parlant la veritat M CCCC homens car entre morts nafrats e fugits no creeh encara sien tants e aquesis prou descorats. Trametenme la nomina de la gent axi a cavall com de peu per

que sapia quina gent tinch. Axi mateix per que tots jorns sich despenen tres quintars de pólvora de bomberda placiaus trametren continuament car les bombardes e ballestes han a guanyar aquest fet. Digmenge fiu anar En Rosanes ab la sua gent al coll del Pertus e no mes per ara. La Sancta Trinitat sia en vostra continua guarda e direccio prospera dels negocis que proseguim. De Gerona a XIII de juliol del any Mil CCCCLXII.

Apres haut scrit aquests senyors de concell han delliberat per lo present e encontinent deure esser tramesa polvora de bombarda deu carregues car despenent tots jorns tres quintars e mes que sen despen de deu carregues no ni ha sino pera deu jorns. — A la ordinacio de vosaltres senyors apparellat lo comte de Pallas capita general del vostre exercit.

Al molt egregi senyor car nebot e frare lo senyor comte de Pallas capita general del Principat de Cathalunya en Girona.

Molt egregi senyor e car frare. Per letres dels consols de aquesta vila crehem sia V. S. stada avisada com la gent francesa entrant en aquest comtat se ha occupades e preses algunes places e castells de aquell. E vuy En Bernad Dolms a instancia dels dits francesos assegurat sol per hun dia per tots los tres staments del dit comtat es vengut a parlament ab nosaltres e altres dels dits staments de la peticio del qual som certs sereu avisats per letra dels dits staments lo dia

present feta. E per quant senyor les coses son de tal importancia havem delliberat notificar les dites coses a V. S. havents confiança per que aquella nos sera occorregut e ayudat. De la ajuda senyor indubitadament reportareu grandissima honor e gloria atesa la gent de açi e lurs armes e animo e la forma de la gent francesa. E sia senyor molt egregi la increada Trinitat vostra continua proteccio. Scrita en Perpenya a XIIII de juliol del any Mil CCCCLXII. — Vostre germa qui a vos me coman vezcomte Dilla e de Canet capita.

Als molt reverends nobles magnifichs e honorables senyors e de gran providencia los diputats del General e concell lur representants lo insigne Principat de Cathalunya.

Molt reverends nobles magnifichs e savis senyors. Sentint les diferencies per misteri del enemich de natura humana suscitades entre la Majestat del Senyor Rey e vosaltres lo que ab dolor referim moguts de vera amor e per aquella conjunctio e unitat que es entre aqueix Principat e aquest regne tots ensemps feels e units vassalls del dit Senyor Rey es stat delliberat per los dels staments ecclesiastich e militar del present regne e per aquesta ciutat fer e trametre embaxada per intercedir e ab lo adjutori divinal poderse dar e intervenir les dites diferencies e procurar tota concordia paternal e reyal amor e dileccio de la dita M. del S. Rey en vosaltres axi com de bon Rey e

senyor se pertany en sos feels subdits e vassalls e filial amor e obediencia de fidelitat innata de vosaltres en lo dit S. Rey qual se pertany de bons e feels vassalls e per tots temps es stada en vosaltres e vostres predecessors atrobada segons per nostres altres letres vos es en efecte significat. Ab les quals entre les altres coses vos havem pregat cessasseu e fesseu cessar entretant tots actes de fet los quals scandols irreparables porien produhir. E de semblant efecte al dit senyor havem scrit e supplicat. E per quant en les dites nostres letres sobre la embaxada dels staments ecclesiastich e militar dubtosament vos haviem scrit e de aquesta ciutat certa ara les reverencies nobleses e magnificencies de vosaltres certificam com los dels dits staments e nosaltres han e havem elet e nomenat persones pera embaxadors per la dita raho los quals son partits lo present dia data de la present per que altra e altra vegada per benefici dels afers e repos daqueix insigne Principat vos pregam e per fraternal e conjuncta amor exortam que puix los dits embaxadors dels tres staments daquest regne e daquesta ciutat son ja partits e ab lo nom de Nostre Senyor sens aturar ni divertir a altra part son delliberats fer aquexa via e comuniçar primer ab vostres reverencies nobleses e magnificencies e ab aquexa ciutat oblidades e apart posades almenys per sobresehiment temporal totes causes que en aço justament moure vos poguessen doneu orde de continent sens triga alguna de esser sobresehit e cessat de totes novitats e actes de impressio e congoxa en sguart de la prefata Majestat

e de la Serenissima Senyora Reyna e del Illustrissim Senyor Princep e primogenit e per semblant vos placia fer cessar lo progres que la bandera de Barchinona e sagramental fa segons fama publica nos ha referit vers les parts hon es la prefata Majestat e scriure a les ciutats e viles daqueix Principat cessen tots moviments e insults de armes car nosaltres de present de sobresehir actes de fet e insults darmes scrivim humilment supplicants al dit Senyor Rey e a la dita Senyora Reyna. E placiaus en breu dirigir nostres correus los quals per la dita raho trametem als dits senyors Rey e Reyna. E fabent aço crehem vertaderament fareu servir a Nostre Senyor Deu e a nosaltres gran complacencia la qual en son cas e loch per nosaltres vos sera molt agrahida. Apres de haver aço scrit havem rebut de vostres reverencies una letra de XXVIII de juny propassat a la qual e coses en aquella deduhides vos sera stesament respost e satisfet per los dits embaxadors. E tingua vostres gran reverencies en sa continua guarda e direccio la Sancta Trinitat. De Valencia a VIIII dies de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los jurats e concell general de la ciutat de Valencia a la honor e complacencia de vostres gran magnificencies be apparellats.

Mandaron escribir, en este dia, los señores Diputados y Consejo las siguientes cartas.

Los diputats del General e concell llur representants lo Principat de Cathalunya en virtut de la comissio de la cort ultimament celebrada en la ciutat de Leyda e encara de la capitulacio al dit Príncipat atorgada fermada e jurada et alias als molt honorables los veguers sotsveguers batles sotsbatles procuradors e altres qualsevol oficials e jurats consols e prohomens constituhits en les ciutats viles e vegueries de Gerona de Besalu de Castello Dampuries de Campredon de Figueres e de Olot e altres qualsevol viles e lochs del dit Principat salut e honor. Per ço com la gent darmes de França segons som veridicament informats son entrats en lo dit Principat ço es en lo comdat de Rossello per destrouir e damnificar aquell presents castells lochs persones e bens del dit Principat nosaltres volents a aço debitament provehir e a la indemnitat e necessitat del dit Principat socorrer ab tenor de la present vos pregam encarregam dehim e manam que tota hora e quant lo honorable En Pere Desplugues donzell exibidor de aquesta metra o metre fara sometent e de viafos en nom del dit Principat contra los dits enemichs aquell dit so reprengau e continueu ab vostres gents prestament e poderosa lexant empero les principals viles ab suficient nombre de persones per custodia de aquelles e ab la dita gent aneu o aquella trametau als colls del Pertus de Paniçars e de les Abelles o lla hon lo dit honorable En Pere Desplugues dira per custodia e indemnitat del dit Princi-

pat. E aço no diferiau en manera alguna ans ho remetau en exequucio tota dilacio e consulta cessants. Data en Barchinona a XIIII de juliol del any Mil CCCCLXII.

Encuéntranse á continuacion las instrucciones dadas por los señores Diputados al honorable En Pedro Desplugues, doncel, cuyo contenido es como sigue.

Primerament lo dit Pere Desplugues com sera a Gerona parlara ab lo S. comte de Pallas capita al qual mostrara la patent letra que sen porta e a consell seu fara e exequtara les coses de que ha carrech.

E son de parer los dits deputats e consell que lo dit Pere Desplugues com tirara la via Dampurda meta e metre faça sometent e de viafos en nom del dit Principat per moltes parts e faça tocar campanes segons es acostumat e dient per les viles e lochs que tothom seguescha lo dit Pere Desplugues. E axi haura tanta gent com pora e encara que tots no porten cuyraça per axo no sien refusats si ben vist li sera e ab aquella gent tota o part hira als colls del Pertus de Paniçars de les Abelles de la Maçana e altres e repartira aquella per los dits passos e fara reparos fosses trencades e totes altres coses que vistes li seran per prohibir la entrada de les gents darmes de França.

E si lo molt noble vezcomte de Rocaberti e En

Rosanes e altres gentils homens seran als dits colls comunicara ab aquells e ab ells ensemps dara expedicio a totes les coses dessus dites en manera que totes hajen bon compliment e recapte.

E lo dit Pere Desplugues trobara en Gerona o per lo cami En Guillem de la Bruna ministre del General al qual liurara los diners que sen porta e dirli ha que sen vaja ab ell car axi ho manen los dits deputats e concell e lo dit Guillem fara exequutar e treballara en totes les coses que li seran dites e comendades per lo dit Pere Desplugues. Data en Barchinona a XIIII de juliol del any Mil CCCCLXII.

Als molt reverends molt nobles magnifichs e de gran providencia senyors los deputats del regne Darago.

Molt reverends molt nobles magnifichs e de gran providencia senyors. Vostra letra de VIII del corrent mes responsive a la nostra havem rebuda per la qual vehem star e perseverar en la peticio del guiatge salvoconduyt e seguretat per als molt reverend e magnifich embaxadors vostres e de aqueix regne no obstants les rahons per nosaltres fetes a efecte de no voler esser inventors de cosa nova la qual stimam esser tan delicada que per sol demanar altera aquella plena fiducia que entre aqueix regne e aquest Principat inseparablement units e agregats sempre es stada. Afermants haver vos dada causa de demanar lo dit guiatge salvo conduyt e seguretat les assertes cominacions

crides e letres en los dits passats fets. A les quals coses senyors de molta prudencia responem que si les crides e letres de part de aquest Principat procehides per defensio sua e de les libertats e cosa publica en la conservacio de la qual aqueix regne ha participi per causa de la dita unio e del comun comerci son be mirades en les fahenes concorrents ho han respecte a vosaltres ne aqueix regne ne altres qui inimichs del dit Principat constituhir nos vullen. E per ço sembla bastar la letra de pas que tramesa vos havem. Hon empero causes algunes a nosaltres ocultes movens los dits embaxadors o algu dells e de lur familia en haver lo dit guiatge seria gran plaer a nosaltres aquelles saber a fi si pogues dar expedicio deguda per no alterar aquella fraternal comunio que sempre com scrit vos havem es stada. E si lo exemple dels magnifichs embaxadors del Illustrissimo Rey de la gran Sicilia nous par haja prou satisfet altre eximpli vos ne referim dels nobles e magnifichs embaxadors del regne de Valencia qui sens peticio de guiatge son ja partits e son dintre lo dit Principat e de hora en hora los speram. E axi nosaltres pensam fer e tota via farem lo degut vers vosaltres e aqueix regne com sempre havem acostumat. E sia la Sancta Trinitat vostra continua proteccio e guarda. Data en Barchinona a XIIII de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los diputats de General e lur concell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Los diputats del General del Principat de Cathalunya e lur concell lo dit Principat representants al honorable lo senyer En Pons Sacosta donzell procurador e general regidor per lo reverendissimo senyor lo maestre de Rodes en la comanda de Açco e lochs e vassalls de aquells salut e honor e encara als honrats qualsevol regidors e prohomens de la dita comanda e lochs de aquella salut. Per quant havem bona relacio e vertadera que vosaltres tots com a vertaders e bons cathalans haveu bona e sencera intencio e ferma voluntat en totes les coses quis sguarden a la conservacio defensio e manteniment de les libertats del dit Prncipat e dels poblats e cosa publica de aquell qui son a tots comunes de la qual cosa no solament molt vos loam mas encara vos ho regraciam e comendam. E per ço vos pregam e exortam molt afectuosament e streta qne en la dita vostra bona e sancera intencio e ferma voluntat vullats star e perseverar ferms e per res aquelles no mudeu ni de res spantar car encara que per los fets que tenim entre mans per conservacio e defensio de les dites libertats e persones e bens nostres e de tots alguns encontres si reben pero confiants de nostra bona e justa causa que proseguim speram en la divina misericordia e ajuda que lo fi e conclusio sera com tots desijam e nosaltres per nostre poder ab suma diligencia entenem e continuament entendrem e exposarem nostres persones e bens no solament per la dita defensio del dit Principat e dels po-

blats en aquell mas encara a la confusio e expulsio dels enemichs e a vosaltres e a tots aquells qui be obraran en res no fallirem. E per ço havem fets e tenim dos poderosos exercits lahu a Gerona laltre en Urgell los quals continuament sforçam e augmentam de gent de cavall e de peu e de artelleries e altres coses necessaries per haver e conseguir nostre just e bon desig e proposit e dar a sentir e conexer als enemichs e a tot lo mon los cathalans imitant a lurs predecessors gloriosos no comportaran esser deslibertats ni maltractats segons los enemichs cominen e han començat à fer. E sia lo bon Jhesus direccio de nostres afers. Data en Barchinona a XIIII de juliol del any Mil CCCCLXII.

Los deputats del General del Principat de Cathalunya e e lur consell representants lo dit Principat als honorables senyers En Pons Çacosta e en Galceran Çaçirera donzell procuradors e regidors per lo reverendissimo senyor lo maestre de Rodes ço es vos dit En Pons Çacosta en la comanda de Azco e vos dit En Galceran Çaçirera en la comanda de Miravet saluts e honor. Volents per nostre poder donar orde e provehir que totes sedicions tumults e concitacions sien extirpades e procurar bona unitat e repos en aquest Principat a lahor de Nostre Senyor Deu servey de la real corona Darago benifici conservacio tranquillitat del dit Principat no solament adhibint nostra cura en la present ciutat mas encara en totes les parts de

aquell per ço ab tenor de la present a vosaltres e a cascun de nos de la industria e probitat dels quals molt confiam vos pregam exortam e cometem que en nom veu e part nostra qui lo dit Principat representam amdos inquirau e cascun de vosaltres inquira ab summa diligencia contra totes e senglés persones de qualsevol stament e condicio sien de les dites comandes de Azco e Miravet qui hajen contrafet o contrafaran a la capitulacio per lo Senyor Rey al dit Principat atorgada fermada e jurada axi per via de sedicions tumults e concitacions tractades o tractadores en aquexes comandes o lochs de aquelles com per paraules proferides en respecte nostre com a representants lo dit Principat e encara en respecte e menyspreu de nostres delliberacions. Norresmenys contra tots aquells de les dites comandes e lochs de aquelles qui seran anats e son en servey del dit S. Rey contra lo dit Principat los quals son hauts e publicats tots per enemichs e acuydats de la cosa publica e lurs bens adquirits e confiscats al dit General. E si per les enquestes que de aço rebreu acabades o no acabades se mostrara alguns esser delats e culpables de les dites coses o de alguna delles aquells meteu en preso en la qual stiguen ben guardats e custodits e los bens de aquells prengau e hajau a ma e poder nostre en nom del dit Principat. E los dits culpables que trobareu dels dits crims o algu de aquells en nom nostre e per nos representants lo dit Principat castiguen e puniau e si vist vos sera componeu segons la qualitat del crim que dels dessus dits hauran comes requer-

ra e vist vos sera car nosaltres per los dits sguarts en e sobre les dites coses e cascuna de aquelles e dependents e emergents de aquelles donam e cometem a vosaltres e a cascu de vos nostres veus e plen poder. Volem empero que si per los dits crims o algu de aquells admetreu a composicio alguns delats dels dits crims o algu de aquells de la quantitat que composareu respongau la meytat francha e quitia de totes averies e messions al dit General. Data en Barchinona a XIIII dies del mes de juliol del any Mil CCCCLXII.

Sigue el pregon sobre el enganche, que fué publicado en este mismo dia, por los lugares de costumbre, y á son de trompetas.

Ara hojats tot hom generalment de part dels molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya ab intervencio e consentiment de la ciutat de Barchinona en virtut de la comissio de la cort ultimament celebrada en la ciutat de Leyda e encara de la capitulacio al dit Principat atorgada fermada e jurada et alias. Que com lo comte de Foix ab cert nombre de gent darmes sia entrat per les parts de Rossello en lo dit Principat per damnificar aquell e haja començat pendre alguns lochs e en les parts de Urgell los enemichs del dit Principat continuen la guerra dies ha començada per ço per propulsar los

dits enemichs e constituhir lo dit Principat en termens de defensio e encara ofensio dels dits enemichs los dits deputats e concell notifiquen a tothom generalment que ells ab intervencio e consentiment de la ciutat de Barchinona han delliberat acordar deu milia homens de peu ultra los ja acordats. E per ço en lo nom de Deu e de mossenyors Sant Miquel e do mossenyors Sant Jordi e del benaventurats Karles tothom qui vulla pendre sou vingua al loch acostumat e sera li dat segons als altres ja acordats.

Antes de publicarse, sin duda, el pregon que antecede, se reunieron los señores Diputados y Consejo en el lugar de costumbre, donde se hicieron diferentes proposiciones, y votadas, prevaleció el siguiente voto del señor obispo de Vich, que se tomó como deliberacion.

Primo lo S. bisbe de Vich dix que la dita crida ordenada per soldejar deu milia homens de peu ultra los ja acordats sta be e que tal sia publicada e mesa en exequucio per la novena de les banderes si e com vist li sera.

Item que lo honorable En Pere Desplugues donzell vaja de continent be spatchat de letres e altres coses la via Dampurda per provehir e dar orde als passos e colls del Pertus de Paniçars de les Abelles e de la Maçana e altres per obviar la entrada dels francesos. E que En Guillem de la Bruna sen vaja ab ell ab tants

diners com sera vist a la dita VIIII^a de les banderes per supplir a moltes coses per aço necessaries.

Item que per mar sia provehit a contrastar que les artelleries ques diu deuen venir de França per damnejar lo dit Principat armant fustes per aço sia remes a la dita VIIII^a de les banderes ab totes les despeses necessaries de pecunies del General.

Item qne Nanthoni Folquers compre de diners del General vitualles a ops del exercit qui es en Urgell e revena aquelles per bona endreça al dit exercit.

15 DE JULIO.

Siguen á continuacion las cartas que los señores Diputados y Consejo recibieron en este dia.

Als molt reverends magnifichs e honorables mossenyors los diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends magnifichs e honorables mossenyors. La causa de la present es per quant dos qui eren del exercit e eú lo cas de Castelldesens serien arribats en aquesta ciutat lo dia present de mati e recitaren lo cas e encara anomenats los quis troben ab lo Senyor Rey de Arago dins Balaguer e entre los quals nomenaren mossen Andreu de Pegnera domiciliat en aquesta ciutat lo poble de aquella ses comogut e en

tanta manera que havem hagut molt a fer en sossegar los car volien donar a saco la casa del dit mossen Andreu de Peguera e tots sos bens hi ab tot sera provehit e sera feta crida tothom que tingues bens de cavallers ni gentilshomens ni de altres qui fossen contra lo dit Principat tinguessen per emparats e sequestrats e altres actes empero lo dit poble no content de aquestes provisions ni altres se esforçava en mes a conmoure en avalot e scandils proferint encara paraules leges que prenguessen algunes cases de aquesta ciutat qui eren de regidors ciutadans e altres de que covench a nosaltres de necessitat per cessar lo scandel qui era preparat anar a la casa del dit mossen Andreu e aqui segellar cambres e inventariar lo que hi havem trobat que es stat poch e apres es stat trobat molts bens de la dita casa qui eren stats ja mesns comanats e occultats en diverses parts de aquesta ciutat roba entrosellada e en altra manera axi en lo monestir del Carme e de Preycadors com en cases altres de singulars e aquelles havem sagellades e comanades. E apres es stat desliberat per dar sossech al dit poble que lo portador de la present al qual dien Anthoni Segur çabater de aquesta ciutat e hu del dit poble sia trames ab la present a vostres grans reverencies ensemps ab la enquesta e deposicio qui es stada presa dels dits homens sobre lo dit cap per los comissaris elets ab la qual interclusa dins la present. Per tant que per vostres reverencies sia provehit e rescrit com nos havem a regir ni ques deu fer per dar orde en fer lo degut en aquest cas e altres e ces-

sar e obviar a tota natura de scandels. E daltra part vos haurem a gracia de les coses occorrents siam avisats com aquesta ciutat e tots stigam molt tribulats dels cassos e rahons ques dien. E per semblant vos haurem a gracia nos doneu forma e orde com nos havem a regir en destrenyer e forçar los qui son de recullita qui recusen venir e fer lo degut en aquesta ciutat com diverses vegades es stat scrit sia ab molta penuria tant de gent com de artelleria com de vitualles sera cosa vos ho haurem a molta gracia per la conservacio de aquesta ciutat e per que hajam forma si lo cas ho aportara de bona defensio com hajam redubte nou hajam tot mester. Scrita en Manresa a XV de juliol del any Mil CCCCLXII. — Mossenyors al qui ordenareu promptes los consellers de la ciutat de Manresa.

Als molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables mossenyors los diputats e concell lur representants lo Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables mossenyors. Vuy dilluns he rebuda de vostres gran reverencies una letra en la qual me solicitau en voler provehir a les necessitats de aquesta terra e si possible era als passos per diferir la entrada dels francesos lo que fins açi per la pocha manera que aquesta terra te no ses pogut fer ne axi poch voler scoltar nenguna manera de embaxada ne tractes ans

san detengut hun trompeta lo qual los haviem trames per demanar salconduyt e axi ells son entrats per lo pas de Salses e han presa la vila en que han perduda gent e axi mateix han preses totes les Salanques sens contrast nengu. Nosaltres vuy ab qualsque quatrecents homens de peu e ab aquells pochs rocins qui aci son som exits scaramuçar ab ells a les barreres en tal manera quels havem desbaratats e presos dos homens de peu. Perque mossenyors seria menester vosaltres nos trametesseu socors molt prestament car sil haviem metria gran animo a tots aquests pobles e ab lo adjutori de Deu no perillariem. Lo lur poder son deu milia homens de cavall. E per la present molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables mossenyors no he mes a dir sino que totstemps so prompte al quem manareu demanant vos de gracia prestament vullau provehir en lo adjutori de aquesta terra qui es hun dels principals membres de aquest Principat. E tingaus la Sancta Trinitat en sa proteccio. Scrita en Perpinya a XII de juliol del any Mil CCCCLXII. — Apres la data havem sabut com han pres Ribesaltes per que ab la gent quens trameteu vinguen hi rocins los que poreu fer almenys huns sexanta e setanta. Data ut supra.

Huy que es dimarts es stat trames hun haraut a mi e als consols desta vila per demanar saulconduyt per venir a parlament ab nosaltres encara no es dellibrat quels sera respost. Dema devem haver tot lo poder davant. — A vostra honor prest de Pinos vezcomte Dilla e de Canet.

Als molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables e de molt gran providencia senyors los diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends egregis nobles magnifichs honorables e de molt gran providencia senyors. Crehem que per correu expres vostres molt grans reverencies son stades avisades com les gents darmes de França han preses algunes forces e castells entre los quals son Salses Sent Ipolit Sent Lorenç Ribesaltes e altres. Sta lo combat vuy sobre Baixas discorrent a cavall per totes les terres de aquest comdat. Vuy En Bernad Dolms a lur instancia assegurat per nos sol per hun dia es vengut a parlament fora les barreres de aquesta vila la via de Nostra dona del Pont. La conclusio del rahonament es que la gent de França vol dos coses ço es que entra la bandera del Rey de França e que aquesta terra prest los homenatges al Rey Darago. Les coses son de tal pes e importancia que es necessari que lo Principat de Cathalunya provehescha en donar socors e ajuda a nosaltres qui speram vuy al menys a la vesprada lo combat en aquesta vila e de aço som certs tenim animo Deus mijantçant e la vostra ajuda que nostres enemichs non reportaran honor ni gloria. E la potencia increada sia continua proteccio de vostres molt grans reverencies nobleses magnificencies e honorables providencies. Scrita en Perpenya a XIIII de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los

tres stats ecclesiastich militar e reyal del comdat de Rossello a vostra honor e ordinacio apparellats.

Al molt egregi senyor lo senyor comte de Pallas capita general del exercit de Cathalunya.

Molt egregi senyor. Crehem qne per correu expres vostra senyoria es stada avisada com les gents darmes de França han preses algunes forçes e castells entre los quals son Salses Sant Ipolit &. (Sigue esta carta igual en todo a la anterior y de la misma fecha.)

Als molt reverends egregis nobles magnifichs honorables e savis senyors mossenyors de diputats e concell lur representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors. Jatsia que diverses vegades per la occurrencia del temps e per la gran necessitat que havem de vostre bon auxili hajam scrit e recorregut ab letres a vostres reverencies nobleses e honorables savies es queus fos plasent voler nos socorrer e ajudar axi com a aquells qui som hun membre o petit en Cathalunya e posats a les confines e estrems limits de aquest Principat e continuament stam oppressos e obsidiats per los enemichs del dit Principat e quasi a discrecio dells vivim e conservam nostres bens e aço per tant com tenim lo castell e vila de Ciutat en la qual es sobrevengut mossen de Milglos veguer per lo comte de Foix en lo vezcomdat e les valls Dandorra

e aquest se fa fort en lo dit castell e hi met la mes gent forastera que pot. E per lo semblant stableix les valls Dandorra e te a ma sua lo pont o pas de Camlo per lo qual pot metre tanta gent quant li plaura. E per quant lo dit castell de Ciutat sta a manco de una ballestada de aquesta ciutat e sab ell que som nosaltres desmurats e pocha gent nos tramet cascun dia a menaças per forma quens mostra es a ma sua la nostra destruccio tota hora e quant be li vingua segons que aquest negoci mes amplament ha sabut vostre comissari mossen Franci Torro ciutada daquexa ciutat lo qual havem pregat vos scriva e informe de les occorrencies e necessitats nostres e de la gran voluntat que tots nosaltres havem a la unio de aquest Principat e de viure e morir ab la delliberacio de aquex notable concell. Per tant pregam a vostres reverencies nobleses e honorables savieses queus placia subvenir nos en aquesta tanta necessitat de alguns centenars de homens e de algunes armes e no lexar nos perir. E mes vos placia als dits e letres de vostre comissari e a tot quant per nostra part vos dira e scriura donar plena fe e crehença axi propiament com si nosaltres vos ho recitavem. E sia la Sancta Trinitat continua guarda vostra. Scrita en la ciutat Durgell a X de juliol del any Mil CCCCLXII. — A tota ordinacio e honor de vostres reverencies senyories nobleses e honorables savieses prests los consols e prohomens de la ciutat de la Seu Durgell.

Als molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors los diputats e concell lur representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors. A hoyda nostra es pervengut com lo sotsveguer dels Prats o comissari sera vengut ma armada al loch e casa del Spelt situat dins aquesta sotsvegueria lo qual loch es den Bernad Guerau de Boxadors e daqui sen ha portats los bens quey ha trobats e presos homenatges dels homens en nom del General. E tot aço se diria haver fet ab comissio o provisio de vosaltres. Si axi es vosaltres ne sabeu la veritat. Es ver que reverencia salva a nosaltres sembla esser fet prejudici al sotsveguer de aquesta vila que altre sotsveguer entre exercint jurediccio dins los limits de sa sotsvegueria per ço a vos volriem suplicar volguessets fer redreçar los dits afers e que hon semblants actes se hajen a fer per ordinacio vostra contra alguns constituhits o domiciliats dins aquesta sotsvegueria vos placia cometreu o ferne comissio al dit nostre sotsveguer qui en loch nostre exercescha los actes necessaris. E per quan vostres providencies han feta certa provisio a nosaltres tramesa per la senyora de Monbuy de la qual vos trametem translat per lo portador de la present vos placia aquella revocar e tornar al primer stament a fi que hon lo sotsveguer conexera que lo castell de Montbuy e casa de Vilanova del cami e altres castells de la dita sotsvegueria

degen esser presos a ma del dit General lo dit sotsveguer ho puxa liberament fer e que hon hi hajen a posar custodies e guardes vingua a carrech dels bens e rendes dels senyors dels dits castells e casa e hon mossenyors molt insignes lo dit sotsveguer dels Prats o comissari haja fet lo que dessus es dit ab ordinacio vostra vos placia lo dit nostre sotsveguer puxa entrar ab comissio de vosaltres per tots altres lochs fora sa sotsvegueria ahon sabra ne pora trobar robes ne bens dels dits senyors dels dits castells e casa de la dita sotsvegueria. E per lo portador vos placia trametre les coses que vostres gran savieses delliberaran esser congrues e necessaries oferint nos prests star a la ordinacio de vosaltres per tot nostre possible. Scrita en Igualada a XIII de juliol del any Mil CCCCXLII. — A la ordinacio de vosaltres senyors prests consellers de la vila de Egualada.

Mandaron expedir, en este dia, los señores Diputados y Consejo las siguientes cartas.

Als molt honorables e savis senyors los pahers e concell de la ciutat de Leyda.

Molt honorables e savis senyors. Be haveu pogut veure axi per demostracio de paraules e letres com per efectes ab quanta amor e fraternitat havem tractada e tractam aquexa universitat e vosaltres specialment per la tramesa dels D homens queus fahiem sots

conducta del traydor e desvergonyat Johan Agullo. E com decontinent sabuda la nova dels dits D homens continuants nostra bona amor provehim e donam orde segons scrit vos havem que de pecuuies del General vosaltres acordeu aqui altres D homens e continuament entenem ab gran eficacia que gent a cavall e de peu va al exercit de Urgell. Speram en nostre Senyor Deu dins breus dies hi haura tal poder que bastara a seguretat de tota aquexa terra segons vos pora referir En Berthomeu Daysa daquexa ciutat portador de aquesta qui ha vistes e sentides les coses que açi se fan ab gran vigilancia. Pregam e encarregam vos per ço que siau sforçats e virtuosos com haveu acostumat e no redubteu los enemichs car si deu tants eren poch dan poden fer en aquexa ciutat. La vila de Perpenya ha tant poch dubte dels francesos qui son entrats en Rossello com de no res. Son los exits de la dita vila cert nombre a scaramuçar han ne morts alguns e presos V ab hun standart de França e algu dels de la vila no ha pres mal. Scriuen nos continuament ab molta animositat. Mes avant en Conflent los francesos havien pres ultra VII M caps de bestiar son los exits dels nostres han los levada la presa morts sis homens presos dos rocins e carafaxats tots los altres e axi cascun jorn los festejen maravellosament. De tot vos avisam per vostre plaer e consolacio. Aximateix sabeu com los enemichs ab tot lur poder eren anats a Camarasa e ab quant guany ne son partits. Ara se diu hi son tornats. Havem crehença e fiança en nostre Senyor Deu sen tornaran ab les cares tristes e

som certs que la nostra gent que guarden aquella vila e castell es tant animosa que no solament defensen la força ans los ixen al palatiz e continuament obtenen victoria. Tots aquests exemples e altres deuen molt confortar aquexos pobles. Nosaltres scrivim al deputat local ques prengua tots los bens del dit Johan Agullo. Placiaus darli tota direccio car nostra voluntat es que a la sua perdicio sia provehit per nostre poder en manera a ell sia castich e a altres eximpli. E sia la Sancta Trinitat proteccio vostra. Data en Barchinona a XV de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los diputats del General e lur concell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Al honorable senyer En Loys Dolzinelles donzell deputat local en la ciutat e vegueria de Leyda.

Honorable senyer. Ab tot cregam que en les coses davall scrites haureu provehit al necessari encara vos dehim e manam que si fet no es decontinent rebuda aquesta mijançant inventari prengau a vostres mans en nom del Principat tots bens axi mobles com inmobles e altres qui fossen del traydor e desvergonyat En Johan Agullo posant en la casa senyal del General e aquells dits bens venau e exequuteu al mes donant fahent entrada de les rebudes e exida de les despeses e tenint de tot compte per que sen puxa dar bona raho. Certes empero lanes que son dins la dita casa e diuse no esser del dit Agullo si axi es volem sien restituhides als de qui son. Donau en les dites coses pres-

ta exequucio e certificaunosne ab vostra letra. De açi scrivim als pahers de aquexa ciutat pregantlos que en les dites coses vos donen direccio. E sia Jhesus ab tots. Data en Barchinona a XV de juliol del any Mil CCCCLXII.

E feu fer crida de part dels diputats e concell lur representants lo Principat de Cathalunya que tota persona que tingua o sapia que altre tingua bens quins se vulla del dit traydor o a ell se speren e pertanguen ho denunciu a vos dins tres dies sots pena de cos e de haver. — Los diputats del General e lur concell representants lo Principat de Cathalunya.

Al honorable senyer Nanthoni Folques ministre del General del Principat de Cathalunya.

Honorable senyer. Delliberat es stat per bona direccio de les coses que lo exercit de aquest Principat ha a fer que tota hora e quant mester sia vos de pecunies del General compreu vitualles a obs del dit exercit e aquelles conserveu revenau e administreu en la millor e mes util manera que a vos sera vist. Dehim e manam vos per ço que a consell dels magnifichs mossen Johan de Marimon capita de la bandera de aquesta ciutat de Barchinona e de don Hugo de Cardona e de don Jofre de Castre dedueschau les dites coses a exequucio menejantho en manera discreta e ab lo orde degut a fi que sen seguescha la comoditat ques deu. Noresmenys donareu sou a la gent de cavall que los dits capitans hauran e encara donareu

sou de XXXXV florins per mes al honrat En Francesch de Ganer qui guarda Camarasa. Data en Barchinona a XV de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los diputats del General e lur concell representants lo Principat de Cathalunya.

Als molt magnifichs e molt nobles senyors mossen Johan de Marimon capita de la bandera de Barchinona don Hugo de Cardona e don Jofre de Castre conductors o capitans del exercit del Principat de Cathalunya per absencia del egregi comte de Pallas capita general.

Molt magnifich e molt nobles senyors. Jatsia per lo carrech queus es acomanat poguesseu provehir a les coses davall scrites encara empero a major cautela vos pregam cometem e volem que vosaltres tots tres o dos dels quals sia e haja esser hu lo magnifich capita de la bandera de aquesta ciutat o son lochtinent en cas que fos impedit prengau informacio contra totes e qualsevol persones de qualsevol condicio sien qui axi de paraula com de fet hajen fet o tractat o fan o tracten o per havant faran o tractaran coses algunes que sien contra lo Principat de Cathalunya o en turbacio dan prejudici e derogacio de aquell e de les delliberacions fetes e fahedores per nosaltres com a representants lo dit Principat e aquelles dites persones pendre e be guardar e sius sera vist de dret e de fet juxta forma de la capitulacio sentenciar e exequutar. Noresmenys puxau pendre a mans del dit

Principat tots castells lochs e cases forts bens fruyts e rendes de les dites e altres qualsevol persones qui sien enemigues del dit Priucipat e aquells dits castells cases forts e lochs stablir e fer guardar a carrech e despeses de les dites rendes e bens e fer encara totes altres coses que a conservacio benifici e indemnitat del dit Principat vos sera vist succehesquen e de les dites apprehensions de bens fruyts e rendes fareu fer inventari e tenir compte a fi que sen puxa dar bona raho. E sia la Sancta Trinitat proteccio de tots. Data en Barchinona a XV de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los diputats del General e lur consell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Se encuentra aquí una nota que acredita haberse leido la carta que precede ante los concelleres y concejo de treinta y dos de la ciudad de Barcelona, quienes la aprobaron en todas sus partes.

Als molt honorables e savis senyors los consols e concell de Vilafrancha de Conflent.

Molt honorables e savis senyors. Entes havem que en la vegueria de Conflent e de Capcir ha alguns lochs qui bonament nos porien tenir e defendre als enemichs francesos qui ja son entrats en Rossello e los poblats en aquells no curen buydar los dits lochs ni de la roba ni de les vitualles que en aquells tenen

de que si los dits francesos hi venien si seguirien molts dans car appresonarien los habitadors dels dits lochs e ajudar sien de les vitualles e que lo noble capita de Rossello per occupacions no hauria visitada la dita terra ni feta visitar per metrels en orde ço es aquells quis poran tenir e defendre preparar les coses necessaries a la dita defensio e encara cfensio dels dits enemichs los altres que buyden segons es dit es recullen les persones e bens en loch segur perque nosaltres volents obviar als dits dans e provehir a la salut dels altres vos pregam e encarregam que si lo dit noble capita no ha en les dites coses provehit vosaltres veguer e consols e lo diputat local visiteu personalment los lochs de la dita vegueria de Comflent e de Capcir si bonament personalment hi podeu anar sino aquelles persones dispostes que a aço elegireu. E los lochs que trobareu no poderse tenir e defendre als dits enemichs si aquent passaven façau buydar e mudar les persones vitualles e bens de aquelles en los lochs segurs hon en tals cassos e temps se han acostumat recollir. Los altres queus parra se poran tenir e defendre. Façau adobar preparar e provehir de totes les coses necessaries a la lur defensio e encara a la ofensio dels dits enemichs havent vos en aço segons lo cas e temps requeren e de vosaltres confiam. E ab aquesta matexa dehim e manam a tots los dels dits lochs stiguen à vostra ordinacio e de aquells que per aço en vostre loch hi deputareu e enviareu. E sia la Sancta Trinitat vostra guarda. Data en Barchinona a XV de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los diputats

del General e lur concell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

El mismo dia, se hicieron en consejo diversas proposiciones, que fueron votadas, tomándose como deliberacion el siguiente voto del señor obispo de Vich.

Primo lo S. bisbe de Vich dix que sia feta comissio a tres persones del present concell per veure e apuntar que es de fer de les dites robes e mercaderies qui son ja preses e per havant durant la guerra se pendran dels dits francesos ates que segons dit es ells han començada la guerra e aquella continuen en aquest Principat e que lur parer referesquen al present concell.

Apartándose entónces del consejo las personas eclesiásticas, sin duda por tratarse de cosas de guerra, los demás que permanecieron en él resolvieron, casi por unanimidad, que se enviara la comision antedicha con carta dirigida á los conductores del ejército en ausencia del conde de Pallás; todo lo que mereció tambien la aprobacion de los concelleres y concejo de treinta y dos de Barcelona, previa correspondiente lectura de cuanto se habia escrito.

Sobre otras proposiciones que se hicieron el mismo dia, aunque en diferente sesion, prevaleció el siguiente voto de mosen Vilademany, que se tomó como deliberacion , y es como sigue.

Mossen Vilademany per ell e per En Bernad de Guimera dix que sien legides de hu a hu les persones scrites en lo memorial e lavors ell dara son vot aquells que li sera vist sien stats contra lo exercit tant en esserse armats com en haver dat consell contra aquell del que a son parer merexeran.

16 DE JULIO.

En este dia, recibieron los señores Diputados las siguientes cartas.

Als molt reverends magnifichs e de gran providencia senyors los diputats del General e concell lur representans lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends magnifichs honorables e de gran providencia senyors. Hir rebi una vostra letra per la qual rest avisat de la entrada dels francesos e dels ac-

tes per ell fets les quals coses yo sabia ja. So cert si prest noy es socorregut com voldreu noy sereu a temps segons molts avisos e certenitats que yo tinch com per altres vos he scrit car los dits francesos entren ab una ficcio e malesa stranya car dien als poblats no volen sino que stiguen a hobediencia del rey Darago lur senyor al qual nosaltres havem despossehit per donarho a la ciutat de Barchinona e axi quels sostindran en lurs privilegis franqueses e bell cop de profertes e puys entren en les viles poch a poch e roben e pillen tot quant hi ha. Dich vos que la gentegaça ne sta molt spantada. Deu per sa merce dirigescha totes coses a son servey e al be de aquesta patria la qual veig vuy posada en alguna perplexitat. Yo ab aquest exercit faç tot lo que puch en la preso daquesta ciutat e si Deus me ajut la gent no si ha ab aquella virilitat que deuria. Es sumament necessari haver emprestança de dos mesos car altrament vos assegur que ells no pendran creu e atenent lo temps que concorre e la necessitat en que som es forçat que hom los haja algun tant a comportar. E pensau que aquesta host se desbaratava quant damnatge e destruccio seria daquest Principat. Jo totstemps pero fare quant de mi ordenareu mes es forçat queus digua los inconvenients que seguir se poden segons mon arbitre e avis. Daqui avant vostres reverencies determenen ço queus sia plasent que yo no tinch a fer alre sino hobeyr. Beus dich que si en aço no es provehit promptament e molt prompta e ab gran larguesa lestat daquest Principat corre gran perill e trametent vosaltres

diners per lo sou de dos mesos a la gent que es açi qui son de nom II M persones e dant diners o seran de fet yous dare recapte en haver aquesta ciutat posat cas ço que negu no stima que ho la entrassen daquest assalt eus conservare Rossello e encaram tinch per dit ab la ajuda de Deu desbaratar e destruyr tots los gavaigs piteus que son III M de cavall e cavalquen asens encubertats e van per tropells alla C alla L com a moltons. Axi que no detingua fer tan gran benefici en aquesta patria e trameteu XXV o XXX M florins per la pagua de aquesta gent e aço parlant totstemps ab honor e reverencia de vosaltres fara major benifici que lo sometent den Splugues car tot ço que ell poria fer es fet e per los passos ha vuy ultra M D homens e molts cavallers e gentilshomens per capa e axi la cosa en aqueix cap ha prou compliment mas com les gents vehen la magresa nostra dich daquest exercit perden tot lanimo e desig que tenen de fer lo degut. Per que senyors siau promptes en provehir que hun dia es hun any De la traycio den Agullo trob singular enuig axi per la perdua dell com de la gent. Dich vos que tenim vuy hun mon que aquelles persones qui van dret e fiadament son de molt stimar e per ma fe ell ha fet hun acte lo qual yo haguera a pensar com lo temps sera si a Deu plau que sen faça tal castich com la raho vol. Jo ab aquesta faç fi de scriureus de aquesta materia dues vegades e nom haveu respost. No pus per ara sino queus placia trametre polvora e viratam continuament. De Gerona a XV de juliol Mil CCCCLXII. — A la ordinacio de vosaltres

senyors apparellat lo comte de Pallas Roger capita general del vostre exercit.

Als molt reverends egregis nobles e magnifichs senyors los diputats e concell del Principat de Cathalunya en Barchinona.

Molt reverends egregis nobles e magnifichs senyors. Huy dada la present havem rebuda una letra de les vostres reverencies e magnificencies dirigida a mi e al concell nostre a la qual respondre lo dit concell no pot per la hora incondecent de plegar los e per la cuyta del portador yo respondre a la dita letra en la qual nos scriviu comendant nos nostra diligencia en los afers del Principat. Deu sab la veritat quanta es la voluntat que tots nosaltres havem en conservacio e benavenir de aquell e si la fi de nostre moviment en la delliberacio de mossen Agullo no ha concordat ab lo nostre desig no es culpa nostra car certament al dia per nosaltres designat fora donat alguna conclusio si ell no se hagues retut abans car a mija legua teniem ja passats CC homens e tota laltra gent que anava. Per letres no poriem significar la dolor e congoxa que havem passada en lo fet de frare Pere Calbo com haveu donat orde que nostre desig se complis beu crehem certament car ultra la bona voluntat queus hi mou es perque a tals com vosaltres se pertany haver en memoria les coses religioses perque nosaltres tots restam tant obligats e tant alegres com si haguessem hagut ço que voliem. Apres haveu nos scrit com

lo presoner que nos es stat acomanat retessem an Ugo de Passanant lo qual tantost que per ell es stat demanat havem sense neguna contradiccio donat. E si les prefates reverencies e magnificencies ordenen algunes coses som prests e apparellats axi com verdaders hobedients e zeladors del be de la patria per la qual jatsia pecadors pregam continuament sia servada e vosaltres senyors per los quals es regida. En Poblet a XIII de juliol del any Mil CCCCLXII. — Prest a tota vostra ordinacio e manament. — Lo vicari del monestir de Poblet.

Als molt reverends egregis nobles e magnifichs los diputats e concell representants lo Principat de Cathalunya en Barchinona.

Molt reverends egregis nobles e magnifichs senyors. Notificam a les vostres reverencies e magnificencies cum lo capita lo qual ha nom Passanant ab la sua gent ha pres la recepcio e bon acolliment que li haviem fet açi en lo monestir hoch a la honor que ha rebut quant en nosaltres es stat en anar socorrer En Agullo per moviment e instancia nostra e adjutori de passats CCC homens vassalls nostres e de prou vitualles exint del dit monestir ha robat e dat a sacomano passades quaranta besties grosses en gran prejuhi e carrech nostre a la porta del monestir e davant nosaltres matexos. Empero vehent que de aço ell no podia exir be car la gent li venia damunt ha les tornades mes per por que no gens per amor. Aquestes bes-

ties ensemps ab aquell de qui eren lo qual ha nom En Olivart del loch de Juneda han pres los vassalls nostres per alguna reparacio de les grans perdues que han fetes car ultra la destruccio dels lochs de Urgell ara de nou los enemichs del Principat han destruhit o dat a saco tres lochs nostres en la Garriga ço es Torreblanca Torms e Soleraç dels quals sen han portat besties forment e tota la roba e morts alguns homens de que los mezquins de vassalls son totalment destruyts. E per aquesta raho crehent los dits vassalls que lo dit Olivart esser enemich de la patria han feta la dita presa. Empero lo dit Olivart ha demostrat guiatge de don Hugo de Cardona e de don Jofre de Castro e de mossen Marimon capitans lo qual guiatge fou mostrat al dit Passanant e a la gent sua lo qual no obstant han fet lo sobredit narrat. Lo dit Olivart tenim e bens encara e hun home de peu del Rey que havem pres per cobrar si possible es los bens dels dits vassalls hoch e hun vassall acordat qui es stat pres ab En Agullo de la vida del qual vassall dubtam molt. Perque senyors vos supplicam que los XXV homens promesos en defensio del monestir no sien tals com aquests que axi com nos degen ajudar nos vinguen contra. E per ço haurem a singularissima gracia que en aquesta part se poguessen acordar de aquells que nosaltres cercariem dels quals confiassem e de aço fessen e donassen carrech al diputat local de Montblanch e aço prestament car stam posats en gran perill. E si les dites reverencies e magnificencies ordenen algunes coses som prests e apparellats complir

fins a la mort inclusive. E la Sancta Trinitat sia en proteccio e guarda de les vostres persones. En Poblet a XIII de juliol del any Mil CCCCLXII. — Prests a tota ordinacio e manament. — Lo vicari e concell del monestir de Poblet.

Mandaron expedir, en este dia, los señores Diputados y Consejo las cartas que siguen á continuacion.

Al molt egregi e strenuu baro lo S. comte de Pallas capita general del exercit del Principat de Cathalunya.

Molt egregi e strenuu baro. Vostra letra ir feta havem rebuda. Decontinent havem delliberat fer la emprestança dels dos mesos a la vostra gent segons nos haveu scrit. Quant al fet dels capitans es axi acordat e apuntat que los qui volran pendre lo sou de trenta florins aquell los sia dat per lo terç mes los altres qui pendre nol volran sien licenciats per vostra gran noblesa e daqui havant passats los tres mesos les capitanies de cinquantenes sien reduydes a cent homens o los capitans dels cent hajen los XXXXV florins per mes acostumats. Si empero alguns dels dits capitans qui no volran pendre los dits XXX florins del terç mes seran licenciats no sien elegits altres capitans de nou sino que les cinquantenes sien adossades als altres capitans restants segons vos sera vist per esser capitanejada la gent a centenars com dit es. Despuys que

lo cas del traydor Nagullo ses seguit es feta conclusio les capitanies sien de cent en cent homens e qui hi haja alguns capitans afeats de gent de baxa condicio e axis met ja en exequucio e pratica. Certificant vostra gran noblesa que per reputacio del Principat e calor de les fahenes havem feta fer crida de acordar deu milia homens de peu ultra los ja acordats e tots jorns ne acordam. Gran plaer havem del singular recapte que haveu donat a la custodia dels passos. De vostra gran noblesa alre no se sperava. E tota via confiam en nostre Senyor Deu e en la virtut e animositat vostra e de vostre exercit que no solament bastareu al fet de Gerona ans encara a dar recapte a la gent francesa. Los diners de la dita emprestança partexen vuy ab una cinquantena de homens queus trametem per anar al segur nous sia maravella sino van a pas de correu. Comfortau e animau vostre gent com loablement haveu acostumat. E sia la Sancta Trinitat proteccio vostra e direccio dels negocis que proseguim. Data en Barchinona a XVI de juliol del any Mil CCCC sexanta dos. — Los diputats del General e lur concell representants el Principa det Cathalunya a vostra honor apparellats.

Als honorables e savis senyors los jurats de la vila de Sent Feliu de Guixols.

Honorables e savis senyors. Vostra letra havem rebuda per En Bernad Oliver a nosaltres trames ab la qual nos certificau de la presa que haveu feta de una

barcha e una sagetia de francesos e robes que en aquelles son per que comendant e loant vos de les dites coses havem delliberat quens envieu los patrons ab dos homens qui viguen ab ells de aquexa vila e bastara crehem hun hom ab cascun patro e porteu lo manifest de les robes e totes les letres e scriptures que porten. E entretant les dites barques ab les robes e persones de aquelles sien be guardades en manera que seu pugua dar bon compte. Data en Barchinona a XVI de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los diputats del General e lur concell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Al honorable senyer En Johan Daltarriba donzell deputat local en la vila e vegueria de Cervera.

Honorable senyer. Per quant En Johan de Vilafrancha gendre de mossen Loys Divorra e Johan Solsona notari e lo fill den Johan Gilabert son stats publicats e donats per enemichs e acuydats de la cosa publica del dit Principat vos debim e manam que aprengau a ma del General tots e sengles bens mobles e inmobles que atrobareu dels dits damunt nomenats e aquells rebau ab inventari copia del qual nos trametreu e si bens inmobles hi trobareu meteuhi senyal del General en senyal de la apprehensio e encara feu fer crida aqui que tota persona que tindra o sabra algu altre tenir o saber bens alguns dels dessus dits dins tres dies vos ho hajen denunciar sots pena de cos e de haver. E feuhi aquella diligencia ques pertany. Data en

Barchinona a XVI de juliol del any Mil CCCCLXII.

E mes havem sabut que aqui hauria bens del traydor Nagullo preneu los e decontinent venéulos.— Los diputats del General e lur concell representants lo Principat de Cathalunya.

Bajo igual forma, se escribió tambien á En Guillen Carnicer diputado local de Montblanch, á En Luis Dolzinelles, doncel, diputado local de Lerida y á En Francisco de Montrós, que lo era de Tárrega, para que hiciesen lo mismo y respectivamente con los bienes de Juan de Vilafranca, de Rafael Marola de Arbeca y de Juan de Montrós y Juan Baget de Prexana.

Se hicieron diversas proposiciones en este dia, que fueron votadas, y resueltas conforme al siguiente voto del señor obispo de Vich, que se tomó como deliberacion.

Primo lo S. bisbe de Vich dix que es de parer de present sia duda emprestança a la dita gent del exercit de Gerona per dos mesos e axi mateix als qui stan a Hostalrich axi que tots hajen compliment de sou per quatre mesos.

Item que lo dit fill de mossen Johan de Copons sia desarrestat dient e manantho al veguer de Barchinona.

Otra de las proposiciones, que êra relativa á ciertos apresamientos hechos en la villa de Mora del condado de Prades, se resolvió unánimamente que fuese pasada á la nevena de las banderas, sin relacion alguna.

17 DE JULIO.

Recibieron, en este dia, los señores Diputados y Consejo las cartas que siguen á continuacion.

Als molt reverends magnifichs honorables e de gran providencia senyors los diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends magnifichs honorables e de gran providencia senyors. Tots aquests jorns he a vostres reverencies scrit sobre les coses occorrents e necessaries. Aquesta solament es com hir rebe lo mestre de camp quatre caxes de polvora tan solament es poca cosa ates los molts trets que tots jorns se tiren segons per altres he scrit. E per ço es summament necessari ne sia continuament tramesa e susara encontinent vuyt caxes. Placiaus senyors tan prest ferhi donar compliment car es cosa de molta e molta necessitat e sens ella e viratam queus placia axi mateix trametre nos pot res fer. Rebudes he letres dels consols de

Thoyr ab copia de una gran letra del comte de Foix que es stada trobada en poder de quatre homens de remença qui per alli passaven los quals tenen presos e be guardats he los scrit los me trameten be guardats. Aquesta letra es una damnatissima letra segons veureu. Tramet vos una altra letra en sa prima figura tramesa per lo dit comte de Foix a la vila del Volo en que veureu los motius e practica que te en ferse donar les terres. E vos ho volgut trametre cuytadament per que siau de totes coses informats e pugau provehir segons vos semblara. Aci es mossen Sort qui treballa be e diligentment e es persona molt fiada. En lo primer combat fou ferit de passador en la cara e encara no es be guarit per ses virtuts e valentia. Jol ame molt e semblam deu esser hun tal home per vostres reverencies abraçat be tractat e favorit. Plàciaus senyors provehir le del ofici de procurador de Castello Dampuries car per quel veig axi valent e met la sua persona e bens per la terra es posa a tot perill per servey del Principat ho haure a gracia singular a vostres reverencies les quals la Trinita Sanctissima en proteccio continua tingua e serve prosperament. De Gerona a XVI de juliol del any Mil CCCCLXII. — A la ordinacio de vosaltres senyors prest lo comte de Pallas capita general del vostre exercit.

Siguen á continuacion las cartas de los cónsules de Thoyr y del conde de Foix, á que antes se hace referencia,

Al molt egregi senyor lo S. comte de Pallas capita general per lo Principat. de Cathalunya.

Senyor molt egregi.

Jatsia som certs vostra senyoria es ple informada del exerçit de gent darmes de França qui dissapte propassat entra en aquest comdat de Rossello e ha pres e te vuy a mans sues los lochs de Salses clau de Spanya Ribes altes Sent Ipolit Clayra Sent Laurenç e altres lochs del dit comdat e ja hir nos vingueren correr fins a les portes e speram de dia en dia haver lo combat e cregam vostra senyoria haja ferma voluntat provehir a repellir tals enemichs qui destruen e dissipen tota aquesta terra. Encara senyor nons podem contenir per nostra part avisarne V. S. ab la present sots continencia de dos caps. Lo primer queus placia per reverencia de Deus e restauracio de la cosa publica voler donar remey salutable a defensio daquesta terra la qual sens la ajuda de Deus e vostra es dubte no sia perduda dins pochs dies. Lo segon que com aquesta vila de Thoyr sia una de les precipues del dit comdat molt pobra de gent darmes e de artelleries e per tal pobresa no sia per resistir a tant poder de enemichs que sia merce vostra trametrens socors e ajuda que de aquests enemichs nos puxam defendre car tots temps haurem lo socors nosaltres delliberam metre les persones e bens en aquell perill que per servey de Deu e de la cosa publica se deu e es acostumat fer. Hon senyor lo dit socors haver nos puxa prestament

nosaltres conexem nons podem tenir pero farem lo possible. Daqui havant no serem tenguts a mes e Deus e tot lo mon qui venran que per defalliment de socors serem perduts nos haura per scusats e la culpa irreparable sera de qui la haura. Daço senyor havem volguda avisar V. S. per que per havant segons lo tempe succehira ne hajam descarregades nostres conciencies. E conserveus senyor en sa proteccio la Trinitat Santa. De Thoyr a XIII de juliol any M.CCCC sexanta dos. — Senyor de V. S. afectats servidors quis comanen en gracia de aquella. — Los consols de Thoyr.

Gascon. conte de Foix senyor de Bearn conte de Beguorre vesconte de Castellbon de Marsan de Gavardan de Vielemur et de Nebosau vesconte et senyor de Narbone par de France et lochtenent general per mossenyor lo rey et de treshaut et puixant prince et mon tresredouptable senyor et pay lo senyor rey Daragon a vos los cossols et autres gens deu loch deu Volo. Cum sabets no agayres nos havem notificat et demostrat au nom que dessuus a las gens de Perpinhan et de tot lo comtat de Rosilhon que cum fossen rebelles et inhobedients au dit senyor rey Daragon lorde sobiran et natural senyor se volessen redusir et retornar a sa obedience aixi que du dret far debin et son tenguts en que segont nos appar et entenem no han volut far entro au present. Adares considerant los grans scandols dampnadges et inconvenients et

efusion de sanc qui sen poyren inseguir Nos cum a locthinent suus dit requerim que vos vulhats redusir a la obedience deu dit senyor Rey Daragon et a nos en nom de luy axi que debetz et edz tengutz oferen et notifican vos que so fasent nos vos faram mantenir et gardar en vostres pocessions franquesses et libertatz sens degun mal damn ni dampnadge en cors ni en bees. Et an cas fassatz lo contre nos procediram e faram procedir encontinent a lencontre de vos cum a enemicx rebelles e inhobediens au dit senyor rey Daragon et a nos en nom que dessuus aixi et per la maniere que es stat apuntat et ordenat per men dit senyor lo Rey et luy. Protestan que si mal ni dampnadge vos endebien no sera punt a nostre colpe mes a vostre defaut. Et de vostre voler et intencio nos vulhatz far resposte viste la present ab Bearn nostre heraud portador de la present. Scrita en Ribes autes lo XIII jorn de julz lan M. CCCCLXII. — Gascon.

Als molt reverend nobles e magnifichs senyors los diputats del General de Cahalunya.

Molt reverends nobles e magnifichs senyors. Per la gran fretura que aquesta vila de Torroella de Montgri ha de moltes coses e signantment darmes per lo temps qui occorre e per que cove en aquesta dita vila dar orde la torre de les Medes lo comanador de la qual sta enclos per lo exercit de la terra dins lo mur vell de Gerona stigua ben guardada ço que far nos pot sens grans despeses e majorment perque les almoynes

de les gents ab les quals es acostumada tenir e guardarse cessen grantment. E perque lo castell de Montgri situat en un gran munt sobre aquesta vila sta en ma del honorable Nanthoni de Labia catla de aquell quil te a us e costum Despanya es stat delliberat per lo concell de aquesta dita vila les reverencia noblesa e magnificencta de vosaltres que vuy ensemps ab la ciutat de Barchinona teniu lo gobern del Principat de Cathalunya esser de totes les dites coses informades per los honorables En Bernad Lobregat e Johan Mir portadors de la present los quals per aquestes coses e altres trametem aqui en la dita ciutat. Suplicant vos molt afectuosament vos placia haver per recomanada aquesta dita vila e en dar fe e crehença als dits dos homens que aqui trametem e en fer les endreçar en les coses necessaries e en fer vosaltres e fer fer a la dita ciutat letres de recomandacions per aquells qui iran per demanar e fer les questes per obs de la dita torre de les Medes la qual es molt e molt necessaria e que siam informats com nos regirem del dit castell e en nom de qui se deu tenir e en altra manera endreçar aquesta vila segons que ella apparellada hobehir e tots vostres manaments confia. E sia la Sancta Trinitat e lo benaventurat Karles en vostra guarda e proteccio. Data en Torroella de Montgri a XIII de juliol del any de la Nativitat de Nostre Senyor Mil CCCCLXII. — Los qui humilment se recomanen en vostra gracia e merce consols e concell de la vila de Torroella de Montgri.

Als molt reverends magnifichs e molt savis mossenyors los diputats del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend magnifichs e molt savis mossenyors. Vostres reverencies certifich com he fet manament als collidors del General que exigesquen e reeben XIIII diners per rova de llana sutza compres lo dret acostumat per la exida de les llanes e no los XVI diners contenguts en les noves hordinacions e axi ho he adobat en aquelles segons per vosaltres me es stat scrit e manat. La crida de aço no la he poguda encara fer fer per quant los procuradors de aquesta ciutat qui la tenen dien que han a tenir concell sobre aquestes coses yo hu tendre a prop per manera qués puxa fer la dita crida e bajen les dites coses tot son compliment. Mes mossenyors vos certifich com per lo riu de Ebre devallaven dues barques e hun ponto carregades de lanes les quals segons se diu son de homens de Aulot e daltres les quals venien aci e quant son stades a Mora lo bastard de Cardona qui alli es hales aturades e ha presos tres homens de Aulot qui en aquelles venien ço es Bernad Fori Franci Audina e Pere Pinol e so avisat que tal se faran de totes robes que avallaran. Aquestes coses mossenyors son molt damnoses al General segon saben vostres reverencies car levada la entrada de les robes e negociacio del riu es tanchar la porta als drets e beneficis del General perque mossenyors placiaus hi ben provehir per con-

servacio e indemnitat de les generalitats. E so aximateix avisat per persona certa que en lespital del infant En Pere hi deuen metre dins pochs jorns L o LX homens. Mes encara mossenyors vos certifich com per dubte que se havia dels castells de Miravet e de Orta yo son anat en aquells per requesta dels procuradors de aquesta ciutat e he parlat ab lo capita de Miravet que sia he atent en la custodia e guarda del dit castell despertantli cert tracte del qual los procuradors de aquesta ciutat eren informats ques sospitava dels moros del dit loch per levarli lo dit castell lo qual capita axi com aquell qui es home de be he trobat que ha gran cura e diligencia en la dita custodia e guarda en tal manera quen donara bon compte e raho a vosaltres mossenyors e a tot lo Principat e al castell de Orta he trobat que stan mal armats e molt mal apunt per defensar aquell e sopliquen quels sia tramesa gent per ajudarlos en la dita guarda e defensio. E axi mateix los de Bathea ho demanen e sopliquen per com stan en frontera prop de Favara e altres lochs hon senten se fan ajusts de gents contra los del Principat perque mossenyors per defensio e sostenirment de terra Dorta que es poch sforçada per defendres seria mester quey fossen tramesos qualsque dos cents homens compartint los per tots aquells lochs e bastarien a sostenir aquell. E axi placiaus hi provehir que molt ho desigen e suppliquen e es ben necessari segons yo mateix he vist. Los de Bathea ne fan letra a vostres reverencies la qual vos tramet. Mes mossenyors per lo veguer de aquesta ciutat he rebuda vuy de vostres re-

verencies una letra de VIII del present ab dues crides dins aquella les quals encontinent he fetes publicar sens intervencio de oficial algu segons me son stades remeses ordenades e encontinent procehire a perdre tots bens den Berthomeu Feriça e de fer venir a ma del Principat que trobare e trobar pore ab inventari ab lo notari de la Deputacio e en les cases e possessions del dit Feriça en senyal de aprehensio hi fare metre senyal del General e de tot lo que si fara ne scriure a vostres reverencies axi com mes scrit e manat. La obligacio feta per En Montornes segons ha sabut ja vos es stada remesa en lo temps quel dit En Feriça era deputat local segons per lo notari de la Deputacio local ne son informat. Si aqui nos trobara yo laus tornare a trametre sino la haveu rebuda. Mossenyor En Johan Sunyol notari e scriva qui es gran temps ha de aquesta deputacio local se congoxa molt per ço com ha dos triennis passats ço es del temps de la deputacio de mossen Francesch Burgues ença que no es stat remunerat de res que haja fet ni treballat per lo General com haja fets e sostenguts de grans treballs axi en anar e venir unes sis vegades al castell de Amposta com divendres propassat ne vingues com encara en altres parts e per informacions a vostres reverencies e de vostres precessors trameses car encara no ha lonchs dies ni porta una En Guillem de la Bruna sobrecollidor e letres e altres coses moltes fa tots dies e treballa per lo General. Supplica mossenyors vostres reverencies li vullau fer qualque socorriment peral present scrivint al receptor de les pecunies del

General de aquesta ciutat li bestragua alguna quantitat car es home ha viure de sos treballs e se ho ha de gran necessari special ara per lo temps occorrent. E sera cosa queus reputara a singular gracia e merce. E altres coses mossenyors per lo present no occorren sino que vostres gran reverencies me rescriven e manen tot lo que plasent los sia. Les quals tingua la Sancta Trinitat continuament en sa proteccio e guarda. Scrita en Tortosa a XIII de juliol del any Mil CCCC sexanta dos. — Mossenyors a tota ordinacio e manament de vostres grans reverencies molt prest e apparellat Sperandeu Palau deputal local de Tortosa.

Mandaron escribir, en este dia, los señores Diputados y Consejo las siguientes cartas.

Al molt noble e molt magnifich baro lo vezcomte de Rocaberti lochtinent de capita general.

Molt noble e molt magnifich baro. Vostra letra havem rebuda. Restam molt contents de la vostra virtuosa voluntat et provisio que feu en defensio dels passos. Placiaus attentament e ab gran diligencia entendre en la custodia dels dits passos e ab gran virilitat prohibir la entrada dels francesos los quals segons son certificats van mal en orde. Quant a la tramesa per vos feta dels cent homens al Volo sembla a nosaltres en tota manera vista la present provehijau que sen tornen a vostra noblesa e vajen a Perpenya

si son dels soldadats pus empero puxen anar segurament car star al Volo no es pus sino perdre los com sia loch qui nos pot tenir en manera alguna ans es mester sia desemparat e tretes les vitualles per manera que los enemichs no sen puxen ajudar. Pregam e encarregam vostra gran noblesa decontinent sia provehit que la dita gent ischa del Volo car per aquesta raho vos trametem la present per correu volant. Ja haureu vist com havem trames aqui lo honorable En Pere Desplugues e aquesta ciutat hi ha tramesos dos homens per sforçar aquexos passos e veure e provehir a totes coses necessaries. Placiaus ab ells ensemps dar bona e perfeta obra en les dites coses com loablament haveu acostumat e de vostra gran noblesa se confia fahents vos cert tota hora aquest Principat vos haura per be recomanat. E sia la Sancta Trinitat proteccio vostra. Data en Barchinona a XVII de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los diputats del General e lur consell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Als molt honorables e savis senyors los consols e consell de Torroella de Mongri.

Molt honorables e savis senyors. Vostra letra havem rebuda e hoyda la crehença explicada per En Bernad Lobregat e Johan Mir responem-a les coses necessaries. Quant al fet de la torre de les Medès volem aquella prengau a vostres mans per custodia de la terra e de la mar e hi metau les guardes necessaries a car-

rech e despeses de les rendes e emoluments de la dita torre. E semblantment façau del castell sobre la vila a fi que stigua per lo present per lo Principat be guardat a despeses e carrech de les rendes sues. Si empero aquell qui huy te lo dit castell es home abil e fiable sum contents hi stigua prestant següretat ab sagrament e homenatge en poder vostre aquells rebent en nom del dit Principat en la manera e ab les fermances que a vosaltres sera vist. Norresmenys volem quel loch de Ulla sia forçat recullirse en aquexa vila no obstant qualsevol alteracio que de aço sia ab lurs vinres e que durant la guerra ajuden en reparar moure e valls segons es acostumat car raho es que si en aquexa vila se salven contribuesquen als treballs. Daqui havant siau vigils e attents en fer e procurar totes coses que sien a tuicio conservacio e guardia de aquexa vila segons loablament haveu acostumat e de virtuosos cathalans se spera. E sia Jhesus ab tots. Data en Barchinona a XVII de juliol del any Mil CCCC sexanta dos. — Los diputats del General e lur consell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Al molt reverends nobles magnifichs e de gran providencia senyors los tres stats ecclesiastich militar e reyal del comdat de Rossello.

Molt reverends nobles magnifichs e de gran providencia senyors. Vostra letra de XIIII de juliol havem rebuda avisatoria de les gents darmes de França e de

la presa que han feta de alguns lochs e del que En Bernad Dolms vos ha referit. Los dits avisos vos regraciam e de la bona virtut e animositat vostra molt vos comendam. Fahents vos certs que juxta la vostra e altres letres de moltes persones la dita gent es mal en orde e pocha e va per stancies en manera molt facil de esser damnejats si hi era entes. Crehem vosaltres e la vila de Perpenya hi vetlau continuament e axi vos pregam e encarregam ho façau per mostrar lus qual es la virtut dels braços dels cathalans e per donar bon eximpli als qui desigen veures ab ells. Si lo fet de Gerona havia compliment com scrit vos havem veureu com sera provehit a anar los visitar. Lo socors que demanau segons som avisats continuament se prepara en Ampurda e encara en altres parts circumvehines. Seriem de parer per vosaltres fos tramesa alguna persona als qui acorden per solicitar que la gent vaja segurament a Perpenya. Ab les coses que lo dit Bernad Dolms ha referides podeu compendre a quina fi se tira. Absit que res de França haja senyoria alguna en lo Principat ne en alguna part de aquell. E sia la Sancta Trinitat continua proteccio vostra. Data en Barchinona a XVII de juliol any Mil CCCCLXII. Los diputats del General e lur concell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Als molt honorables e savis senyors los pahers de la ciutat de Leyda.

Molt honorables e savis senyors. Vostra letra de XIIII de juliol havem rebuda ab la qual nos comemoram lo socors demanat dels D. homens e com venim a pensar en la traycio comesa per lo malvat e desvergonyat trayder En Johan Agullo tota via havem molt enuig no tant per la perdua quant per la malesa sua de la qual som plenament certificats per los qui ab ell eren dels quals ne han repatriats açi ultra CL. En era conciutada vostre al qual eren stades fetes totes les honors possibles per sguart de aquexa ciutat de la qual era sindich. Nons culpeu de tarditat de socors car be sabeu quant temps ha haviem manat los dits D. homens anassen mas lo dit Agullo per complir lo tracte que menejava ha dilatat aquell fins al punt de la sua perdicio. Ab tot aço empero continuants la voluntat que tenim en complaureus havem provehit axi com scrit vos havem que en recompensa dels D. homens perduts a causa de la perdicio del dit Agullo sien pes vosaltres soldadats e axi es suplit a la necessitat vostra e de la dita ciutat. Norresmenys havem scrit als capitans del exercit que socorreguen aquexa ciutat e altres vilas castells e loobs segons la necessitat occorrera e creem axi ho deduhiran a execucio e si res los fa algun tant dilatar si sera sperar la gent de cavall e de peu que continuament daci es tramesa a fi que tots plegats puxen anar. Gran plaer havem com del cas del dit Agullo nous sou smayats de vosaltres altre no sen spera sinó honenies e virilitats com a virtuosos cathalans. Axi ho fan los de Rossello ab los francesos dels quals encara que sien gran nombre

han tan poch redubte com de norres. De les stucies e zizanies sembrades per los enemichs en aquexa ciutat a efecte de divisirla per ferne a sa voluntat som mes que certs car nucha fan alre pero pus les coses son cregudes e manifestes no porten perill algu veritat es que per lo cas del dit Agullo deveu star molt attents car açi se diu publicament que ell ha ofert als enemichs fer algun pastiç en aquexa ciutat. Del fet de don Johan Dixer es axi que nosaltres li haviem ofert darli sou per L. rocins e ell ha nos repost que per custodia sua e de sa terra los ha mester. Del sou demanat per los rocins qui son en aquexa ciutat vos avisam que los capitans del exercit han carrech de donar sou a tòta gent a cavall e axi ja podeu haver recapte. Per altra vostra letra nos avisau del bestiar pres den Naves de Bellvis. Nosaltres haviem ja provehit que lo dit bestiar fos liurat al senyer En Johan Citjar segons demanau ab vostra letra. Axi vosaltres haveu lo que volieu e encara havem bon testimoni del dit Naves esser vertader cathala e afectat al dit Principat. E sia la Sancta Trinitat proteccio vostra. Data en Barchinona a XVII de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los diputats del General e lur concell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Apres feta la present havem sabut com lo comte de Prades hauria dit en gran secret a hun home com Leyda se dona no passarien XXVI dies a tracte per queus placia attendre be a la custodia de aquexa ciutat.

Al molt honorable senyer En Loys Dolzinelles donzell diputat local en la ciutat e vegueria de Leyda.

Molt honorable senyer. Per quant lo honorable En Vicent Navarro ciutada de aquexa ciutat ha jurat que ell havia comanades dues mules de bast al traydor de Nagullo per obs e servey del exercit e aquelles li costaven ab los basts cincuanta dos florins dor es stat delliberat aquells li sien pagats. Per ço vos dehim e manam que dels diners dels bens mobles del dit traydor que venuts haureu paguets al dit En Vicent Navarro los dits LII florins dor e ferm vos ne apocha per vostre compte. Data en Barchinona a XVII de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los diputats del General e lur concell representants lo Principat de Cathalunya.

Als molt honorable senyer En Miquel Vives defenedor dels drets de les generalitats.

Honorable senyer. Per En Raphael Rafart trametem diners aqui per fer emprestança a la gent de peu de dos mesos. Es necessari ell e vos façau lo paguament per ço guardau a qui haveu bestret a fi que nols sia dat mes del degut car nostra voluntat e intencio es que tota la gent sia egualada en sou per quatre mesos compres en aquells ço que ja tenen. E per quant la moneda nos pesa aqui volem que cerqueu tot avantatge al General axi vos e lo dit Rafel Rafart donau en

tot bon e prest recapte que de vos e ell se confia tenint bon compte de tot per quen puxau dar bona raho. Data en Barchinona a XVII de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los deputats del General e lur consell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Al molt egregi e strenuu baro lo senyor comte de Pallas capita general del exercit del Principat de Cathalunya.

Molt egregi e strenuu baro. Jatsia nostra voluntat sia que tots los seqüaces den Verntallat quis vullen reduhir sien remesos e guiats dels actes illicits que fets han exceptats los caporals empero informats de la gran vilania e cruellat ab que fon tractat lo honorable mossen Berenguer Barutell e sa muller infants e bens vos pregam e encarregam que en e de qualsevol guiatge e remissio per vos fahedores excepteu los seguents qui presents foren en lo cas del dit mossen Barutell ço es En Fabregua de Sancta Pau lo fill den Prat de Bas lo fill den Manulls lo fill den Fontfreda En Castanyer En Planço lo fill den Casademont de Librella lo fill den Pere de Maçavella tots del terme de Castellfollit En Claveguera de Batea En Puigmal de Baget e sa filla qui staven ab lo dit mossen Barutell En Gorchs de Castellfollit e sa mare les quals en manera alguna no volem sien guiats e remesos fins tant lo dit mossen Barutell haja cobrada la roba que presa e robada li fon. E sia la Sancta Trinitat proteccio

vostra. Data en Barchinona a XVII de julioi del any Mil CCCCLXII. — Los diputats del General e lur concell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Als venerables e honests religiosos los covent e monges del monestir de Poblet.

Venerables e honests religiosos. Vostra letra havem rebuda feta a XIII del corrent mes a la qual vos responem que havem molt enuig del quens scriviu que En Passanant ha fet a la exida del vostre monestir e dels dans donats als vostres fochs e vassalls. Speram en Deus que no passara molts dies los dits enemichs seran castigats e punits dels mals que fan. E per quant demostrau per moltes vies la bona e verdadera intencio e voluntat que haveu en los afers de aquest Principat per complaure e satisfer al quens scriviu som molt contents que vosaltres a despeses de aquest General acordeu los XXV homens quens demanau a sou de dos mesos a raho de sis florins lo mes e hun conestable a raho de VIII florins corrents lo mes. E encautant vos sia ates que sien homes fiables e disposts e de continent enviau nos la nomina dels acordats e alguna persona ab la qual vos pugam enviar los diners car arribat que sia açi li seran liurats los diners per que a Montblanch lo diputat local no te diners. E sia lo bon Jhesus vostra guarda. Data en Barchinona a XVII de julioi del any Mil CCCCLXII. — Los deputats del General e lur concell representants lo

Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Al molt noble e magnifich mossen Arnau Roger Derill e mossen Pere Icard.

Molt noble e magnifich mossenyor. Vostra letra havem rebuda a la qual responem que les coses necessaries per lo exercit del Principat son ja trameses e continuament hi va gent a cavall e de peu per aquell reforçar. Com sien aqui los capitans han manament de socorrer Leyda e altres parts hon sera necessari. Dels capitans quens scriviu per los D. homens quis soldejaran en la dita ciutat de Leyda havem ja scrit als honorables pahers ço es que no volen hi haja capitans de cinquantenes sino conestables de L. et L. e que de tots los D. homens siau vos mossenyor Erill capita axi que ells stiguen a comandament dels dits honorables pahers e de vos dit mossen Erill. Vosaltres feu ço que virtuosament haveu acostumat com a vertaders çathalans. E sia Jhesus ab tots. — Data en Barchinona a XVII de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los diputats del General e lur concell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Als molt honorables e savis senyors los consols e consell de la Seu Durgell.

Molt honorables e savis senyors. Per relacio den F. Torro som avisats de la vostra bona voluntat e encara de la direccio que li haveu dada en lo que aqui per

nosaltres ha hagut a fer e dels avisos de que vos comandam. Avisants vos havem pagats los homens qui son venguts per acompanyar lo porter pres. Venints a la resposta de les coses demanades nosaltres havem provehit que cent homens seran aqui tramesos per custodia de la ciutat e encara per recobrar lo pas de Canillo e fer lo degut per defensio e ofensio dels enemichs. Si lo S. cardenal volia venir a la dita Seu no deu esser per vosaltres admes ne receptat ell ne gent sua per ço com es odios e sospitos al Principat. Si lo que vuy regeix la batlia daquexa ciutat par a vosaltres e al honorable capita no esser util e afeat som de parer que per lo dit capitol e vosaltres com es acostumat ne sia elegit per lo present altre a contentacio e seguretat vostra e de aquexa ciutat o que sia presa nova seguretat del dit batle a contentacio vostra. E per aço poreu comunicar la present al dit honorable capitol prenent la present per sua com per occupacions nols podem a present scriure. Si a vosaltres constara autenticament mossen Gaspar de Mecha esser se ararmat ab lo Rey volem li sia pres son bestiar e tots altres bens que poreu en nom del dit Principat. La custodia del castell de Bar se pertany a la vila de Puigcerda e per ço nous ne scrivim nostre parer. La eleccio de capita qui en nom del dit Principat regexca la gent daquexa ciutat e terra en aquest temps de guerra per major contentacio vostra remetem a vosaltres donantli totes aquelles preheminencies que han acostumat usar semblants capitans e specialment de fer recullir en la dita ciutat tots lochs e personés qui

sien acostumats recollir en temps de guerra. Ja havem scrit per haver salnitre encara vos pregam e encarregam que tota aquella que aqui es trametau o façau trametre per lo receptor del General de continent e tota dilacio cessant e feu ne fer e trametre continuament car sera pagada e de aço no haja falla. Del fet de Sanahuja que dieu mossen Travesset volia liurar volem sia presa de continent aqui informacio e tramesa a nosaltres stant continuament recelos dell e de sos actes per manera que no pogues fer algun trespas fins tant per vosaltres vista la dita informacio hi sia provehit. Daqui havant axi la custodia daquexa ciutat com dels passos e totes altres coses a tuicio vostra e de la terra remetem a la bona virtut e animositat vostra dels quals com a vertaders cathalans plenament se confia. E sia Jhesus ab tots. Data en Barchinona a XVII de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los diputats del General e lur concell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Als molt honorables e savis senyors los consellers de la ciutat de Vich.

Molt honorables e savis senyors. Vostra letra havem rebuda. Restam molt contents de la tramesa de la gent que havem feta al canonge Planella. Haguerem hagut plaer nos haguesseu avisats del que han fet car aci se reciten moltes coses en favor de les nostres gents. Axi placia a Deu sia. Pregam vos ne siam certificats. Quant a la pagua de la dita gent a nosaltres plau sien paga-

des de pecunies del General per tant temps com hauran stat e axi volem e manam an Berthomeu Font ho deduescha a exequucio tota hora que la present li sera mostrada. E sia Jhesus ab tots. Data en Barchinona a XVII de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los diputats del General e lur concell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Als molt honorables e savis senyors los consellerss de la ciutat de Manresa.

Molt honorables e savis senyors. Vostres dues letres de XV del present havem reebudes ensemps ab certa informacio. Per resposta a aquelles vos dehim havem hagut per ben fet lo que per vosaltres es stat procehit en anar a la casa de mossen Andreu de Peguera e inventariar los bens da aquell e segellar les cambres per los sguarts en la una de vostres letres recitats. Daqui havant ab delliberacio precedent vos dehim pregam e encarregam que ates que la enquesta aqui feta e a nosaltres remesa consta lo dit mossen Andren de Peguera e En Bernad de Peguera esser stats en companyia dels enemichs del Principat en lo insult de Castelldasens et alias ab veu de publica crida aquells façau publicar per los lochs acostumats de aquexa ciutat per enemichs e acuydats de la cosa publica del Principat de Cathalunya e los bens de aquells esser confiscats al General. E norresmenys en publich encant venau e liureu al mes donant tots los bens drets e accions dels dits mossen Andreu de Peguera e

Bernad de Peguera los preus dels quals volem sian liurats al deputat local de aquexa ciutat e que de aquells tingua compte. Quant es a la potestat demanau esser acomanada an Dalmau Dezfar donzell capita de aquexa ciutat sobre lo exercici de qualsevulla specie de jurediccio axi dius aquexa ciutat com en la vegueria com sera delliberat vos ne sera feta resposta. Entretant loam molt lo dit capita regonegua les forces de aquexa vegueria e faça recollir los qui son acostumats recullirse en la occorrent o semblant necessitat en aquexa ciutat pero ab la present no es intencio nostra sia fet prejudici algu als privilegis atorgats a mossen lo abat covent e homens del monestir de Sent Benet de Buges sobre la dita reculleta ne en contribucio de tales de murs e valls de aquexa ciutat ans volem aquells per vosaltres esser tenguts e servats e en lurs drets e possecio esser mantenguts e si per la dita raho los homens del dit monestir seran stats penyorats en prejuhi e lesio dels privilegis del dit monestir fazau aquells les penyores restituhir e açe no diferiau pregant vos mes e encarregant siau attents e curosos en reposar los pobles de aquexa ciutat per evitar tots perills e scandels amonestant aquells que per lo fet del malvat traydor desvergonyat den Agullo no stiguen arremorats ne desconfortats car per nosaltres decontinent si ha en tal manera provehit que mijançant lo adjutori divinal ab la intercessio del glorios sant Miguel sent Jordi e del benaventurat Carles breument obtindrem victoria dels enemichs. Havem provehit que ultra los que son assoldadats sia donat